ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շ.	40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin
Խմբագ. եւ վարչութիւն PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

1 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1048

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՂԵՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ՞

Արդէն փարիզ կը գտնուի Եգիպտոսի առաջնորդը, Թորգոմ արք., որուն յանձնուած է Եւրոպայի թեմին կազմակերպութիւնը։

Իրրեւ «իշխան եկեղեցւոյ», այս վեղարաւորը արդէն շրջապատուած է մեծ ու պզտիկ ջոջերու շքախումբով մը։ Անոնց հետ վիշտի կամ ծովափ կ'երթայ, անոնց հետ կը ճաշէ ու կը խմէ, եւ անոնց համար ալ քարոզ կը խօսի։

Մենք տեղեկութիւն չունինք թէ ե՛րբ գործի պիտի ձեռնարկէ, կամ ի՛նչ հիման վրայ։ Բայց, դատելով իր շրջապատէն, իր շարժուձեւերէն եւ մանաւանդ եգիպտոսի քաջազործութիւններէն, կրնանք նախատեսել թէ ո՛ր ճամբով պիտի ընթանայ։

Ուրիշ խօսքով, միամտութիւն կը համարենք աւելի բան սպասել քան Պալաքեան եպիսկոպոսէն, որ թէեւ ձախաւեր, բայց գոնէ գործելու եռանդ ունէր։

Կողմնակի աղբիւրներէ կ'իմանանք թէ՝ կաթող. նոր պատուիրակը, հիմնուելով եղած կոնդակին, այլ մանաւանդ իր շրջապատի փսփսուքներուն վրայ, պիտի փորձէ տեսակ մը կներապետութիւն հաստատել, տարին մէկ երկու ժողով սարքելով, եկեղեցիները շէնցնելով կամ նորեր շինելով։ «Եթէ կարելի ըլլայ», պիտի չանայ քանի մը հատ ալ դպրոց բանալ։

Անշուշտ այս տեղեկութիւնը բաւական չէ, ամբողջական գաղափար կազմելու համար առաջադրուած գործունէութեան մասին։

Բայց ասքանր, արդէն, կ'ապացուցանէ կաթող. պատուիրակին ըմբռնումը եւ ոգին։

Թեմական առաջին կազմակերպութեան ատեն, որովհետեւ նախընթաց չկար, շատեր գործնական հաւատարեցին հիմնուիլ կաթող. կոնդակին տրամադրութեանց վրայ։ Այդ էր մէկ պատճառը որ, ամբողջ գործն ալ սահմանափակուեցաւ միայն «լուսաւորչական» հասարակութեան համար։ Մինչդեռ, շատոնց եկած ու անցած է ժամանակը, միանգամ ընդ միշտ մէկդի նետելու «յարանուանական» կոչուած ողբերգութիւնը։

Եւ այդ հիման վրայ, կազմուեցաւ ծրագիր-կանոնագիր մը, որուն քով յեղափոխական կարելի է համարել Թրքահայ ահմանադրութիւնը, եւ որուն սկզբունքներով կը կառավարուի, այսօր, Մարսէյլի շրջանը։

Ուրեմն, այսպէս կամ այնպէս, ծրագիր մը կայ 1926էն ի վեր, եւ աւելորդ աշխատանք է ծայրէն սկսիլ 1929ին։

Մենք սկիզբէն ի վեր, եւ այսօր աւելի քան երբեք չափազոված ենք մէկ ելք, — կազմել Ազգային Խորհուրդներ՝ ուժ աշխարհական ոգիով, եւ ուիշտ նկատի առնելով տեղական պահանջներն եւ պայմանները։ Այսպիսի կազմակերպութեան մը պարագային, եկեղեցականները կը մնան իրենց դերին մէջ, ո՛ր դաւանանքին ալ պատկանին, եւ իրաքանչիւր գործ կը վարէ իր ճակատագիրը, առանց յարանուանական խտրութեան։

Որքան ալ մեծ երեւան այս ձեւին դժուարութիւնները, նկատելի չեն, կը բաւէ որ բոլորս ալ հասկնանք թէ ի՛նչ ուզենք, եւ մանաւանդ ի՛նչ գործ պիտի կատարենք։ Եւ իւրիմացութիւն է կարծել թէ օտարները աւելի բարեհաճութեամբ կը դիտեն եկեղեցական կազմակերպութիւն մը։ Ընդհակառակն, այս երկրին մէջ իսկ, տեղական թերթերը միշտ տրտնջան թէ լեհ կամ իտալացի կրօնաւորներ կ'երեւան գործաւորական, հանքային շրջաններու մէջ...

Կ'ընդունինք որ, պատուիրակը կապուած ըլլալով կաթոլիկոսի կոնդակի տառին, չպիտի համարձակի նոր ճամբայ բանել. ուրիշ խօսքով կղերապետութեան դիրքերը յանձնել աշխարհական իշխանութեան։

Բայց կաթողիկոսներն ու եպիսկոպոսները ամէն բան չեն։ Եւ մենք տիրաբար վարենք մեր ճակատագիրը, անոնք շուտ հասկնան թէ ո՛ւր կանգ պիտի առնեն։ Մանաւանդ, եթէ որոշութիւններ կատարուին։

Ինչպէ՞ս կ'ըմբռնէ նոր պատուիրակը այս խնդիրը,—ընտրական սկզբունքը, որ հիմն է ո՛ր եւ է կազմակերպութեան։ Եթէ ոչ, առաջին հիմքերը դնելու համար, անհրաժեշտ ըլլայ համեայ, նշանակովի վարչութիւն մը կազմել, նորէն կանչել խուսափիլ ընտրութեան, քուէարկութեան սկզբունքէն։ Վարչութիւնը կա՛մ հին ծրագիրը պիտի հաստատէ, կամ մը պիտի կազմէ։ Երկու պարագային ալ, տարրական պահանջ է ընտրութիւնը։ Օրուան բռնապետութիւններուն մէջ, թ. քէմալը կրցած է խուսափիլ այդ սկզբունքէն, ոչ ալ մուսոլինին, հոգ չէ թէ իրենց հասկցած եղանակով կը գործեն զայն։ Նոյն իսկ «աշխրէթապետ» մը գտնուած ատեն, ազգային կը պահէ իր ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունքը, թէ՛ զայն գործադրելու ձեւէն։

Մեծ ահռելի արձակուրդի վերջին օրերն են, եւ կը սպասենք որ կաթող. պատուիրակը խզելով իր դիւանագիտական լռութիւնը, հրապարակ դնէր իր պաշտօնին հանգամանքը եւ նպատակները։

Վերջին փորձն է որ կը կատարուի այս, էջմիածնական ոգով։ Բայց որովհետեւ էջմիածինը շատ հեռու է, իսկ մեր կարը շատ խորունկ, մենք միւսակար կը գտնենք բոլոր սրմռկ ձեւերը, ամիրայական ըլլան թէ կղերապետական։ Ժամանակ է մաս-մաս բանալ թղթածրարները։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 30 օգոստ.— Երէկ իրիկուն ժամը 6էն վերջ խռովութիւններ պատահեցան Սաֆէտի մօտ, ուր գինեալ Արաբները յարձակեցան Հրեաներու տուներուն վրայ, սպանեցին 8 հոգի, վիրաւորեցին 20 եւ կրակի տուին հրէական թաղին գլխաւոր փողոցը։ Կէս գիշերին Տիբերիայէն անգլիական գինուորներ հասան եւ տեսան որ քաղաքը կրակներու մէջ է։ Սպաննուածներէն վեցը հրէական ողբանոցի սաներ են։ Սպաննուած են նաեւ քաղաքին խախամապետը, փաստաբան մը եւ թաղապետական դպրոցի տնօրէնը։ Ներկայիս 3000 Հրեաներ առանց ապաստանի կը մնան Սաֆէտի մէջ, բոլորովին կարօտ վիճակի մէջ։ Շատեր կառավարական հիւանդանոցը պատսպարուած են։ Տիբերիայէն եւ Հայֆայէն ստիպողաբար ուտելիք ղրկուեցաւ։ Բոլոր խանութները փակուած են։ Քաղաքին վտանգաւոր կէտերը պահակներու հսկողութեան տակ առնուած են։

Տիբերիոյ մասին մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Արաբները կ'ըսեն թէ այդ քաղաքն ալ Սաֆէտի օրուան պիտի հասնի։

Երուսաղէմի մէջ Ուրբաթը առանց միջադէպի անցաւ։ Կը հերքուի այն լուրը թէ սպաննուած է Երուսաղէմի ֆրանսիսկոսը։

Երուսաղէմէն մէկ ժամ հեռու Քալոնիա գիւղին մէջ ձերբակալուեցան 70 Արաբներ, որոնք շարունակ յարձակումներ կ'ընէին հրէական Մոցա գաղութին վրայ։ 1500 Պէտվիներ, որոնք կը համախմբուէին հարաւի մէջ, ցրուեցան առանց միջադէպի, քաղաքային իշխանութեանց հրաւէրին վրայ։

Պաղեստինի անգլ. մարզպան Սըր Ճոն Զէնսըլըր Երուսաղէմ հասաւ եւ հրէական պատուիրակութիւն մը ընդունելով, հաւաստեց թէ կարգը վերահաստատելու համար խիստ միջոցներ ձեռք առած է։

Յարեւոր օգնական ուժեր հասան։ Երուսաղէմ, կազա եւ Քերբոն զրաւուած են անգլիացի զինուորներու կողմէ։ Հայֆայի, Եաֆայի եւ Լիտի մէջ ծովային զինուորներ եւ նաւագներ դիրք բռնած են։ Բանակն ու ոստիկանները հրաման ստացան զէնքի դիմել՝ ծայրագոյն պարագային միայն։ Ո՛չ մէկ օդալին ռմբակոծում պիտի կատարուի։

Արաբները նոր յարձակում մը գործեցին Թէլ-Ավիվի վրայ, Երուսաղէմի եւ Բեթլեհէմի մէջտեղ։ Անգլ. հետեւակազօրքը ետ մղեց յարձակողները։ Արաբներու ուրիշ խումբ մը ետ մղուեցաւ Մէճտելի մօտերը։

Ջանքեր կ'ըլլան Հրեաները զինաթափելու. սակայն այս աշխատանքը մեծ դժուարութիւններու կը բախի։

Նապլուսի մէջ նոր խռովութիւններ ծագած են։ Անգլիացի զինուորներ յարձակեցան Սուրպէղերի եւ Լիֆթայի վրայ, Արաբները ստիպելու համար որ ետ տան Հրեաներէն առնուած աւարը։ 12 Արաբներ սպաննուեցան։ Կազայի մէջ անգլիացի նաւագներ խուճապի մատնեցին արաբ հրոսակները, որոնք դիրք բռնած էին քաղաքին մօտերը։

ՏԻԻՐԶԻՆԵՐԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը զեկոյցով մը կը հաղորդէ որ ուրբաթ աւաւօտ մեծ թիւով Արաբներ եւ Տիւրզիներ Սուրիոյ սահմանագլուխէն Պաղեստին մտած են։ Օդանաւի տորմիղներ ղրկուեցան այդ ուժերու յառաջխաղացումը արգիլելու համար։

ԱՂԱ ԽԱՆ ԼՈՆՏՈՆ Կ'ԵՐԹԱՅ

Աղա խան, կրօնապետ Հնդկաստանի Իսմայիլական իսլամներու, որ հանրածանօթ է Եւրոպայի մէջ իբրեւ միլիոնատիրու եւ մրցումի ձիերու տէր, Լոնտոն գնաց խալիֆայական կազմակերպութեան խնդրանքով՝ կառավարութեան մօտ միջամտելու համար ի նպաստ Պաղեստինի Արաբներուն։

Հնդկաստանէն հասած լուրերը կ'ըսեն թէ միլիոնաւոր իսլամներ մեծապէս յուզուած են վերջին դէպքերէն։ Տաքքայի Նէվապը՝ Խան Հապիպուլլահ, խօսելով յանուն 200 միլիոն իսլամներու, պէնկալէն հեռագիր մը ուղղեց Լոնտոնի իր ներկայացուցիչին՝ որպէսզի դիմումներ կատարէ իսլամական իրաւունքները երաշխաւորելու համար։ Խալիֆայական կոմիտէն արտօնութիւն խնդրեց հնդիկ կառավարութենէն՝ կարմիր Մահիկի մարմին մը ղրկել Պաղեստին։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

«Տէյլի Նիուզ» կը գրէ թէ կացութիւնը շատ ծանր է, մանաւանդ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ հարեւան արաբ երկիրներու մէջ։ Ո՛չ միայն Տիւրզիներու պետ Սուլթան էլ Աթրաշ զինուոր կը հաւաքէ Անդրյորդանի ճամբով քալելու համար Պաղեստինի վրայ, այլեւ ընդհանուր փափաք կայ միացնելու արաբական բոլոր երկիրները — Հիճազի վէհապի թագաւոր Իպընը Սուուտի հրամանին տակ։

Թերթը վախ կը յայտնէ թէ մի գուցէ նոր «ճիհատ» մը հրատարակուի ու խորհուրդ կուտայ անգլ. կառավարութեան ճշգրիտ տեղեկութիւններ առնել ղրացի Արաբներու տրամադրութեան մասին եւ բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել Իպընը Սուուտի հետ։

Պաղեստինի մեծ մզկիթին մէջ ուրբաթ օր հաւաքոյթի մը ընթացքին բողոքագիրներ ուղղուեցան անգլիական կառավարութեան։ «Պաղեստինի երիտասարդ Հրեաները» միացան բողոքին՝ այպանելով սիոնականները։ Յետոյ 4000 ցուցարարներ ուղղուեցան արքայական պալատը՝ բողոքի համար։ Ոստիկանութիւնը զէնք պարպեց ամբոխին վրայ եւ վիրաւորեց քանի մը հոգի։

Սելանիկի, Արժանթինի, Հոլանտայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու Հրեաները ամէն օր բողոքագիրներ կ'ուղղեն մաքսոնրյտի։ Լեհաստանէն 30 կամաւորներ մեկնեցան դէպի Պաղեստին՝ մեծ ցոյցերու մէջ։

Ռուսերէն թերթ մը

ԼՈՆՏՈՆ, 31 օգոստոս.— «Տէյլի Մէյլ»ի համաձայն, Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ յարաբերութիւնները ձգտուած են եւ Մոսկուայի Թուրք դեսպանը ետ կանչուած է։

Ռուս թերթերը կը հաւաստեն թէ Թուրք դեսպանը արձակուրդով մեկնած է. սակայն «Տէյլի Մէյլ» կ'ըսէ թէ այս բացատրութիւնը տարօրինակ է, քանի որ յիշեալը դեռ նոր հասած էր իր պաշտօնատեղին։

∴ Ինչպէս կը յիշուի, Մոսկուայի դեսպանն է Հիւսէյին Րաղըպ պէյ, որուն պաշտօն յանձնուած էր ռուսեւթուրք առեւտրական վէճերը կարգադրել եւ նոր համաձայնագիր մը կնքել։

Մեծ ռազմափորձեր Թուրքիոյ մէջ

ՊՈԼԻՍ 31 օգոստոս.— Սեպտեմբերի ընթացքին Թուրքիոյ մէջ տեղի պիտի ունենան մեծ ռազմափորձեր, որուն պիտի մասնակցին ամէն դասակարգի զօրագունդեր։

Հանրապետութեան նախագահ Մուսթաֆա Քէմալ փաշա ներկայ պիտի ըլլայ այս ռազմափորձերուն։

Թուրքեւհելլէն վէճը

Թայմզի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ օգոստոս 29 Թուականով.

Երկէ արտաքին գործավար Թէվֆիք Րիւշտի պէյի յանձնուեցաւ Յունաստանի պատասխանը Թրքական վերջին ծանուցագրին։

Կ'ըսուի թէ Յունաստան կ'ընդունի Խան Յանձնաժողովի չէզոք անդամներուն իրաւարարութեան սկզբունքը, սակայն ետ կ'առնէ Թուրքիոյ 400,000 սդերին վճարելու մասին նախապէս իր ըրած առաջարկը, եթէ կողմերը հրաժարէին փոխանակելի բնակչութեանց գոյքերուն մասին ուեւէ պահանջ ներկայացնելէ։

Խնդրոյ առարկայ վճարումին մասին Յունաստանի դիրք փոխելը աննպաստ տպաւորութիւն ստեղծած է Լինկիւրիի մէջ ու կը կարծուի թէ դարձեալ պիտի յետաձգուի երկու պետութեանց վէճերուն վերջնական կարգադրութիւնը։

Ֆրանկոերուժ առեւտրական դաշնագիրը

Օգոստոս 29ին Լինկիւրիի մէջ կնքուեցաւ առեւտրական եւ նաւարկութեան ֆրանքոեւթուրք դաշնագիր մը։ Ֆրանսայի կողմէ ստորագրեց դեսպան կոմս տը Շանպրէօն, իսկ Թուրքիոյ կողմէ՝ արտաքին նախարար Թեվֆիք Րիւշտի։

Լոնտոնի դաշնագրին կցուած առեւտրական յաւելուածին պայմանաժամը լրացած ըլլալով, Թուրքիա վերագտած էր իր ազատութիւնը եւ ներածութիւններէն մաքս կը գանձէր, իսկ յամանայն անցեալ յունիսին Թուրք խորհրդարանի քուէարկած սակացոյցին։

Ֆրանսական պատուիրակութիւնը յաջողեցաւ զեղչեր ձեռք բերել 155 առարկաներու վրայ, որոնք կը կազմեն Ֆրանսայի գլխաւոր արտածումները դէպի Թուրքիա։ Թուրքիա իր կարգին պիտի օգտուի Ֆրանսական նուազագոյն սակացոյցէն։

Նոր դաշնագիրը մօտ օրէն պիտի սկսի գործադրուիլ։

Յունաստան եւ հարեւանները

Յունաստանի արտաքին նախարար Միխալաքաքուլոս լրագրողներուն յայտարարեց թէ Յունաստանի յարաբերութիւնները կը մնան նոյնը Թուրքիոյ հետ, նոյնիսկ խզուէն յետոյ։ Պուլկարիոյ հետ յարաբերութիւնները բնականոն են. եուկոսլաւիոյ հետ՝ սքանչելի։ Յունաստան շատ լաւ յարաբերութիւն ունի մեծ պետութեանց հետ, եւ իր նախկին թշնամիներուն հետ յարաբերութիւնները լաւացած են։

Յետոյ աւելցուց.

— Մեր խաղաղասէր քաղաքականութեան պսակումը պիտի ըլլայ իրաւարարական դաշնագիրներ կնքել Պուլկարիոյ եւ Թուրքիոյ հետ։ Ռումանիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները լաւ են, բայց պալքանեան Լոքառնօ մը անկարելի կը թուի։ Նախամեծար պիտի ըլլայ անջատ համաձայնութիւններ կնքել պալքանեան պետութեանց միջեւ։

Osur քանուորներ կը բերուին

Ֆրանսայի ելմտական եւ աշխատանքի նախարարութեանց կողմէ մասնաւոր մարմին մը գացած է պալքանեան երկիրները՝ աշխատող բազուկներ ներմուծելու համար Ֆրանսա։ Այս մարմինը Պուքրէշի մէջ ռումանական իշխանութեանց հետ բանակցելէ յետոյ համաձայնութիւն գոյացուց, որով մօտ առնէն 10,000 ռումէն բանուորներ ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Ֆրանսա։

Պելկրատի մէջ ալ կազմուած է ֆրանքեւեւոսլաւ խառն մարմին մը, նպատակ ունենալով կնքել բանուորական ներգաղթի պայմանագրութիւն մը։ Ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահն է փիէր Փույեօ, աշխատանքի նախարարութեան օտար բանուորներու դիւանին պետը։

Խորհրդային Միութեան ելմտագոյցը

Խորհրդային Միութեան ելմտական գործավարութիւնը պատրաստեց 1929-30ի պետական ելմտագոյցը։

Հաստիքը կը ներկայացնէ 9.497 միլիոն րուբլի, 1.741 միլիոն րուբլի աւելի՝ 1928-1929ի շրջանէն։ Ձարտարարուեստի տուրքը աւելցած է 245 միլիոն րուբլի, երկրագործական տուրք նշանակուած

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՅԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

,,ՊԱՀԱՊԱՆԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎՈՂՋՈՅԱԳՈՒՆ,,

ԿԱՐ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հայոց պատմութիւնը ուսումնասիրելու համար մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը, որ ներկայացնում է նրա հոգեկան զարգացման ընթացքը, նրա հոգեկան ուժերի ու կարողութիւնների աճումը, նրա հոգեկան կեանքի ամենաբազմազան կողմերի զարգացումը։ Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ նա ունեցել է իր ստեղծագործական մեծ ուժերը, որոնք նրան հնարաւորութիւն են տուել ստեղծելու իր ազգային մշակոյթը, իր ազգային գրականութիւնը, իր ազգային արուեստը։

Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն բնաւորութիւնը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն հոգեբանութիւնը։ Հայ ժողովրդի հոգեբանութիւնը ուսումնասիրելու համար մեծ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ ժողովրդի լեզուի ուսումնասիրութիւնը, որովհետեւ լեզուն ամենից առաջ հոգեկան կեանքի արտայայտութիւնն է։ Լեզուի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն լեզուն, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն մտածողութիւնը։

Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն գրականութիւնը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն արուեստը։ Հայ ժողովրդի գրականութեան ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն գրականութիւնը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն արուեստը։ Հայ ժողովրդի արուեստի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն արուեստը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն ճարտարապետութիւնը։

Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն երաժշտութիւնը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն պարերը։ Հայ ժողովրդի երաժշտութեան ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն երգերը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն գործիքները։ Հայ ժողովրդի պարերի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն պարերը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն տարազը։

Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն կենցաղը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն սովորութիւնները։ Հայ ժողովրդի կենցաղի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն տունը, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն կահ-կարասին։ Հայ ժողովրդի տան ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն կերակուրները, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն խմիչքները։

Հայ ժողովրդի հոգեկան կեանքի ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն հաւատալիքները, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն սովորութիւնները։ Հայ ժողովրդի հաւատալիքների ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն աստուածները, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն դիցաբանութիւնը։ Հայ ժողովրդի դիցաբանութեան ուսումնասիրութիւնը մեզ ցոյց է տալիս, որ հայ ժողովուրդը ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն աստուածները, որ նա ունեցել է իր ազգային ինքնուրոյն դիցաբանութիւնը

ՄԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՎԱԹՆԵՐԸ

Հայկական գրականության դավաթները ամենաթանկագին մասունքներն են ազգի հոգևոր կյանքի։ Նրանք ոչ միայն ներկայացնում են գրական մեծ արժեքներ, այլև հանդիսանում են ազգի ինքնության ամենավառ խորհրդանիշերից։ Դրանք ստեղծվել են դարերի ընթացքում՝ ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։

Հայկական գրականության դավաթները ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։

Հայկական գրականության դավաթները ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։ Դրանք ստեղծվել են ազգի ամենաերևելի գրողների ձեռքով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑ

ՀԱՅՐԵՆԻ (ԱՐՄԵՆ ՇԱՀՆՈՒՐԻ) ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆԻ

ծն. 1929 — մտ.

Հշ. Հայրենի Շահնազարյանի անունը հայ գրականության մեջ ներկայացնում է ինքնատիպ ու ինքնուրույն ստեղծագործող։ Նրա գրական ժառանգությունը ներառում է պատմվածքներ, վիպակներ, հոդվածներ և գրական-հասարակական բնույթի այլ ստեղծագործություններ։

Հ. Շահնազարյանի առաջին գրական փորձերը տպագրվել են 1950-ական թվականների վերջին։ Սակայն նրա գրական ուղին սկսվում է 1960-ական թվականներից, երբ նա հրատարակում է իր առաջին պատմվածքների ժողովածուն։ Այդ ժողովածուն ընդգրկում էր գրողի վաղ շրջանի լավագույն ստեղծագործությունները։

Հ. Շահնազարյանի ստեղծագործության մեջ կենտրոնական տեղ է գրավում մարդու ներաշխարհի, նրա հոգեբանության բացահայտումը։ Գրողը ձգտում է ներթափանցել հերոսների հոգու խորքերը, ցույց տալ նրանց ներքին հակասությունները, նրանց հոգևոր որոնումները։ Նրա հերոսները սովորական մարդիկ են՝ իրենց հոգսերով, ուրախություններով, տառապանքներով։ Նրանք ապրում են կյանքի իրական պայմաններում, և գրողը հմտորեն է պատկերում նրանց կենցաղը, խոսքը, վարքագիծը։

Հ. Շահնազարյանի պատմվածքների լեզուն պարզ է, գեղեցիկ և ճշգրիտ։ Գրողը խուսափում է արհեստական գրական հնարանքներից, նախընտրում է ժողովրդական խոսքի կենդանի ոճը։ Նրա նկարագրությունները հագեցած են մանրամասներով, որոնք օգնում են ընթերցողին ավելի խորը ընկալել հերոսների ներաշխարհը։

Հ. Շահնազարյանի ստեղծագործության մեջ կարևոր տեղ է գրավում նաև բնության նկարագրությունը։ Գրողը սիրում է բնությունը և գեղեցիկ նկարագրում է նրա տարբեր վիճակները։ Բնությունը նրա համար ոչ միայն ֆոն է, այլև հերոսների հոգեվիճակի արտահայտիչ։

Հ. Շահնազարյանի գրական ոճի առանձնահատկություններից մեկը նրա հումորն է։ Գրողը հաճախ դիմում է հումորի, որպեսզի ավելի խորը բացահայտի հերոսների բնավորությունները։ Նրա հումորը բարի է, նուրբ, երբեմն՝ նաև քնքուշ հեգնանքով լի։

Հ. Շահնազարյանի ստեղծագործությունները թարգմանվել են մի քանի լեզուներով։ Նրա գրքերը հրատարակվել են ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ արտասահմանում։

Հ. Շահնազարյանը ակտիվ հասարակական գործունեություն է ծավալել։ Նա եղել է գրական միության անդամ, մասնակցել է գրական կյանքի տարբեր միջոցառումների։ Նրա կարծիքը միշտ լսելի է եղել գրական շրջանակներում։

Հ. Շահնազարյանի ստեղծագործությունները ունեն մեծ դաստիարակչական նշանակություն։ Նրա գրքերը սովորեցնում են բարություն, ազնվություն, մարդասիրություն։ Նրա հերոսները միշտ պայքարում են չարի դեմ, և գրողը միշտ հավատում է բարու հաղթանակին։

Հ. Շահնազարյանի գրական ժառանգությունը մեծ արժեք է ներկայացնում հայ գրականության համար։ Նրա գրքերը կարդում են ոչ միայն մեծահասակները, այլև երիտասարդները։ Նրա ստեղծագործությունները դասավանդվում են դպրոցներում և համալսարաններում։

Հ. Շահնազարյանի գրական ուղին երկար է և բեղմնավոր։ Նա շարունակում է ստեղծագործել մինչև օրս։ Նրա նոր գործերը միշտ սպասված են ընթերցողների կողմից։

Հ. Շահնազարյանի գրական ժառանգությունը մեծ ներդրում է հայ գրականության գանձարանում

է 375 միլիոն, 1928 29 շրջանի 400 միլիոնին փոխարէն: Հաղորդակցութեանց ֆասոյթ հաշուուած է 2,300 միլիոն րուբլի, անցեալ տարուանէն 396 միլիոն աւելի: Պետական ճարտարարուեստի գլուխը 100ին 49 յաւելում կրած է, այսինքն 440 միլիոն րուբլիէն աւելի: Պետական փոխառութիւններէն կը յուսացուի ֆասոյթ ստանալ 220 միլիոն րուբլի, 1928.1929ի 120 միլիոնին տեղ:

Դրամք նախատեսուած է՝ 5,590 միլիոն րուբլի ազգային տնտեսութեան համար, 2,618 միլիոն՝ փոխադրութեանց, 1240 միլիոն՝ ճարտարարուեստական կառուցման, 780 միլիոն երկրագործական եւ անտառային տնտեսութեան, 210 միլիոն ելեկտրականացման եւայլն:

Ողողում, ևաւաքեկում, փլուզում

Պալքաններու մէջ տիրող փոթորիկը չխնայեց նաեւ Յելանիկի, ուր օգոստոս 29ին ժամը 16-17 սաստիկ ուրական մը պայթեցաւ քաղաքին կեդրոնը եւ շրջակաները, մեծ աւերներ գործելով: Վնաս կը ֆաշուուի 12 միլիոն տրախմի: Զոհ չկայ, սակայն վարտարի մէջ թափող գետերը ամէն բան աւերեցին իրենց ճամբուն վրայ: Բազմաթիւ փողոցներ ողողուեցան եւ գաղթականական կարգ մը խըրճաթիներ քանդուեցան: Հանրակառքերու երթեւեկը փոքր ընդհատում մը ունեցաւ: Լիւքսէնպուրկի պարտէզը վնասուեցաւ:

Ինդոս գետը կը շարունակէ բարձրանալ, արդէն իսկ ֆազարաւոր հեկտար հող ողողուած է: ցամաքի ճամբով եւ երկաթուղիով բոլոր երթեւեկները դադրած են եւ գետեզերեայ գիւղերու բնակիչներուն պարպումը դժուարացած է: 300 հոգի խեղդուած է:

Նեղոս գետն ալ սկսած է բարձրանալ՝ մտահոգութիւն պատճառելով:

***Սան Ֆրանչիսքոյէն (Քալիֆոռնիա) կը հաղորդեն որ *Սան Ժուան* շոգենաւը եզերքէն 15 մղոն հեռուն ընդհարեցաւ ծխանտարտ օյլի «Ֆոտ» շոգենաւին հետ եւ երկուքի բաժնուեցաւ: «Ֆոտ»կրցաւ ազատել 110 ճամբորդներէն 48ը, մեծ մասը վիրաւոր վիճակի մէջ: 62 հոգի խեղդուեցաւ:

***Ալժէրի մէջ առջի օր կէս գիշերին յանկարծ փլաւ չորսյարկանի հին շէնք մը, որուն մէջ կը բնակէին 22 ընտանիքներ: Անմիջապէս ահագանգ տրուեցաւ եւ գինուորներ ու ոստիկաններ փութացին աղէտին վայրը՝ զոհերը փրկելու ֆամար: փլատակներու տակէն մանուկներու եւ կիներու ճիչեր կը լսուէին: Բնակիչները բոլորն ալ իտալացի ձկնորսներ էին եւ փլուզումի պահուն բոլորը կը քնանային: փլատակներուն տակէն կարելի եղաւ դուրս ֆանել ինը վիրաւորներ եւ 22 դիակներ:

Կը կարծուի թէ մեռած են մօտ 80 հոգի, որոնց 18ը մանուկներ:

Պոլսոյ ազգային դեսպանը

Պոլսոյ ազգան դեսպան Ճէյլանի Հոռմ մեկնեցաւ, շաբաթ մը Ամանուլլահ Թագաւորին ժօտ անցընելու համար: Մեկնելէն առաջ պաշտօնանկ ըրաւ իր Ա. քարտուղարը, որ վերջերս, դեսպանին ժամանակաւոր բացակայութենէն օգտուելով, ճանչցած էր ներկայ էմիրը եւ դեսպանատունէն վերցուցած՝ Ամանուլլահի պատկերները: Դեսպանին Հռոմ գտնուած միջոցին, գործերը պիտի վարէ իր տղան՝ Բահպանի:

ՄԱՆՐ ԼՈՒԲԵՐ

ԿԱԹԸ կը սղէ այսօրուընէ սկսեալ եւ լիտրը պիտի ծախուի 1 ֆր. 60ի, փոխանակ 1 ֆր. 50ի:

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿը սկսած է իր տարեկան ռազմափորձերուն՝ Լէնինգրադի, Թիֆլիզի եւ ուրիշ գլխաւոր քաղաքներու մօտ:

ԹԱՁԱՐի մէջ ձերբակալուեցան չորս խորհրդային եւ երեք մոնկոլ լրտեսներ, որոնք գնդակահարուեցան:

ԱԹԵՆՔի դատարանը դատի ենթարկեց 10 ֆամայնավարներ, որոնք ամբաստանուած էին թէ խռովութիւններ կը յարուցանեն: Ետօը հոգի մէկ տարի, երեք հոգի ալ 3 ամիս բանտարկութեան դատապարտուեցան:

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ կը խնդրէ Պ. Խոսրով Ներսէսեանէ՝ իր հասցէն իմացնել «Յառաջ»ի միջոցաւ:

Կ'ուզուի վարպետ դերձակ (փոստիյէ) մը եւ օգնական դերձակ մը: Յանձնարարականով՝ ներկայանալ Mr. Geismar֊ի, 2 Rue d'Aix, Marseille.

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (VI)
Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան:
Սեպտեմբեր եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն նախապատրաստական դասընթացք հաւաքարանի համար:
Շաբաթը 15 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի, 40 դասախօսութիւն, 10 պատյտ դասախօսութիւն փարիզ եւ շրջակաները: Ամիսը՝ 170 ֆր., երկու ամսուան համար 360 ֆր.: Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ տնօրէն Mr. Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն ֆամար, ձեր շաֆը կը պաֆանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՁԱՇԵՑՔ֊Ը ԵՒ ԸՆԹՐԵՑՔ֊Ը
BOULANT
ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Շետեւեալ չափաւոր գիներով
12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, *բացի երէկ*: 62 Ruede la Rochefoucauld *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* Nord-Sud: Pigalle.

WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը երկու հարիւր ֆրանքով:
73bis Av. de Wagram, մէթրօ Ternes, *Հեռ.* Wagram 02 30. 63 Av. Gde. Armée, *մէթ.* Maillot, *Հեռ.* Passy 79-43, 149bis Bd. Villette, *մէթ.* Aubervilliers, *Հեռ.* Nord 27.80.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ: *Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապտերաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9 12.*

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ
ԱՄԵՆԱՀԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN
EMPIRE Միգիք-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՐՍԷՅԼԻ 19րդ ԹԱՂԱՄԱՍԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Մարսէյլի 19րդ թաղամասի (Քափլէթ) Պ. Ոստիկանապետը կը հրաւիրէ իր շրջանին մէջ բնակող Հայերը ներկայանալ ոստիկանատուն՝ ստանալու համար իրենց ինքնութեան թուղթերը (քարտ տ'իտանթիթէ):

VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)
Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտածութիւն, գոմիսիօն եւ ներկայացուցչութիւն:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74-64
Բոլորին ուշադրութեան:
Դերձակներու ֆայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Անթերփրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը ֆամոզուելու ֆամար մեր գիներուն աժանութեան:

ՃԱՇԱՐԱՆ **ԱՐԱՐԱՏ**
24 Rue des Carmes, Paris Ve. մէթրօ՝ Սէն-Միշել կամ Օտէոն
Ցերեկ եւ Ցնօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱՂԵԱՆ*
ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր ֆայրենակիցներու, որոնք ֆամեղ եւ խնամուած կերակուրներու ֆետ միասին պիտի գտնեն ֆայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը սրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*
Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոֆարարին կողմէ:

ԿՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷՔ ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ
UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական ֆակակշռի, որ ֆանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստաֆելին, կ'ապաֆովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Գշ. եւ Եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ
Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ ֆրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապաֆովագրութիւններ: Նամակով կամ ֆեռաձայնով կարելի է միշտ ֆաղորդակցիլ ֆետեւեալ ֆասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tél. Grésillons 14-50:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
ԱՄԵՆԱՀԱՒ ՄԱԿՈՒՐ ԱԺԱՆ
Մասնաւոր սպասարկութիւն քնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ
ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՊԵՏ ՕՄԷԿԱ ԺԱՄԱՑՈՑՆԵՐՈՒ ԺԸՆԵՒԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
29 Rue Mathis, փարիզ, մէթրօ՝ Crimée,
R. C. Seine 248, 459 ֆեռ. Nord 59-21
Նորոգութիւն՝ ժամացոյցներու եւ ոսկեղէն առարկաներու: *Ձոխ մթերք՝ Զենիթ, Լանժին, Էլէգսիոն, Օմէկա, Լիփ, Ռոտէքս* ժամացոյցներու, *Քարիւեօն Ուէսթմինսթըրներու,* ակնեղէններու, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն ամէն տեսակ առարկաներու,

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
106 Ave. Kléber. PARIS (16e)
(Նախկին ՍԹԷՖԷԻԻ) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 438390
Ցնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԷ
Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապաֆովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, տուեալական տուներու առուծախ:
Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:
Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացման խնդրագիրներ (ԱՖԻՏԱՎԻՏ):
Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Ներկայացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:
Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ
Յատուկ ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը Ձրի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
VAHRAM
8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville
Թրամուէյ 26 4 5
ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կազէլները* եւ *օփէրէթները*՝ երգուած ֆանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասաֆմանէն:
8 Rue Jouy-Rouve ՕԹոպիւս B N N B F

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր ֆայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) մէթրօ՝ Cadet
Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր ֆայրենաքաղ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոֆարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
MAISON JOLIVET
17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges֊ի անկիւնը)
Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83
ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԻԿ
Երի *կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք Հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած* GRESSIN JOLIVET *հացերը:*
Ուսիվիվ *խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:*
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին քնակարան Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
39 Bld. de Strasbourg (կառ. տը Լ'Էսթի եւ Նորի մօտ)
Métro: Château d'Eau *Հեռ.* Prov. 69 38
Մասնագէտ բժիշկներ կը դարմանեն հին եւ նոր ջերմամիզութիւնը, փոսթաթիթը, ըէթրէսիսմանը եւ անկարողութիւնը: Դարմանումը պատուաստով եւ ելեկտրաբուժութեամբ: Քննութիւն արիւնի եւ մէզի: 9—12 եւ 2—8: Կիր. եւ տօն օրեր 9—12:

PARFUMERIE HALÉPIAN
42, Boulevard de Strasbourg, Paris Tél. Botzaris 16-74
Ռիֆլամ ընտիր գուլպայ (Chaussettes de fil)
ՏՈՒԻՓԸ (6 ԶՈՅԳ) 30 ՖՐ.
ՎԱՃԱՌՈՐԴԱՑ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԻՆ

LABORATOIRE DERDERIAN
4, Rue de la Gare, ISSY-LES-MOULINEAUX
Մեր ՔՐԻՄ ՇՈՒՇԱՆը պատրաստուած է ամէնէն լաւ անուշահոտութիւնով:
Վայրկենապէս կը թափէ աւելորդ ժազերը (ոտքի, թեւի, եւայլն), եւ աղուամազը՝ առանց վնասելու մորթին:
Գին՝ 9 ֆր. 95, իսկ contre Remboursement *11 ֆր.:*

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
COLUMBIA MARK
18 ՖՐ.
POLYDOR
REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ երգուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փլաքնը ինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ ալանի բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:
Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գինով.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կորդ. եւ ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ՍՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

3 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1049 — ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒԽ ԽՕՍՔ

ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐԷՆ ՑԵՏՈՑ

Սովորական արարողութիւններով փակուեցաւ Լա Հէյի ժողովը, անմիջապէս սկսելու համար միւսը, Ազգերու Դաշնակցութեան տարեկան ընդհ. ժողովը՝ ժընեւի մէջ։

Փրկուեցա՛ւ երկնի ծրագիրը, երեւութապէս հաւերաշխ հնոլորտի մը մէջ։

Իրականութիւնը այն է որ, Մեծն Բրիտանիան անգամ ըն ալ, եւ բաւական աղմկալի տեսարաններէ յետոյ, արժեցուց ը տիրապետելու, գերիշխելու կամքը։ Այս կոպիտ փաստը որապէս ազդած է Ֆրանսայի վրայ, եւ պաշտօնական յարաբերութիւնները բան չեն փոխեր կացութենէն։ Ընդհակառակն, պաշտօնական օրկաններն անգամ կը ծաղրեն Պոխանի ւաւատեսութիւնը, զայն համարելով պարտութիւնը ծածկելու վարպետ ձեւ մը։ Իբրեւ ճարտասան, յիշելով հին խօսք մը,— «Փարիզը պատարագ մը կ'արժէ» — վարչապետը փորձեց համոզել թէ աշխարհի խաղաղութիւնը կ'արժէ այդքան զոհողութիւն։

Ֆրանսայի դժգոհութիւնը միայն արժանապատուութեան կամ դրամի խնդիրներէ չի ծնիր. այլ ունի շատ խորունկ պատճառներ։

Քաղքենի-դրամատիրական մամուլը սկսած է փսփսալ թէ այլեւս գոյութիւն չունի «Սիրալիր Համաձայնութիւնը», թէ ինքնախաբէութիւն է հաւատալ Ֆրանքեւդերման իրական գործակցութեան մը, եւ պէտք է ուրիշ ելք փնտռել։ Այսպէս, թերթ մը կ'առաջարկէ համաձայնութիւն կամ գործակցութիւն հաստատել Ֆրանսայի, Ճափոնի եւ Իտալիոյ միջեւ, ճակատելու համար Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ամերիկայի եւ նոյնիսկ Խորհրդային Միութեան դէմ։ Հեղինակին կարծիքով, այսպիսի խմբակցութեան մը շնորհիւ միայն, Ֆրանսան կրնայ պահել իր դիրքը, այլապէս միշտ ալ պիտի զոհուի Մեծն Բրիտանիոյ գերակշռութեան, կամ Գերմանիոյ եւ Ամերիկայի չկամութեան։

Ուրեմն, ժարդիկ այլեւս հաւատք չունին այն ճակատին վրայ, որ նուիրագործուեցաւ 1919ին, իբրեւ հետեւանք Դաշնակիցներու յաղթանակին եւ Գերմանիոյ խորտակման։ Այդ հաւատքը շատոնց խախտած էր, բայց մինչեւ Լահէյ յոյսեր կային ամրապնդելու։ Անգլիոյ աշխատաւորական իշխանութիւնը փարատեց բոլոր պատրանքները։ Մանաւանդ որ, ոչ միայն գերմանական հատուցումներու բաշխումը ձեւակերպուեցաւ Անգլիոյ ուզած եղանակով, ոչ միայն Ֆրանսան համակերպեցաւ իր զօրքը անյապաղ քաշել Հռենոսէն, այլեւ, երբեք վստահութիւն չկայ որ երնկի ծրագիրը տեւէ նոյն իսկ տասը տարի։ Շեթրեզմանն այս հաւանականութիւնը բերնէն փախցուց, երբ դեռ չէր գումարուած Լա Հէյի ժողովը. իսկ այսօր աւելի զօրացած են վախերը, որովհետեւ, կարծողներ կան թէ Անգլիոյ աշխատաւորական դահլիճը այնքան ուժգնօրէն պնդելով իր տեսակէտին վրայ, ուրիշ նպատակ չունէր, եթէ ոչ կամաց կամաց ճամբայ բանալ պատերազմի պարտքերը ջնջելու քաղաքականութեան։

Ամէն պարագայի մէջ, միայն Մ. Նահանգները կրնան վճռել այս խնդիրը, իրբեւ պահանջատէր բոլորէն ալ։ Իսկ տասը տարին այնպիսի ժամանակամիջոց է որ, կրնայ վերիվայր շրջել շատ աւելի ամուր կարգադրութիւններ։ Վերսայլի դաշնագրէն յետոյ, առաջին տասնամեակը չանցած, Գերմանիան, որ իրբեւ յանցաւոր միայն հրամաններ եւ որոշումներ լսելու իրաւունք ուներ, հետզհետէ դարձաւ Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ, հաւասարէ հաւասար, եւ այսօր նկատի կ'առնուի միջազգային բոլոր հարցերու կարգադրութեան մէջ։

Ֆրանսայի բուն վախը այն է՝ որ, այս ընթացքով, Վերսայլի դաշնագրին հիմքերն ալ պիտի քանդուին։

Եւ բոլորովին անտեղի չէ այս երկիւղը. որովհետեւ, ընկերվարական կուսակցութիւնները կը ձգտին ոչ միայն պարտքերը ջնջելու, այլ եւ պատերազմի դաշնագիրները վերաքննելու։

Արդարեւ, Լա Հէյի հաշուեյարդարէն ամէնէն աւելի գոհ մնացին ձախակողմեան տարրերը, որոնց գլխուն լուտանքներ կը տեղան պաշտօնական բերաններէ։ Լա Հէյի հաշուեյարդարը վերջացաւ առաւելապէս իբրեւ հաշուական խնդիր, իսկ իբրեւ պատերազմի հաշուեյարդար, թերեւս յառաջաբան մըն է, որուն իրական ծալքերը նոր պիտի բացուին։ Առ այժմ, շատ բան կախում ունի Անգլիոյ աշխատաւորական դահլիճին տեւողութենէն։ Լա Հէյէն յետոյ, ուր բոլոր ցեղանին զարնելով յաղթեց Մնօտըն, ժընեւի մէջ ալ բուն վարչապետը պիտի եւրեայ, աւելի մեղմ, բայց նոյնքան հաստատուն տեսակէտներով։ Այստեղ ալ անակնկալներ կը սպասուին։ Իսկ երրորդ հանգրուան մը պիտի կազմէ Մաքտոնըլտի ուղեւորութիւնը դէպի Ամերիկա, ծովային ուժերու կրճատման բանաձեւը պաշտպանելու համար։

Թէեւ գանդաղ և անզգալի, բայց նոր հասկացողութիւններ աստիճանաբար տեղ կը բռնեն միջազգային քաղաքականութեան մէջ։ Միայն այս պարագան արդէն մտահոգութեան մատնած է հին դպրոցի դիւանագէտները, որոնք ոչ միայն միտքով, այլեւ աարիքով ծերացած են գլխաւոր երկիրներուն մէջ, եթէ չհաշուենք Մ. Նահանգներն ու Խորհրդային Միութիւնը, —երկուքն ալ բացառիկ և ինքնատիպ, թէեւ տրամագծօրէն հակառակ ուղղութեամբ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԾԱՌԱՆ՝ ՏԻՐՈՋ ԴԷՄ

Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը հետեւեալ յանդուգն խորհրդածութիւնները կ'ընէ հայ հարուստներու մասին, (Պայքար, *17 օգոստոս*).

— «Հրէական գործակալութեան կազմութեան հետեւեալ օրը ծանուցուեցաւ որ երկու Հրեաներ, մին՝ Անգլիայէն՝ Լորտ Մելչէթ, եւ միւսը՝ Ամերիկայէն՝ Ֆելիքս Ն. Վըրպըրկ, իւրաքանչիւրը 500,000էն, երկուքն ի միասին 1,000,000 տոլար դրած են անոր տրամադրութեան տակ, երբայական Ազգային Ցան շինութեան վերաբերեալ ծրագիրներու իրագործման համար։

Իբրեւ Հայ ձեր նախանձը չի՞ շարժեր ասիկա։ Ե՞րբ մեր մէջ տեսնուած է որ ժողովի մը կազմութեան առաջին օրն իսկ այսքան հնչուն քաջալերութիւն մը տրամադրուի անոր։ Արդարեւ, մենք Հրեաներէն եօթնապատիկ նուազ ենք թիւով, եւ հարստութեան տեսակէտով ալ անոնց հետ բաղդատութեան իսկ չենք կրնար դրուիլ հաւաքաբար, բայց, մեր մէջ ալ մարդիկ կան, որ Լորտ Մելչէթի եւ Վըրպըրկի պէս, առանց ծանրութիւն զգալու, հարիւր հազարներ կրնան տրամադրել հանրային նպատակներու։ Ամէն պարագայի տակ դրամը չէ որ կը պակսի իրենց, այլ՝ ոգին, պատասխանատուութեան ըմբռնումը եւ մանաւանդ գործնական հայրենասիրութիւնը։ Հրեաներու ձեռնարկած գործին համար մէկ միլիոնը շատ խոշոր ու բաւականաչափ գումար մը չէ, բայց այսքան հաւատքով ու ոգեւորութեամբ սկսուած գործ մը, ի՞նչպէս կրնայ յաջողութեամբ չպսակուիլ, կամ կէս ճամբան մնալ։

Ոչ մէկ ժողովուրդի մէջ հարուստներ այնքան ազդեցութիւն ու յարգանք կը վայելեն որքան մեր մէջ։ Հարուստ ըլլալը, ըստ մեզ, կը բաւէ խելքի, իմաստութեան տէր ճանչցուելու, ազգասէր ու բարերար հռչակուելու համար։ Հարուստ մէկը, եթէ բարեհաճի ժողովի մը ներկայ գտնուիլ, իր մէկ խօսքը, խորհուրդը երկուք չըլլար, եւ շատ քիչ անգամ առարկութեան կը բախի, սակայն եւ այնպէս, ոչ մէկ ժողովուրդի հարուստները այնքան ժլատ են, որքան մերինները, սակաւաթիւ բացառութիւններով։ Արդեօք երբ եւ իցէ հայ հարուստներ դաս եւ օրինակ պիտի առնե՞ն Հրեաներէ, պիտի կրնա՞ն անոնց կիսուն կամ քառորդին չափ գործնական հայրենասիրութիւն ցոյց տալ»։

Վա՛յ եթէ Դաշնակցական ըլլար այս տողերը գրողը...

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՆԱԽԹԱՄՈՒՂԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ պէյրութ հասաւ պատուիրակութիւն մը, որ կը բաղկանայ Ամերիկացիէ մը, Անգլիացիէ մը եւ Ֆրանսացիէ մը, պաշտօն ունենալով ուսումնասիրել Հայ-Ֆայէն մինչեւ Ալեքսանտրէթ ամբողջ ծովեզերեայ շրջանները, տեսնելու համար թէ մուսուլի նաւթամուղը միջերկրականի ո՞ր կէտին պէտք է յանգի։

Պատուիրակութիւնը նմանապէս պիտի ուսումնասիրէ մուսուլի նաւթահորերը եւ մինչեւ միջերկրական բերելու բոլոր դժուարութիւններն ու ճամբաները եւ իր տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքերուն նոր ընդհարումներ

Մասնաւոր աղբիւրէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը քաղենք քրտական կռիւներուն մասին.—

Պոհթանի ճէյլան աշիրէթի պետ Րէսուլ աղան, իր 500 զինուած մարդերով ապստամբած է Թուրք կառավարութեան դէմ եւ սկսած ամբողջ պահականոցները գրաւել։ Կառավարութիւնը անյիշապէս ձեռնարկած է նոր եւ կարեւոր ուժեր բերելու։ 20,000ի մօտ զինուորական ուժեր կեդրոնացուած են իսկոյն Պոհթանի շրջակաները եւ սկսած բուռն յարձակման։ Պոհթանցիները դիրք բռնած են ձորի մը երկու եզերքները, ուրկէ պարտաւոր էին անցնիլ Թրքական զինուորները՝ գրաւելու համար Պոհթանը։

Թրքական ուժեր հազիւ ձորէն ներս մտած, Քիւրտերը հազարկը կը բանան եւ գետին կը փռեն 1000է աւելի զինուորներ։ Թուրքերը յուսահատ եւ լեղապատառ ետ կը դառնան եւ իրենց վերջին շունչը կ'առնեն հեռաւոր դաշտերուն վրայ։

Րէսուլ աղայի ուժերը կը յառաջանան եւ կը հետապնդեն փախչող ուժերը։ Եթէ այս թափով շարունակեն իրենց արշաւները ու գործունէութիւնները, Պոհթանցիները մօտ ատենէն կը միանան Հէքքեարիի, Սղերդի եւ Մուշ-Քիւրտերուն հետ եւ ընդհ. ապստամբութիւնը կը ծաւալի ամբողջ այդ շրջաններուն մէջ։

կէնճի գաւառին մէջ եւս ծայր տուած է նոր ապստամբութիւն մը։ Ապստամբներու պետ քիւրտ Համտի պէյ 400ի չափ զինուած մարդերով յարձակում գործած է այդ շրջանին մէջ գործող Թրքական ուժերուն վրայ եւ բոլորն ալ փճացուցած։ Թուրքերը Տիարպէքիրէն երկու գունդ զինուորական ուժ հասցուցած են՝ զսպելու համար ապստամբութիւնը, սակայն անօգուտ անցած է։ Ապստամբները պահուած ըլլալով կարեւոր կիրճերու մէջ, լաւ ջարդ մը տուած են Թրքական ուժերուն, որոնք բազմաթիւ մեռելներ եւ վիրաւորներ թողելէ վերջ, փախած են մինչեւ Տիարպէքիրի դաշտերը։

Երկու շրջաններու մէջ ալ կռիւը սաստկօրէն կը շարունակուի։ Թուրքերը անդադար ուժեր կը կեդրոնացնեն քրտական շրջաններուն ժէջ։

ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Անգլիոյ Գաղթային նախարարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը կը հաղորդէ որ կացութիւնը խաղաղ է Պաղեստինի մէջ, սակայն Սինայի, Սուրիոյ եւ Անդրյորդանանի Պէտէվիները կը պատրաստուին անցնիլ սահմանագլուխը եւ յարմար առիթի կը սպասեն՝ վերսկսելու համար իրենց աւարառութիւնները։ Արդէն իսկ Պաղեստին մտած են թալանողներու խումբեր, որոնց դէմ ղրկուեցան օդանաւեր եւ զրահապատ ինքնաշարժներ։ «Քրըէյճըս» օդանաւատարը, որ Մալթայէն ճամբայ ելած էր, իր բոլոր օդանաւերը ցամաք հանեց Կազա։

Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Սաֆէտի մէջ սպաննուեցան 10 Հրէաներ եւ 12 Իսլամներ, վիրաւորուեցան 29 Հրեաներ եւ 14 Իսլամներ։ Զոհերուն մէջ կան երկու ամերիկահպատակ Հրեաներ, Սամուէլ Կրինշփայն՝ Սաֆէտի որբանոցին տնօրէնը, որ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, եւ Ցիր Հէլբըրը, միլիոնատէր Սալոմոն Լամփորթի քեռորդին, որ մեռաւ իր վէրքերէն։

Սուրիայէն կը հաղորդեն որ Ֆրանսական մարզպանը խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնէ եւ Սուրիոյ հարաւային սահմաններուն վրայ Ֆրանսացի զինուորներ կը ղրկէ՝ արգիլելու համար զինեալ արաբներու Պաղեստին մուտքը։

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ քաղաքը գրեթէ իր բնականոն վիճակը ստացած է։ Բացուած են մեծ թիւով խանութներ, մանաւանդ իսլամներու խանութները։

Անգլիական մարզպան Սըր Ճոն Զէնսըլըը երուսաղէմի մէջ ընդունեց Հրէական գործակալութեան երկու ներկայացուցիչները, որոնք բողոքեցին փոխ-մարզպան Լիւքի կողմէ տրուած հրամանին դէմ, հրեայ ոստիկաններու զէնքերը հաւաքելու մասին։ Մարզպանը պատասխանեց թէ այդ որոշումը տրուած էր անոր համար որ, արաբ վարիչները յայտարարած էին թէ չեն կրնար երաշխաւորել իսլամ զանգուածներու դիրքը, եթէ հրեայ ոստիկանները զինաթափ չըլլան։

ՀՐԷԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐ

Աշխարհի ամէն կողմը ցրուած Հրեաները կը շարունակեն իրենց ցոյցերը ի նպաստ Պաղեստինի Հրեաներուն։ Լոնտոնի մէջ կիրակի իրիկուն տեղի ունեցաւ սիոնական մեծ ցոյց մը՝ մասնակցութեամբ 12,000 Հրեաներու։ Ցոյցը կազմակերպուած էր Լորտ Մելչէթի կողմէ Ալպէրթ Հօլի մէջ։ Ցուցարարները քուէարկեցին բանաձեւ մը, որով անգլիական կառավարութենէն կը պահանջեն վերջնապէս իրաւունք տալ Հրեաներուն կրօնական արարողութիւններ կատարել Լացի Պատին առջեւ։

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆ ՑՈՅՑԵՐ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ Ուրբաթէն յետոյ կիրակի օր դարձեալ մեծ ցոյց մը կազմակերպուեցաւ տեղւոյն իսլամական կոմիտէին կողմէ, բողոքելու համար Պաղեստինի դէպքերուն, մանաւանդ անգլիական իշխանութենէն բռնած դիրքին դէմ։

Հռետորները հազիւ վերջացուցած էին իրենց ճառերը, երբ խումբ մը իսլամներ յարձակեցան հրէական քանի մը վաճառատուներու վրայ, որոնք ամբողջովին կողոպտեցին։ Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ կրակել անգլիական երգը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

4000 ՅՈՅՆ ԳԵՐԻ ԱՆԱՏԱԼՈՒԻ ՄԷՋ

Աթէնքի թերթերը կը գրեն թէ վերջերս յոյն գերիի մը յանկարծակի փաթրաս ժամանումը յուզում եւ գերագրգռութիւն պատճառած է ժողովուրդին։ Գերին քնիկ պէրկոսցի է եւ կը կոչուի Էվանկէլոս։ Մինչեւ վերջին ժամանակները Մէրսինի շրջակայքը կը գտնուէր եւ քար կոտրելու աշխատանքով կը զբաղէր։

Էվանկէլոս կ'ըսէ թէ մօտաւորապէս 4000 յոյն գերիներ կը գտնուին այդ վայրերուն մէջ եւ կը զբաղին տաժանելի աշխատանքներով, այնքան որ գրեթէ կվախք դարձած են։ Յոյն գերիները տեսնելով որիրենցհայրենիքը վերադառնալու յոյսը կորսնցուցած են, ինարք մը կը մտածեն՝ իրենց ներկայութիւնը օտար աշխարհին ծանուցանելու եւ կը յաջողին ալ։

Այսպէս, Ամերիկա դրկուած ծխախոտի հակերուն մէջ նաւակներ կը զետեղեն ու կը զգացնեն իրենց ներկայութիւնը։ Հիմա Ամերիկեան Նպաստամատոյցը տեղեկութիւն առած ըլլալով շրջիկ յանձնախումբեր կը դրկէ այդ կողմերը, գերիները գտնելու եւզանոնք հայրենիք վերադարձնելու նպատակով։

ՑԷՓԼԻՆԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

Կոմս Ցէփլին Էյքիիրսթի կայանէն ճամբայ ելաւ կիրակի առաւօտ ժամը 8.18ին՝ վերադառնալու համար իր կայանը՝ Ֆրիտրիխսհաֆէն, ուր կը սպասուի այսօր՝ երեքշաբթի։

Այս անգամ Ցէփլինը կը դեկավարէ երկրորդ վարիչ հարիւրապետ Լէման, որովհետեւ տօքթ. Էքընէր Ամերիկա պիտի մնայ 8-10 օր, եւ ամերիկեան զանազան ընկերութեանց հետ պիտի բանակցի ցէփլինով սպասարկութիւն հաստատելու համար եւրոպայի եւ Ամերիկայի միջեւ եւ ապսպրանքներ ընդունելու համար։

Մեկնելէն առաջ, 68-ամեայ Հիլտինկ անուն մարդ մը նիւ Եորկի նահանգի իշխանութեանց միջոցաւ փորձեց գրաւման ենթարկել ցէփլինը եւ թոյլ չտալ անոր մեկնումը։ Ցիշեալը 125,000 տոլար հատուցում կը պահանջէ անոր համար որ հակառակ եղած խոստումին, տեղ չէին տուած իրեն ցէփլինի մէջ՝ աշխարհիր՝ շրջանը կատարելու համար։ Մ. Նահանգներու ծովային նախարարը արգիլեց գրաւումը։

ԿԱՐԼ ՄԱՐՔՍԻ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Պերլինի թաղապետութիւնը կիրակի օր յիշատակի արձանագրութիւնը դնել տուաւ Պերլինի Մօհրէն փողոց թիւ 17 շէնքին վրայ, ուր բնակած էր կարլ Մարքս 1837ին, երբ կ'ուսանէր համալսարանին մէջ։ Գերմանի ընկերվարական կուսակցութիւնը կարեւոր պատուիրակութիւն մը ղրկած էր, գլխաւորութեամբ Հուսուարտ Պէրնշթայնի, որ անձնական բարեկամն էր Մարքսի եւ գերման ընկերվարութեան վեթերանն է։

ՍՆՈՏԸՆԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Անգլիոյ ելմտական նախարար Ֆիլիփ Սնոուըն կիրակի առաւօտ յաղթական մուտք գործեց Լոնտոն։ Մօտ 4000 հոգինոց բազմութիւն մը ընդառաջ եկած էր Լիվրփուլ փողոցի կայարանը, ուր ժամանաւոր կառախումբը, հասաւ ժամը 9.30ին։ Շատեր առտուան ժամը 7-էն ի վեր հոն կը սպասէին։ Երբ Սնոուըն երեւցաւ, 400 հոգի ձիաձայն սկսան ո՛չ, գէլ անգլիական հաւերժացած ազգային երգը։

ԱՂԱՎՆԱՅԻՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱ ՉԱՐԱՎԱՆՑԻՆ ԱՂՎԱՀՈՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՆՔ

Ս. ՊԱՐՈՒՅՐ

Ինչպես հայտնի է, Կոմկուսի Կենտկոմի և Ժողկոմխորհի վերջին որոշումներով ամբողջ գյուղատնտեսական արտադրությունը, այդ թվում և անասնապահությունը, ենթարկվում է ավելի ուժեղ պետական հսկողության։ Ամենուր ստեղծվում են հատուկ կոմիտեներ, որոնք պետք է ղեկավարեն գյուղատնտեսության զարգացումը։ Ինչ վերաբերում է անասնապահությանը, ապա այդ ոլորտում ստեղծվում է հատուկ վարչություն՝ Գլավսկոտուպրավլենիե, որը կոչված է ղեկավարելու անասնապահության զարգացումը։

Ինչո՞ւ է անհրաժեշտ եղել ստեղծել հատուկ վարչություն անասնապահության համար։ Ինչո՞ւ է անասնապահությունը հանդիսանում գյուղատնտեսության ամենահետամնաց ճյուղը։ Ինչո՞ւ է անասնապահությունը ենթարկվում ամենամեծ ավերածություններին։ Ինչո՞ւ է անասնապահությունը ամենաանկազմակերպ ճյուղը։

Պատասխանը այս հարցերին պետք է փնտրել նախ և առաջ այն հանգամանքի մեջ, որ անասնապահությունը ամենից շատ է կապված գյուղացիական անտնտեսության հետ։ Գյուղացիական անտնտեսությունը, որ հիմնված է մանր ապրանքային արտադրության վրա, ամենից շատ է տուժել կապիտալիզմի պայմաններում։ Կապիտալիզմը ավերել է գյուղացիական անտնտեսությունը, ոչնչացրել է նրա ամենաարդյունավետ ճյուղերը, ինչպես, օրինակ, անասնապահությունը։ Կապիտալիզմը ոչնչացրել է գյուղացիական անտնտեսության

Nenette, Neunette chérie !

— Ներսէ՛ս, ներսէ՛ս, ես ալ կ՚ուզեմ ներս գալ։

Ներսէսը ներս կանչեց։ Ներսէսը ներս եկաւ։ Ներսէսը ներս նստաւ։

Ներսէսը ներս նստաւ, որովհետեւ ներս կանչուած էր։ Ներսէսը ներս նստաւ, որովհետեւ ներս կանչուած էր, ինչպէս որ ներս կանչուած էր Ներսէսի ներս եկած ընկերը, որ ներս եկաւ, որովհետեւ

ռատուններու վրայ։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս փութաց դէպքին վայրը և երկուստեք սկսաւ կռիւ մը, որու ընթացքին մօտ 20 իսլամներ թեթեւօրէն վիրաւորուեցան։

Պաղտատի բազմամարդ թաղերը ոստիկանական շղթայի տակ առնուած են եւ զինուորներ պահակ կը պտտին քաղաքի գլխաւոր փողոցներուն մէջ։

ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ԻՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

Պաղեստինի խնդիրներուն իրագէտ անձնաւորութիւն մը հետեւեալը կը յայտարարէ.

— Արաբները, որոնք նախապէս իրենց կամքով հող ծախած էին Հրեաներուն, հիմա կը զղջան, որովհետեւ — արեւելեան հոգեբանութեամբ — կ'ուզեն քանդել այն որմէ իրենք չեն կրնար օգտուիլ։ Ահա՛ ի՛նչպէս կարելի է բացատրել հրեայ գաղութներու կողոպուտը։

Անգլիական քաղաքականութիւնը Պաղեստինի մէջ, երկսայրի է։ Մէկ կողմէ, ըստ Պալֆըրի յայտարարութեան, Հրէական Օջախ մը խոստացած է Հրեաներուն, առանց իրաւազրկելու Արաբները...

Իրականին մէջ, Անգլիացիները Պաղեստին գացած են՝ պարզապէս Սուէզի վրայ հսկելու համար։ Ասկէ զատ կայ նաեւ արաբական մեծ կայսրութիւն մը հիմնելու ծրագիրը։ Արաբներն ու Հրեաները գործակցութեան մղելու ծրագիրը Լուրն ինկաւ։ Անգլիա կը փայփայէ Հրեաները, համաշխարհային կարծիքի համակրութիւնը ստանալու համար։

Անգլիա սխալ ըրաւ իր ուժերը քաշելով։ Որովհետեւ սուրբական ապստամբութեան առեն Պաղեստին բնաւ չշարժեցաւ, Լոնտոն եզրակացուց անմիջապէս որ երկիրը վերջնապէս խաղաղած է եւ զոհացաւ ոչինչ ուժեր ձգելով հոն։

Պաղեստինի թէ Սուրիոյ մէջ, ուր զանազան կրօնքներ, շահեր ու ցեղեր կան, խաղաղութիւնը կը պահպանուի այն ատեն, երբ տեղացիները իրապէս զգան թէ եւրոպական ուժ մը կայ իրենց գլխուն վրայ, պատրաստ՝ խստիւ միջամտելու ի հարկին...

ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՀԱՇԻՒԸ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 2 սեպտեմբեր.— կառավարական վերջին պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, Պաղեստինի խռովութեանց ընթացքին ցարդ սպաննուած են 83 իսլամ, 109 հրեայ եւ 4 քրիստոնեաներ, ծանրապէս վիրաւորուած են՝ 122 իսլամ, 183 հրեայ եւ 10 քրիստոնեաներ։

Արաբները այրած են եէյզոտ Համա լահրէական փոքր գաղութը, Տիբերիոյ մօտ։

Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովը

Երէկ առաւօտ ժընեւի մէջ բացուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան 10րդ Ընդհ. ժողովը, ներկայութեամբ 53 ազգերու ներկայացուցիչներուն, որոնց մէջ 7 վարչապետներ, 17 արտաքին նախարարներ և հարիւրաւոր նախարարներ։

Երէկուան նիստին մէջ զանազան ընտրութիւններ կատարուեցան։

Օրակարգի գլխաւոր հարցը կը կազմէ այս անգամ եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ կազմելու ծրագիրը, զոր պիտի պարզէ Ֆրանսայի վարչապետ Պրիան։

Համայնավարները Հապէշիստանի մէջ

Ատիս Ապապայէն կը հաղորդեն.—

Անցեալ յունիսին ռուս բժիշկ մը վտարուած էր Հապէշիստանէն։ Բռնուած նամակներ ցոյց կուտային թէ յիշեալը բոլշեւիկեան պրոպագանդով կը զբաղէր։

Իր վտարումէն առաջ սակայն, զրոյց կը շրջէր թէ բոլշեւիկեան կառավարել կազմակերպութիւն մը կայ Հապէշիստանի մէջ եւ թէ խնդրոյ առարկայ բժիշկը պետը չէր այդ կազմակերպութեան։ Իսկական պետն էր եթովպիոյ կառավարութեան հանրօգուտ շինութեանց ճարտարագէտներէն Թ... որ վերջերս արտաքսուեցաւ։ Յուլիսի վերջը վտարուեցաւ նաեւ ռուս ճարտարագէտ մը։

Թ... հանրածանօթ էր Ատիս Ապապայի մէջ եւ իր վտարումը մեծ զարմանք պատճառեց։

Մօտ օրէն պիտի վտարուին ուրիշ Ռուսեր։ Այս վտարումներուն իրրեւ պատճառ կ'ըսուի թէ բոլշեւիկեան պրոպագանդի մեծ կազմակերպութիւն մը երեւան հանուած է։

Եղեռնագործ Ռայխսթակին դէմ

Կիրակի առաւօտ ժամը 4ի առեններէն, զօրաւոր պայթիւն մը ընդոստ արթնցուց Պերլին՝ Ռայխսթակի շրջակայ տուներու բնակիչները։ Քանի մը ժամ վերջ, խորհրդարանի շէնքը ոստիկանական շղթայի տակ առնուեցաւ։

Անմիջապէս բացուած հարցաքննութիւնը ցոյց տուաւ որ ռումբ մը մտցուած էր Ռայխսթակի նկուղի մէկ բացուածքին մէջ։ Պայթումին հետեւանքով, գետնայարկի և առաջին յարկի պատուհաններէն շատեր չարդ ու փշուր եղան։

Դժոխային մեքենային կտորները և էլեկտրական թելեր գտնուեցան քիչ անդին։ Հանրակառքի սիւնի մը վրայ գտնուեցաւ արձանագրութիւն մը. «Մեծն Գերմանիա, արթնցի՛ր»։

Քննութիւնները ցոյց տուին որ նման դժոխային մեքենաներ գործածուած էին վերջերս Շլեզվիկ Հոլշթայնի և Հանովրի նահանգներուն և Օլտենպուրկի մէջ։ Կը կարծուի թէ բոլոր այս եղեռնագործներուն կազմակերպիչն է Ազգային Ընվերվարական կուսակցութիւնը։

Պերլինի ոստիկանական տեսուչը 25,000 մարք կը խոստանայ անոնց, որ իրենց ցուցմունքներով պիտի դիւրացնեն եղեռնագործի հեղինակներուն ձերբակալութիւնը, և 15,000 մարք՝ անոնց որ պիտի կրնան հաստատել թէ կապ կայ Պերլինի և գաւառի եղեռնագործներուն միջեւ։

Հակաքաղիսներու ռումբը

Նիսի եւ Վիլֆրանշի մէջտեղ, Մոն-Պորոնի մէկ ճաշարանին մէջ կիրակի օր հացկերոյթ մը սարքած էին Իտալացի նախկին պատերազմիկները։ Ներկայ էին 145 հոգի, որոնց մէջ բազ մը թիւ կիներ։ Սեղանին կը նախագահէին երեք իտալացի հիւպատոսներ։ Ճաշը խաղաղ անցաւ եւ հանդիսականներէն շատեր մեկնեցան իրենց տեղերը։ Իրիկուան դէմ դեռ խումբ մը մարդիկ ճաշարանին առջեւ իրենց կիներով կը սպասէին մեծ ինքնաշարժի մը որ դիրենք պիտի փոխադրէր։ Այդ պահուն յանկարծ շանթի պէս որոտաց խոշոր ռումբ մը։ Սպաննուեցան երկու և վիրաւորուեցան 12 հոգի, որոնց երեքը ծանրապէս։

Կը կարծուի թէ հակաֆաշիստներ են հեղինակը այս եղեռնագործին։ Ոստիկանութիւնը խիստ փնտռտուքներ կը կատարէ։

Դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
ՀՐԱԺԵՇՏԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
ՏԻՊԻՆ.— 8 Սեպտեմբեր կիրակի ցերեկ ժամը 2ին՝ «Ազատութեան Լոյս» թատերասրահը։
Մասնակցութեամբ լաւագոյն ուժերու, կը ներկայացուի՝
ԱՍՏՈՒԱԾ, ՄԱՐԴԸ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ
ՇԱՒՕՔ.— 15 Սեպտեմբեր կիրակի ժամը 2ին փոն տ'Օպնալի քաղաքապետարանի թատերասրահը կը ներկայացուի՝
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ կամ ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ ԴՐԱՒԻՄԸ

Հ. Ց. Դ.

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի կուկունեան խումբի ժողովը վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը. 262 Rue Duguesclin, բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը կարեւոր է։

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Գրադարանի սրահը։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«Երկունք» *Օրկան Զ. Ե. Ո. Միութեան Օգոստոսի թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Մեր համբանքը (Խմբ.) Վահագնեան դպրոցը (Ազատանի), Ճիպէլլի որբերը (Մ. Կիւրեղեան), Պորտոյի որբերը (Շ. Թէքթէքեան), Հայաստանի զինանշանը (Ժ. տը Մորկան), Շունի միսը (Աշճեան), Ծրագիր - կանոնագիր,—Քու նըկարդ (Ն. Տէր Մինասեան), Խարտոցին տակ՝ (Ծափ-Ծափ), Պատմ. Զ. Ե. Ո. Մ. (Հ. Խանէտանեան), Երբեք չպիտի մոռնանք, և խմբանկարներ։*

Տարեկան բաժնեգին 22 ֆր.։ Դիմել՝ Kurkdjian, 247 Bld. Voltaire, Paris։

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (VI)

Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան։

Սեպտեմբեր եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն նախապատրաստական դասընթացք հաւաստարանի համար։

Շաբաթը 15 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի, 40 դասախոսութիւն, 10 պտոյտ դասախոսութիւն Փարիզ եւ շրջակաները։ Ամիսը՝ 170 ֆր., երկու ամսուան համար 360 ֆր.։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ տնօրէն Mr. Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՁԱՇԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷ՛Ք
BOULANT
ՃԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Շետեւեալ չափաւոր գիներով
12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

ՄԱՆԱՆԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախատ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Շաղագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

ՍԱԿԱՐԱՆ

2 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	123.94
Տոլար,		Dollar	25.57
Մարք	100	Mark	608.25
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	10.25
Թրք. ոսկի	»	or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.—
Լէյ	»	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. ֆր. Ֆոնս.		I Cr. Fonc. Eg.	2260.—
»		II »	1665.—
»		III »	1650.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	82.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։
Ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ ոսկրի, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5
ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
VAHRAM
ՈՒր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կազէզները եւ օփէրէթները*՝ երգուած ֆանրաճաննօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն։
8 Rue Jouy-Rouve BN BF

ԱՐԵՒԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼՑԵՏ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) մէթրօ՝ Cadet
փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մոր ... րենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ... տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ։ Գիները մատչելի ... քսակներու։

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74-64
Բոլորին ուշադրութեան։
Դերձակներու հայթայթիչ։ Ամէն տեսակ աստառներ, տաքս դերձան, կոճակներ եւայլն։
Անթերփերպէօներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր ներսուն ժամանութեան։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏԷՐ եւ ՏՆօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Ա... գէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Կորդէ ու տկանոյի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՅՄՈՆԱՐՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
106 Ave. Kléber. PARIS (16e)
(Նախկին ՍԹԷՖԷՔԻ) Շեն. Passy 72.56 R. C. Seine No. ...
ՏՆօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԻԿ
Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական ... ցումներ, առեւտրական տուներու առուծախ։
Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւանդական իշխանութեանց մօտ։
Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտասահմանի խնդրագիրներ (ԱՖԻՏԱՎԻՐ)։
Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. ... ցուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր գաղութներուն առջեւ։
Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ ... ցառաջիկ ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւն։

ԱԺԱՆ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
(ԸՆՏՐՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ)
50 ֆր.է վեր գիրք առնողին ֆարիւրին 10 զեղչ։
Հացի համար (կազմուած) 35, Պէլֆէկոր (417 էջ) 30, ... (Մաքսիմ Կորքի) 7.50, Անհետացած սերունդ 8, Գիւղաշխարհ ... րագրի մը յուշատետրը 15, Կարօտ Հայրենի 20, Քերթուածներ 5), Գոհարներ հայ գրականութեան (կազմուած) 30, Թէոդորա ... աքաղաղ 10, Արտիստը, Ծաթիման եւ Ասատր 25, Ապրիլ 11, ... 15, Բօլէռ 8, Հայերու բնաջնջումը 7.50, Էջեր իմ յուշերէն (զոյ ... կազմուած) 60, Արսէն Լիւպէն (5 հատոր) 9, Շերլօք Հօլմս (4 ... Պօկօմպ Հովիտին գաղտնիքը (Շ. Հօլմս) 2, Լոնդոնի Չովխին ... Նամուսը 15, Ճամբուն վրայ 7.50, Ագահ վաճառականին կոտ ... մագործ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 2, Արշընն մալ ալան 4, ... պորտի ժառանգ Միացած մնտուկը 4, Յոհաննոցին գիրքը 5, Երգ ... 8, Խոսակցութիւն՝ 2.50, 5, 7.50, Աբարատ երգարան 25, ... երգեր Սրուանձտեանցի, Քարտեր (զօր, Անդրանիկի, Ա. Մ ... Մեծն Մուրատի, Անմահն Ժիւլյարի եւն.)։
Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ձեր ուզած բոլոր ... ներուն մասին։
Դիմել՝ Mme A. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Mo... (Seine), France.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲ... ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle
Մէթրօ՝ Beaugre...
Տօքթ. MICHEL
Միզանցքի, փո... մորթի, արիւնի, կա... ւանդութիւններ եւ... կախտ։ Ամէն օր ժ... 3 9։ կիր. եւ տո...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 Ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տ.	10 տ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration Խմբագ. եւ վարչութիւն 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

4 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1050 — ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

«Աղաղակութիւնը» վերահաստատուած է Պաղեստինի մէջ, եթէ հաւատանք պաշտօնական զեկոյցներուն:

Անշուշտ ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ. մարտանաւերու, թնդանօթներու, հրասայլերու եւ օդանաւերու խուժումէն եւ պաշարման վիճակէն յետոյ: Յարձակումները եւ աւարառութիւնները կը շարունակուին մեկուսացեալ վայրերու մէջ, եւ ո՛վ որ զէնք ունի ձեռքը, կ՛օգտուի առիթէն, արիւն թափելու համար:

Միւս կողմէ, Սուրիոյ հոգատար իշխանութիւնն ալ վտանգի հոտ առած է եւ անոր համեմատ լարած իր ուժերը: Ոչ միայն մանաւանդ հսկողութիւն կը կատարուի սահմանամերձ շրջաններուն մէջ, այլեւ Ֆրանսացի զօրական մը ղրկուած է Երուսաղէմ, բրիտանական մարզպանին քով, յատուկ պաշտօնով:

Այս բոլորը կը ծառայեն ապահովելու արտաքին խաղաղութիւնը եւ բարեկարգութիւնը: Բայց ներքնապէս, խրամատը լայն բացուած կը մնայ Արաբներուն եւ Հրեաներուն միջեւ, որոնք սաստկօրէն կ՛ատեն իրար:

Ինչպէս դիտել տուինք մեր նախընթաց խմբագրականով, այս խնդիրը ունի շատ խոր արմատներ եւ Լայի Պատին միջադէպը պարզապէս կրակին վրայ իւղ լեցուց: Արաբները չեն մարսած եւ չեն մարսեր Հրէական Տան ծրագիրը, որուն իրականացման համար ջանքեր կը թափէ բրիտանական կառավարութիւնը: Ազգերու Դաշնակցութիւնը, Պաղեստինի հոգատարութիւնը յանձնելով Մեծն Բրիտանիոյ, աւելի ճիշդ՝ վաւերա, ցնծալով արդէն կատարուած իրողութիւն մը, համակերպած եղաւ, նաեւ, Հրէական Տան հաստատման:

Այստեղ ոչ ազգերու ինքնորոշման իրաւունքն է որ դեր կը կատարէ, ոչ ալ հրեայ ժողովուրդը միջազգային հալածանքներէ փրկելու հոգը: Մեծն Բրիտանիան, այս ծրագրով, ամէնէն առաջ կը հետապնդէ իր աշխարհակալութեան շահերը: Ամուր խարիսխ մը՝ Պաղեստինի մէջ, լաւագոյն ապահովութիւնն է Եգիպտոսի, մանաւանդ Սուէզի պաշտպանութեան համար: Արաբական խռովայոյզ ծովուն մէջ, որ կ՛երկարի Միջերկրականի ափերէն մինչեւ Պարսից ծոց, լայնքին ու երկայնքին, բրիտանական աշխարհակալութիւնը բռնած է բոլոր ռազմական, կենսական կէտերը,— Սուէզ, Եաֆա, Մուսուլ, Պաղտատ, Պասրա, Ատէն: Այս կամ այն ժողովուրդին հանդէպ որոշ բարեացակամութիւն կը տիրէ այնքան որքան կը նպաստէ ամրապնդելու տիրապետութեան հիմքերը: Այն Բրիտանիան որ կ՛ուզէ հրէական Տուն հաստատել Պաղեստինի մէջ, 700,000 Արաբներու դիմաց ունենալով 100,000 Հրեայ, մէկ անգամէն լքեց Քիւրտերը, երբ Թուրքիա հրաժարեցաւ Մուսուլէն: Հակառակ անոր որ, Քիւրտերը իսկապէս մեծամասնութիւն կը կազմեն վիճելի շրջանին մէջ, եւ Լոնտոն անոնց իրաւունքն էր որ յառաջ կը քշէր, Մուսուլի քարիւղը ապահովելու համար:

Այդ բախտին արժանացան նաեւ Հովկասի ժողովուրդները, երբ խափանուեցաւ Բագուի ճամբան, թէեւ վրացիներն եւ Ազերիները կը կարծէին թէ միայն անճար Հայաստանն է որ կը զոհուի եւ իրենք պիտի վայելեն անոր ժառանգութիւնը կամ «լքեալ գոյքերը»: Այսօր իսկ, մեր հարեւանները վարակուած են այդ հոգեբանութեամբ, եւ Մեծն Բրիտանիան կը տեսնէն Թուրքիոյ եւրին, ինչպէս եւ Լեհաստանի կողքին, «Հովկասեան անկախութեան կոմիտէ» խաղացած առեն:

Միւս կողմէ, Լոնտոնը, իբրեւ սեղանաւորական կեդրոն, չուզեր կորսնցնել հրեայ միլիոնատէրներու համակրութիւնը: Զանցառելի քահանութիւն չէ ոչ անոնց թիւը, ոչ ալ անոնց միլիոններուն գումարը, մանաւանդ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ: Բրիտանական մարզպանութիւնը եւ գաղթային նախարարութիւնը սերտ կապեր ունին Սիոնական կազմակերպութեան հետ, Րոչիլտներու եւ նման սեւկի հորթերու հետ, որոնք խոշոր դեր կը կատարեն միջազգային քաղաքականութեան մէջ: Եւ անոնք են, որ միեւնոյն առեն, ճարտարագործական ձեռնարկներ կը սարքեն Պաղեստինի մէջ:

Այսպէս, քաղաքական եւ տնտեսական շահերու ցանցի մը, գորչեան հանգոյցի մը թելերուն մէջ է որ կը հիւսուին Հրէական Տան պատերը, պարբերաբար յանգելով խռովութեանց, նոյնիսկ ջարդերու:

Իրականին մէջ, ոչինչ կը կորսնցնէ բրիտանական կայսրութիւնը, երբ ժողովուրդ ժողովուրդի դէմ գայրացած, արիւն կը թափէ, ինչպէս ներկայ պարագային:

Հոգատարութիւնը կրնայ թուլնալ կամ խստանալ,— հարցը այն է որ, բուն հրեայ ժողովուրդին տառապանքներն ու պաղձանքները շատ քիչ տեղ ունին այս անցուդարձին մէջ:

Դժբախտաբար ժողովուրդները դժուար կը հասկնան այս կոպիտ ճշմարտութիւնները, եւ արիւնը կը հոսի, ամէն անգամ որ յարմար տեսնեն վարիչները:

Պաղեստինի դէպքերուն հետ սերտ կապ ունի նաեւ եգիպտոսի ներքին վիճակը, քանի որ արաբական շարժումներուն կեդրոնը կը գտնուի այդ երկրին մէջ: Ազգայնական հոսանքը աւելի քան գօրաւոր է Նեղոսի ափերուն վրայ, իսկ Անգլիոյ վերջին զիջումը աւելի սրեց ախորժակները:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՋԱՏՈՂԱԿԱՆ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐԸ

Պոլսոյ «Ազդարար»ը դիտել կուտայ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (29 օգոստ).

— «Տիրող անգլուսվիճակին հետեւանքով, անջատողական ձգտումը տարուէ տարի աւելի կը շեշտուի գաղութներու մէջ:

Երէկ, Լիոնն էր որ այս պատկերը կը պարզէր, այնքան տրտխուր գոյներով: Ափ մը Հայեր են, գրեթէ ամբողջութեամբ նորեկ: Ոչ եկեղեցի ունին, ոչ եկեղեցական շէնք, ոչ ալ դպրոց: Իսկ այս վիճակը ինքնին բաւական է որ կատարեալ խաղաղութիւն տիրէ: Չեր պէտք ենթնէն, բանակն ու դպրանոցը եղած են ո՛չ թէ գործելու եւ փայլելու ասպարէզներ, այլ տեսակ մը արձակարան աղայական քմահաճոյքներու:

Հակառակ այս ամենայնի պայմաններուն, Լիոնի Հայերը չկրցան լեզու գտնել իրարու հետ եւ բաժնուեցան նախ երկու, ապա երեք ճակատներու, առանձին թեմով եւ թեմական իշխանութեամբ: Պառակտումը շուտով պոռթկաց, եւ պէտք եղաւ որ դատարանը որոշէ թէ այդ երկու կամ երեք «ազգ»երէն ո՞րը ուղղափառ է: Եւ եթէ չենք սխալիր, գործը կը քաշքշուի տակաւին, ինակառակ տարիուկէս անցնելուն: Այնպէս որ, այժմ մարդ չի գիտեր թէ ինչ իշխանութիւն կը տիրէ:

Կարծես չէր բաւեր այս ամօթալի կացութիւնը, որ միայն հայկ. միջավայրի մէջ կրնայ տեղ գտնել, ահա Մարսիլիան ալ նոյն ուխտին թեկնածու: Եւ աւելի բուռն թափով: Եթէ Լիոնի անջատումը *տնտեսական* էր, Մարսիլիայինը արդէն *գործնական* է ու *պաշտօնական*:

Դէխու կամ փորի ցաւի հետեւանքով, քանի մը թաղեր դիմած են կառավարութեան եւ իրենք գիր՛նք արձանագրել տուած իբրեւ «*կրօնական միաբանութիւն*», բոլորովին անկախ Առաջնորդարանէն ու Ազգ. կեդր. վարչութենէն:

Եւ ինչ որ մեծագոյն դժբախտութիւնն է, չկայ վերին մարմին մը որ դատաւորի կամ գսպողի դեր կատարէ այս տեսակ պարագաներու մէջ: Ոչ ալ ունինք հանրային կարծիք մը, որ լրացնէ այդ պակասը, կշիռքին մէջ նետելով իր բախտորոշ ծանրութիւնը: Իսկ ազգային շահեր եւ գիտակցութիւնը բոլորովին կը պակսի: Մեր խօսքը թող քալէ, կ՛ուզէ ամբողջ ազգը կործանի: Ահա մեր քաղաքացիական դաստիարակութեան ցայտուն գիծը:»

ՌՈՒՄ ՄԱՐՏԱՆԱԻԵՐՈՒ ՊՏՈՒՅԹԸ

Կիրակի օր Պոլիս հասան խորհրդային երկու Թորփիլաֆալածներ եւ երկու սուզանաւեր: Թորփիլաֆալածները յետոյ ճամբայ ելան դէպի Իտալիա, մինչ սուզանաւերը խարսխեցին Նաւահանգիստին մէջ, մօտ օրէն վերադառնալու համար:

ՀԵԼԼԷՆ ՆՈՐ ՍՈՒԶԱՆԱԻ ՄԸ

Շաբաթ օր Յունաստանի ծովային նախարարութեան յանձնուեցաւ «Պրոմէթէոս» սուզանաւը, որ վերջերս շինուած էր Լուառի նաւարաններուն մէջ:

*** Հելլէն կառավարութիւնը որոշեց տարի մը եւս երկարաձգել Ֆրանսական Զինուորական մարմնին պաշտօնը: Հին համաձայնութիւնը կը վերջանայ 1930 մարտին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՆՈՐ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄ

«ԻՄԱՆԻԹԷ»Ի ՎԵՑ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Իւմանիթէ»ի երէկուան թիւին մէջ կուսակցութեան քաղաքական Բիւրօն կը հրատարակէ յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ՛ըսուի թէ՝ վերջին օրերս «Իւմանիթէ» պէտք եղածին պէս չէ պաշտպանած կուսակցութեան սկզբունքները: Այդ թերացումը մասնաւորապէս ի յայտ եկաւ Գիւղացի-Բանուորական Դրամատան դէմ ձեռք առնուած ծանօթ խստութիւններուն առթիւ: Պաշտօնաթերթը՝ փոխանակ յարձակողականի դիմելու Ֆրանսայի վարիչներուն դէմ, թող տուաւ որ ասոնք ըլլան յարձակողը եւ ինք պաշտպանողական դիրք բռնեց: Քաղաքական Բիւրօն քանիցս դիմեց «Իւմանիթէ»ի խմբագրութեան եւ Գիւղացի-Բանուորական Դրամատան վարիչներուն՝ այս սխալ ուղեգիծը սրբագրելու համար, սակայն արդիւնք չունեցաւ:

Քաղաքական Բիւրօն անգամ մը եւս կը հաստատէ թէ այդ դրամատան խնդիրը մէջտեղ դրուեցաւ՝ կործանելու համար համայնավար կուսակցութիւնը եւ խափանելու համար «Իւմանիթէ»ն: Այս վերջինը կ՛ամբաստանուի թէ կառավարութեան դէմ կը դաւադրէ: Համայնավար կուսակցութիւնը պէտք է հակայարձակողականի ձեռնարկէ եւ բանուոր դասակարգը պէտք չէ մասերու բաժնուի քաղքենիութեան իրեն տուած իւրաքանչիւր հարուածի ազդեցութեան տակ: Քաղաքական Բիւրօն անտանելի կը գտնէ որ այսպիսի դժուարին շրջանի մը «Իւմանիթէ» երկու ուղեգիծ ունենայ եւ տիրական գիծն ըլլայ ա՛յն զոր իրեն տուն կուտան Բանուորագիւղացիական Դրամատան կարգ մը վարիչները:

Եզրակացնելով, յայտարարութիւնը կ՛ըսէ թէ համաշխարհային Ջ. համաժողովի վաղորդայնին սկսած մաքրագործումը շարունակելով, «Իւմանիթէ»ի վեց խմբագիրները պաշտօնանկ եղած են: Նոր խմբագրական մարմին կազմուած է՝ գլխաւորութեամբ Ժլորիմոն Պոնթի, տնօրէն «Ընշէնէ տիւ Նոռ» թերթին:

Թուրքիա եւ Յունաստան

Աթէնքէն կը հեռագրեն Թայմզի.—

«Եավուզ»ի (նախկին «Կէօպէն») կրկին ծով իջուցուիլը, Թուրք մամուլի մէկ մասին մէջ հրատարակուած ռազմաշունչ յօդուածները եւ վերջերս Միտիլլիի առջեւ գտնուիլը շրջի մը, որուն մէջ տոմսակ մը կար՝ ստորագրուած Թուրք նաւապետի մը կողմէ թէ՝ կղզին շուտով Թուրքիոյ պիտի վերադարձուի, տեղական մամուլը մղեց գրելու յօդուածներ, վախ յայտնելով թէ Թուրքիոյ բռնած դիրքը առանց հիմի չէ եւ պահանջելու կառավարութենէն որ ստիպողական միջոցներ ձեռք առնէ՝ անհրաժեշտ պիտոյքներն ու մարտանաւերը ապահովելու համար Յունաստանի՝ ընդդէմ Թրքական դերակշռութեան:

«Էսթիա» խմբագրականի մը մէջ կ՛ըսէ սակայն թէ այս վախերը բոլորովին անհիմն են եւ դիտել կուտայ թէ եւրոպական հանրային կարծիքին ներկայ խաղաղասէր վիճակին մէջ անկարելի է հաւատալ որ Թուրքիա կարենայ այդպիսի պատերազմ մը մղել, քանի որ «Եավուզ»ի կամ Թրքական ուրիշ մարտանաւի մը կողմէ Յունաստանի դէմ ժղուած ռեւէ յարձակողական շարժում իրեն դէմ պիտի գտնէ Տարտանէլէն դուրս գօրաւոր եւրոպական ուժ մը՝ համաշխարհային խաղաղութեան դէմ նման ոճիր մը պատժելու համար:

*** Շիշլի պատմութեան առթիւ «Սօն Սաաթ» կը գրէ թէ Հելլէնները այս խնդիրը յերիւրած են որպէսզի Թրք. շոգենաւերը Քիոս եւ Միտիլլի չհանդիպին: Աթէնքի թերթերուն համաձայն, «Կիւլ Ճէմալ» շոգենաւը երբ Միտիլլիէն կ՛անցնէր, մաքուր յունարէն գրուած նամակ մը, շրջի մէջ գրուած ծով կը նետուի: Հելլէն նաւավար մը կ՛առնէ եւ կը յանձնէ կղզիի կառավարութեան: Նամակին պարունակութիւնը հետեւեալն է.

«Սիրելի եւ գեղեցիկ Միտիլլի. Հելլէններուն ազտոտ ոտքերը յաւիտեան պիտի չպղծեն քու հողդ եւ կապոյտ-ցերմակ քուրջի կտորն ալ երկար ատեն պիտի չծածանի հողիդ վերեւ: կիւլ ձէմալ»:

Հելլէն թերթերը կ՛աւելցնեն թէ Միտիլլիի Յոյները սաստիկ յուզուած են եւ վախ կայ որ ցոյց մը ծագի Թրքական շոգենաւերուն դէմ:

ԴԷՊՔԵՐԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԶՊԱՆԻՆ ԿՈՉԸ

Անգլիական մարզպան Սըր Ճոն Չէնսըլըրի կողմէ Պաղեստինի ժողովուրդին ուղղուած կոչ մը կիրակի օր օդանաւով բաշխուեցաւ: Կոչին մէջ, մարզպանը կ՛ըսէ թէ Անգլիացին վերադարձին, մեծ ցաւով տեսաւ որ երկիրը տակնուվրայ եղած է, արիւնածարաւ չարագործներու կողմէ վայրագ ջարդեր գործուած են հրեայ անպաշտպան ժողովուրդին կրայ, մանաւանդ Քերրոնի մէջ անլուր վայրենութիւններ տեսնուած են, ագարակներ ու տուներ այրուած են գիւղերու եւ քաղաքներու մէջ: Այս ոճիրները ամբողջ աշխարհի մէջ զայրոյթ առաջ բերած են:

Մարզպանը յետոյ կ՛աւելցնէ.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔ ՕԴԱՆԱՒԻ ՄԸ ՋԱԽՋԱԽՈՒԱԾ

Օգոստոս 30ին ուրբաթ օր Տումլու-փունարի ճակատամարտի տարեդարձին առթիւ մեծ հանդէսներ եւ զօրանոց տեղի ունեցաւ Պոլսոյ մէջ, ուր կը գտնուի դեռ մուսթաֆա քէմալ:

Նոյն օրը Յաւառնակի տօն ըլլալուն, մասնաւոր հանդէսներ կազմակերպուեցան քաղաքին զանազան մասերուն մէջ: Եէշիլքէօյի (Սան Սթէֆանօ) օդանաւակայանին մէջ անունակոչումը կատարուեցաւ երեք նոր օդանաւերու, մէկը նուիրուած ծրկ նորսներու միութեան, միւս երկուքը Պոլսոյ բնակչութեան կողմէ: Ջարդանիշեր ծախուեցան Յաւառնակի միութեան ի նպաստ. հայ դպրոցներու աշակերտներն ալ օժանդակեցին վաճառման:

Ցաղթանակի օրուան տօներուն մասնակցելու համար Էսկիշէհիրէն դէպի իզմիր ճամբա ելան Թրքական երեք օդանաւեր Ատոնցմէ մէկը իզմիրի մէջ ցամաք իջած ատեն չախչախուեցաւ եւ մէջի երկու օդանաւորդները մեռան:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԹԻԻԸ

Ֆրանսացի լրագրող մը, որ վերջերս պատեցաւ Սուրիա, հետեւեալ թիւերը կը հաղորդէ այդ երկրի բնակչութեան մասին.

— Ֆրանսական հոգատարութեան ենթարկուած Սուրիոյ ընդհանուր բնակչութիւնը կը հաշուուի 2,435 հազար, որուն մէկուկէս միլիոնը Սուրիական պետութեանց, 600,000ը Լիբանանի հանրապետութեան, 275,000ը Ալէվիներու երկրին եւ 60,000ը Հէզպէլ Տիւրզիի մէջ կը գտնուին:

Այս բնակչութիւնը կը բաժնուի մօտ քսան կրօնական խմբակցութեանց, որոնք կը պատկանին երեք գլխաւոր միաստուածեան ճիւղերուն— Քրիստոնեայ, իսլամ եւ հրեայ: Թիւով իսլամները ամենաշատն են՝ 1,650,000 հոգի, որոնց 1,535,000ը Սիւննի եւ 115,000ը Շիա (Մեթուալի): Ասոնցմէ ետքը կուգան իրենց կարեւորութեամբ՝ Նուսէյրիները՝ 348,000, կաթոլիկները 310,000, ոչ-կաթոլիկները եւ քրիստոնեաները 250,000 (որոնցմէ յոյն օրթոտոքս 150,000), Տիւրզիները 105,000, Իսմայիլականները 18 հազար, Հրեաները 17,000 եւ ուրիշներ՝ 40,000:

Ինչպէս կը տեսնուի, եթէ չորս պետութիւնները իրարու հետ ձուլուէին միակ դաշնակցութիւն մը կազմելու համար, իսլամները բացարձակ մեծամասնութիւն ունենալով, երկրին կառավարութիւնը իրենց ձեռք պիտի առնէին: Ահա թէ ինչո՛ւ Լիբանանցիները ամէն գնով կ՛ուզեն անկախ հանրապետութիւն մը ունենալ:

ՅԷՓԼԻՆԻ ԹՒԻԶԸ

«Կոմս Յէփլին» դժուարին Թուիչքով մը կը յառաջանայ դէպի իր մեկնակէտը՝ Ֆրիտրիխսհաֆէն: Այս անգամ կը յուսար արագութեան մրցանիշը կոտրել՝ նիւ եորքը Գերմանիայէն բաժնող երկար ճամբան կտրելով աւելի կարճ ժամանակի մէջ: 60-8000 հանդիսականներ բարի գալուստ մաղթելու համար կը փութան Ֆրիտրիխսհաֆէն, ուր կը սպասուի Յէփլինը այս առաւօտ:

Էնկիրիի մէջ աւարտելու վրայ է երաժշտական դպրոցին շէնքը որ Թուրքիոյ առաջին արդիական գեղեցիկ դպրոցը պիտի ըլլայ: Շէնքը ունի վեց դասարան, 300 հոգինոց սրահ մը. ընդարձակ ճաշարան մը, լոգարան եւ աղջկանց եւ մանչերու համար մէկմէկ ննջարան: Մէջտեղի մասը բաց է եւ աւազան մը ունի:

ՆՈՒՅՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՊԱՏԻՎԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՂՈՐԴԱՎԱՐ ԿՈՄԿՈՒՍԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻՆ

Ես ձեզ գրում եմ այն ժամանակ, երբ ամբողջ աշխարհի ուշադրությունը կենտրոնացած է Հայաստանի վրա, երբ ամբողջ աշխարհի աչքերը հառված են մեր հանրապետության վրա, որ ապրում է իր կյանքի ամենադժվար ու ամենահերոսական օրերը։ Ես ձեզ գրում եմ այն ժամանակ, երբ մեր հանրապետության ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնացած է Ղարաբաղի վրա, որ ապրում է իր կյանքի ամենադժվար ու ամենահերոսական օրերը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՐՑԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՐՑԸ

Ինչպես հայտնի է ընթերցողին, Հայկական Սովետական Մամուլի Հարցը Ռուսաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի Կազմակերպական Բյուրոյի նիստում դրվեց Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությամբ։ Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեն իր առաջարկությունը հիմնավորում էր նրանով, որ Հայաստանի մամուլը, ինչպես կուսակցական, այնպես էլ սովետական, ոչ միայն չի կատարում իր խնդիրները, այլև ընդհակառակը, հաճախ ծառայում է հակասովետական տարրերի շահերին։

Կազմակերպական Բյուրոն, ծանոթանալով Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությանը, ինչպես նաև Հայաստանի մամուլի նյութերին, ընդունեց հետևյալ որոշումը.

«Ընդունել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությունը Հայաստանի մամուլի մասին։ Հանձնարարել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեին՝ ամենամոտ ժամանակում կազմակերպել Հայաստանի մամուլի ղեկավարությունը, ամրապնդել նրա կադրերը, ուժեղացնել նրա կապը զանգվածների հետ, ինչպես նաև ուժեղացնել մամուլի վրա կուսակցական վերահսկողությունը»։

Այս որոշումը ամենայն ուշադրությամբ պետք է ուսումնասիրեն Հայաստանի կուսակցական կազմակերպությունները, որպեսզի ամենամոտ ժամանակում վերացնեն այն թերությունները, որոնք նշված են Կազմակերպական Բյուրոյի որոշման մեջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՐՑԸ

Ինչպես հայտնի է ընթերցողին, Հայկական Սովետական Մամուլի Հարցը Ռուսաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի Կազմակերպական Բյուրոյի նիստում դրվեց Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությամբ։ Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեն իր առաջարկությունը հիմնավորում էր նրանով, որ Հայաստանի մամուլը, ինչպես կուսակցական, այնպես էլ սովետական, ոչ միայն չի կատարում իր խնդիրները, այլև ընդհակառակը, հաճախ ծառայում է հակասովետական տարրերի շահերին։

Կազմակերպական Բյուրոն, ծանոթանալով Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությանը, ինչպես նաև Հայաստանի մամուլի նյութերին, ընդունեց հետևյալ որոշումը.

«Ընդունել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությունը Հայաստանի մամուլի մասին։ Հանձնարարել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեին՝ ամենամոտ ժամանակում կազմակերպել Հայաստանի մամուլի ղեկավարությունը, ամրապնդել նրա կադրերը, ուժեղացնել նրա կապը զանգվածների հետ, ինչպես նաև ուժեղացնել մամուլի վրա կուսակցական վերահսկողությունը»։

Այս որոշումը ամենայն ուշադրությամբ պետք է ուսումնասիրեն Հայաստանի կուսակցական կազմակերպությունները, որպեսզի ամենամոտ ժամանակում վերացնեն այն թերությունները, որոնք նշված են Կազմակերպական Բյուրոյի որոշման մեջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՐՑԸ

Ինչպես հայտնի է ընթերցողին, Հայկական Սովետական Մամուլի Հարցը Ռուսաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի Կազմակերպական Բյուրոյի նիստում դրվեց Հայաստանի Կոմունիստական (Բոլշևիկների) Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությամբ։ Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեն իր առաջարկությունը հիմնավորում էր նրանով, որ Հայաստանի մամուլը, ինչպես կուսակցական, այնպես էլ սովետական, ոչ միայն չի կատարում իր խնդիրները, այլև ընդհակառակը, հաճախ ծառայում է հակասովետական տարրերի շահերին։

Կազմակերպական Բյուրոն, ծանոթանալով Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությանը, ինչպես նաև Հայաստանի մամուլի նյութերին, ընդունեց հետևյալ որոշումը.

«Ընդունել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեի առաջարկությունը Հայաստանի մամուլի մասին։ Հանձնարարել Հայաստանի Կենտրոնական Կոմիտեին՝ ամենամոտ ժամանակում կազմակերպել Հայաստանի մամուլի ղեկավարությունը, ամրապնդել նրա կադրերը, ուժեղացնել նրա կապը զանգվածների հետ, ինչպես նաև ուժեղացնել մամուլի վրա կուսակցական վերահսկողությունը»։

Այս որոշումը ամենայն ուշադրությամբ պետք է ուսումնասիրեն Հայաստանի կուսակցական կազմակերպությունները, որպեսզի ամենամոտ ժամանակում վերացնեն այն թերությունները, որոնք նշված են Կազմակերպական Բյուրոյի որոշման մեջ։

«Առաջին պարտականութիւնս եղաւ կարգը վերահաստատել եւ խստիւ պատժել վարագոյթեանց հեղինակները: Բոլոր անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են եւ կը հրաւիրեմ ժողովուրդը օգնել ինծի՝ այս պարտականութիւնս կիրարկելու մէջ:

Անցեալ յունիսին Պաղեստինէն մեկնած ատեն արաբական գործադիր կոմիտէին տուած խոստումիս համաձայն, Անգլիոյ մէջ արտաքին նախարարին հետ խորհրդակցութիւններ կատարեցի՝ Պաղեստինի Սահմանադրութեան մէջ փոփոխութիւններ մտցնելու համար: Վերջին դէպքերուն հետեւանքով, պիտի ընդհատեմ այդ խորհրդակցութիւնները:»

Արաբական Գործադիր կոմիտէն պատասխանելով մարզպանին կոչին, կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը զինեց բազմաթիւ Հրեաներ, թէ Հրեաները արաբ կիներ եւ երախաներ սպաննեցին եւ թէ Պաղեստինի անցեալ եւ ներկայ խռովութեանց պատճառն է Անգլիոյ սիոնական քաղաքականութիւնը,— փճացնել Արաբը եւ վերակենդանացնել հրեայ ազգը:

ՊԱՂՏԱՏԻ ՅՈՅՑԵՐԸ

«Թայմզ»ի թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ Պաղտատի ցոյցերուն շուրջ.

Ուրբաթ կէսօրին 5000 իսլամ ցուցարարներ հաւաքուեցան Հայտարխանա մզկիթին մէջ, յիշատակի արարողութիւն մը կատարելու համար Պաղեստինի մէջ սպաննուած իսլամներուն համար: Մոհամմէտ պէյ Ապու Թիմման, նախագահ ազգայնական կուսակցութեան, հրաւիրեց ներկաները բողոքել Պաղեստինի կացութեան դէմ, որուն միակ պատասխանատուներն են սիոնականները: Իրմէ վերջ նախկին վարչապետ գօր. Եասին փաշա էլ Հաշիմի եւս ճառ մը խօսելով, Իրաքցիները հանդարտութեան հրաւիրեց, ըսելով որ Իրաքի Հրեաները պատասխանատու չեն Սիոնականութեան համար, ուստի եւ աղնուօրէն պէտք է վերաբերուիլ անոնց հետ:

Ցուցարարները յետոյ քալեցին դէպի արքայական պալատը, ուր ցոյցեր տեղի ունեցան Սիոնականութեան դէմ: Վերադարձին՝երբ ցուցարարները կ'անցնէին շուկային մէջէն, ջղայնացած հրեայ խանութպան մը օդին մէջ ատրճանակ պարպեց. սակայն գնդակը գնաց վիրաւորեց ամբոխին մէջէն իսլամ մը: Հրեան այն աստիճան ծեծ կ'երաւ, որ ի վերջոյ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ: Չեծեալ ոստիկաններ հասնելով ցրուեցին ամբոխը: 10 հոգի թեթեւ վէրքեր ստացան:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԽԱՂԱՂԻ

ԵրուսաղէմՀ 3 սեպտ.— Կացութիւնը աւելի խաղաղ է այժմ Պաղեստինի մէջ, սակայն համիսլամական շարժումը վրդովիչ համեմատութիւններ կը ստանայ: Մեծ թիւով ցեղախումբեր կը համախմբուին սահմանագլուխներու երկայնքը: Անգլիական օդանաւեր կը սաւառնին Անդրյորդանանի վերեւ եւ կը հսկեն սահմանին վրայ: Օդանաւեր կը թռին նաեւ երուսաղէմի վերեւ, բայց քաղաքին մէջ առեւտրական կեանքը կը վերստանայ իր բնականոն ընթացքը: Ոստիկանութիւնը մեծ դժուարութեամբ կը հաւաքէ Հրեաներու զէնքերը:

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Երուսաղէմի միւֆթիին եւ իսլամական գերագոյն խորհուրդի նախագահ էմիր էլ Հիւսէյնին Տէյլի Էքսփրէսի թղթակցին յայտարարած է.

— Եղածը ազգային յեղափոխութիւն մըն է, կրնայ հակազդեցութիւն ունենալ ամբողջ իսլամ Արաբիոյ մէջ: Ի հարկին կրնանք ստանալ ոչ միայն Սուրիոյ, Եգիպտոսի եւ Հիւս Ափրիկէի, այլ ամբողջ Արաբիոյ, 60 միլիոն բնակչութեան աջակցութիւնը: Անգլիոյ դէնքին ուժը կրնայ զսպել անկարգութիւնները, սակայն Պաղեստինի եւ Արաբիոյ մէջ վերջնական խաղաղութիւն չպիտի տիրէ, որքան ատեն որ Անգլիա շարունակէ հետապնդել Պալֆուրի յայտարարութեան քաղաքականութիւնը:

ՀԻՃԱԶԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ 3 սեպտ.— Շէյխ Վահպա, Հիճազի թագաւոր Իպնը Սուուտի խորհրդականը որ ներկայիս Լոնտոն կը գտնուի, վստահօրէն յայտնեց թէ Հիճազի թագաւորութեան մէջ հակահրէական շարժում առայժմ չպիտի գայ: Իպնը Սուուտ եւ իր ժողովուրդը գիտեն որ Պաղեստին նուիրական երկիր է երեք կրօնքներու համար, քրիստոնէութիւն, հրէութիւն եւ իսլամութիւն: Թագաւորին անկեղծ փափաքն է տեսնել անոնց համերաշխութիւնը:

Եգիպտոսի ազգայնականներուն ցոյցը

Շաբաթ իրիկուն Գահիրէի մէջ վաֆտ ազգայնական կուսակցութեան կողմէ կազմակերպուեցաւ մեծ ցոյց մը, որուն կը մասնակցէին աւելի քան 15,000 հոգի:

Խորհրդարանի լուծումէն ի վեր, առաջին անգամ բլլալով խօսք առաւ նախկին վարչապետ Մուսթաֆա փաշա Նահաս: Ըսաւ որ թէեւ ազգայնական կուսակցութիւնը չընդունիր անգլ-եգիպտականդաշնագրիծրագրին բոլոր մասերը, սակայնազգայնականները երախտապարտ են աշխատաւորական կառավարութեան՝ ետ կանչելուն համար մարզպան Լորտ Ճորճ Լոյտը, որ յաճախ պատճառ դարձած էր երկու երկիրներու միջեւ բազմաթիւ թիւրիմացութեանց:

Նահաս փաշա պահանջեց նոյնպէս որ Մահմուտ փաշայի կառավարութիւնը հրաժարի եւ տեղ տայ սահմանադրական կառավարութեան մը, որպէսզի եգիպտական հանրային կարծիքը ազատօրէն կարենայ արտայայտել իր զգացումը հանդէպ անգլեւեգիպտական դաշնագրի ծրագրին:

Նահաս փաշայի ճառը քանիցս ծափահարուեցաւ:

Հաւաքոյթէն վերջ, խումբ մը ազգայնականներ գացին «Էլ Ահրամ» թերթի խմբագրատան առջեւ եւ հոն անարգական արտայայտութիւններ ուղեցան թերթի տնօրէնին եւ նախարարներուն դէմ եւ քարկոծեցին գրաշարատունը:

«Էլ Ահրամ» վերջերս շարունակ յօդուածներ կը գրէր՝ յանձնարարելով ընդունիլ նոր դաշնագիրը:

Ոստիկանութիւնը միջամտեց, տեղի ունեցան բազմաթիւ բնդհարումներ եւ երեք ցուցարարներ ձերբակալուեցան:

Նոյն օրը վարչապետ եւ ազատական-սահմանադրական կուսակցութեան նախագահ Մահմուտ փաշա ճառ մը խօսեցաւ իր կուսակիցներուն առջեւ եւ բացատրութիւններ տուաւ Անգլիոյ մէջ կատարած իր բանակցութեանց մասին:

Յետ վիճաբանութեան ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց ընդունիլ դաշնագիրը:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ

ԺողովՀ՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Café la Petite Sourceին *մէջ*, Métro Odéon.

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կուկունեան» խումբի կողմէ: 14 Սեպտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8էն սկսեալ կէս գիշեր, 7 Place du Pont.

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ ENGHIENի ՄԷՋ

14 սեպտեմբեր 1929, շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշտ 8.45ին
Enghien*ի Քաղաքական Թատրոնին մէջ*
Պ. ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ
պուիէօյի հռչակաւոր գօմէտի-տուամը

3 արար
E. BRIEUX

ՊԼԱՆՃԷԹ

Թարգմանեց՝
Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ Տիկնայք Ս. Յ. Ալիքսանեան, Սիրուհի Նշանեան եւ Պնաճիտ, Պ. Պ. Տ. Նշանեան, Ադամ կոճիկեան, Ա. Գմբէճեան, Պարաֆեան, Մաքսուտեան, եւայլն:

Տոմսերու գիները՝ Ա. Կարգ 25, Բ. Կարգ 10 ֆրանք:

Տոմսերու համար դիմել տեղւոյն վրայ Տիկ. Ա. Զարֆեեանի եւ Պ. Շ. Սէճեանի:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մշոյի խումբի անդամները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատեսրով:

Փարիզի Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ այսՈւրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դէմը քաֆէ լա Փըթիթ Սուրսի սեորնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Չը դասախօսէ՝ Ընկ. Սահակ Տէր Թովմասեան: Նիւթ՝ «Նոր թուրքիան»:

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Կուկունեան խումբի ժողովը՝ վաղը Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը 262 Rue Duguesclin*: Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը կարեւոր է:*

Լիոնի վրէժ խումբի ժողովը՝ այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը:

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Քեռի խումբի ընկերները այս գիշեր ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը:

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար կը հրաւիրէ ընկերներ Եղիա Մոմճեան, Յովհաննէս Տօնօեան, Կարապետ Պալեան, Գրիգոր Աճէմեան, Յարութիւն Աբէլեան, Կարօ Կէնճեան, Խնկիկ Կէնճեան, վաղը երեկոյ ժամը 8.30ին, գրադարանին սրահը:

ժողովի կը հրաւիրուին Պ. Պ. Ս. վրացեան, Բժ. Լ. Գրիգորեան, Լեւոն Մօզեան, Կարօ Յասունի, Շաւարշ Նարդունի եւ Օհան Կարօ այս Շինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Պ. Մկրտիչ Պարսամեանի բնակարանը 121 Rue Marcadet:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

վալոնա, *Լ. Կ.— 100:*
Նիւ Եորք՝ *Մ. Գ.— 10 տոլար:*
Սկսանք ղրկել Օգոստ. 30ին:
փարիզ, *Ղ. Ե.— 12:*
Պարի *Գ. Ս.— 100 ֆր.: Սկսանք ղրկել:*
ժընեւ, *Տիլ.— Սկսանք ղրկել երրորդ նոր բաժանորդին Սեպտ. 1ին:*
մէօտոն, *Գ. Փ.— 35:*
Համպուրկ, *Ս. Յ.— 100 ֆրանք: Սկսանք ղրկել:*
Լա Սիոթա, *Ղ. Թ.— 80:*
Թաւրիզ, *Գործ.— 736:*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Ուրֆացի Նազարէթ Էքմէէքճեան, 25 տարեկան, իօր անուն՝ մկրտիչ, մօր անուն վարդուհի: 1924ին կը գտնուէր փարիզ: *Իմացնել՝ Յառաջի:*

— *Կիւրինցի այրի տիկին Գոհար Մինասեան կը փնտռէ իր եղբօրորդիները՝ Լեւոն Ծառուկեան եւ իր քոյրը Տիրուհի Ծառուկեան (այժմ Թօփալեան), կը կարծուի թէ Պէյրութէն Ֆրանսա անցած է: Իմացնել՝ Տիկ. Գոհար Մինասեանի* 138 Rue Garibaldi, Lyon.

— կարնեցի վարդիներ մկրտիչեան կը փնտռէ իր եղբայրը կարնոյ գավաթը Թաղէն Լեւոն Մկրտիչեան (32-35 տարեկան): Մօր անուն վարդուհի (ծնեալ Գարթանցեան), հօր անուն՝ կարապետ Մկրտիչեան որ կը զբաղէր սիկարի թուղթի գործով: Լեւոն աւարտած էր Սանասարեան վարժարանը եւ փոխադրուած Պոլիս, ուր կ'ուսանէր: Ընդհ. պատերազմէն ի վեր որեւէ լուր առնուած չէ իր մասին: Ողջ եղած ըլլալը եւ իր տեղը գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Missak Sisserianի, B. P. 35, Deir-ez Zor (Syrie):

— Տիկին Աննա ցարուճիւնեան կը փնտռէ իր որդին Մխիթար ցարուճիւնեան որ այժմ Նիս կը գտնուի: Իմացնել իր մօր՝ Աննա ցարուճիւնեան centre d'Hebergement du Boulevard Jourdan, Bld. Jourdan, Paris (13e).

— Իզմիրցի օր. Արշակուհի Գազանճեան, հօր անուն՝ ցակոբ, կը փնտռէ իր հօրաքոյրը տիկին Եսթէր Պալթաեան, ամուսինը Մարտիրոս, զաւակները Արտեմիս եւ Ղազարոս, որոնք ցունաստանէն մեկնած են Պէյրութ:

կը փնտռէ նաեւ Նէվրիկ Ուստանեան որ կը գտնուէր Պէյրութի կողմերը: Իմացնել՝ Ա. Տէր Յտեփանեանի, 43 Rue Piat, Paris (20e):

— Նուարդ Տէր կումխեան կը փնտռէ իր քոյրը Հայրենիցա Գորոսեան որ կը բնակէր Պոլիս, Եօղուրդիանէ փողոց Թիւ 11: կը խնդրուի արտատպել. Պոլսահայ Թերթերէն:

Նուարդ Տէրկումխեան նաեւ կը փնտռէ իր քեռորդին, Պետրոս Քէօսէեան, կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուի Ֆրանսա: Իմացնել՝ Nevart Dergoumsian, 11 Route le Gieres, Croix-Rouge, Grenoble (Isère):

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (VI)

Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան:

Սեպտեմբեր եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն նախապատրաստական դասընթացք հաժալսարանի համար:

Շաբաթը 15 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի, 40 դասախօսութիւն, 10 պատմ-դասախօսութիւն փարիզ եւ շրջակաները: Ամիսը՝ 170 ֆր., երկու ամսուան համար 360 ֆր.: Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ տնօրէն Mr. Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ՍԱԿԱՐԱՆ

2 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ			ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	123.94
Տոլար,		Dollar	25.57
Մարք	100	Mark	608.25
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի		» or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. Ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Զուից.	»	Fr. Suisse	492.—
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆունս.	I Cr. Fonc. Eg.	2260.—
»	II »	1665.—
»	III »	1650.—
Լուսվելի երկթղ.	Lots turcs	82.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ուկորի, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:*
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐԿ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74-64
Բոլորին ուշադրութեան:
Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Անթերփերընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը ձամոզուելու համար մեր գիներուն աժանութեան:

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷ՛Ք ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ
UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Գշ. եւ Եշ. օրերը կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քովի՛ն
Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ հրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Նամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հողորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières. Tél. Grésillons 14-50:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
COLUMBIA MARK
18 ՖՐ.
POLYDOR
REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26-28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-
Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ նուագած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամէնավերջին փլաքներ ինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ այլ բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:
Ընդունելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, զեղչուած գիներ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ
24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ Ստէր եւ Ցնօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ*
ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայր բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէսգիշեր:*
Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cad
փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր ընտանեաղած ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէնէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ Ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ընդունի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Աչքի, գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ, կորդ եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
39 Bld. de Strasbourg (կառ տը լ'Էսթի եւ Նորի մօտ)
Métro: Château d'Eau Հեռ. Prov. 69-
Մասնագէտ բժիշկներ կը դարմանեն հին եւ նոր ջերմահիւանդութիւնները, բէթրէսխիմանը եւ անկարողութիւնը: Դարմանումը պատուաստով եւ էլեկտրաբուժութեամբ: Փնտռութիւն արիւնի եւ մ 9—12 եւ 2—8: Կիր. եւ տօն օրեր 9—12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէր. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմահիւ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Ղազմահատ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրել կենքել ձեր շինել տուներուն համար, ձեր պահանջէ դիմել՝ Պ. եւ իմանալ անոր ձեռնարկները: 51 Bld. Blanris (13e).
EMPIRE Միգիք-Շոլ՝ 37 Av.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

5 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1051 — ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՈՒԹ ՄՆԱՑԱԾ ԿԷՏԵՐ

Երէկ հրատարակեցինք Զ. Ո. Միութեան մէկ բացատրութիւնը՝ Ազէնքի 70 որբերուն փոխադրութեան առթիւ։

Ոչ այդ յայտարարութիւնը, ոչ ալ անոր ամբողջական բնագիրը— որ անձնական բանավէճ մըն է— չեն լուսաբաններ մէջտեղ դրուած խնդիրը։

Ինչպէս կ'երեւայ, Միութիւնը ինք ալ տեղեկութիւն չունի բուն անցուդարձէն, եւ նոր պիտի ուսումնասիրէ որբերու տեղափոխութեան փշոտ հարցը։ Այդ կ'ապացուցանէ իր հարցաբանն ալ, զոր նոյնութեամբ հրատարակած ենք այսօր։

Այսպէս, աւելորդ անգամ մըն ալ կը հաստատուի թէ՝ որբերն ու որբուհիները կը բաժնուին, կը տեղափոխուին, վարձու կը տրուին կամ կը ճամբուին միշտ օտարներու ձեռքով, անոնց հայեցողութեամբ եւ խնամակալութեամբ։ Իսկ մեր ծանօթ գլխագիր «Ազգը», կողմնակի կերպով կ'իմանայ լուրերը, եւ կը հառաչէ կամ կը քրթմնջէ։ Անշուշտ հայ ներկայացուցիչներ ալ կան օտար Մարմիններու մէջ կամ անոնց բոլորտիքը, բայց անոնք հիւրաբար կը վարուին։ Շատ-շատ իրենց տեսակէտները կը յայտնեն իրենց ամերիկեան դիտող։ Մէկ խօսքով, ձեւական մասնակցութիւն մը, որ միայն երեւոյթները փրկելու կը ծառայէ։

Օգոստոս 24ի խմբագրականով, մենք լուսաբանութիւն պահանջեր էինք փոխադրութեան կարգադրիչներէն, մանաւանդ հայ ներկայացուցիչներէն։

Բուն պատասխանատուները լռեցին, եւ ինքնաբերաբար հրապարակ իջաւ մեր ընկերուհին, Տիկին Պերճուհի Բարսեղեանը, պաշտպանելու համար այս ձախող դատը։ («Յառաջ», 28 օգոստոս)։

Իրրեւ իրազեկ, Տիկինը այս առթիւ կը յիշէր կարգ մը փաստեր, որոնք աւելի շատ մանրամասնութիւններ են։

Յարգելով հանդերձ իր համոզումները, կը զարմանանք իր միամտութեան, այլ մանաւանդ չափազանց նախանձախնդրութեան վրայ։

Ցիրուցան որբերը հաւաքելու եւ Ֆրանսայի ագարակներուն մէջ բաժնելու այս քաղաքականութիւնը կարելի էր նուազագոյն չարիք համարել, եթէ ուսումնասիրուած ըլլային բոլոր պայմանները, Յունաստանի, Սուրիոյ թէ Ֆրանսայի մէջ։ կատարուա՞ծ է այս աշխատանքը։ Ո՞վ է կատարած, նպաստաւոր՞ցը թէ բարեգործականը։ Ֆրանսայի Որբապաշտպան Կոմիտէ՞ն, թէ այս կամ այն գլխաւոր էֆէնտին։

Ֆրանսայի ագարակապանները միշտ պէտք ունին օտար հաւ առոյգ մշակներու։ Տակաւին անցեալ օր, տեղական թերթերը կը ծանուցանէին թէ՝ պատուիրակութիւն մը ղրկուած է բալկանեան երկիրները, օտար բանուորներ վարձելու համար։ Միայն Ռումանիայէն վարձուած են տասը հազար հոգի, իրրեւ հետեւանք անգործութեան։ Պատուիրակութիւնը պիտի պտտի նաեւ Պուլկարիա եւ Յունաստան։

Արդ, ի՞նչ է տարբերութիւնը այս ձեռնարկին եւ 17—20 տարեկան որբերու առուծախին։ Եթէ իրրեւ բանուոր կը վարձուին այս տղաքը, անշուշտ աւելի նպաստաւոր պայմաններ կրնան գտնել առանձին սակարկութիւններով, փոխանակ տաժանելի պայմանագիրներ ստորագրելու։ Եւ կրնան իրենց նախընտրած գործին երթալ։ Չէ՞ որ նպատակը Ֆրանսա մտնել է։

Մենք երբեք չատագոված չենք այս տղաքը փափուկ, ծոյլ կեանքի վարժեցնելու կամ կաթ ու մեղրով սնուցանելու ո՛ր եւ է քաղաքականութիւն։ Իսկ եղ ու մեղրով սնած ու ճարպ կապած մարդիկ ա՛լ չափը կ'անցընեն, շարունակ անոնց երեսին դարնելով «ագգին հացը» կերած ըլլալու պարագան։ Այդ մարդիկը պէտք է գիտնան, վերջապէս, թէ ո՛ւրկէ եկան այս տղաքը, եւ ի՛նչ կ'ընեն հիմա, որբանոցներէն արձակուելէ յետոյ, այս պողոտաններուն վրայ, իրենց աչքին առջեւ...

Զարքաշութեան, ճակտի քրտինքով հաց ճարելու խնդիր չկայ այստեղ, այլ տարբական դատողութեան, գործնականութեան եւ եթէ կ'ուզէք՝ բարոյականի խնդիր։ Ամբողջ սերունդի մը ճակատագի՞րը կը վարենք, թէ աւար կը բաժնենք։ Բարեգործականը, որ «ագգային» աչք մը ունի այս գործերուն մէջ, կրնա՞յ պնդել թէ աւելի գէշ պիտի ըլլար, եթէ այս տղաքը հողին կապուին ոչ թէ Ֆրանսայի, այլ Յունաստանի կամ Լիբանանի մէջ։ Մանաւանդ այս վերջին շրջանին մէջ, ուր գիւղեր կը շինուին եւ հողեր կը բաշխուին։ Յետոյ, եթէ անհրաժեշտ չարիք է Ֆրանսա փոխադրութիւնը, գոնէ կրցա՞ծ է յայտնել, որ 5-10 տղաք մը եւ նոյն տեղը աշխատին։

Մենք տակաւին կը կասկածինք որ արդէն փոխադրուած 900ին կամ 1500ին հետքն իսկ պահած ըլլան։

Արդէն բուն չարիքը յառաջ կուգայ այն տնավարի, «պիխապէր» կամ քարացած վիճակէն որ կը տիրէ մեր հանրային բոլոր գործերուն մէջ, օտարներն անգամ չղագրգռելու աստիճան։ Գործեր կը կատարուին, երիտասարդ սերունդ մը կրկին եւ կրկին հովին կը տրուի աշխարհէ աշխարհ, իսկ մենք եղած կարգադրութեանց լուրերն անգամ պատահաբար կ'իմանանք...

Եւ երբ իմանանք, մեզ կը հետաքրքրէ ոչ թէ երեւան հանել բուն ցաւը, այլ նիպակ ճօճել իրարու դէմ, խօսքի տակ չմնալու համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԸ ՇԻՆՈՒԻ՞, ԹԷ ԿԸ ՔԱՆԴՈՒԻ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (15 օգոստ.)

— «Ինչպէս լուսեղբայր խորհրդային երկիրներու՝ նոյնպէս ալ Թուրքիոյ մամուլին մէջ, գրեթէ ամէն օր, արձանագրուած կ'ըլլան խոշոր գումարներ, որոնք յատկացուած են այս կամ այն շինարարական ձեռնարկին։ Եթէ այդ գումարներու ցանկը մատեանի մը մէջ ամփոփուէր, պիտի կազմէր այնքան պատկառելի թիւ մը, որ մարդ զարմանքով պիտի հարց տար թէ՝ ո՞ւրկէ կ'ելլէ այդքան խոշոր գումար՝ Թուրքիոյ նման յետամնաց եւ աղքատ երկրի մը մէջ։

Միւս կողմէն, եթէ այդ գումարները յատկացուած նպատակին համար գործածուէին, այսօր Թուրքիան պիտի ունենար երկաթուղային մեծ ցանց մը եւ բազմաթիւ գործարաններ։ Բայց ատոնց ո՛չ մէկը, ո՛չ ալ միւսը գոյութիւն ունի, ոչ ալ դրամ կայ այդ երանելի երկրին մէջ։

Թուրքիան արագօրէն կը քանդուի թէ՛ բնութեան ազէտներու եւ թէ՛ դեկավարներու ապիկարութեան պատճառով։

Պոլիսը՝ որ Թուրքիոյ առաջին քաղաքը կը համարուի ամէն տեսակէտով, այսօր ամայացած քաղաքի մը տպաւորութիւնը կ'ընծէ։ Շարիւր հազարաւոր այրած կամ քանդուած բնակարաններուն դիմաց հազիւ քանի մը տասնեակ շէնքեր շինուած են անհատներու նախաձեռնութեամբ։ Մէջը պարապ մեղուի փեթակ մը դարձած է այս օրուան Պոլիսը։

Նոյն վիճակին մէջ է նաեւ, եգէական ծովի երբեմնի Թագուհին՝ Զմիւռնիան, որուն կանգուն մնացած քանի մը շէնքերն ալ փլատակ դարձան երկրաշարժի հետեւանքով, եւ ուր տակաւին շինարար ձեռքը մուտք գործած չէ։

Էնկիւրին, ուր իբրեւ ֆէմալի մայրաքաղաքը նոր շինութիւններ կը կանգնէին, մէկ կարեւոր մասով հրդեհի մը ճարակ դարձաւ, որովհետեւ ո՛չ արդիական ձեւով հրշէջներու խումբ եւ ոչ ալ ջուր ունէր, հրդեհին առաջն առնելու համար։

Ընդհին ջրհեղեղ մը կուգայ եւ մարդոց ապիկարութիւնը կը լրացնէ։ Խօսքը Տրապիզոնի վերջին ջրհեղեղի մասին է։ Ահա քանդումի քանի մը նմոյշներ.— Հեղեղը քշած տարած է վիթխարի կամուրջներ հւ բազմաթիւ գիւղերու ամբողջ շէնքերը։ 1500է աւելի մեռելներ կան։ Գատաիար գիւղէն եւ Գոնտայի շուկայէն հետք մնացած չէ։ Սիւրմէնէի տեղը անգամ յայտնի չէ։

կարճ խօսքով Տրապիզոնի նահանգի մեծագոյն մասը այժմ բնակելի վիճակի մէջ չէ։

Ասոնց վրայ եթէ աւելցնէք այն, որ արեւելեան (Տաճկահայաստանի) նահանգները տասեակ մը տարիներէ ի վեր կը մնան բացարձակապէս աւերակ վիճակի մէջ, պատկերը կատարեալ կ'ըլլայ»։

ՁԵՆՔ ՀԱՅԻՒ ՄԸ ՏԱՆ ՄԷՋ

Դամասկոսի ոստիկանութիւնը կարուճ անուն Հայու մը տան մէջ երեւան հանած եւ գրաւած է 31 բէվոլվէր, 41 դաշոյն, 1 գերմանական ժավգէր եւ որոշ թիւով փամփուշտներ։ Կարուճ իսկոյն ձերբակալուած եւ բանտարկուած է։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Արաբներու խումբ մը առջի օր փորձեց Անդրյորդանի սահմանազլուխէն Պաղեստին անցնիլ, Երուսաղէմի վրայ քալելու համար, սակայն արգիլուեցաւ։

Նախազգուշութեան համար անգլ. զինուորները գրաւած են Պաղեստինի սահմանագլուխի բոլոր այն գիւղերը, որոնց մասին կասկած կայ։

Խռովութիւնները սկսելէն ի վեր հացը սղած է։ Պատ՛կ հաց մը, որ նախապէս կէս ղրուշի կը ծախուէր, հիմա կը ծախուի 5 ղրուշի։ Երուսաղէմի ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց արուարձաններու, մասնաւորապէս դերձակի մը բնակարանին մէջ։ Երեւան հանեց զէնք ու ռազմամթերք, զորս գրաւեց։ Ի՛նչ որ առարկայ շէնքի իսլամ վարձակալները ձերբակալեց։ Գիշերը շարունակ պահակ կը պտտի փողոցներուն մէջ։ Անգլիացի զինուորները գրաւեցին Երուսաղէմի մօտակայ Լիֆթա գիւղը, որ խռովութեանց բոյն դարձած էր։

Գալիլիոյ շրջանին մէջ թեթեւ ընդհարումներ տեղի ունեցան զինուորական պահակներուն եւ Արաբներուն միջեւ։ Պէյսանի մէջ գինեալ իսլամներ յարձակած են քրիստոնեաներու վրայ եւ սպաննած քանի մը հոգի։ Տիբերիոյ մօտ թինվիզրա հրէական գաղութին դէմ կատարուած յարձակում մը ետ մղուած է։

Հրամայուեցաւ զինուոր ղրկել Պիրիսէպա։

ՀՐԷԱՆՊԱՍ ՅՈՅՑԵՐ

Մարդու եւ Քաղաքացիի իրաւունքներու պաշտպան Լիգայի կեդրոնական կոմիտէն քուէարկեց օրակարգ մը, որով անգլ. կառավարութենէն կը պահանջէ պաշտպանել Հրեաները, զորս բարբարոս մոլեռանդութիւն մը կը սպառնայ բնաջնջել։ Պաղեստինեան օջախին մէջ հաստատած Հրեաները իրաւունք ունին վայելելու կեանքի իրաւունքը, որ առաջինն է մարդու իրաւունքներուն։

Հրէական 30 ազգային կազմակերպութիւններ, երեքշաբթի իրիկուն հրապարակային հաւաքոյթի հրաւիրած էին Փարիզի Հրեաները, Վակրամի սրահին մէջ, բողոքելու համար իրենց եղբայրներու ջարդերուն դէմ։ 7000 հոգի ներկայ էին հաւաքոյթին, որուն կը նախագահէր Հիլել Զլաթոփոլսքի, որուն երկու կողմերը նստած էին Պէռնար Լէքաշ եւ Մարսէլ Միքթիլ։ Գարդարցուեցան նամակները Ժոզէֆ Քայեօի, ժիւլթէն կոտարի եւ փիէռ Ռիւնօտէլի, որոնք կը դատապարտէին ջարդերը։ Յետոյ ճառեր խօսեցան Լոնտոնի խախամապետ Այզէնշթատ, երբայական գրագէտ Զլաթոփոլսքի եւ ուրիշներ։ Յետոյ միաձայնութեամբ քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը՝ բողոքելով Պաղեստինի կառավարութեան դէմ։

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Բիկա, 3 սեպտ.— Ցորենահաւաքման անկազմակերպ վիճակը ստիպեց առեւտրական գործավար Միկոյեանը նոր հրամանագիր մը հրատարակել, հրահանգելով ձերբակալել ու պատժել այն բոլոր կառավարական պաշտօնեաները, որոնք մրցուպի կ'ելլեն՝ իրարու ձեռքէ խլելու համար գիւղացիներու հունձքը։ Չկառուցած արգելքին, Գործակցականները կ'ազդարարեն գիւղացիներուն, որ եթէ իրենց ցորենները Գործակցականի մթերանոցները չյանձնեն, չպիտի կրնան ուրիշ ապրանք գնել անոնցմէ։ Մինչ միւս կողմէ Ցորենի Թրըստի, Ցորենի կեդրոնի գործակալները եւ ուրիշ գնող կազմակերպութիւնները կը գնգատին թէ՝ մրցումին հետեւանքով գիները կը բարձրանան եւ հաւաքումը դանդաղ կ'ընթանայ։

Անցած շաբաթ «Իզվեստիա», «Պրաւդա» եւ ուրիշ թերթեր իրենց առաջին էջերը յատկացուցին ցորենահաւաքման դժուարութեանց։ Գաւառի թղթակիցները կը գրեն թէ ցարդ ակնկալուածին մէկ երրորդը միայն հաւաքուած է, ու գիւղացիները կը մերժեն նոյնիսկ յանձնել այն հունձքերը, որոնց փոխարժէքը ստացած էին անցեալ գարնան։ «Էկոնոմիկական ժիզն» թերթի ուրբաթ օրուան առաջին էջին վրայ հրատարակուած տեղեկութիւնները կը հաստատեն նոյն տխուր կացութիւնը։ Քաղաքներու մէջ քարտի դրութիւնը կը շարունակուի, եւ բոլշեւիկները այս ձմեռ հացի աւելի նեղութիւն պիտի քաշեն։

Խարքովի շրջանէն կը հաղորդեն որ գիւղերու մէջ կարելի չէ ոեւէ ապրանք գտնել։ Տպածոյի մեղրը կ'արժէ 2 րուբլի 30 կոպէկ, 50 կրամ ծխախոտը որ նախապէս 6 կոպէկ կ'արժէր, այժմ կը ծախուի 30 կոպէկի, ո՛չ մէկ տեղ կարելի է լուցկի եւ գամ գտնել։ Բոլոր այս ապրանքները մեծ քանակութեամբ կ'արտածուին ղէպի Պալթիկեան երկիրները՝ խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեանց կողմէ։

Միկոյեան հրամայած է գաւառի խորհրդային իշխանութեանց՝ չվարանիլ ամենախիստ պատիժներու ենթարկել բոլոր այն գիւղացիները, որոնք ըստ պայմանագրութեան չենյանձներ իրենց ցորենները, մանաւանդ կուլակները։

Ուրիշ հրամանագրով մը, առեւտրական գործավարը որոշ պայմանաժամ կ'որոշէ ցորենահաւաքման համար, ըսելով թէ՝ Ուկրայինայի եւ Ստորին Վոլգայի նահանգները իրենցմէ պահանջուած քանակին 100ին 70ը պէտք է հաւաքեն նոյեմբեր 1ին առաջ, Հիւսիսային կովկասը՝ 100ին 75ը, միջին Վոլգան՝

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՅՈՅՆ ԳԵՐԻՆԵՐ

Իտալական շոգենաւով մը Պոլսէն մեկնիկ հասած է փավլոս Տիմու Սփիրօղլու անուն 29 տարեկան ցոյն մը, որ կը պատմէ թէ մինչեւ այսօր Թոքատի մէջ իբրեւ գերի վար դրուած եւ Թուրքերու կողմէ բունի կերպով իսլամացուած էր։ Շատ անգամներ փորձած էր փախուստ տալ, սակայն ձերբակալուելով դարձուած է իր աշխատած վայրը։

Օր մը վերջապէս մեւ ծովու նաւաիանգիստներէ. մէկէն գաղտնի շոգենաւ կ'ապաստանի եւ 15 օր առաջ Պոլիս կը հասնի։ Հոն փոխանակութեան խառն ցանձնաժողովէն ճամբորդութեան Թուղթերը ապահովելէ վերջ կ'ուղեւորի դէպի մեկնիկ։ Փաւլոս Սփիրօղլու կը հաստատէ թէ փոքր Ասիոյ խորերը մեծ Թիւով իսլամացած եւ Թրքացուհիներու հետ ամուսնացած գերիներ կան։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՎԱՆԱՔԱՂԱՔԻՆ ՊԱՐՊՈՒՄԸ

Ինչպէս գրած էինք ասկէ առաջ, Պէյրութի քաղաքապետութիւնը ութ օր երկարաձգած էր վրանաքաղաքէն 700 ընտանիքներու փոխադրութեան ժամանակամիջոցը, որ Օգոստոս մէկին արդէն լրացած էր։

«Ազդակ» կը գրէ թէ՝ հակառակ սակայն եղած կրկնակ աղաչարարութեանց, մեր հայրենակիցներէն ոմանք դեռ անշարժ մնացած էին իրենց հիւղակներուն մէջ եւ հակառակ ցոյց տրուած դիւրութիւններուն, ո՛չ Էշրեֆիէի բարձունքի հողամասէն բաժին առած էին եւ ոչ ալ ուրիշ կարգադրութիւն մը ըրած։ Անցած ուրբաթ օր, քաղաքապետութեան հրամանով խումբ մը ոստիկաններ եկան եւ բունի փլցուցին կարգ մը տուներ, որոնց բնակիչները կը յամառէին դեռ չփոխադրուիլ ուրիշ տեղ։

Դժբախտաբար տգեղ եւ ցաւալի դէպքեր ալ տեղի ունեցան տրուած հրաժանի գործադրութեան մէջտեղ։ Մեր հայրենակիցները շատ լաւ պէտք է գիտնան որ կառավարութիւնը վերջնականապէս որոշած է վրանաքաղաքներու վերացումը որով պէտք է կանուխէն պատրաստուին եւ վերջը խճողման եւ չփոթութեան տեղի չտան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՒՂԵՐ ԱԼԷՎԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Ագգերու Դաշնակցութեան գաղթականներու տեղաւորման յանձնախումբի ներկայացուցիչ Պիւռնիէ Պէյրութէն մեկնեցաւ Ալէվիներու երկիրը, իր հետ տանելով այդ շրջաններու մէջ կազմուելիք հայկ. գիւղերու մէջ հաստատուիլ ուզող գաղթականներէ կազմուած պատուիրակութիւն մը։

Մասֆիէի գազի մէջ ընդարձակ եւ յարմար տարածութիւն մը ընտրուած է նոր գիւղեր կազմելու համար, որու շուրջ հաժաձայնութիւն գոյացած է Ալէվիներու կառավարութեան եւ Պիւռնիէի միջեւ եւ շուտով պիտի աւարտի գնումի գործողութիւնը։ Պիւռնիէ որոշած է ամբագօրէն ձեռնարկել գիւղերու կազմութեան եւ կամաց կամաց փոխադրել գաղթականները։ 4 500 ընտանիքներու տեղաւորման տարածայնութիւնները ձիշդ չեն, դեռ տեղաւորուելիք գաղթականներու թիւին շուրջ ոչ մէկ որոշում տրուած է։

Պատուիրակութեան անդամները պտտած են ընտրուած հոդամասերը եւ գանոնք յարմար տեսած գիւղեր կազմելու համար, որոնք կը բաղկանան թէ լեռնային եւ թէ դաշտային մասերէ։

ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՌՈՒՍ Ս.ԴԵՄՈԿՐԱՏՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԻ ԾՐԱԳԻՐԸ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՁԵՒԻ ՀԱՐՑԸ

Հ. Յ. Դ. ԺՈ. ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ ԵՒ Ս. ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ջեռնածալ ու անդորձ, սպասելով որ ներքին երկպառակութիւնները ուժասեկ ընեն խորհրդային վարչաձեւը, զոհանալով զուտ գաղափարական ու ուղղամիտ ընդդիմադրութեամբ՝ տեսական ճակատի վրայ, ռուս Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը՝ աքսորական ու ջախջախուած, այլ սակայն սկզբի օրերէն իսկ հակառակ ռուսական ներքին գործերու մէջ արտաքին միջամտութեան՝ ի՛նչ ձեւի տակ ալ ներկայանայ ատիկա՝ ա՛հա հիմակուընէ կը բանաձեւէ իր դիրքը ազգութիւններու հանդէպ ու իր տեսակէտը կ՚ըսէ վաղուան Ռուսաստանի վարչաձեւին մասին։

Բանաձեւելէ առաջ սակայն պետական վարչաձեւը որուն կուսակից է ինք, վերջին անգամ մը եւս, ան անհրաժեշտ կը գտնէ որոշ ապահովութիւններ տալ փոքր ազգութիւններուն, հարկ կը համարէ վստահեցնել՝ որ վաղուան դաշնակցային հանրապետութիւնը կազմող ազգերուն մէջ պիտի տիրէ կատարեալ հաւասարութիւն։ Նոյնիսկ տարտղնուած ազգերն ու ազգային փոքրամասնութիւնները պիտի վայելեն լայն ինքնավարութիւն։ Ծրագրին եօթներորդ կէտը՝ ամբողջովին համոզում ու բարեհաճութիւն դարձած կ՚ըսէ՝

— *Նպատակ ունենալով բոլոր ազգութիւններու հաւասարութեան ու ազատութեան ամբողջական պաշտպանութիւնը՝ Ռուսաստանի բանուորական Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը կը պայքարի ազգային փոքրամասնութիւններու հանդէպ գործուած ամէն ճնշումի դէմ՝ եթէ նոյնիսկ ատիկա գալ ուրիշ ազգութեան մը կողմէ՝ համախմբուած որպէս խիտ ամբողջութիւն։ Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը ձայն կը բարձրացնէ՝ մասնաւոր ամատկութեամբ՝ որեւէ պատրուակի տակ, սպիտակ-ռուս ազգութեան դէմ ուղղուած ազգայնամոլական ու ազգայնապաշտական դէմ որ մեծապէս վտանգաւոր է՝ այս պայմաններուն տակ, ի՛նչ ձեւի մէջ ալ ըլլայ (Հատուած VII)։*

Հուսկ ապա ծրագիրը վերջին հարուած մը եւս կուտայ՝ անկախութեան ձգտող կուսակցութիւններուն՝ միշտ յանուն խորհրդային միութեան բոլոր ազգութիւններու բանուորական դասակարգին։ Այսպէս՝ ծրագրին վերջին կէտը կ՚ըսէ՝

— *Ռուսաստանի բանուորական Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը ազգային խնդրի՝ տուեալ ոգիով լուծմանհամար իր մղելիք պայքարը սերտօրէն կը կապէ միութեան բոլո՛ր ազգութիւններու(*) բանուորներու ընդհանուր պայքարին՝ յանուն համայնավար իշխանապետութեան ժողովրդավար հաշուեյարդարին՝ յեղափոխական դասակարգերու սեփական ուժով (այսինքն՝ ո՛չ արտաքին միջամտութեամբ։)*

Միայն ժողովրդավար հանրապետութեան մը շրջանակին մէջ— որ պիտի ապահովէ քաղաքական ամբողջական ազատութիւն, որ պիտի կորուստէ փրկէ յեղափոխութեան ընկերային ու քաղաքական նուաճումները եւ ստեղծէ այսպէս՝ դիմին մը ուր միայն իրաւախոհութիւն մը եւ համաձայնութեան գաշինք մը հնարաւոր պիտի ըլլայ կռել բանուորներու և գիւղացիներու միջեւ— կարելի է ապահովել ազգային ազատութիւնը այն ձեւերուն մէջ որ կը համապատասխանեն միութեան բոլոր ազգութիւններու ճնշող մեծամասնութեան շահերուն։

Միայն այս շրջանակին մէջ է որ հանրապետութեան մէջ ապրող ժողովուրդներու ազատութեան յառաջդիմութիւնը կրնայ ամուր յենարան մը դառնալ՝ բոլո՛ր ազգութիւններու բանուորութեան հասարակաց պայքարին համար՝ ի խնդիր ընկերվարութեան։

Ահա՛ հրաւէրը որ կ՚ուղղէ ռուս Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը Խորհրդային Միութեան բաղկացուցիչ ազգութիւններուն, ահա՛ վարչաձեւը որ ան կը խոստանայ ու ահա՛ պայքարը որ ան կ՚առաջադրէ։ Աւելորդ կը համարենք անգամ մը եւս կանգ առնել այս վերջին հատուածին պաշտպանած տեսակէտներուն եւ երկրորդ հատուածին խոստացած ինքնորոշման իրաւունքին միջեւ գոյութիւն ունեցող ակներեւ հակասութեան։ կը կարծենք որ ընթերցողներուն համար բաւական պարզ է որ ռուս Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը լռելեայն կը դատապարտէ անկախութեան ձգտումը— եթէ նոյնիսկ այդ ձգտումը «ամէն գնով ու ամէն պայմաններու տակ» չըլլայ եւ կուսակից է կայսեւական նախկին հողերու անձեռնմխելիութեան սկզբունքին։ Որովհետեւ զնահատութեան եւ զէպքերու առաւել կամ նուազ առարկայօրէն մեկնաբանութեան հարց է որոշել թէ՝ ո՞ր ազգութիւնը իր անկախութիւնը կը հետապնդէ օրինաւոր ու բնականն միջոցներով եւ որը կը ձգտի անոր «շահագործելով միջազգային կնճռոտութիւններ» ու «ամէն գնով և ամէն պայմաններու տակ»։ Ո՞վ ի վերջոյ պիտի ըլլայ իրաւաբարը որոշելու համար թէ մի՞թէ վրաց Ս. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը ընկերվարական բանուրական Միջազգայինի հիմնական սկզբունքներու շրջանակին մէջ է որ կը հետապնդէ իր անկախութիւնը եւ կամ թէ՝ ո՞վ պիտի ճշդէ թէ ե՞րբ սպիտակռուսներու «ազգութիւն»ը այս կամ այն ոտնձգութիւնը կ՚ընէ միութեան բաղկացուցիչ ազգերէն մէկուն կամ միւսին դէմ...

Մնաց որ՝ ծրագիրը բազմաթիւ կարեւոր հարցեր (դիտութեամբ թէ անգիտութեամբ, կարեւորը ատիկա չէ այլ այն որ) դործնականօրէն կը ձգէ մութին մէջ, անտարակոյս սպասելով նախախնամական կարգադրութիւններու։ Ի շարս այլոց հետեւեալը —եթէ, օրինակի համար, համաձայն ծրագրի պահանջին խորհրդային զօրքերը ձգեն վրաստանը եւ վրաց ժողովուրդը օգտուելով ազատ ինքնորոշման իր իրաւունքէն եւ բոլորովին ազատ ու ժողովրդավար հանրաքուէով մը պահանջէ իր լրիւ ամբողջական անկախութեան իրաւունքը՝ ինչ պիտի ըլլայ ռուս Ս. Դեմոկրատ կուսակցութեան դիրքը։ Պիտի արդարա՞ցնէ ու պիտի պաշտպա՞նէ վրաց ժողովուրդին այդ պահանջը հետաձգուն հատուած երկրորդի տրամադրութիւններուն թէ դատապարտէ զայն յանուն «բոլոր ազգութիւններու բանուոր դասակարգին եւ յեղափոխութեան շահերուն ու խորհրդային երկիրներու տնտեսական միութեան»։

Անշուշտ չկրցանք սպառեցնել այն բոլո՛ր հարցերը որ ծրագիրը կը յարուցանէ եւ որ առանձին կրնան նիւթ դառնալ մասնաւոր ուսումնասիրութեանց։ Այդ կարգի հարցեր են օրինակ՝ բաղկացուցիչ ազգերու արտաքին ներկայացուցչութիւններու խնդիրը եւ կամ այս կամ այն ազգութեան գաղթական զանգուածներու պաշտպանութեան հարցը, պատերազմի ժամանակ սահմանամերձ ազգութիւններու պաշտպանութեան եւ կամ առհասարակ ազգային բանակներու խնդիրը եւ տակաւին ուրիշներ։ Վերջացնելէ առաջ սակայն՝ կ՚ուզենք համառօտակի զուգահեռական մը տանիլ Հ. Յ. Դ. ԺԱ. Ընդհանուր ժողովի քաղաքական յայտագրի դրած պահանջներուն եւ այս ծրագրին տրամադրութիւններուն միջեւ։

Հ. Յ. Դաշնակցութեան գերագոյն ժողովը ի՞նչ կը պատասխանէ այս հարցերուն եւ ի՞նչպէս կը տեսնէ վաղուան Ռուսաստանը։ Պատասխանելէ առաջ լիշեցնենք ինչ որ ըսինք առաջին յօդուածով, այսինքն՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը ռուսական խնդրին առհասարակ ու ազգութիւններու հարցին կը մօտենայ՝ ո՛չ թէ ուրոյն, հապա փոքր ազգութիւններու ժամանակուկ անկիւնէ մը։ Այս բոլոր հարցերը դինքը կը շահագրգռեն այնչափով, որչափով որ կը դիւրացնեն կամ կը դժուարացնեն մեր քաղաքական կացութիւնը, ժխտական կամ դրական ազդակներ կը դառնան՝ հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի հետապնդման ճամբուն վրայ։ Թէ ի՞նչպէս կ՚արդարանայ ռուսական ազգութիւններու խնդրի մերձեցման այս եղանակը՝ ատիկա առանձին նիւթ է որ արժանի է լուրջ ուսումնասիրութեան, այլ սակայն սպառած՝ Ժ.Ա. Ընդհանուր ժողովի յայտագրի երեւումովն իսկ։

Մեզ կը մնայ միայն հոս զետեղել կուսակցական յայտագրի հետեւեալ հատուածը որ կ՚ըսէ— «Մեր պայքարի ճամբուն վրայ առաջին ուժը որուն կը հանդիպինք, խորհրդային Ռուսաստանն է, ուժկը մեծագոյն պատասխանատուներէն Անկախ Հայաստանի խորտակման։ Հանդուրժելով հայաբնակ գաւառներու անջատման Հայաստանէն եւ անոնց կցման հարեւան հանրապետութեանց՝ Խ. Ռուսաստանը մինչեւ իսկ Կովկասի վարչական բաժանման մէջ կը շարունակէ ցարական Ռուսաստանի աւանդական քաղաքականութիւնը, զերազանցելով անոր բռնութիւնը ուրիշ մարզերու մէջ։»

Ուրիշ տեղ մը յայտագիրը՝ նոյնքան կտրուկ ու հատու որքան աներկմիտ, կ՚ըսէ՝

— *«Մեր պայքարի կարգախօսը պէ՛տք է ըլլայ «Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան» որ արդէն դարձած է հայ զանգուածներու նշանաբանը։ Ընդհանուր ժողովի խորին համոզումով Հայոց հարցի ուրիշ որեւէ լուծում անկարող է ապահովել հայութեան գոյութիւնն իբր ազգ եւ տալու անոր ազատ ստեղծագործութեան եւ բարգաւաճման հնարաւորութիւն (Ընդգծուած մեր է)։*

Ուրեմն ընդհանուր ժողովը չի հաւատար որ ուրիշ որեւէ լուծում, նոյնիսկ եթէ ատիկա ըլլայ ռուս Ս. Դեմոկրատներու առաջարկածը, ներկայ ու ապագայ բոլոր խոստումներով միասին՝ կրնայ բաւարարել մեզ։ Այս կտրուկ վճիռը առնէ որ ստանայ իր ամբողջ պարզաբանութիւնը Ժ.Ա. Ընդհանուր ժողովի հայտագրի մանրամասն մեկնաբանութեամբ եւ նիւթին արժանի ձեռնհասութեամբ։

Մեզ կը մնայ հետեւիլ մեր Ընդհանուր Ժողովի որոշումներուն։

ՎԱՉԳԻՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ՀԵՌԱՒՈՐ ՍԻՐԵԼԻՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ ՈՒՆԻՍ. ՈՐՈՆՔ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷԿ ԱՆԿԻՒՆԸ ԻՆԿԱԾ. ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ ԿՏՐՈՒԱԾ. ԿԱՐՕՏԸ ԿԸ ՔԱՇԵՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՔԻ ՈՒ ԳԻՐԻ։

ՄԻՏՔԻ ԶԱՆՑԻՐ «ՅԱՌԱՋ» ՄԸ ՆՈՒԻՐԵԼ։

(*) Ազգութիւն բառը կը գործածեմ nationalité֊ի փոխարէն որ գործածուած է ծրագրին մէջ մասնաւոր նկատումով, անշուշտ տարբերելու համար ազգէն— nation։ Վ. Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԵՐԸ

«ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԻ ՔՆԱՑՈՂ ՄԱՐԴԸ»

(L'Homme qui dormit cent ans), Հեղ. Հանրի Բերնէյ (Henri Bernay): Հրատ. Larousse:

Լառուս Հրատարակչական տունը ձեռնարկած է շարք մը վէպերու, որոնք թէեւ յատկացուած են միայն պատանիներու, սակայն մեծերն եւս հետաքրքրելու շնորհքէն զուրկ չեն, ժիւլ Վէռնի նշանաւոր վէպերուն նման։

Այդ շարքին կը պատկանի Հարիւր տարի քնացող մարդը վէպը, որուն հեղինակը՝ Հանրի Բերնէյ, արդէն վաճառուած է Ֆրանսական Ակադեմիայէն պատանիներու նուիրած նախորդ մէկ վէպին Անդրալանտեան մը գողցուած էին համար, Սոբրիէ֊Առնու մրցանակով։

Հանրի Բերնէյի վէպը մեզ կը տանի Հարիւրաւոր տարի յետոյ, ու կը ներկայացնէ Միացեալ֊Նահանգները իրենց ամենավերջին կատարելութեան֊էն։ Հսկայական փոփոխութիւններ, նորանոր գիւտեր յեղաշրջած են ընկերային կարգերը, սովորութիւնները, կենցաղը։ Օրէնքը խիստ է։ պէտք է համակերպիլ, եւ մարմինը՝ կերպ մը զոհ այդ համակերպականութեան, մեքինական բնոյթ մը կը ներկայացնէ։ Հանրի Բերնէյ, այդ պատճառով, երանի՛ կուտայ այն երկիրներուն որոնք ընթանալով հանդերձ յառաջդիմութեան շաւիղէն, կը չանան պահել ինչ որ ներկան ունի իմաստուն եւ ընտիր։

1927ին, երիտասարդ հարուստ մը, զոհ կ՚երթայ սակարանական անկումի. չարագործ խորհրդատուներու խաղերուն շնորհիւ։ Մէկ պահէն միւսը կը դառնայ չքաւոր մը, առանց ո՛եւէ դիրքի, առանց աշխատանքի, եւ ո՛եւէ աշխատանքի յարմարութեան։ Ցոյսի ո՛չ մէկ նշոյլ կը փորձէ անձնասպան ըլլալ, հաւատարիմ ծառան կ՚արգիլէ։ Այդ ատենն է որ իր ուշադրութիւնը կը գրաւէ թերթի մը շռնգալից մէկ լուրը թէ՝ ամերիկացի գիտուն մը գտած է միջոց մը որով կրնայ քնացած վիճակի մէջ պահել անձ մը տարիներով, եւ նոյն իսկ հարիւր տարի։ Լուրը կը վերջանար կամաւորներու կոչով մը։

Տէր եւ ծառայ կ՚ընդունին գիտունին պայմանները, եւ կը քնանան 1927ին, արթննալու համար 2027ին, հարիւր տարի՛ վերջ...

Հարի՛ւր տարի...

Անշուշտ շատ բաներ փոխուեր էին։ Երբոր մեր հերոսները կ՚արթննան՝ խիստ անօթի են, կ՚ուզեն խոշոր ման մը ապուր. իրենց կը հրամցուին մէկ մէկ գնդիկներ հազիւ սիսեռի մեծութեամբ։ Ֆրանսացի մեծ գիտուն Բերթըլոյի երազը իրագործուեր էր։ Չեռք կ՚ուզեն տալ հայրենակիցի մը՝ ան չի հասկնար իրենց այդ շարժումը։ Լուր կ՚ուզեն էյֆէլի աշտարակէն. իրենց պատասխան կը տրուի թէ շատոնց ջնջուած է. օդային երթեւեկը չխափանելու համար։ Ամէն շարժում, ամէն քայլ պէտք է առնել օրէնքի տրամադրութիւններուն համեմատ։ Ոստիկանութիւնը ամէն տեղ է, եւ աններող։ Մարդ ազատութիւն չունի որոշելու, ցանկալու, իր կամքին համեմատ շարժելու։ Խամաճիկներ՝ օրէնքի առջեւ, առանց անձնականութեան, միօրինակ հագուստներով, միօրինակ ճաշակներով։

Հանրի Բերնէյ իր հերոսները կ՚առաջնորդէ զարմացումէ զարմացում, արկածներէ արկած, գործարանէն մինչեւ բանը, այնպէս որ իր վէպը կրնայ գոհացում տալ ամէն կարգի ընթերցողներու, մանաւանդ որ իր ոճը յստակ է մեկին, ու մատչելի ամէնուն։ ԱՐՏ ՑՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՍՓՈՓԱՆՔԻ ՏՈՒՆԸ

Մանուկներու խնամատարական գործը, (եթէ նկատի չառնենք կովկասահայ երբեմնի հս ստատութիւնները) առհասարակ շատ անախանձելի վիճակ ունեցած է մեր մէջ։ Հայրենի բնագաւառներուն մէջ, հայ մամիկները, շինականի խրճիթէն մինչեւ քաղքցու հոյակապ տուներու մէջ, իւրայատուկ ձեւ ու միջոցներ ունէին։ Մամիկները ծանօթ էին այն բոլոր բոյսերուն եւ տեղերու չարմար նիւթերուն, զորս այժմ ալ գիտութիւնը կ՚օգտագործէ ինչպէս մանուկներու, նոյնպէս չափահասներու եւ մեծերու առողջապահութեան համար։ Հայրենի շէնշող օճախներու մէջ, կային մանուկներու չարմար, օդասուն բնակարաններ, զբօսատեղիներ, բաւարար եւ թարմ սնունդ. մաքուր եւ առողջ օդն ու ջուրը ամենալաւ եւ բուժեղ դարմանն էին. կարգ մը մանկական հիւանդութիւններու համար։ Ու մամիկներու գուրգուրանքը, սրտցաւ խնամքն ու լայն հնարաւորութիւնները, թէեւ նահապետական պայմաններու մէջ, մեծ մասով կը դարմանէին կօրստաբեր վտանգը։

Այժմ սակայն շատ աւելի դժնդակ են պայմանները։ Եւ վտանգաւոր կացութեան մէջ է մեր մանուկներու խնամատարութեան գործը։

Հայ բազմանդամ ընտանիքները, պանդոկներու մէջ իրարու լեցուած են։ Ծնողներու չքաւորութեան պատճառով, երախաներու սնունդը բացարձակապէս նուազած են բազմաթիւ վայրերու մէջ, նոյնիսկ մանուկները անպաշտպան ու անտիրական, իրենց բախտին են ձգուած։

Միայն Մարսէյլի մէջ բազմաթիւ ծնողներ կան, որոնք իրենց անչափահաս մանուկները օտար դրացիներուն, քովի նպարավաճառին կամ պատահական ծանօթի մը պաշտպանութեան վստահելով, գործարան կ՚երթան, իրենց օրապահիկը ճարելու։

Քիչ չեն նաեւ անոնք, որոնք կտոր մը ուտելիք դնելով իրենց տղոց ափին մէջ, կը ղրկեն փողոցի պատերուն տակ, կամ մօտիկ փոքրիկ հրապարակը խաղալու։ Սա դեռ ամբողջ երախաներու վիճակն է։

Քանիներ կան, որոնք հիւանդ երախան մինակ կը ձգեն տունը եւ գործի կ՚երթան, առողջ ճեացած դաւակներուն պատառ մը չորհացը վաստկելու համար։

Գաղութներու անկազմակերպ վիճակի զոհերն են նաեւ մեր մատղաշ մանուկները, որոնք վաղուան սերունդը պիտի կազմեն։

Մանագէտներու պարտականութիւնն է անշուշտ մանրամասն ու գիտական տուեալներով լուսաբանել մանուկներու խնամատարութեան գործին կարեւորութիւնները եւ ձեւերը։ Անոնց պարտքն է նոյնպէս անհրաժեշտ միջոցներու մասին մտածել եւ թելագրանքներ ընել։ Սակայն պէտք չէ վաղեմի յայտարարելու համար որ ազգային բարենպատակ միութիւնները, Հայրենակցականներն եւ կարմիր խաչերը, մեծ գործեր կրնան կատարել այս ուղղութեամբ։

Օտարները կրնան. ժամանակ եւ տրամադրութիւն կ՚ունենան ուսումնասիրելու մեր մանուկներու կացութիւնը, յատուկ օր մը եւ միջոցներ կը սահմանեն հայ մանուկներու դարմանումի գործին համար, հիւանդապահի, խնամակալի պաշտօն կը ստանձնեն։ Իսկ մենք եւ մասնաւորապէս Մարսէյլի 50է աւելի բազմամիութիւնները, մասը մ չեն խիթր, սկսուած ձեռնարկը աւելի մեծցնելու, օգտակար դարձնելու համար։

Ներկայ պայմաններու Մարսիլիացի կեանքի տրական երեւոյթներէն մէկը պետական միջոցներով եւ բարերարներու կողմէ պահպան այն հաստատութիւնը, որ չափով կուգայ լրացնելու բաց մը։

Առանց վարանումի, «փանքի տուն», անունը կարտալ այն հիմնարկութեան ծանօթ է «Oeuvre des nourrissons» անունով։

Հին է այս հաստատութիւնը եւ իրական բարիք մը բոլոր գերու չքաւոր հիւանդ մանուկներու խնամատարութեան կէտէն։

Սփոփանքի տուն մը, մեր աշխատաւորութեան հիւանդաւակներէն մէկ մասին համար։

Երեք տարիէ ի վեր հայ մանուկները արժանացած են ուշադրութեան մը։

Եգիպտացի սրտցաւ տիկին մը կրնայ մաքուր հայերէն խօսիլ, կրցած է չափել հայ գաղթականներու թշուառութիւնները եւ միջոցներ ձեռք առած է հայ մանուկներու առողջ դարմանումի ժամ մը տալու համար։

Եւ ահա, շնորհիւ տիկնոջ ժէլօի, երեք տարիէ ի վեր հարուստ հայ հիւանդ մանուկները կը դարմանուին 25 rue Tibaneau «Nourrissons»ի դարձնատան մէջ. փիչ բան չէ անշուշտ շաբաթական 70 — 100 մանուկներու դարմանումը, մասնագէտ բժիշկներու եւ սէմէրճեանի կողմէ։

Տիկին Ընժէլօն է եղած մանուկներու առանձին դասնումի անհրաժեշտութիւնը հանդողը եւ կարեւոր ձեռնարկը գլուխ հանողը եւ ինքն ալ օժանդակ կը ծառայէ դարմանօրերուն։ Տիկինն ինքն է որ դուռ, ծանօթէ ծանօթ կը շրջի գթասրտներ, կաթ եւ այլն հաւաքելով, կը բաժնէ դարձնատան մէջ իսկ, չքաւոր ծնողներուն։

Խնամակալուհիի իր դերը գալով, տիկին Ընժէլօն ճաշակ կը բարեկամանայ հայ օտարազգի տիկիններու եւ հաստատութիւններու, կը բացատրէ ձեռնարկները եւ զանոնք կը հրաւիրէ։

Դժբախտաբար շատ քիչ հայ կան այդ խնդրով հետաքրքրուող եւ այդ սփոփանքի գրեթէ մոռացութեան տրուած հայ ունեւորներու, հայրենական եւ բարենպատակ միութիւններու կողմէ։

Ձեռքիս տակն է Nourrissons վերջին տարեշրջանի տեղեկագիրները ուր տարբեր նուիրատուներու ցանկին մէջ կարելի է հանդիպիլ հայ անուններու։ Իսկ խնամակալուհիին կողքին այժմ կ՚աշխատի մէկ հայ աշխատաւորի մը կինը։

Քանի որ ի վիճակի չենք մանկանոց֊աննգակայանները նելու, քանի որ այդ խիստ կարեւոր ձեռնարկը արդէն իսկ իրագործուած է պետական մարմիններու եւ օտար բարեկամներու գործունէութիւններով եւ քանքերով, կ՚ի՛նայ ուսումնասիրել այդ նարկութիւնն ու իր բարիքները։

Մեզի կ՚ի՛նայ աջակցիլ փոխանակ շաբաթական մէկ ուան, ուրիշ օրեր ալ հայ խաներու դարմանումին յա

ԵՎԻՆԻՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

(ՓՈՆԼՅՈՒՔՍԱՆԲՈՒՐԳԻ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ)

Ինչպես հայտնի է ընթերցողներին, Ֆրանսիայի հայ գաղթականության մեջ ծավալված է մեծ աշխատանք՝ հանգանակելու համար Ֆրանսիայի հայ զինվորների ընտանիքների կարիքները հոգալու համար։ Այդ նպատակով Փարիզում կազմված է հատուկ կոմիտե, որի նախագահն է Ֆրանսիայի նախկին վարչապետ Ալեքսանդր Միլլերանը։ Կոմիտեի անդամներ են ընտրված Ֆրանսիայի հայ գաղութի ամենահարգված անձերը։ Կոմիտեն ունի իր հատուկ կնիքը, որի վրա գրված է «Կոմիտե հայ զինվորների ընտանիքների համար»։

Կոմիտեն ունի իր հատուկ հասցեն՝ 16 Rue Albouy, Paris (16e)։ Նամակները պետք է ուղղել Ալբուի փողոցի 16 համարի տան տնօրեն Հ. Մինասյանի անունով։

Կոմիտեն ունի նաև իր հատուկ հաշվեհամարը Ֆրանսիայի Ազգային բանկում (Banque Nationale)։ Այդ հաշվեհամարը հետևյալն է՝ 4200 ֆր. 00 սանտիմ։ Հանգանակված գումարները կարող են ուղարկվել կամ Փարիզի հասցեով, կամ էլ Ազգային բանկի հաշվեհամարով։

Ֆրանսիայի հայ գաղութի ներկայացուցիչները, որոնք ներկա են եղել կոմիտեի նիստերին, հայտնում են, որ հանգանակությունը հաջողությամբ է ընթանում։ Ֆրանսիայի հայ գաղութը, որ ինքն էլ ունի շատ կարիքներ, ամենայն սրտացավությամբ է մասնակցում հանգանակությանը։ Ֆրանսիայի հայ գաղութի ներկայացուցիչները հայտնում են, որ հանգանակությունը հաջողությամբ է ընթանում։ Ֆրանսիայի հայ գաղութը, որ ինքն էլ ունի շատ կարիքներ, ամենայն սրտացավությամբ է մասնակցում հանգանակությանը։

Ֆրանսիայի հայ գաղութի ներկայացուցիչները, որոնք ներկա են եղել կոմիտեի նիստերին, հայտնում են, որ հանգանակությունը հաջողությամբ է ընթանում։

100ին 65ը. Անդրկովկասն ու Խրիմը 100ին 100ը։ Յունուար 1ին ամբողջ մթերքին 100ին 95ը հաւաքուած պէտք է ըլլայ, իսկ յունուար 15ին՝ «քէմփէյն»ը պիտի փակուի։

ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆ ՄԸ

Մասկուայի թերթերուն համաձայն, անցեալ շաբաթ ստեղծուած է նոր պաշտօնատուն մը՝ «Ուտեստեղէնի Մատակարարում Բանուորական Շրջաններու մէջ» անունին տակ։ Նպատակն է թեթեւցնել պարենաւորման տագնապը։ Միսը, կաթն ու կարագը սկսած ըլլալով պակսիլ, կառավարութիւնը կը ծրագրէ նոր սեղմուձիներու ենթարկել այս նիւթերը, բանուորներուն լայն իրաւունքներ տալով գնելբոլոր մթերանոցներու մէջ։

Անցեալ չորեքշաբթի հրաժան ելաւ մէկ քիլոյէն աւելի միս չտալ ամուրի յաճախորդներուն։ Մսավաճառներուն առջեւ պոչերը շատցած են։

Թրքահայ պատերազմի վախերուն դէմ

Թրքական սպառազինութեանց լուրերը լայն արձագանգ գտած են հելլէն մամուլին մէջ եւ մտատանջութիւն կը պատճառեն ժողովուրդին։

Հելլէն մամուլի հնչեցուցած վտանգի այս ահազանգը կառավարութեան ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով, հարկ տեսնուած է կարգ մը բացատրութիւններ տալ եւ փարատել ժողովուրդի մտավախութիւնները։

Կառավարական շրջանակներու հաւաձայն, թրքական սպառազինութիւնները ոչ մէկ մտահոգութիւն կը պատճառեն Յունաստանի, որ պաղարիւնով եւ աչալուրջ կը հսկէ իր շահերուն պաշտպանութեան վրայ։ Անոնք Յունաստանի դէմ ուղղուած չեն եւ չպիտի ուղղուին ալ, տրուած ըլլալով ներկայի միջազգ. կացութիւնը, որ ոչ մէկ կերպով կ'արտօնէ պատերազմական գործողութեանց ձեռնարկելը։ Ժողովուրդին մտահոգութիւնը կը շահագործեն զինուորական կարգ մը շրջանակներ, որոնք պարագաներէն օգուտ քաղել կը ցանկան, դիկտատորութիւն հաստատելու նպատակով։

Տէտէ Ադաճէն կը գրեն օգոստոս 28 թուականով.— Առջի օր թուրք սպայակոյտի սպաներ երկարօրէն քննութիւն կատարեցին սահմանագլուխին վրայ, հրամայելով պատերազմական նոր իրեղէններ բերել եւ սպառազինել ամրութիւնները։ Չորս օր առաջ Պոլսէն սահմանագլուխ անցած են երկու թուրքեր, զբօսաշրջիկի տարազին տակ եւ կ'աշխատին սահմանը անցնիլ, կարգ մը լուսանկարներ առնելու համար։ Անոնք կը խօսին ֆրանսերէն եւ գերմաներէն։

Քհանայական գործակալներ ձերբակալուած

Բուանթիէն կը հաղորդեն օգոստոս 26 թուականով.

— Հելլէն ապահովութեան պաշտօնեաները երէկ գտան եւ գրաւեցին Պոլիս հրատարակուող թրքական երգիծաթերթ «Քէօր Օղլու»ի բազմաթիւ օրինակները, անոր համար որ յիշեալ երգիծաթերթի այդ թիւը Յունաստանի հասցէին նախատական եւ ծաղրական գրութիւններ կը պարունակէր։

Այս առթիւ ձերբակալուեցան երկու քէմալական գործակալներ՝ Հիւսէյին Րիֆաթ եւ Րչճէպ Մուսթաֆա, որոնք կը վաճառէին այդ թերթը։ Որոշուած է գանոնք դատել հակահամաձնաւար օրէնքի մասնաւոր տրամադրութեան համաձայն։

Զէրմելոսի Ազգային Օջախը

Գրած էինք թէ Սուրիոյ Զէրքէզներուն մէջ շարժում մը ծագած է՝ Ազգային Օջախ պահանջելու համար Քունէյթրայի եւ Վատի Ա.ճէմի շրջանին մէջ։ Վերջերս ձերբակալուած էր չէրքէզեան թերթի մը խմբագիրը, որ այս իմաստով յօդուածներ գրած էր։

Նոյն շարժումին իբրեւ վարիչ ամբաստանուած է նաեւ Վատի Ա.ճէմի գայմագամը։

Զէրքէզ երեւելիներու պատուիրակութիւն մը հասած է Պէյրութ, ֆրանսական մարզպանին բողոքելու համար իրենց պետերուն ձերբակալման դէմ։

Յունիսը վերադարձաւ

Ֆրիտրիխսհաֆէնի, 4 սեպտ.— կոմս Զեփլին ժամը 8.26ին երեւցաւ Ֆրիտրիխսհաֆէնի վերեւ՝ 18 օդանաւերու հետ, որոնք գայն դիմաւորելու գացեր էին։ 200,000 կոկորդներ միաբերան կեցցէներ թնդացուցին։ Տասը քառակուսի մեղր մեծութեամբ դոշակ մը փոուեցաւ գետին՝ Զեփլինի վարիչին ցոյց տալու համար թէ ո՛ւր պէտք է իջնէ։ Զանգակները սկսան հնչել խեղայեղ։ կայանին վրայ կը ծածանին դրօշակները բոլոր երկիրներուն, ուսկից անցաւ Զեփլինը։ Ժամը 8.48ին երր ցամաք իջաւ, բազմաթիւ նուագախումբեր սկսան հնչեցնել «Տէօյչլանտ իւպէր Ալլէս»ը, զոր ժողովուրդը երգեց միաբերան մեծ խանդավառութեամբ։

Այս անգամ 33,000 քիլոմեղր ճամբայ կտրեց 20 օրէն։

Տոմբ. Նաւուհի բեւեռ պիտի երթայ

ՊԵՐԼԻՆ 3 սեպտ.— Հոյակաւոր բեւեռախոյզ տոքթ. Ֆրիտեոֆ Նանսէն, որ Ազգերու Դաշնակցութեան ժրնեւի խորհրդակցութեանց մասնակցելու համար ասկէ անցաւ, յայտարարեց թէ յառաջիկայ տարի «կոմս Զեփլին»ով Հիւսիսային բեւեռի խուզարկութեան գիտական դեկավարութիւնը պիտի ստանձնէ։

Մահմոնզոյտի ճառը

Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. ժողովին մէջ առաջին մեծ ճառը խօսեցաւ Անգլիոյ աշխատաւորական վարչապետ Մաքտոնըլըլտ, պարզելով իր տեսակէտները զինաթափութեան, Քէլլոկի դաշինքին, նաւային սպառազինութեանց սահմանափակումին եւ պարտադիր իրաւաբանութեան մասին։ Ցոյս յայտնեց որ եգիպտոս յառաջիկայ տարի պիտի կրնայ անդամակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան։ ցաւ յայտնեց Պաղեստինի դէպքերուն համար եւ նպաստաւոր արտայայտուեցաւ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ կազմելու մասին։

Աւժմ կը սպասուի Պրիանի ճառին։

Տաֆր

Շաբաթէ մը ի վեր անտանելի տաք կ'ընէ փարիզի մէջ։ Ջերմաչափը շուքին մէջ 30-35 աստիճան ցոյց կուտայ։ Հակառակ երկու գիշերէ ի վեր փարիզի մօտակայ կարգ մը տեղերու մէջ պայթած փոթորիկին, տաքը չի մեղմանար։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ

ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Café la Petite Sourceին մէջ, Métro Odéon.

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

փարիզի Շրջ. կամիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մշոյի խումբի անդամները վաղըՈւրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ վաղը Ուր. իրիկուն ժամը 9ին Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դէմը քաֆէ լա Փըթիթ Սուրսի ստորնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ։ կը դասախօսէ՝ Ընկ. Մահակ Տէր Թովմասեան։ Նիւթ՝ «Նոր Թուրքիան»։

ԳԱԼԱ

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար կը հրաւիրէ ընկերները Երիտ Մոմճեան, Յովհաննէս Տօնօեան, կարապետ Պալեան, Գրիգոր Ա.ճէմեան, Յարութիւն Աբէլեան, Կարօ Կէնճեան, Խնկիկ Կէնճեան, վաղը երեկոյ ժամը 8.30ին, գրադարանի սրահը։

Այրի Տիկին Մաքրուհի Հալէպեան, Պ. Գուրգէն Հալէպեան, Պ. Գրիգոր Հալէպեան, Պ. Արմենակ Հալէպեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ղուկաս Տէր Ազարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Վահագն Տէր Ազարեան, Տէր եւ Տիկին Արամ Ադամեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Մատէնցեան, Տէր եւ Տիկին Վահան Խալօղլեան (Խարքով), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր որդւոյն, աներհօր եւ ազգականին՝

Պ. ՆՇԱՆ ՀԱԼԷՊԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 4 սեպտեմբեր, չորեքշաբթի առաւօտ, ժամը 6ին։

Յուղարկաւորներու թափօրը կը սկսի իրենց բնակարանէն՝ 55 Av. de la Grande Armée, վաղը ուրբաթ առաւօտ ժամը 10ին։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ Հայոց եկեղեցիին, 15 rue Jean Goujon, առաւօտեան ժամը 11ին։ Հանդուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի Bagneuxի գերեզմանատունը։ Մահագդ չստացողներէ կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT

ԶԱՑԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

շետեւեալ չափաւոր գիներով

12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

LABORATOIRE DERDERIAN

4, Rue de la Gare, ISSY - LES - MOULINEAUX

Մեր ՐՐԻՄ ՇՈՒՇԱՆը պատրաստուած է ամէնէն լաւ անուշահոտութիւնով։

Վայրկենապէս կը թափէ աւելորդ մազերը (ոտքի, թեւի, եւայլն), եւ աղուամազը՝ առանց ինսաելու ժորթին։

Գին՝ 9 ֆր. 95, իսկ contre Remboursement *11 ֆր.։*

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէնները, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ։ Գիները մատչելի բոլոր քսակներու։

ՏՕՔԹ. Ա. Ս Ա Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցաւոտուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկորի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօղացաւ։

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)

Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտածութիւն, գոմիսիօն եւ ներկայացուցչութիւն։

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՒ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԹՈՂ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԽԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 RueBeaugrenelle, Paris(15)

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Տօքթ. MICHENCOU

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10 – 12եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10 12։

ALLIANCE FRANÇAISE

101 Bld. Raspail, Paris (VI)

Ֆրանսերէն լեզուի գործնական վարժարան։

Սեպտեմբեր եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն նախապատրաստական դասընթացք հաւաստարանի համար։

Շաբաթը 15 ժամ գործնական դաս ֆրանսերէնի, 40 դասախօսութիւն, 10 պատմ-դասախօսութիւն Փարիզ եւ շրջակաները։ Ամիսը՝ 170 ֆր., երկու ամսուան համար 360 ֆր.։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ տնօրէն Mr. Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

EMPIRE Միւզիք-Հոլ· 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ			ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.87
Տոլար,		Dollar	25.54
Մարք	100	Mark	608.—
Թրք. թղթ.		L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի		» » or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.60
պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.—
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

եգ.-ֆր.-ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.		2260.—
»	II	»	1665.—
»	III	»	1650.—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs		82.—

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը Ք'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷԻ) շեն. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43[illegible]

ՏՆՕՐԷՆ՝ Պ. Ա. ՆՏՐԻԷ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնգրագիրներ, պատերազմական չափ ցումներ, տուէտարական տուներու առուծախ։

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ։

Թրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրուած խնգրագիրներ (ԱՆԻՏԱՎԻԹ)։

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Ներկայացուցչութիւն Թրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր գատարաններուն առջեւ։

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ

ցառաջիկ ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 4 5

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱՑԱՐԱՆ VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ շարքինները, կազէլները եւ օփէրէթները՝ երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն։

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 4 5

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIERE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան :

Դերձակներու հայթայթիչ։ Ամէն տեսակ աստառներ, տաքս դերձան, կոճակներ եւայլն։

Ընթերցիրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Այցելեցէք մեր խանութը հմտզուելու համար մեր ներուն աժանութեան։

ՁԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայր բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք լոր տմը։ Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն սկսեալ կէսգիշեր

(ՓԱՐԻԶԻ) ՅԱԿՈՒԲ ԲԱՐՈՒՆԱԿ (ՓԱՆՈՒՆԻ) ՅԱԿՈՒԲ
CAFÉ - RESTAURANT BOSPHORE 74 Rue Sedaine. Paris (11e)
Փարիզի յայտնի նուագածուներէ բաղկացած ընտիր խումբը կը նուագէ շինց չաքեթ, շարաթ, կիրակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
6
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1929

6 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1052

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ ՎԱՅՆԱՍՈՒՆ Է ԱՅՍ

Կը թուի թէ այս ազատ պողոտաներուն վրայ նետուելու էինք, զուրս տալու համար մեր բոլոր բացասական գիծերը։

Արդարեւ, անշնչելի դարձած է մթնոլորտը՝ ազգային կոչուած շրջանակներու մէջ։ Թոյն եւ կիրք՝ բանկալէն մինչեւ զանազան գրասենեակներ։ Գոեհկութիւն, կեղծիք եւ սուտ՝ ծեր-ըն մինչեւ երիտասարդը։

Գարշելի խառնիճաղանճ մը՝ գրչով ու բերնով։

Երբեք այսքան լղճուած չէր տպագրական խօսքը՝ նոյնիսկ պաշտօնական, կուսակցական բերաններու մէջ։

Եւ ապահովաբար հայկական մամուլը տակաւին արձանագրած չէ շրջան մը, ուր այսքան սանձակոտոր մոլեգնութեամբ քեւ առած ըլլային անյատակ տգիտութիւնն ու անբարոյականութիւնը։

Չասնողը թուղթ կը մրոտէ։ Բառե՛ր, բառե՛ր, բառե՛ր։ Ոչ անոնց նշանակութիւնը գիտեն, ոչ կրնան անսխալ գրել,— եւ սակայն կը շարեն ու կը շարեն։ Ածական ածականի կռնակին կուտան։ Կը փսխեն ինչ որ կայ իրենց միտքին ու սրտին մէջ, եւ կը նետեն հրապարակ։ Թե՛րթ չկայ,— թուղթիկը ողջ մնայ։ Թերթը չտպե՞ց կամ կրճատե՞ց,— ուրիշ թերթ չի պակսիր։ Եթէ Ֆրանսայի մէջ տեղ չգտան, մինչեւ Նիւ Եորք ասպարէզ ունին։ Ո՛ւր որ գլուխ զարնեն, արկղիկ մը տառ եւ հայ դրաշար մը կը գտնուի։

Եւ ինչո՞ւ զարմանալ որ, շատեր կը գանին կարգ մը հրատարակութիւններէ։ Ցետին ստահակն ալ կրնայ սիւնակ մրոտել, կը բաւէ որ գոց ընէ շարք մը «հասարակական» բառեր ու բացատրութիւններ։

Այս տխուր իրականութեան պատկերազարդ հաւաքածոն կը կազմեն մանաւորապէս հնչակեան հրատարակութիւնները։ Արձակէն մինչեւ ոտանաւորը։

Կը ճանչնանք ու կը յարգենք բացառութիւնները։ Բայց տակաւին չկրցանք ըմբռնել թէ՝ այդ բացառութիւնները իսկ, ի՞նչպէս կը հանդուրժեն որ, քառասուն տարի վերջն ալ, շրջանակուին նոյն ոգին, նոյն բառերը։ Եւ նոյն գոեհկութիւնը։ Մոթի, լեզուի, ճաշակի նոյն օճանականութիւնը։

Խմբագիր չունի՞ն այդ հրատարակութիւնները։ Եթէ տարէցները յոգնած են, չկա՞ն երիտասարդներ որ կարմրին, վերջապէս։ Քառասուն տարուան թուխթակն անգամ նոր բան մը, բա՛ռ մը կը սորվի։

Աւելորդ է խօսիլ ոամկավարներու մասին, որոնք չեն կրնար շնչել առանց քսութեան եւ կեղծիքի։

Մենք մեզ չենք սրբացներ։ Մեր մէջ ալ կան համբակներ, քացախէն զարձածներ եւ մոգոտոններ, որոնք յաճախ կը կորանցնեն չափի գաղափարը։ Բայց տարիներու ընթացքին, ահագին փոփոխութիւն, բարեշրջում է կատարուած, եւ զանգաւոր քանակութիւն են դարձած անոնք։ Եւ յետոյ, դաշնակցական ո՛ր եւ է հրատարակութեան գլխուն կայ խմբագիրը, պատասխանատու ընկերը, խմբագրական կամ կուսակցական մարմինը, որ կը հսկէ, կը մաղէ, կը սրբագրէ կամ կը պատուէ։ Եւ եթէ վրիպումներ ալ կը պատահին, կիրքի կամ անփորձութեան հետեւանքով, «աչքը» չի պակսիր — նոյնիսկ յետին ընկերոջ աչքը — մոլորումը մատնանշելու համար։

* * *

Այս խորհրդածութեանց տուն տուին Մարսէյլի դէպքերը։ Կուսակցական-ընտրական պայքարը սաստկութեան հասած է այդ շրջանին մէջ։ Զեռք-ձեռքի տուեր են ալ մը թափթփուքներ, աքոռ գլորելու եւ իրենց մարդիկը տեղաւորելու համար։

Այս առթիւ երկու պատահական թղթակցութիւններ երեւցան «Յառաջ»ի մէջ, որոնց վերջինը (25 օգոստոս) դիտողութեան տեղի տուաւ, ամէնէն առաջ, մեր շարքերուն մէջ։

Առաջին բողոքին վրայ իսկ, մենք երկտող մը հրատարակեցինք օգոստոս 29ին։ Այնուհետեւ մեր քաղած մանրակի տեղեկութիւնները կը հաստատեն որ, իսկապէս չափազանցութիւններ եւ անտեղի վերագրումներ եղած են նոյն թղթակցութեան մէջ։ (Սպանութեան սպառնալիք, զինեալ խուժում, ընտանիքներու վախուստ եւլն.)։ Անշուշտ անոր համար որ ոչ ոք ինք ալ պաղարիւնը կորսնցուցած է պալքարին սաստկութեան մէջ եւ իբրեւ լուրջ առած՝ զանազան «ասէ-կօսէ»ներ, առանց յետին միտքերու։

Մեր առաջին ազդարարութիւնը ինքնին բաւական էր, որպէսզի քիչ մը ծանր նստէին պղտոր ջուրի որսորդները։ Մինչդեռ անոնք չեն կերեր, չեն խմեր, եւ սարէն ձորէն հէքեաթներ կը պատմեն եւ սպառնալիքներ կը տեղան իրենց թերթերով, հրաւիրկներով, սրճարանային ճրճոցներով։

Ի՞նչ վայնասուն է այս։

— «Պարապ վախտի խաղալիք», ընկերներ եւ քաղաքացիներ։

Թող կռնչեն, մինչեւ որ ոչ փրփուր ձնայ իրենց բերնին մէջ, ու ալ ածական՝ իրենց գրչին տակ։

Զեզի կը ձնայ՝ գործել, գործել եւ գործել։

Ալեհաւարճել բոլոր խառնակիչները, ձեռք ձեռքի տալ եւ գործ արտադրել։

Մենք պարտականութիւններ ունինք այս ցիրուցան բազմութիւններուն հանդէպ, եւ ճպռտուները չեն որ պիտի խափանեն մեր ճամբան։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

«Յուսաբեր» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ Ազեքսանդրիոյ երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ (27 օգոստոս).

— «Երէկ տուած էինք կատարուած քուէարկութեան արդիւնքը,— 1550 քուէարկուներէն 906 ձոգի իր քուէն տուած է Պոքին, 640ը՝ դաշնակցութեան ցանկին։ Մնացեալը՝ զանազաններու կամ սպիտակ, ըստ վերջին տեղեկութեան։

Պարտուեցաւ ուրեմն ոչ միայն Ազեքսանդրիոյ դաշնակցութիւնը այլ անոր աջակից ֆամայնքին մէկ կարեւոր մասը՝ 640 ձոգին նոց կուռ ու առողջ զանգուածը։

Ազեքսանդրիոյ ընտրութիւնները ֆասարակ ընտրութիւններ չէին. մասնաւոր նշանակութիւն մը ունէին անոնք. առանց այս նշանակութեան, դաշնակցութիւնը մատը մատին պիտի չխփէր, առաջնորդարանէն ներս աթոռներ գրաւելու համար։ Դաշնակցութիւնը նման աթոռներու կարօտը երբե՛ք ունեցած չէ։

Դաշնակցութիւնը պայքար բացած էր, որովհետեւ մեր ազգային կեանքը դեկավարող օրէնքը՝ Ազգային Սահմանադրութիւնը ոտնակոխուած էր. որովհետեւ ժողովրդական իրաւունքներու այդ եօթանասնամեայ պատկառելի փաստաթուղթը ոտնակոխուած, մոռցուած եւ ցեխը նետուած էր քուրջի մը պէս։

Իր իշխանութեան չորս տարիներուն, առաջին անգամն ըլլալով եգիպտահայ գաղութին մէջ, Դաշնակցութի՛ւնը կիրարկեց սահմանադրութիւնը, վերջին երկու տարուան մէջ, յուսահատական ճիգեր թափեց, ապօրինի, կամայական, չարաշահ ու ֆակաժողովրդական գորշ գրոհին դէմ պաշտպանելու ֆամար զայն եւ վերահաստատելու անոր արժանավայել դիրքը, պարտադրելու անոր ֆանդէպ յարգանքը՝ բոլորին։

Յաղթեց սահմանադրութիւնը, բայց պարտուեցաւ Դաշնակցութիւնը, աթոռներուն շուրջ։ Պարտուեցաւ՝ խաժամուժի գրոհին դէմ։

Խօսի՞նք նաեւ թիւերու մասին։

Դաշնակցութիւնը, *մի՛ մինակ*, շահած է ֆաժայնքին 1558 ընտրողներէն 640ի քուէն, այսինքն՝ ընտրելու ֆամար պէտք եղած թիւէն (780) միայն 140 քուէ պակաս։ Դաշնակցութեան «պարտութիւնը» ահա այսքան աննշան թիւով մը տեղի ունեցած է, *իր դէմ ունենալով պլօքճին, ռամկավարը, հօկը եւ «չէզոք»ը, բազմազան միջոցներու, խաղերու, սադրանքի, եւ անգոյրի ճոխ մթերքով։*

17 ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Իտալիոյ Պրէշիա քաղաքին մօտ ֆասթէնտոլօ փոքրիկ գիւղին մէջ ռազմանիւթի մթերանոց մը պայթելով սպաննուեցան 17 բանուորներ, մեծ մասամբ կիներ եւ վիրաւորուեցան 20 ուրիշներ։

Յարդ փլատակներուն տակէն ֆանուեցան 12 դիակներ, անճանաչելի վիճակի մէջ։ Պայթումի պահուն 45 ձոգի կ'աշխատէր ֆոն եւ կը վախցուի որ գոհերուն թիւը աւելի մեծ ըլլայ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԴԵՌ ՉԷ ԽԱՂԱՂԱԾ

ՄԵԾ ԹԻՒՈՎ ԱՐԱԲՆԵՐ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱՒՈՒԻ

Երուսաղէմի իսլամ Արաբները ծրագրած էին սեպտ. 4ին ֆսկայ ցոյց մը կազմակերպել՝ բողոքելու ֆամար Մեծ Շոն Զէնսըլորի յայտարարութեան դէմ։ Ցոյցը արգիլուեցաւ։

Միւս կողմէ անգլիական իշխանութիւնները սկսած են զանգուածային ձերբակալութիւններ կատարել։ Հրէական ջարդերու բոլոր մեղսակիցները կը բռնուին ու կը բանտարկուին։ Քերրոնի մէջ ձերբակալուեցան 120 Արաբներ, Լիֆթայի մէջ՝ 200։

Ընդհանուր կացութիւնը թէեւ խաղաղած է, սակայն ամէն պատահականութեան հանդէպ պատրաստ գտնուելու համար, Մալթայի մէջ շոգիի վրայ կը սպասեն «Ռոյըլ-Սաւերին» զրահաւորը, «Իկլ» օդանաւատարը, «Ուուլվըրայն» եւ «Ռիթըրինկթըն» թորփիլահալածները։

ՀԱԶԱՐ ԱՐԱԲ ԳԵՐԻ ԲՌՆՈՒԱԾ

«Տէյլի Էքսփրէս»ի Երուսաղէմի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Անդրյորդանանէն Պաղեստին ժամած հազար Արաբներ պաշարուհլով գերի բռնուած են անգլիական երեք գումարտակներու կողմէ, որոնց կ'օժանդակէին տեղական ոստիկանութիւնը, օդանաւեր եւ զրահապատ ինքնաշարժներ։ Ընդհարումի ընթացքին Անգլիացիները ոեւէ կորուստ չունեցան, իսկ Արաբները ունեցան 12 սպաննուած եւ բազմաթիւ վիրաւորներ։

ՖՆՆԻԶ ՄԱՐՄԻՆ ՄԸ ԴԷՊԻ ՊԱՂԵՍՏԻՆ

Երուսաղէմի անգլ. մարզպանի առաջարկին վրայ, Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը որոշեց քննիչ մարմին մը ղրկել Պաղեստին՝ տեղւոյն վրայ քննելու համար խռովութեանց պատճառները։ Այս մարմնին պիտի նախագահէ Սըր Ուոլթըր Շօ, անդամներուն մէջ կան երեք նախարարներ եւ մէկ մէկ ներկայացուցիչ իւրաքանչիւր կուսակցութենէ՝ աշխատաւորական, պահպանողական եւ ազատական։ Մարմինը շուտով ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Պաղեստին։

Գաղթային նախարարութիւնը իր զեկոյցին մէջ կը հերքէ անգլիերէն կարգ մը թերթերու այն լուրը թէ կառավարութիւնը ժամադիր է հրաժարելու Պաղեստինի հոգատարութենէն եւ կամ պիտի փոխէ Պալֆըրի 1917ի յայտարարութեան բովանդակութիւնը։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ սիոնական կազմակերպութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը գնաց Հռոմի անգլ. դեսպանատունը եւ բողոքեց Պաղեստինի ջարդերուն դէմ։ Սեպտ. 10ին ամբողջ Իտալիոյ սինակոկներուն մէջ հանդիսաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Պաղեստինի մէջ ինկած Եբրայեցիներուն համար։

Երեքշաբթի գիշեր Անվերսի մէջ 5000 Հրեաներ բողոքի միտինգ մը գումարեցին։ Ճառերխօսեցան Պելճիքայի խնամապետը, եւ ուրիշ հռետորներ։

Ռումանիոյ Հրեաները կառավարութեան դիմելով արտօնութիւն ստացան կամաւորներու խումբ մը ղրկել Պաղեստին։

Միւս կողմէ Իսլամներն ալ մեծ համերաշխութիւն ցոյց կուտան։ Հնդիկ Իսլամներու պետ Մէվլանա Մոհամմէտ Ալի կոչով մը բոլոր Իսլամները կը հրաւիրէ ի հարկին իրենց կեանքն ու ինչքը զոհել՝ Երուսաղէմի սրբութիւնը պահպանելու համար։ Կը պահանջէ նաեւ չնչել Պալֆըրի յայտարարութիւնը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՍԻՈՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Մոսկուայի մէջ սեպտ. 3ին հրեայ բանուորները մեծ հաւաքոյթ մը ունեցան։ Ընդունուեցաւ բանաձեւ մը, որով ուժգնօրէն կը բողոքուի Մաքտոնըլտի կառավարութեան գրգռիչ քաղաքականութեան դէմ. Բ. Միջազգայինի եւ Ամստերտամի Միջազգայինը մեղսակից կը նկատուի Պաղեստինի ջարդարարներուն։ Բանաձեւը գայրոյթով վեր կը հանէ տխուր դերը սիոնական կազմակերպութեան, որ դաշնակցած աշխատակալ պետութեանց հետ, Պաղեստինի աշխատաւոր զանգուածները շահագործելու քաղաքականութեան կը հետեւի։

Ժողովը կ'ողջունէ համերաշխութիւնը արաբ եւ հրեայ բանուորներուն, որոնք միասին ցոյց կատարեցին Օգոստոս Մէկին՝ անգլիական աշխարհակալութեան դէմ։

ՊԱԼՖԸՐԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պաղեստինի խռովութիւններուն առթիւ շարունակ կը յիշեցնուի *«Պալֆըրի Յայտարարութիւն»*ը։ Յատրեւ կուտանք այդ *«Յայտարարութիւն»*ը, որ նամակի ձեւին տակ 1917 նոյեմբեր 2ին Լորտ Պալֆըրի կողմէ ուղղուած էր Լորտ Ռոչիլտի։

Սիրելի Լորտ Ռոչիլտ,

Մեծ հաճոյքն ունիմ Ն. Վ. կառավարութեան կողմէ ձեզի ուղղելու հետեւեալ Յայտարարութիւնը, համակրութիւն յայտնելու համար սիոնական հրէական բաղձանքներուն, Յայտարարութիւն, որ դահլիճին ներկայացուելով վաւերացուեցաւ անոր կողմէ։

«Նորին Վեհափառութեան կառավարութիւնը նպաստաւոր կերպով նկատի կ'առնէ Պաղեստինի մէջ Հրեաներու համար Ազգային Տան մը հաստատութիւնը, եւ իր բոլոր չանքերը ի գործ պիտի դնէ՝ դիւրացնելու համար այս նպատակին իրագործումը։ Միայն թէ չպիտի կատարէ անշուշտ ոեւէ բան, որ վնասէ Պաղեստինի մէջ ապրող ոչ-Հրեայ հաւաքականութեանց քաղաքային եւ կրօնական իրաւունքներուն, ո՛չ ալ այն իրաւունքներուն եւ քաղաքական կացութեան, զոր կը վայելեն Հրեաները ուրիշ երկիրներու մէջ»։

Ստոր։ ԱՐԹՈՒՐ ՃԷՅՄՍ ՊԱԼՖՐ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԱՓԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Չեղձուցիչ տաքը կը շարունակուի դեռ։ Երէկ շուքին մէջ 34 աստիճան ցոյց կուտար դարձեալ Չերմաչափը։ Դեռ լոյս չկայ որ օդը զովանայ։

Շորեքշաբթի տարուան ամէնէն տաք օրը եղաւ, շուքին մէջ 35 աստիճանով։

Ուրիշ երկիրներու մէջ ալ աստիճ տաք կ'ընէ։ Պոլոյ թերթերը քանի մը շաբաթէ ի վեր կը գրեն թէ Թուրքիոյ նախկին մայրաքաղաքին մէջ տաքը աննախընթաց է։ Շուքին մէջ 36, արեւին մէջ 65 աստիճան տաք կ'ընէ։

Նոյնը Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ 54 տարիէ ի վեր այսքան տաք չէր ըրած, շուքին մէջ 35 աստիճան է։ Եւ դեռ պիտի շարունակուի։ 35 տարիէ ի վեր ալ այսքան երաշտութիւն չէր տիրած։ Միլիոնաւոր տոլարի կորուստ կրած են հունձքերը, առանց հաշուելու անտառի հրդեհները։

ՋՈՒՐԻ ՆԵՂՈՒԹԻՒՆ

Տեղական թերթերը քանի մը օրէ ի վեր վախ կը յայտնեն որ, եթէ տաքը շարունակուի, Փարիզ Ջուրի պակասէ պիտի նեղուի։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ՝ ԱՒԱՆՑ ՀԱՆԴՐՈՒԱՆԻ

Կոմս Ձէփլինի վերջին յաղթանակը— աշխարհի շրջանը չորս ֆանգրուանով եւ 20 օրէն— մեծ քաջալերութիւն մը եղաւ օդերու ֆսկայի վարիչներուն, որոնք այժմ կը ծրագրին աշխարհի շրջանը կատարել մէկ թռիչքով, առանց ֆանգրուանի։

Վառելանիւթը ճամբան պիտի ստանայ օդանաւերու միջոցաւ, ձիշդ այնպէս ինչպէս ըրին վերջերս ամերիկացի երկու օդանաւորդները, որոնք օդին մէջ մնացին 15 օր։ Այս ձեւով չպիտի ստիպուի Թոքիոյի, Լոս Անճելէսի եւ Լէյքհըրսթի մէջ սպասել եւ աշխարհի շրջանը պիտի կատարէ 10 12 օրէն։

Նիւ Եորքէն կը ֆեռագրեն թէ բազմաթիւ օդանաւորդներ կը պատրաստուին առանց ֆանգրուանի երկար թռիչքներ կատարել, մրցումի ելլելու ֆամար ցեփլինի դէմ։

ՇՆԱՅՏԵՐԻ ԲԱԺԱԿԸ

Վաղը՝ շաբաթ ֆոլշոթի (Անգլիա) մէջ կը սկսին «շնայտերի բաժակ»ի փորձերը, օդանաւով արագութեան մրցանիշը կոտրելու ֆամար։ Կը կարծուի թէ ներկայ պիտի ըլլան մօտ 2,000,000 ֆանդիսականներ որոնք պիտի գան 500,000 ինքնաշարժներով։ Ժաք Շնայտերի ֆիմնած տարեկան այս մրցումը 10րդ անգամ ըլլալով տեղի կ'ունենայ վաղը։ Անցած տարի բաժակը շահած էր անգլիացի տեղական ուէյպրսթըը, 1000 ձիու ուժ ունեցող Նափիըր ջրօդանաւով, որ ժամական 453 քիլոմեթր արագութեամբ կրցաւ թռչիլ։ Նախկին մրցանիշը 448 քիլոմեթրով կը պատկանէր Ֆրանսացի Պոննէի, որ ցամաքային օդանաւով մը ձեռք բերած էր այդ յաջողութիւնը։

Այս անգամ բաժակը շահելու ֆամար պէտք է 453 քիլոմեթրէն աւելի ընել։

ՖԼԷՄԱՆՍՕ ՀԻՒԱՆԴ

Նախկին վարչապետ Ժորժ Քլէմանսօ քանի մը օրէ ի վեր անֆիանգիստ է։ Տօքթ. Ժէն, որ փարիզի մէջ խնամած էր զինքը, առջի իրիկուն մեկնեցաւ դէպի Սէն-Վէնսան-սիւր-Ժառ, ուր իր կալուածին մէջ կը բնակի վաղը։

Վերջին ֆեռագիրներու ֆամաձայն, ծերունի դիւանագէտին առողջական վիճակը ոեւէ մտավախութիւն չի պատճառեր։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ, ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԾԻՔ

ՍԵՐ ՀԱՅԵՐԿԻՔԵՑ ՆԵՐՔԻՆ ԵՎ ԴՈՒՐՍ ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻՆ

Մեծարգո Խմբագրութիւն,

Ձեր յարգելի թերթի 17 Ապրիլի թիւին մէջ տեսայ Ձեր ուղղած հարցերը (երեսուն հատ) ինծի եւ ուրիշ գրողներու, որոնց հասցէները չունիմ։ Ուրախ եմ, որ Ձեր հարցերուն մէկ մասին պատասխանած եմ արդէն։ Ուրախ եմ նաեւ, որ Ձեր հարցերուն մէջ չկայ ոչ մէկ հարց, որ ինծի համար անլուծելի ըլլայ։

Ես կը հաւատամ, որ մեր գրականութեան ամենամեծ պակասներէն մէկն ալ այն է, որ մեր գրողները իրարու հետ կապ չունին։ Ամէն մէկը իր մեկուսի աշխարհին մէջ կ՚ապրի, իր մտածումներուն հետ կը մնայ միայնակ, եւ ոչ ոք կը հետաքրքրուի ուրիշին գործով։ Ամէն մէկը իր գործին մէջ կը տեսնէ միայն իր անձը, իր տաղանդը, իր ներշնչումը, իր ոճը, իր ձեռագիրը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն կարեւորն է, ամէնէն անհրաժեշտը, ամէնէն մեծը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է գրականութիւն, ինչ է արուեստ, ինչ է գեղեցկութիւն։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ գրականութիւնը, ինչ է անոր ճակատագիրը, ինչ է անոր ապագան։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ ժողովուրդը, ինչ է անոր հոգին, ինչ է անոր ոգին։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ ընթերցողը, ինչ է անոր ճաշակը, ինչ է անոր պահանջը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ մամուլը, ինչ է անոր նպատակը, ինչ է անոր ուղղութիւնը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ կեանքը, ինչ է անոր իմաստը, ինչ է անոր նշանակութիւնը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ մշակոյթը, ինչ է անոր ներկան, ինչ է անոր ապագան։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ ազգը, ինչ է անոր էութիւնը, ինչ է անոր ճշմարտութիւնը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ աշխարհը, ինչ է անոր տիեզերքը, ինչ է անոր ամբողջութիւնը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ գրականութիւնը, ինչ է անոր ներկան, ինչ է անոր ապագան։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ մամուլը, ինչ է անոր նպատակը, ինչ է անոր ուղղութիւնը։ Ամէն մէկը կը կարծէ, որ ինքը ամէնէն լաւ գիտէ, թէ ինչ է հայ կեանքը, ինչ է անոր իմաստը, ինչ է անոր նշանակութիւնը

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ)

— Նույն կերպ է, իմ հարգելի ընկերներ, ինչպես որ մեր ժամանակակից գրականության մեջ էլ կան մարդիկ, որոնք ամեն ինչ ուզում են ձեռք բերել առանց աշխատելու, առանց ջանք ու եռանդ թափելու։ Նրանք ուզում են ստեղծագործել, առանց ստեղծագործ

Յունաստանի ևաւագին ուժը

Երէկ գրեցինք թէ Յունաստանի հանրային կարծիքը վրդովուած ըլլալով Թրքական սպառազինութիւններէն, կառավարութիւնը հաւաստիքներ տուած է միտքերը հանդարտեցնելու համար։

Ամէնքէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ծովային նախարարը հանդարտութեան հրաւիրած է հանրային կարծիքը «Եավուզ»ի նորոգութեան առթիւ ու աւելցուցած է.

— Կառավարութիւնը պիտի ապահովէ երկրին նաւային պաշտպանութիւնը՝ տնտեսական ուժերու սահմանին մէջ։ Կը փափաքինք բարւոք յարաբերութիւններ պահել մեր բոլոր դրացիներուն հետ։ Մեր սպառազինումները պիտի սահմանափակենք՝ մեր ապահովութեան համար անհրաժեշտ ուժերուն։

"Իւմանիթէ,,ի մամրագործումին շուրջ

Տեղական թերթերը կարգ մը մանրամասնութիւններ կուտան «Իւմանիթէ»ի վեց խմբագիրներու վտարման շուրջ։

Մաքրագործումի որոշումը տրուած է համայնավար կուսակցութեան Քաղաքական Բիւրոյի վերջին նիստին մէջ, որուն չէին հրաւիրած թերթին տնօրէն Մարսել Քաշէնը։

Վեց խմբագիրներու վտարումը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի իրիկուն։ Օգոստոս 1ին միայն ասոնք է որ ներկայ էին «Իւմանիթէ»ի խմբագրատան մէջ, միւսները կամ ձերբակալուած կամ պահուըտած էին։

Նորընտիր խմբագրապետ Ժլորիմոն Պոնթ, շրջապատուած՝ ըստ «Փոփիւլէր»ի 20, ըստ «Ամի տիւ փէօփլի 40 կայտառ բանուորներէ — որոնք բիրերով ու կ'ըսուի նոյնիսկ թէ ատրճանակներով զինուած էին — հաւաքեց խնդրոյ առարկայ վեց խմբագիրները, եւ անոնց կարդաց Քաղաքական Բիւրոյի ծանօթ յայտարարութիւնը։

Պաշտօնէ դադրեցուցուած վեց խմբագիրներն են,— Տիները ևփասըլաք՝ խմբագրութեան քարտուղարներ, Փօլ Կիթար՝ մարզական խմբագիր, Ալթման՝ գրական քրոնիկագիր, Տիկին Լիւսի Լէսիակ՝ արտաքին քաղաքականութեան խմբագրուհի եւ Անտրէ Տէլհէ՝ խորհրդարանային խմբագիր։

Այդ պահուն վեց շնորհազուրկները դիմեցին Մարսել Քաշէնի, որ յայտնեց թէ ինք լուր չունէր եղած կարգադրութենէն եւ եթէ գիտնար վերապահումներ կ'ընէր կարգ մը անուններու մասին։ Տիկ. Լիւսի Լէսիակ ուզեց իր զրասենեակէն կարգ մը անձնական գոյքեր առնել, սակայն բանուորները անոր թեւէն բռնելով դուրս հանեցին։

«Ամի տիւ փէօփլը» ուրիշ պատմութիւն կ'ընէ. կ'ըսէ թէ վեց խմբագիրները երկուշաբթի իրիկուն սովորական ժամուն երբ խմբագրատուն ներկայացան, բանուորները, որոնց տրուած էր անոնց անունները, դուռնէն ներս չառին զանոնք։

Այս բոլոր դէպքերուն մէջ չի յիշուիր Վայան-Քութիւրիէն, «Իւմանիթէ»ի խմբագրապետը։

Համայնավար պաշտօնաթերթին նոր վարիչը իր ուսումը առած է կղերանոցի մէջ, պատերազմի առեն եղած է սպայ։ «Փոփիւլէր» կ'ըսէ թէ Մոսկուայի միլիոնները կլլելու համար իրեն հաւասարող չկայ։ Լիլի մէջ «Անշէնէ տիւ Նոր» օրաթերթը հրատարակելու համար ահագին դրամ մսխած է։

ՆՈՐ ՎՏԱՐՈՒՄՆԵՐ

Համայնավար կուսակցութեան ծոցին մէջ պայթած նոր պատակտումը չէ վերջացած դեռ եւ մաքրագործումները կը շարունակուին։ Ազի օր հինգ հոգի ևս վտարուեցան, հինգն ալ Աշխատանքի Միութենական Ընդհանուր Դաշնակցութեան գործօն անդամներէն։ Ասոնք են՝ Պովիլ, Փուսիֆ, Պոնամուր, Օքլէր եւ Ֆուռնո՛ա, որոնք քննադատած էին համայնավար վարիչներու ձախորդ ընթացքը Օգոստոս Մէկի առթիւ։

Վտարուածները հաւաքոյթ մը ունեցան Աշխատանքի Սակարանին մէջ, ուրիշ ընդդիմադիրներու հետ ու որոշեցին ուժգնօրէն բողոքել եղած կարգադրութեան դէմ։ Որոշեցին նաեւ կոչ մը ուղղել C. G. T. U.ի Սէնդիկաններուն։

Տեղական թերթերը կ'ըսեն թէ մաքրագործումը չէ վերջացած դեռ։ «Իւմանիթէ»ի ուրիշ խմբագիր մըն ալ պիտի վտարուի։

ԳԱԻԱՌԻ ՄԷՋ ԱԼ...

Մէյքի (Լորէն) մէջ գերմաներէն հրատարակուած համայնավար թերթին Բանուորա-Գիւղացիական դրամատան մասին հրատարակածները Քաղաքական Բիւրոյի հրահանգներուն հակառակ ըլլալով, եօթը խմբագիրներ պաշտօնանկ եղան։

Թուրքիոյ Մահապիճ ևոր սակացոյցը

Լօզանի դաշնագրին տրամադրութեանց համաձայն, Թուրքիոյ եւ զանազան օտար պետութեանց միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներու պայմանաժամը աւարտած ըլլալով՝ օգոստոս 29էն սկսեալ Թուրքիոյ հետ առեւտրական դաշինք չկնքող պետութեանց ներածութիւններուն համար մաքսային առաւելագոյն սակի գործադրութեան ձեռնարկուած է։ Նոր դաշնագիր կնքողները՝ կարգ մը կէտերու մէջ միւսներէն աւելի կ'օգտուին։

Մաքսային առաւելագոյն սակացոյցին մէջ, հնգապատիկ տուրքը վերածուած է ութնապատիկի, ութնապատիկը՝ 12պատիկի եւ իննապատիկը՝ 14պատիկի։

∴ Ֆրանքեւթուրք առեւտրական նոր դաշնագրին մէջ Ֆրանսացիները զիրենք շահագրգռող ապրանքներու մասին ցուցակ մը ընդունիլ տուած են։ Այս ցանկին մէջ մանաւանդ բամպակ, թիֆթիկի, հաւկիթ, բուրդ, բամպակի, չամիչի, թուզի, կաղինի, գարիի, լուբիայի, սիսեռի, խոզկաղինի, վաքէթայի, մորթի, աղիքի, մատուտակի (միայն քէօքիւ), գորգերու եւ կերպասի վրայ բանուած քներու եւ անոնց նման ուրիշ կարգ մը ապրանքներու Ֆրանսա ներածման համար մաքսային նուազագոյն սակացոյց ընդունուած եւ կարգ մը առաքսային նուազագոյն սակացոյց զեղչեր եղած են։ Փոխադարձաբար Թրքական բոլոր ապրանքները՝ Ֆրանսայի մէջ մաքսատուրքի նուազագոյն սակագինի ենթակայ պիտի ըլլան։

Ամերիկատան կուլտուրը

Լահորէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ բուռն կուիւներ տեղի կ'ունենան կարտէզի շուրջ, որ վերջերս զօր. Նատիր խանի ձեռքն իսկաւ։ Քապուլի մէջ նոր դաւադրութիւն մը երեւան հանուեցաւ էմիր Հապիպուլլահի դէմ։ Դաւադիրները առհասարակ աֆղան մտաւորականներ են, որոնք դժգոհ էմիրին իր ցեղախումբէն դուրս մարդոց հանդէպ խտրական ոգի անուցանելէն, փախած են դէպի հիւսիս-արեւմուտք։

Անձանօթի մը կողմէ նետուած ռումբով սպաննուեցաւ խան Պահատուր Ազպար։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԶԱԿԱՆ

Ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Café la Petite Source*ին մէջ, Métro Odéon.*

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԿՐԴ ՏԱՐԻ

Կազմակերպուած Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ. մասնաճիւղի կողմէ այս կիրակի Փոն Թ'Էվէքի ծանօթ մարզադաշտը կը հրաւիրուին բոլոր հայ խումբերը։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Aharon Dikranian*ի,* Etab. H. Pellet, Vienne, Isère.

Ծանօթ.— Ողիմպիականէն յետոյ կը սկսի բաժակի ախոյեանական մրցումը։

ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ջ. Ե. Ո. Մ-եան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, 203 Ave. de Saxe, «Arthur» *սրճարանին պարտէզը։ Մուտքը ազատ է։*

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ ENGHIENի ՄԷՋ

14 սեպտեմբեր 1929, շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշտ 8.45ին

Enghien*ի Թաղապետական Թատրոնին մէջ*

Պ. ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

3 արար

E. BRIEUX

ՊԼԱՆՇԷԹ

Թարգմանեց՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ տիկնայք Ս. Ց. Ալիքսանեան, Սիրուհի Նշանեան եւ Ընաիիտ, Պ. Պ. Տ. Նշանեան, Արման Կոթիկեան, Ա. Գմբէթեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, եւայլն։

Տոմսերու գիները՝ Ա. Կարգ 25, Բ. Կարգ 10 ֆրանք։

Տոմսերու համար դիմել տեղւոյն վրայ տիկ. Ա. Զարֆեեանի եւ Պ. Հ. Սէթեանի։

ՕՐ. ՍԻՐՈՒԻՀԻ ԷԼՄԱՍԵԱՆ

ԵՒ

ՊՐ. ԱՇՈՏ ՆՇԱՆԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Villejuif — Paris

1 սեպտ. 1929

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մջոյի խումբի անդամները այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Քրիստափոր խումբի ժողովը՝ այսօր Ուր. իրիկուն ժամը 9ին Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դէմը քաֆէ լա Փըթիթ Սուրսի սառնարկը։ Կարեւոր օրակարգ։ Կը դասախօսէ՝ Ընկ. Սահակ Տէր Թովմասեան։ Նիւթ՝ «Նոր Թուրքիան»։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. Միութիւն մը կազմելու համար, փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր վաստակաւորականցիները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ժամը 2.30ին, 61 Rue Mr. le Prince, «Ֆլորիա» ճաշարանի սրահը։

Նախաձեռնող Յանձնախումբը

Հ.Ց.Դ. կարտանի ենթակոմիտէն խորին կսկիծովկըծանուցանէ իր ընկերներէն Խարբերդի Նոր Գիւղացի Ե. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի (23 տարեկան) զառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 26 օգոստոս երկուշաբթի ժամը 1ին Մարսէյլի Ռոնսէ-փսիոն հիւանդանոցին մէջ։ Այս առթիւ կոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալ ընկերոջ պարագաներուն։

Պ. Մելքոն ձէնէթեան, Այրի տիկին Սամուէլեան եւ զաւակունք, Օր. Տիրուհի Սամուէլեան (Ամերիկա), Տէր եւ տիկին Պասպարեան եւ պարագաները սրտի դառն կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ կնոջ, զաւկին, քրոջ, Թոռան եւ ազգականին՝

ՏԻԿ. ՍԻՐՈՒՀԻ ՁԷՆԷԹԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ երիտասարդ հասակին։

Հանգուցեալին մարմինը ամփոփուեցաւ Տեսինի գերեզմանատունը Օգոստ. 29ին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Պուէնոս Այրէս, Ա. Ե.— 10 տոլար։ Սկսանք ղրկել։

Լա կարէն, Շ. Ս.— Սկսանք ղրկել հինգերորդ նոր բաժանորդին։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Կը փնտռուի Ուրֆացի Նազարէթ Էքմէքճեան, 25 տարեկան, հօր անուն՝ Մկրտիչ, մօր անուն վարդուհի։ 1924ին կը գտնուէր Փարիզ։ *Իմացնել՝ Յառաջի։*

— *Կիւրինցի այրի տիկին Գոհար Մինասեան կը փնտռէ իր եղբօրորդիները՝ Լեւոն Ծառուկեան եւ իր քոյրը Տիրուհիցա Ծառուկեան (այժմ Թօփալեան), կը կարծուի թէ Պէյրութէն Ֆրանսա անցած է։ Իմացնել՝ Տիկ. Գոհար Մինասեանի* 138 Rue Garibaldi, Lyon.

—Տիկին Աննա ցարուճիւնեան կը փնտռէ իր որդին Մխիթար ցարուճիւնեան որ այժմ նիս կը գտնուի։ Իմացնել իր մօր՝ Աննա ցարուճիւնեան centre d'Hebergemeut du Boulevard Jourdan, Bld. Jourdan, Paris (13e).

— Իզմիրցի Օր. Աբշակուհի Գազանճեան, հօր անուն՝ ցակոբ, կը փնտռէ իր հօրաքոյրը Տիկին Եսթէր Պալթաեան, ամուսինը Մարտիրոս, զաւակները Արտեմիս եւ Ղազարոս, որոնք ցունաստանէն մեկնած են Պէյրութ։

կը փնտռէ նաեւ Նէվրիկ Ուստանեան որ կը գտնուէր Պէյրութի կողմերը։ Իմացնել՝ Ա. Տէր Պետիկեանի, 43 Rue Piat, Paris (20e)։

— Նուարդ Տէր կումխեան կը փնտռէ իր քոյրը Հայրենիցա Թորոսեան որ կը բնակէր Պոլիս, Եօղուրդճանէ փողոց Թիւ 11։ կը խնդրուի արտատպել. Պոլսահայ Թերթերէն։

Նուարդ Տէրկումխեան նաեւ կը փնտռէ իր քեռորդին, Պետրոս Քէօսէեան, կը կարծուի Թէ այժմ կը գտնուի Ֆրանսա։ Իմացնել՝ Nevart Dergoumsian, 11 Route le Gieres, Croix-Rouge, Grenoble (Isère)։

Ծախու է *Իսի-լէ-Մուլինոյի մէջ 12 փիէսով տուն մը 116 քառ. մէթր պարտէզով ուր կարելի է շինել նոր շէնք մը։*

Ջուր, ելեկտրականութիւն, տարեկան վարձք 17,000 ֆր., նպաստաւոր պայմաններ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. Dias*ի, 33* Bld. des Montquartiers, Issy-les-Moulineaux, Seine.

Cirque de Paris	Էքրլ Միլիքեր	ամենալաւն ու ամենէն ժամերը	2-14 ֆրանք

EMPIRE Միւգիք-Հոլ· 37 Av. Wagram

Ա Զ Դ

Մարսէյլի Traverse Bachas 11bis հաստատուած Comptoir Franco-Turc անուան տակ գործող Ա. Գարակոբեան քաուչուքի առեւտրական տան սեփականատէր Այրի տիկին Ա. Գարակոբեանի կողմանէ շահակից պաշտօնեայ եւ վարիչ Պ. Արթին Տէրմրճեանի 7 մարտ 1928 թուակիր փոխանորդագրով տրուած բոլոր իրաւասութիւնները՝ Մարսէյլ հաստատուած Huissier Maître Pierre Costesի 27 Օգոստոս 1929 թուակիր պաշտօնագրով ետ առնուած է։ Պ. Արթին Տէրմրճեան իր անկանոն գործառնութեանց հետեւանքով գործէ դադրեցուցուած է եւ վերոյիշեալ թուականէն սկսեալ ոչ մէկ առնչութիւն եւ կապ ունի Ա. Գարակոբեան տան հետ։

Մարսէյլ 1 Սեպտ. 1929

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց

ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georgesի անկիւնը)

Nord-Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԿ

Երէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հազիւ տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRES-SIN JOLIVET *հացերը։*

Ուևիւէ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր։

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան։ Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ։

ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIERE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան :

Դերձակներու հայթայթիչ։ Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն։

Անթրըփրընէօներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր գներուն ժամանութեան։

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ։ Գիները մատչելի բոլոր քսակներու։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ամենալաւ մոքոր Ազին

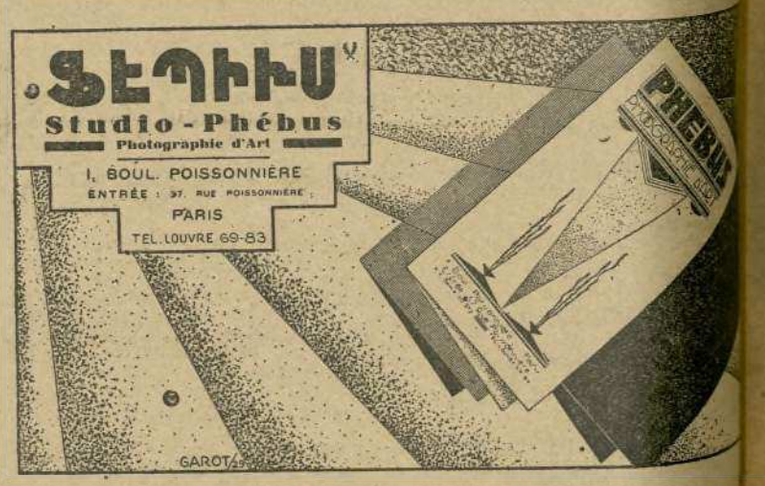
Մանաւանդ սպասարկութիւն բնակարաններու համար կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ռէնթկէնի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Եթէ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui, Paris (13e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաբ. Լէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէնէրհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռասթուռաս։ Ախտճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ	
Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք 100	Mark
Թրք. Թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100	Léva
Տրախմի	» Drachme
Լիր	» Lire
Պելժ. Ֆր.	» Fr. Belge
Ջուից.	» Fr. Suisse
Լէյ	» Leï
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ	
Եգ. Ֆր. Ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.
»	II »
»	III »
Լուժելի երկթղ.	Lots turcs

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration, Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

7 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1053 — ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆ...

Ազգերու Դաշնակցութեան 10րդ. ընդհ. ժողովը եթէ ուրիշ արժէք չունենայ, պատմութեան մէջ պիտի արձանագրուի իբրեւ ճարտասանական մրցահանդէս:

Արդէն փալեցան, առաջին օրէն, Մեծն Բրիտանիոյ աշխատաւորական վարչապետը եւ նախկին ընկերվարական Պոհանը:

Շարաթներէ ի վեր անհամբերութեամբ կը սպասուէր Մաքտոնըլտի ճառին: Մանաւանդ որ Սնոտընի բուռն ելոյթը Լաէյի մէջ՝ կը համարուէր բացառիկ երեւոյթ, մինչեւ իսկ անձնական խառնուածքի խնդիր. եւ մարդիկ ժրնեւէն կ'ուզէին լսել Անգլիոյ նոր դահլիճին հիմնական տեսակէտները, ու վարչապետին բերնով, որ թէեւ վարժ է ճարտասանութեան, բայց գիտէ հաւսել ու գտել բառերը:

Արտակարգ նորութիւններ չկան Պ. Մաքտոնըլտի ճառին մէջ: Հիմնական տեսակէտ ունենալով խաղաղութեան ամրապնդումը, աշխատաւորական վարչապետը դիտել տուաւ թէ անհրաժեշտ պայման է նախ փարատել անվստահութիւնը, պայծառացնել մթնոլորտը. «Որքան ատեն որ ազգերը կասկածներ կամ վախեր ունենան, անկարելի է ապահովել խաղաղութեան գաղափարը, որուն շնորհիւ միայն կրնայ իրագործուիլ զինաթափութիւնը»:

Իր կարծիքով, խոշոր քայլ մը առնուած է 1924էն մինչեւ 1928, երբ ստորագրուեցաւ Քէլլոգի դաշինքը (27 օգոստոս), եւ մինչեւ Լա Հէյի ժողովը, ուր փակուեցաւ հատուցումներու հարցը եւ վճռուեցաւ Հենոսեան գաւառներու պարպումը: Բայց, Ազգերու Դաշնակցութեան կ'իյնայ հիմնաւորել այդ կարգադրութիւնները, իրական ուժ տալ Քէլլոգի դաշինքին, որպէսզի թուղթի վրայ չմնայ, եւ հարթել սպառազինութեանց կրճատման ճամբան: «Մեծն Բրիտանիա իր բոլոր ջանքերը պիտի թափէ զիւրացնելու համար զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովին աշխատանքները: Մենք պիտի պահպենք որ խնդիրը չքննեն պատերազմի հաւանականութեան տեսակէտէն, այլ նկատի առնեն թէ պատերազմի վտանգը շատ աւելի փոքր է, շատ աւելի անկարեւոր քան տեւական խաղաղութեան մը յոյսը»:

Այս առթիւ, իբրեւ աւետիս, հաղորդեց թէ իր կառավարութիւնը պատրաստ է ստորագրելու պարտաւորիչ իրաւարարութեան յօդուածը, յարմար բանաձեւով մը:

Միեւնոյն ճամբուն վրայ կանգնած, բայց քիչ մը տարբեր ուղղութեամբ ճառ մը արտասանեց Պ. Պրիան:

Ամիսներէ ի վեր, Ֆրանսայի վարչապետին կը վերագրուէր ծրագիր մը,— «Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները», որ շատերը կը խանդավառէ, բայց միշտ համարուած է ցնորք: Ահա Պ. Պրիանի բանաձեւը, այդ ծրագրի մասին·

— «Կը մտածեմ թէ՝ աշխարհագրապէս միացած ժողովուրդներու միջեւ— ինչպէս են եւրոպայի ժողովուրդները— պէտք է ըլլայ դաշնակցային կապ մը. այս ժողովուրդները ամէն վայրկեան կարելիութիւնը պէտք է ունենան շփման մէջ մտնելու, իրենց շահերուն մասին խորհրդակցելու, հասարակաց որոշումներ տալու, իրարու միջեւ հաստատելու համերաշխական կապեր, որ ուզուած վայրկեանին թոյլ տայ իրենց ճակատելու ծանր պատահականութեանց դէմ: Ահա՛ այդ կապն է որ պիտի աշխատիմ հաստատել:

Ընդունուած ընկերակցութիւնը պիտի գործէ մանաւանդ տնտեսական գետնի վրայ. ասիկա ամէնէն ստիպողական հարցն է. կը կարծեմ թէ կարելի է ձեռք բերել այդ յաջողութիւնը: Բայց վստահ եմ նաեւ թէ՝ քաղաքական եւ ընկերային տեսակէտէ՝ դաշնակցային կապը՝ պատանց դպչելու այդ ընկերակցութեան անդամ՝ռրեւէ ազգի գերիշխանութեան, կրնայ բարերար ըլլալ:»

Տարուելով այս եղանակէն, Ֆրանսայի վարչապետը «զրգուելի ոճրագործներ» կոչեց բոլոր անոնք որ կը թունաւորեն նոր սերունդին հոգին, անոնց գլխուն մէջ ցանելով պատերազմի սերմեր: Յետոյ սրտառուչ եւ բանաստեղծական կոչ մը ուղղեց կիներուն, որպէսզի պայքարին թունաւորիչ ազդեցութեանց դէմ եւ խաղաղութեան սէրը սորվեցնեն մանուկներուն:

Ինչպէս կը տեսնէք, մէկը միւսը՝ գերազանցած է, ճարտասանական արուեստին մէջ: Եւ աշխարհը կը սպասէ որ խաղաղութիւնը թագաւորէ, վերջապէս, այսքան բարի տրամադրութիւններէ յետոյ:

Դժբախտաբար չափազանց խորտուբորտ է աշխարհի ճամբան, իսկ մարդը՝ մարդուն գայլ: Այնպէս որ, ակադեմական ճառերը պահ մը միայն կ'օրօրեն հոգին, այն ալ հանդիսաւոր առիթներու մէջ, եւ միայն սրահները թնդացնելով: Իրական կեանքին մէջ, այնքան խոր ձգուած են «պատերազմի սերմերը», որ հրաշք պիտի ըլլար, եթէ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը, Լոքառնոն, Քէլլոգի դաշինքը եւ նման լեռնակուտակ թուղթեր կարենային դիմանալ յառաջիկայ ցնցումներուն:

Երկու վարչապետները ընդհանուր չափանիշով մը կ'ուզեցին աշխարհի խաղաղութիւնը, նկատի առնելով միայն խոշոր խնդիրները:

Իսկ ի՞նչքան մանր կամ անկարեւոր նկատուած հարցեր կան, որոնք հրդեհ կը բռնկցնեն, ինչպէս 1914ին:

Միայն փոքրամասնութեանց խնդիրը, որուն քսուելով անցաւ Մաքտոնըլտ, կը կազմէ ամէնէն դիւրակէզ վառօդանիւթը...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԲՈՒՌԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ Օգոստոս 22ի խմբագրականով.

— «Հրապարակ դրուած է Ա. Ահարոնեանի յոբելեանի խնդիրը: Ոմանք գործիչները քաջութիւն չունին ուղիղ կեցուածքով մը ուղղակի պայքար սկսելու ձեռնարկուած յոբելեանին դէմ: կը վախնան ուղիղ ձեւով հանրային կարծիքին դիմելէ: կը գտնեն վարկաբեկելու միջոց մը, այն է՝ հրապարակաւ չընդունիլ թէ Ա. Ահարոնեան ուրամտորոթած է, այլ անուղղակի կերպով այդպէս հասկցնել հանրութեան ու մամուլին մէջ ըսուածը գաղտնի փսփսուքներով իրենց ցանկացած ձեւով մեկնաբանել: Ու, ոմանք հրապարակագիրները կը հաւատան թէ իրենց նպատակին պիտի հասնին:

Ու ինչպիսի հոգածութեամբ մէկ թերթին մէջ գրուածները՝ միւսին մէջ կ'ատատպուին...

Այս յայտնի անպարարութեան դէմ արտայայտուած հրապարակային զայրոյթին ի տես՝ ինչպի՞սի շինծու միամտութիւն մը կը կեղծեն անոնք, ու զարմանք կը յայտնեն, որ իրենց «պարկեշտութիւնը» կասկածի տակ կը դրուի, մինչդեռ իրենք —քա՛ւ լիցի— ոեւէ յետին մտք չունին եւ ոչ ալ կասկած Ահարոնեանի նկատմամբ:

«... Յիշեցնենք թէ, մեր վերը յիշուած խմբագրականը ո՛չ իր տառով եւ ո՛չ ալ իր ոգիով կ'ենթադրէ ոեւէ կասկած թէ Պ. Ահարոնեան իր տրամադրութեան գտնուած գումարները ժողուցած է իր գրպանը»: (Ա. պագատ, 3 օգոստոս):

Յամկավար խմբագիրները, սակայն, տակաւին չեն կրցած ըմբռնել թէ հասարակութիւնը իրենց ենթադրածին չափ միամիտ չէ, որ չհասկնայ իրենց գրածն ու խօսածը:

Հայ հասարակութիւնը շատ լաւ գիտէ թէ՝ յամկավար խմբագիրները կամ գործիչները այնքան յիմար չեն, որ չհասկնան թէ հանրային հաշիւ մը կարելի չէ անհատէ մը պահանջել, երբ այդ անհատը մինակը չէ եղած, որ ուզածին պէս առած ու ծախսած է խնդրոյ առարկայ հանրային գումարները. թէ՝ Ա. Ահարոնեան Հայաստանի կառավարութիւնը ներկայացնող պատուիրակութեան մէկ անդամն է միայն. թէ՝ այդ պատուիրակութեան կազմին մէջ կային նաեւ ժողովրդական— կամ յամկավար— կուսակցութեան անդամներ (Ը. պապաջանեան՝ պատուիրակութեան, իսկ նախկին ելմտական նախարար Լենինիէեանն ելեւմտական յանձնաժողովի անդամներ), թէ՝ գումարները գործածուած են կառավարութեան կարգադրութեամբ: եւ դեռ շատ ուրիշ բաներ, որ այստեղ թուել աւելորդ պիտի ըլլար:

Ըսենք, հայ հասարակութիւնը մզի հետ մէկ եզրակացութիւն կը հանէ: եւ այդ հետեւեալն է.— կառավարութեան հաշուոյն գործածուած գումարներուն անհատապէս պատասխանատու չէ Ա. Ահարոնեան, հետեւաբար եւ իրաւունք չունի ու չի կրնար հանդիպած մարդուն հետ հաշուի նստիլ կամ այդ հաշիւներու մասին խօսիլ:

Այս եզրակացութենէն պարզ կ'ըլլայ նաեւ այն, որ յամկավար խմբագիրներն ու գործիչները ուրիշ նպատակ մը կը հետապնդեն.— անոնք կը փորձեն պղտորել հանրային միտքը, կ'ուզեն Ահարոնեանը կասկածելի եւ վնասակար մէկը ներկայացնել, ու այս կերպ վնասել անոր յոբելեանին»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմէն հասած վերջին հեռագիրներու համաձայն, կացութիւնը շատ ծանր է այն վայրերուն մէջ, ուր չկան անգլիական զինուորներ:

Պէտուինները նոր յարձակումներ գործեցին Սաֆէտի եւ Սամախի վրայ (Գալիլիոյ լիճին եզերքը): Անգլիացիները ետ մղեցին այս յարձակումները:

Նապլուսի մէջ եւս նոր խռովութիւններ ծագած ըլլալով, անգլիական օդանաւերու արձակած ռումբերէն ու գնդակներէն սպաննուեցան 5 եւ վիրաւորուեցան 20 Արաբներ: Օդանաւերը օգնեցին նաեւ ետ մղելու արաբական ուժերը, որոնք կը պատրաստէուին քալել Տիբերիոյ վրայ: Արաբական կորուստները շատ ծանր են:

Վէհասպի ցեղախումբերու կարեւոր ուժեր կը մօտենան սահմանագլուխին: Էմիր Միթկալ փաշա էլ Ջայիզ, որ վերջերս Անդրյորդանէն Երուսաղէմ տարուած էր հակողութեան տակ, ազատ արձակուած է, պայմանաւ որ Անդրյորդանան վերադառնայ:

Մեծ թիւով արաբական ուժեր համախմբուած են Մէճտէլի շրջանին մէջ, գիծի մը վրայ, որ Քէրկարի մինչեւ ծով:

«Մորնինկ Փոսթ» կը տեղեկանայ թէ՝ բացի տեղացի պէտուիներէ եւ անդրյորդանանեան ցեղախումբերէ, Սինայէն հասած են 20,000 Արաբներ, հունձքերուն մասնակցելու եւ հոտերը արածելու պատրուակին տակ: Բոլորն ալ լաւ զինուած են: Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը իր վերջին զեկոյցով կը հաղորդէ որ արաբ հեծեալներ յարձակած են Թալփիոթի վրայ, Երուսաղէմէն 3 քիլոմեթր դէպի հարաւ եւ ետ մղուած անգլիացի զինուորներու կողմէ:

Հիւսիսային Պաղեստինի մէջ Հաթթին հրէական գաղութին դէմ Արաբներու կողմէ կատարուած յարձակումի մը ընթացքին 12 հոգի սպաննուեցան: Յարձակումը ետ մղուեցաւ անգլ. հետեւակազօրքին եւ հրասայլերուն կողմէ: Ասկէ զատ 8 Արաբներ գերի բռնուեցան:

Բեթղեհէմի եւ Եաֆայի շրջակայ զանազան գիւղերու մէջ կատարուած խուզարկութիւններուն հետեւանքով գրաւուեցան ո՛չ միայն բազմաթիւ զէնքեր, այլ Երուսաղէմի հրէական Մոցա թաղէն կողոպտուած գոյքեր:

Վէլէթայի մէջ 170 եւ Պէյսանի մէջ 60 հոգի ձերբակալուեցան:

ՄԱՐԶՊԱՆԻՆ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Արաբները վերջին ծայր դժգոհ մնացած են մարզպան Սըր Ջէնսըլըրի սեպտ. 1ի յայտարարութենէն, զոր հրէասիրական կը կոչեն: Ոստիկանութիւնը գրաւեց կարմիր թուղթի վրայ տպուած թուուցիկներ՝ իբրեւ պատասխան մարզպանի յայտարարութեան՝ որոնք կը բաժնուէին շուկային մէջ:

Մարզպանը առջի օր նոր յայտարարութիւն մը հրատարակեց, յայտնելով որ վերջին դէպքերու պատասխանատուները պիտի դատուին անգլիացի դատաւորներէ կազմուած ատեաններու առջեւ ու կը շեշտէ թէ ո՛չ միայն Արաբները, այլ Հրեաներն ալ հաւասարապէս պիտի դատուին իրենց ոճիրներուն համար:

Իսլամ Գերագոյն Խորհուրդը սկսած ըլլալով «Լացի Պատ»ին անմիջապէս վերի մասին վրայ շէնք մը կառուցանել, Հրեաները բողոքեցին: Կառավարութիւնը կը քննէ խնդիրը:

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ԶՐՐՉԻԼ

Նախկին նախարար Ուինսթըն Չըրչիլ կը յայտարարէ թէ Պաղեստինի խռովութիւնները արիւնոտ նախատօնակ մըն են եւ թէ աւելի գէշ բաներ պիտի պատահին Եգիպտոսի եւ Անգլիոյ մէջ, եթէ Անգլիոյ պաշտպան ձեռքը վերնայ անոնց վրայէն:

ՀՐԷԱԿԱՆ ՁՈՅԶԵՐ

Սոֆիայի մէջ քանի մը հազար Հրեաներ մեծ ցոյց մը կազմակերպեցին բողոքելու համար Պաղեստինի ջարդերուն դէմ: Ցուցարարներուն արգիլուեցաւ անգլ. դեսպանատուն երթալ: Քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որ ղրկուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին: Սոֆիայի բոլոր Հրեաները փակեցին իրենց խանութները ի նշան սգոյ:

Լիթուանիոյ Հրեաներն ալ մեծ ցոյց մը կատարեցին Քովնոյի մէջ: Հաւաքոյթին առեն քանի մը համայնավարներ փորձեցին խանգարել: Կռիւ ծագեցաւ որու ընթացքին 15 համայնավարներ ոստիկանութեան յանձնուեցան:

Լեհաստան Պաղեստինի հոգաբար ?

Լեհաստանի սիոնականներու պաշտօնաթերթը՝ «Նաշ Փրցեկլատ» կը հրատարակէ յօդուած մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ Լեհաստան միակ երկիրն է որ կրնայ Պաղեստինի հոգատարութիւնն ստանձնել ի նպաստ Հրեաներու: Յօդուածագրին համաձայն, Մնոտըն՝ սիոնական վարիչներու հետ համախորհուրդ պիտի հիմնէ երկրագործական եւ ճարտարարուեստական դպրոցներ՝ հրեայ մասնագէտներ հասցնելու համար: Պաղեստինի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ա. ԱԶԱՐՈՆԵԱՆ ՀԵԼԼԷՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՄԷՋ

Աթէնքի կարեւոր պարբերաթերթերէն *Պուքէթօ* իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ հրատարակած է Ա. Ահարոնեանի «Աքաղաղ»ը, հետեւեալ ծանօթութեամբ.—

«Հայ գրականութեան բացառակապէս ծանօթ չենք: Մինչեւ հիմա, հազիւ երեք չորս հատ հայկական պատմուածքներ եւ բանաստեղծութիւններ լուսնարէնի թարգմանուած են: Եւ սակայն, Հայերը մեծարժէք գրականութիւն ը՛ունին: Անոնք ալ, մեզի նման, միեւնոյն դժբախտութեանց եւ աներեւակայելի տառապանքներու բովէն անցած են: Անոնց մէկ պատկառելի տոկոսը այսօր մեր երկրին մէջ կ'ապրի:

«Պուքէթօ»ն ուրախ է որ, պիտի կրնայ ներկայացնել իր ընթերցողներուն շարք մը հայկական դմալելի պատմուածքներ, որոնք թարգմանուած են Պ. Բոքոլոյի կողմէ, այնքան գեղեցկօրէն: կը սկսինք Ա. Ահարոնեանի «Աքաղաղ»ով, որ մարդկային սիրտն ու հոգին մեծուան պակուցիչ արհաւիրքով համակող գլուխ գործոց պատմուածք մըն է:»

ԱԻԱՋԱԿԱՅԻՆ ԴԻՊՔԵՐ

Թաւրիզի մեր թղթակիցը կը գրէ Օգոստ. 24 թուականով.—

Սովուջբուլաղի կուիւները վերջացան կառավարութեան կատարեալ յաղթանակով: Ապստամբ քիւրտ ցեղերու մեծ մասը անձնատուր եղաւ եւ իպատակութիւն յայտնեց՝ ընդունելով կառավարութեան պայմանները: Մաս մը ցեղապետներ, որոնք չյանձնուեցան, պարտութեան մատնուելով անհետացած են:

Սովուջբուլաղի յաղթական զօրաբանակը, օգոստոս 21ին հանդիսաւորապէս հասաւ Թաւրիզ եւ ընդունուեցաւ մեծաշուք ցոյցերով: Ամբողջ պողոտան դրօշազարդուած էր: Տասնեակ հազարներով հանդիսատես ժողովուրդ բանակին ժամանման կը սպասէր: Բանակը իրեն հետ բերած էր նաեւ գերի բռնուած 15 քիւրտեր:

*** Հայաստանէն եկող ճամբորդները կը պատմեն, թէ Ալարատի լանջերուն վրայ թառած քիւրտերը պարբերաբար Արաքսէն կ'անցնին եւ յանկարծական յարձակումներով կը մտենան ղամարլուի եւ դաւալուի հայաբնակ գիւղերուն, կը թալանեն անասուններ եւ նոյնիսկ կը գործենոճիրներու կ'անհետանան: Բոլոր ճամբորդները գրեթէ միեւնոյն տխուր փաստերը կը հաղորդեն: Այս արշաւանքները շատ մեծ վնաս պատճառած են ղամարլուի եւ դաւալուի շրջանի հայ գիւղացիներուն, որոնք զէնք չունենալով, չեն կրնար ինքնապաշտպանութեան դիմել եւ արժանի դաս մը տալ:

ԳՈՐԾԱԶՈՒԿՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Վերջերս գործազրկութիւնը ծանր համեմատութիւններ առած է Գերմանիոյ մէջ: Տագնապը աւելի սուր է ինքնաշարժի, երկրագործական գործիքներու եւ շինութեանց ճարտարարուեստին մէջ:

Պաշտօնապէս նպաստ ստացող գործազուրկներու թիւը կը հասնի 730,000ի, անցած տարուանէն մօտ 150,000 հոգի աւելի:

ՉԷՋՈՔՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ԴԵՐ ՈՒՆԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

«Ծովն ինկողը փրփուրին կը փարի»։

Այդ տպաւորութիւնը կը կրեմ ամէն անգամ, երբ մեր մամուլի մէջ կը հանդիպիմ առաջարկութիւններու, որոնք կը ձգտին հայկական կեանքը կազմակերպել եւ ձեւաւորել չէզոք տարրի նախաձեռնութեամբ կամ անոր գերակշիռ մասնակցութեամբ։

Կուսակցութիւններու համագործակցութեան կամ նուազագոյն համերաշխութեան հաւանականութիւնէն յուսահատած՝ երբեմն չէզոքներու շարքերէն, երբեմն ալ կուսակցական անհատներէն ձայներ կը բարձրանան ի նպաստ չէզոք տարրի նախաձեռնութեան, որ կոչուած պիտի ըլլայ վերջ տալու հայկական կեանքի ներկայ քաոսին։

Այսպիսի մտայնութիւն մը յայտարար նշանն է մտքի այն քաոսին որ չէզոքութեան դիմակին տակ կ'ապաստանի։ Որքան շուտ վերջ տրուի նման թիւր եւ ապարդիւն մտայնութեան մը, այնքան լաւ պիտի ըլլայ ազգային ուժերու կեդրոնացման յըստակ տեսակէտներուն։

Չէզոքը եթէ բացարձակ ոչնչութիւն մը չէ, իր դերը կը սահմանափակուի համեստ օժանդակութեան մը մէջ։ Այս օժանդակ ուժը անշուշտ մեծ կարեւորութիւն ունի, նկատի ունենալով որ ազգի մեծամասնութիւնը անտարբեր կամ չէզոք տարրը կը հանդիսանայ։ Սակայն այդ տարրին օժանդակութեան կարեւորութիւնը պայմանաւորուած է այն բանով՝ հայկական կեանքի ղեկավար տարրերը օր աստիճան կրցած են կազմակերպիլ իրենց շրջապատը՝ ընդհանուրի շահին օգտագործելու համար վերը յիշուած օժանդակութիւնը։

Վերջապէս պէտք է ըմբռնենք թէ ի՛նչ կը ներկայացնէ չէզոքը ներկայ ընկերային կեանքին մէջ։ Անցած պէտք է նկատել այն ժամանակները, երբ մեր կուսակցութիւնները չարիք մը կը նկատէին, իսկ չէզոքութիւնը պատուաւոր անուն մըն էր։ Այսօր բազմահազար հայութիւնը գըրուած է աշխարհի չորս կողմը եւ ահռելի չափով բոլոր կազմակերպուած պետութիւններու եւ ազգերու կեանքի ղեկավարութեան, գունաւորուած բացառապէս կուսակցական գոյնով։ Ներկայ քաղաքակրթութեան ընթացքը հիմնուած է կազմակերպուած հասարակական ուժերու վրայ, ու այդ կ'արտայայտուի քաղաքական կուսակցութիւններու հսկայ ծաւալումով։

Հայութիւնը ընկերային այդ յորձանուտէն դուրս չի կրնար մնալ։

Չէզոք կոչուած տարրը երկու դասի պէտք է բաժնել։ Խոշոր զանգուած մը այդ անունը կը կրէ «չէզոքացած»ի կատարեալ իմաստով, այսինքն անտարբեր եւ անջիղ բազմութիւն մը, որ հանրային շարժուն կեանքին վրայ ծանր բեռ մըն է։ Եթէ խօսքը այսպիսի չէզոքներու մասին է, ընկերային տարրական մտածում ունեցողը պիտի համաձայնի մեզ հետ թէ այդ զանգուածէն աշխատանք սպասելը անմտութիւն է։

Կայ նաեւ չէզոք անուանուած դասը, որ հանրային ջիղ ունի, կը մասնակցի հայ ազգային կեանքին, ունի որոշ տեսակէտներ եւ սրտցաւ մարդ է։

Չէզոքներուն նախաձեռնութիւն մը տալ ո՛ղջները, անշուշտ այս վերջին խաւը նկատի ունին։ Սակայն պէտք է ըմբռնենք, միանգամ ընդմիշտ, որ այդ տարրը աւելի կամ պակաս կուսակցական տարր մըն է։ Ան անկախ է կամ չէզոք այն չափով, որ կուսակցութեան մը անդամ չէ եւ չենթարկուիր անոր ներքին կարգապահական օրէնքներուն։ Անուրանալի է որ այդպիսի անհատներ շատ կան մեր իրականութեան մէջ, բայց այդ անհատները, իրենց ազգային եւ քաղաքական համոզումներով այս կամ այն կուսակցութեան համակիր են։

Այս վերջին խաւը, որքան ալ ցանկայ իր անկախութիւնը պահպանել, չի կրնար հանրային կեանքի մէջ նախաձեռնող դեր ստանձնել եւ իր ետեւէն քաշել մեր կեանքի կառքը։ Չի կրնար, նախ այն պատճառով որ չէզոք է, անկախ անհատ է եւ հետեւաբար հաւաքական լուծի մը տակ չի մտներ։ Իսկ եթէ այդ անկախ անհատներէն ոմանք իրարու քով գան ու որոշ ծրագիր մը պարտադրեն իրենց շրջապատին, այդ պարագային իրենք կը դառնան քաղաքական նոր հոսանք մը, կամ, իրենց համակրութեամբ՝ այսինչ կուսակցութեան մէկ թեւը։

Ուրեմն, չէզոքները զուրկ են նախաձեռնութեան հնարաւորութիւններէն։ Անոնք կարող են միջնորդ հանդիսանալ կուսակցութիւններու մերձեցման, եւ գլխաւոր բաբար, օժանդակ տարր մը հանդիսանալ այն գործօն ուժերուն, որոնք կազմակերպուած շարքերով իրենց ուսերուն վրայ կը կրեն հայ կեանքի ղեկավարութեան գործը։

Իսկապէս, կայ սերունդ մը, 35—40 տարեկանէն վեր, որ անցեալ ժամանակի «չէզոքութեան» մտայնութեան կնիքը կը կրէ իր վրան։ Այդ սերունդը, աւելի շիտակ հայ ազգային ազատական տարրերէ կը բաղկանար, որ չկրցաւ մէկ գուցանակի տակ կազմակերպուիլ, ու ինքզինք «չէզոք»։ Հաստնութեան հասած այդ սերունդը այլեւս անճկելի է, ու այդպէս պիտի մնայ իր անհատականութեան դրօշակով։ Այս խաւը գնահատելի աշխատանք մը կըրնայ կատարել մեր իրականութեան մէջ, իբրեւ անհրաժեշտ շաղախ։

Այս բարեացակամութիւնը, սակայն, պէտք չէ շռայլուի նոր հասն սերունդներուն։ Այսօրուան երիտասարդները կամ պիտի մնան անտարբեր դէպի հայ հանրային կեանքը, պիտի ամփոփուին իրենց մորթին մէջ, ու մեռնին իրենց փոքրիկ հաշիւներու բեռին տակ, աննշան ու անհետ։ Եւ կամ, պարտաւոր են յարիլ կուսակցութեան մը, կազմել մէկ օղակը հաւաքական կազմակերպութեան մը, ու լծակից ըլլալ բազմահազար անհատներու՝ հայ կեանքի ծանր կառքը քաշելու համար։

Ահա, այս ըմբռնումներով, ներկայ փոխանցման ծանր ժամանակաշրջանին, չէզոքներէն նախաձեռնութիւն մը սպասելը կը նկատեմ ապարդիւն, ու այդ ուղղութեամբ եղած արտայայտութիւնները անտեղի մտացրում մը, որ կոչուած է հարուած մը տալու հաւաքական ժտածման կազմութեան։

Ամէն քայլ որ պիտի առնենք, գործնական կամ մտաւոր կեանքի մէջ, պէտք է ձգտի երկու հիմնական բանի.— ա) հաւաքական կազմակերպութեան. բ) հայ քաղաքական մտածողութեան կեդրոնացման։ Մտածումն ու գործնական կեանքը իրարու շաղկապուած են շատ սերտ կերպով։ Անոնք որ կը ձգտին հայ կեանքի քաոսը վերջնել ու կազմակերպուած ազգի դիմագիծ ունենալ, պէտք է հրաժարին անյայտ բաւիղներու մէջ թափառելէ, ու իրենց կռանը գարնեն անբնդհատ մատնաշուած տեղը, հայկական հուժ երկաթը զոդելու համար։

Կ. ԱԱՍՈՒՆԻ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՕՏԱՐ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

Օտար աշխատաւորները իրենց ստուար թիւով՝ ընկերային հարց մը պարտադրած են Ֆրանսայի։ Եւ ամէն անգամ որ կառավարութիւնը պէտքը տեսնէ փոփոխութիւն մը մտցնելու կիրարկուող օրէնքներուն մէջ, ստիպուած է նկատի առնելու օտարներու ներկայութիւնը եւ մասնաւոր տրամադրութիւններ յատկացնելու անոնց։

Այսպէս նաեւ «Ընկերային Ապահովագրութեանց Օրէնք»ին մէջ, որ կոչուած է մեծ դեր մը կատարելու, աշխատաւորներու անհատական եւ երկրին ընկերային—տնտեսական կեանքին մէջ։

Բայց ինչպէս միշտ, հոս ալ օտարի եւ տեղացիի խտրութիւնը կը գործէ եւ աշխատաւորի հանդամանքը որ բոլորին հաւասարապէս կը բաժնէ արտադրութեան ճիգի յոգնութիւնն ու տառապանքը, դեռ չի զօրեր որ բոլորը— օտար թէ տեղացի— հաւասարապէս օգտուին ստացուած առաւելութիւններէն։ Մանաւանդ որ օտար աշխատաւորները այսօր, Ֆրանսայի տնտեսական ու ճարտարարուեստական բարգաւաճման մէջ կը կազմեն նկատելի նեցուկ մը, քնիկ աշխատաւորին հետ կը նպաստեն երկրին արդիւնաբերական զարգացման եւ անոր հետ հաւասարապէս կ'ենթարկուին աշխատանքի վտանգներուն (արկած, հիւանդութիւն, կանխահաս անկարութիւն, ևլն.)։

Մանաւանդ որ Ֆրանսա, իր հողերուն վրայ հաստատուած օտար աշխատաւորներուն կը նայի տարբեր ձգտումով մըն ալ։ Անոնց մէջ կը տեսնէ ձուլելի տարրեր, որոնք աստիճանաբար իւրացուելով, կորսնցնելով իրենց ազգային յատկանիշները, մէկ քանի սերունդ յետոյ՝ պիտի ծառայեն զօրելու երկրին ծնդաբերական պակասը։

Պատերազմէն անմիջապէս յետոյ, Ֆրանսա, որ մօտաւորապէս 3 միլիոն մարդերու բացով մը կը վերագտնար ճարտարարուեստական ու երկրագործական աշխատանքին, օտար բազուկներուն կը նայէր լո՛կ տնտեսական նկատումներով.— իբրեւ արտադրութեան ուժ։ Այսօր սակայն, անոնց հանդէպ իր վերաբերումին մէջ կը դնէ ներքին քաղաքական հետապնդումներ։ Բայց, մինչդեռ զանոնք հրապուրելու եւ երկրին կապելու համար, անոնց ցոյց կուտայ մեծ դիւրութիւններ եւ առաւելութիւններ, միւս կողմէ, դեռ չի կրնար բոլորովին զգուշանալ անոնց զգացնելէ իրենց օտարի ծագումը։ Ասկից՝ խտրութիւնը որ պարտադրաբար կ'երեւի օտար եւ տեղացի բանուորներուն միջեւ ամէն առթիւ ու նաեւ «Ընկերային Ապահովագրութեանց օրէնքին մէջ։

Օրէնքը իրաւացի զանազանութիւն մը կը դնէ անցորդ եւ հաստատուած օտարականներու միջեւ։ Իրօք, կան որ որոշ ժամանակի մը համար կը մտնեն Ֆրանսա եւ իրենց աշխատանքի պայմանաժամը լրացնելէ յետոյ, կը մեկնին։ Կան ալ որ, բաղդատաբար աւելի երկար ժամանակի մէջ, խնայողութիւն մը ապահովելէ յետոյ, կը խորհին վերադառնալ հայրենիք։ Բոլորովին արդար չէ ուրեմն, որ նման օտարականներ տեղացիին հետ վայելեն ապագայի կանխատեսութեան հաւասար իրաւունքներ։ Բայց անոնք որ տեւականապէս Ֆրանսա հաստատուած ըլլալու ամէն երաշխիք կը ներկայացնեն, պէտք չէր որ խտրութեան ենթարկուէին։

Ընկերք թէ օրէնքը պարտադրաբար եւ առանց վերապահումի կամ սահմանափակումի կը կիրարկուի Ֆրանսացի բոլոր աշխատաւորներուն հանդէպ, առանց սեռի խտրութեան, որոնք կը լրացնեն օրինական պայմանները։

Օրէնքը, նոյնպէս կը կիրարկուի հանդէպ օտար աշխատաւորներուն, բայց կարգ մը սահմանափակումներով եւ լրացուցիչ պայմաններու տակ։

Տարբերութիւնը հասկնալու համար, տեսնենք թէ տեղացի աշխատաւորը ի՞նչ օգուտներ կրնայ ստանալ օրէնքէն որ հաստատուած է ընդդէմ հիւանդութեան, մայրութեան, կանխահաս անկարողութեան, ծերութեան եւ մահուան։ Անկից զատ, ընտանեկան ծանրաբեռնուածներու դէմ կ'ընծայէ դիւրութիւններ։ Նաեւ օրապահիկ կ'ապահովէ բոլոր անոնց, որոնք կատարելիք աշխատանք չգտնելով, կը մնան անգործ։

Հիւանդութիւն.— Հիւանդութեան պարագային, ապահովագրութիւնը կը հալթահարէ բժիշկի, դեղի, գործիքներու, հիւանդանոցի մէջ դարմանումի, վիրաբուժական գործողութեան, (նաեւ ատամնաբոյժի), ծախքերը՝ ապահովագրեալին, իր կնոջ եւ 16 տարեկանէ վար ոչ-աշխատաւոր անոնց զաւակներուն, հետեւեալ պայմաններով.—

Ա.— Ապահովագրեալ հիւանդը ազատ է իր բժիշկը ընտրելու։

Բ.— Հիւանդը քննուելու համար, պարտաւոր է երթալ բժշկին աշխատանոցը, բացի այն պարագայէն, երբ իր վիճակը ծանր է եւ հետեւաբար, չի կրնար շարժիլ։

Երբ հիւանդը կը դիմէ ժամադիր բժիշկի մը որուն այցեդիմը սովորականէն բարձր է, յաւելուածական ծախքերը ինք կը կրէ։

Գ.— Ապահովագրութիւնը բժշկական ծախքերուն կը ժամադիր 80-85 առ 100, դեղագործական ծախքերուն՝ 85-100 առ 100 համեմատութեամբ։

Դ.— Հիւանդին կը վճարեն կէս օրավարձ, հիւանդութեան 6րդ օրէն սկսեալ, մինչեւ 6 ամիս։ Տկար օրավարձքերուն վերայ՝ 60 առ հարիւր յաւելումով։ Եթէ ապահովագրեալը հիւանդանոց մտնէ, (որովհետեւ ապահովագրութիւնը դարձեալ կը ժամադիր հիւանդանոցի ծախքերուն), օրավարձքի հատուցումը կ'իջնայ քառորդի, կէսի կամ 2)3ի, համաձայն հիւանդին ամուրի, ամուսնացած, կամ զաւկի տէր ըլլալուն։

Մայրութիւն.— Յղութեան ընթացքին եւ ծննդաբերութենէն յետոյ մինչեւ 6 ամիս, օրէնքի տրամադրութիւնները նոյնն են։

Ա.— Ծննդաբերութենէն 6 շաբաթ առաջ եւ 6 շաբաթ յետոյ, ապահովագրեալը իրաւունք ունի օրավարձքի հատուցման, պայմանաւ որ բոլորովին դադրեցնէ վարձու ամէն աշխատութիւն։

Բ.— Ամբողջ մէկ տարի, մայրը եթէ ինք կը մնուցանէ զաւակը, իրաւունք ունի ամսական նպաստի մը որուն գումարն է առաջին երկու ամիսները՝ 100 ֆրանք, երրորդ ամիսը 75, չորրորդ, հինգերորդ եւ վեցերորդ ամիսները 50, յետոյ կ'իջնէ 25էն 15 ֆրանք ամսէ ամիս։

Իսկ եթէ մայրական տկարութեան պատճառով ի վիճակի չէ ինքն իսկ մնուցանելու նորածինը, կը ստանայ օրական կաթի տոմսեր։

Անկարութիւն.— Ընկերք թէ մինչեւ վեց ամիս, ապահովագրութիւնը հիւանդին կը հալթահարէ կէս օրավարձք։ Վեց ամիսը լրանալուն, եթէ հիւանդը չէ առողջացած կամ եթէ արկածի մը հետեւանքով, վէրքերը գոցուելէ յետոյ իսկ՝ ապահովագրեալը կորսնցուցած է իր աշխատելու կարողութիւնը առնուազն երկու-երրորդ չափով՝ իրաւունք ունի նախ ժամանակաւոր, եւ յետոյ տեւականապէս՝ անկարութեան թոշակի։

Անկարութեան թոշակը ժամանակաւոր կը նկատուի եւ ըստ այնմ կը վճարուի մինչեւ հինգ տարի։

Հիւանդը կամ արկածեալը, հինգ տարի շարունակ կը ստանայ նաեւ դեղի եւ դարմանի փոխարժէք, համաձայն օրէնքի տրամադրութեանց։ Եթէ այդ ժամանակաշրջանին, չկրցաւ վերստանալ աշխատանքի իր ընդունակութիւնը, անկարողութեան թոշակը կը վերածուի տեւականի։

Երեսուն տարեկանէն վար ապահովագրեալի մը անկարողութեան թոշակի սահմն է մինչեւ օրավարձքի 40 առ 100ը։

Երեսունէ վեր ապահովագրեալները, եթէ օրէնքի կիրարկման թուականէն սկսեալ, վեց տարի շարունակաբար վճարած են իրենց ապահովագրութեան սակերը, կը ստանան նուազագոյն 1000 ֆրանք անկարողութեան թոշակ։ Պակաս տարիներու իւրաքանչիւրին համար 100ական ֆրանք կը նուազի, պայմանաւ որ թոշակը չիջնէ 600 ֆրանքէն վար։

Անկարողութեան թոշակը կը կտրուի, երբ ապահովագրեալը կարենայ ապաքինիլ այնքա՛ն որ առողջ աշխատաւորի մը կէս գործէն աւելին արտադրելու ի վիճակի ըլլայ։

Ասոնցմէ զատ, կան նաեւ ծերութեան, մահուան, ընտանեկան ծանրաբեռնուածի եւ գործատութեան պարագաներ։

Մահուան պարագային, մեռնողին կինը կամ զաւակները կը ստանան դրամագլուխ մը, տարեկան միջին աշխատավարձքի 20 առ 100 համեմատութեամբ։ Այս գումարը 1000 ֆրանքէն վար չպիտի ըլլայ, պայմանաւ որ մեռնողը տարի մը գոնէ, կանոնաւոր կերպով վճարած ըլլայ իր ժամական ապահովագինը։

Ակամայ գործազրկութեան պահուն (գործերու դադարման կամ տնտեսական ճգնաժամի հետեւանքով) գործազուրկը երեք ամիս առ սոսկ աւելն իրաւունք ունի հատուցում մը, կարգ մը սահմանափակումներով։

Ահա այս առաւելութիւններն են որ ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքը կ'երաշխաւորէ վարձուած աշխատաւորներուն։

Բայց, օտար աշխատաւորը որ տեղացիին բոլոր պարտաւորութիւնները կը կատարէ, տեսնենք թէ ի՞նչ սահմանափակումներով կ'օգտուի օրէնքէն։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆ

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՓՈՔՐ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պուքրէշ, 5 սեպտ.— Փոքր Համաձայնութեան երկիրներու ուսանողները գումարուելով Բլուժի մէջ, քուէարկեցին հետեւեալ բանաձեւը։

Ռումանիոյ, Չուկոսլաւիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ ազգային ուսանողական միութիւնները՝ հաստատելով որ երեք երկիրներու համալսարանական ուսանողութիւնը ապագային պէտք է պաշտպանէ նոյն շահերը, որոշեցին ստեղծել «Ուսանողներու Փոքր Համաձայնութիւն» մը։

Նոր կազմակերպութիւնը պիտի խորացնէ մտաւորական փոխադարձ ստեղծագործութիւնները, նպատակ ունենալով անհետացնել այս ազգերուն սպառնացող բոլոր ձգտումները։

ՄՈՌՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ԼՔՈՒԱԾՆԵՐ

ԼՈՆԴՈՆ, 25 օգոստ. (Թղթ.)— Վերջերս տեղի ունեցած թագաւորական խորհուրդի ընտրութեան 284 քուէարկուներու վրայ քուէները եկած էին։ Ընտրուած պ. պ. Ստեփան Լիմոնճեան, Տրօս Չպուքճեան, Տքթ. Պապ Փօթուրլեան, Ցարութիւն Շըրգեան, Լեւոն Թերզեան, կարապետ կոստանեան, Ընդ. Գաբրիէլեան (քեռի)։

Այս ընտրութեամբ, Լոնդրայի քան ունեցած լաւ կազմակերպ ղաքական խորհուրդ մը, որմէ ղութիւնը արդիւնաւոր գործունէութիւն կը սպասէ։ Դպրոցը, որ խանձելի եր մինչեւ հիմա, շուշտ ա՛լ աւելի ապահով մը պիտի ունենայ թէ նիւթապէս եւ թէ՛ բարոյապէս պէս որ՝ Ազէվիներու շրջանի թական տեսուչին կոդմէ մը եւս ըսել տրուի տեղացիներ

— Օրինակ առէ՛ք Հայեցէ՛ք անոնց գաղթական ճակին եւ պահած դպրոցին։

Լաթաքիոյ կաթող. փոխ նորդ Եփրեմ Ծ. վարդապետ նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը օգ 14ին այցելեցին ճէպելը նուա գիւղերէն ղոնէմիէ։ Ընդ տրելի եր գիւղի Հայերուն ո խութիւնը։ Առաջին անգամ էր այսպիսի այցելութիւն մը կը վա լէին։ Մեծ խանդավառութեան ընդունեցին ութ հոգինոց խում նոյն իրիկուն իսկ ժողով տեղի ունեցաւ։ Այդ լքուածքուն մէջ կար Հայու սիրտ հոգի։ Թէեւ արաբախօս, աղեղուած Հայերէն մը դեռ կը պահ

Գիւղը կը բաղկանայ 42 տ Հայութենէ։ Ասոնցմէ տարուելով բողոքականներու բողոքութիւններէն եւ խոտուած օգնութիւններէն, ուր ցած են մայրերնի եկեղեցիէն սակայն կը պահեն իրենց Հայ գին։ Գիւղը հիանալի ամրացմը է։ Ամէն կողմ գլգլացող բեր եւ պաղորակ աղբիւրներ Պ քը շատ լաւ է ու գեղեցիկ, հ օդը չոր եւ զով։ Միակ գժբա տութիւնն այն է որ գիւղացիներ մշակելի հող չունին եւ աղքատ են։ Այս գիւղն ալ դերծ չէ ծանգած արտագաղթի ախտէն։ Գիւղ 480 բնակչութեան հագիւ բ մէկ երրորդը մնացած է։

Հակառակ այդքան փոքր քի լալուն, այս գիւղը ժառանգակ ներ ալ տուած է։ Գիւղէն ելած են քանի մը վարդապետներ, պիսկոպոս մը՝ Սրապեան, որ ժամանակ մը Սիսի մէջ կաթող. փ խանորդ եղած է։

Իրենց եկեղեցիին մէջ ոչ մ սպաս եւ գոյք կայ, այլ միայ չորս պատեր։ Պատարագին ներկ էին մնծն ու պզտիկը։ կազմ գաւ վարչական մարմին մը գիւ ղին եւ դպրոցին պէտքերուն հ տանելու համար։ Բոլորն ալ ձանագրուեցան ազգային տուրք մը։

Խանդավառութիւնը կատար եալ եղաւ, երբ Լաթաքիոյ գագողները միաբերան գիւղին ձ բերուն եւ պարտէզներուն մէ «Հայաստան», «Մեր Հայրենիք» եւ ուրիշ ազգային երգեր կը դացնէին։

Խումբին հետ կը գտնուէր նաեւ Լաթաքիոյ միակ Հայ բժիշ կը Տօքթ. Պագուստ Փօթուրլեան որ ձրիօրէն քննեց հիւանդները կ. Խաչի կողմէ տրամադրուած քինները բաժնեց բոլորին։

Կաթող. փոխանորդը կ'աշխատի 4—5 գիւղերու մէջ դպրո

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱՑՎԱԾ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄՆԻՆ ՀԱՆՁՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը որոշում է.

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման նախարարին հանձնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անունից ստորագրել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Հայկական ԽՍՀ-ի միջև 1928 թվականի հոկտեմբերի 3-ին կնքված սահմանային համաձայնագրի 1-ին հոդվածի 1-ին կետի համաձայն Հայկական ԽՍՀ-ին հանձնվող տարածքի սահմանագծի նկարագրությունը:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակման օրվանից:

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Երևան, 1939 թ. հոկտեմբերի 3

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ-Ի ՀԱՆՁՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԾԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայկական ԽՍՀ-ին հանձնվող տարածքի սահմանագիծը սկսվում է Ախուրյան գետի հունի հյուսիսային կողմում գտնվող Ղարաքիլիսա լեռան գագաթից, որտեղ հանդիպում են Հայկական ԽՍՀ-ի, Թուրքիայի և Վրաստանի սահմանները, և ուղղվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա լեռան գագաթով անցնող ուղղությամբ, հասնում է Ղարաքիլիսա լեռան հարավային լանջին գտնվող Ղարաքիլիսա գյուղի հյուսիսային ծայրամասում գտնվող սահմանային 1-ին նշանին, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 2-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հյուսիսային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 3-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 4-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հյուսիսային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 5-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 6-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 7-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 8-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 9-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 10-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 11-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 12-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 13-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 14-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 15-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 16-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 17-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 18-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 19-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 20-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 21-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 22-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 23-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 24-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 25-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 26-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 27-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 28-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 29-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 30-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 31-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 32-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 33-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 34-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 35-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 36-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 37-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 38-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 39-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 40-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 41-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 42-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 43-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 44-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 45-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 46-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 47-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 48-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 49-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 50-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 51-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 52-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 53-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 54-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 55-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 56-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 57-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 58-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 59-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 60-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 61-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 62-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 63-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 64-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 65-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 66-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 67-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 68-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 69-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 70-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 71-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 72-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 73-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 74-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 75-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 76-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 77-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 78-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 79-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 80-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 81-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 82-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 83-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 84-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 85-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 86-րդ նշանին, որը գտնվում է Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասում, Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ճանապարհի հարավային կողմում, այնուհետև շարունակվում է դեպի հարավ-արևելք՝ Ղարաքիլիսա գյուղի հարավային ծայրամասով անցնող ուղղությամբ, հասնում է սահմանային 87-ր

վարչութիւնը ոեւէ ծախքի չպիտի նստի Լեհաստանի: Բաւական պիտի ըլլայ կազմել լեհ Հրեաներէ բաղկացած բանակ մը: Վարչական պաշտօնները նոյնպէս մեծ մասամբ Հրեաներուն պէտք է յանձնուին:

Պրիանի ճառը

Մաքսոնըլտէն վերջ, Պելճիքայի արտաքին նախարար Փոլ Հիմանս եւ Ֆրանսայի վարչապետ Պրիան եւս Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհանուր ժողովին մէջ ճառեր խօսեցան՝ չափազանցելու ազգերու համերաշխութիւնը, խաղաղութեան պահպանումը եւ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու կազմութիւնը:

Պրիան նախ վեր հանեց այն դերը, զոր կատարած է Ազգերու Դաշնակցութիւնը տասը տարիէ ի վեր, խաղաղութեան պահպանման եւ ազգերու եղբայրութեան համար: Շեշտեց թէ Լոքառնոն ծնաւ Ազգերու Դաշնակցութենէն եւ Լոքառնոյի ոգիով հագեցած էր Ժընեւի արխպագոսին մէջ եկաւ բազմիլ գերմանացի պատուիրակութիւնը, որուն հետ կարենալ գործակցելուն ուրախ է Ֆրանսայի ներկայացուցիչը: Դարձեալ Ազգերու Դաշնակցութեան շնորհիւ է որ ստորագրուեցաւ Փարիզի դաշինքը (Քելլոգ-Պրիան): Խաղաղութեան ճամբուն վրայ առնուած մեծ քայլեր են ասոնք:

Եւ սակայն, դիտել տուաւ Պրիան, կայ դեռ ծանր պակաս մը, զոր ուշ կամ կանուխ պէտք է լրացնել: Դատապարտած ենք պատերազմը, որ այսուհետեւ ոճիր մը կը նկատուի, մինչ քանի մը տարի առաջ օրինաւոր կը նկատուէր: Բայց ո՞վ կրնայ ըսել թէ ասիկա բաւական է: երբ բոլոր ժողովուրդներու մէջ ջլէն միայն մէկը խանգարել ուզէ խաղաղութիւնը, ի՞նչ կրնանք ընել, ի՞նչ ուժ ունինք մեր ձեռքը: Անհրաժեշտ է նախզգուշական պատժական միջոցներ ձեռք առնել, ստեղծել բազուկ մը, որ պատժէ պատերազմի պատասխանատուն:

Վարչապետը յետոյ խօսեցաւ Ազգերու Խորհրդաժողովին, սպառազինութիւններու սահմանափակման, երաշխաւորութեան, դիւանագիտական բանակցութեանց, պարտադիր իրաւարարութեան, տնտեսական խաղաղութեան մասին: Յետոյ պարզեց իր հիմնական միտքը՝ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու կազմութիւնը:

ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ

«Թայմզ»ի Րիկայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ համայնավար կուսակցութեան մէջ լուրջ ներքին տագնապ առաջ եկած է: Երեւան հանուած են ոչ-ստալինեան լայնածաւալ անհնազանդ հատուածներ: Մոսկուայի կեդրոնական կազմակերպութիւնը կը յայտարարէ թէ՝ գաւառական բազմաթիւ կեդրոններու մէջ կուսակցութեան վարիչները անվստահելի են, ու կուսակցական մեքենան «հիւանդ» է մանաւանդ Լենինգրադի, Նիժնի-Նովգորոդի, Աստրախանի, Բագուի եւ Թուլայի, նոյնիսկ Մոսկուայի մէկ մասին մէջ: Տագնապ կայ նաեւ երմտական գործավարութեան, պետական դրամատան եւ կրթական գործավարութեան մէջ:

Կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Պրաւդա» դիտել կուտայ թէ Լենինգրադ մէկն է ամէնէն «հիւանդ» շրջաններէն, ուր գլխաւոր վարիչները, նախկին լենինականներ, այժմ ինկած են օտար ազդեցութեան տակ: Աւելի գէշն այն է որ, կ'աւելցնէ, Լենինգրադի վերստուգիչ յանձնաժողովը, որ գանոնք հետապնդելու պաշտօն ունի, անոնց հետ միացած է:

Այս պարագան յուսահատութեան մատնած է հաւատարիմ լենինականները, որոնցմէ չորս հոգի վերջերս անձնասպանութիւն գործեցին, որովհետեւ չէին յաջողած հաւսղել վերստուգիչ յանձնաժողովը չեզոքացնել քայքայիչ ուժերը:

«Պրաւդա»յի հաւաձայն, վարիչներուն այս քայքայումը հետեւանք է ընդդիմադիր այլ թեւի ազդեցութեան եւ Բուխարինի պէս մտածողներու շատնալուն:

Հռենոսը կը պարպուի

Հռենոսեան հողամասերու անգլիական գրաւման բանակի հրամանատարը առջի օր վիսպատրնինահանգապետին այցելեց, անձամբ հաղորդելու համար անգլիական պահակազօրքերու պարպումի յատակագիծը:

Պարպումը պիտի սկսի սեպտեմբեր 14ին: Սեպտեմբեր 27ին Քէօնիկսթայն, սեպտ. 28ին ալ Լանկէնշվալպախ ամբողջովին պարպուած պիտի ըլլան: Սեպտեմբեր 29ին հրետանին եւ հրաձայլերը պիտի մեկնին Վիսպատրնի շրջանէն:

Հոկտեմբեր 9ին պիտի սկսի Վիսպատրնի հետեւակազօրքին պարպումը:

Դեկտեմբեր 7ին Վիսպատրն, դեկտ. 9ին ալ Պինկէն ամբողջովին պարպուած պիտի ըլլան: Դեկտ. 13ին ամբողջ Հռենոսիոյ անգլիական զինուորները մեկնած պիտի ըլլան:

Քոպլէնցի անգլ. մարզպանին պատուոյ պահակախումբը հինգշաբթի օր Վիսպատրն փոխադրուեցաւ:

*** Անգլիական զինուորները դէպի կայարան փոխադրող մեծ ինքնաշարժ մը ուրիշ կառքի մը բախելով, տապալեցաւ: Անգլիացի հինգ զինուորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան եւ ամիսպղաբար հիւանդանոց փոխադրուեցան:

*** Քէ՛լի քաղաքապետը նամակ մը ուղղեց գրաւուած շրջաններու նախարարին, խնդրելով որ Ֆրանսական զինուորները Քէ՛լի կամրջագլուխը: Ները կարելի եղածին չափ շուտ պարպեն Քէ՛լի կամրջագլուխը:

Անգլեւռուս յարաբերութիւններ

Անգլիոյ արտաքին նախարար Հէնտըրսըն՝ Ժընեւի մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ անգլեւռուս յարաբերութեանց մասին.

— Յարաբերութիւններու վերսկսումը կարելի չէ, մինչեւ որ կացութեան մասին զեկոյց չտրուի խորհրդարանին մէջ: Մինչ այդ, դեռ պէտք է աշխատիլ՝ պատրաստելու համար ծրագիրը ապագայ բանակցութեանց, որոնք կը յուսամ թէ պիտի յանգին երկու երկիրներու միջեւ առկախ խնդիրներու կարգադրութեան: Անգլիական կառավարութիւնը կը փափաքի կարելի եղածին չափ շուտ վերսկսիլ յարաբերութիւնները Ռուսիոյ հետ, գանոնք հիմնելով բարեկամական եւ ամուր խարիսխի մը վրայ: Ետ չէ առնուած խորհրդային կառավարութեան ուղղուած այն հրաւէրը, որով Լոնտոն կը կանչուէր ձեռնհաս պատուիրակ մը՝ հետապնդելիք ամէնէն արագ միջոցը քննելու համար:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ

Ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Café la Petite Sourceին մէջ, Métro Odéon.

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ 4ՐԴ ՏԱՐԻ

Կազմակերպուած Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ. մասնաճիւղի կողմէ վաղը Կիրակի փոն թ'Էվէքի ծանօթ մարզադաշտը: Կը հրաւիրուին բոլոր հայ խումբերը: Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Aharon Dikranianի, Etab. H. Pellet, Vienne, Isère.

Ծանօթ.— Ողիմպիականէն յետոյ կը սկսի բաժակի ախոյեանական մրցումը:

ԵՐԵԿՈՅԹ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Զ. Ե. Ո. Մ-եան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ այս իրիկուն ժամը 8.30ին, 203 Ave. de Saxe, «Arthur» սրճարանին պարտէզը: *Մուտքը ազատ է:*

Հ. Ց. Դ.

Գ Ա Խ Ա Ր

Տէսինի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերը վաղը ժամը 6ին Café de la Paix: *Կարեւոր օրակարգ:*

Տէսինի կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Յարութիւն Քէօշկէրեանի իր եղբօր մահուան առթիւ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. Միութիւն մը կազմելու համար, փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր վաստակաւոր արհեստագործներուն հետ հանդիպում մը պիտի ունենայ Ֆրանսական Ազգային Ժողովի պատգամաւոր Ժ. Ժիրարտէն, Ուրբաթ 6ին, ժամը 9ին, Մեծ Արեւելեան Հիւրանոցի սրահը:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆ Փ
Մարսէյլ, Գործ.— 800.50,

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT

ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Շետեւեալ չափաւոր գիներով

12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

Ծախու է Իսի-լէ-Մուլինոյի մէջ 12 փիէսով տուն մը 116 քառ. մէթր պարտէզով ուր կարելի է շինել նոր շէնք մը:

Ջուր, ելեկտրականութիւն, տարեկան վարձք 17,000 ֆր., նպաստաւոր պայմաններ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. Diasի, *33* Bld. des Montquartiers, Issy-les-Moulineaux, Seine.

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ԲԱՆԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԻԹԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 RueBeaugrenelle, Paris(15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Տօքթ. MICHENCOU
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12ին եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10 12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմաւիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատուառ: Ազ.ճամխտ եւ արագ խորհրդակցութ.ատէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9 12.

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւ ու ամանը | 2-14 Ֆրանք

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Սեպտեմբեր 1929

		ԴՐԱՄՆԵՐ	ՖՐ.
Սթերլին,		L. St.	123.87
Տոլար,		Dollar	25.54
Մարք	100	Mark	608.—
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի		» » or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.60
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.—
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ.ֆր.Ֆոնս.	I Cr. Fonc.Eg.	2260.—
»	II »	1665.—
»	III »	1650.—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs	82.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, եթէ կը փափաքիս իդող եւ տուն մը ունենալ Մարսէյլի մէջ կամ շրջակաները, դիմէ իսկոյն Comptoir Régional, 6 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես ամէն դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար: Մէկ անգամ այցելելը բաւական է իմոգուելու համար: Ընդունելութեանց ժամ 9—12 15—19: Թէլէֆոն Փոլպէր 53—91: Մարսէյլ:

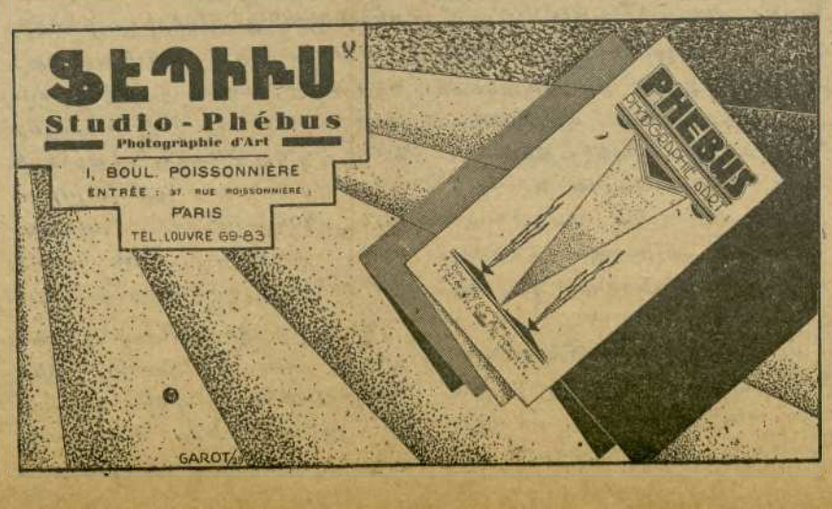
ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

ՏՕՔԹ. Ա. Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:*
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան :

Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:

Անթըրփրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր գիներուն աժանութեան:

(Ուսի) ԲԱՐՈՒՆԱԿ (Ֆանոնի) ՅԱԿՈՒԶ
CAFÉ - RESTAURANT **BOSPHORE** 74 Rue Sedaine. Paris (11e)
Փարիզի յատկին նուագածուներէ բաղկացած բնիկ խումբը կը նուագէ շինգ-շաբաթ. հաքամ. կիրակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ Մոբերի
ՏԷր եւ Ցնօրէն ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*
Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
COLUMBIA MARK
18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE
H. ARTINIAN, 26-28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil.
Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարի նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ գրուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամէնավերջին փիլիսինչպէս նաեւ հայերէն նոր եղանակները եւ Արշին մալ այլ բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:
Աբեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղեցուած գին

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ VAHRAM

8 Rue Jouy Rouve Bl

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կազէլները* եւ *օփէրէթները*՝ երգուած *հանրածանօթ* արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI

ՏԷր եւ Ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու գէշը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, կորդ ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»		»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
8
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1929

8 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1054

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼԱԲԻՒՐԻՆԹՈՍ

Անցեալ օր, պատահաբար անդրադարձանք ընդվզեցուցիչ նիւթով մը,— միթքի, լեզուի եւ ճաշակի օրանակաւորութեան: Չարկ է բացատրել թէ՝ իսկապէս անհանդուրժելի համեմատութիւններ ստացած է այդ ախտը:

Ատեն մը՝ կարելի էր չգմեղացուցիչ պատճառներ գտնել, այդ կացութիւնը բացատրելու համար: Մանաւանդ երանգներու թուրքերէն մէջ, ուր մարդիկ շշմած՝ զարհուրելի բռնակալութեան մը մագիլներուն տակ, չէին կրնար թօթափել կոշկոտ կապած ունակութիւնները:

Այնտեղ՝ քմծիծաղ մը կ'արձակէինք ու կ'անցնէինք, երբ մարդիկ խանդավառ ճոռոմաբանութիւններով կը փառաբանէին Հաւաստանեայց կղերը, հայ նահապետական բարքերը, ամբոխներու եւ էֆէնտիներու կենցաղը, ու կը գայթակղէին, եթէ նոր, իրենց համար խորթ ձայն մը հնչէր:

Եկա՛ւ Օսմ. Սահմանադրութիւնը, եւ կազդուրիչ շունչ մը թրքութենէն մեր հոգին: Քակուեցան շղթաները եւ խոստումներէ ակօսներ բացուեցան: Իրարու ետեւէ փլան շատ մը կաղապարներ, եւ զանազան շղթեր պայծառացուցին մթնոլորտը:

Բայց, չափազանց կարճ տեւեց այդ շրջանը: Բացուած ճեղքերէն գլուխ բարձրացուցին, նաեւ տգիտութիւնն ու իմաստակութիւնը: Սանձարձակ ասպարէզ գտաւ դիւրին փառքերու մարմաջը: Անզգալաբար տուն-տեղ եղան բառեր եւ բացատրութիւններ, որոնք յետոյ հոգեբանութիւն կազմեցին:

... Փլուզումներէն յետոյ, այսօր, օտար եւ ազատ երկնքի տակ, ուր ոչ գրաքննութիւնը կը կապկպէ մեր թեւերը, ոչ ալ մարդիկ մեր գոյութիւնը կը յիշեն, տնավարի աշտարակներ շիներ ենք մենք մեզի համար, ու ոչ միայն բերանացի, այլ եւ գրաւոր կը պոռանք եւ յանկերգի կը վերածենք աշխարհի բոլոր տխմարութիւնները:

Կը գրենք լեզու մը, որուն տարրական կանոններն անգամ չենք գիտեր:

Կը գործածենք բառեր, որոնք ճառերու արձագանգներ են կամ բառարաններէն գողցուած բացատրութիւններ:

Եւ մանաւանդ, կ'արտայայտենք միթքեր որոնք առնուազն վաթսուն տարուան թարմութիւն ունին:

Այսպէ՛ս է որ, մարդիկ թութակաբար թուղթեր կը յանձնեն անբովանդակ ածականներ — «անբասիր», «անկաշառ», «անձնուէր», «առաքինի», «տիպար Հայ»,— մեզի ներկայացնելու համար գարշելի ոչնչութիւններ: Ծեփուած գերեզմաններ:

Այսպէ՛ս է որ, «գերերջանիկ» նշանաւոր քներ եւ հարսնիքներ կը նկարագրուին, եւ մարդիկ Լոյս Քաղաքին մէջ, քաղաքական շաբաթաթերթի մը էջերէն կ'իմանան թէ ընկեր մը, «տառապանքներու թոհուբոհին մէջ սրտով եւ հոգւով վսեմացած յաղթաքայլ ողջունեց Նորաբաց կեանքի մը արշալոյսը»:

Այսպէ՛ս է որ, թրքախօս «չէրչի» մը, ընդունակ՝ ամէն տեսակ ածիրներ ներշնչելու եւ սարքելու, կարապետ Մելքոնեան, կը դառնայ «ազգային մեծ բարերար», եւ կը ստորագրէ բառնասեղծական բառեր, արձենցնելու համար «անտարբեր երջանիկներու քնացած խղճմտանքները»: (Չարցը կը վերաբերի Անդրանիկի յուշարձանին առթիւ բացուած հանգանակութեան): Ու կը գտնուի հայերէն թերթ մըն ալ — դարձեալ քաղաքական օրկան — որ պարտականութիւն կը սեպէ արցունք եւ լորձունք թափել երկու սիւնակի վրայ, այս խարդախ, ծաղրանկար կոչին առթիւ:

Այսպէ՛ս է որ, քարիւղի հոր մը, Գալուստ Կիւլպէնկեան, կը դառնայ «ազգային փառք եւ պարծանք», ազգին գոյութիւնն իսկ ուրանալու գնով:

Եւ այսպէ՛ս է, վերջապէս, որ առտու իրիկուն, փարիզէն մինչեւ Ամերիկա, լայնքին եւ երկայնքին, իրար կը խառնուին բառեր, ածականներ, իրական արժէքներ եւ կաւէ արձաններ, առաքինութիւններ եւ պղծութիւններ, ճշմարիտ գործեր եւ ծայրագոյն զարգացման շինծու նշաններ, այս թշուառ ժողովուրդի գլխուն ստեղծելով զարհուրելի լաբիւրինթոս մը, ուր հազար առաջնորդներ չպիտի կրնային ճամբայ գտնել:

Սթափեցէ՛ք, ընկերներ, քաղաքացիներ, բարեկամ թէ թշնամի, յեղափոխական թէ հայ լուսաւորչական ազգասէր,— ո՞ւր կ'երթանք այսպէս:

Ո՞ր կը տանինք այս ժողովուրդը, այսպէս տնավարի, կամ քէն կապած իրարու դէմ: կամ լոլիկ դարձած, ոստոստելով քառասուն եղանակի վրայ:

Ո՞ր մէկ ձայնը պիտի լսէ, ո՞ր մէկ եղանակին պիտի հետեւի, ո՞րը պիտի մոռնայ և ո՞րը պիտի սորվի այս Մեծ Չաւրը:

Անո՛նք որ քար քարի վրայ կը շարեն առանց աչ ու ձախ նայելու, պիտի կրնա՞ն, վերջապէս, գոնէ մէկ բաց դուռ գտնել, լաբիւրինթոսէն դուրս գալու համար...

Դեղագործը, որ ցուցանիշ մը կը գրէ, աւելի պատասխատու չէ քան խմբագիրը կամ յօդուածագիրը:

Դեղագործին սխալը կամ սայթաքումը կապ ունի մէկ անհատի ճակատագրին հետ:

Այսքա՞ն ալ պատասխանատուութեան զգացում չունի հայ խմբագիրը կամ յօդուածագիրը, հարիւրներու եւ հազարներու հանդէպ...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

375 ՖՐԱՆԿ ՏՈՒՈՂՆԵՐԸ ԵՑ ՊԻՏԻ ԱՌՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՄԸ

Ինչպէս կը յիշուի, 1926 օգոստոս 3ի օրէնքը 375 ֆրանկի բարձրացուցած էր օտարականներու ինքնութեան թուղթի փոխարժէքը (բանուորներու, գիտնականներու եւ Ֆրանսացի գաւակ ունեցողներու համար 40 ֆրանք), մինչ անկէ առաջ 68 եւ 20 ֆրանք էր:

Այս սակը շատ ծանր բլլալով, բազմաթիւ օտար պետութիւնները բողոքեցին Ֆրանսական կառավարութեան մօտ եւ փոխադարձութեան դիմելու խօսքեր բրին, այնպէս որ, Ֆրանսական խորհրդարանը 1927 մարտ 26ին նոր օրէնքով մը ինքնութեան թուղթի արժէքը իջեցուց 100 եւ 20 ֆրանքի (երկու տարուան համար) եւ ցարդ այդ օրէնքն է որ կը գործադրուի:

Եւ սակայն 1926 օգոստոս 3ին եւ 1927 մարտ 26ի միջեւ բազմաթիւ օտարականներ, անոնց մէջ նաեւ Հայեր, ինքնութեան թուղթերը առած էին՝ վճարելով 375 եւ 40 ֆրանք, բազմանդամ ընտանիքներու համար խիստ ծանր բեռ մը նկած էր այս վճարումը:

Օտար պետութեանց եւ անհատներու դիմումին վրայ, կառավարութիւնը 1929 օգոստոս 30 թուակիր օրէնք մը իրատարակեց, որով 1926 օգոստոս 3ի օրէնքը բոլորովին չեղեալ նկատուելով, 375 եւ 40 ֆրանք վճարողներուն իրաւունք կը տրուի ետ պահանջել իրենց վճարած աւելի դրամը: Այսինքն 375 ֆրանքէն 100, 40 ֆրանքէն 20 վար պիտի դրուի եւ մնացեալը պիտի վերադարձուի: Ասոր համար մէկ տարի պայմանաժամ նշանակուած է: 1930 օգոստոս 31էն յետոյ կատարուած դիմումները նկատի չպիտի առնուին:

Շուտով պիտի իրատարակուի իրաւանագիր մը, որ պիտի որոշէ կատարուելիք դիմումներուն մանրամասնութիւնները: Այժմէն կարելի է ըսել սակայն թէ՝ 3 ֆր. 60նոց դրոշմեալ թուղթի (Papier timbré) վրայ խնդրագիր պիտի ներկայացուի ինքնութեան թուղթը տուող պաշտօնատան: Անոնք որ դեռ իրենց մօտ ունին 375 եւ 40 ֆրանքնոց դրոշմաթուղթ կրող ինքնութեան թուղթերը, իրենց խնդրագրին պիտի կցեն զանոնք, իսկ անոնք որ նոր ինքնութեան թուղթ առած են, ոեւէ բան կցելու պէտք չունին, պարզապէս յիշատակութիւն պիտի ընեն:

Աւելորդ դրամները ետ պահանջելու իրաւունք պիտի ունենան նոյնիսկ այն օտարականները, որոնք ներկայիս Ֆրանսայէն մեկնած են, որովհետեւ օրէնքը ոեւէ զանազանութիւն չի դներ ներկայիս Ֆրանսա բնակող եւ անկէ հեռացածներու միջեւ:

Վիքթոր Հիւկօ եւ Նահապետ Ռուսինեան

Ինչպէս հաղորդեցինք անցեալ օր, Excelsior գրած էր թէ «ներկայիս Էրզրումի (Հայաստան) մէջ կը ներկայացուի Վիքթոր Հիւկոյի Ruy Blas՝ հայերէն լեզուով» եւ թէ հայ ուրբ կը ծափահարեն Ֆրանսացի մեծ գրողին թատերական այդ գործը, որ հայերէնի թարգմանուած է Roussignonի կողմէ:

Կ'երեւի թուրքի մը դիտողութեան վրայ, Ֆրանսերէն թերթը քանի՛ մը օր առաջ փութացած էր սրբագրել թէ՝ Էրզրումը՛չ է Հայաստանի այլ թուրքիոյ մէջ կը գտնուի:

Ուրիշ Հայեր ալ ուրիշ դիտողութիւններ ըրած են անշուշտ Excelsiorի խմբագրութեան, որ երէկուան թիւին մէջ կը գրէ.

— «Երբ իր Ruy Blasի հայ թարգմանիչին շնորհակալութիւն կը յայտնէր, Վիքթոր Հիւկօ չէր կրնար նախատեսել թէ ո՛րքան ազմուկ պիտի յարուցանէր օր մը իր տրամը Արեւելքի մէջ, ուր հողը կ'այրի:

Այս թարգմանութեան մասին մեր արձագանգները վառօդին կրակ տուին: Ինչպէս տեսանք, թուրքերը կը պահանջեն Էրզրումը, որ—ինչպէս Հայ մը պէտք կը տեսնէ յիշեցնել— Հայաստանի մայրաքաղաքն էր իր անդամատութենէն առաջ ու այս Հայուն եղբայրները կը պնդեն որ Ruy Blasի թարգմանութեան հայրութիւնը կը պատկանի իրենցիններէն մէկուն:

«Roussignon»ը, որուն անունը Ֆրանսացուցած էր անշուշտ վարպետը, իրականին մէջ կը կոչուէր Ռուսինեան, Նահապետ Ռուսինեան:

Ուրեմն ուրախութեամբ Ռուսինեանի կը վերադարձնենք այն որ կը վերագրուէր Roussignonի:

Ասկէ զատ Ռուսինեան հայ ազգային բանաստեղծ մըն է, որուն երգերը գինքը արժանի կը դարձնէին թարգմանել Վիքթոր Հիւկոյի գործերը:»

Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ

Վաղը՝ երկուշաբթի կէսօրին Ֆրանսայի վարչապետ Պրիան հացկերոյթ մը կուտայ ժընեւի մէջ 27 եւրոպական պետութեանց ներկայացուցիչներուն, անոնց հետ խորհրդակցելու համար Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ կազմելու մասին: Ասիկա պիտի բլլայ առաջին շփումը՝ այսքան կարեւոր խնդրի մը մարմին տալու համար: Եւրոպան կազդուրուելու եւ ոտքի կանգնելու համար պէտք ունի տնտեսական միութեան: Հետեւաբար նախ տնտեսական գետնի վրայ է որ համերաշխութիւն պիտի գոյանայ, որովհետեւ պատերազմներու մեծ մասին պատճառն է տնտեսական մրցակցութիւնը: Ուրեմն պատերազմը արգիլելու համար նախ արմատախիլ պէտք է ընել անոր հիմնական պատճառները:

Հենտրսընի ճառը

Անգլիոյ արտաքին նախարար Արթըր Հէնտրսըն Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհանուր ժողովին մէջ շարունակելով շարքը մեծ ճառերուն, յայտարարեց թէ կը հաստատէ Պրիանի այն միտքը թէ Լահէյի խորհրդաժողովը երջանիկ արդիւնքի մը յանգեցաւ շնորհիւ Ազգերու Դաշնակցութեան ոգիին: Հէնտրսըն մեծ յոյս ունի որ Լահէյի որոշումները պիտի դիւրացնեն յառաջիկայ բանակցութիւնները: Մանաւանդ Հէնտրսոնը պարպելու համար տրուած միակամ որոշումները պիտի ապահովեն փափաքելի գործակցութեան մը շարունակութիւնը:

Հէնտրսընի կարծիքով, պէտք է Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտը աւելի եւս զօրացնել, անոր մէջ մտցնելով պարտադիր իրաւարարութիւնը: Ու որպէսզի կարելի բլլայ գործնական արդիւնքի մը յանգիլ, անգլ. նախարարը կ'առաջարկէ բարեփոխել Ուխտին 12րդ եւ 15րդ յօդուածները այն ձեւով, որ Բէլլոկի դաշինքին սկզբունքը, մանաւանդ պատերազմի դիմելէ հանդիսաւորապէս հրաժարումը արձանագրուի անոր մէջ:

Ֆրանս. պատուիրակութիւնը համաձայն է այս առաջարկին, պայմանաւ որ ապահովութեան դաշինքն ալ պարտադիր իրաւարարութեան խնդրին հետ միաժամանակ նկատի առնուի եւ բոլոր խորհրդարաններու վաւերացման ենթարկուի:

∴ Որոշուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդի տարեկան նիստերը 4էն 3ի իջեցնել:

∴ Ազգերու Դաշնակցութեան կազմութեան տասնամեակին առթիւ երէկ կէսօրէ վերջ հիմնարկէքը կատարուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան Պալատին: Առաջին քարին տակ դրուեցան աշխարհի բոլոր լեզուներով գրուած հdepeշներ, բոլոր երկիրներու դրամները եւ Ուխտին մէկ օրինակը: Շէնքը պիտի արժէ 100 միլիոն ֆրանքէն աւելի:

Պատրիարքարանները տուրքի ենթակայ

Լուրի մը համաձայն, որոշուած է տուրք գանձել Պոլսոյ հայ եւ յոյն պատրիարքարաններէն, անոնց ենթակայ հաստատութիւններէն, ինչպէս նաեւ թուրք բարեգործական հիմնարկութիւններէն: Ներկայ պատերազմէն 5068 ոսկի 74 դրուշ տուրք կը պահանջուի, իսկ հրէական Օրահայիմ հիւանդանոցէն 30421 ոսկի:

Տուրք կ'ուզուի համաձայն ժառանգական օրէնքին, որ կը տրամադրէ տուրք գանձել ամէն տեսակ նուիրատուութիւններէ:

ՆՈՐ ԿՌԻՒՆԵՐ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ՝ հեծեալ Պէտէվիներ, որոնք կ'ուզէին կազայի կողմէն յառաջանալ դէպի Երուսաղէմ, ծանր բդհարում մը ունեցան անգլիական զինուորներուն հետ:

Կուիւներու ընթացքին երկուստեք մեծ կորուստներ եղան:

Կուիւներ տեղի ունեցած են նաեւ Պիրիսէպայի կողմերը:

Կը կարծուի թէ այս Պէտէվիները Սինայէն եկողներն են: Եթէ այս պարագան հաստատուի, կը նշանակէ թէ կացութիւնը լուրջ հանգամանք ստացած է:

Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը զեկոյցով մը կը հաղորդէ որ արաբ աւազակախումբեր սեպտ. 3ին յարձակեցան էլ Մէշայի վրայ, Թաբոր լերան արեւելեան կողմը: Ինը Արաբներ սպաննուեցան եւ վիրաւորուեցան. անգլիացի զինուոր մը վիրաւորուեցաւ:

Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Սուրիոյ Ֆրանս. իշխանութիւնները զինուորական ջոկատներ զետեղած են Սաֆէտի հիւսիսը՝ պաղեստինեան սահմանագլուխի երկայնքը, Արաբներու կամ Հրեաներու դէպի Պաղեստին արշաւը արգիլելու համար:

Օդանաւեր շարունակ պահակի պէս կանոնաւոր թռիչքներ կը կատարեն ամբողջ Պաղեստինի վերեւ:

Հրէական գործակալութեան մէկ հեռագրին համաձայն, սեպտ. 4ին 200 արաբ աւարառուներ շղթայակապ վիճակի մէջ պատցուած են Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂՈՔԸ

Պոմպէյէն Տէյլի Թէլէկրաֆի կը հեռագրեն.—

Պոմպէյի իսլամները հաւաքուեցան գլխաւոր մզկիթին մէջ՝ բողոքելու համար Պաղեստինի Արաբներուն հանդէպ հետապընդուած քաղաքականութեան դէմ: Միաձայնութեամբ քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը, որով ստիպողաբար կը պահանջուի ջնջել Պալֆըրի յայտարարութիւնը: Իսլամները մեծ զայրոյթ կը զգան կարգը վերահաստատելու պատրուակով ձեռք առնուած խիստ միջոցներուն դէմ, մանաւանդ անգլիական օդանաւերու կողմէ արաբական գիւղերու ռմբակոծումը սարսափով կը դիտեն:

Հաւաքոյթէն վերջ, որոշուեցաւ նաեւ բողոքի հեռագիրներ ղրկել Ազգերու Դաշնակցութեան եւ անգլ. կառավարութեան:

∴ «Սօն Սաաթ» գրած էր թէ Պոլսոյ Հրէաները գաղտնի ժողով մը գումարելով դրամ հանգանակած են ի նպաստ Պաղեստինի իրենց ազգակիցներուն: Խախամապետ Պէճարանօ էֆէնտի կը հերքէ եւ կ'ըսէ թէ միայն սինակոկներու մէջ մասնաւոր աղօթք եղած է Պաղեստինի Հրեաներուն փրկութեան համար:

Պուլկարիոյ ահաւոր վրայ

Սոֆիայէն կը հաղորդեն որ սեպտեմբեր 3էն 4 լուսնալիք գիշերը երկու զինեալ մարդեր փորձեցին պուլկարեւսերպ սահ-

(Լուրերու դարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ

"ԴՐՕՇԱԿ,,Ի

Թիւ 9 (Սեպտեմբեր) հետեւեալ բովանդակութեամբ.

1· Լահէյի խորհրդաժողովի առթիւ՝ (խմբագր.), 2. Մտածումներ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մասին՝ (Ն. Հանգոյց), 3. Ֆնտեսական քաղաքական խնդիրներ՝ (Ն. Բադալեան), 4. Ընգի ծրագիրը՝ (Մ. Մէրպէտէրեան), 5. Ջտում (Աշոտ Արծրունի), 6. Լիման Ֆոն Զանտէրս՝ (Շ. Սուրէն), 7. Գէորգ Զաւուշի ինքնակենսագրութիւնը, 8. Մեր գոհերը, 9. Թղթակցութիւններ, 10. Հայաստանի վարչական նոր բաժանումը, 11. Արձագանգներ:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԱՂԵՍՏԻՆԷՆ

ԾԱՆՐ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱՀԵՂՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԱԲՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 28 օգոստ.— Տարիէ մը ի վեր, Երուսաղէմի մէջ Հրեաներու «Լացի Պատ»ին շուրջ, իսլամ Արաբներու եւ Հրեաներու միջեւ տիրող հակամարտութիւնը սուր հանգամանք մը ստացած էր վերջերս։ Երկու կողմերն ալ ամէն ջանք ի գործ կը դնէին, իրենց պահանջները արժեցնելու եւ իրաւունքները պաշտպանելու համար։ Հրեանները իրենց մեծ ու պզտիկ բոլոր մարմիններն ու հաստատութիւնները շարժման մէջ դրած էին, եւ կ'աշխատէին որ տիրող վիճակը չխախտի, իսլամներու կողմէ սկսուած շինութիւններու շարունակումովը։ Մինչդեռ ըստ էմ թէ՝ «Պատ»ին վայրը իսլամներու սեփականութիւնն է, եւ ալ ի՛նչը վազքին, եւ Հրեաները տարիներէ ի վեր իրաւունք ունեցած են միայն հոս գալու եւ աղօթելու, առանց որեւէ եկեղեցական անօթներ բերելու, կամ նստարան եւ սեղան գործածելու։

Վերջին շաբաթներս, սակայն, երկու կողմերն ալ խնդիրը այն աստիճան տաքցուցին, որ իսլամները զրդուեցան, և սկսան մասնակի շարժում մը, նպատակ ունենալով խանգարել Հրեաներու «Պատ»ին մօտ կատարած արարողութիւնները։

Օգոստոս 15ին, Հրեաները «Սողոմոնի Տաճար»ին (այժմ Օմարի մզկիթը), կործանման տարեդարձին առթիւ, փոքրիկ ցոյց մը կազմակերպեցին «Լացի Պատ»ին մօտ, եւ գրգռիչ ճառեր խօսեցան։

Յաջորդ օրը, ուրբաթ, գրգռուած Հրեաներու «ելոյթ»էն, կէս օրուան աղօթքէն վերջ, Օմարի մզկիթին մէջ հաւաքուած աւելի քան երկու հազար Արաբներ, ցոյցերով կը դիմեն «Պատ»ին վայրը, եւ կը սկսին աղօթագրքերն ու հաւատացեալներու «խնդրագրերը» այրել, սեղաններն ու նստարանները կոտրել։ Աղօթողներէն երեք հոգի կային. երկուքը խուժանէն խոյս կուտան, բայց մէկը կը բռնուի եւ աստիկ ծեծի կ'ենթարկուի։ Ոստիկանութիւնը իսկոյն դէպքին վայրը կը փութայ, եւ աւելի ծանր միջադէպերու առաջքը կ'առնէ։

Օգոստոս 17ին, շաբաթ օր, Հրեաներու մէկ խաղավայրին վրայ, խումբ մը Արաբներ (Փելէստ), զինուած բիրերով, կը յարձակին խաղացողներուն վրայ, եւ կը սկսին ծեծել եւ դաշոյններով վիրաւորել։ Երեք Հրեաներ ծանրօրէն կը վիրաւորուին այդ օրը, եւ դրացիներու օգնութեամբ, յարձակողները փախուստ կուտան։

Երկուշաբթի դիշեր, օգոստոս 20ին, վիրաւորուող երիտասարդներէն մէկը կը մեռնի իր ստացած ծանր վէրքերէն։ Յաջորդ առաւօտ, երեքշաբթի, Հրեաները խուռներամ յուղարկաւորութիւն մը կը կազմակերպեն։ Ճանապարհի ընթացքին, գրգռիչ ճառեր կը խօսուին, եւ վրէժ կը գոռան։ Թափօրը կ'ուզէ հին քաղաքի մէջէն անցնիլ, բայց ոստիկանութիւնը արգելք կ'ըլլայ։ Հրեաները կը պնդեն, և նոյնիսկ կը համարձակին ոստիկանական շղթան կոտրելու փորձեր ընել։ Հրաման կը տրուի ոստիկաններուն, որ բռնի ետ մղեն ամբոխը, եւ քանի մը վայրկեանի մէջ, ոստիկաններու բիրերու տարափին տակ, բոլորն ալ աջ ու ձախ կը ցրուին։ Ոստիկանութիւնը չէր թոյլատրեր պարզապէս անոր համար, որ կրնար բախում մը տեղի ունենալ հին քաղաքին մէջ, իսլամներու հետ, որոնք զերազգրուած վայրկեաններ կ'ապրէին։ Յուղարկաւորները իսկոյն տրուած հրամանին կը հնազանդին, և ոստիկանութեան ցոյց տուած ճաժբով կը տանին դիակը։

Լուրը կը տարածուի իսլամներու մէջ։ «Կարգը հիմա ալ անոնց է»։ Չէ՞ որ ուրբաթը մօտ էր։ Բերնէ բերան շշուկներ կը շրջին, թէ իսլամները մեծ պատրաստութեան մէջ են, եւ ուրբաթ օր, 23 օգոստոսին, կարեւոր ցոյց մը պիտի կազմակերպեն, եւ գուցէ կոխներ ալ ծագին։ Ու կը ծագին այդ կոխները, ծանր եւ արիւնալի ղէպքերով, բազմաթիւ զոհեր ու վիրաւորներ խլելով...։

Օգոստոս 23ի առտուն, շատ կանուխէն, երուսաղէմի շրջակայ գիւղերէն, խումբ խումբ գիւղացիներ եւ ֆէլլահներ, զինուած բիրերով եւ լախտերով, նաեւ դաղտնօրէն ատրճանակ եւ դաշոյններով, դէպի քաղաք կը դիմեն եւ կը հաւաքուին Օմարի մզկիթին բակին կամ հին քաղաքի փողոցներուն մէջ։ Ժողովուրդը ի տես այս արտակարգ երեւոյթին, կը նախպզայ պատահելիքը։ Հին քաղաքի խանութպաններէն շատերը, հրեայ կամ քրիստոնեայ, չեն բանար իրենց խանութները։ Եկողները հետզհետէ կը բազմանան, ցոյց տալով թէ կանխորոշ ծրագրի մը վրայ է, որ կը հաւաքուին քաղաքին մէջ։ Կը մօտենայ կէսօրուան աղօթքի պահը, եւ ժողովուրդը աւելի անհանգիստ կը զգայ ինքզինքը։ Ոստիկանութիւնը, գրաւած իր դիրքերը, կը չանայ խաղաղեցնել ժողովուրդը եւ ո՛րեւէ դէպքի տեղի չտալ։

Ժամը կէսօրուան 12.30ն էր, երբ փոքրիկ խուճապ մը ծայր կուտայ «Նաֆայի դուռ»էն դէպի նոր քաղաք։ Շուտով առաջքը կ'առնուի, թէեւ քանի մը Հրեաներ կը վիրաւորուին։ Ժամը 1ին մօտերը, երբ խուժանը ա՛լ կը ձգէ իր «աղօթք»ն ու մզկիթը, երկրորդ իրարանցում մը, խուճապ մը ծայր կուտայ, և այս անգամ քիչ մը դժուար կ'ըլլայ ոստիկանութեան հաժար՝ զսպել ամբոխը։ Մզկիթէն ելլողը կը ցրուի հոս ու հոն։ Խանութները կը սկսին իրարու ետեւէ փակուիլ, մարդ, կնիկ, մեծ ու պզտիկ, բոլորն ալ խուճապի կը մատնուին։ Կոխը կը սկսի հին քաղաքին մէջ։ Հոս ու հոն զոհեր կ'իյնան, իսկ վիրաւորները կամ կը փախչին կամ ոստիկաններու միջոցաւ հիւանդանոցները կը փոխադրուին։ Խառնակութիւնը կը տեւէ մինչև ժամը 4։ Յետոյ ոստիկանութիւնը կերպով մը կը յաջողի զսպել ամբոխը, և հետզհետէ ցրուել իւրաքանչիւրը իր եկած գիւղը։ Օգնական ուժեր կը հասնին եւ կը շրջին քաղաքին վերեւ։ Տեսակ մը անիշխանութեան կը մատնուի քաղաքը։ Ոստիկանութիւնը իր բոլոր ուժերը կը տրամադրէ ամբոխը ցրուելու եւ դէպքերուն կրկնութիւնը արգիլելու։

Իրիկուան ժամը 5.30ի առեներն, ժարզպանի փոխանորդին հրամանով, քաղաքին մէջ պաշարման վիճակ կը հաստատուի։ Իրիկուան ժամը 6.30էն մինչեւ առաւօտեան ժամը 6 կ'արգիլուի դուրս ելլել, ցնոր տնօրինութիւն։ Քաղաքին բնակչութիւնը կը զգայ կացութեան ծանրակշիռ հանգամանքը։ Բոլոր անգլիա՛ի մեծ ու փոքր պաշտօնատարներ նոյն ժամուն իսկ կը սպառազինուին կառավարութեան կողմէ, եւ ոստիկանութեան տրամադրութեան տակ կը դրուին։ Քաղաքը ահուդողի կը մատնուի։ Կը վախցուի, որ գիշերը ծանր ղէպքեր պատահին։

Օգոստոս 23ի գիշերը, մինչև լոյս, թէ՛ քաղաքին մէջ եւ թէ արուարձանները, հրացանաձգութիւնը անդադար կը շարունակուի։ Ոստիկաններու եւ զրահապատ ինքնաշարժերու երթեւեկը երբեք կանգ չառներ։

Յաջորդ առաւօտ, շաբաթ օր կը պարզուի, որ շրջակայ հրեայ արուարձաններէն քանի մը հատը յարձակման են ենթարկուած, եւ բացի զոհերէ, բաւական թիւով վիրաւորներ կան։ Կացութիւնը կարծուածէն աւելի լուրջ հանգամանք մը կ'առնէ։ Հետզհետէ տեղեկութիւններ կը հասնին թէ ցոյցեր, կոխներ եւ արիւնահեղութիւններ պատահած են նաեւ Եաֆայի, Հայֆայի, Նազլուսի եւ Պաղեստինի ուրիշ վայրերուն մէջ։ Երուսաղէմի մօտ, Հալիլ Բահման կամ Բերրոն կոչուած քաղաքին մէջ, կատղած ամբոխը, աննկարագրելի եւ արիւնախում ձեւերով, յիսունի մօտ երկսեռ անձեր, մեծ ու պզտիկ, ջարդի է տուած, եւ հարիւրեակ մըն ալ ծանրօրէն վիրաւորած։

Կը հասկցուի, որ ծրագրուած կանոնաւոր ջարդ մըն է։ Կառավարութիւնը իսկոյն օգնական ուժեր կը պահանջէ։ Օգնաւերով Եգիպտոսէն շաբաթ օրն իսկ 50 զինուորներ կը հասնին։ Ուրիշ զինուորներ, թիւով հազար, օգոստոս 25ին կը հասնին Պաղեստին, եւ կը ղըրկուին զանազան վայրեր։

Խառնակութիւնը ընդհանուր է։ Բոլոր թերթերն իսկոյն դարձան կը դատապարտուին։ Հեռագրերու վրայ գրաքննութիւն կը հաստատուի, եւ հեռախօսային հաղորդակցութիւնները կը դադրին։

Օգոստոս 26ի առաւօտ, ժարզպանի փոխանորդին կողմէ Պաղեստինի բնակչութեան ուղղուած յայտարարութիւն մը կը հրատարակուի, որով իմացնել կ'երջ, թէ «Ն. Վեհափառութեան զինուորական ուժերը հասած են եւ միակ նպատակ ունին ներկայ խառնակութիւնները զսպելու եւ կարգը վերականգնելու», հետեւեալ տողերով կը վերջացնէր։

— «Զսպուժի բացառիկ միջոցներէ պիտի խուսափինք, որքանատեն որ կարելի ըլլայ այդ, բայց բանակը չպիտի վարանի երբեք խաղաղութիւնը խանգարողներուն դէմ բռնի ուժի դիմելու, առանց խտրութեան»։

Երուսաղէմի մէջ երկու օրէ ի վեր կարեւոր ղէպքեր չեն պատահած։ Խանութները բոլորն ալ օգոստոս 23ի կէսօրէն ի վեր փակ են։ Կեանքը կանգ է առած քաղաքին մէջ։ Հետզհետէ զինուորական նոր ուժեր կը հասնին։ Ամբողջ երկրին մէջ զինուորական իշխանութիւն հաստատուած է։ Պաշարման վիճակը խիստ է։

Երկկ ուշ ատեն ստացած տեղեկութեանց համաձայն, երկու օրէ վեր Հայֆայի մէջ ծանր ղէպքեր պատահած են։ Խանութներ թալանուած, մարդիկ սպաննուած կամ վիրաւորուած, հրեայ արուարձաններ եւ գործարաններ կրակի տրուած...։ Մալթայէն հասած զրահաւորները թէ՛ Հայֆա եւ թէ Եաֆա ուժեր կը հանեն ցամաք։ Նուտով Մալթայէն հեծելազօրքի գունդ մը կը հասնի Պաղեստին։ Կ'ըսուի թէ բարձրաստիճան զինուորական մըն ալ պիտի գայ, անձամբ գործողութիւնները եւ զսպումը շարունակելու համար։

Կառավարութեան հրատարակած մէկ զեկոյցէն կը պարզուի, որ մինչեւ երկուշաբթի, օգոստոս 26ի երեկոյ, ընդհանուր Պաղեստինի մէջ մեռեալ, ծանր եւ թեթեւ վիրաւորեալներու թիւը 478 է։ Ասոնց 337ը Հրեայ են, իսկ 141ը Արաբ։ Բոլոր մեռածներուն թիւը 119 է, 83ը Հրեայ եւ 36ը Արաբ։ Կը կարծուի թէ երկու օրէ ի վեր զանազան վայրերու մէջ տիրող խառնակութիւններէն վերջ, այս կորուստները շատ աւելի են։ Պէտք է սպասել խաղաղութեան վերահաստատման, ատոյգ տեղեկութիւն ունենալու համար։

Առ այժմ կացութիւնը անորոշ է եւ մութ։ Կը վախցուի որ այս անորոշութիւնը դեռ երկարի, եւ նորանոր բարդութիւններ ստեղծուին։

Երուսաղէմի ղէպքերու ընթացքին, հայ պատանի մը, հրեայ կարծուելով, ձախ ձեռքէն դանակի թեթեւ հարուած մը ստացած է։ Այժմ կը դարմանուի։

Ե. ՍԱՐՈՒԻՆԻ

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

ՈՎԻ ԵՒ ՇՈՒՆՉ ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ

(ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ)

Le Foyer երկշաբաթերթը, սեպտ. 1ի թիւին մէջ, յիշելով այս սիւնակներուն մէջ հրատարակած մէկ յօդուածա՝ «Հայրենիքի սերունդը», եւ նկատելով գոն արդարութեան հարկ մը 1890—95ի սերունդին, կ'աւելցնէր հետեւեալ տողերը,

— «Պ. Պարսամեան իրազեկ չի թուիր Հայրենիքի պատմութեան, եւ այդ թերթին աշխատակիցներու մասին իր հրատարակած ցանկին համաձայն չէ անոնց իւրաքանչիւրին ունեցած դերը Հայրենիքի մէջ։»

Այս ակնարկը երկուքի կարելի էբաժնել։ Առաջին, Հայրենիք թերթին պատմութիւնը գրել կը վերագրուի ինձի, մինչդեռ իմ ժամքս չէ անցած երբեք գրել այդ թերթին ու ժամանակին պատմութիւնը։ Երկրորդը իւրաքանչիւր աշխատակցի ունեցած դերին կը վերաբերի, զոր նկատի չեմ առած եղեր։ Կ'ընդունիմ որ նպատակ չեմ ունեցած անհատներուն կատարած դերը երեւան հանել։ Աւելի ուրիշ աշխատանք մըն է, որ իմ ծրագրէն դուրս կը մնար։

Այս դիտողութեան պէտք չպիտի ըլլար, եթէ Le Foyerի խմբագիրը կարդացած ըլլար, ո՛չ միայն յօդուածս, որուն կ'արհնարհէ, այլեւ՝ «Հայրենիք»ի սերունդը, այլ ուշադրութեամբ սերտած ըլլար նաեւ ուրիշ մէկ գրութիւնս, Գրական հոսանքները վերնագրով, (տեսնել ցարաչ 11 օգոստոս), մեւսէն առաջ լոյս տեսած։

Ի՞նչ կ'ըսէի հոն. «Բնորոշելով հոսանքի մը կամ խմբակցութեան մը աշխարհահայեացքը, իր բոլոր երեւոյթներուն մէջ կեանքը դիտելու եւ բացատրելու դրութիւնը, գրական եւ գեղարուեստական ըմբռնումները, մենք ճշդած կ'ըլլանք նաեւ անհատներուն դերը ընդհանրապէս իրենց աւելի կամ պակաս շեշտուած դիմագծով։» Բիչ մը վարը. «Այդ այն շրջանն է, երբ հիմը կը դրուի Յ. Շահնազարի Հայրենիք օրաթերթին, ուր կը համախմբուէին ժամանակին աչքի տեղացող երիտասարդ գրողները, եւ որոնք՝ պոլսահայ հանրային ալիքը շարժելով մէկտեղ, ուշադրութեան առարկայ կ'ընէին գաւառէն եկող ձայները։»

Այս մէջբերումներէն կերեւի արդէն, որ նպատակս չէ եղած գրել թերթի մը պատմութիւնը, եւ ոչ ալ անհատներուն դերը եւրեւան հանել։

Ընդունելով մէկտեղ որ անհատներով չպիտի զբաղէի, սակայն որոշ կարգի մը եւ դասաւորութեան մը հպատակեցուցեր էի անունները բոլոր անոնց, որոնք որեւէ կերպով, որեւէ ժամանակ ու որեւէ ձեւով կապ ունեցեր էին գրական եւ հանրային այդ ձեռնարկին հետ։ Միասին կարդանք ուրեմն «Հայրենիք»ի սերունդը յօդուածիս վերջաւորութիւնը. «Վերջացնելէ առաջ, կը գրէի, կը փորձեմ արձանագրել անունները բոլոր անոնց, որոնք շարժումին հիմնադիրները, ղեկավարներն ու հետեւողներն եղան, Յ. Շահնազար, Գ. Զօհրապ, Հրանտ Ասատուր, Ա. Արփիարեան, Լ. Բաշալեան, Տ. Կամսարական, Ե. Օտեան, Հրանդ (Մ. Կիւրճեան), Սիպիլ, Ա. Փանոսեան, Ա. Զօպանեան, Ե. Սրմաքէշխանլեան (Երուխան), Ա. Յարութիւնեան, Ռ. Զարդարեան, Թլկատինցին եւայլն։»

Վերի երեք բառերը դիտմամբ ստորագծեցի, շեշտելու համար անոնց կարեւորութիւնը եւ կարգը, որ կը հաժապատասխանէ որոշ գաղափարի մը եւ իրականութեան մը։

Կ'ըսեմ, հիմնադիրներ, ղեկավարներ ու հետեւողներ, հետեւաբար անուններս կը բաժնուին այս երեք դասակարգութեան, իրենց ունեցած դերին համեմատ։ Կ'ընդունիմ ուրեմն, որ Հայրենիքը ունեցեր է նախ իր հիմնադիրները, հետոյ ղեկավարները եւ ամէնէն վերջը՝ հետեւողները։

Պատմութեան մէջ արձանագրուած, գրական եւ հանրային շարժումի մը մասին ունեցած իրազեկութիւնս, այս կերպով կը բացատրեմ ես. հարցը վեր առած եմ հաւաքական տեսակէտով, որովհետեւ՝ անհատներուն կատարած աննշան դերերը չէ որ դիս ոգեւորած ու հետաքրքրած են, այլ հոսանքի մը կամ խմբակցութեան մը, հաւաքականութեան երազն ու կատարած դերերն են, որ քանի մը խորհրդածութիւններ թելադրեր էին ինծի, կրնանք ժամանակակից ընկալել շատ մը ղէպքերու եւ շարժումներու, բայց ասիկա արգելք մը չէ, որ հոսանքն քննադատի եւ ուսումնասիրողի ակնոցներով չդիտենք ու չգնանք մանաւանդ պատմական շատ մը երեւոյթներ, որոնք՝ իրենց ժամանակակիցներէն աւելի, յաջորդող սերունդներուն համար, կը պահեն իրենց շահեկանութիւնը, եւ առիթ կ'ընծայեն իրենց գործը հեշտութեամբ վերագնահատելու, իբրեւ չէզոք անձեր ու անկողմնակալ դիտողներ։

Գրական հոսանքներուն կամ խմբակցութիւններուն մէջ ըզժուար է գտնել աչքի զարնող մեծ անհատականութիւններ, որոնք շարժումին ու իրենց ժամանակին տային ինքնուրոյն արժէք ու շեշտ, դրոշմելու համար կնիքը իրենց ժամանակի վրայ։ Մասնաւորաբար Հայրենիքի սերունդին համար պէտք է շեշտել այս պարագան։ Երբ աչքի առջեւ կը բերենք այդ անհատներէն ամէն մէկուն գործը եւ ձգած հետքերը յաջորդ սերունդներու վրայ, շատ քիչ մը խիթարական երեւոյթի կը հանդիպինք։ Իսկ անոնք, որ հետեւողներու դասին կը պատկանէին առանց երբեք գործօն մասնակցութիւն ունենալու, անոնց գործը ընդունակ է թերեւս աւելի դիմանալու քննադատութեան։ Ասոր համար էր, որ երբ գրական հոսանքներու դիմագիծը տալ կը փորձէի, համաձրական կերպով անհատներուն դերը երկրորդական նշանակութիւն կ'ունենար ինձի համար։

(Ընթերցողներէն պիտի խնդրեմ այս լուսաբանութիւնը նկատել շարունակութիւնը նախորդ յօդուածներուս, որոնցմով կը փորձէի մեր գրականութեան քանի մը հոսանքներուն դիմագիծը տալ այս էջերուն մէջ)։

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

— Մեռելներ կան, որոնք աւելի կենդանի են քան թէ ողջերը։

— Ո՛չ։ Աւելի շիտակ պիտի ըլլար ըսել թէ կան ողջեր որոնք աւելի մեռած են քան թէ մեռելները։

×

Կեանքը ի՛նչ դիւրին է անոնց համար, որ պէտք չունին ճշմարտութիւնը տեսնելու, անոնց համար որ կրնան զայն տեսնել համաձայն իրենց փափաքին եւ շինել հաճելի երազներ ուր քնանան մեղկօրէն։

Ռ. Ռոլան

«ԼԵԼԷ ԵԱՄԱՆ»

Սիրոյ Տաճար՝ առանց կամ «սիրել» բառերու... կուէի հարսի մը սրտէն,

Լելէ եամա՛ն, իմա՛լ անմա՛լ չանե՛
Լելէ եամա՛ն, Սարեր ձալուլե՛
Լելէ եաման, եար ալվին՝ եարի՛
Լելէ՛ եաման, եամա՛ն
Լելէ եամա՛ն, կեսաւուքի բերի կեանքի
Լելէ՛ եաման կարմիր ծառից կախի՛
Վա՛յ դելէ՛ եամա՛ն, էկան եարոջ վախի՛
Լելէ եամա՛ն, Աչքըս կիսիրտս ուրա՛
Լելէ՛ եաման, եամա՛ն
Լելէ եամա՛ն, ջուր կը վիրին սարէ՛
Լելէ՛ եաման, կուգէր ձարմար քարէ՛
Լելէ եամա՛ն, եամա՛ն
Լելէ եամա՛ն, Արե՛ երեսանց տան քանի՛
Լելէ՛ եաման, ես վա՛րդ քանի՛ դու ալուչի՛
Վա՛յ լելէ եամա՛ն, ես կապե՛մ՝ դու զարկ մախչի՛
Լելէ եամա՛ն, եամա՛ն
Լելէ եամա՛ն, Իրիկուն ա՛, կարի՛
Հե՛յ, լելէ եամա՛ն, ես ի՛նչ նե՛մ քամար, ճրանկի՛
Լելէ եամա՛ն, բաց քո լիկի՛ զիկ ա՛ւ քո ճանկի՛
Լելէ եամա՛ն, Թող խըմբըվի՛ սըրտի խանկի՛
Լելէ եամա՛ն, եամա՛ն

Հաւաքեց՝ Զ.

ԲԱՌԵՐ. Իմալ՝ *Ի՞նչպէս.* Լուլել՝ *Մխրիլ.* Բէր՝ *ոչխարու* (պահ). Ալուչա՝ *Սալոր.* Չա՝ *Ճակատի զարդ.* Գօտի. Ձրտնոց՝ *Մանեակ.* Վերմակ. Խըմբրիլ՝ *Հանգիստ.*

ԵՐԿԻՐ ԻՄ...

Երկի՛ր իմ, երկի՛ր իմ, երկի՛ր իմ,
Դու հզօր, կարմրավառ իմ երկիր,
Այս խնդուն ու ցնծուն օրը
Թնդում է երգը քո հրակիր։

Երկի՛ր իմ, երկի՛ր իմ բոցավառ
Նոր կեանքի անխորտակ պարանդ։
Ջրանցքի, լոյսերի ծո՛վ պայծառ
Գալիքի կախարդիչ հանդէս։

Նետել ես արեւներ ամէնուր
Այրում ես ծերացած գունդը։
Շարժում ես ու ցնծում մի անվերջ
Նոր կեանքով ու շնչով ամէնուր։

Սուրում է գնացքը փնչալով
Լայնանիստ ու եռուն դաշտերի։
Քաղաքներն աղմկող ու շաչող
Կապել ես գիւղերին արձագանգ։

Վառել ես լոյսերը ցան ու ցիր
Գիւղական հիւղերում, խրճիթում
Կապել ես երկաթէ գօտիներ
Քաղաքում ու գիւղում գետնի տակ։

Երկի՛ր իմ, նորազարդ ու նոր
Նոր կեանքի հիացքի դու խարտ
Ողջո՛յն քեզ, քո երգին ես երկիր
Նոր կեանքի նորակերտ ի՛մ խարտ։

ՏԻԳՐԱՆ ՏԷՐՈՒՆԻ

(«Պրոլետար»)

ԸՆԹԵՐՑՈՂ, ԿԱՆԻ ՈՐ ՍԻՐԵՍ «ՅԱՌԱՋ»Ը, ԻՆՉՊԷՍ ԶԵՍ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՐ ՈՒՐԻՇ ՄԸՆ ԱԼ։

ՅԱՎ ԴԱՇՏԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ)

— Հուսով եմ, դուք չեք մտածում, որ ես ձեզ հրավիրել եմ ինձ հետ ճաշելու համար, — ասաց նա ինձ, երբ մենք դուրս եկանք ռեստորանից։

Ես ոչինչ չէի մտածում, բայց ինչպես ամեն մի ուրիշ մարդ, ես էլ ուզում էի ճաշել, հատկապես որ ռեստորանում ինձ համար ոչ մի ուտելիք չկար։

— Ներողություն, — շարունակեց նա, — ես ձեզ հրավիրել եմ ինձ հետ ճաշելու համար, որովհետև ուզում եմ ձեզ հետ խոսել։ Ես ձեզ հետ ճաշելու եմ հրավիրել, որովհետև ուզում եմ ձեզ հետ խոսել։ Ես ձեզ հետ ճաշելու եմ հրավիրել, որովհետև ուզում եմ ձեզ հետ խոսել։

Ես ոչինչ չէի հասկանում։ Ինչո՞ւ նա ինձ հետ ճաշելու հրավիրեց, եթե ուզում էր ինձ հետ խոսել։ Ինչո՞ւ նա ինձ հետ ճաշելու հրավիրեց, եթե ուզում էր ինձ հետ խոսել։ Ինչո՞ւ նա ինձ հետ ճաշելու հրավիրեց, եթե ուզում էր ինձ

մանագլուխն անցնիլ «Հարիւրապետ Քոսթա» կոչուած պահականոցի կողմէն, Փէթաչինցի գիւղին մօտերը:

Սերպ պահակները կրակ բացին պուլկար պահականոցին վրայ, վիրաւորելով պուլկար զինուոր մը: Գիւղի քաղաքապահներուն աջակցութեամբ, պուլկար պահականոցի զինուորները յաջողեցան ետ մղել յարձակողները: Պուլկար հարիւրապետը պահանջեց քննութիւն մը բանալ, սակայն եուկոսլաւ սպան մերժեց:

*** Պելկրատէն հասած լուրերն ալ կ'ըսեն թէ՝ երբ լիշեալ երկու անծանօթները տեսան սերպ սահմանապահները, անմիջապէս կրակ բացին անոնց վրայ, շուրջ 20 գնդակ արձակելով եւ ռումբեր նետելով պահականոցի ուղղութեամբ: Յետոյ փախուստ տուին եւ մութէն օգտուելով պուլկար հողը մտան:*

Դամասկոսի ցուցահանդէսը

Ուրբաթ օր հանդիսաւորապէս բացուեցաւ Դամասկոսի ցուցահանդէսը, ներկայութեամբ մեծ բազմութեան մը՝ եկած Լիբանանի եւ Սուրիոյ զանազան քաղաքներէն: Բացման արարողութեան կը նախագահէր Սուրիական պետութեան նախագահը, իր շուրջ ունենալով ֆրանս. մարզպանի ներկայացուցիչները եւ քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ:

Կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ ամբողջ Սուրիոյ մէջ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱղԷՄի անգլ. հնագիտական վարժարանի տնօրէն Քրաուֆուտի ղեկավարութեամբ եւ եէյլ համալսարանի օժանդակութեամբ վերջնապէս երեւան հանուեցաւ 6րդ դարու բիւզանդական հոյակապ եկեղեցի մը Ձերաշի (Անդրյորդանան) մէջ, նախկին Gerasa, որ յիշուած է Պաղոմէոսի, Պլինիոսի եւ Ստրապոնի կողմէ:

Ա6Ենֆի մէջ անընդհատ երկու ժամ տեւող փոթորիկն ու տեղատարափ անձրեւները մեծ վնասներ պատճառեցին, մանաւանդ գաղթականներու բնակած ցած թաղերուն:

ԹԷՀՐԱնի մէջ Պարսկաստանի եւ Իտալիոյ միջեւ մնայուն եւ պելճիքայի հետ առժամեայ դաշնագիրներ կնքուեցան:

ԹԱՇԿԷՆԹի մէջ սպաննուած է ռուս նշանաւոր բժիշկ փրոֆ. Միխայլովսկի, որուն աշխատութիւնները արեան փոխանցման մասին՝ հանրաճանաչ են ամբողջ աշխարհի մէջ: Ցարդ կարելի չէ եղած գտնել մարդասպանը եւ հասկնալ ոճիրին շարժառիթը:

ԱՍՏՐԱԽԱՆի մէջ կը դատուին 80 խորհրդային պաշտօնեաներ, որոնք գեղծարարութեամբ ամբաստանուած են:

VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)
Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտածութիւն, գոմիսիոն եւ ներկայացուցչութիւն:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74 - 64
Բոլորին ուշադրութեան:
Գերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Անթերփերընէօղներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր գեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր գիներուն ժժանութեան:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին *վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկրի*, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ յօդացաւ:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ
24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ' Սէն-Միշել կամ Օտէոն
Տէր եւ Տնօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ*
ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը սրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*
Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 և 5
ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ VAHRAM
Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կապէզները* եւ *օփէրէթները*՝ երգուած հանրաճանաչ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:
8 Rue Jouy-Rouve Օթոպիւս BN N BF

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷՔ ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ
UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրաճանաչ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Դշ. եւ եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ
Պ. Վ. Ք. ԷՄՄԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ հրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Դամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հաղորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tél. Grésillons 14-50:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամէ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քիթ, կոկորդ եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
106 Ave. Kléber. PARIS (16e)
(Նախկին Սթէֆիֆոի) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 433
Տնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԻ
Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրութեան պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական տուգանքներ, առեւտրական տուներու առուծախ:
Օրինական ամէն կարգի հետաքննդրութիւններ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:
Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացման խնդրագիրներ (ԱՆԻՏՈՒԻՐ):
Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. ներկայացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:
Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ
Յատուկ ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ
ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՊԵՏ ՕՄԷԿԱ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ԺԸՆԵԻԻ ԳՈՐԾԱՒԱՐԱՆ
29 Rue Mathis, փարիզ, Մէթրօ' Crimée,
R. C. Seine 248, 459 Հեռ. Nord 59-61
Նորագոյն ձոխ մեքենք՝ ժամացոյցներու եւ ոսկեղէն առարկաներու, ժամացոյցներու, *Քարիւեօն Ուէսթմինսթրներու*, ականջօղերու, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն ամէն տեսակ առարկաներու:

ՏԱՔՍԻ ԱՒՏՈՄՕԲԻԼ
Կ'ուզէք ձեռքով բուրդէ թրիքօ շինող գործատուրհիներ: Տեւական գործ եւ լաւ վճարում: Դիմել՝ Tricots Ninajo, 15 Rue du Louvre, Մէթրօ Louvre.
Կ'ուզուին քաշքշուկ, շարժի եւ ոտքի գործատուրհիներ: Դիմել՝ Պ. Երուանդ Պօտուրեանի, 10 Rue de Buci, Մէթրօ Օտէոն:
Վաճառու են Վալանսի հայկական կեդրոնին մէջ սափրիչի եւ նպարավաճառի խանութներ՝ կարելի է նաեւ զբաղիլ դերձակութեամբ, ճաշարանի եւ ուրիշ գործերով: Դիմել հայ սափրիչին 32 Rue Bouffier, Valence, Drome.
Ծախու է Իսի-լէ-Մուլինոյի մէջ 12 փիէսով տուն մը 116 քառ. մէթր պարտէզով ուր կարելի է շինել նոր շէնք մը:
Ջուր, էլեկտրականութիւն, տարեկան վարձք 17,000 ֆր., Նպաստաւոր պայմաններ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. Diasի, 33 Bld. des Montquartiers, Issy-les-Moulineaux, Seine.
Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կանխաւորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Եշ.էն 62 Ruede la Rochefoucauld բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. Nord-Sud: Pigalle.
IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ
BOULANT
ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Հետեւեալ չափաւոր գիներով
12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines
Եթէ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատորիաւռ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.
Cirque de Paris | Էքզոտիկ Միլիվէր | ամենալաւն ու ամենաժանը | 2-14 ֆրանք
EMPIRE Միւզիք-Հոլ· 37 Av. Wagram
ՓԱՐԵԶՐԱՏՈՒՀԻ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՓԱՐԵԶՈՒՐԸ
WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը երկու հարիւր ֆրանքով:
73bis Av. de Wagram, մէթրօ Ternes, Հեռ. Wagram 02-30.
63 Av. Gde. Armée, մէթ. Maillot, Հեռ. Passy 79-43, 149bis Bd. Villette, մէթ. Aubervilliers, Հեռ. Nord 27.80.

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
MAISON JOLIVET
17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)
Nord Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83
ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԻԿ
Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRESSIN JOLIVET հացերը:
Ուտիլէ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան
Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

PARFUMERIE HALÉPIAN
42, Boulevard de Strasbourg, Paris Tél. Botzaris 16-74
Ռէֆլամ ընտիր գուլպայ (Chaussettes de fil)
ՏՈՒՓՔ (6 ԶՈՅԳ) 30 ՖՐ.
ՎԱՃԱՌՈՐԴԱՑ ՀԱՄԱՐ ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԳԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)
CABINET **V. YARJANIAN**
Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)
Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96.70
կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրաճանաչ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ԾՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (ԱՆԻՏՈՒՎԻԹ): Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:*
Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:
Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՍԱՐԱՅ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ' Cadet
Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հռչակաւոր բենաբաղն ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Կ'ուզէ՞ք ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT BOSPHORE
(Ասիոյ) ԲՈՍՓՈՐՈՒՍ 74 Rue Sedaine. Paris (11e)
(Ֆէմմէն Չէ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ CAFÉ - RESTAURANT
Փարիզի յայտնի հասարակաց ճաշարանները ընտիր կերակուրներ կը հասցնեն ձեր տունը, հեռաձայնելով երեսները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE
ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
COLUMBIA MARK
18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil
Այս երեք աշխարհաճանաչ ընկերութիւններու այս տարի նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ գուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փիլիսինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:
Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
10
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1929
10 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1055

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՅՈՒՄ ԹԷ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ

«Խորհրդային Հայաստան» (20 օգոստոս) կը հրատարակէ Մոսկուայէն քաղուած հեռագիր մը, որուն իմաստը կուտանք քարգմանաբար (ինչպէս միշտ)։

Խորհրդային Միութեան տնտեսական Գերագոյն Խորհուրդին համապատասխան վարչութիւնը, լսելով Ադրբէջանի, Հայաստանի եւ Վրաստանի ներկայացուցիչներուն զեկուցումները Անդրկովկասեան արդիւնաբերութեան մասին, դիտած է որ,—

1. Անդրկովկասի հանրապետութիւններու Ժող. Տնտես. Գերագոյն Խորհուրդի (Ժողտնտգերխորհ.) վարչական կազմակերպութեան ձեւերը խայտաբղէտ են եւ խառնակ, պարզ չեն։

2. Հանրապետական «Ժողտնտգերխորհ»ի կողմէ կրնկատուի անբաւարար ուշադրութիւն շինարարութեան հարցերուն եւն.։

3. Հանրապետական արդիւնաբերութիւնը զլուխ չէ հանած արտադրութեան ծրագրին առաջադրութիւնները։

4. Հանրապետական առանձին տրեստները (Ադրբէջանի եւ Հայաստանի հիւսուածեղէնի ճարտարագործութիւն, Ադրբէջանի հանքային տրեստ) այնպիսի պայմանագիրներ կնքեր են, որոնք վեր են իրենց արտադրական կարողութենէն։

5. Աւելորդ ծախսեր (գերածախսեր) եղած են 1927 28ին, հակառակ հաստատուած ծրագիրներուն։

6. Ծրագիրները յաճախ կազմակերպուած են առանց հումքները (հում նիւթ?) եւ փոխադրական միջոցները բաւարար չափով նկատի առնելու։

7. Ամբողջ շինարարութեան մէջ չկայ կեդրոնացած ծրագրային զեկավարութիւն։

Այս թերութիւնները արձանագրելէ յետոյ, ժողովը որոշեր է ուժեղացնել Անդրկովկասի արդիւնաբերութեան զեկավարութիւնը, ամրացնել ինչպէս դաշնակցային, նոյնպէս առանձին հանրապետութիւններու կազմը, վարչական մեքենան (ապարատ), եւ Ս. Միութեան Տնտեսական Գերագոյն խորհուրդին կից ստեղծել առանձին մարմին մը, որուն պիտի մասնակցին ազգային հանրապետութիւններու տրեստներու գլխաւոր վարչութեանց ներկայացուցիչները։

Այս բոլոր մանուածապատ բացատրութիւններէն կը հետեւի, ուրեմն, որ Մոսկուան չափազանց դժգոհ է Անդրկովկասի արդիւնաբերական եւ շինարարական աշխատանքներէն, որոնց մէջ կը տիրեն խառնափնթոր վիճակ, ապիկարութիւն եւ մսխումներ, եւ անհրաժեշտ կը գտնէ անգամ մըն ալ սեղմել օղակները, ամէն ինչ կեդրոնացնելով իր ափերուն մէջ։

Առաջին անգամ չէ որ երեւան կը հանուին այսպիսի «խայտառակութիւններ», ինչպէս կը բնորոշէր Հ. Կոստանեան, Հայաստանի շինարարական աշխատանքներու մասին տուած զեկուցման առթիւ։

— Նոյն խայտառակութիւնները մատնանշուած են Վրաստանի եւ Ադրբէջանի մէջ, պարբերական ժողովներու առթիւ, անուններով, թուականներով եւ թուանշաններով։ Դերձակը տեղաւորուեր է իբրեւ ճարտարագէտ, կօշկակարը՝ իբրեւ երկրաչափ։ Չարիւր հազարով կազմուած նախահաշիւ մը անցեր է միլիոնը, բանուորները շահագործուեր են չարաչար, զանազան ձեռնարկներ կա՛մ ձախողեր, կամ կիսկատար մնացեր են։ Կատարեալ անիշխանութիւն։ Օրը օրին թարգմանած եւ հրատարակած ենք բազմաթիւ փաստեր՝ այսպիսի մերկացումներու մասին, որոնք բարեբախտաբար ծածուկ չեն պահուիր։

Եւ ահա նոր միջամտութիւն՝ կեդրոնէն։

Մոսկուան, որ ողորմածաբար «ազատութիւն» բաշխեց նախկին Ռուսաստանի բոլոր ժողովուրդներուն, տարուէ տարի եւ տարին քանի մը անգամ, միշտ հայրակա՛ն հոգածութեամբ եւ օրինական պատրուակներով կը մկրատէ զանոնք։ Քաղաքական գետնի վրայ, առաջին օրէն իսկ այդ ազատութիւնը ճաշակեցին առանձին, ազգային հանրապետութիւնները։ Արտաքին եւ ներքին քաղաքականութիւն, բանակ, ելեւմուտք, հանրային կրթութիւն, դատական իշխանութիւն, հանրօգուտ շինութիւնները,— բոլորը կեդրոնացան կրեմլինի մէջ, եւ բանակ ու անուններ միայն մնացին իւրաքանչիւր «հանրապետութեան» սահմաններուն մէջ։

Զրկուած՝ պետական բոլոր ատորգելիներէն եւ գործաններէն, մասնաւորապէս ծայրագաւառները դարձան պարզ նահանգապետութիւններ կամ մարզպանութիւններ։ Իսկ երկիրէ երկիր, այդ շնորհն ալ իջաւ նուագագոյն աստիճանին։ Օրինակ, Երեւանը, բաղդատելով Թիֆլիսի եւ Բագուի հետ, այնքան «անկախ» եւ «հաւասարազօր» է, որքան Մեքսիոյ ոստիկանական Տեսչութիւնը կամ քաղաքապետութիւնը։ Իսկ հիմա որ շինարարական ճակատին սահմաններն ալ կա՛մ փոփուին, եւ մանարան մը կամ առուն մը բանալու համար այնքան խրթին ցանց մը ձգուած է Անդրկովկասէն մինչեւ Մոսկուա, — դիւրին է գաղափար կազմել մեր հայրենիքի զարգացման հնարաւորութիւններուն վրայ։

«Դուք անկարող էք ձեր գործերը վարելու, ձեր տունը պահելու, թողէք որ մենք տնօրինենք»։

Ահա թէ ի՛նչ որ ըսել կ՛ուզէ կեդրոնական իշխանութիւնը, իր նոր կարգադրութեամբ։

«Վերակազմութիւն» կը կոչեն իրենք այս նոր որոշումը։ Վերակազմութի՞ւն, բարեփոխո՞ւմ թէ նոր կեդրոնացում, աւելի պիրկ եւ աւելի բիրտ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՎՏԱՆԳԻՆ ՀԱՆԴԷՊ

«Յուսաբեր» ալ, իր կարգին ձայնակցելով լեզուական մաքրութեան պայքարին, կը նկատէ (30 օգոստոս)

— «Հայ լեզուն այլանդակուելու վրայ է այսօր. «պղինձ»ի ու «երկաթ»ի դարերէն ետքը, իր... թիթեղեայ դարը կ՛ապրի ան, շատոնց մոռցուած ըլլալով «արծաթ»ն ու «ոսկի»ն...

Անփութութիւնը, տգիտութիւնը, սոփեստութիւնը եւ այլասերումը կը խորացնեն վէրքը եւ ոչ ոք կը մտածէ դարմանի մասին։ Հետզհետէ հիգուաձիւտ կը դառնայ ձիշդ ու մաքուր հայերէն գրուածք մը. մատի վրայ կը հմարուին այն գրողները որոնք հայերէնը գիտնալով կը գրեն։ Չամաճուռ նախադասութիւններ, չարչարուած ու խառնածին պարբերութիւններ, այլանդակ կամ օտար բառեր, կամ հայերէն բառերով օտար կազմուածքով խօսքեր հայերէնը անճանաչելի կը դարձնեն ոչ միայն իր ձեւին այլեւ իր ոգիին մէջ։

Ընդհանուր երեւոյթ է արհամարհանքը հայ լեզուին հանդէպ։ Դպրոցներէն մինչեւ շուկան ու ակումբները, հայ երիտասարդը, դպրոցակա՛ր, հայմալսարանակա՛ր առանց ամօթի, նոյնիսկ ծեքծեքանքով, պանծացումի ապո՛ւշ հովով մը՝ կը յայտարարեն թէ իրենց հայերէնը շատ «զօրաւոր» չէ... Այս սոփեստներուն կրնա՞ք դիտողութիւն ընել իրենց «գիտցած» օտար լեզուի մէկ որեւէ սխալին մասին. անկարելի՛ է, առանց «արժանապատուութիւնը» վիրաւորելու պարոններուն. հայերէնը կրնան չգիտնալ, գէշ կամ սխալ գրել, ցեխը նետել, հայհոյքով ու գաւեշտով նոյնիսկ, բայց ոչ ֆրանսերէնը կամ անգլիերէնը։ Հայերէնը անպատիւ, ինկած, հանրային կի՛ւ է դարձած, եւ ամէն մարդ իրաւունք ունենալ կը կարծէ իր ուզածին պէս վարուելու հետը. իսկ ֆրանսերէ՛նը, իսկ անգլիերէ՛նը, անոնք տիկիննե՛ր են, ազնուական ու յարգելի հէյտիներ, որոնց հանդէպ նուազագոյն վրէպն իսկ աններելի յանցանք է։ Գժբա՛խտ ու տխմա՛ր մարդիկ...

Բայց, ցաւալին հոն է, որ այս մեղքը ընդհանուր է. տեղ մը շատ՝ տեղ մը քիչ։ Կը ծիծաղինք՝ երբ մէկը ֆրանսերէն սխալ նախադասութիւն մը կը կազմէ, մինչեւ իսկ խօսքի մէջ. կ՛անդրադառնա՞նք հայերէնի հանդէպ գործուած ոճիրներուն. երբե՛ք։

Ամէն պարագայի մէջ, ուրախ ենք որ խորհրդային գրողներէն դեռ մարդիկ կան, որոնք «խայտառակութեան» մասին գաղափար ունին եւ կը պահանջեն վերջ տալ։ Ի՞նչ լաւ պիտի ըլլար, եթէ արտասահմանն ալ իր կարգին եւ իր չափովը անդրադառնար նոյն այդ բանին...

Հայ լեզուն մեր մեծագոյն գանձն է, ի՛սկ պիտի ընենք եթէ ան ալ մսխենք կամ կորսնցնենք։

Այս գանձը լաւագոյնս պահած կ՛ըլլայինք, եթէ գայն փրկելէ առաջ, գո՛նէ, զգուշանայինք նահատակելէ...»

ԿԵՍԱՐԻԱ-ՍԵՒԱՍԻ երկաթուղիին շինութիւնի փուլով առաջ կը տարուի։ Սկազ-էրզրում երկաթուղիի յարդարման գործողութիւնը մինչեւ Նարա հասած է։ Հաւանական է որ այս գծին երկաթները այս տարի գետեղուիլ սկսին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԸ ԳՐԱԻԵԼՈՒ ՆՈՐ ԽԱՂ

Թրքական շրջանակներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Սանասարեան խանի խնդիրը բոլորովին նոր փուլի մը մէջ մտած է, Թուրք կառավարութեան տուած մէկ որոշման վրայ, որուն համաձայն, տեղական նահանգային իշխանութեանց պիտի փոխանցուին այն բոլոր ոչ-իսլամ եւ հրէական վագրֆները եւ եկեղեցապատկան կալուածները, որոնք այլեւս համայնք չունին։ Այդ կալուածներուն համար նահանգային վարչութեանց անունին նոր կալուածագիր (Թափու) պիտի հանուի։

Դարձեալ նոյն շրջանակներու կարծիքով, Պոլսոյ Սանասարեան խանը կը պատկանի եղեր Էրզրումի Սանասարեան եկեղեցիին եւ որովհետեւ Էրզրումի մէջ հայ համայնք չկայ, այդ խանն ալ Պոլսոյ նահանգային վարչութեան կը պատկանի, հետեւաբար Քաղաքային Բ. Ատեանը չպիտի կարենայ շարունակել Սանասարեան խանի դատը։

Միւս կողմէ բոլոր նահանգներու մէջ գտնուող հայկական, լուսնական եւ հրէական շէնքերուն ցանկը կը պատրաստուի՝ ժօտ առենէն զանոնք գրաւելու համար։

«Ազդարար» այս տեղեկութիւնը հաղորդելով կ՛աւելցնէ՝

Կը թուի թէ այս լուրը թիւրիմացութեան արդիւնք է եւ հետեւաբար հիմ չունի։ Որովհետեւ Էրզրումի մէջ Սանասարեան անունով եկեղեցի գոյութիւն չէ ունեցած եւ չի կրնար ալ ունենալ, քանի որ հայկական եկեղեցիները միշտ եւ միմիայն սուրբերու անունով կը կոչուին։ Սանասարեան խանը յատկացուած է աղքատ տղոց կրթութեան գործին եւ ոչ թէ ո եւէ եկեղեցիի կամ մասնաւոր նահանգի մը հայ համայնքին։

Գալով դատին, շահագրգռուող շրջանակները այն խոր համոզումն ունին թէ անիկա պիտի շարունակուի, քանի որ վերը յիշուած կառավարական որոշումը՝ համայնք չունեցող կալուածներու գրաւման մասին, նոր չէ եւ հետեւաբար ծանօթ էր վճռաբեկ ատեանին։

Անգլիա պիտի պաշտպանէ Յունաստանը

Վերջին օրերս հնչեցին մամուլը մեծ սարսափով կ՛արձանագրէր Թուրքիոյ նաւային սպառազինումները։

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Աթէնքի թղթակցին համաձայն, մինչեւ մէջԱնգլիոյ պատուիրակները հաւաստած են վէնիզէլոսը թէ Թուրքիոյ կողմէ ծովային անիրաւ յարձակման մը եթէ կրնայ օգուտ քաղել ուրիշներուն դժբախտութենէն։ Եւ յետոյ խաղաղութիւնը անհրաժեշտ է մեր օրերուն, անդարմանելի անիշխանութենէ մը խուսափելու համար։

Վէնիզէլոս գնահատելէ յետոյ Ազգերու Դաշնակցութեան և Քէլլոգի դաշինքին դերը՝ խաղաղութեան համար, աւելցուց որ Յունաստան թէեւ կորսնցուց Անատոլուի մէջ իր 3000 տարուան պատմութիւն ունեցող քաղաքակրթութեան օջախները, սակայն իրբեւ վերջնական կ՛ընդունի իր ներկայ միջազգային գոյավիճակը։ Յունաստան հաւատացած է թէ՝ լիովին պիտի բարգաւաճի՝ երբ իր դրացիներուն հետ մշակէ լաւ յարաբերութիւններ, հիմնուած բարեկամութեան եւ խաղաղութեան վրայ, որովհետեւ կը փափաքի ամրապնդման տարր մը ըլլալ արեւմտեան Միջերկրականի մէջ։

Վերջացնելով, վէնիզէլոս յայտնեց թէ Յունաստան վճռած է այժմէն իսկ ընդունիլ պարտադիր իրաւարարութեան յօդուածը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

Ուշադրութեան Աշխատանքի նախարարութիւնը զեկոյցով մը կը հաղորդէ.—

«Նոր տեղեկութիւններ կան թէ փանամայի փարիզի դեսպանը բանակցութիւններ կը վարէ ամերիկեան միջազգային գամբորդներու Գրասենեակին հետ, կնքելու պայմանագիր մը, որով 1,000 երկրագործ ընտանիքներ պիտի բերուին փանամա վեց ամսուան շրջանի մը ընթացքին։ Այս գաղթականները պիտի բաղկանան 40 առ հարիւր գուշ երկրագործ յոյն ընտանիքներէ, իսկ 60 առ հարիւրը Ալպանացիներէ եւ Հայերէ»։

ԱՄԱՆՈՒԼԼԱՀ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Իտալական կառավարութիւնը Աֆղանիստանի նախկին թագաւորին տրամադրութեան տակ դրած է Քազերթայի պալատը։

Հեռագրի մը համաձայն, Ամանուլլահ շուտով պիտի մեկնի Պոլիս, ուր պիտի հաստատուի վերջնապէս։

ԺԱՄԸ 530 ԿԻԼՈՄԵԹՐ

Շնայտրբի բաժակի մրցումները այս տարի եւս վերջացան Անգլիացիներու յաղթանակով։

Անգլիացի տեղակալ Ուակորն 350 քիլոմեթրնոց շրջափակը կտրեց 39 վայրկեան, 43 երկվայրկեանէն, այսինքն ժամական 528 քիլ. 867 մեթր արագութեամբ, յայնօրէն կոտրելով նախորդ մրցանիշը՝ ժամը 453 քիլոմեթր, որ նոյնպէս կը պատկանէր Անգլիացիներուն։ Ուակորնի ընկերը տեղակալ Էչբըլէյ շահեցաւ 100 քիլոմեթրի մրցանիշը (ժամը 533 քիլ. 888), ինչպէս նաեւ 50 քիլոմեթրինը (ժամը 535 քիլ 079)։

Երկրորդ հանդիսացաւ իտալացի Տալ Մոլին, որ ժամական 457 քիլ. 044 արագութեամբ կըրցաւ թռչիլ։

Մրցումին ներկայ էին հաբիւրհազարաւոր հանդիսականներ,

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

Երեսփոխան ճչլալ Նուրի պէյ իգտամի մէջ խօսելով երկրին բնակչութիւնը աւելցնելու պէտքին վրայ, կը գրէ.

—«Մեր ներկայ սահմաններուն մէջ 13ուկէս միլիոնէն քիչ մը պակաս հայրենակիցներ կ՛ապրին։ Մինչդեռ, 1312ին, բնակչութիւնը ներկայ քանակին մէկ քառորդը աւելի էր։ Պատերազմները, հիւանդութիւնները եւ կարգ մը մարդոց անհետացումը պզտիկցուցին մեզ։

«Այս տարբերուն անհետացումը քաղաքական տեսակէտով մեծ օգուտ ունեցաւ։ Ժողովուրդը այլեւս միատարր դարձաւ։ Բայց եւ այնպէս, բնակչութիւնը պակսեցաւ։ Փոխանակութիւնը մեկնողներուն չափ գաղթական չբերաւ։

Լիճերը դուրս թողլով, Թուրքիոյ հողին տարածութիւնը 762,736 քառակուսի քիլոմեթր է։ Որով, իւրաքանչիւր քառակուսի քիլոմեթրին 18 հոգի կ՛ինայայ։ Պատերազմէն առաջ, այս համեմատութիւնը 22 էր։

Կարելի չէ ժխտել որ բնակչութեան այս նուազումը գէշ կ՛ազդէ երկրին տնտեսութեան վրայ։ Զմռնանք որ կորսուածներուն մեծ մասը՝ աշխատանքի տարիքին մէջ գտնուող այրեր էին։»

ՖԻՆԼԱՆԴԱԿԱՆ *Թուրու* շոգենաւը ընկղմեցաւ Թրամմէրֆորսի նաւահանգիստին բացերը, Նէշէ եաերվի լիճին վրայ։ Լիճէն հանուեցան 100 դիակներ, մեծ մասը դպրոցական տղաներ։ Խոնդուածներու ընդհանուր թիւն է 127 հոգի։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՍՈՍԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

(20) ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՄԻՋՕՐԻՆԱԿ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՎԱՀԱՆԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

Պատմական վիպակ

Հետեւեալ գլուխները կը պատկանին հանգուցեալ Մարտիրոս Վահանի ձեռագրին, որ կը պատրաստուի հրատարակել իր ընտանիքը։ Ձեռագրին մէջ կան տակաւին շատ մը գլուխներ, որոնք ամբողջական չեն։ Ասոնք ալ պիտի հրատարակուին, երբ ձեռագրին մնացեալ մասերը ամբողջանան։

Խմբագրութիւն

Ա.

Ամառուան տաք օր մըն էր։ Ամպերը ծանր կը կախուէին Ալաշկերտի դաշտին վրայ։ Ոչ մէկ հով կը շարժէր։ Ամէն ինչ կարծես կը սպասէր ահեղ կայծակի մը, որ պիտի պատռէր ամպերը եւ ցած իջնէր ցանկալի անձրեւը։

Ամպերուն տակ, ճամբուն վրայ, ոտքով կը քալէին երկու հոգի։ Անոնք կը գնային Ալաշկերտի գիւղերէն մէկուն։ Անոնցմէ մէկը ծերունի մըն էր, միւսը՝ երիտասարդ։ Ծերունին կը կոչուէր Տէր-Յովհաննէս։ Ան Ալաշկերտի վանքին վանահայրն էր։ Երիտասարդը կը կոչուէր Մարտիրոս։ Ան վանքին մէջ կը սորվեցնէր հայոց պատմութիւն։

Տէր-Յովհաննէս ծերացած էր։ Ան ծնած էր 1830-ական թուականներուն։ Ան ապրած էր ամբողջ կեանքը Ալաշկերտի վանքին մէջ։ Ան ուսած էր հոն, հոն ալ դասաւանդած էր։ Ան ամբողջ կեանքը նուիրած էր հայ ժողովուրդին պատմութեան ուսումնասիրութեան։ Ան գրած էր հարիւրաւոր էջեր, որոնք կը պատմէին հայ ժողովուրդին անցեալին մասին։

Մարտիրոս Վահանի ծնողքը մահացած էր, երբ ան դեռ մանուկ էր։ Ան մեծցած էր իր հօրեղբօր՝ Տէր-Յովհաննէսի տան մէջ։ Ան սիրած էր իր հօրեղբայրը։ Ան սիրած էր նաեւ հայ ժողովուրդը։ Ան կ՚ուզէր ամբողջ կեանքը նուիրել հայ ժողովուրդ

ՅԱՎ ԴԱՇՅԱ՛Ն ՎԱՐՏԱՎՈՅՔՈՒՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ)

ՀՈՄ «ԼԵՌՆԱԼ ԳՈՅԵՐ» ԳՈՅԱՐԱՆ

ՏԱՂԱՑ

Ամառվա տաք օրերից մեկն էր։ Ես ու ընկերներս՝ Արամն ու Գագոն, գնացել էինք Սևանա լճի ափերը։ Ուզում էինք լողանալ և ջրի մեջ խաղալ։ Ճանապարհին մենք հանդիպեցինք մի ծեր հովվի, որ իր հոտը քշում էր դեպի լեռները։ Ես հարցրի նրան, թե ինչ անուն ունի իր շունը։

— Ինչ ուզում եք, թող լինի, — պատասխանեց հովիվը։

Մենք ծիծաղեցինք։ Ինչպե՞ս կարելի է շանը անուն չդնել։ Ինչպե՞ս կանչել նրան, եթե նա անուն չունի։

Հովիվը մեզ ասաց, որ շունը ինքն է գտել ճանապարհին։ Նա ուզում էր նրան տանել գյուղ, բայց շունը չէր ուզում հետևել նրան։ Հովիվը ստիպված էր եղել թողնել նրան։

Մենք ուզում էինք շանը տանել մեզ հետ, բայց հովիվը ասաց, որ շունը չի գա մեզ հետ։ Նա ուզում է միայն հովվի հետ մնալ։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և շարունակեցինք մեր ճանապարհը։ Մենք լողացինք, խաղացինք և ուշ երեկոյան վերադարձանք տուն։

Հաջորդ օրը մենք նորից գնացինք լողանալու։ Ճանապարհին մենք նորից հանդիպեցինք հովվին։ Նա նստած էր մի քարի վրա և ուտում էր։ Նրա կողքին նստած էր շունը։ Նա ուտում էր հովվի հացից։

Մենք ուրախացանք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։ Հովիվը ասաց, որ շունը ինքն է եկել նրա մոտ։ Նա ասաց, որ շունը ինքն է ընտրել իր տիրոջը։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և գնացինք լողանալու։ Մենք ուրախ էինք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։

ՀՈՎԻՎԸ ԵՎ ՇՈՒՆԸ

Ամառվա տաք օրերից մեկն էր։ Ես ու ընկերներս՝ Արամն ու Գագոն, գնացել էինք Սևանա լճի ափերը։ Ուզում էինք լողանալ և ջրի մեջ խաղալ։ Ճանապարհին մենք հանդիպեցինք մի ծեր հովվի, որ իր հոտը քշում էր դեպի լեռները։ Ես հարցրի նրան, թե ինչ անուն ունի իր շունը։

— Ինչ ուզում եք, թող լինի, — պատասխանեց հովիվը։

Մենք ծիծաղեցինք։ Ինչպե՞ս կարելի է շանը անուն չդնել։ Ինչպե՞ս կանչել նրան, եթե նա անուն չունի։

Հովիվը մեզ ասաց, որ շունը ինքն է գտել ճանապարհին։ Նա ուզում էր նրան տանել գյուղ, բայց շունը չէր ուզում հետևել նրան։ Հովիվը ստիպված էր եղել թողնել նրան։

Մենք ուզում էինք շանը տանել մեզ հետ, բայց հովիվը ասաց, որ շունը չի գա մեզ հետ։ Նա ուզում է միայն հովվի հետ մնալ։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և շարունակեցինք մեր ճանապարհը։ Մենք լողացինք, խաղացինք և ուշ երեկոյան վերադարձանք տուն։

Հաջորդ օրը մենք նորից գնացինք լողանալու։ Ճանապարհին մենք նորից հանդիպեցինք հովվին։ Նա նստած էր մի քարի վրա և ուտում էր։ Նրա կողքին նստած էր շունը։ Նա ուտում էր հովվի հացից։

Մենք ուրախացանք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։ Հովիվը ասաց, որ շունը ինքն է ընտրել իր տիրոջը։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և գնացինք լողանալու։ Մենք ուրախ էինք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։

ՀՈՎԻՎԸ ԵՎ ՇՈՒՆԸ

Ամառվա տաք օրերից մեկն էր։ Ես ու ընկերներս՝ Արամն ու Գագոն, գնացել էինք Սևանա լճի ափերը։ Ուզում էինք լողանալ և ջրի մեջ խաղալ։ Ճանապարհին մենք հանդիպեցինք մի ծեր հովվի, որ իր հոտը քշում էր դեպի լեռները։ Ես հարցրի նրան, թե ինչ անուն ունի իր շունը։

— Ինչ ուզում եք, թող լինի, — պատասխանեց հովիվը։

Մենք ծիծաղեցինք։ Ինչպե՞ս կարելի է շանը անուն չդնել։ Ինչպե՞ս կանչել նրան, եթե նա անուն չունի։

Հովիվը մեզ ասաց, որ շունը ինքն է գտել ճանապարհին։ Նա ուզում էր նրան տանել գյուղ, բայց շունը չէր ուզում հետևել նրան։ Հովիվը ստիպված էր եղել թողնել նրան։

Մենք ուզում էինք շանը տանել մեզ հետ, բայց հովիվը ասաց, որ շունը չի գա մեզ հետ։ Նա ուզում է միայն հովվի հետ մնալ։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և շարունակեցինք մեր ճանապարհը։ Մենք լողացինք, խաղացինք և ուշ երեկոյան վերադարձանք տուն։

Հաջորդ օրը մենք նորից գնացինք լողանալու։ Ճանապարհին մենք նորից հանդիպեցինք հովվին։ Նա նստած էր մի քարի վրա և ուտում էր։ Նրա կողքին նստած էր շունը։ Նա ուտում էր հովվի հացից։

Մենք ուրախացանք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։ Հովիվը ասաց, որ շունը ինքն է ընտրել իր տիրոջը։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և գնացինք լողանալու։ Մենք ուրախ էինք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։

ՅԱՎ ԴԱՇՅԱ՛Ն ՎԱՐՏԱՎՈՅՔՈՒՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ)

ՀՈՄ «ԼԵՌՆԱԼ ԳՈՅԵՐ» ԳՈՅԱՐԱՆ

ՏԱՂԱՑ

Ամառվա տաք օրերից մեկն էր։ Ես ու ընկերներս՝ Արամն ու Գագոն, գնացել էինք Սևանա լճի ափերը։ Ուզում էինք լողանալ և ջրի մեջ խաղալ։ Ճանապարհին մենք հանդիպեցինք մի ծեր հովվի, որ իր հոտը քշում էր դեպի լեռները։ Ես հարցրի նրան, թե ինչ անուն ունի իր շունը։

— Ինչ ուզում եք, թող լինի, — պատասխանեց հովիվը։

Մենք ծիծաղեցինք։ Ինչպե՞ս կարելի է շանը անուն չդնել։ Ինչպե՞ս կանչել նրան, եթե նա անուն չունի։

Հովիվը մեզ ասաց, որ շունը ինքն է գտել ճանապարհին։ Նա ուզում էր նրան տանել գյուղ, բայց շունը չէր ուզում հետևել նրան։ Հովիվը ստիպված էր եղել թողնել նրան։

Մենք ուզում էինք շանը տանել մեզ հետ, բայց հովիվը ասաց, որ շունը չի գա մեզ հետ։ Նա ուզում է միայն հովվի հետ մնալ։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և շարունակեցինք մեր ճանապարհը։ Մենք լողացինք, խաղացինք և ուշ երեկոյան վերադարձանք տուն։

Հաջորդ օրը մենք նորից գնացինք լողանալու։ Ճանապարհին մենք նորից հանդիպեցինք հովվին։ Նա նստած էր մի քարի վրա և ուտում էր։ Նրա կողքին նստած էր շունը։ Նա ուտում էր հովվի հացից։

Մենք ուրախացանք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։ Հովիվը ասաց, որ շունը ինքն է ընտրել իր տիրոջը։

Մենք հրաժեշտ տվինք հովվին և գնացինք լողանալու։ Մենք ուրախ էինք, որ շունը գտել է իր տիրոջը։

Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ միացումը

Սէն ժերմէնի հաշտութեան դաշնագրին (10 սեպտ. 1919) տասնամեակին առթիւ Աւստրիոյ մեծ գերման կուսակցութիւնը հրատարակեց թռուցիկ մը, որուն մէջ կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ ազգայնական շրջանակները երբեք չեն ճանչցած Սէն-ժերմէնի այս դաշնագիրը, որ դաշնակիցներուն կողմէ բռնի պարտադրուեցաւ Աւստրիոյ։ Թռուցիկը շեշտելէ յետոյ այս անարդարութիւնը, կ'ըսէ թէ Աւստրիա լաւագոյն ապագայ մը կրնայ ապահովել իրեն համար ա՛յն ատեն միայն, երբ միանայ գերման մեծ հայրենիքին հետ։

**** Աւստրեւգերման արհեստակցական դաշնակցութիւնը յարեցաւ աւստրիական ֆաշիստ շարժումին, իր 80,000 անդամներով։*

Ընկերվարական կուսակցութիւնը մտահոգ է ֆաշիստ շարժումի զարգացումին համար եւ շաբթուս ամբողջ Աւստրիոյ մէջ 4000 հաւաքոյթներ պիտի գումարէ՝ բողոքելու համար ֆաշիստ շարժումին դէմ, որ քաղաքացիական կռիւ կը պատրաստէ։

Հրեայ եւ Արաբ իրար կը սպանանեն

երուսաղէմէն կը հեռագրեն սեպտ. 8 թուականով.

Այս առաւօտ Բեթանիոյ մէջ Հրեայ մը կռիւի մը ընթացքին ատրճանակով վիրաւորեց Արաբ մը, եւ պահ մը կը վախցուէր թէ այս միջադէպը ծանր համեմատութիւններ ստանայ։

Երէկ գիշեր Լացի Պատին մօտ Հրեայ մը դաշունահարուեցաւ Արաբի մը կողմէ որ յաջողեցաւ փախչիլ։ Ուրիշ Արաբ մը եաֆայի ճամբուն մէջ յարձակեցաւ Հրեայի մը վրայ։ Անգլիացի պահակներու ջոկատ մը՝ ձայները լսելով, կրակ բացաւ յարձակողին վրայ, բայց գնդակներէն ծանրապէս վիրաւորուեցան Արաբն ու Հրեան մի՛աժամանակ։

Արաբներու կողմէ, Հրեաներու տուներուն կողոպտումը — եւ փոխադարձաբար — կը շարունակուի։ Երկու տարրերու միջեւ ատելութիւնը եւս կը շարունակուի։

**** Հէնեըրսընի համաձայն, մինչեւ օգոստոս 31, սպաննուած են 83 իսլամ, 4 քրիստոնեայ եւ 109 հրեայ։ Այժմ կացութիւնը խաղաղ է։ Պատերազմական վիճակ չէ յայտարարուած եւ սովորական դատարաններն է որ կը գործեն։ Պալֆըրի յայտարարութիւնը կը պահուի։ Քննիչ մարմնի վերադարձէն յետոյ պիտի որոշուի թէ Պաղեստինի քաղաքականութեան մէջ ի՛նչ փոփոխութիւն պիտի մտցուի։*

**** Լոնտոնի հրեայ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները կիրակի առաւօտ խորհրդակցական ժողով մը ունեցան՝ գրաղելու համար Պաղեստինի Հրեաներուն խնդրով։ Նախագահ Ա. Վիկտոր Կոլտսմիտ ըսաւ թէ Պաղեստինի դէպքերը պատահական կամ անակնկալ պայթում մը չէին, այլ կազմակերպուած ձեռնարկմը՝ Հրէական Ագգային Տան կազմութեան, հեռեւաբար եւ հոգատար պետութեան քաղաքականութեան դէմ։ Խօսեցան նաեւ Լէոնարտ Մոնթէ Ֆիորէ, հազարապետ Հօր Պէլիշա եւ ուրիշներ, որոնք որոշեցին կրկին դիմել անգլ. կառավարութեան։*

**** Պաղեստինի Հրեաներուն համար Անգլիոյ մէջ երկու շաբթուան մէջ հանգանակուեցաւ եօթնուկէս միլիոն ֆրանք։*

Ռուսերէնի կուրսեր

Մոսկուայի գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ չինացի գինուորները վերջին օրերս կը սաստկացնեն իրենց յարձակումները սահմանագլուխի խորհրդային ջոկատներուն դէմ՝ մանաւանդ Խաբարովսկի եւ Պոգրանիչնայայի գօտիներուն մէջ։

Բլագովէսչէնքի շրջանին մէջ Չինացիները կրակ բացին խորհրդային նաւերու վրայ։

Կիրակի օր չինացի գինուորները յանկարծակի հրացանաձգութեան եւ թնդանօթաձգութեան սկսան Գրատէքովօ-Պոլտավսկիայի կողմէն։

Ճափոնական աղբիւրէ կը հաղորդեն որ ռուսական հինգ գինուորական օդանաւեր կիրակի առաւօտ ռումբեր արձակեցին Պոգրանիչնայայի կայարանին վրայ, սպաննելով երեսուն հոգի։

Կայարանը քանդուեցաւ։

Մանչուլի նահանգին մէջ գրգռութիւնը կ'աւելնայ։

Թուրքիոյ Գեղեցկութեան Թագուհին

«Ճիւմհուրիյէթ» թերթը ամիսներէ իվեր բացած էր մրցում մը գեղուհիներու, որոնց լուսանկարները կը հրատարակէր աւելն օր։ Ընթերցողներու քուէարկութեամբ, գաւուած են 50 ամէնէն գեղեցիկ աղջիկները՝ Թուրքիոյ «Գեղեցկութեան Թագուհի»ի իբրեւ թեկնածու։ Մրցումը տեղի ունեցած է Սեպտ. 2ին երկուշաբթի օր «Ճիւմհուրիյէթ»ի խմբագրատան մէջ։ Ներկայացած են 20 գեղուհիներ միայն։

Դատական մարմինը կազմուած էր 50 ծանօթ անձերէ, որոնց 45ը ներկայ էին։ Առաջին քուէարկութիւնով կը զատուին ութ գեղուհիներ, որոնցմէ ամէնէն շատ քուէ ստացած էր Հիճրան հանըմ։ Սակայն յիշեալը ամուսնացած րլլալով, մրցումէն դուրս կը հանուի։ Մնացած եօթը հոգիի վրայ քուէարկութիւն կատարուելով, առաջին կը հանդիսանայ Ֆէրիհա Թէվֆիք հանըմ, երկրորդ՝ օր. Արաքսի Զէրիկեան եւ երրորդ՝ Սէվինէ հանըմ։ Սակայն քանի մը անդամներու առարկութեան վրայ, կրկին քուէարկութիւն կը կատարուի՝ Հայուհին երրորդ դասելու համար։

Թուրքերը կ'արգիլեն

«Տէյլի Մէյլ»ի Թղթակիցը Տարանթելէն կը հեռագրէ 8 սեպտ. Թուականով.

Անգլիացի եւ ամերիկացի 186 զբօսաշրջիկներ, որոնք «Թէոֆիլ-Կօթիէ» շոգենաւով եկած էին, Թուրք պաշտօնեաներու կողմէ արգիլուեցան այցելել Տրովան, որ կը գտնուի Գումգալէի մօտ, ապագինուած շրջանին մէջ։ Զբօսաշրջիկներուն մէջ կային քանի մը անգլիացի երեսփոխաններ, եպիսկոպոս մը, Մոնրէալ գրաւատան տնօրէնը եւ որոշ թիւով նշանաւոր գիտնականներ։

Այս արշաւանքը կազմակերպուած էր Լոնտոն Հէնըի Լքն գործակալութեան կողմէ։

Օդանաւի ծանր արկած մը

Լոնտոնի օդանաւային կայան Քրոյտընէն օգոստոս 31ին դէպի Հնդկաստան մեկնած Թղթատար օդանաւը ուրբաթ կէսօրէն վերջ անկում մը ունեցաւ Ճասքի (Պարսկաստան) մէջ եւ կրակ առաւ։

Վարիչը, մեքենավարը եւ լոնտոնցի ճամբորդ մը՝ Պէլ մեռան։ Անթելի մասնագէտն ու երկրորդ մեքենավարը վիրաւորուեցան։ Օդանաւն ու բոլոր ծրարները փճացան։

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

կամկակերպուած Ջ. Ե. Ռ. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ «ԵՐԿՈՒՆՔ»Ի

Այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

Aux Grands-Arbres, Chez Fiquet. *Ռոպէնսոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ

ՀԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Եղոզատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Սէն Քլուի անտառին մէջ։

Հաղորդակցութեան միջոցներ թիւ 2, 18, 25 հանրակառքերը եւ շոքեկառք կառ Սէն Լազարէն։ Առաջնորդներ պիտի սպասեն Սէն Քլուի կամուրջին և անտառին մուտքի դուռին մօտ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ԴՐՕՇԱԿ,, Ի

Թիւ 9 (Սեպտեմբեր) հետեւեալ բովանդակութեամբ.

1· Լաֆէյի խորհրդաժողովի առիթիւ՝ (խմբագր.), 2. Մտաճուումներ Շ. Ց. Դաշնակցութեան մասին՝ (Ն. Հանգոյց), 3. Ցտեսական քաղաքական խնդիրներ՝ (Ն. Բադալեան), 4. Երնգի ծրագիրը՝ (Մ. Տէրպէտէրեան), 5. Ջտում (Աշոտ Արծրունի), 6. Լիման Ֆոն Զանտէրս՝ (Շ. Սուրէն), 7. Գէորգ Զաւուշի ինքնակենսագրութիւնը, 8. Մեր գոհերը, 9. Թղթակցութիւններ, 10. Հայաստանի վարչական նոր բաժանումը, 11. Արձագանգներ։

Հ. Յ. Դ.

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի *Վրէժ* խումբի ժողովը՝ *վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։*

ՅԱՒԻՇԱՏԵՏՐ

Անիէր-Պուա քոլոնպի Ջ. Ե. Ռ. Միութեան ժողովը՝ այսօր երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 164 Rue des Bourguignons, Asnières.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Մաքրուհի Հաւէպեան եւ զաւակները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ եւ նամակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր Պ. ՆՇԱՆ ՀԱՒԷՊԵԱՆի դառնաղէտ ժահուան առթիւ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կիւրինցի այրի տիկին Գոհար Մինասեան կը փնտռէ իր եղբօրորդիները՝ Լեւոն Ծառուկեան եւ իր քոյրը Տիրուհիցա Ծառուկեան (այժմ Թօփալեան), կը կարծուի թէ Պէյրութէն Ֆրանսա անցած է։ Իմացնել՝ Տիկ. Գոհար Մինասեանի 138 Rue Garibaldi, Lyon.

— Զարշամպայի Ղուրշունլու գիւղէն Գալուստ Պորզակեան կը փնտռէ իր հայրը Միհրան և հօրեղբայրը Ազատ Պորզակեան։ կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա։ Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ A. Keosséian, 58 Ave. Augustin Dumont, Malakoff, (Seine), France.

Սուրիոյ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

— Կը փնտռեմ ժօրաքրոջս որդին Մարաշցի Հայկազ Էմիրալեան որ երկար ժամանակէ ի վեր կը գտնուի Փարիզ։ Կը խնդրուի Մարաշի Հ. Միութենէն եւ զինքը ճանչցողներէն իր հասցէն իմացնել՝ Siranosian c)o Aram Kasbarian, 11 Rue du Sénégal, Paris XX.

Կ'ուզուի վարպետ խոհարար մը արեւելեան կերակուրներու համար։ Լաւ վճարում եւ բնակարան։ Դիմել՝ Restaurant Telgadin, 14 Rue François Garcin, Lyon.

Կ'ուզուին քաշքուլի, շարփի եւ ոսպի գործածուող ուհիներ։ Դիմել՝ Պ. Երուանդ Պօտուրեանի, 10 Rue de Buci, Մէթրօ Օտէոն։

Վարձու են Վալանսի հայկական կեդրոնին մէջ սափրիչի եւ նպարավաճառի խանութներ։ Կարելի է նաեւ գբաղիլ դերձակութեամբ, ճաշարանի եւ ուրիշ գործերով։ Դիմել հայ սափրիչին 32 Rue Bouffier, Valence, Drome.

„ՅԱՌԱՋ"Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

(ՓԱՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ)

Փ Ա Ր Ի Զ

Կը ծախուի St. Michel *(կրպակ, թիւ 7 չէնքին դիմացը)*
Odéon (Carrefour Odéon)
St. Lazare *(Cour de Rome)*
Cadet *(Մէթրոյին գլուխը)*
Belleville (19 Rue de Belleville)
Belleville (93 Rue Rébevol)

Մ Ա Ր Մ Ա Յ Լ

Գ. Գերիկեանց
13 Rue des Dominicaines

Լ Ի Ո Ն

Նուպար Յակոբեան
191 Cours Lafayette

Վ Ա Լ Ա Ն Ս

Ա. Փէրզիկեան
26 Bld. Vauban

ՓՕՆ ՏԸ ՇԻՐԻՒի

Դաւիթ Երամեան
Boulangerie Curtat
Rue de la Liberté

Տ Ի Ս Ի Ն

Ն. Պօտուրեան եւ Մ. Գինոսեան
Café Arménien, Ave. Jean Jaurès

Ի Մ Ի Լ

Յարութիւն Ադամեան
« S. A. M.

Լ Ա Ս Ի Ո Թ Ա

Ղեւոնդ Թորոսեան
46 Rue des Poilus

Պ Ո Լ Ի Ն

Խաչիկ Աւետիսեան
Maison Pyron Marius rue de Béal

Լ Ա Ն Ս Է Յ

Պարգեւ Խաչիկեան
4 Rue Doct. Michaud

Մ Է Ն Շ Ա Մ Ո Ն

L. Marchand
34 Place de la Liberté

Պ Ի Յ Ր Ո Ի Թ

Թ. Պահակեան
(Ընդհ. Գործակալ Լիբանանի)
B. P. 517
կը ծախուի նաեւ
1. Librairie Mourad Chadrjian et Bahadourian, Bab Yacoub
2. Վահան Ուզունեան
(Դրավաճառ)
Maarat No. 109

Հ Ա Լ Է Պ

Գրիգոր Հազարշաճեան
c)o M. Siranossian

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

Ծախու է Իսի-լէ-Մուլինոյի մէջ 12 փիէսով տուն մը 116 քառ. մէթր պարտէզով ուր կարելի է շինել նոր շէնք մը։

Ջուր, էլեկտրականութիւն, տարեկան վարձք 17,000 ֆր., նպաստաւոր պայմաններ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Պ. Diasի, 33 Bld. des Montquartiers, Issy-les Moulineaux, Seine.

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Հետեւեալ չափաւոր գիներով

12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

EMPIRE Միգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JE.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ Ցատուկ յարկաբաժին *Վէնէրական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Ոսկրի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ։*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ

Վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ դերձակ քուփէօր մը, գոհացուցիչ ամսական։ Տեւական գործ։ Ձրի կը տրուի մաղրուի օգաւէտ երկու սենեակ եւ մէկ խոհանոց։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել. A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան :

Դերձակներու հայթայթիչ։ Ամէն տեսակ աստառներ, մանաքս դերձան, կոճակներ եւայլն։

Անթրբփրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Այցելեցէք մեր խանութը հաճոյանալու համար մեր գիներուն ուժանութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՁԱՐԱՆ VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կապէլները եւ օփէրէթները՝* երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր միչեւ գիշերուան 10.30։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն։

8 Rue Jouy-Rouve Օթոպիւս BN N BF

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կ'ուզէ՞ք ձաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէնները, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ։ Գիները մատչելի բոլոր քսակներու։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցեր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՅՄՆԱՕՐՈՑԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱԺԱՆ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

(ԸՆՏՐՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ)

50 Ֆր.է վեր գիրք առնողին հարիւրին 10 զեղչ։

Հացի Համար (կազմուած) 35, Պէլճիկոր (417 էջ) 30, Իմ Ընթացքիս (Մաքսիմ Կորքի) 7.50, Անչէտացած սերունդ 8, Գիւղաշխարհ 26, Բագրատ մը յուշատետրը 15, Կարօտ Հայրենի 20, Բերթուանները (Դուման 5), Գոհարներ հայ գրականութեան (կազմուած) 30, Թէատրոյ 10, Ո աքաղաղ 10, Արտիստը, Ցաճախման եւ Ատտը 25, Ապրիլ 11, 15, Ընկեր 15, Բօլշեւիզմ 8, Հայերու բնաջնջումը 7.50, Էջեր իմ յուշերէն (զօր. Սա կազմուած) 60, Արսէն Լիւպէն (5 հատոր) 9, Շերլօք Հօլմս (4 հատոր Պօակոմպ Հովիտին գաղտնիքը (Շ. Հօլմս) 2, Լոնգոսի հովուավէպ Նամուսը 15, Ճամբուն վրայ 7.50, Ագահ վաճառականին կտակը 3, Մագրդ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 2, Աբշըն մալ ալան 4, Վէպ պորտի ժառանգ Մեացած անտուկը 4, Խոհանոցին գիրքը 5, Երազահան 8, Խօսակցութիւն 2.50, 5, 7.50, Արարատ երգարան 25, Ձայնագրեր Սրուանձտեանցի, Քարտեր (զօր. Անդրանիկի, Ա. Մխանիկեանի Մեծն Մուրատի, Անմահն Ժիրայրի եւն.)։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ձեր ուզած բոլոր գիրքերը։

Դիմել՝ Mme A. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine), France.

ՍԱԿԱՐԱՆ

9 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	123.90
Տոլար,	Dollar	25.54
Մարք 100	Mark	609.—
Թրք. Թղթ.	L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի	» » or	106.90
Մէճիտիէ	Médjidié	8.75
Լէվա 100	Léva	18.62
Տրախմի »	Drachme	33.25
Լիր »	Lire	133.65
Պելժ. Ֆր. »	Fr. Belge	71.10
Ջուից. »	Fr. Suisse	492.50
Լէյ »	Leï	15.15
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
Եգ. Ֆր. Ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.	2260.—
»	II »	1665.—
»	III »	1650.—
Թումուլի երկթղ.	Lots turcs	82.—

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ներ եւ նոր մէթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրմարիզ.) եւ վարսի։ Մասն. ուշադրութիւն Խղճամիտ եւ արագ հրդակցութիւն. ամէն օր 9—12, կիրակի 9—12.

Cirque de Paris | Էքզոտիկ Միլիոներ | ամենալաւ ու ամանք

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՐ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՆ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

11 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1056

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԵՒՐՈՊԱՆ

Բացման ճառերէն յետոյ, ահաւասիկ ծրագիրները՝ ինչպէս յայտարարուած էր, Ֆրանսայի վարչապետը երկուշաբթի օր (9 սեպտ.) ժընեւի մէջ, ճաշի հրաւիրեց եւրոպական 28 պետութեանց ներկայացուցիչները, մտերմօրէն պարզելու համար իր տեսակէտները՝ «Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ»ու մասին:

Թերթերը շատ համառօտ կուտան Պրիանի ճառը, բայց յայտնի են, արդէն, անոր հիմնական կէտերը: Ա՛րդարեւ պարզութիւնը տեւած է 80 վայրկեան, հետեւեալ եզրակացութեամբ, — Ալեքսրդ համարել ուսումնասիրութեանց յանձնախումբի մը կազմութիւնը, եւ Ֆրանսայի յանձնել որ խորհրդակցի եւրոպական կառավարութեանց հետ, որոշ հարցարանի մը համաձայն: Պատասխանները ստանալէ յետոյ, Պ. Պրիան տեղեկագիր մը պիտի պատրաստէ, Ազգերու Դաշնակցութեան յառաջիկայ Ընդհ. ժողովին համար (1930 սեպտեմբեր):

Մէկ տարին երկար չէ, հիմնաւորելու համար քաղաքակա. նութիւն մը, որ սահմանուած է նոր շրջան մը բանալու ծեռունի եւրոպային համար, Տարիներով արծարծուած այլ մերժուած միտք մը, «գնորք» մըն է որ ձեւ ու մարմին պիտի առնէ, այսպէս կամ այնպէս: Առաջին տպաւորութիւնները խառնակ են, եւ աւելի շատ յոռետեսութիւն կը նշմարուի քան յաւատեսութիւն:

Պատերազմի դադարումէն տասը տարի յետոյ, երբ մարդիկ անվերջ ծրագիրներ կ'որոճան խաղաղութիւնը ամրապնդելու համար, կը նշանակէ թէ տակաւին հանգիստ չեն:իսկ այդ անհանգստութիւնը կրնայ ճակատագրական ելքի մը յանգիլ: կա՛մ այն է որ իսկապէս պիտի ամրապնդուի խաղաղութիւնը, զրմանելով բոլոր թիւրիմացութիւններն ու անարդարութիւնները: եւ կամ, անգամ մըն ալ պիտի պայթի կուտակուած վառօդը, ահռելի ճեղքեր բանալով տիրող կարգուսարքին մէջ:

Ներկայ պարագային, տեսակ մը ինքնապաշտպանութեան պայքար է որ կը կազմակերպուի, եթէ երբեք յաջողի: կարելի է ըսել, նոյնիսկ, թէ իր ապագային մտահոգ Եւրոպան է որ կը փորձէ գլուխ վերցնել Ամերիկայի յարաճուն եւ սպառնալից տիրապետութեան դէմ: Շատ ճիշդ բացատրած է Պռիան.

— Եւրոպան չի կրնար ապրիլ այսպէս: կա՛մ պատերազմի պիտի մատնուի, կա՛մ Թշուառութեան, եթէ չյաջողի կազմակերպուիլ եւ եթէ բազմազան ազգերը չկարենան համաձայնիլ իրարու մէջ:

Անշուշտ այս ձեռնարկը ուղղուած չէ «ո՛րևէ երկրի կամ ազգի դէմ»: Այսպէ՛ս կը վալէր ըսել: Բայց քանի որ «Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները» պիտի կազմակերպուին Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ, իսկ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները անդամ չեն այդ ընդերակցութեան, կարելի է նախատեսել թէ ինչպէս պիտի յարդարուի ճակատը:

Ա՛ռ այժմ, իւրաքանչիւր պետութիւն իր ուզած եղանակով կը հասկնայ առաջարկուած կազմակերպութիւնը: Շատեր կարծ մաքսային միութիւն կը համարեն առաջարկը, ուրիշներ՝ տնտեսական եւ ֆինանսական համաձայնութիւն: Իսկ բոլորն ալ կը նախապատրաստուին քաղաքական ձգտումներէ, մէջն ըլլալով առաջարկին հեղինակը: Ամէն մէկը անձկութեամբ կը դողդողայ իր անկախութեան, վեհապետական իրաւունքներուն վրայ. ինչ որ կը նշանակէ թէ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները չեն կրնար նմանիլ ամերիկեան օրինակին: «Դաշնակցութիւն»ն ալ համճլի թուիլ, ինչպէս փափկութեամբ դիտել տուաւ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Հենտերսըն, միեւնոյն ատեն առաջարկելով որ այս մասին ժողով մը գումարել Փարիզի մէջ:

Ինչ ուղղութեամբ ալ խմբագրուի վերջնական բանաձեւը, անկ բան մտոյգ է,— Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի ըլլայ նարանը նոր կազմակերպութեան: Աւելի ճիշդ, մտով նոր ժ եւ հեղինակութիւն պիտի ստանայ Ազգաժողովը, որ այլեւս տրաժեշտ ազդակ մըն է, հակառակ իր բոլոր թերութիւնուն:

Ընկերվարականները, ուժ տալով Ազգերու Դաշնակցութան, կը ջանան բարեփոխել, ոամկավարացնել, իսկապէս ողովուրդներու դաշնակցութեան մրվերածել զայն:Օրուան իշնաւորներն ու քաղքենի տարրերը, թէեւ կասկածելի ծրագներ կը մնուցանեն, բայց նախատեսելով գալիքը, հետզհետէ պի կուտան, և նոյնքան անձկութեամբ կառչած են ժընեւի ղովին:

Ա՛ւղ մարդիկը, որքան ալ ծածկամիտ, այսուհանդերձ կը ին վարժուիլ նոր գաղափարներու եւ բարքերու: Պռիանն Շեթրէզմանին էին որ, իրարու հետ մրցումի ելան երկուշաբօր եւ աւելի առաջ, խաղաղութեան աւետարանը քարոզելու ար, սկսելով ընտանիքէն եւ դպրոցէն:

Ժժուար է նախատեսել թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ վաղուան եւան: Բայց մարգարէ ըլլալու պէտք չկայ, հասկնալու համ թէ, հետզհետէ կը քակուին եւ կը սրբուին հին տախտակ. իրբեւ հետեւանք այն յորդահոսան ալիքին որ կը կոչուի ատերազմ:

Աստիճանաբար կը թուլնան հին կարգերն ու կապերը, նիկ այն պարագային երբ չկան ղդրդային ցնցումներ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՕՐՈՒԱՆ ՋԱՐԻՔՆԵՐԷՆ

Պէյրութի «Ազդակ»ը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (28 օգոստոս).

— «Դլխաւոր աղանդը, որ ամենակործանարար դերը կատարած է մեր գաղութին մէջ եւ բազմաթիւ անփորձ եւ դեռատի աղջիկներ ու պատանիներ երկնային արքայութեան արժանացնելու խոստումով անկեալ ոգիներու եւ յիմարանոցներու մէջ փճացուցած, *բուհճիութիւնն* է:

Ոչ մէկ գաղութի մէջ աղանդական աղէտը այնքան զօրեր խլեց, որքան մեր գաղութին մէջ: Մեր ժողովուրդի տկարութիւններէն եւ դժբախտութիւններէն օգտուող այս «պիրատէր»ները, ընտանեկան սուրբ յարկերէն ներս թափանցելով, բազմաթիւ ընտանիքներ կը դժբախտացնեն եւ ընտանեկան սէրը կը մեռցնեն անոնց մէջ: քահանաներէն եւ քարոզիչներէն առաջ անոնք են հոգեւոր մխիթարութեան փութացողը սգաւորներուն. հայ եկեղեցիի շինութենէն առաջ, *բուհճի* պատուիրակութիւնն է որ քարոզատեղի մը հաստատած է նորաիաստատ կոյս գիւղերուն մէջ եւ սկսած իր գարշելի քարոզութիւններուն:

Ա՛հա՛ այսպէս գիշեր ցերեկ կը գործեն օտարներու հովանաւորութիւնն ու նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւնը վայելող հայ «առաքեալ»ները, պատրաստելով հարիւրաւոր «չանտըր»ներ մեր ժողովուրդին մէջ, որոնք դիւրաւ կրնան ձուլուիլ օտար յարանուանութիւններու երախին մէջ: Ա՜նոնց հետեւորդները կը դադրին հայ ըլլալէ եւ կը կորսնցնեն ազգութեան ու հայրենիքի գաղափարը: երկրային տունը այլեւս անոնց համար անհրապոյր եւ անպէտ գոյութիւն մըն է եւ անկարող՝ խանդավառելու զիրենք: ինչպէս ծովին ինկած մարդ մը կը կառչի փրկութեան լաստակին, բուհճին ալ ամէն խնդրոյ եւ խօսակցութեան մէջ ֆրիստոսն ու Աստուածը մէջտեղ կը բերէ, որովհետեւ անընդունակ է եւ կուրացած՝ ընդարձակ տեսնելու, խորհելու եւ ըմբռնելու կարողութենէն:

Հալէպի մէջ խարսխած եւ հոն հաստատած իրենց բանակատեղին, բուհճիները գօրակոչ յայտարարած են եւ որոշած հաւատարիմ մնալ հայութեան այլասերման եւ ապազգայնացման իրենց ուխտին: Հայ ազգային եկեղեցիին դէմ երկարած իրենց նիզակները, անոնք կ'աշխատին աւերակոյտերու վերածել զայն եւ մեր հին փառքերու եւ հին օրերու յիշատակները անհետացնել»:

ԺԱՆՏԱԽՏ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնք, 9 սեպտ.— փաթրասի մէջ ժանտախտի քանի մը դէպքեր պատահեցան:

Անգլիական նաւատորմը մեկնեցաւ Պիրէոնի նաւահանգիստէն, ուր քանի մը կասկածելի դէպքեր նկատուեցան:

Գավալայի մէջ ժանտախտի 16 դէպքեր արձանագրուած են:

Ա.ողջապահական փոխ-նախարարը ստիպողաբար կանչուեցաւ մայրաքաղաք, ուր ընդհանուր միջոցներ ձեռք պիտի առնուին ժանտախտի ճաւալումը արգիլելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք, Ֆրանսայի վարչապետ Պրիան առջի օր մայրաքաղաքի մէջ հաղորդութիւն մը տուաւ 27 եւրոպական պետութեանց ներկայացուցիչներուն, անոնց հետ խորհրդակցելու համար Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու կազմութեան մասին:

Հրաւիրուած պետութիւններն էին՝ լատինական այբուբենի կարգով.— Ալպանիա, Գերմանիա, Աւստրիա, Պելճիքա, Մեծն Բրիտանիա, Պուլկարիա, Դանիա, Սպանիա, Էսթոնիա, Ֆինլանտա, Յունաստան, Հունգարիա, Իրլանտա, Իտալիա, Լաթվիա, Լիթուանիա, Լիխտենշթայն, Լիւքսէմպուրկ, Նորվեկիա, Հոլանտա, Լեհաստան, Փորթուկալ, Ռումանիա, Եուկոսլաւիա, Շուէտ, Զուիցերիա եւ Չեխոսլաւաքիա, ընդամէնը 27 պետութիւն, Ֆրանսան ալ հաշուելով՝ 28:

Հայկերոյթը տեղի ունեցաւ Պէոկէսի պանդոկին մէջ: Խորհրդակցութիւնները տեւեցին 80 վայրկեան, ժամը 14.36էն 15.55:

Նախ խօսք առաւ Պրիան, որ բսաւ թէ մանրամասնութեանց մէջ չպիտի մտնէ, ո՛չ ալ ծրագիր պիտի ներկայացնէ: Իր կարծիքով Եւրոպա չի կրնար շարունակել ապրիլ այնպէս ինչպէս այսօր: Մինչ Միացեալ Նահանգները տնտեսապէս կը զարգանան, Եւրոպա, որ աւելի փոքր է անկէ եւ բաժնուած զանազան փոքր պետութեանց, չի յառաջդիմեր: Պատճառն այն է՝ որ մինչ Ամերիկայի 48 նահանգները առանց արգելքի ու տուրքերու ազատօրէն առեւտրական փոխանակութիւններ կ'ունենան, Եւրոպայի մէջ մաքսային հսկայ պատնէշներ ցցուած են, կան բազմատեսակ դրամներ, զանազան ցեղեր, լեզուներ ու կրօնքներ ու եթէ այս բազմազան ազգերը չկրնան իրարու հետ համաձայնիլ, կա՛մ պիտի պատերազմին շարունակ եւ կամ թշուառութեան պիտի ենթարկուին:

Պրիան բացատրեց թէ այս ձեռնարկը ո՛չ Ամերիկայի, ո՛չ ալ ուրիշ ոեւէ երկրի, հողամասի, անձի կամ ընկերակցութեան դէմ ուղղուած է: Ընդհակառակն կ'ուզէ մտնել Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակին մէջ, նպատակ ունենալով զարկ տալ ընդհանուր բարգաւաճմանը հողամասի մը, որ աւրշտկուեցաւ ահռելի աղէտի մը հետեւանքով:

Ոմանք այս դաշնակցութեան պիտի տան քաղաքական, ուրիշներ տնտեսական հանգամանք: Բայց ոչ ոք կրնայ մերժել ուսումնասիրել զայն իրագործելու միջոցները, ո՛չ ոք կրնայ ըսել թէ ինք չի հետաքրքրուիր անով:

Եզրակացնելով, Պրիան հարցուց ներկաներուն թէ ամբողջութեանը մէջ կ'ընդունի՞ն իր թելադրութիւնները եւ ի՞նչ ձեւ կ'առաջարկեն գանոնք իրագործելու համար:

Առաջին խօսողն եղաւ Շեթրէզման, որ բսաւ թէ Պրիանի առաջարկը շատ հետաքրքիր է, ժողովուրդներու տնտեսական մերձեցման համար եւ թէ Եւրոպայի մէջ, ապահովութիւնը ամրապնդելու պատրուակին տակ, պէտք չէ ստեղծուի տեսակ մը գերպետութիւն, որ իրականին մէջ ազգային անկախութիւնը մեռցնող կործանարար բռնակալութիւն մը գործ դնէ:

Նպաստաւոր արտայայտուեցան նաեւ Հենտերսըն, Աւստրիոյ վարչապետ Շեթրէեարուվից, Հիմանս, Մոթթա և Մարինքովիչ:

Ի վերջոյ որոշուեցաւ մասնաւոր յանձնաժողով մը չկազմել, այլ Ֆրանսայի ձգել այս խնդիրը ուսումնասիրելու հոգը: իբրեւ նախաձեռնարկ պետութիւն: Ֆրանսական կառավարութիւնը այս մասին լայնօրէն պիտի խորհրդակցի եւրոպական կառավարութեանց հետ: Որոշուեցաւ նոյնպէս որ Պրիան յուշագիր մը եւ հարցարան մը ղրկէ խնդրոյ առարկայ դահլիճներուն:

Բոլոր պատասխանները ստանալէ յետոյ, վարչապետը պիտի կազմէ տեղեկագիր մը, որ ամէնէն ուշը պիտի քննուի Ազգերու Դաշնակցութեան 1930ի Ընդհանուր ժողովին մէջ:

Շրեզեւանի ճառը

Ժընեւի արիսպագոսին մէջ մեծերը կը շարունակեն իրենց ճարտասանական մարզանքը: Անգլիոյ, Պելճիքայի, Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ այլ երկիրներու գլխաւոր պատուիրակներէն վերջ, երկուշաբթի օր մեծ ճառ մը խօսեցաւ Գերմանիոյ արտաքին նախարար Շեթրէզման:

Ըսաւ թէ Լահէյի մէջ տրուած որոշումները գերման ժողովուրդի գոյութեան հիմքերուն եւ անոր տնտեսութեան գերագոյն շահերուն հետ կապ ունին: կրնայ ըլլալ որ ներկայիս գերման հանրային կարծիքը վերջնական եւ նոյնանման դատողութիւն մը չէ կազմած, բայց կայ կէտ մը որ մանաւորապէս կը հետաքրքրէ զայն, որովհետեւ կը վերաբերի իր ազատութեան ու անկախութեան, այն է՝ Հենոսոյոյ գինուորական գրաւման վերջ տրուիլը:

Գերման հանրային կարծիքին մէկ մասը, շարունակից Շեթրէզման, պահանջած էր մեզմէ յետաձգել Գերմանիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, մինչեւ որ բոլորովին ազատագրուի մեր երկիրը: Սակայն մենք ուզեցինք աշխարհին տալ միջազգային համերաշխութեան մեծ օրինակ մը, ու ցաւագինօրէն տառապելով հանդերձ գինուորական գրաւման երկարաձգման համար, եկանք մտանք այս շրջափակին մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԱՓԸ ՎԵՐՄԿՍԱԻ

երկու շաբաթուան հեղձուցիչ տաքէն յետոյ, ուրբաթ գիշերը քիչ մը մեղմացած էր տաքը եւ շաբաթ ու կիրակի աւելի տանելի օդ մը ունեցանք: երկուշաբաթի կրկին ջերմաչափը սկսաւ բարձրանալ այնպէս որ շուքին մէջ մինչեւ 32 աստիճան տաք կ'ընէր:

Երեկ կէսօրէն սկսեալ անտանելի տաք րաւ դարձեալ:

Գաւառներու մէջ տաքը աւելի սաստիկ է: Պրբթանեի մէջ երկար ատենէ ի վեր անձրեւ չէ եկած եւ ցանքերը կը փճանան: Այս պատճառով վանի եպիսկոպոսը արտօնած է հրապարակային աղօթքներ ընել՝ անձրեւ խնդրելու համար: Մոլպիհանի զանազան եկեղեցիներուն մէջ թափօրներ կազմակերպուած եւ աղօթքներ եղած են:

ԸՆԿՈՒՄԱԾ ՆԱԻԵՐ

Շուէտական *Հայմտալէ* շոգենաւը՝ 1339 թոնս, Հելսինգֆորս-Սթոքհոլմ ճամբուն վրայ ընկղմեցաւ տասը վայրկեանի մէջ, Մոսթանասյի բացերը ժայռի մը զարնուելով:

40 ճամբորդ եւ 30 նաւագ ազատուելով կրցան եգերք հասնիլ:

*** *Հայլէյնտ Փրայտ* անգլ. շոգենաւը, որ Լոնտոնէն Պուէնոս Այրէս կ'երթար, վիկոյի բացերը խուճի մը զարնուելով խրուեցաւ: Ա՛նթելով օգնութիւն ուզուած ըլլալով, քանի մը շոգենաւեր փութացին ադէտին վայրը եւ ճամբորդները ազատեցին:

** Ուրիշ անգլ. շոգենաւ մը *Քուին ավ Թանէթ*, որ գալէ գացած էր 600 ճամբորդներով, վերադարձին Հէրնըպէյի բացերը խրեցաւ աւազի վրայ:

ՊԱՅԹՈՒՄ ՆԱԻԹԱՀԱՐԻ ՄԷՋ

Պուքրէշ, 9. սեպ.— Շաբաթ գիշեր պայթում մը տեղի ունեցաւ քամփինայի քարիւղի աւազանին մէջ եւ հրդեհ առաջ եկաւ: Պէտք եղաւ 11 ժամ աշխատիլ կրակը սահմանափակելու համար:

Այս պայթումէն մեռան չորս բանուորներ, մէկ ճարտարագէտ եւ վիրաւորուեցան 12 բանուորներ, չորսը ծանր կերպով:

Բանուորներէն մէկը մեռաւ վայրկենապէս, միւս երեքը, որոնց ճագուստները կրակ առած էին, մեռան սարսափելի տառապանքներէ վերջ, ո՛չ մէկ օգնութիւն ստացած ըլլալով:

ԻՆԴՈՍԻ ՕՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ

Ինդոսի յորդումը լայն չափեմատուներ առած է: Աւրդէն իսկ ողողուած են 50 գիւղեր: Մեծ թիւով արջառ կորսուած է, վնասները 37.500 ոսկիի կը հասնին:

Հեռագրի մը համաձայն, Սինտի շրջանին մէջ ջուրերու տակ մնացած են 58 գիւղեր, որոնց բնակիչները մերժած էին ապահով տեղեր երթալ՝ հակառակ իշխանութեանց սպառնալիքներուն:

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններուն մէջ չորս տեղ հրդեհ ծագեցաւ առջի օր, նիւթական մեծ վնասներ պատճառելով:

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ համայնավար կուսակցութիւնը որ 6,000 քուրոնի փոխառութիւն մը չէր կրցած վճարել, սնանկ հռչակուեցաւ:

Ծ.ԱԽՈՑի բերքը 45 միլիոն քիլօ եղած է այս տարի Թուրքիոյ մէջ: Սամսոնի ծխախոտը այս տարի քիչ եղած է թէեւ, բայց որակով ընտիր է: իզմիրի շրջակայքը ծխախոտներու վաճառումը տնդագին շրջանի մը մէջ մտած է: Ամերիկեան եւ գերման տուներ իրենց գնումները սկսած են արդէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊՐՈԲԼԵՄԱՆ ՎՂՋԱՀԱՅՈՑ ՂԵԿՈՒՑՉԸ

Ի՞նչ մտաւոր ներուժ ունի հայ ժողովուրդը, որ ամէն անգամ ինքզինքը կը գտնէ ծանր կացութեան մէջ, կը ծնի ազգային մեծ գործիչ մը, որ կը կարենայ ազգը դուրս հանել ճգնաժամէն։ Ինչպէ՞ս կը ծնի այդ մարդը։ Ինչպէ՞ս կը զարգանայ անոր հանճարը։ Ինչպէ՞ս կը հասունանայ անոր կամքը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի անոր շուրջ ազգային միասնական ճակատ մը։ Ինչպէ՞ս կը յաղթահարուին ներքին ընդդիմութիւնները։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական կամք մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ուժ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ոգի մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական հոգի մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական էութիւն մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական անձնաւորութիւն մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական դէմք մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական կերպարանք մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ոճ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ձեւ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական բովանդակութիւն մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական իմաստ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական նպատակ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ուղղութիւն մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական ճանապարհ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական կեանք մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական գոյութիւն մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական էակ մը։ Ինչպէ՞ս կը ստեղծուի ազգային միասնական անհատական

ՆՅՈ ԳԱՇՅԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

(ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԻ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՄԱՍԻ ՀԱՆՔԱՐԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությունը, հետևելով Ռուսական Սովետական Ֆեդերատիվ Սոցիալիստական Հանրապետության Կառավարության օրինակին, որոշել է Հայկական Սովետական Հանրապետության հարավային մասի հանքարանային հարստությունները, որոնք գտնվում են Թուրքիայի տիրապետության տակ, ենթարկել պետական հսկողության։

Հայկական Սովետական Հանրապետության Կառավարությունը հայտարարում է, որ Հայկական Սովետական Հանրապետության հարավային մասի հանքարանային հարստությունները, որոնք գտնվում են Թուրքիայի տիրապետության տակ, ենթարկվում են

Միայն թէ զերման ժողովուրդն ու կառավարութիւնը կը ցաւին որ Սառի հողամասը դեռ կը շարունակէ մնալ օտար գրաւման տակ: Եւ սակայն իրերու ներկայ վիճակին վերջ դնելու համար առաջին քայլերը առնուած են, ու պատերազմի հաշուեյարդարը վերջացնելու համար, համոզուած ենք թէ՝ Ազգերու Դաշնակցութիւնը իր համակրութեամբ պիտի աջակցի նոր սկսուելիք բանակցութեանց:

Յետոյ հաստատելով Մաքտոնըլտի խօսքերը, Շթրէզէման ըսաւ թէ քաղաքական համաձայնութիւնները աւելի արժէք ունին ապահովութեան համար, քան բազմաթիւ վաշտեր:

Նպաստաւոր արտայայտութիւններ ունեցաւ պարտադիր իրաւարարութեան, Քէլլոկի դաշինքին եւ ընդհանուր զինաթափութեան մասին:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՉԻ ՎԱԽՆԱՐ ԹՈՒՐՔԻԱՑԷՆ

Վէնիզէլոս հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է Հնթիայի ժընեւի թղթակցին.

— Կառավարութիւնը ձեռնհաս իշխանութեանց հետ խորհրդակցելէ յետոյ, ուշադրութեամբ ուսումնասիրած է կացութիւնը եւ իր պատասխանատուութեան տակ Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ ծրագիր մը՝ երկրին նաւային պատրաստութեանց մասին, որ պիտի համապատասխանէ կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութեան եւ միջազգային կացութեան պայմաններուն: Կառավարութիւնը չպիտի ազդուի անպատասխանատու մամուլի կարծիքներէն, ոչ ալ այնքան տպավորուի՝ ազդուելու համար պարունակութենէն շիլի մը, որ կ'ըսուի թէ տեսնուած է Միտիլլիի բացերը:

Կառավարութիւնը հաստատօրէն պիտի շարունակէ իր խաղաղասէր քաղաքականութիւնը, փափաքելով բարեկամական եւ վստահութեան յարաբերութիւններ հաստատել իր դրացիներուն հետ, հետեւաբար եւ հակառակութեան տեղի չպիտի տայ զինուորական այնպիսի պատրաստութիւններով, որոնք կրնան երկիրը մղել արկածախնդրութեանց, որոնցմէ կ'ուզենք զգուշանալ: Կառավարութիւնը երկրին վստահութեան անարժան պիտի ըլլար, եթէ թոյլ տար որ անիկա վտանգի ենթարկուի. սակայն կառավարութիւնը աւելի լաւ կրնայ դատել այդ վտանգները քան անպատասխանատու քննադատներ:

Կառավարութիւնը չուզեր ընել այնպիսի ծանր ծախքեր, որոնք ոչ արտադրողական են եւ անպէտ այն պահուն, երբ երկրի տնտեսական վերականգնումը ամէնէն տիպողական անհրաժեշտութիւնն է: Կառավարութիւնը կը կարծէ թէ երկրին ծովային ապահովութիւնը կարելի է երաշխաւորել աւելի վրնտահ եւ վերջին ծայր աժան միջոցներով քան այն որ կը պահանջուի՝ հանդարտեցնելու համար սարսափահար մամուլին վախերը:

*** Անգլիոյ արտաքին Նախարար Հէնտըրսըն կը հերքէ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի այն լուրը թէ վէնիզէլոսի հետ համաձայնած է Յունաստանի օգնել՝ Թրքական յարձակումի մը պարագային:

Յոյներու կը բաժնուին Պատրիարքարանէն

«Սէն Սաթի տեղեկութեանց համաձայն, Պոլսոյ Յոյները որոշած են բաժնուիլ Ֆէների յոյն Պատրիարքարանէն եւ աշխարհիկ մարմին մը կազմելով վարել դպրոցները, հիւանդանոցներն ուրարեգործական հաստատութիւնները: Պատրիարքարանը պիտի զրաղի միայն կրօնական գործերով, իսկ եկեղեցական պաշտօնեաներուն ու քահանաներուն ամսականները պիտի վճարուին աշխարհական վարչութեան կողմէ:

«Ինդիր է, սակայն, կ'աւելցնէ թերթը, թէ Յոյները որքան անկեղծ են իրենց որոշման մէջ: Պատրաստութիւններ կը տեսնուին աշխարհական իշխանութիւն կազմելու համար: Բայց միայն գործնականին մէջ է որ երեւան պիտի գայ Յոյներուն անկեղծութեան աստիճանը»:

Բողշեւիկեան վա՛տ Պաղեստինի մէջ

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Երուսաղէմի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ բոլշեւիկները իրենց գրգռութեամբ գործօն մասնակցութիւն ունեցած են Պաղեստինի վերջին խռովութեանց մէջ:

Փաստերը ցոյց կուտան սակայն թէ վերջին դէպքերը կանխամտածուած եւ ծրագրուած չէին, այլ պատահեցան յանկարծական կերպով:

Պաղեստինի մեծ միւֆթին հեռագիր մը ստացաւ Հնդկաստանի իսլամներէն, որոնք կ'ըսեն թէ պատրաստ են ձախողեցնելու սիոնականներու ցանկութիւնները եւ պիտի պահանջեն Անգլիայէն որ Պաղեստինի մէջ հաստատէ ազգային ներկայացուցչական կառավարութիւն մը:

Յոյն աւազակները կը գործեն

Աթէնք, 9 սեպտ.— Թրիքալայէն կը հաղորդեն որ աւազակախումբ մը, որուն վարիչն է Յացա անուն մէկը, փերթուլի գիւղին մօտ առեւանգած է եօթը զբօսաշրջիկներ, որոնց մէջ ծերակուտական Հաճիկաքին և ոստիկան զօրքի յիւնապետ մը: Աւազակները չորս միլիոն տրախմի փրկագին կը պահանջեն՝ պատանդները ազատ արձակելու համար:

Անտառներ կ'այրին

Մարսէյլէն կը հեռագրեն թէ Րոնեագի մօտակայ ժայրիի անտառներու կրակը, որ տարածուած էր մինչեւ Արպուայի դաշտը, այժմ աւելի լայն համեմատութիւններ առած է:

Մարսիլիայէն եւ շրջականերէն հրշէջ գունդեր փութացած են աղէտին վայրը՝ միանալու համար տեղական ոստիկանզինուորներուն:

Սէն Ժիւլիէն ալ Փէյրոլայի պետական անտառներն ալ կ'այրին: Յարդ 50 հեկտար տեղ այրած է:

Լիւպերոնի անտառներն ալ կրակ առած բլլալով, Ավինեոնէն զինուորներ ղրկուեցան Մէրինոլ:

Քէօթահիոյ յախճապակիները

Քէօթահիոյ յախճապակիները վերջերս սկսած են ընդունելութիւն գտնել Ամերիկայի մէջ, ուրկէ ամէնէն աւելի զարդարերով ու դրասանգներով պնակի ապսպրանք կ'ըլլայ:

Այս յաջողութեան վրայ, սակայն, Հելլէնները գործի անցած ու սկսած են յունական յախճապակիներն ալ Քէօթահիականներուն նման գծագրել, Ամերիկայի մէջ Թրքական արտադրութեանց հետ մրցելու համար: Յունաստանի մէջ շինուածները թէեւ արդիական գոյնով եւ դրասանգներով Թրքականներուն կը նմանին, բայց չեն կրցած Քէօթահիոյ յախճապակիներուն գոյները տալ:

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»Ը ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5 ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՍԷՆ ԺԻԼԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Սէն Ժիւլիէնի «Զաւարեան» ենթակոմիտէին կողմէ, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի շրջ. կոմիտէի այս Կիրակի ժամը 2.30ին Սէնժիւլիէնի «LaChaumière» ընդարձակ և օդասուն պարտէզին մէջ, 8 և 10 Bld. Victor.Hugo,Beaumont(St. Julien): Կը խօսի՝ ընկ. Աբօեան: Կը հրաւիրուին Մարսէյլի եւ արուարձաններու ընկեր ընկերուհիները եւ բոլոր հայրենակիցները:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Ջ. Ե. Ռ. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ «ԵՐԿՈՒՆՔ»Ի

Այս Կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

Aux Grands-Arbres, Chez Fiquet. *Ռոպէնսոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ

Երգ, արտասանութիւն, եւրոպական պարեր, գիշերը՝ հրավառութիւն, անակնկալներ եւայլն: Փոքրիկներու համար մասնաւոր խաղավայր: Ընծրեւի պարագային պատսպարուած վայր: Ճոխ պիւֆէ: Պարտէզին տնօրէնութիւնը տրամադրած է ծառերու վրայ շինուած շամիրամեան տաղաւարները:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Շոգեկառք Լիւքսէնպուրկի եւ Տանֆէր-Ռոշերոյի կայարաններէն, եւ հանրակառք՝ Փորթ տ'Օրլէանէն: Մուտքը ազատ է:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Եռզղատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, 21 Սեպտեմբեր Կիրակի օր:

Մանրամասնութիւնները քանի մը օրէն:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ ENGHIENի ՄԷՋ

14 սեպտեմբեր 1929, շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշտ 8.45ին

Enghien*ի Թաղապետական Թատրոնին մէջ*

Պ. ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

3 արար

E. BRIEUX **ՊԼԱՆՃԷԹ** Թարգմանեց՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ Տիկնայք Ս. Յ. Ալիքսանեան, Սիրուհի Նշանեան եւ Անահիտ, Պ. Պ. Տ. Նշանեան, Արման Կոճիկեան, Ա. Գմբէճեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, եւայլն:

Տոմսերու գիները՝ Ա. Կարգ 25, Բ. Կարգ 10 ֆրանք:

Տոմսերու համար դիմել տեղւոյն վրայ տիկ. Ա. Զարֆեանի եւ Պ. Հ. Սէճեանի:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ալֆորվիլի *Ս. Մինասեան* ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հաճի Մկրի Սրճարանը Rue Etienne Dolet. Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Գաշան Պանեէօի Արծիւ խումբի ժողովը՝ այս Կիրակի ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

ԴԱՒԱՌ

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Մարսէյլի Ռոստոմ ենթ. ընդհ. ժողովը՝ այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կը հրաւիրուին Արմէն-Գարօ, Քեռի, Հրիս, Գէորգ Զաւուշ եւ Զարդարեան խումբերը,

Լիոնի շրջ. կոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կը խօսի՝ Ընկ. Բաբկէն: Նիւթ՝ «Հայ ազատագրական շարժումը»: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

Պ. ՎԱՀԱԳՆ Յակոբեանէ կը խնդրուի իր հասցէն հաղորդել K. Ohanessoff, 100 Rue Flachet, Villeurbanne, Rhone.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ միութեան հրաժարած վարչութեան տեղ նորը ընտրելու համար, ընդհ. ժողովի նախագահ Պ. Գ. Աբուլեանի կողմէ Միութեան բոլոր անդամները ժողովի կը հրաւիրուին, այս շաբաթ ժամը 3.30ին Ժլորիա ճաշարանը, 61 Rue Monsieur le Prince.

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կիւրինցի այրի տիկին Գոհար Մինասեան կը փնտռէ իր եղբօրորդիները՝ Լեւոն Ծառուկեան եւ իր քոյրը Տիրուհիցա Ծառուկեան (այժմ Թօփալեան), կը կարծուի թէ Պէյրութէն Ֆրանսա անցած է: Իմացնել՝ Տիկ. Գոհար Մինասեանի 138 Rue Garibaldi, Lyon.

— Զարշամպայի Դուրշունլու գիւղէն Գալուստ Պօրզակեան կը փնտռէ իր հայրը Միհրան և հօրեղբայրը Աղասի Պօրզակեան: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ A. Keosséian, 58 Ave. Augustin Dumont, Malakoff, (Seine), France.

Սուրիոյ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

— Կը փնտռեմ Ժօրժ քրոջս որդին Մարաշցի Հայկազ Էմիրալեան որ երկար ժամանակէ ի վեր կը գտնուի Փարիզ: Կը խնդրուի Մարաշի Հ. Միութենէն եւ զինքը ճանչցողներէն իր հասցէն իմացնել՝ Siranosian c)o Aram Kasbarian, 11 Rue du Sénégal, Paris XX.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ

Ալֆոռվիլ, Ռ. Ց.— 50:
Ժուայեէօզ, Ս. Մ.— 35:
Տրակինեան, Հաճ.— 120:
Վէզնիքօ, փ. Թ.— 70:
Մարսէյլ, Խ. Ց.— 50: Տեսնել Թիւ 1040:

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Սեպտեմբեր 1929

		ԴՐԱՄՆԵՐ	Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.89
Տոլար,		Dollar	25.56
Մարք	100	Mark	608.50
Թրք. Թղթ.		L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի		» » or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.65
պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

եգ.-ֆր.-Ֆոնս.	I Cr. Fonc.Eg.		2260.—
»	II	»	1665.—
»	III	»	1650.—
Թուրքի երկթղ.		Lots turcs	82.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JR.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին *վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկրի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցաւագրաւ:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս օր

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74 - 64
Բոլորին ուշադրութեան:
Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մանաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Անթրբփրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը հմտորելու համար մեր գներուն ժամանութեան:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ
24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշել կամ Ցար եւ Տէր եւ Տիօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ*
ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է գառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր*
Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի լնտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet
Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ
Վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ դերձակ քուփէօր մը, գոհացուցիչ ամսական: Տեւական գործ: Զրի կը պատրաստուի օդաւէտ երկու սենեակ եւ մէկ խոհանոց: Մանրամասնութիւններու համար դիմել. A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցեր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, ականջի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, եթէ կը փափաքիս հող եւ տուն մը ունենալ Սէյլի մէջ կամ շրջակաները, դիմէ իսկոյն Comptoir Régional, 3 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես ամէն դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար: Մէկ անգամ պարզելը բաւական է հմտորելու համար: Ընդունելութեանց ժամերը 15—19: Թելեֆոն Փոլպէր 53—91: Մարսէյլ:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
MAISON JOLIVET
17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges֊ի անկիւնը)
Nord Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24-83
ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒՑ
Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հազարաւոր տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած GRES SIN JOLIVET հացերը:
Ուրիշ խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան
Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

Կ'ուզուին քաշքշուկ, շարփի եւ ոսպի գործատորուհիներ: Դիմել՝ Պ. Երուանդ Պօտուրեանի, 10 Rue de Buci, մէթրօ Օտէոն:

Ծախու է սափրիչի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մը մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Հ. Աբելեանի, 226 Rue Lafayette, Paris (10e).

Վարձու են վալանսի հայկական կեդրոնին մէջ սափրիչի եւ նպարավաճառի խանութներ: Կարելի է նաեւ զբաղիլ գերձակութեամբ, ճաշարանի եւ ուրիշ գործերով: Դիմել հայ սափրիչին 32 Rue Bouffier, Valence, Drome.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ: Աչքի եւ նոր մեթոտով դարմանում առանց մօրթի, արիւնի եւ ցաւի հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. ուշադրութիւն: Ազգամիտ եւ արագ հրդակցութ. ամէն օր 9—12. Կիրակի 9—12.

Cirque de Paris | Էքզլ Սիլիվէր | ամենալաւ ու ժամանակ

EMPIRE Միւզիք-Հոլ· 37 Av. Wa

Կ'ուզուի վարպետ խոհարար բար մը արդէն հաստատուած կերակուրներու համար: Լաւ վճարում եւ բնակարան: Դիմել՝ Restaurant Telgadis, Rue François Garcin, Lyon.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԱԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն: 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

12 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1057

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԱՄՈՒԼ ԹԷ ԱՐՇԱԿԱՒԱՆ

«Ժողովուրդը տարաւ իր յաղթանակը եւ ճգմեց «Յուսաբեր»ի աղբիւսային վոհմակին գլուխը»:

Այսպէ՛ս կը բարբառի Փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթը, Ազեքսանդրիոյ երեսփ. ընտրութեանց առթիւ, ուր յաղթութիւն շահեր է երկակենցաղ և կասկածելի խմբակ մը:

«Դանակը ոսկորին էր հասեր». «Ժողովրդական գալրօլթը ատկէ սկսաւ արթննալ». «Ասիկա բռնկուց ժողովուրդին յուզումը». «Ասկէ այլեւս ժողովուրդին յուզումն ու գալրօլթը կը յորդէին» (7 Սեպտ.):

Բառե՛ր, բառեր և բառեր, որոնք տախտակի ձայն կը հանեն տրուկներու գրչին տակ, բոլորովին կորսնցնելով իրենց նշանակութիւնը:

Յաջողութիւնները և պարտութիւնները փոփոխական երեւոյթներ են: Միջակէտներ, ոչ թէ վերջակէտեր:

Ճիշդ ատոր համար ալ, ամուր բռնելով ռամկավար խմբագիրներու օձիքէն, կը հարցնենք,— ի՞նչ անճոռնի կանչ է այս, քանի մը հարիւր քուէի տարբերութեան առթիւ: Այդ ի՞նչ քաղաքական չտեսութիւն է եւ ի՛նչ յանդգնութիւն:

«Ժողովուրդը տարաւ իր յաղթանակը եւ ճգմեց «Յուսաբեր»ի աղբիւսային վոհմակին գլուխը»:

Դո՞ւք էք այս բառերուն հեղինակը, հայ գիւղացիներուն արիւնով ննջած վաշխառուներ, հայ հարուստներու սեզաններէն փշրանքներ ժուրացող թշուառականներ: Դո՞ւք, տասն անգամ վոնտուած եւ քսան անգամ նոյն վսեմապատիւ դուռներուն եւ աղնուաշուք ոտքերուն առջեւ սողացող տղրուկներ:

«Աղբիւսային վոհմակ» — անշուշտ անոր համար որ ձեր աչքերը հորիզոնը աղբիւսի մը կոյտէն անդին չանցնիր: Իսկ վոհմակը եթէ չունենայինք, հարկ էր հնարել, բնորոշելու համար ամէնէն առաջ ձեզ, հինգ թէ տասը լպրծուն կերպարանքներ, որոնք ընդունակ են ամէն անարգ դերի եւ կաղապարի, ե՛ւ փորի վրայ սողալու, ե՛ւ պորտ խաղցնելու: ե՛ւ կեղծելու, եւ հայր ու մայր ուրանալու: Հրապարակի վրայ է ձեր բովանդակ պատկերը, օրուան բոլոր ժամերուն: Եւ ո՛ր եւ է հարցի առթիւ:

Ահա միւսը, Ամերիկայի պաշտօնաթերթին գարշելի գաղտասուքը՝ գրագէտի մը յոբելեանին առթիւ:

Զի բաւեր որ յոբելեանի լուրին վրայ իսկ, սիրտ պղտորել սկան կողմնակի ակնարկներով, տակաւին կը կարդա՞նք սեւով սպիտակի վրայ.

— «Թող ապագայ պատմութիւնը ճշդէ ու գնահատէ Աիաւրոնեանի ժտաւորական աշխատութեանց արժէքն ու գրական բաւարիկ արժանիքը, եթէ ունի, որովհետեւ, պէտք է ըսել թէ այդ կարիք շատ ջուր կը վերցնէ»: (*Տես մամուլի բաժինը*):

Այսպէ՛ս, ուրեմն, յոբելեանի արժանի է հասարակ հասկաքաղ մը, մատենագրութեան մշակ մը, մեր հանրային եւ մտաւոր կեանքին փակած ոչիլ մը, Արշակ Զօպանեան: Իսկ տակաւին վիճելի է Ահարոնեանը, իր քառասուն տարուան գրական վաստակով... Արժանի է— եւ արժանի է— քանքարաքաղոյց վանական մը, Դուրեան եղիշէ պատրիարքը, կամ սոսկալի թարգմանիչ մը, Մեսրոպ Նուպարեանը: Իսկ Աւետիս Ահարոնեանը,— «շատ ջուր կը վերցնէ»:

Իսկապէս որ սահման չունի ժարդկային անբարոյականութիւնը, երբ կիրքը կոշկոռ կը կապէ սիրտերու մէջ, եւ աչքերը կը դիտեն ոչ թէ արեւուն լոյսով, այլ թարախով:

Նոր չէ երեւոյթը: Եւ մենք ընդհանրապէս կ'արհամարհենք այս կարգի գոհկութիւնները:

Իսկ եթէ այսօր զբաղեցանք, պատճառը այն է որ, նոյն ժժգալի բարքերը կը շարունակուին ռամկավարներու համաժարէն անմիջապէս յետոյ ալ, անշուշտ համաձայն տրրուած ազդանշանին: Եւ յետոյ, ուզեցինք որ հանրութիւնը աւելորդ անգամ մըն ալ համոզուի, թէ ինչո՛ւ կարելի չըլլար այժմեական դարձնել մեր նոլորտը, — լեզու գտնել գոնէ տարրական տարբերու մասին:

Մամո՞ւլ է այս, թէ արշակաւան:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ ԳԱՐՇԵԼԻ

Ինչպէս կը լիշեն ընթերցողները, Փարիզի, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի ռամկավար օրկանները առաջ մը կանուխ արթննալով, մէկ բերանէ՝ Պատուիրակութեան հաշիւները պահանջեցին Ա. Ահարոնեանէն, երբ հրատարակուեցան գրագէտին քառասնամեայ գործունէութեան յոբելեանին յայտարարութիւնները: Նախ երեսուն, յետոյ 15 միլիոն ֆրանք ուզեցին դնել յոբելեարին տրամադրութեան տակ: Մեր թերթերն ու իրաւունքները պատասխանեցին այս ժառանգական քաջութեան, միեւնոյն ատեն պատռելով դիմակները եւ դիտել տալով թէ ռամկավարներուն նպատակը հաշիւ առնել չէ, այլ խանդարել յոբելեանը: «Բա՛ւ լիցի»— ճուաց Փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթը, իսկ ահա թէ ի՛նչպէս իրենց սեւ հոգին դուրս կուտայ նոյն խմբակցութեան Ամերիկայի բերանը (Պայքար, 29 օգոստոս).

— «Դաշնակցական թերթեր այս առթիւ ուրիշ խնդիր մըն ալ կը յուզեն:

Մեր փարիզի պաշտօնակիցը *Ապագայ*, բանակի Հանգանակութեան հաշիւներուն առթիւ Պ. Ա. Ահարոնեանի անունը յիշած է, իբրեւ նախագահ նախկին Հանրապետութեան Պատուիրակութեան: *Յառաջ* ու *Հայրենիք* երբա՛մ ալ փոխանակ քաղաքին մօտենալու, ասիկա մատի փաթթոց կ'ընեն, եւ աիաւրոնեանի մտաւորական աշխատութեանց արժէքն ու գրական բացառիկ արժանիքը, եթէ ունի, որովհետեւ, պէտք է ըսել թէ այդ իսկ շատ ջուր կը վերցնէ, եւ անոր մշակած գրականութեան արժէքին նկատմամբ շատ տարբեր կարծիքներ կրնան յայտնուիլ:

Մենք չուզեցինք օրին անդրադառնալ Աիաւրոնեանի յոբելեանին, քանզի պատշաճ չգըտանք քրքրել կարգ մը խնդիրներ, եւ խօսքեր ըսել մէկու մը, որու *ձայնը* կ'ըսուի թէ հիւանդ է եւ ինքզինք պաշտպանելու վիճակի մէջ չի գտնուիր: Այսքանն ալ պիտի չըսէինք, եթէ չստիպէին մեզ որ ըսենք»:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ եւ ՇՈՒԷՅԻ միջեւ առեւտրական եւ բնակութեան դաշնագիր մը կնքուեցաւ:

ՄՈՒՍՈԼինի եւ Հռոմի թուրք դեսպան Յուսատ պէյ ստորագրեցին իտալեւթուրք հիւպատոսական պայմանագրութիւնը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հեղհեղանաշարու գիւղատրագրութիւնը

Վերջերս հրատարակուած հրամանագրի մը համաձայն՝ Յունաստանի պատերազմական նախարարութիւնը, գիւղատրական ծառայութեան կը հրաւիրէ կարգ մը շրջաններու բոլոր այն օտարականները, որոնք մինչեւ 31 դեկտեմբեր 1928 թուա. կանը, հելլէնական քաղաքացիութիւնը ընդունած են՝ եւ ներկայիս, 20 — 35 տարիքներու մէջ կը գտնուին:

Այս հրաւանը կը վերաբերի նաեւ քանի մը շրջաններու հելլէնահպատակ ա՛յն Հայերուն՝ որոնք մինչեւ հիմա, իրենց գիւղատրական ծառայութիւնը չեն կատարած: Հրաւէրին վէջ, ներկայանալու թուական նշանակուած է 1 — 3 սեպտեմբեր 1929: Պիտի ծառայեն չորս ամիս, եւ կամ եթէ փափաքին, ծառայելու փոխարէն՝ պիտի վճարեն 1500 տրախմի: Գիւղատրական իշխանութիւնները, քաղաքապետներու, գիւղապետներու եւ օտար հաւատքները ներկայացնող մարմիններու ղրկած են արդէն, անունները բոլոր անոնց որոնք այս հրամանին ենթակայ են:

Պաղեստինի կացութիւնը

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ առջի օր Արաբական Գործադիր Կոմիտէի կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ անգլ. մարզպան Սըր Ճոն Զէնսրլըրի, որուն զեկոյց տուաւ Հրեաներու գործած ոճիրներուն եւ յարձակումներուն մասին:

Մարզպանը պատասխանեց որ բոլոր փաստերը պէտք է ներկայացուին անգլ. կառավարութեան նշանակած քննիչ մարմնին առջեւ, որ մօտ օրէն Պաղեստին պիտի հասնի:

∴ «Տէյլի Նիուզ»ի թղթակիցը Երուսաղէմէն կը հեռագրէ թէ Թերրոնի վէջ դիակները գերեզմաններէն կը հանուին, փաստեր ձեռք բերելու համար Արաբներու գործած խժդժութեանց մասին:

Անգլիացի հետեւակազօրքին տեղ ծովային ջոկատներ դրուեցան Կազայի եւ Եաֆայի վէջ:

Անուանական «Քըրէյճըս» օդանաւատարը ճամբայ ելաւ դէպի Մալթա՝ Անգլիոյ մայրաքաղաքէն [illegible]. Պաղեստին ուր ոստիկանութիւնը կը բաղկանայ Անգլիացիներէ, Հրեաներէ եւ Արաբներէ:

∴ Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ երեք հիւանդապահուհիներ, մէկը անգլիացի, երկուքը արաբ, Երուսաղէմի շրջակայ Ուպուտէյոս գիւղը հիւանդ արաբ կնոջ մը մօտ կ'երթային, երբ գիւղացիները յարձակեցան անոնց վրայ եւ ծեծեցին: Խեղճ կիները այն տեղն միայն կրցան իրենց օձիքը ազատել, երբ ապացուցին որ Հրեայ չէին:

Հայֆայի մօտ Աքթա գիւղի բնակիչները կրակ բացին հրեայ ոստիկանի մը վրայ եւ ծանրապէս վիրաւորեցին զայն:

Ամերիկեան դրամագլուխ Թուրքիոյ վէջ

Վերջերս ամերիկեան ընկերութեան մը ընդհ. փոխ տնօրէնը էնկիւրի երթալով առաջարկ ներկայացուցած է երկաթուղիի, նաւահանգիստի, ճամբաներու եւ ջրանցքներու շինութեան եւ ճայիճներու չորացման համար: Ընկերութիւնը ամէն պատասխանատուութիւն պիտի ստանձնէ եւ փոխարժէքը պիտի գանձէ 12 տարիէն՝ մասնավճարներով:

Փոխ տնօրէնը Թուրքիա փոխանորդ մը ձգելով Ամերիկա վերադարձած է, յայտնելով թէ կրկին պիտի գայ եթէ կառավարութիւնը հրաւիրէ:

Թուրք Հանրօգուտ գործավարութիւնը մեծ կարեւորութեամբ կը քննէ ամերիկեան ընկերութեան այս առաջարկը, որուն գործադրութեամբ հանրօգուտ ծրագիրը երկու տարիէն պիտի իրականանայ:

Ռուսական վէճը

Մոսկուա, 10 սեպտ.— Արտաքին գործավարութիւնը գերման դեսպանին միջոցաւ Նանքինի եւ Մուքտէնի կառավարութեանց յանձնեց յայտարարութիւն մը, որով կը յիշէ յարձակման 19 նոր դէպքեր խորհրդային հողի վրայ՝ չինացի զինուորներու եւ սպիտակ պահակներու կողմէ:

Դիտել տալով որ ամբողջովին Նանքինի եւ Մուքտէնի կառավարութեանց վրայ կ'իյնայ այս յարձակումներուն պատասխանատուութիւնը, յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ օրինական ինքնապաշտպանութեան հիման վրայ, խորհրդային զինուորները ստիպուած են վճռական միջոցներ ձեռք առնել՝ սահմանագլուխներն ու բնակչութիւնը պաշտպանելու համար:

Եզրակացնելով, խորհրդային կառավարութիւնը դիտել կուտայ թէ նոր լուրջ բարդութեանց առաջքն առնելու միակ միջոցն է անմիջապէս ազատ արձակել սպիտակ-պահակներուն բոլոր ջոկատները եւ ստիպողական միջոցներ ձեռք առնել՝ խորհրդային հողի վրայ նոր արշաւանքներն արգիլելու համար:

∴ Մանչուլիէն կը հաղորդեն թէ երկաթուղիի 86րդ կայարանին մօտ բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցած է: Խորհրդային օդանաւեր ռմբակոծած են կայարանը:

∴ Օգոստոս 28էն ի վեր յարձակումներն ու ռմբակոծումները սիստեմատիկ հանգամանք ստացած են եւ կը շարունակուին ցարդ: Խարարովսկի ու Բլագովէշչենսկի սահմանակից գիւ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔԻՈՅԻ ՆՈՐ ՈՏՆՁԳՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ Թերթերը կը գրեն թէ քաղաք. ժողովին ատենապետ Պ. Գէորգ Թորգոմեան Թուրք պատկան պաշտօնատան կողմէ պաշտօնապէս կանչուելով, յայտորդուած է իրեն թէ այսուհետեւ ըլլալիք Թաղական եւ Ընդհ. ժողովի ընտրութեանց ժամանակ, ընտրելիներու եռապատիկ ցանկը նախ պէտք է ներկայացուի կառավարութեան եւ յետոյ ձեռնարկուի ընտրութեանց:

ԷՇՐԷՖԻԷԻ ՀԱՅԱՔԱՂԱՔԸ

Պէյրութէն Օրիան *Թերթը* կը գրէ.

Էշրէֆիէի հայաքաղաքը դանդաղօրէն կը յառաջդիմէ. կը պարունակէ 300 շէնքեր՝ երկու սենեակով, մէկ խոհանոցով եւ մէկ արդուզարդի սենեակով: Այս տուներուն վէջ նստողները ամիսը 410 սուրիական ղրուշ միայն կը վճարեն եւ 16 տարի վերջ իրենց տուներուն սեփականատէրները պիտի պիտի ըլլան: Միւս կողմէ Հայ Գաղթ. տ'ղաւորման ցանձնախումբի կողմէ ծախու առնուած են երկու ընդարձակ գետիններ՝ մէկը՝ Էշրէֆիէի վէջ, իսկ միւսը՝ Սինէլ-Ֆիլ, ինչպէս նաեւ Բուսաբէմ փայտայի պարտէզը: Այս հողերը մաս առ մաս եւ պայմանաժամով պիտի վաճառուին ցնոնց որ կը փափաքին հոն շինել իրենց բնակարանները:

ՆՈՐ ՄԱՐԱՇԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Պէյրութի մէջ կազմուած է անդարժ կալուածներու շինութեան ընկ. մը, որ ապառիկ պիտի շինէ նոր շէնքերը՝ արժէքը մաս առ մաս գանձելու պայմանով: Ընկերութիւնը բանակցութեան մտած է արդէն Մարաշի Հայրենակցական Միութեան հետ՝ շինելու համար յիշեալ Միութեան նահրի կողմը նոր գնած հողին շէնքերը:

ՀԱՅ ԱՂՋԿԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Անարատ Յղութեան Քոյրերու միաբանութիւնը որոշած է փարիզի մէջ բանալ հայ աղջկանց վարժարան մը: Այս առթիւ շրջմէն փարիզ հասած է Քոյր Էլպիս՝ Հալէպի աղջկանց վարժարանին նախկին տնօրէնուհին, վարժարանին բացման կարգադրութիւնը ընելու համար:

ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ԱՌԱԳԱՍՏԱՆԱՒԸ ԸՆԿԼՄԱԾ

Դանիական *Քոփէնհակ* ինգակայմը, որ աշխարհի ամէնէն մեծ առագաստանաւն է, կորսուած է: *Քոփէնհակ* 1928 դեկտեմբեր 21ին Պուէնոս Այրէսէն ճամբայ ելած էր դէպի Ատելայիտ (Աւստրալիա) եւ այդ Թուականէն ի վեր լուր չէ առնուած իրմէ: Ունէր վաթսուն նաւազներ: կը կարծուի որ փոթորիկի մը հետեւանքով ովկիանոսին տակը գացած է:

ՖՈՆԹԷՆՊԼՕԻ ԱՆՏԱՌ Կ'ԱՅՐԻ

Կորժ եւ փլաթիէր տ'Ափրըմոն գիւղախումբերու կողմէն կրակ առաւ Ֆոնթէնպլոի անտառը: Այրեցան 25 հեկտար տարածութեամբ ծառեր: Ֆոնթէնպլոէն եւ Մլէօնէն 200 զինուորներ փութացին ազէտին վայրը եւ հինգ ժամուան աշխատանքէ յետոյ յաջողեցան սահմանափակել հրդեհը:

ՄԱՐԱՋԱԽՏ Ֆոշի յիշատակին արձան մը պիտի կանգնուի Լոնտոն՝ վիքթորիա կայարանին մօտ:

ՁԱՓՈՆԻ մայրաքաղաքը ողողուած է երեք օրէ ի վեր անընդհատ տեղացող անձրեւներէն: 3000 տուներ ջուրերու տակ մնացին:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ

ՖՐՈՒՆԶ. ՀԱՐՍԱՆԱՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրունզ ծնած է 1885 թուին Պիշքեկ քաղաքը, որ այն ատեն կը կոչուէր Փրժեվալսկ, Թուրքեստանի նահանգին մէջ։ Հայրը եղած է ռուս զինուոր, որ ծառայած է Թուրքեստանի մէջ։ Մայրը եղած է ռուսուհի։ Ֆրունզ մանկութեան տարիները անցուցած է Թուրքեստանի մէջ։ Ան 1904 թուին աւարտած է Վերնին քաղաքի գիմնազիան։ Ապա ան մտած է Պետերբուրգի համալսարանի պատմա-բանասիրական ֆակուլտետը։ Ան ուսանած է նաեւ Սանկտ Պետերբուրգի զինուորական ակադեմիան։ Ֆրունզ 1904 թուին մտած է ռուսական բանակ։ Ան 1905 թուին մասնակցած է ռուսական առաջին յեղափոխութեան։ Ան 1906 թուին ձերբակալուած է եւ դատապարտուած է մահուան։ Ան 1907 թուին ազատ արձակուած է։ Ան 1908 թուին կրկին ձերբակալուած է եւ դատապարտուած է 5 տարի բանտարկութեան։ Ան 1910 թուին ազատ արձակուած է։ Ան 1914 թուին զօրակոչուած է ռուսական բանակ։ Ան 1916 թուին վիրաւորուած է եւ ուղարկուած է հիւանդանոց։ Ան 1917 թուին վերադարձած է Վերնին քաղաքը։ Ան 1917 թուին մասնակցած է Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան։ Ան 1918 թուին ընտրուած է Վերնին քաղաքի խորհուրդի նախագահ։ Ան 1918 թուին ընտրուած է Թուրքեստանի կեդրոնական գործադիր կոմիտէի անդամ։ Ան 1919 թուին ընտրուած է Թուրքեստանի կոմունիստական կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի անդամ։ Ան 1919 թուին ընտրուած է Թուրքեստանի ռազմական խորհուրդի անդամ։ Ան 1919 թուին ընտրուած է Թուրքեստանի ռազմական խորհուրդի նախագահ

ՆՅՈ ԴԱՇՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՅՈՒՆԸ

(ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ)

Ա. Ս. Պուշկինի «Ռուսլան և Լյուդմիլա» պոեմի առաջին տողերը, որոնք ամրագրված են ռուսական գրականության ոսկե ֆոնդում, ամենքին հայտնի են։ Ամենքին հայտնի է նաև այն, որ այդ տողերը հայերեն թարգմանել է Նար-Դոսը։ Ինչպես հայտնի է, Նար-Դոսը թարգմանել է նաև Պուշկինի «Կովկասյան գերին» պոեմը։ Ինչպես հայտնի է, Նար-Դոսը թարգմանել է նաև Պուշկինի «Կովկասյան գերին» պոեմը։ Ինչպես հայտնի է, Նար-Դոսը թարգմանել է նաև Պուշկինի «Կովկասյան գերին» պոեմը։

ղերը եւ Պոզրանիչնայա եւ Մանչուլի կայարանները Չինացիներու կրակին ենթարկուած են: Մեծ թիւով զոհեր կան:

Կիրակի եւ երկուշաբթի չինացի զինուորներ գնդացիրի եւ թնդանօթի կրակ բացին Մանչուլիի մօտ համախմբուած խորհրդային զինուորներուն վրայ: Պէտք եղաւ փոխադարձութեան դիմել՝ Չինացիները լռութեան դատապարտելու համար:

∴ Շանկհայէն կը հեռագրեն թէ՝ կռիւները կը շարունակուին Մանչուրիոյ սահմանագլուխին երկայնքը: Ռուսերը նոր քաղաք մը ռմբակոծեցին: Խորհրդային օդանաւեր կը սաւառնին չինական հողին վրայ եւ ռումբեր կը ձգեն չինացի զինուորներու զրաւած ռազմագիտական կէտերուն վրայ: Անձի կորուստը խիստ մեծ է:

Քանի մը շաբթուան համեմատական հանդարտութենէն վերջ, կռիւներու վերսկսիլը սարսափի ենթարկած է Չինացիները: Ռուսերու կողմէ Խարպինի ռմբակոծումը խուճապ առաջ բերած է սահմանի երկայնքին, ուր անիշխանական վիճակ կը տիրէ:

Թօքաթլեանը «վճռալ» գոյ?

Պոլսոյ կալուածահամարի վարչութիւնը իմացեր է որ Թօքաթլեան պանդոկին մէկ մասը, հոն ուր յաճախորդներու ճամբորդութեան վերաբերեալ գործերը կը տեսնուին, «լքեալ» գոյք է եւ այս մասին քննութիւն ձեռնարկած է:

Թուրք թերթերու համաձայն, Թօքաթլեան պանդոկին տէրը, Մկրտիչ Թօքաթլեան այժմ փախստական է և պանդոկը 29 յունիս 1929ին Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցիին «վագըֆ» եղած է: Կառավարութիւնը մինչեւ հիմա համոզուած էր որ պանդոկը տիրոջը փախուստէն առաջ «վագըֆ» եղած է: Մինչդեռ, քննութեամբ հաստատուած է որ տիրոջը փախչելէն վերջ եղած է, ապօրինի ձեւով:

Լքեալ գոյքերու վարչութիւնը պատրաստութիւն կը տեսնէ գրաւելու Թօքաթլեանը, իբր լքեալ գոյք: Միւս կողմէ նահանգային վարչութիւնն ալ, համաձայն օրէնքի մը, տէր կանգնած է նոյն շէնքին:

«Ագզարար» կը գրէ թէ այս գործը ոեւէ լուրջ հիմ չունի: Թօքաթլեան պանդոկը Մկրտիչ Թօքաթլեանի չի պատկանիր, որ «լքեալ»ի խնդիր ըլլայ: Թօքաթլեան միայն վարձակալ էր, այն ալ ասկէ առաջ: Ներկայ վարձակալն է Մէհտովիչ: Քանի մը տարի առաջ ալ նման գործ մը շրջան ըրաւ, բայց ոչ մէկ հետեւանք ունեցաւ, որովհետեւ Թօքաթլեան պանդոկին շէնքը ազգին անունով վագըֆ եղած է, եւ բնաւ կապ չունի Լքեալ Գոյքերու վարչութեան հետ:

∴ Լքեալ գոյքերու վարչութիւնը գրաւած է Ֆլորիայի ագարակը (5800 արտավար), շրջակայ նոր ագարակը, էլմաս փաշայի ագարակին կէսը, Ֆլորիայի ծովային բաղնիքները եւ կազինօն, ինչպէս նաեւ շրջակայ բանջարանոցին կէսը, հաստատուած ըլլալով որ անոնց տէրերը փախստական են:

Կաղիւեհ վերջ չամիչն ու թուզը

Իզմիրէն կը հաղորդեն որ անձրեւը մեծ վնաս հասցուցած է բերքին եւ մանաւանդ «սէրկի»ներու մէջ չորցուած չամիչին որուն կարեւոր մէկ մասը թրջուած է:

Էսքի Ֆոչայի մէջ, մօտաւորապէս 10,000 պարկ անկուտ չամիչ թրջուած է:

Քէմալ փաշա գաւառակին մէջ, անձրեւը մէկ ժամ տեւած է եւ 6 միլիմեթր բարձրութեան հասած: Չամիչներուն հազիւ հարիւրին 30ը կարելի եղած է վերցնել: 100ին 40ը «սէրկի»ին մէջ թրջուած է, իսկ մնացեալ մասը 100ին 30, դեռ չէ քաղուած:

Ուրլայի մէջ, մօտաւորապէս 10 հազար պարկ չամիչ թրջուած է, Մէնէմէնի մէջ անձրեւը շատ խիստ եղած է եւ 8000 պարկ չամիչ ամբողջովին թրջած:

Մանիսայի շրջանին մէջ ալ վնասը շատ մեծ է, դաշտը ամբողջովին ջուրով ողողուած եւ «սէրկի»ի չամիչը թրջուած է: Ամէն տեղ չամիչին մեծ մասը «սէրկի»ն կը գտնուէր: Չամիչը, որուն գոյնը արդէն բաւական ուրուած էր, վերջին անձրեւին հետեւանքով փճացած է:

Քէմալ փաշայի մէջ վնասուած է մէկուկէս միլիոն օխա չամիչ, Քէօշկի մէջ՝ մէկ միլիոն, Քասապայի եւ Մէնէմէնի շրջանին մէջ՝ 3-4 միլիոն օխա: Ազգրնի թուզերն ալ շատ վնասուած են անձրեւէն:

Յանկարծակի տեղացող անձրեւին վրայ, Սակարանին մէջ 4 ղրշ. բարձրացաւ չամիչին եւ թուզին գինը: Ազգրնի թուզերը թրջած ըլլալով «սէրկի»ին մէջ, զրոյց կը շրջի թէ այլեւս բանուելիք թուզ չկայ Իզմիրի մէջ:

∴ Իզմիրի Համիտլի գ'ուղը ջուրերու տակ մնացած է: Գիւղին 16 տուներէն 5ը ամբողջովին քանդուած, 11ն ալ անբնակելի դարձած են: Աղջնակ մը մնացած է փլած տան մը աւերակներուն տակ, իսկ մանկամարդ կին մը ծանրապէս վիրաւորուած:

Իզմիրի կուսակալ Քեազըմ փաշա, Խալքի պատուիրակին հետ գացած է ողողուած շրջանը եւ քննութիւն կատարած: Հասկցուած է որ անձրեւը մեծ վնաս հասցուցած է երկրագործութեան: Քէմալ փաշա գաւառակին մէջ, բերքը հարիւրին 30 վնասուած է: Վնասը հարիւրին 50-70 է:

Ժամը 593 միլոմեթր 500

Վերջին չորս օրուան ընթացքին Անգլիացիները չորս անգամ կոտրեցին օդանաւով արագութեան մրցանիշը: Շաբաթ օրուան «Շնայտէրի բաժակ»ի մրցումէն յետոյ, ուր առաջին հանդիսացաւ Ուակորն ժամը 530 քիլոմեթրով, երեքշաբթի օր Սոլէնթի մէջ նոր մրցում մը տեղի ունեցաւ, երկու անգամ կոտրելով վերջին մրցանիշը:

Տեղակալ Սթէֆնֆորթ երեք քիլոմեթր ճամբան կտրեց ժամը 541 քիլոմեթր արագութեամբ: Յետոյ յայտնի օդանաւորդ հարիւրապետ Օրլըպար նստաւ Ուակորնի շաբաթ օրուան օդանաւին մէջ եւ առաջին երեք քիլոմեթր ճամբան կտրեց ժամը 593 քիլ. 500 արագութեամբ, իսկ յաջորդական թռիչքներու ընթացքին ձեռք բերաւ ժամական 572 քիլ. 605ի միջին մը:

Երկու օդանաւորդներն ալ գոհ չեն իրենց նոր մրցանիշներէն եւ ծրագրած են նոր փորձ մը եւս կատարել այսօր հինգշաբթի:

Ժամը 572 քիլ. 605 արագութեամբ, կարելի է Փարիզը կտրել մէկուկէս վայրկեանէն (Վէնսէնի դուռնէն Մայյօ). Մանշը կտրել 4 վայրկեանէն եւ Ատլանտեանը '10 ժամէն: Մէկ ժամէն կարելի է Փարիզէն Ավինեոն երթալ:

ԸՆԿԵՐԱ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի եւագոյն ենթակոմիտէին կողմէ, այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուն: Մանրամասնութիւնները վաղը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՍԷՆ ԺԻՒԼԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Սէն Ժիւլիէնի «Զաւարեան» ենթակոմիտէիկողմէ, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի շրջ. կոմիտէի այս կիրակի ժամը 2.30ին Սէնժիւլիէնի «LaChaumière» ընդարձակ և օդասուն պարտէզին մէջ, 8 և 10 Bld. Victor-Hugo, Beaumont(St. Julien): Կը խօսի՝ ընկ. Աքօեան: Կը հրաւիրուին Մարսէյլի եւ արուարձաններու ընկեր-ընկերուհիները եւ բոլոր հայրենակիցները:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Ջ. Ե. Ռ. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ «ԵՐԿՈՒՆՔ»Ի

Այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

Aux Grands-Arbres, Chez Fiquet. *Ռոպէնսոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ

երգ, արտասանութիւն, եւրոպական պարեր, գիշերը՝ հրավառութիւն, անակնկալներ եւայլն: փոքրիկներու համար մասնաւոր խաղավայր: Ընծրեւի պարագային պատսպարուած վայր: Ճոխ պիւֆէ: Պարտէզին տնօրէնութիւնը տրամադրած է ծառերու վրայ շինուած շամիրամեան տաղաւարները:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Շոգեկառք Լիւքսէնպուրկի եւ Տանֆէր-Ռոշըրոյի կայարաններէն, եւ հանրակառք՝ Փորթ տ'Օրլէանէն: Մուտքը ազատ է:*

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Պելվիլի *Ռոսոտամ կոմիտէի ժողովը՝ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին: Ռոսոտամի սրահը 131 Fbg. du Temple: Զեկոյց ներկայացուցիչներէ:*

Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի *Եռագոյն ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Զեկոյց ներկայացուցչական ժողովի եւայլն:*

Ալֆորվիլի *Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հաճի Մկրի Սրճարանը* Rue Etienne Dolet. *Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

Քաշան Պանեէօի *Արթիւ խումբի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:*

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի *Պատանեկան Միութեան 6րդ դասախօսական ժողովը՝ 16 սեպտ. Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կը խօսի՝ ընկ. Բաբկէն: Նիւթ՝ Նախորդ դասախօսութեան շարունակութիւն:*

Տէսինի կոմիտէն *ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի ժամը 2ին Բաֆէ Պէնգօնի: Ժողովը կը վերջանայ ժամը 4ին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւնը: Նորեկ ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ արձանագրուելու համար:*

Լիոնի *Վ.Բէժ խումբի ժողովը՝ վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատեառով:*

Մարսէյլի *Ռոստոմ ենթ. ընդհ. ժողովը՝ այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կը հրաւիրուին Արմէնա-Գարօ, Քեռի, Բրիս, Դէղրդ Չավուշ եւ Զարդարեան խումբերը,*

Լիոնի *շրջ. կոմիտէի դասախօսական ժողովը՝ այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կը խօսի՝ Ընկ. Բաբկէն: Նիւթ՝ «Հայ ազատագրական շարժումը»: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:*

ՄԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Միութեան հրաժարած վարչութեան տեղ նորը ընտրելու համար, ընդհ. ժողովի նախագահ Պ. Գ. Աբուլեանի կողմէ Միութեան բոլոր անդամները ժողովի կը հրաւիրուին, այս շաբաթ ժամը 3.30ին Ֆլորիա ճաշարանը, 61 Rue Monsieur le Prince.

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s)Bois|ի մասնաճիւղին բոլոր անդամները եւ համակիրները, ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ՝ Զեկոյց ներկայացուցչական ժողովի եւայլն:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ: *Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներհիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմարիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթուառ: Աղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.*

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւ ու ժամանք	2-14 , ֆրանք

EMPIRE Միւզիք-Հոլ· 37 Av. Wagram

Կ'ուզուի *վարպետ խոհարար մը արեւելեան կերակուրներու համար: Լաւ վճարում եւ քնակարան: Դիմել՝* Restaurant Telgadin, 14 Rue François Garcin, Lyon.

Վառնու եւ Վալանսի հայկական կեդրոնին մէջ սափրիչի եւ նպարավաճառի խանութներ: Կարելի է նաեւ զբաղիլ դերձակութեամբ, ճաշարանի եւ ուրիշ գործերով: Դիմել հայ սափրիչին 32 Rue Bouffier, Valence, Drome.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՁԱՇԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷ՛Ք
BOULANT
ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Շետեւեալ չափաւոր գիներով
12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ
ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ
3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)
Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, թրիքոներ, ժիւփեր, շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն: Չափաւոր գին:
Կը յանձնէք «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն Թերթեր:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.
Tél. TRUDAINE 56 - 58
Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցաւուկ յարկաբաժին վէներական եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ:*
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)
Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտածութիւն, գոմիսիոն եւ ներկայացուցչութիւն:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE· Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74 - 64
Բոլորին ուշադրութեան:
Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մետաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Անթերի ընտրանիի նուագածուներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը հաճոյանալու համար մեր գիներուն արժանանալու համար:

(ՓԷՏՈՒՆԷ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ (ՓԱՆՈՆի) ՅԱԿՈԲ
CAFÉ - RESTAURANT **BOSPHORE** 74 Rue Sedaine, Paris (11e)
Փարիզի յարանի նուագածուներ բնտիր խումբը կը նուագէ շնորհակալ ընդունելութեան համար, կերակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէսգիշեր. *ORDRE DE MUSIQUE*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5
ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱՇԱՐԱՆ
VAHRAM
Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքինները, կազէլները եւ օփէրէթները'* երգուած *ֆանթաճանոճ* արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:
8 Rue Jouy-Rouve Օթոպիւս BN N BF

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) մէթրօ՝ Cadet
Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ
վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ գերձակ քուփէօր մը, գոհացուցիչ ամսական: Տեւական գործ: Ձրի կը տրամադրուի օդաւէտ երկու սենեակ եւ մէկ խոհանոց: Մանրամասնութիւններու համար դիմել. A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Չ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire — Խմբագիր՝
SCH. MISSAKIAN — Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

13 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1058 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԲ ԱՅՍՊԷՍ...

Քար կապած են սիրտերը, բայց մենք պիտի շարունակենք ամէն գուռ գարնել: Քրքրել ու գարնել որպէսզի, արթննան քնացողները, կամ չքնանան անոնք որ կը գործեն կէս-քուն, կէս-արթուն:

Վերջերս, աւելի մանրամասն տեղեկութիւններով պարզեցինք Թշ առուածեան պատկեր մը՝ Սուրիոյ սրտին վրայ:

Հալէպի գաղթականութեան մէջ կ'ուսանին հազար հինգ հարիւր աշակերտներ, 500ը Մեսրոպեան նախակրթարան, 350ը՝ Ներսէսեան, 150ը՝ Եղեսացիներու եւ 500ը՝ բողոքականներու եւ կաթոլիկներու դպրոցները: Եթէ հաշուենք նաեւ բողոքական եւ կաթոլիկ յարանուանութեանց աշակերտները, կ'ունենանք 2500 պատանիներ եւ մանուկներ, որոնք ծննդավայրով կը ներկայացնեն 26 տարբեր քաղաքներ: Ամբողջ սիրուն մը՝ Թուրքիոյ գաւառներէն:

Ի՞նչ պայմաններու մէջ կը կրթուին այս տղաքը, մանաւանդ Միւէյմանիյէի գաղթականութեան Թշուառները.

— «Մեր տղաքը բառին բովանդակ առումով զրկուած են ոչ միայն գպրոցի կանոնաւոր շէնքէ, այլ եւ տարրական առարկաներէ: Չկան գրասեղան, պատկեր, սեղան, աթոռ, մանկապարտէզի առարկաներ... ցաւալի սեղանի վրայ եկած է իյող մը գնելու եւ գոնէ պարզ ադիւսով շէնք մը շինելու խնդիրը, սակայն մնացած է բոլոր անոնք: Եթէ դպրոցի շէնք բլլար, արդիւնքը պիտի կրկնապատկուէր եւ իարկ չպիտի մնար առանձին առանձին բանալ խրճիթ-դպրոցներ, ցաճիկ առաստաղով եւ թիթեղով ծածկուած»: («ցաւաջ» 3 սեպտ·):

Տակաւին ուրիշ Թշուառութիւն մը.

— «կայանի աշակերտներուն մէկ մասը միջոց չունի իր գիրքը, մատիտը, տետրակը եւ մելանը գնելու, եւ սակայն հայ աշակերտը եռանդով կ'աշխատի»: («ցաւաջ», 6 սեպտ·):

Չհարցնենք անունդի մասը: Օտարուհի մը, Միս Կարլէն Եէփփէն է որ երկու շերեփ ապուր եւ հաց կը բաժնէ շատերուն, իրիկունէ իրիկուն:

Առաջինը և միակը չէ այս գաղթականին: Նոյնքան քաջալերելի պատկեր կը ներկայացնեն Լիբանանը (Պէյրութ), Յունաստանը (Աթէնք եւ Սելանիկ), Պուլկարիոյ շատ մը քաղաքները եւ Միջագետքի կայանները: Երկու տարի առաջ, Աթէնքի կրթական Խորհուրդը օրհնութիւն կը նկատէր տարեկան հինգ հազար ֆրանքի նպաստ մը, «քանց մեզ աղէկներուն» քանի մը ժամուան գինարբուքին գինը, բայց չունեցաւ ու չունեցաւ: Յունական նաւահանգիստի մը ափը, փաթրաս ինկեր են 800 Հայեր, որոնք հազիւ չոր հաց մը կը ճարեն: Ունին դպրոց մը՝ 65 աշակերտներով, բոլորն ալ ձրի: Ուրիշներ ալ կ'ուզեն արձանագրուիլ, բայց, թէ շէնքը փոքր է եւ թէ չեն կրնար նոր դասատու վարձել: Եկամուտի աղբիւրներն են՝ Փարիզի Տիկնանց տարեկան 15,000ը եւ Բարեգործականին քանի սղերլինը, երկուքն ալ՝ ծայրը ծայրին:

Բայց մենք ամփոփուինք Հալէպի վրայ, մանաւանդ որ, գործնական առաջարկ մըն ալ դրած է մեր Թղթակիցը:

Իր Թուած 26 քաղաքները ունին Հայր. Միութիւններ, աւելի կամ պակաս կազմակերպուած, ապա ուրեմն անոնց ձիրին կ'իյնայ շինել դպրոց մը, թիթեղի կտորներէն, քուրջերէն եւ փոշիներէ փրկելու համար գոնէ հինգ հարիւր աշակերտներ: Ակնարկուած Միութիւններուն մէջ կան այնպիսիները որոնք ամբողջ գիւղեր եւ աւաններ շինելու ծրագիր ունին, հայրենիքին մէջ կամ Սուրիա-Լիբանան: Այս խոշոր ձեռնարկներուն քով, ի՞նչ կը ներկայացնէ դպրոցական շէնքի մը, մինչեւ անգամ երկու-երեք շէնքի ծախքը, երբ հազար հինգ հարիւր մանուկներ եւ պատանիներ փրկելու խնդիր կայ: Քանդրվեց քաղաքներէն միայն Մարաշի, Այնթապի, Խարբերդի, Զմշկածագի, Տիգրանակերտի եւ Չաճընի Հայր. Միութիւնները եթէ երերան, յառաջիկայ տարեշրջանին պատրաստ կ'ըլլայ առաջին շէնքը:

Արդ, ո՞ր օրուան կը սպասեն, կամ ինչո՞ւ կը սպասեն: Այս նոյն քաղաքներու բնակիչները երբ Թուրքիա կը գտնուէին, ե՛ւ դպրոց, ե՛ւ եկեղեցի ե՛ւ գերեզմանատուն կը շինէին: Ամօթ կը սեպէին, եթէ ժամուն բակէն քար մը պակսէր կամ գերեզմանատան մէկ պատը փլէր:

Ագատ հողի վրայ, տաղաւարներու, վրաններու, տախտակներու տակ խճողուած, կծկուած սա հարիւրաւոր տղաքը — վաղուան ժառանգները — քարի մը կամ գերեզմանատան պատի մը չա՞փ ալ արժէք չունին: Զգացո՞ւմն է որ ցամքեր է, թէ կայաններու մէջ կուտակուած հազարաւոր մանչերն ու աղջիկները արժանի չեն հոգածութեան, բոշաներ են կամ Թուրքեր... Եւ նկատեցէք որ, ճարը հատնողը «Յառաջ»ին կը դիմէ, հանգանակութեան ձեռնարկելու համար: «Յառաջ»ը իր պարտականութիւնը կատարեց երկու ծանր աղէտներու առթիւ (Շիրակ եւ Ֆիլիպէ): Եւ միշտ ալ կրնայ կատարել:

Բայց, ընկերներ եւ քաղաքացիներ, այս ժողովուրդը իր մեծ ու պզտիկով, իր ազգային մարմիններով եւ անհամար միութիւններով, իր գոյնզգոյն ջոկերով եւ միլիոնատէրներով այնքան խեղճացե՞ր է, որ լրագրական հանգանակութեա՛ր հոգայ իր բոլոր պահանջները:

Հանգանակութիւն մը միշտ կ'ենթադրէ բացառիկ պարագայ: Իսկ այն ինչ որ կը ներկայացնենք մենք եւ ուրիշներ, տարիներէ ի վեր եւ ամէն օր,— դպրոց մը այստեղ, քանի մը հազար ֆրանք նպաստ անդին, Թուղթ, գրիչ եւ մելան եւ նման կարօտութիւններ ինչո՞ւ պիտի սպասեն հանգանակութեան, երբ այնքան միջոցներ եւ աղբիւրներ ունինք, անհատական թէ հաւաքական:

Խօսինք աւելի բացորոշ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՁԱՅՆ ՄԸ ՊՈԼՍԷՆ

Հետեւեալ հատուածը կ'արտատպենք Պոլսոյ «Ժամանակ»էն (4 սեպտ.),

— «Արտասահմանի առաջնորդութիւններուն ուղղուած Հայրապետական վերջին կոնդակը, Գերագոյն Խորհուրդին ստորագրութեամբ, փաստ էր Թէ վերջերս ո՛րքան սաստկացեր էր ճնշումը էջմիածնի վրայ, իակակրօն պայքարին դէմ, որ ծայրայեղութեան տարուեցաւ «անաստուածները»ու վերջին ժամժողովին իսկ լեզու իանելու աստիճան:

Ցորչափ կը տիրէ Խորհրդային իշխանութիւնը Ռուսիոյ մէջ, ցորչափ կայ բռնութիւնը մարդոց խիղճին ալ, միտքին ալ, կեանքին ալ վրայ, ցորչափ լեզուի ամենաանշան շեղում մը կրնայ մարդուս կեանքը արժել, անկարելի է սպասել որ էջմիածին կրնայ ոեւէ նշանակութիւն ունենալ իբր հոգեւոր կեդրոն:

Ընդհակառակն, կաթողիկոս Թէ Գերագոյն Խորհուրդ կոչուած են խաղալիկ բլլալ յետին չեկիստին ձեռքը: Մարդիկը կրօնքին անունն իսկ չեն ուզեր լսել, մարդիկը եկեղեցիին շէնքերն անգամ կը քանդեն կամ ամէնէն տարօրինակ նպատակներուն կը գործածեն, բաւ է որ մէկ երկու հոգի խելքերնուն փչածը ըսեն: Անոնց պէս չխորհող հազարաւոր ժողովուրդի կարծիքը ոեւէ նշանակութիւն չունի: կարծի՞ք...: Ատիկա մեղք մըն է: Ո՛չ մէկ վարչաձեւայսքան կոպիտ բռնութիւն իամարձակեր էր ի գործ դնել մտածման եւ մանաւանդ խղճի ազատութեան դէմ:

Այս ըլլալով իրականութիւնը, կրնանք, դժբախտաբար, յուսեգոյն անակնկալներու սպասել: Եւ, աւելցնենք, քանդելու միայն հետամուտ տկարամիտներու դժբախտութեան համար, որ յաւակնութիւնը ունին այսպիսի ձամարտակութիւններով «կառուցում»ներ ընելու, նոր մարդկութիւն մը կերտելու, ամէն ինչ նիւթականացնելով, սիրտ Թէ մրտք, եւ բարոյական ընդհանուր աւերակոյտ մը միայն դիզելով ռուսական երբեմնի կայսրութեան մէկ ծայրէն միւսը: Ու երեւանի ծայրայեղները գլխաւոր դերակատարն ըլլալով իրենց սահմաններուն մէջ, բարոյական քանդումի այս եպերելի գործին»:

Ուրեմն, Թէու պահպանողական Թերթ մը աւելի սրատես է, քան արտասահմանի «ազատական» կոչուած ռամկավար ժամուլը, որ ոտքը գլուխի տեղ առնելու վարժուած է, ամէն հարցի մէջ.

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՐԿԱԾ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

Պոլսէն մեկնած մարդատար կառախումբը փոլատլըի մէջ ընդհարած է էնկիւրիէն մեկնած վաճառաբարձ կառախումբին: Մարդատար կառախումբին վայրաշարժը եւ վաճառաբարձին ալ վայրաշարժն ու չորս վագոնները տապալած են ու պաշտօնեայ մր վիրաւորուած է:

Էնկիշէհիրէն օգնական կառախումբ մը ղրկուելով վագոնները վերցուած են:

ԸՆԿՈՄԱԾ ՆԱԻԵՐ

Ամսթէրտամ.— Պելճիքական *Էսթէլլա* շոգենաւը ընկղմեցաւ Ջուիտերկաթի մէջ, Հանովէրթի մօտ, գերմանական շոգենաւի մը բախած բլլալով: Նաւազներէն երկուքը ազատուեցան: կը կարծուի Թէ միւսները խեղդուած են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԽԱՂԱՂԻ

Երուսաղէմի մէջ հրատարակուած վերջին պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, հրէական գաղութներու վրայ յարձակումները վերջ գտած են եւ ընդհանուր կացութիւնը բարւոքած է: Զինուորական ջոկատներու տեղ Թռուցիկ պահակներ պիտի դրուին գիւղական շրջաններու մէջ:

Զեկոյցը կ'աւելցնէ Թէ ներկայ ուժերը բաւական են կարգը պահպանելու:

Զորեքշաբթի առաւօտ անգլիացի 100 ոստիկաններու ջոկատ մը Լոնտոնէն ճամբայ ելաւ դէպի Պաղեստին: Ասոնք նախապէս ծառայած են զանազան գաղութներու եւ Պաղեստինի մէջ: Մէկ տարուան պայմանագրութիւն կնքած են և ամսական 11 ոսկի պիտի ստանան:

Վերջին դէպքերու պատասխանատուները գտնելու համար նախնական քննութիւնները կը շարունակուին: Ա՛ն այժմ տուգանքներ կը նշանակուին յանցաւոր շրջաններու համար: Պաշտօնապէս կը հաղորդուի Թէ հազարապետ Ապրամսըն շրջանային քննիչ նշանակուած է՝ վերաքննութեան հատուցումի խնդիրները քննելու համար:

«Ռոյըլ Սաւրին» մարտանաւը, որ վերջերս Պաղեստին ղրկուած էր, հրաման ստացաւ իր խարիսխը վերադաւնալու: Պաղեստին երթալու հրաման ստացած կարգ մը զօրագունդերու մեկնումը յետաձգուեցաւ: Բացի մանր մունր դէպքերէ, կացութիւնը շատ բարւոքած է:

Անգլիական մարզպանը նշանակեց բժշկական մարմին մը՝ բաղկացած երեք անգլիացի, երեք արաբ եւ երեք հրեայ բժիշկներէ, որոնք պիտի քննեն Հերոդեսի Ջարդին զոհերը: Բոլոր մեռելները հանուած են իրենց գերեզմաններէն:

Բժիշկները սկսած են իրենց գործին, սակայն ցարդ չեն գտած ոեւէ դիակ որ անդամատուած բլլայ Արաբներուն կողմէ, ինչպէս կը պնդէին Հրեաները:

Գերեվարի առաքելութիւններ ձերբակալուած

Ժամանակէ մը ի վեր զանազան եղեռնագործներ կը կատարուէին Գերմանիոյ մէջ: Վերջին անգամ դժոխային մեքենայ մը դրուած էր Ռայխսթակի շէնքին տակ. գաւառներու մէջ ալ կարգ մը պաշտօնատուններ օդը հանելու ձեռնարկներ կատարուած էին:

Այս եղեռնագործներու հեղինակները գտնուած չբլլալով, ոստիկանութիւնը խոստացած էր 62.000 մարքի (375,000 ֆր.) վարձատրութիւն մը տալ անոր, որ պիտի կրնար լուսաբանութիւններ տալ խնդրոյ առարկայ գաղտնի կազմակերպութեան մասին: Կ'երեւի Թէ այս վերջինի անդամներէն մէկը՝ վարձատրութենէն օգտուելու նպատակով, ոստիկանութեան յայտնեց գործին բոլոր ծալքերը: Այնպէս որ 24 ժամուան մէջ ձերբակալուեցան 39 մարդեր, ու կը փնտռուին 11 ուրիշներ:

Կազմակերպութիւնը կը կոչուի «Քոնսուլ»: Գերման յայտնի պետական դէմքեր էրցպէրկէրի եւ Ռաթընաուի սպանութիւնը եւ Շայտէմանի դէմ ուղղուած ձախող մահափորձը գործն է այս կազմակերպութեան, որուն կեդրոնը կը գտնուի իցհօէի մէջ՝ «Տաս Լանտֆոլք» ազգայնական Թերթին խմբագրատան մէջ: Ձերբակալուեցան Թերթին տնօրէն Պրունօ Ֆոն Սալոմոն և եղբայրը, Հանս Թէխով, որոնք ամբաստանուած էին իբրեւ մեղսակից Ռաթընաուի սպանութեան:

Քրէմփէյի մէջ ձերբակալուեցաւ նախկին ոստիկանապետ Նիքէլս, որուն տան մէջէն գտնուեցաւ դժոխային մեքենայ մը, սահմանուած քանդելու Հոլշթայնի կառավարչատունը:

«Քոնսուլ» կազմակերպութեան մէջ մտած էին նշանաւոր էրհարտի կիսաբաժնին անդամները, որոնք կազմակերպած էին Քափի ապստամբական շարժումը: Հարիւրապետ էրհարտ դեռ չէ ձերբակալուած, բայց Պերլինի իր գրասենեակը խուզարկուեցաւ:

Խուզարկութեանց ընթացքին գտնուեցան վաւերաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն Թէ դաւադիրները ծրագրած էին օդը հանել ներքին նախարարութիւնը եւ Պերլինի մէջ կարգ մը ուրիշ պաշտօնատուններ:

Ձերբակալուածներէն Տոքթ. Չալինկէրի Պերլինի բնակարանին մէջ գտնուեցան դժոխային մեքենայ շինելու նիւթեր եւ յատակագիծներ: Ուրիշ ամբաստանեալի մը՝ նախկին սպայ վէնքէի տան մէջ երեւան հանուեցաւ ճշմարիտ քիմիական աշխատանոց մը, ուր մթերուած էին մեծ քանակութեամբ պայթուցիկ նիւթեր, քանի մը հատ վեցյարկանի շէնքեր օդը հանելու կարող, ինչպէս նաեւ հրթիռներ, արտասուածին կապի ռումբեր, փիքրին եւ այլ վտանգաւոր պայթուցիկներ:

Ձերբակալուեցաւ նաեւ երկրագործներու Ընկերութեան նախագահը Համքէն: Այս ընկերութեան կ'անդամակցէին հանրապետական վարչաձեւին մոլեռանդ հակառակորդները որոնք իրրեւ վարդապետութիւն եւ գործելակերպ ընդունած էին պատերազմէն առաջուան ռուս նիհիլիստներու մեթոտները:

Թուրքեւ ներկայ վէճը

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն՝— Արտաքին գործավարութիւնը վերջացուց Թուրքիոյ կողմէ Յունաստանի ղրկուելիք պատաս-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԵՂՈՍԸ ՊԻՏԻ ՅՈՐԴԻ

վերջին օրերս Նեղոսի բարձրացումը սարսափի ենթարկած է եգիպտոսի բնակիչները: Սովորական մակարդակէն 65 մատնաչափ վեր ելած է արդէն: Ընդհանրապէս այս եղանակին Նեղոսի ջուրերը կը շատնան, բայց այս տարի բարձրացումը սկսաւ 20 օր աւելի կանուխ եւ կը շարունակէ բարձրանալ, ոըովհետեւ Շապէշիստանի լեռնադաշտին վրայ օրերէ ի վեր տեղատարափ անձրեւ կը տեղայ եւ յայտնի չէ Թէ ե՛րբ պիտի դադրի: 1878էն ի վեր երբեք այսքան շատ ջուր չէր ունեցած Նեղոսը:

Քանի մը օրէն Նեղոսը վտանգաւոր պիտի դառնայ Բոտայի շրջանին մէջ: Ըստ օրինի, կառավարութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ գործի մղելու բոլոր առոյգ մարդիկը՝ պաշտպանելու Նեղոսի ափերը եւ արգիլելու ողողուիները: Արդէն կարգ մը շրջաններու մէջ ժողովուրդը հրաման ստացած է այժմէն գործակցիլ ճարտարագէտներուն, որոնք ուղղումի ծրագիրներուն գործադրութիւնը յետաձգելով, կ'աշխատին Թումբեր կանգնել:

Նեղոսը 12 տարիէ ի վեր ցած մնացած բլլալով, եզերքները, որ իյողէ են, շատ դիմացկուն չեն եւ կը վախցուի որ անմիջապէս տեղի տան ջուրերուն առջեւ: Ստորին եգիպտոսի մէջ գետը արդէն շրջակայի իյողէն 12 ոտք բարձրացած է: Ողողում պատահի կամ ոչ, Ստորին եգիպտոսի բաժակի իյունձքը մեծ կորուստներու պիտի ենթարկուի, Նեղոսի ջուրերուն շատնալուն իետեւանքով:

62 ՕՐ ԾՈՄ

Լոնտոն, 12 սեպտ.— Քարտիֆի բնակիչներէն Պիլլի Պրաուն ծոմ կը պահէ, երկար ծոմապահութեան մրցանիշը կոտրելու համար: 61 օր եւ 11 ժամէ ի վեր բան չէ դրած բերանը: Սիրտը սկսած է տկարանալ: Հակառակ իր բժիշկի խորհուրդին, կը մերժէ քիչ մը սնունդ առնել:

ՀԱԿԱԲՈԼՇԵՒԻԿ ՆՈՐ ԴԱՒ ՄԸ

«Թայմզ»ի րիկայի Թղթակիցը կը տեղեկանայ Թէ Լէնինգրադի կէփէՈւն երեւան իանած է իակայեղափոխական մեծ կազմակերպութիւն մը, որ կը յիշեցնէ Տոնեցի աւազանին 1928ի ծանօթ դաւադրութիւնը:

Խորհրդային մարտնաւերու շինութեան ձարտարարուեստի ինը գլխաւոր վարիչները ձերբակալուեցան:

ՔՈՒՐՖԵՒԼԵՇ առեւտրական սենեակ մը կազմելու մասին ձեռնարկներ կ'ըլլան Պոլսոյ մէջ: Լեհերը արեւելքի մէջ մասնաւորապէս իիւսածեղէնի եւ երկրագործական գործիքներու յաձախորդ կը փնտռեն, իսկ Թուրքիայէն ալ պիտի օգտուին բուրդի, այծաւազի ինչպէս նաեւ ծխախոտի գնումներով:

ՊԱՅԹՈՒՄ մը տեղի ունեցաւ Պորտօ՝ շօքոլայի գործարանի մը մէջ: Գործարանի տնօրէնը Թունաւորուելով մեռաւ. գործաւորի մը գլուխը ջախջախուելով մեռաւ: երկու բանուորներ ծանրապէս վիրաւորուեցան:

ՌԱՆՊՈՒԻՑեի մէջ Պ. ՏուվԷրկի նախագահութեամբ նախարարական խորհուրդ մը գումարուեցաւ, զբաղելու համար օրուան կարեւոր խնդիրներով: վարչապետ Պրիան, որ փընեւէն յատկապէս եկած էր այս ժողովին մասնակցելու համար, մանրամասն զեկոյց տուաւ միջազգային կացութեան մասին:

ԲԱՑԱԿԱ ՔՈՒՂԱՔԱՑԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Ա. Ս.

Ի՞նչ է քաղաքացիութիւնը։ Ինչպէ՞ս կարելի է ստանալ հայկական քաղաքացիութիւն։ Ինչպէ՞ս կարելի է կորցնել հայկական քաղաքացիութիւնը։ Ինչպէ՞ս կարելի է վերստանալ կորսուած հայկական քաղաքացիութիւնը։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնից հրաժարուել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը փոխանակել ուրիշ քաղաքացիութեան հետ։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը ժառանգել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը նուիրել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը ծախել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը գրաւել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը կորցնել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը վերստանալ։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը ժառանգել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը նուիրել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը ծախել։ Ինչպէ՞ս կարելի է հայկական քաղաքացիութիւնը գրաւել։

Ահա այն հարցերը, որոնց պատասխանը պարունակում է Հայաստանի Հանրապետութեան Քաղաքացիութեան Օրէնքը։ Այդ Օրէնքը հրատարակուած է «Տարազ» շաբաթաթերթի 1919 թուի № 1-ում։ Ինչպէս տեսնում ենք, Օրէնքը հրատարակուել է Հայաստանի Հանրապետութեան հռչակումից անմիջապէս յետոյ։ Ինչո՞ւ այդ Օրէնքը հրատարակուեց այդ ժամանակ

ՀԱՅՈՑ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

(ԱՆՏԻՊԱՏԱ ՊՈՄՊԷԻ)

Մեծ ճանաչում վայելող հռոմեացի պատմիչ Տակիտոսը (Ք. ե. 55-120 թթ.) իր «Անտիպատա Պոմպէի» երկում նկարագրում է Հռոմի դաշտային վարչապետ Անտիպատա Պոմպէի կերպարը, որ ապրել է Տիտոս կայսրի ժամանակ։ Պոմպէն ծնունդով իտալացի չէ, նա ծնվել է Հռոմի գաղութ Ֆրեյուսում։ Նրա հայրը հռոմեական զորքերի հրամանատար է եղել։ Պոմպէն ծառայել է Գերմանիայում, Ասիայում, Աֆրիկայում։ Նա ունեցել է մեծ հարստություն, որ ձեռք է բերել ոչ թե ժառանգությամբ, այլ իր աշխատանքով։ Նա ամուսնացել է Ֆրոնտոնի դստեր՝ Ֆրոնտինիայի հետ։ Ֆրոնտինիան ևս հռոմեական ազնվական ընտանիքի ներկայացուցիչ է եղել։

Պոմպէն ունեցել է մեծ ազդեցություն Տիտոս կայսրի վրա։ Նա եղել է կայսեր մտերիմ ընկերը։ Տիտոսը նրան վստահել է Հռոմի դաշտային վարչապետի պաշտոնը։ Պոմպէն ունեցել է մեծ իշխանություն։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ տնտեսությունը։ Նրա ձեռքում է եղել Հռոմի ամբողջ հացի պաշարը։ Նա հսկել է հացի բաշխումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ ջրամատակարարումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ շինարարությունը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ ոստիկանությունը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հասարակական կարգը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ զորքերը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ բանտերը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ դատարանները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հարկերի գանձումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ գանձարանը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային գույքը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային շենքերը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային ճանապարհները։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային ջրանցքները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային լողանոցները։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային զուգարանները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային աղբանոցները։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային գերեզմանոցները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիակիզարանները։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատանքը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքները։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ եզրակացությունների պատրաստումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ եզրակացությունների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ եզրակացությունների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ որոշումների կայացումը։ Նա հսկել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ եզրակացությունների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ որոշումների կայացման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հետևությունների կատարումը։ Նա ղեկավարել է Հռոմի ամբողջ հանրային դիահերձարանների աշխատակազմի աշխատանքի արդյունքների հրապարակման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ զեկույցների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հարցերի պատասխանների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հանրային քննարկումների կազմակերպման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ եզրակացությունների պատրաստման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ որոշումների կայացման գործընթացի ընթացքի վերաբերյալ հետևությունների կատար

խանին խմբագրութիւնը: Այս պատասխանը պիտի ղրկուի Աթէնքի գործակատարին, անմիջապէս որ հաւանութեանը ենթարկուի վարչապետ Ըսմէթ փաշայի: Այս վերջինը որ դեռ Պոլիս կը գտնուի, անմիջապէս էնկիւրի պիտի դառնայ:

∴ Բնակչութեանց փոխանակութեան Յառն Ցանձնաժողովին Թուրք ներկայացուցիչը ծանուցագիր մը ներկայացուց յանձնաժողովին, ըսելով որ էնկիւրիի բանակցութիւնները ձախողած ըլլալով, Թուրքիա պիտի գործադրէ հելլէնեւթուրք նախկին համաձայնագրերը:

∴ Թուրք պատուիրակութիւնը սեպտեմբեր 7ին ալ ուրիշ ծանուցագիր մը տուած էր փոխանակութեան Յառն Ցանձնաժողովի նախագահին: Ծանուցագիրը կը շեշտէ թէ Թրակիոյ իսլամները մեծ չափով խժդժութեան կ'ենթարկուին, եւ կը պահանջէ որ ազատութիւն շնորհուի այդ շրջանի Թուրքերուն:

Ինչպէս կանոն է, Ցանձնաժողովին նախագահը այս ծանուցագիրը պիտի յանձնէ հելլէն պատուիրակութեան, պահանջելով որ պատասխանէ անոր: Ցանձնաժողովն ալ այս օրերս ժողով մը պիտի գումարէ այս խնդրով զբաղելու համար:

Կը թուի թէ Քանթիի վերջին դէպքերն ալ դեր ունեցած են բողոքի ծանուցագրին խմբագրութեան մէջ: Ինչպէս յայտնի է, այդ քաղաքին մէջ գրաւուած են պոլսական Թուրքերէն Թերթերը: Միւս կողմէ ձերբակալուելով դատարանի յանձնուած են Քանթիի Թուրք ընդհ. գործակալը, ինչպէս նաեւ Թերթի ցրուիչները:

Կարմիր բանակի յարձակումները

Մուքտէնէն կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.—

Բոգրանիչնայայի դէմ ռուսական յարձակումին հետեւանքով քանդուեցան բազմաթիւ շէնքեր, որոնց կարգին կայարանի գլխաւոր մասը, անթելի կայանը, թղթատար-հեռագրական պաշտօնատունը եւ բանակի փոխադրութեանց գրասենեակը: Սպաննուած են 60 հոգի, որոնց 20ը օդանաւերու նետած ռումբերէն:

Քաղաքին բնակիչները հրաման ստացան մեկնելու:

Առջի առաւօտ ռուս օդանաւեր ռումբ նետեցին Մուլինի վրայ. ասոր վրայ Մուլինի եւ Բոգրանիչնայայի ամբողջ բնակիչները հեռացան:

Կարմիր զինուորները 16 ժամ շարունակ ծանր հրետանիով, դաշտային թնդանօթներով եւ գնդացիրներով յարձակեցան չինական զիծերուն վրայ, Մանչուլիի մօտ:

Զրահապատ գնացք մը մինչեւ մէկ քիլոմեդր մօտեցաւ քաղաքին:

Հրացանաձգութիւնը կը շարունակուի դեռ:

Հոկեմսող պարապուն

«Պէրլիներ Թակէպլաթ» կը տեղեկանայ թէ սեպտ. 14ին անգլիական զինուորները պիտի պարպեն երրորդ գօտին:

Քէօնիկզթաչն պիտի պարպուի սեպտ. 27ին եւ Պատշվալպախ՝ 28ին:

Այս երկու տեղերը ուրիշ օտար պահակազօրք չպիտի ղրկուի:

Անգլիացի զինուորները վիսպատընի եւ Պինկընի գօտին պիտի պարպեն դեկտ. 13ին:

Յէփլինի նոր թռիչը

ՊԵՐԼԻՆ, 12 սեպտեմբեր.—Կոմս Յէփլին երէկ գիշեր ժամը 23.30ին 26 ճամբորդով ճամբայ ելաւ Ֆրիտրիխսհաֆէնի կայանէն 18 ժամուան թռիչք մը կատարելու համար արեւմտեան Գերմանիոյ եւ Ռուրի ճարտարարուեստական շրջանին վերեւ: Եթէ ժամանակ ունենայ, ցէփլին պիտի անցնի նաեւ Պերլինի վրայէն:

Նաւահանգիստի բեւեռ

Բեւեռախոյզ Ֆրիտեոֆ Նանսէնի կողմէ դէպի Հիւսիսային Բեւեռ կատարուելիք ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1930ի ապրիլի սկիզբը: Նանսէն, որ ներկայիս ժրնեւ կը գտնուի, հոկտեմբերի սկիզբը պիտի երթայ Ֆրիտրիխսհաֆէն ուր պիտի տեսակցի Տոքթ. Էքընէրի եւ ընկերներուն հետ՝ ծրագրի մանրամասնութիւնները ճշդելու համար:

Անհրաժեշտ բոլոր գործիքները պատրաստ պիտի ըլլան մինչեւ տարւոյն վերջը: Նանսէն այդ գործիքները փորձելու համար, գարնան սկիզբը քանի մը փորձի թռիչքներ պիտի կատարէ: Յէփլինի անթել կազմածը մեծ փոփոխութիւններու պիտի ենթարկուի՝ չազդուելու համար բեւեռի էլեկտրամագնիսական բներեւոյթներէն:

Մէկ օր առանց մահի

Յորհրդային իշխանութեանց հրամանով, Մոսկուայի ճաշարաններուն մէջ շաբաթը մէկ օր — երկուշաբթի օրերը, միսը պիտի արգիլուի:

Միւս օրերը յաճախորդներուն տրուած միսին քանակը ճաշ ղլուխ 100 կրամը չպիտի անցնի:

Տափի հետեւանքով գետերը կը ցամքին

Ձորս շաբաթէ ի վեր կը շարունակէ տաքը: Մէկ ամսուան ընթացքին կաթիլ մը անձրեւ եկած չըլլալով, Ֆրանսայի գետերու մակարդակը զգալիօրէն իջած է: Լուառ գետը այնքան ցամքած է, որ Թուռի եւ Սէն-Նազերի միջեւ ընդարձակ աւազակոյտեր մէջտեղ եկած են: Սէնը նոյնպէս հետզհետէ կ'իջնէ: Թուռնէլի կամուրջին առջեւ հազիւ 87 սանթիմեդր բարձրութիւն ունի: Կը նշանակէ թէ այդ կէտին վրայ ջուրին խորութիւնն է 3 մեդր 20, ինչ որ լայնօրէն բաւարար է նաւերու երթեւեկին համար:

Մառնի վիճակը աւելի գէշ է. տեղ տեղ այս գետին ջուրերը շատ ցածցած են եւ նաւերը սահանքներու յատակին կը քսուին:

Եթէ երաշտութիւնը շարունակէ, Սէնի մակարդակն ալ աւելի պիտի իջնէ, եւ այն ատեն պէտք պիտի ըլլայ արգիլել, որ գետին ջուրերը ծով թափին...: Ասիկա կարելի է՝ ամբողջովին փակելով թումբերը: Այն ատեն նաւարկութիւնը կրնայ շարունակուիլ:

∴ Երէկ կէսօրէն վերջ երկինքը ամպոտեցաւ եւ քիչ մը անձրեւ տեղաց Փարիզի վրայ:

„ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ «PETIT JOURNAL»Ի ՍՐԱՀԸ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՍԷՆ ԺԻԼԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Սէն Ժիւլիէնի «Զաւարեան» ենթակոմիտէիկողմէ, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի շրջ. կոմիտէի այս կիրակի ժամը 2.30ին Մէնժիւլիէնի «LaChaumière» ընդարձակ և օդասուն պարտէզին մէջ, 8 և 10 Bld. Victor.Hugo,Beaumont(St. Julien): Կը խօսի՝ ընկ. Աբօեան: Կը հրաւիրուին Մարսէյլի եւ արուարձաններու ընկեր-ընկերուհիները եւ բոլոր հայրենակիցները:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Ջ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի մասնաճիւղին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ «ԵՐԿՈՒՆՔ»Ի

Այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

Aux Grands-Arbres, Chez Fiquet. *Ռոպէնսոն*

Կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն, եւրոպական պարեր, գիշերը՝ հրավառութիւն, անակնկալներ եւայլն: փոքրիկներու համար մասնաւոր խաղավայր: Ընծրեւի պարագային պատսպարուած վայր: Ձոխ պիւֆէ: Պարտէզին տնօրէնութիւնը տրամադրած է ծառերու վրայ դինուած շամիրամեան տաղաւարները: Կը նուագէ *Թառխտ Աբգար:*

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Շոզնկառք Լիւքսէնպուրկի եւ Տանֆէր-Ռոշըրոյի կայարաններէն, եւ հանրակառք՝ Փորթ տ'Օրլէանէն, Մուտքը ազատ է:*

ԸՆԿԵՐԱ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի եռագոյն ենթակոմիտէին կողմէ, այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուն:

Կը նախագահէ՝ ընկ. ԳԱՌՆԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Կը խօսին՝ Ընկերները Մ. Գուլումճեան, Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը» և Ս. Մեսրոպեան, Նիւթ «Վասպուրականի հերոսամարտը»:

Կը հրաւիրուին բոլոր քոյր ենթակոմիտէներն ու խումբերը:

Հաղորդակցութեան մրջոցներ՝ Թրամուէյ Թիւ 40 փորթ քլիշիէն, շոգեկառք՝ Սէն Լազարէն եւ իջնել կար Արժանթէօյլ, ուր առաջնորդներ պիտի սպասեն մինչեւ ժամը 2.30:

կարելի է ճաշ եւ ըմպելիք միասին բերել:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ ENGHIENի ՄԷՋ

Վաղը շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշտ 8.45ին

Enghien*ի Թաղապետական Թատրոնին մէջ*

Պ. ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

3 արար

ՊԼԱՆՃԷԹ

Թարգմանեց՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

E. BRIEUX

Կը մասնակցին՝ տիկնայք Ս. Ց. Ալիքսանեան, Սիրուհի Նշանեան եւ Ա.նահիտ, Պ. Պ. Տ. Նշանեան, Արման Կոթիկեան, Ա. Գմբէթեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, եւայլն:

Տոմսերու գիները՝ Ա. Կարգ 25, Բ. Կարգ 10 ֆրանք:

Տոմսերու համար դիմել տեղւոյն վրայ տիկ. Ա. Զարփճեանի եւ Պ. Հ. Սէթեանի:

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Փարիզի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Վոլտեան ենթակոմիտէի անդամները այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին իրենց ծանօթ հաւաքատեղին:

Իսի-լէ-Մուլինոյի *Մշոյի* ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին նախկին ծանօթ տեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Իսի-լէ-Մուլինօի եւ Պիյեանքուրի *Վոլտեան* ենթակոմիտէի ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 9ին, 164 Ave. de Verdun Իսի լէ Մուլինօ: Կարեւոր օրակարգ՝ նոր վարչութեան ընտրութիւն եւայլն:

Գ Ա Խ Ա Ռ

Ցէսինի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները այս կիրակի ժամը 2ին Քաֆէ Պէնգօնի: Ժողովը կը վերջանայ ժամը 4ին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւնը: Նորակ ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ արձանագրուելու համար:

Մարսէյլի *Ռոստոմ* ենթ. ընդհ. ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Կը հրաւիրուին *Արմէն-Գարօ, Քեռի, Քրիս, Գէորգ Զաւուշ* եւ *Զարդարեան* խումբերը,

Լիոնի շրջ. կոմիտէի դասախոսական ժողովը՝ այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: կը խօսի՝ Ընկ. Բաբկէն: Նիւթ՝ «Հայ ազատագրական շարժումը»: կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

Ռոանի Ակնունի խումբի ժողովը՝ այս կիրակի ընկ. Ղ. Պաղդեանի բնակարանը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s)Bois|ի մասնաճիւղին բոլոր անդամները եւ համակիրները, ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 22 Ave. de la République,Rosny|ի կայարանին դիմացը:

ՄԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ժիւթեան հրաժարած վարչութեան տեղ նորը ընտրելու համար, ընդհ. ժողովի նախագահ Պ. Գ. Աբուլեանի կողմէ Միութեան բոլոր անդամները ժողովի կը հրաւիրուին, այս շաբաթ ժամը 3.30ին Ջլորիա ճաշարանը, 61 Rue Monsieur le Prince.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական գանագան գործերու կարգադրութիւն:

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39:

Գործ կը փնտռէ պատուաւոր եւ աշխատասէր հայ կին մը տնական աշխատանքներու համար: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Շացագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

Ծախու է սափրիչի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մը մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Հ. Աբելեանի, 226 Rue Lafayette, Paris (10e).

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՋԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷ՛Ք ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ

UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Դշ. եւ եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ

Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը տանձնէ նաեւ հրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Նամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հաղորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tél. Grésillons 14-50:

Ց Ն Ծ Ա Ց Է՛Ք ԵՒ ՈՒՐԱԽԱՑԷ՛Ք

Բ Ա Ց Ո Ի Ե Ց Ա Ի...

ՃԱՇԱՐԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ՝ ԿՈՎԿԱՍԸ

23 Rue de la Huchette, Métro ST. MICHEL

Ժամը 11.30էն մինչեւ առաւօտեան 2ը

Ձեր տրամադրութեան տակ է

«ԿՈՎԿԱՍ»Ի մէջ կը գտնէք կերակուրներ՝ տաք ու պաղ եւ աղանդերներ, որ կը պատրաստուին վարպետ խոհարարներու կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ ծրագիր:

Թառխտ ժորժ կը ղեկավարէ լարաւոր օրքեստրը: Պ. Ազ. Նաւորեան՝ կովկասեան եւ Տիկ. Օլկա՝ կ'երգեն ռուսական եւ եւրոպական ռոմանսներ:

ԱՌԱՋ ԸՄՊԵԼԻՔ *ԲԱՐԵԽԻՂԾ ԳԻՆ*

Տնօրէն Ագնաւորեան

ՃԱՇԱՐԱՆ **ԱՐԱՐԱՏ**

24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ Օտէօն

Տէր եւ Տնօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ*

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*

Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՒՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74-64

Բոլորին ուշադրութեան:

Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մանրածախ դերձան, կոճակներ եւայլն:

Ընթերցողներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը հաճոյանալու համար մեր գիներուն աժանութեան:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

Ա Ն Գ Ա Մ Մ Ը Ա Յ Ց Ե Լ Ե Ց Է Ք

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ

Վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ դերձուփէօր մը, գոհացուցիչ ամսականս: Տեւական գործ: Ձրի կը մաղրուի օդաւէտ երկու սենեակ եւ մէկ խոհանոց: Մանրամասնութիւններու համար դիմել. A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷՓի) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43838

Տնօրէն՝ Պ. Ա Ն Տ Ր Ի Ե

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, տուեալներու տուներու առաքում:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհասութիւններէ արտօնագրատացման խնդրագիրներ (ԱՆԻՏԱՎԻԹ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Ներկայացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր գատարաններուն առջեւ:

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ

Ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ[illegible]

96 r. Rivoli, Մէթ. Շաթլէ: [illegible]

եւ նոր մեթոտով գարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանսական) եւ վարիսի: Մասնաւորաւոր: Հղիացմամբ եւ արգանդի հրդեհակցութ. ամէն օր կիրակի 9—12.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

Cirque de Paris | Էքզոտիք Միլիոներ | ամենալայն ու ամենամ[illegible]

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. [illegible]

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

14 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1059

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ՈՒՆԵՑԱԾՆ ՈՒ ՉՈՒՆԵՑԱԾԸ

Խոստովանի՛նք, վերջապէս: Այնքան խաղաղ հարստութիւններ ունինք արտասահմանի մէջ, որ եթէ կարենանք շարժման մէջ դնել գոնէ հարիւրին տասը համեմատութեամբ, ոչ միայն Հալէպի 1500 պատանիները դպրոց կ'ունենան, ոչ միայն կրթարաններու կանոնաւոր ցանց կը բացուի և կանոնաւոր եկամուտ կը ստանան Յունաստանի, Սուրիոյ և Միջագետքի դպրոցները, այլ և կը պարպուին գաղթակայանները և կը դարմանուին բազմազան կարօտութիւններ:

Իսկ եթէ գիտակցութեան հասած ըլլանք մեր հարեւան չբեաններուն չափ, գոնէ՛ անոնց չափ, բեւեռախոյզ Նանսէնը ինչո՞ւ հարկադրուի ման գալ մայրաքաղաք մայրաքաղաք, ի նպաստ մէկ միլիոն սղերլինի:

Մէ՛կ անուն եւ մէկ պարագայ միայն, գաղափար տալու համար անհատական կարողութեան մասին:

Գալուստ Կիւլպէնկեանի համար կ'ըսեն թէ օրական երկու միլիոն ֆրանք եկամուտ ունի: Կրնայ չափազանցութիւն կամ չտեսութիւն ըլլալ: Հարցը այն է որ, այդ լարուած մեքենան, որուն բոլոր զսպանակները, ժամերն ու վայրկեանները քարիւղով թաթխուած են, վեց տարիէ ի վեր հոյակապ շէնք մը շինել կուտայ Փարիզ, ազնուապետական թաղի մը մէջ, իբրեւ թանգարան կամ բնակարան: Արդէն ծախսած է երեսուն միլիոն ֆրանք, եւ որովհետեւ սահման չունի հարուստի քմայքը, կրնայ դեռ նոյնքան ալ ծախսել, մինչեւ որ լղփանայ փառքէն եւ շքեղութենէն:

Այո՛, մէկ պարագայ միայն, գաղափար տալու համար մեծութեան մասին:

Պոլսոյ Թուրքերէն թերթերը գրեցին թէ թրքական դրամատուն մը պիտի հաստատուի եւ Գ. Կիւլպէնկեան ալ պիտի մասնակցի հինգ միլիոն սղերլինով: Հայ միլիոնատէրը ոչ հերքեց, ոչ ալ հաստատեց: Բայց երեւան եկաւ որ, ոչ թէ չուզեր գործել Թուրքիոյ մէջ, այլ չի գիտնար ժամեր գալ այդքան «մանր» գործերու մէջ: Կարելի՛ էր նկատի առնել գոնէ քսան միլիոնի ծրագիր մը, ինչպէս առաջարկեր է Լեհաստան,— համաձայն մեւնոյն աղբիւրներուն:

Ինչո՞ւ գրի կ'առնենք այս ըմբռնացուցիչ պատմութիւնները,— ապացուցանելու համար թէ դրամը չէ պակսածը, այլ սիրտը: Նանսէնի ողորմութիւն կը մուրայ Սարտարապատի ճահիճները չորցնելու համար: Գ. Կիւլպէնկեան միլիոններ կը փոխադրէ երկիրէ երկիր, կամ կը վերածէ շքեղ քարակոյտերու եւ պերճանքներու, որոնք ճիշդ է, աչք պիտի պարարեն, բայց կոպէկի արժէք չունին ոչ հայ ժողովուրդին, ոչ ալ մարդկութեան համար, եթէ ուզենք լայն մտածել:

Երկար եւ մանաւանդ տաղտկալի պիտի ըլլար յիշել դէմ առ դէմ ամուլ եւ անմիտ ձեռնարկներ, որոնք միլիոններ թափել կուտան օտար պողոտաներու վրայ, մինչ հազարները շատ կը տենդուին արիւն-արցունք չորցնելու համար, սեփական հայրենիքին մէջ, հազարներու բարիքին համար:

Միջադէպ յիշենք Պ. Պօղոս Նուպարի մէկ ձեռնարկը:

«Փաշա»ն— ինչպէս կը կոչեն— որ անհամեմատ աւելի բուռն սիրտ ունի քան «Քարիւղի իշխանը», կարծեց օգտակար ըլլալ երկու միլիոնի շէնք մը բարձրացնելով Չամլըճայի Ոստանին մէջ, իբրեւ հայկական բաժին: Շէնքը լրացած է գրեթէ, եւ իր մտերիմները, Բարեգործականի մարդիկը, հազիւ կրցեր են 12 հայ ուսանողի անուն տալ, մինչ շէնքը շինուած է իբրեւ բնակարան 70 երիտասարդի, բոլոր յարմարութիւններով...

Ամուլ պերճանք մը այս ալ, որ պիտի ծառայէ ճոխացնելու հակառակ հարստութեանց տէր երկիր մը, մինչ 1915ի սարսափներէն ողջ մնացած 40,000 բեկորներ իրենց սեւ օրը կուլան Անատոլուի խորերը, կարօտ՝ պատառ մը հացի կամ ճամբու ծախքի...

Մինչ անհամար կանանչ արեւներ կը մարին գաղթականական-ժողովքներու մէջ, իբրեւ բնակարան, իբրեւ դպրոց գործածելով իրար գամուած տախտակներ, սառի մթերանոցներ, փլած զօրանոցներ կամ գարշահոտ «քարվանսարայ»ներ...

Մինչ ամբողջ սերունդ մը կը ծիւրի եւ կ'օտարանայ, չգիտնաներ, օր տեսած ընտանիքներ իրենց եղունգները կը կրծեն, իրենց միսը կը ճանկռտեն թշուառութենէն եւ կատաղութենէ:

Ու մինչ Ազգերու Դաշնակցութեան համապատասխան մարմինը օտարներուն յառած է աչքերը, 100,000 սղերլին արկելու համար, (տարեկան 25,000), որպէսզի հողի եւ տունի տէր դառնան 40,000 հայ բեկորներ... (Հարիւր հազար սղերլին, աւելի կամ պակաս գինը գորգի կտորի մը, զոր ձեռք անցընելու համար մինչեւ Լեհաստան ժարդ ղրկեր է Գ. Կիւլպէնկեանը:)

Ի հարկէ. «ո՞վ իրաւունք ունի խառնուելու անհատի մը արտօնութեան եւ կամքին»:

Այնքան վարժուած ենք այս առ՛ղջ տրամաբանութեան, որ եթէ հայ ունեւորը հինգ միլիոն ծախսէ մզկիթ մը շինելու համար — կամք Տեառն օրհնեալ եղիցի — եւ հինգ հազար դրանք ալ բարեհաճի յատկացնել «հայ աղքատիկ մանկտուոյն», դարձեալ կը դառնայ «ազգային բարերար»: Արժանի՝ տարին մէկ անգամ հանդիսաւոր պատարագ լսելու:

Այս հոգեբանութեան մէջ է՝ հայ հարուստին ուժը:

Բայց, փակենք այս էջը, որ գերեզման կը հոտի: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

Փալիֆորնիոյ «Մշակ»ը խմբագրականի մը մէջ կը շեշտէ Անատոլուի խորերը մնացած բեկորներուն փրկութեան անհրաժեշտութիւնը (16 օգոստոս).

— «Երբ անվերջ աշխատանք կը թափուի «մէկ որբ մէկ ոսկի»ի ֆոնտով մէկ քանի տասնեակ կամ մէկ քանի հարիւր որբեր փրկելու արաբական եւ քրտական վրաններէ, երբ՝ կեսարիոյ մէջ կամ այլուր գտնուած խումբ մը որբերու փոխադրութեան համար հրապարակը կ'աղմկենք, պէտք չէ ուշադրութենէ վրիպի Թուրքիոյ այլեւայլ կողմերը ցրուած աւելի քան 40,000նոց հայութեան օրհասական տառապանքը:

Վերջին տասնեակներու յաջորդական ջարդերն ու բնաջնջումը Թուական տեսակէտով իջեցուցած են մեզ այնպիսի աստիճանի մը, որուն առջեւ չենք կրնար չի մտաիոգուիլ: *Հաժազգային է վտանգը:* Շետեւաբար դիմագրաւումը պէտք է ըլլայ համազգային եւ միացած ջանքերով:

Երբեք չենք ուզած արդարացնել ոեւէ միութիւն, որոնց կարգին Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, երբ անոնք ազգային շահերու տեսակէտով ոչ այնքան նպաստաւոր ընթացք մը բռնած են: Բայց ներկայ պարագային սխալ պիտի ըլլար ամէն բան ակնկալել *միայն* բարեգործականէն, եւ աշխատիլ ամբողջ բեռը միայն անոր վրայ նետել:

Մեր տեսակէտով Սուրիայէն մինչեւ Պալքանները, Եգիպտոսէն եւ Եւրոպայէն մինչեւ Ամերիկա տարածուած բազմաթիւ հայրենակցական միութիւններու համար չկայ աւելի այժմէական եւ կենսական խնդիր, քան մեկտեղումը ցեղին խլեակներուն:

Հայաստանի այլեւայլ կոյտերը այս կամ այն անունով նոր գիւղ մը կամ նոր աւան մը հիմնելը գեղեցիկ ձեռնարկ մըն է, բայց կը կարօտի նիւթական եւ բարոյական աջակից զոհողութիւններու, առանց համապատասխան չափով գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերելու: Միեւնոյն ատեն ոչ միայն ազգային այլեւ մարդկային տեսակէտով շիտակ չէ որ բազմաթիւ գաղթականներ ամէն վայրկեան մահը դիմագրաւեն, Թուրքիոյ հեռաւոր անկիւններուն մէջ, եւ մենք զանոնք փրկելու տեղ *հինաբարութեամբ* զբաղինք»:

ՌՈՒՍ ԵՐԿՈՒ ԹՈՐՓԻԼԱՀԱԼԱԾՆԵՐ ԸՆԿՂՄԱԾ

Պերլին, 13 սեպտ.— Բէվալէն կը հաղորդեն որ *Տրոցկի* եւ *Վոռոշով* Թորփիլահալածները, որոնք մասնակցած էին Պալթիկի ռուսական նաւատորմի վերջին ռազմափոթներուն, ծովուն տակը գացած են՝ բոլոր նաւագնեղով միասին: Այս երկու Թորփիլահալածներու բեկորները գտնուած են Ֆինլանտայի ծոցինմէջ: Իւրաքանչիւրին մէջ 110 նաւազ կար:

ՈՒՐԻՇ ԱՂԷՏ ՄԸ ԲԱԳՈՒԻ ԱՌՋԵՒ

Մոսկուա, 13 սեպտ.— Առագաստանաւ մը քշուեցաւ Բագուի ծոցին մէջ եւ ընկղմեցաւ ծովուն բացերը:

Տասնըմէկ ճամբորդներ, որոնց մէկ քանին տղաներ, խեղդուեցան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Վենետիկի նոր Արքեպիսկոպոսը

Կը տեղեկանանք թէ Նոր Սահմանադրութեան հաւաձան, սեպտեմբեր 9ին Վենետիկի Մխիթարեան միաբանութիւնը ընտրած է իր նոր արքեպիսկոպոսը՝ յանձին Հ. Յովհան վրդ. Աւգերեանի, որ երկար տարիներ վարած է միաբանութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը եւ մեծ փորձառութիւն ունի:

Արքեպիսկոպոսը Թափուր կը մնար Հ. Իգնատիոս արքեպս. Կիւրեղեանի մահուընէն ի վեր (1922) եւ գործերը փոխանորդաբար կը վարէր Հ. Յովհ. Թորոսեան վրդ.:

Նոր Արքեպիսկոպոսը բնիկ Գաղատիացի է եւ 53 տարեկան:

Մանուկ հասակէն մտած է Ս. Ղազարի վանքը, ուր կատարելագործած է իր ուսումը եւ վանքին մէջ վարած է ուսուցչական և այլ պաշտօններ: Երկու տարի ուսումնապետ եղած է Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին:

Խմբագրապետ եղած է «Բազմավէպ»ի, զոր վարած է երկար տարիներ: Լատիներէնի Թարգմանած է հայերէն շարականները: Չմուտ է հին յունարէնի, լատիներէնի, անգլիերէնի, գերմաներէնի եւ այլ լեզուներու: Ունի քանի մը ուրիշ աշխատասիրութիւններ ալ:

Վերջին անգամ Փարիզ եկած էր՝ Սէվրի Սամուէլ-Մուրատեան վարժարանի նախապատրաստական-կազմակերպական գործերով զբաղելու համար:

Ըստ նոր Սահմանադրութեան, արքեպիսկոպոսը ցմահ չէ, ինչպէս առաջ, այլ վեց տարի միայն, վերընտրելի ըլլալու պայմանաւ:

Նոյն օրը վանքի աթոռակալ եւ ընդհ. առաջնիկայ նշանակուած է Հ. Աւետիք վրդ. Գազէզեան, իսկ միւս առաջնիկաներն (խորհրդականներ) են՝ Հ. Վարդան Հացունի, Հ. Թէոդոս Սիրունեան եւ Հ. Կիւրեղ Քիպարեան վարդապետները: Այս վերջինը միաժամանակ ընդհ. քարտուղարութիւնը պիտի վարէ:

Իսկ ընդհանուր ժառակարար կարգուած է Հ. Փիլիպպոս վրդ. Եսաիկեարեան:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱԶՈՒՈՅՆ ՑՈՅՆ ԼՐՏԵՍՆԵՐ

Աթէնք, 13 սեպտ.,— Վէնիզէլոսեան «Փաթրիս» թերթը կարգ մը յայտնութիւններ կը հրատարակէ հելլէն բանակին մէջ երեւան հանուած լրտեսութեան մը մասին:

Հելլէն գործօն բանակէն երկու սպաներ Թուրքիոյ հաշուոյն կը գործէին եւ հելլէն բանակի գինուորական կազմակերպութեան մասին կարեւոր տեղեկութիւններ յայտնած էին անոր:

Գլխաւոր ամբաստանեալն է տեղակալ Քափէքճանաքոս, որ կ'ըսուի Թէ սերտ յարաբերութիւններ ունէր Աթէնքի Թուրք գինուորական կցորդին հետ, որմէ 5000 տրախմի ամսական կը ստանար, ի վարձ իր ծառայութեանց:

Գայթակղութեան տեղի չտալու համար, այս սպան եւ իր մեղսակիցը պատերազմական ատեանի առջեւ չհանուեցան, այլ պարզապէս վտարուեցան բանակէն:

Երկրորդ ամբաստանեալը՝ Քարամանիտիս կը պնդէ որ ինք անմեղ է եւ Պետական Խորհուրդին դիմած է՝ վերաքննելու համար իրեն դէմ տրուած վճիռը:

,,ՎԵՐԱՇԻՆԵՆՔ ՊԱՂԵՍՏԻՆԸ,,

Այսպէս կը սկսի սիոնական կազմակերպութեան կոչը ուղղուած աշխարհի Հրեաներուն: Երէկի ջարդը վաղուան համար աւելի խելացի կ'ընէ վնասուողը: Կուտանք այդ կոչին ընդհանուր գիծերը, մանաւանդ ինքնապաշտպանութեան վերաբերեալ մասերը.—

«Հրէական Միութեան մեծ գործը պէտք է կատարենք: Ուրախ ենք յայտարարելով որ բոլոր երկիրներու հրեայ համայնքները Սիոնական կազմակերպութեան կ'օժանդակեն՝ Պաղեստինի մէջ Ազգային Տուներ վերաշինելու համար: Անմոռաց եռանդ ցոյց կը տրուի երկար ժամանակէ ի վեր ցիրուցան ապրող հին ժողովուրդը տեւական կապերով կապելու եւ համազգային գործը ի գլուխ հանելու նպատակով:

Եւ զարմանալի զուգադիպութեամբ մը այս գործը կ'ըլլայ ճիշդ այն օրերուն, երբ Իսրայէլի զաւակները յարձակողներուն զոհ կ'ըլլան:

Պաղեստինի մէջ արաբ ժողովուրդը իր ստուար մեծամասնութեամբ չի մասնակցիր բարբարոս արարքներուն որոնց դերդիչներն են սակաւաթիւ խումբեր: Ասոնք վախնալով որ իրենց ազդեցութիւնը կը կորսնցնեն, Լացի Պատի շուրջի վէճը կոտորածի դարձուցին:

Հիմա կարգն ու կանոնը վերահաստատուած է, եւ այլեւս պիտի չխանգարուի: Անգլիա որ ստանձնած է Պաղեստինի հոգատարութիւնը, պարտաւոր է «ապահովել հրէական ազգային տան հաստատութիւնը», ինչպէս խոստացած է հանդիսաւորապէս:

Եթէ ջարդերուն նուազ զոհ տուինք, ասիկա պէտք է վերագրել ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ: Հրեաները իրենք քաջաբար դիմադրեցին բարբարոսներուն: Առանց ինքնապաշտպանութեան, Փեթրոնի մէջ 65 ուսանող եւ ուսուցիչ անարգաբար պիտի մորթուէին: Միւս սպաննուածներն ալ շատ սուղի ծախեցին իրենց կեանքը, պաշտպանելով իրենց տուները, գաւակները ու ընտանիքը:

Եթէ կրկնապատկենք հրեայ գաղթականներուն թիւը, եւ եթէ կարենանք եռապատկել, բարձրացուցած կ'ըլլանք ասով

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

«ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՂԱՒՆՈՅ...»

Քանի մը օր առաջ աշխատաւոր հայրենակից մը եկաւ խմբագրատուն եւ հետեւեալ պատմութիւնն ըրաւ.

— Տասնըվեց տարիէ ի վեր փարիզ կը բնակիմ: Քանի մը տարի առաջ կարգուեցայ եւ գաւակ ունեցայ: Ջաւակս մկրտելու համար եկեղեցի դիմեցի: երկար բարակ ձեւակերպութիւններէ յետոյ, որոշուեցաւ կիրակի պատարագէն վերջ մկրտել երախան:

= Շատ բարի: ցետո՞յ:

— Եւ որովհետեւ գիտէի Թէ՝ ինչպէս հարսնիք եւ յուղարկաւորութիւն՝ մկրտութիւնն ալ իւրաքանչիւրի քսակին կարողութեան համեմատ փառաւոր կամ անշուք կ'ըլլայ, խնդրած էի միայն, որ երբ քահանան «Առաքելոյ Աղաւնոյ...» երգելով միւռոն կաթեցնէ,այդ միւռոնը կաթի աղաւնիի բերնէն:

= Շատ լաւ մտածեր ես...

— Ես ալ ազգականներով ու բարեկամներով ելայ եկեղեցի գացի, վստահ Թէ աղաւնիով մկրտութիւն պիտի ունենամ: Սակայն մեծ եղաւ զարմանքս, մանաւանդ գայրոյթս, երբ տեսայ որ քահանան «Առաքելոյ աղաւնոյ...» երգած ատեն, ձեռքը բռնած էր ո՛չ Թէ աղաւնի, այլ... *պախալի* շիշ մը:

= Կ'երեւի աղաւնին Թռեր էր...

— Ո՛չ, ընդհակառակն, աղաւնին վանդակին մէջ բանտարկեր էր եկեղեցիին քարտուղարը, որ բանալին ալ գրպանը դնելով մեկնած էր, բանկալին հաշիւները փակելէ վերջ:

= Ցետոյ ի՞նչ եղաւ:

— Տէրտէրի երեսին պոռացի եւ պահանջեցի որ աղաւնին մէջտեղ հանէ: Թեղն քահանան հասկցուց Թէ ինք անկարող է ոեւէ բան ընելու, եւ Թէ ամէն բան կախուած է ամենազօր քարտուղարէն, որ միայն հարուստներուն առջեւ կը բանայ աղաւնիին վանդակը: Ու արարողութիւնը շարունակուեցաւ... *պախալի*ն շիշով:

= Աղաւնին «աննիւթական» եւ «անքննելի» ըլլալով, կ'երեւի այդ շիշին վրայ Թառած էր եւ դուն չես տեսեր...

— կատակը մէկդի: ես հիմա որոշած եմ հանգանակութիւն մը բանալ եւ արծաթեայ աղաւնի մը գնելով եկեղեցիին նուիրել, պայմանդնելով որ այսուհետեւ անով կատարուի աղքատներու կնունքը:

= Հրաշալի՛ գաղափար: բայց կը կարծե՞ս որ ատով կը զգաստանան այդ մարդիկը:

— Եթէ չզգաստանան, ես գիտեմ ընելիքս:

= Ի՞նչ:

— Պելվիլի մէջ նոր եկեղեցի մը կը բանամ, աղքատ գաղթականներու եկեղեցին, եւ հոն ծրի կը կատարեմ ամէն բան՝ կնունք պսակ եւ Թաղում:

= Ա՛լ ըսելիք չունիմ ատոր:

ՊԱՐՈՅՐ

ԺԱՆՏԱԽՕՏ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սեւաստիկ, 13 սեպտ.— Անցած շաբաթ փաթրասի, Պիրէոնի եւ Յունաստանի ուրիշ քանի մը ծովեզերեայ քաղաքներուն մէջ երեւան եկած ժանտախտի դէպքերը փոխանցուեցան նաեւ Սեւլանիկի, ուր արդէն հինգ ծանր պարագաներ արձանագրուած են:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

ՈՐՈՇՈՒՄ

Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը, հիմք ընդունելով Հայկական ՍՍՀ Սահմանադրության 78-րդ հոդվածի 1-ին կետը, Հայկական ՍՍՀ Սահմանադրության 79-րդ հոդվածի 4-րդ կետը և Հայկական ՍՍՀ ընտրական օրենսգրքի 29-րդ հոդվածը,

ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

1. Նշանակել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունները 1947 թվականի հոկտեմբերի 12-ին։

2. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների կազմման ավարտը 1947 թվականի սեպտեմբերի 1-ին։

3. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների կազմման ավարտից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

4. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումը։

5. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

6. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

7. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

8. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

9. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

10. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

11. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

12. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

13. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

14. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

15. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

16. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

17. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

18. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

19. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

20. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

21. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

22. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

23. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

24. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

25. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

26. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

27. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

28. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

29. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

30. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

31. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

32. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

33. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

34. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

35. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

36. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

37. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

38. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

39. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

40. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

41. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

42. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

43. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

44. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

45. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

46. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

47. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

48. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

49. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

50. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

51. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

52. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

53. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

54. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

55. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

56. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

57. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

58. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

59. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

60. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

61. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

62. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

63. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

64. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

65. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

66. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

67. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

68. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

69. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

70. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

71. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

72. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

73. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

74. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

75. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

76. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

77. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

78. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

79. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

80. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

81. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

82. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

83. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

84. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

85. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

86. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

87. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

88. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

89. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

90. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

91. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

92. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

93. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

94. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

95. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

96. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

97. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

98. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

99. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

100. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների վերջնական հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ
Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ք. Երևան, 5 սեպտեմբերի 1947 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ՈՐՈՇՈՒՄ Է.

1. Նշանակել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունները 1947 թվականի հոկտեմբերի 12-ին։

2. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների կազմման ավարտը 1947 թվականի սեպտեմբերի 1-ին։

3. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների կազմման ավարտից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումը։

4. Հրավիրել Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավորների ընտրությունների համար ընտրական տեղամասերի ընտրողների ցուցակների հրապարակումից հետո՝ ոչ ուշ, քան 5 օր առաջ, ընտրական տե

ՀԱՅՈՑ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

(ՊՈՍՏՍԿՐԻՊՏՈՒՄ Է)

Հոկտեմբերի 1-ը Հայոց գրողների միության հիմնադրման օրն է։ Այդ օրը 50—60 տարի առաջ նոր թափ ու նպատակասլացություն ստացավ հայ գրականության զարգացումը։ Հայ գրողների միությունը ստեղծվեց այն ժամանակ, երբ հայ գրականությունը ապրում էր ամենադժվար ժամանակները։ Ցարական Ռուսաստանի ֆեոդալ-բուրժուական կարգերը, ազգային ճնշումը, ամենաանսահման գրաքննությունը, ամենաանհեթեթ արգելքները խեղդում էին հայ գրականությունը։ Հայ գրողները ստիպված էին ստեղծագործել ստորգետնյա պայմաններում։ Ամեն մի գրական ստեղծագործություն, ամեն մի գրական ձեռնարկ ենթարկվում էր ամենախիստ գրաքննության

իսկ մեր երկրին ոյժն ու ապահովութիւնը: Հարիւրաւոր հրեայ երիտասարդներ պատրաստ կը սպասեն հայրենիք երթալու, եւ եթէ նիւթական միջոցներ ունենանք, այն ատեն անտարակոյս կը հասնինք մեր նպատակին:

Մեռեալները ինկան Հրէութեան եւ հրէական ապագային համար: Անօգուտ սուգով եւ ապարդիւն բողոքներով ոչինչ կըրնանք ընել: Դժբախտութեան մէջ մանաւանդ պէտք է ի յայտ գայ հրէական զեղեցիկ համերաշխութիւնը:

Կը փափաքինք շատ շուտ վերաշինել Ջարդարարներուն աւերները, եւ նոր ու աւելի մեծ գործեր կատարել:

Բարբարոսներուն բռնութիւնը եւ անիրաւութիւնները դարձեալ չկրցան խախտել Հրեաներու արիութիւնը, կորովն ու յոյսը: Ուրեմն, յառա՛ջ»:

Պաղեստինի ճնիչ մարմինը

Պաղեստինի քննիչ մարմինը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Նախագահ՝ սըր Ուոլթըր Շօ, դատարանի նախկին նախագահ, սըր Ռոպըրթ Համիլթըն՝ ազատական երեսփոխան, Հարրի Սնել՝ աշխատաւորական երեսփոխան, հազարապետ Էլիոթ՝ պահպանողական երեսփոխան:

Նախազգուշական միջոցներ

Տէյլի Թելէկրաֆի երուսաղէմի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Իշխանութիւնները շատ մտահոգ են եւ կը վախնան որ ուրբաթ օր (երէկ) նոր դէպքեր պատահին: Այս պատճառով նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան: Օգնական զինուորներ եւ ոստիկաններ կը հասնին քաղաքը եւ Պաղեստինի բոլոր այն վայրերը, ուր խռովութիւններէ կը վախցուի:

Պէտվինները անցած են Մաճամայի կամուրջը՝ Գալիլիոյ լիճին մօտ. Արաբները յարձակած են հրէական Միշմար-Հայարտին գիւղին վրայ եւ արջառ կողոպտած:

Հրէական գլխաւոր թերթը՝ «Տօր Հայաժ» խափանուեցաւ:

Մեծ ադէն Թուլոնի շրջանին մէջ

Առջի օր աննախընթաց կիկլոն մը պայթեցաւ Միջերկրականի եզերքին վրայ, Թուլոնէն մինչեւ Մարսէյլ, ահագին վնասներ պատճառելով: Ամիսներէ ի վեր խիստ երաշտութիւն կը տիրէր մանաւանդ Թուլոնի շրջանին մէջ. ջուրի պակասը զգալի էր ոչ միայն գիւղերուն, այլ քաղաքներուն մէջ ալ:

Փոթորիկը սկսաւ չորեքշաբթիէն հինգշաբթի լուսնալիք գիշերը եւ առատ անձրեւ տեղաց երկրագործական այդ շրջանին վրայ, սկիզբը մեծ ուրախութիւն պատճառելով բնակչութեան, որ կաթիլ մը անձրեւի կարօտը կը քաշէր՝ այգեկութքի սկսելու համար: Հետզհետէ սակայն անձրեւը ա՛նքան սաստկացաւ, որ բոլոր այգիները աւերշտուեցան ու քանի մը ժամուան մէջ ահագին հարստութիւն փճացաւ:

Գիշերը Քալլասի զանգակատան վրայ կայծակ ինկաւ՝ քանդելով զայն. ջնասուեցաւ շէնք մը եւ վիրաւորուեցան քանի մը հոգի:

Հինգշաբթի առաւօտ երկինքը սպառնական էր. ատեն ատեն որոտումներ կը լսուէին, տեղ տեղ սաստիկ կ'անձրեւէր: Սակայն կէսօրին յանկարծ իրական կիկլոն մը պայթեցաւ վառ նահանգի հարաւային կողմին, Թուլոնի շրջանին վրայ: Թուլոնը շրջապատող բլուրներու գագաթները կորսուած էին ամպերու մէջ, գորս յաճախ կը ճեղքէին կայծակներ: Անձրեւը կը թափէր ջրվէժի պէս եւ հսկայ հեղեղներ կազմած կը լառաջանար դէպի քաղաք: Էկուրիէ գետը քանի մը վայրկեանի մէջ ուռելով յորգեցաւ երկու կողմերէն: Շրջակայ բոլոր գիւղերը ջուրերու տակ մնացին: Մասնաւորաբար ջնասուեցաւ Մուրիյեռն թաղը, ուսկից գետը ծով կը թափի: Ս. Ֆիլոմէն հին վանքին պատերը փլան, գաղթային մատակարարութեան շէնքն ալ ջնասուեցաւ: Փոր-Մարշան թաղին եւ քաղաքին ստորին մասին մէջ կոյուղիներէն ելած ջուրերը ողողեցին փողոցները, որոնք անանցանելի դարձան: Թէ՛ Թուլոնի եւ թէ գիւղերուն մէջ մեծ թիւով տուներ ջնասուեցան: Ընկոյզի ծառութեամբ կարկուտ կը տեղար դաշտերուն մէջ՝ փճացնելով այգիներն ու պտղատու ծառերը: Թուլոնի բնակիչները երբէք նման ազէտ չէին տեսած: Ծառեր արմատախիլ կ'ըլլային, ճամբաները կը գոցուէին, երթեւեկը կ'ընդհատուէր:

Քաղաքին եւ նաւային իշխանութեանց հրշէջները անվարձապէս կազմակերպեցին օգնութեան գործը՝ վտանգուած տուներու բնակիչները ազատելու համար:

Կլայխի մեծ կրկէսը, որ Ռոսի մօտ վրան գարկած էր, մօտ երկու միլիոնի կորուստ ունեցաւ: Վրանները թոռան: Վանդակի մէջ չգտնուած կենդանիները՝ փիղ, ուղտ, ձի եւ ցուլ սարսափահար փախան:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ ԱԼ

Մարսէյլէն ալ կը հաղորդեն որ հինգշաբթի կէսօրէն վերջ ճշմարիտ ուրական մը պայթեցաւ այդ քաղաքին վրայ: Վառ նահանգին հետ հաղորդակցութիւնները խզուեցան անմիջապէս, կառախօսքերը երկար յապաղումներ ունեցան: Խոշոր կարկուտներ ջարդուփշուր ըրին ապակիները: Մարսիլիոյ փողոցները յորձանքներու վերածուեցան: Ժամերով ո՛չ հանրակառք ոչ ալ ինքնաշարժ կրցաւ բանիլ:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ "ԵՐԿՈՒՆՔ,,Ի

Վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէս գիշեր

AUX GRANDS - ARBRES, CHEZ FIQUET. *ՌՈՊԷՆՍՈՆ*

կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Երգ, արտասանութիւն, եւրոպական պարեր, գիշերը՝ հրավառութիւն, ջուրի կոիժով վիճակ, Դելին Ալջկան փչերը, անակնկալներ եւայլն: Փոքրիկներու համար մասնաւոր խաղավայր օրօրոց եւ փայտէ ձիեր, Ընծրեւի պարագային պատսպարուած վայր: Պարտէզին տնօրէնութիւնը տրամադրած է ծառերու վրայ շինուած շամիրամեան տաղաւարները որոնք պիտի լուսաւորուին գիշերը: կը նուագէ *ԹՈՒՌԻՍՏ ԱԲԳԱՐ:*

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Շոզեկառք Լիւքսէնպուրկի եւ Տանֆէր - Ռոշըրոյի կայարաններէն, եւ հանրակառք՝ Փոռտ՝Օրլէանէն: Մուտքը ազատ է:

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է

ԱՐԺԱՆԹԷՕՁԼԻ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՁԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՍԷՆ ԺԻԼԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ.Յ.Դ. Սէն Ժիւլիէնի «Չաւարեան» ենթակոմիտէիկողմէ, հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի շրջ. կոմիտէի վաղը կիր. ժամը 2.30ին Սէնժիւլիէնի «LaChaumière» ընդարձակ և օդասուն պարտէզին մէջ, 8 և 10 Bld. Victor-Hugo, Beaumont(St. Julien): Կը խօսի՝ ընկ. Աբօեան: Կը հրաւիրուին Մարսէյլի եւ արուարձաններու ընկեր-ընկերուհիները եւ բոլոր հայրենակիցները:

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ ENGHIENի ՄԷՋ

Այսօր շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշտ 8.45ին

Enghienի *Թաղապետական Թատրոնին մէջ*

Պ. ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

3 արար

E. BRIEUX **ՊԼԱՆՇԷԹ** Թարգմանեց՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Կը մասնակցին՝ տիկնայք Ս. Ց. Ալիքսանեան, Սիրուհի Նշանեան եւ Ա.նահիտ, Պ. Պ. Տ. Նշանեան, Արման Կոճիկեան, Ա. Գմբէթեան, Սարաֆեան, Մաքսուտեան, եւայլն:

Տոմսերու գիները՝ Ա. Կարգ 25, Բ. Կարգ 10 ֆրանք:

Տոմսերու համար դիմել տեղւոյն վրայ տիկ. Ա. Զարփճեանի եւ Պ. Հ. Սէթեանի:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթուռաւ: Ազատմիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

Cirque de Paris	Երթ Միլիթեր	ամենալաւն ու աժանը	2-14 ֆրանք

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT

ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Շետեւեալ չափաւոր գիներով

12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN.

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու յատուկ յարկաբաժին *վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ԵԼԲԱՐԳ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան:

Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մանրածաղ դերձան, կոճակներ եւայլն:

Ընթրիքներու եւ մեծաքանակ գնումներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը հմտանալու համար մեր գներուն մրժանութեան:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՅԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

(Կէմմնչէ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ (Ուսի) ԲԱԼՈՒՄՆԱԿ (Քամոնի) ՅԱԿՈՓ

CAFÉ - RESTAURANT **BOSPHORE** 74 Rue Sedaine. Paris (11e)

Փարիզի յատկին նուագածուներէն բնակցած բնաւորը կը նուագէ շինգ շաբթի, շաբաթ, կիրակի երեկոները ժամը 7էն մինչեւ կէս գիշեր

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷԻի) Շեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43839

Տնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԷ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, տուեալներ տուներու առուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ժրանում մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրատարման խնդրագիրներ (Աճիտատիւթ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. ներկայացուցչութիւն Ժրանատի, Յունատանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ

Յատուկ ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շուտ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ. Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու սրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական գանազան գործերու կարգադրութիւն:

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39:

EMPIRE Միպիթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

Օրիորդ Սաթենիկ Դաւիթեան (Ժուալէէօզ)սրտի դառն կսկիծով կը ծանուցանէ իր սիրեցեալ քրոջ՝

ՕՐ. ԵՐԱՆՈՒՀԻ ԴԱՒԻԹԵԱՆԻ

դառնադէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ 1929 Մեպտ. 6ին, 25 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ, չորս տարուայ տաժանելի հիւանդութենէ մը յետոյ:

Հանգուցեալին յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Մեպտ. 8ին կիրակի օր, եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Ժուալէէօղի (Արտէշ) գերեզմանատան մէջ:

Օր. Ս. Դաւիթեան իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ամէն անոնց՝ որոնք անձամբ կամ նամակով իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին իր քրոջ դառնադէտ մահուան առթիւ:

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՁԱՅՐԵՆԱՔԻԳ, եթէ կը փափաքիս հող եւ տուն մը ունենալ Մարսէյլի մէջ կամ շրջակայքը, դիմէ իսկոյն Comptoir Régional 3 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես ամէն դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար: Մէկ անգամ այցելելը բաւական է համոզուելու համար: Ընդունելութեանց ժամ 9—12 15—19: Թէլէֆոն ֆոլպէր 53—91: Մարսէյլ:

ՅՆԹԱՑԷՔ ԵՒ ՈՒՐԱԽԱՑԷՔ

ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ...

ՁԱՇԱՐԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ՝ ԿՈՎԿԱՍԸ

23 Rue de la Huchette, Métro ST. MICHEL

ժամը 11.30էն մինչեւ առաւօտեան 2ը

Ձեր տրամադրութեան տակ է

«ԿՈՎԿԱՍ»ի մէջ կը գտնէք կերակուրներ՝ տաք ու պաղ եւ աղանդերներ, որ կը պատրաստուին վարպետ խոհարարներու կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ ծրագիր:

Թատիսա ժորժ կը ղեկավարէ լարաւոր օրքեստրը: Պ. Ազնաւորեան՝ կովկասեան եւ Տիկ. Օլկա՝ կ'երգեն ռուսական եւ եւրոպական ռոմանսներ:

ԱՌԱՏ ԸՄՊԵԼԻԹ *ԲԱՐԵԽԻՂԾ ԳԻՆ*

Տնօրէն Ազնաւորեան

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ

Վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ դերձակ քուփէօր մը, դոհացուցիչ ամսական: Տեւական գործ: Զրի կը տրամադրուի օդաւէտ երկու սինեակ եւ ՅԿ խոհանոց: Մանրամասնութիւններու համար դիմել: A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Փարիզի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Վռամեան ենթակոմիտէի անդամները վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին իրենց ծանօթ հաւաքատեղին:

Պէլվիլի Ռոստոմ կոմիտէի ժողովը՝ այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին: Ռոստոմի սրահը 131 Fbg. du Temple: Չկոյց ներկայացուցիչներէ:

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Եռադօյն ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Չկոյց ներկայացուցչական ժողովի եւայլն:

Այֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ.ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հաճի Մկրի Սրճարանը Rue Etienne Dolet. Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Քաշան-Պանեէօի Արծիւ խումբի ժողովը՝ վաղկիրակի ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Գ Ա Ի Ա Ռ

Ցէսինի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ընկերները վաղկիրակի ժամը 2ին Բաֆէ Պէնզօնի: Ժողովը կը վերջանայ ժամը 4ին: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւնը: Նորեկ ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ արձանագրուելու համար:

Ռոանի Ակնունի խումբի ժողովը՝ վաղ կիրակի ընկ. Ղ. Պաղտճեանի բնակարանը:

Լիոնի Պատանեկան Միութեան 6րդ դասախօսական ժողովը՝ 16 սեպտ. Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Կը խօսի՝ ընկ. Բարկէն: Նիւթ՝ Նախորդ դասախօսութեան շարունակութիւն:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

15 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1060

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵԹԷ ՈՉ ԱՅՍ, ԳԷԹ ԱՅՆ

Ուրեմն, անհատներ կան մեր մէջ որոնք մեկ չէքով կրնան կէս առ կէս պակսեցնել մեր այսօրուան հոգերը։ Ստանձնել ամբողջ գործ մը։

Բայց այդ հրաշքը կախում չունի մեր կամքէն։ Եւ ոսկի հորթերու բերան ծռելով չէ որ պիտի դարմանուին մատնանշուած չարիքները։ Մեր կրեսոսները, մանաւանդ վերջէն տեսածները իրենց յատուկ ըմբռնումներն ու բարքերն ունին։ Անոնք այնքան փափկասիրտ են, որ կրնան դարմանատուն մը բանալ՝ կատուներու համար, կամ շքեղ դամբարան մը շինել շնիկի մը յիշատակին, բայց կրնեղսրտին և կոպտօրէն կը ճամբեն, եթէ յիշեցնես թէ հարիւր երախաներ անօթի են կամ փողոցը ննջած։

Բայց, հարստութիւնները չկա՞ն հանրային նպատակներու մէջ։ Չունի՞ք այնպիսի գումարներ որ ծառայեն այս կամ այն պահանջը լրացնելու։

կա՛ն, եւ անհաշիւ։ Մէկ պահողը գիտէ, մէկ ալ տնօրինողը։

Չխօսինք Բարեգործականի մասին, որ շատոնց դարձած է սեղանաւորական հաստատութիւն մը, եւ իր իսկ ձեռքով անշարժութեան դատապարտուած, անվերադարձ հարստութեան մը տոկոսները միայն կը մատակարարէ։

Չխօսինք, նաեւ Փարիզի Հոգաբարձութեան մասին, որ 5–700.000 ֆրանքի գումար մը կը պահէ ձեռքին տակ, առանց ո՛րեւէ մէկուն հաշիւ տալու եւ առանց ո՛րեւէ նպատակի յատկացնելու։ Իրազեկներ կը պատմեն թէ՝ այդ պարոնները վախնալով որ Լ. Մանթաշեւ առտու մը կը ծախէ եկեղեցին, իրրեւ անհատական սեփականութիւն, անձեռնմխելի կը պահեն նոյն գումարը, վաճառման գործողութեան հետ կապուած տուրքեր վճարելու համար։

Si non e vero, e bene trovato ! *Արդարեւ, հայ վաշխառուն մը տպանդը միայն կրնար յղանալ այսքան հանճարեղ գիւտ։*

Վերջերս, Ամերիկայի պատուելիներուն օրկանը զարմանազան պատմութիւններ կը պատմէր կարգ մը Հայր. Միութեանց ներքին կեանքէն։ Ընդունի Վեր. Միութեան վարչական երկու անդամները «կը յամառին իրենց քով պահել 3000 տոլարի գումար մը, ամբողջ դրամագլխին կէսէն աւելին։» Այս առթիւ գոռ է ծագած եւ արդէն ծախսուած է հազար տոլար։ Կեսարիոյ գիւղերէն մէկուն Հայր. Միութեան վարիչներէն երկու հոգի Ընկերութեան ամբողջ հարստութիւնը յատկացուցած են սեփական բնակարանի մը շինութեան։ Տիգրանակերտի շրջանի ընկերութիւններէն երկուքը կազմալուծուած են եւ դրամները կը գտնուին գանձապետներուն քով։ «Գիտենք դէպքեր որոնց մէջ գանձապետը մեռած է եւ ընկերութեան դրամը յանձնուած է անոր ժառանգորդներուն։» Կան պարագաներ ուր հիմնադիր վարիչ, գանձապետ մեռեր կամ ցիրուցան եղեր են, անգանձելի դարձնելով դրամատուն ձգուած աւանդը։

Անշուշտ աւելի մանրամասն եւ աւելի ծանրակշիռ տեղեկութիւններ ունին, այս մասին, բուն տեղացիները, Ամերիկայի մէջ։ Չինէն ի վեր, ի՛նչքան աւանդներ կան մէկուն միւսին քով մնացած, անդարձ մոռցուած կամ անուշի կապուած...

Եւ այսպէ՛ս ալ պիտի շարունակուի, քանի որ չունինք ոչ կեդրոն, ոչ ազգային իշխանութիւն, ոչ օրէնք, ոչ ալ ոստիկան։ Բախտի կապուած է շատ բան։ Անհատներու, գանազան ժարմիններու բարեհաճութեան կամ քմահաճոյքին։ Տեղ մը ամբարները լեցուն են, ցորենը կը փտի. ուրիշ տեղ մը մարդիկ հատիկներ կը փնտռեն աւազին մէջ։

Եթէ միայն ունենայինք հաստատութիւն մը Միացեալ Ազգանուէրի տիպարէն, նորէն կարելի էր հոգալ գոնէ կրթական պահանջները. նոր դպրոցներ պահել եւ եղածներուն պակասը լրացնել. թուղթ, գրիչ եւ մեկուն ճարել չունեցողներուն։ Փրկել, վերջապէս, ամբողջ սերունդ մը, որ հաց չուզեր, այլ գիրք, որ վրայ-գլուխ չունի, բայց լոյս կ'աղերսէ։ Եթէ այդ ընկերութիւնը ամփոփուէր միայն խոնարհ եւ կարօտ գաղութներուն մէջ, Պուլկարիա, Յունաստան, Սուրիա եւ Միջագետք, նորէն պիտի դառնար ճշմարիտ օրհնութիւն մը։ Եւ մարդիկ չպիտի հարկադրուէին քարին զարնել իրենց գլուխը, ծաղկոց մը բանալու կամ երկու զրաստեղան գնելու համար։

Արեւելքէն եկեր ենք, միասին բերելով «կամաց-կամաց»ը։ Իսկ այստեղ կը տեսնենք որ առ նուազն ինքնաշարժի գոհ կ'երթայ կամաց քալողը, տնտնացողը։ Կամ անօթի կը մեռնի բազկատարած հառաչողը։

Եթէ դժուար է գաղութներու կազմակերպութիւնը, ձեռք ձեռքի տանք Միացեալը ողջունելու։ Եթէ այս մասին ալ չպիտի հասկնանք իրար, գոնէ Հայրենակցական Միութիւնները ըստ իրար դանեն եւ համբեն, խնամեն, դաստիարակեն իրենց գիւղերէն եւ քաղաքներէն եկած հասած սերունդը։

Վեց նահանգները կը պահանջէինք, Կիլիկիան ալ առանձին։ Ի՛նչ դժուար բան է վեց կրթարան բանալ այդ վեցին անունով, շարժման մէջ դնելով բոլոր մեծ ու պզտիկ Միութիւնները։

Աւելի ծանր պայմաններու մէջ, տասն անգամ վեց կրթարան կրցեր ենք բանալ եւ պահել։ Եւ անոնց մնացորդները կը պահուին մինչեւ այսօր։

Զքացա՞ւ նոյն առաքինութիւնը, ազատ երկնքի տակ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Զանգուածային ձերբակալութիւններ

Մոսկուայէն ուղս Սոցիալ-Դեմոկրատ կուսակցութեան կը հաղորդեն որ վերջին շաբաթներու ընթացքին, Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած են բազմաթիւ մարդիկ, իբրեւ Սոցիալ-Դեմոկրատ կամ համակիր մենշեւիկներուն։ Ձերբակալուածներուն մէջ են տարիներէ ի վեր կուսակցութենէն հեռացածներ, նոյնիսկ խորհրդային «պատասխանատու» պաշտօնեաներ։

Կէսփէտի բանտին մէջ քանի մը շաբաթ արգելափակուելէ յետոյ, ձերբակալուածները առանց դատավարութեան՝ դատապարտուած են երեք տարի Թուրքեստան աքսորուելու։ Մաս մը դեռ բանտը կը մնան։ Ահա՛ քանի մը անուններ՝ Շուբ, Բրաունշտայն, Վալերիանով, Սանտոմիրսկայա, Բէնշտայն։ Բրաունշտայն հինգ տարի բանտի դատապարտուած եւ արդէն Սուզտալ փոխադրուած է։ Ճարտարարուեստական ուրիշ կեդրոններու մէջ ալ ձերբակալութիւններ կատարուած են։

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն 13 սեպտ. Թուականով.—

Երուսաղէմի արաբ ուսանողները այսօր հրատարակեցին շրջաբերական մը, որով կը հրաւիրեն բոլոր Արաբները բոյկոտի ենթարկել Հրեաները։ «Բացի հիդէ բան մի՛ գներ Հրեաներէն. բացի հիդէ ամէն բան ծախէ անոնց»։ Այս է օրուան նշանախօսքը։ Շրջաբերականին մէջ Հրեաները կը ներկայացուին իբրեւ «Քրիստոսը չարչարող եւ Մուհամմէտը թունաւորողներ»։

Այս շրջաբերականին հետ միաժամանակ հրատարակուեցաւ ուրիշ մը եւս՝ Արաբները հանդարտութեան հրաւիրելու համար։

Տեղեկութիւն ստացուած էր որ 1500 Պէտվիներ՝ գերազգուած՝ կը քալեն դէպի Պէրսիսէպա, որովհետեւ իմացած էին թէ Հրեաները զրաւած եւ պղծած են Օմարի մզկիթը, ուստի եւ կ'ուզէին վրէժ լուծել։ Անգլիական ոստիկանութեան պետ Փարթրիճ, որ անձամբ կը ճանչնայ պէտէվի ղեկավարները, յաջողած էր հանդարտեցնել զանոնք։ Նոր շրջաբերականով, Արաբական Գործադիր Կոմիտէն կը հերքէ այն զրոյցները թէ իսլամական սրբավայրերը պղծուած են Հրեաներուն կողմէ։

Սուրիոյ սահմանագլուխի Արաբները գաղտնի ժողով մը գումարելով, որոշած են Գալիլիոյ հրէական գաղութներուն վրայ նոր յարձակում մը գործել, եթէ երբեք Անգլիացիները շարունակեն խուզարկել արաբական գիւղերը՝ հրէական աւար գտնելու համար։

Քերոնի մէջ սպանուած Հրեաներու դիակներուն վրայ անդամատութեան ոեւէ հետք գտնուած չըլլալով, հրեայ բժիշկներու խնդրանքին վրայ, մնացեալ դիակները դերեզմանէն հանելու պէտք չտեսնուեցաւ։

Իտալիա եւ Պաղեստինի հոգաստարութիւնը

Հռոմէն կը հեռագրեն Յանի.— Ամբողջ ֆաշիստ մամուլը կ'արտատպէ *Տէյլի Մէյլի* տէր եւ տնօրէն Լորտ Րոթըրմիրի այն յօդուածը, որով աշխատաւորական կառավարութեան կ'առաջարկէ պաղեստինի հոգատարութենէն հրաժարիլ եւ Թելադրել Ազգերու Դաշնակցութեան, որ իտալիոյ յանձնէ գայն։

Ինչպէս կը յիշուի, Լորտ Րոթըրմիր 1927ին ալ նման կարծիք մը յայտնած էր։ Իտալական մամուլը առայժմ ոեւէ արտայայտութիւն չըներ այսմասին եւ կը գոհանայ միայն թերեւս դիտել տալով։ Սակայն վերջին շաբաթներուն, պաղեստինի դէպքերուն առթիւ՝ բազմաթիւ Թերթեր կը պաշտպանեն այն կարծիքը թէ իտալիա՝ իբրեւ միջերկրականեան եւ կաթոլիկ պետութիւն չի կրնար չշահագրգռուիլ Ս. Երկրի խնդրով։ Դեռ վերջերս, Մթամփա կը գրէր թէ կաթոլիկ պետութեանց միջեւ իտալիան է միայն, որ այսօր շնորհիւ իր հեղինակութեան, կրնայ ազդել պաղեստինի գանազան ցեղային եւ կրօնական խմբակցութեանց վրայ։

Րոթըրմիր իր յօդուածին մէջ՝ այնպէս ինչպէս արտատպուած է իտալական մամուլին կողմէ՝ կ'ըսէ թէ «պաղեստինի եւ միջագետքի հոգատարութենէն իտալիոյ փոխանցումը պիտի գոհացնէ այս երկիրը, որուն արժանապատուութիւնը վիրաւորուած էր այն օրէն ի վեր որ Ֆրանսա գրաւեց Թունուզը»։

Մոսկուա եւ Լենկիւրի

Վերջերս հեռագրական գործակալութիւն մը կը հաղորդէր որ խորհրդային կառավարութեան եւ Էնկիւրիի յարաբերութիւնները գէշ վիճակի մը մէջ մտած են եւ եթէ Մոսկուայի Թուրք դեսպան Հիւսէյին Րաղըպ պէյ, որ դեռ նոր հասած էր, ճամբայ ելած է դէպի Էնկիւրի։

«Նիւ Եորք Հէրըլտ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Հիւսէյին Րաղըպ պէյ հասած է արդէն եւ թէ կը հաստատուի թէ մեծ պատութիւն կը տիրէ Մոսկուայի եւ Էնկիւրիի միջեւ։ Թուրքիա այժմ դաշնագիր կնքած ըլլալով Ֆրանսայի հետ, աւելի կ'ուզէ հակիլ անոր կողմը, ի վնաս Մոսկուայի։

Ֆրանսա եւ Թուրքիա

«Թան»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը գրէ թէ յունիս 22ի Ֆրանքեւթուրք դաշնագրէն ի վեր, որ կը ճշդէր Սուրիոյ սահմանավէճը եւ յարակից խնդիրները, օգոստոս 29ին կնքուած առեւտրական դաշնագիրը եկաւ ամրապնդել Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ սիրալիր յարաբերութիւնները։ Թուրք մամուլը գոհունակութեամբ կը շեշտէ թէ Ֆրանսա առաջին մեծ պետութիւնն է որ առեւտրական դաշնագիր մը կնքեց Թուրքիոյ հետ՝ Լոզանի առժամեայ կարգադրութեան տեղ։ «Վաքըթ» կը գրէ.

— Այլեւս ո՛չ մէկ քաղաքական անհիմաժամայնութիւն կայ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ, հետեւաբար երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական յարաբերութեանց զարգացումը պիտի օգնէ աւելի եւս ամրապնդելու այն հին բարեկամութիւնը որ ա՛յնքան ատեն յատկանշած է անոնց փոխադարձ յարաբերութիւնները։

Հուեւոսիոյ պարպումը սկսաւ

ՎԻՍՊԱՏԸՆ, 14 սեպտ.— *Անգլիական գրաւման բանակի հրամանատար զօրավար սըր Ուիլեըմ Թուէյթս բոլոր գինուորներուն ուղղուած կարգախօսով մը յայտնեց Հուենոսիոյ պարպումը։ Քանի մը խօսքով անգլ. գրաւման պատմականն ընելէ վերջ, կ'ըսէ թէ անգլիական զօտիի գինուորներուն պարպումը պիտի սկսի այսօր 14 սեպտ. 1929ին։ Հետեւաբար պարպումը կը սկսի նախապէս ծանուցուածէն մէկ օր առաջ։*

Այսօր Շվալպախէն եւ Քէօնիկգրէթցէն կը մեկնին ընդամէնը 60 գինուոր եւ 6 սպայ։ Անոնք Անգլիոյ մէջ զօրանոց պիտի պատրաստեն 5500 գինուորներուն համար, որոնց մեծ մասը պիտի մեկնի սեպտ. 23ին եւ 24ին։ Միայն Արքայական Հրացանաձիգներու վաշտ մը պիտի մնայ Վիսպատըն մինչեւ դեկտ. 13։

Անգլեւոուս բանակցութիւնները

Անգլիական կառավարութիւնը Նորվեկիոյ դեսպանին միջոցաւ ծանուցագիր մը ղրկեց Մոսկուայի, թելադրելով որ հիմա ժամանակը յարմար է վերսկսելու բանակցութիւնները, որոնք ընդհատուած էին Փարիզի դեսպան Դովգալեւսկիի Լոնտոնէն մեկնելով։ Հաւանական է որ Անգլիոյ արտաքին նախարար Արթըր Հէնտըսըն եւ խորհրդային ներկայացուցիչ մը տեսակցին Ժընեւի մէջ։

Լիտվինոֆի վերջերս խօսած ճառին հետեւանքով է որ անգլ. կառավարութիւնը որոշած է այս ծանուցագիրն ուղղել Մոսկուայի։

Ինչպէս կը յիշուի, անգլ. կառավարութիւնը մերժած էր դիւանագիտական յարաբերութիւնները վերահաստատել՝ մինչեւ որ կարգ մը վիճելի խնդիրներ չկարգադրուին, մինչ խորհրդային կառավարութիւնը կը պահանջէր անմիջապէս դեսպան փոխանակել երկու երկիրներու միջեւ։

Լիտվինոֆ պատասխանեց արդէն անգլիական կառավարութեան հրաւէրին եւ իր պատասխանը ղրկեց՝ Մոսկուայի Նորվեկեան գործակատարին միջոցաւ։

Խորհրդային պատասխանը կ'ըսէ թէ բանակցութիւնները պիտի սահմանափակուին միայն երկու երկիրներու միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններ սկսելու եղանակին շուրջ։ Վիճելի խնդիրները պիտի յետաձգուին եւ յառաջիկային պիտի քննուին։

Խորհրդային ներկայացուցիչը ճշդապահ պիտի ըլլայ եւ ճիշդ սեպտ. 24ին պիտի սկսի բանակցութեանց՝ Անգլիոյ նախարարին հետ։

Լունաչարսկի չնորհազուրկ

Համառօտ գործադիր կեդրոնական կոմիտէն պաշտօնանկ ըրաւ Կրթական գործավար Լունաչարսկին, որուն յաջորդ նշանակեց Բուբնովը։

Լունաչարսկի նախագահ նշանակուեցաւ խորհրդային միութեան գիտական հիմնարկութեանց տնօրէն Խորհուրդին։

Սամ. Մուրատեան վարժարանը

Ինչպէս գրած ենք, Սամուէլ-Մուրատեան վարժարանի նոր տարեշրջանը կը սկսի հոկտեմբեր 1ին։ Յարդ արձանագրուած են 30 աշակերտներ գանազան երկիրներէ։ կան շուրջ 15 աշակերտներ եւս, որոնք բանակցութեան մէջ են։

Ներկայիս տենդոտ կերպով առաջ կը տարուին նորոգութիւնները, նոր շրջանին աւելի ներկայանալի եւ հանգստաւէտ պայմաններ ստեղծելու համար աշակերտութեան։

Հոկտեմբերի ընթացքին տեղի պիտի ունենայ պաշտօնական բացումը, նախագահութեամբ Ֆրանսայի ծովային նախարար Ժորժ Լէյկի։

Սեւտուկի մէջ դիակ մը

Լիլի կայարանին ապրանքներու բաժինին մէջ երկու պաշտօնեաներ գէշ հոտեր առին եղեգնեայ սնտուկէ մը, որ սեպտ. 9ին փարիզէն ղրկուած էր, իբրեւ թէ Լիլ՝ բիւ տը փարի թիւ 80 բնակող Պոլշթէնի հասցէին։ երկու պաշտօնեաները փութացին կանչել մաքսատան պաշտօնեայ մը եւ երեքը մէկ սկսան քակել սնտուկին կողպանքները։ Մեծ եղաւ իրենց սարսափը, երբ տեսան որ սնտուկին մէջ կծկուած էր երիտասարդ մարդու մը դիակը, ծունկերը կուրծքին սեղմուած եւ ամէն կողմէ ամուր կերպով կապուած։ Անմիջապէս հեռաձայնով կանչեցին ընդհ. ապահովութեան պաշտօնեան եւ ոստիկանապետը, որոնք կրկին բացին սնտուկը եւ մանրամասնութիւնները նշանակեցին։

Դիակին գրպանէն գտնուած թուղթեր հաստատեցին թէ մարդը կը կոչուէր Ֆրէտէրիք բիկօտէն, ծնած Ռոման 1896ին եւ փարիզի մէջ կը բնակէր փլաս էմիլ-Լանտրէն թիւ 1։ Հասաւ նաեւ բժիշկը, որ ժարմինը բժշկական վարժարան փոխադրել տուաւ՝ դիագննութեան համար։

Բիկօտէն զանազան վէրքեր ունէր կուրծքին ու գլխուն վրայ, ասկէ գատ վզին վրայ խեղդուած ըլլալու նշաններ կային։ Ջոհը իր տունէն մեկնած էր սեպտ. 8 կիրակի օր եւ վերադարձած չըլլալով, դռնապանը լուր տուած էր ոստիկանութեան եւ դուռը կնքել տուած։

Ապրիլ 25ին իր սենեակին մէջ խեղդուած գտնուած էր բիկօտէնի մայրը՝ Տիկ. Մարի-Պլանշ Պլան, 70 տարեկան, որ յարաբերութիւններ ունէր անհիշխանականշրջանակներու հետ։ կը կարծուի թէ բիկօտէն գոհն է անհիշխանականներուն։ փարիզի մէջ զանազան տեղեր խուզարկութիւններ կատարուցան՝ ոճրագործը եւ մեղսակիցները երեւան հանելու համար։

Մնտուկը թղթատարին յանձնողները երկու հոգի էին։ բիկօտէնի անհետանալէն ի վեր զանազան մարդեր եկած էին անոր բնակարանը՝ գայն տեսնելու համար։

Գաղտնիքը դեռ չէ պարզուած։ քննութիւնները կը շարունակուին։

ՅՈՒՂԱԿԻՑ, ԿՅԱՆՔԻ ՕՐՈՑԱՎ

(ՀԱՏՎԱԾ)

Իրիկուն էին, երբ արդեն հասել էին Ղուտլուի ձորը։ Ամենուրեք ձյուն էր ու ցրտաշունչ քամի։ Ամպերը ծածկել էին ամբողջ երկինքը, ու ոչ մի աստղ չէր երևում։ Ամենքն էլ հոգնած էին ու քնկոտ։ Ամենից շատ հոգնած էր Ղարիբ աղան։ Ամբողջ օրը ձիու վրա էր եղել։ Ամենքից առաջ էր գնում, ճանապարհ էր հարթում։ Ձյունը ծնկներից վեր էր հասնում։ Ձիերը հազիվ էին քաշում սահնակները։ Ամենքն էլ ուզում էին գիշերը հասնել Ղուտլուի ձորը, որ հանգստանան։

Ղարիբ աղան ձիուց իջավ, ձեռքը տվեց սահնակին ու ինքն էլ սկսեց քաշել։ Ձիերը հանգստացան։ Ինքն էլ հոգնած էր, բայց ուզում էր ցույց տալ, որ ինքն էլ ուրիշների պես կարող է աշխատել։

Ղարիբ աղան ամուսնացել էր վերջերս։ Նրա կինը Ղուտլուի ամենագեղեցիկ աղջիկներից մեկն էր։ Ղարիբ աղան ուզում էր ցույց տալ նրան, որ ինքն էլ ուրիշների պես ուժեղ տղամարդ է։

Ղարիբ աղան ամենահարուստ մարդն էր Ղուտլուում։ Նա ուներ հազար ոչխար, հարյուր ձի, տասը զույգ եզ։ Ամենքը նրան հարգում էին։ Ամենքը նրանից վախենում էին։ Ամենքը նրան ասում էին «աղա»։

Ղարիբ աղան ուզում էր, որ ամենքը իրեն աղա ասեն։ Ուզում էր, որ ամենքը վախենան իրենից։ Ուզում էր, որ ամենքը հարգեն իրեն։ Ուզում էր, որ ամենքը ստիպված լինեն իրեն աղա ասել։

Ղարիբ աղան ուզում էր, որ ամենքը վախենան իրենից, որովհետև ինքն էլ վախենում էր ամենքից։ Ամենքից վախենում էր, որովհետև ամենքն էլ ուզում էին նրանից խլել իր հարստությունը։

Ղարիբ աղան ամենահարուստ մարդն էր Ղուտլուում, բայց ամենաաղքատ մարդն էլ նա էր։ Նա ամենից շատ էր վախենում աղքատանալուց։ Ամենից շատ էր վախենում, որ մի օր ամենքը կծիծաղեն իր վրա։

Ղարիբ աղան ամուսնացել էր վերջերս։ Նրա կինը Ղուտլուի ամենագեղեցիկ աղջիկներից մեկն էր։ Ղարիբ աղան ուզում էր ցույց տալ նրան, որ ինքն էլ ուրիշների պես ուժեղ տղամարդ է։

Ղարիբ աղան ձիուց իջավ, ձեռքը տվեց սահնակին ու ինքն էլ սկսեց քաշել։ Ձիերը հանգստացան։ Ինքն էլ հոգնած էր, բայց ուզում էր ցույց տալ, որ ինքն էլ ուրիշների պես կարող է աշխատել։

— Աղա՛, ձիերը հանգստացան, դու էլ հանգստացիր, մենք կքաշենք սահնակները, — ասաց Ղարիբ աղայի ծառան։

— Չէ՛, ես էլ եմ քաշելու, — պատասխանեց Ղարիբ աղան։

Ծառան ուզում էր օգնել Ղարիբ աղային, բայց Ղարիբ աղան չէր ուզում։ Ուզում էր ինքը քաշել։ Ուզում էր ցույց տալ, որ ինքն էլ ուրիշների պես ուժեղ տղամարդ է

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՌՈՊԷՆՍՈՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ջ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ի ՆՊԱՍՏ "ԵՐԿՈՒՆՔ,,Ի

Այսօր կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին միւնչեւ կէս գիշեր

AUX GRANDS - ARBRES, CHEZ FIQUET. *ՌՈՊԷՆՍՈՆ*

կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

երգ, արտասանութիւն, եւրոպական պարեր, գիշերը՝ ֆրավառութիւն, ջուրի կռիւով վիճակ, դեղին ալչկան փչերը, անակնկալներ եւայլն: փոքրիկներու համար մասնաւոր խաղավայր, օրօրոց եւ փայտէ ձիեր: Ընծրեւի պարագային պատսպարուած վայր: ձոխ պիւֆէ: Պարտէզին տնօրէնութիւնը տրամադրած է ծառերու վրայ շինուած շամիրամեան տաղաւարները որոնք պիտի լուսաւորուին գիշերը: կը նուագէ *ԹԱՒՒԻՍ ԱՒԳԱՐ*:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Շոզեկառք Լիւքսէնպուրկի եւ Տանֆէր - Ռոշերոյի կայարաններէն, եւ հանրակառք՝ Փորթ տ'Օրլէանէն՝ Մուտքը ազատ է:*

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արտասահմանի, եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.Ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներուն:

Նախագահութեամբ եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆի

Օրուան թագուհի՝ Տիկին Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՄԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN *(PORTE DE PICPUC)*

ցիսուն հոգինոց ֆրանսական ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.: Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ֆլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Արապեան, Հոզմոխոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի բոլոր մասնաճիւղերէն:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY *կար տիւ Նորէն,* AU *Մէն Լազարէն, Թրամուէյ Ռէփիւպլիքէն եւ իջնել* Porte de Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil:

ԹԱՏԵՐԱՍԵՐՆԵՐ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

Մօտ օրէն Ամերիկայէն քաղաքս կը հասնի ճանաչ դերասան *Մ. ՄՈՒՐԱԲԵԱՆի* ղեկավարութեամբ հայ տրամա - օփէրաթային խումբը: Պիտի տրուի միայն երկու ներկայացում:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

VELEDIAN & ZINN

ESCHENHEIMER ANLAGE 22

FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)

Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտածութիւն, գօմիսիօն եւ ներկայացուցչութիւն:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

39 Bld. de Strasbourg (կառ. տը Լ'Էսթի եւ Նորի մօտ)

Métro: Château d'Eau — Հեռ. Prov. 69 38

Մասնագէտ բժիշկներ կը դարմանեն հին եւ նոր ջերմամիզուկը, փրոսթաթիթը, ըէթրէսիսմանը եւ անկարողութիւնը: Դարմանում՝ պատուաստով եւ էլեկտրաբուժութեամբ: Գնութիւն արիւնի եւ մէզի: 9—12 եւ 2—8: Կիր. եւ տօն օրեր 9—12:

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

Ծախու է *սափրիչի խանութ մը հայաշատ կեդրոնի մը մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով: Մանրամասնութիւններու համար դիմել Հ. Աբելեանի, 226* Rue Lafayette, Paris (10e).

Գործ կը փնտռէ *պատուաւոր եւ աշխատասէր հայ կին մը տնական աշխատանքներու համար: Դիմել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:*

ՃԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT

ՃԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Շետեւեալ չափաւոր գիներով

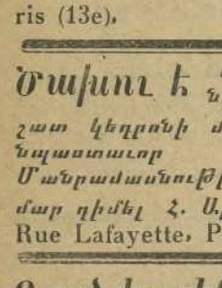
12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.էն: 62 Ruede la Rochefoucauld *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* Nord-Sud: Pigalle.

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

Հոկտեմբերին իրապարակ կ'ելլէ

ԿԱՎՐՕՇԻ 1930Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Գին՝ 40 ֆրանք, Ամերիկա 2 տոլար: Մեծաքանակի համար հարիւրին 25 զեղչ: Ապսպրանքներու կէսը պէտք է կանխիկ ղրկել:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական գանազան գործերու կարգադրութիւն:

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ: *Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթոմառ: Մղձաւիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.*

Cirque de Paris | Էքրլ Միլիթէր | ամենալաւ ու ազանը | 2-14 ֆրանք

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

WAGRAM AUTO

Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը երկու հարիւր ֆրանքով: 73bis Av. de Wagram, *մէթրօ* Ternes, *Հեռ.* Wagram 02-30. 63 Av. Gde. Armée, *մէթ.* Maillot, *Հեռ.* Passy 79 43, 149bis Bd. Villette, *մէթ.* Aubervilliers, *Հեռ.* Nord 27.80.

ՑՆՄԱՑԷ՛Ք ԵՒ ՈՒՐԱԽԱՑԷ՛Ք

ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ...

ՃԱՇԱՐԱՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ՝ ԿՈՎԿԱՍԸ

23 Rue de la Huchette, Métro ST. MICHEL

ժամը 11.30էն մինչեւ առաւօտեան 2ը

ձեր տրամադրութեան տակ է

«ԿՈՎԿԱՍ»ի մէջ կը գտնէք կերակուրներ՝ տաք ու պաղ եւ աղանդերներ, որ կը պատրաստուին վարպետ խոհարարներու կողմէ:

Գեղարուեստական ճոխ ծրագիր:

Թաուխտ ժորժ կըղեկավարէ լարաւոր օրքեստրը: Պ. Ազնաւորեան՝ կովկասեան եւ Տիկ. Օլկա՝ կ'երգեն ռուսական եւ եւրոպական ռոմանսներ:

ԱՌԱՋ ԸՄՊԵԼԻՒ *ԲԱՐԵԽԻՂԱ ԳԻՆ*

Տնօրէն Ագնաւորեան

Կ'ՈՒԶՈՒԻ ԴԵՐՁԱԿ ՔՈՒՓԷՕՐ ՄԸ

Վաճառատանս կեդրոնին համար կ'ուզուի վարպետ դերձակ քուփէօր մը, գոհացուցիչ ամսական: Տեւական գործ: Ձրի կը տրամադրուի օգաւէտ երկու սենեակ եւ մէկ խոհանոց: Մանրամասնութիւններու համար դիմել. A. Hadjian, Manufacture de Vêtements, 40 Bld. Jean-Jaurès, Draguignan, (Var).

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՑԻՑ, եթէ կը փափաքիս հող եւ տուն մը ունենալ Մարսէյլի մէջ կամ շրջակաները, դիմէ իսկոյն Comptoir Régional 3 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես ամէն դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար: Մէկ անգամ այցելելը բաւական է համոզուելու համար: Ընդունելութեանց ժամ 9—12 15—19: Թելեֆոն փոլպէր 53—91: Մարսէյլ:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. — Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ Օտէոն

Ցեր եւ ցնօրէն *ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ*

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առաւօտեան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:* կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքիները, կազէլները* եւ *օփէրէթները*՝ երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

8 Rue Jouy-Rouve օթոպիւս BN N BF

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՋԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷ՛Ք ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ

UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Դշ. եւ եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ

Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ հրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Նամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հասպորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tél. Grésillons 14-50:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի, ջղային,* Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ: կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան:

Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, տաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:

Ընթրիքներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր ներուն աժանութեան:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cad

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մոր բենաքաղդ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի քսակներու:

(Գէմընէյ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

(Ասոի) ԲՈՍՖՈՐ

CAFÉ - RESTAURANT BOSPHORE 74 Rue Sedaine. Paris (11e) (Ֆանոնի) ՅԱԿՈԲ

փարիզի յարմին նուագածուները բանիր խումբը կը նուագէ շինուած ժամը 7ին մինչեւ կէս գիշեր

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին Սթէֆէֆր) Շեհ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43

Տնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԻ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական տուրուներ, առեւտրական տուներու առուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ձրիանա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրման խնդրագրերը (ՍՏԻՏՈՒՎՐԹ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւնները. Նիւթացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն առջեւ:

Այժէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի գէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE

H. ARTINIAN, 26-28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil

Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ գուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փիլիսինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

17 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1061

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Իրարու կը յաջորդեն աշխարհը վերակազմելու փորձերն ու ձեռնարկները։

Համրանք չունին ժողովներն ու ծրագիրները, եւ չափազանց լաւատեսութիւն պիտի ըլլար անպատճառ բարիք սպասել տիրող ժխորէն։ Բայց, տարուէ տարի, հետքեր կը մնան կեղծ ու անկեղծ մարգանքներէն եւ այսօր մարդոց հոգեբանութիւնը այն չէ ինչ որ էր 1920ին։ Մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ իշխանութիւնները կ'անցնին նոր տարբերու ձեռքը, աւելի կը խորանայ բացուած ճամբան։

Այսպէս, 1919ի յաղթականներուն հզօրագոյնը, Մեծն Բրիտանիա, երկու անգամ գլուխ փոխեց։ Մեծ փոփոխութիւններ տեղի չունեցան 1924ին, երբ աշխատաւորականները տիրացան իշխանութեան։ Նոյնքան անփոփոխ են բարքերը այսօր, երբ կրկին աշխատաւորականները կը վարեն Անգլիան։ Բայց նոր հով մը փչել սկսած է նոյնիսկ այս պայմաններուն մէջ։ Սկզբունքի խնդիրներ դրուեցան 1924ին, ժիջազգային քաղաքականութեան համար, եւ Մաքտոնըլտի դահլիճը առիթ չունեցաւ արժեցնելու զանոնք։ Այսօր աւելի ամուր կը զգայ ինքզինքը միեւնոյն դահլիճը, եւ ճամբան արդէն հարթուած է քանի մը նորութիւններու համար։

Այդ նորութիւններուն գլխաւորն է՝ խուսափում յարձակողական կամ պաշտպանողական զինակցութիւններէ, ժամանակի համաձայնութիւններէ եւ կապակցութիւններէ։

Ֆրանսայի մամուլը սրտնեղ մեկնութիւններ տուաւ Մաքտոնըլտի մէկ բացատրութեան,— «գործակցութիւն»։ Նախապէս ալ դէմ արտայայտուած ըլլալով «սիրալիր համաձայնութեան», որուն շնորհիւ Անգլիա եւ Ֆրանսա տարիներէ ի վեր տուն կուտան աշխարհի գործերուն, Անգլիոյ վարչապետը տրամադիր կ'երեւայ փակելու այդ էջը։ Փարիզի քաղքենի թերթերը արդէն համրուած կը նկատեն «սիրալիր համաձայնութեան» օրերը, եւ կը խնդան այն միամիտներուն վրայ որոնք Ֆրանսայի համար բարիք մը կը սպասեն Անգլիոյ ներկայ դահլիճէն։

Այդ լրագիրներէն մէկը վերջերս խմբագիր մը ղրկեց Լոնտոն, որպէսզի իմանալու համար Մաքտոնըլտի տեսակէտները։ Առանց շեղելու դիւանագիտական սովորութիւններէն, աշխատաւորական վարչապետը բացատրեց թէ ինք խաղաղութեան ապահովութիւնը կը տեսնէ «սերտ գործակցութեան մէջ»։ Այսինքն պիտի հետեւի այնպիսի ուղղութեան մը որ չհամարուի թէր կամ դէմ՝ ո՛ր եւ է պետութեան։

Այսքանը, արդէն, բաւական էր փարատելու աւէն պատրանք, որովհետեւ «սիրալիր համաձայնութիւնը» իսկապէս կը ներկայացնէ պետութիւններու խմբակցութիւն մը, որ իհարկէն աւելի փոքրերն ալ կը քաշէ ետեւէն, ուրիշ խմբակցութեան մը դէմ։ Այդ համաձայնութեան շնորհիւ էր որ Ֆրանսա կըրցաւ շահիլ պատերազմը, եւ փարիզի մէջ գայն ամէնէն ամուր ապաւէնը կը համարեն այսօր ալ, վաղուան վտանգներուն դէմ, մանաւանդ Գերմանիոյ հանդէպ։

Մաքտոնըլտի այս յայտարարութենէն շատ առաջ, ծանօթ ըլլալով կուսակցութեան տեսակէտներուն, Ֆրանսայի վարիչ շրջանակները մտահոգութեան մատնուած էին եւ պրպտումներ կը կատարէին, նոր յենարաններ գտնելու համար։ Փոփոխութիւնը հասկնալով հանդերձ, փարիզը չէր ուզեր այրել բոլոր կամուրջները եւ նորէն ապաւինած էր հին բարեկամութեան։ Բայց Լա Հէյի փորձը եւ Ժնոտրնի կեցուածքը պաղ ջուր լեցուցին պատերազմի յիշատակներուն վրայ։ Եւ փաստ է որ աշխատաւորական դահլիճը ոչ միայն ընդունիլ տուաւ իր տեսակէտը, այլ եւ սկսած է պարպել հռենոսեան գաւառները, նոյնը պարտադրելով Ֆրանսայի։

Պարապ տեղը չէ որ գերմանական թերթերը խորունկ սփոփանքով մը կը յիշեն Բլէմանսոյի մէկ խօսքը։ 1919ին, Ծերունի Վագրը ըսած կ'ըլլայ Փուանքարէի.

— «Ես ծեր եմ եւ չպիտի տեսնեմ 1935 թուականը (Հռենոսը պարպելու պայմանաժամը)։ Դուն ինձմէ աւելի երիտասարդ ես, 1935ին կուգաս գերեզմանս եւ ես ուրախութեամբ պիտի լսեմ երբ պատմես. «Ֆրանսական զօրքը Հռենոսի վրայ է տակաւին եւ այնտեղ ալ պիտի մնայ։»

Մինչդեռ պարպումը սկսած է արդէն, եւ ամէնէն չկամը, Ֆրանսան, իր բոլոր զօրքը քաշած պիտի ըլլայ մինչեւ 1930 Յուլիս...

Կը թուի թէ՝ Անգլիոյ աշխատաւորական դահլիճը՝ հետզհետէ ապահովելով իր աեւականութիւնը, մէջտեղ պիտի դնէ ուրիշ նորութիւններ, յամրաբար պիտի քակէ բորբոս կապած ըմբռնումներ եւ դրութիւններ։

Այդ քաղաքականութեան երկրորդ երեւոյթն է նաւային սպառազինութեանց կրճատման ձեռնարկը, որ թէեւ շատոնց տեղանի վրայ դրուած է, բայց նոր ձեւ ու մարմին պիտի առնէ։

Համաձայնութեան գետին մը գտնուած է արդէն երկու հակամարտ ուժերուն, Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ եթէ բոլոր դժուարութիւնները հարթուին, միւսները ստիպուած են հավակերպիլ։

Վերակազմութեան ոգին այնքան կը զօրանայ, որքան շատնան նոր տարրերը՝ բոլոր երկիրներուն մէջ։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՎ ԿԸ ԽԱԲԵՆ

«Հայրենիք» դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (31 օգոստոս).

— «Ասկէ առաջ հաղորդած էինք թէ՝ Ժ. Ռուսիոյ զբօսաշրջիկներու գրասենեակը որոշած է Հայաստանի համար ալ զբօսաշրջիկներ ընդունիլ։

Ըստ «երեւան» թերթի յայտնութեան, միայն մէկ մարդ Ամերիկայէն գացած է փարիզ՝ մեկնելու համար կովկաս։

«Յաւալի է դիտել տալ որ— կ'ըսէ «երեւան»— ցարդ այս ուղղութեամբ ոեւէ դիմում եղած չէ փարիզէն։ կ. խաչը, որուն կ'իյնայ այս գործին կազմակերպութիւնն ու քարոզութիւնը, բնաւ շարժած չունի։

«Մինչեւ հիմա դռները բացէք կը պոռային հրաժայականօրէն, հիմա որ դռները բացուած են լայնօրէն, ամէնքն ալ սպքած են...»

Դռները բացէք պոռացողներէն մէկը մենք եղած ենք, սակայն կ'ուզէինք գիտնալ թէ, ի՞նչ կապ կայ զբօսաշրջիկներու Հայաստան կամ Անդրկովկաս երթալուն եւ «դռները բացէք»ի պահանջին միջեւ։

Դռները բացէք պոռացած ենք ու այժմ կը պոռանք այն բազմահազար թշուառ ուանտէր հայ գաղթականներուն առջեւ, որոնք պիտի մտնեն Հայաստան ո՛չ թէ իբրեւ զբօսաշրջիկ, ժամանակաւոր ձեւով, այլ երթալու եւ հոն հաստատուելու, թէ՛ իրենց եւ թէ՛ մեր աւեր երկրին օգտակար ըլլալու համար։

Այժմ քննենք եւ տեսնենք թէ՝ զբօսաշրջիկներու համար եղած կարգադրութիւնը կը համապատասխանէ՞ այն նպատակին, որուն համար տարիներով անընդհատ պահանջ կը դրուի։

Ըստ պետական կարմիր խաչի շրջաբերականին՝ առաջին պայմանն է որ գացողը *բարեկամ ըլլայ խորհրդային կարգերու։* Ուղեւորութիւնը պիտի ըլլայ երկու գծով, ցամաքով եւ ծովով։ Ցամաքի գծով ճամբորդութեան համար նշանակուած է 25 օր ժամանակ երթ եւ դարձի։ Իւրաքանչիւր անհատի 500 տոլար ծախք, իսկ եթէ գացողը բանուոր է՝ 400 տոլար պիտի վճարէ։ Ծովային ճամբորդութեան համար ծախք նշանակուած է 300 տոլար, բանուորին՝ 250։

Նկատի ունենալով վերոյիշեալ պայմանները, անշուշտ, բացի հարուստներէն՝ որ այդ երկիրները երթալու ցանկութիւն չունին, ոչ ոք կրնայ այդպիսի ծախքեր կատարել՝ 25 օրուան զբօսանքի մը համար, հոգ չէ թէ իր պաշտած երկիրը տեսնելու հոգեկան մեծ հաճոյքը կապուած ըլլայ անոր հետ։»

ՁՇԴՈՒՄ ՄԸ

Շաբաթ հրատարակածէինք վենետիկի նոր Ընբահօր եւ խորհրդականներու ընտրութիւնը։ Թեզմէ կը խնդրուի ճշդել որ առաջիկաներն են Հ. Ղեւոնդ վրդ. Գաղեզեան, Հ. Քերովբէ վրդ. Շրաքեան, Հ. Թէոդոր վրդ. Սիրունեան եւ Հ. Վարդան վրդ. Հագունի։ Իսկ Հ. Սիրեղ վրդ. Քիպարեան՝ ընդհ. քարտուղար։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԷն հասած լուրի մը համաձայն, Չիչէրինի տեղ արտաքին գործավար պիտի նշանակուի Պերլինի դեսպան կրեմինսկի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալիա կը տրտնջայ նորէն

Ազգերու Դաշնակցութեան սեպտ.14 ժողովին մէջ, երբ քաղաքական յանձնախումբը կը զբաղէր հոգատարութեանց յանձնախումբին տեղեկագրով, Պաղեստինի եւ ուրիշ երկիրներու մասին, իտալական պատուիրակը դիտել տուաւ թէ հոգատարութիւնները առժամեայ հանգամանք ունին։ Ֆրանսայի պատուիրակը նեղսրտելով, շեշտեց թէ անտեղի է կնճռոտել հոգատար պետութեանց ստանձնած հոգը եւ ընդհանուր կերպով խօսիլ հոգատարութեանց առժամեայ հանգամանքի մասին։ Թէեւ իտալական պատուիրակը խօսք առած էր թանկանիքայի գաղութին առթիւ, բայց Ֆրանսական պատուիրակը բացատրեց թէ ակնարկութիւնը կը վերաբերի հոգատարութեանց Ա. շարքին, այսինքն օսմ. կայսրութենէն անջատուած երկիրներուն, որոնց ժողովուրդները կրնան օր մը բոլորովին ինքնավար դառնալ։ Մինչդեռ այդպիսի բան չէ նախատեսուած հոգատարութեանց Գ. եւ Դ. շարքի մասին (գերմանական նախկին գաղութները) որոնք ապահովաբար առժամեայ հանգամանք չունին։ Անգլիոյ պատուիրակն ալ բացատրութիւններ տուաւ, յայտնելով թէ դաշնակից եւ աջակից պետութիւններու համաձայնութիւնը անհրաժեշտ է, հոգատարութեանց դրութիւնը բարեփոխելու համար։ Իտալական պատուիրակը չմարսեց այս դիտողութիւնները եւ ընդդիմախօսեց Ֆրանսական տեսակէտին, միեւնոյն ատեն շեշտելով թէ առ այժմ նպատակ չունի վիճաբանութիւն յարուցանել սկզբունքի խնդրի մը մասին որ շատ փափուկ հանգամանք ունի։ Ֆրանսական պատուիրակը դիտել տուաւ թէ հոգատարութիւնը նոր գաղափար մըն է. ուղղակի վերջին պատերազմէն ծնած։

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ նորէն նաւ նստած են անգլիական այն զինուորները որոնք մարտանաւերէն ցամաք հանուած էին, վերջին խռովութեանց առթիւ։ Նոր դասաւորման մը ենթարկուած են Պաղեստին մնացած զինուորները, որոնք բաւական կը համարուին ապահովութեան համար։ Հրէական թերթ մը խափանուեցաւ գրգռիչ հրատարակութեանց պատճառով։ Կ'ըսուի թէ կազայի իսլամները յուշագիր մը կը պատրաստեն մեծ միւֆթիին դէմ, որ Հրեաներուն կողմէ կ'ամբաստանուի իբրեւ գրգիչ վերջին դէպքերուն։

Միշտ հակայեղափոխականներ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ գանազան պատիժներու դատապարտուեցան «Յարութիւն» հակայեղափոխական կազմակերպութեան 70 անդամները, որ երեւան հանուած էին Լէնինկրատի մէջ։ Կազմակերպութիւնը, որուն նպատակն էր տապալել խորհրդային իշխանութիւնը, յարաբերութիւններ կը ժշակէր Փարիզի ռուս տարագիրներուն հետ, կը ջանար հակախորհրդային շարժում մը յառաջ բերել եւ գաղտնի խումբեր կը կազմէր, անհատական մահափորձեր կատարելու համար։ Կազմակերպութեան անդամներն էին նախկին կալուածատէրեր, ցարական պաշտօնատարներ, սպաներ եւ կղերականներ։

Հայ եպիսկոպոսն ալ դատապարտուած

Գրած էինք թէ Չեկան դատի քաշած է Խարքովի նախորդ առաջնորդ Սրապիոն եպիսկոպոսը, 80 տարեկան ծերունի մը, որ կ'ամբաստանուէր թէ քաղաքական դաւեր սարքած եւ Ագգերու Դաշնակցութեան դիմած է, աշխարհի բոլոր Հայերը կիպրոս փոխադրելու եւ այնտեղ Նոր Հայաստան մը կազմելու համար...

Խորհրդային թերթերը նկարագրելով դատը, կը հաղորդեն վճիռը, հետեւեալ պատճառաբանութեամբ.— Դատարանը ապացուցուած կը համարէ եպիսկոպոսին ծառայութիւնը ցարական ոստիկանութեան մէջ, կը հաստատէ անոր կապերը արտասահմանի պետութեանց հետ, Ուկրաինայի Հայերը կիպրոս փոխադրելու համար, եւ կը դատապարտէ տասը տարի բանտարկութեան։ Բայց նկատի առնելով ծերութիւնը եւ տկարութիւնը, բանտարկութիւնը կը զեղչէ երեք տարուան։ Այս պատիժէն պիտի զեղչուի 8 ամիս եւ 37 օր, նախապէս կրած բանտարկութեան ժամանակը։

Նաւային ուժերու կրճատումը

Բոլոր թերթերը կ'աւետեն թէ՝ արդէն իսկ համաձայնութիւն գոյացած է Անգլիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ, նաւային սպառազինութեանց կրճատման համար։ Մաքտոնըլտ կը պատրաստուի Ամերիկա երթալ, ուր մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին զինքը ընդունելու։ Անգլ՛ոյ եւ Միացեալ Նահանգներու վերջնական համաձայնութենէն յետոյ, խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի Լոնտոնի մէջ, յառաջիկայ դեկտեմբերին, մասնակցութեամբ Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Ճափոնի։ Ուրեմն, հինգ դաշնակիցներ միեւնոյն սեղանին շուրջը պիտի հաւաքուին, փոխադարձ համաձայնութեամբ կրճատելու համար ժամանակներու տարողութիւնը եւ թիւը։

Մ. Նահանգներու ծովային պաշտօնատան մէկ տեղեկագրին համաձայն, Անգլիոյ նաւատորմը կը ներկայացնէ 1,345,239 թոն, իսկ Ամերիկեանը՝ 1,293,972։ Այս հաշուով, Մ. Նահանգները 59,401 թոն կը կորսնցնեն, իսկ Անգլիա՝ միայն 21,105։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԼՈՒՐՋ ՎՏԱՆԳ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԼԽՈՒՆ

Բոլոր չըլլալիք լուրերուն եւ այլանդակ գործերուն դասական այս երկիրը լուրջ վտանգի ենթարկուեցաւ, այն օրէն որ արգիլեց ըմպելիներու գործածումը։

Ատով, նախ բարքերը չմեղմացան, ինչպէս կը յուսային, ոճիրներու թիւը չպակսեցաւ, ինչպէս կը փափաքէին։

Ընդհակառակն, այդ թուականէն ասդին է որ Ամերիկացիին երեւակայութիւնը սկսաւ ինարելեւփորձել ժամանցիմիջոցներ, որոնք եւրոպայի մէջ, առնուազն փախուկներուն ներելի են։ Ուժմաքսանենգութիւնը ստացաւ գիտական կազմակերպութեան մը հիմերը։

Իսկ այս բոլորէն գատ, կայ դեռ պարագայ մը, որ նոյնպէս կը բխի ըմպելիներու արգելքէն, եւ կոչուած է պաղ ջուր լեցնելու «չոր» Ամերիկայի գլխուն։

Շամպայն վերջին փաստարկութեան մը, գինին կը ծառայէ երկարելու մարդուն կեանքը։

Այս ինադարեան ճշմարտութիւնն է որ աշխատած է անգամ մը եւս հաստատել Ֆրանսացի քաղաքագէտ մը, պատրաստելով վիճակագրութիւն մը, որուն համաձայն աւելի բազմաթիւ ծերեր կան (եւ առողջ) այն շրջաններուն մէջ, ուր գինին առիթասարակ կը ծառայէ պատառ Թրջելու եւ ծարաւ անցընելու։

Ով որ չի խմեր, ուրեմն կը դաւէ իրիսկ կեանքին, զայն կարճեցնելով.

Եւ ահա՛, տրամաբանութեան պարզ եզրակացութիւնը, համաձայն թիւերու պերճախօսութեան։— Ամերիկա որ չի խմեր, դատապարտուած է կարճ ապրելու։

Եւ այդպէս ալ պիտի ըլլար։ Անշուշտ, պարապ տեղը չէ որ մարդը կ'ըմբոստանայ պապենական սովորութիւններուն դէմ, որոնք որքան հինանան, գորգի պէս այնքան արժէք կը ստանան։ Ամերիկայի համար սրբապղծութիւն էր ոգելից ըմպելիներու արգելքը, եւ ահա, սկսած է մեղքը քաւել՝ մաքսանենգութեան յաւելումով, ոճիրներու բազմապատկութեամբ, բարքերու անկումով ու մանաւանդ կեանքի կրճատումով...։

Եթէ արգելքին մէջ քիչ մը իմաստութիւն դրած ու գոնէ գինիին համար բացառութիւն ըրած ըլլայի՛ն...

Այն ատեն խնդիրը բոլորովին կը տարբերէր, եւ Ամերիկա չէր ենթարկուեր այդ պատուհասներուն, որովհետեւ, սկիզբէն մինչեւ այսօր՝ գինին եղած է եւ մինչեւ վերջ պիտի մնայ կեանքի օշարակը։

Ջրհեղեղէն յետոյ, Նոյ նահապետ երբ դուրս ելաւ տապանէն իր առաջին գործն ըրաւ այգի տնկել ու գինի պատրաստել։

Որովհետեւ, գինին նեկտարն է ուրախութեան։ Եթէ ո՛չ, իր ձեռքերով իսկ, ցիսուս ջուրը գինիի չափ փոխէր կանայի հարսնիքին մէջ։

Եւ ուրախութիւնը կը շատցնէ մարդուն կեանքը։ Աւհա թէ ինչո՛ւ բաժակները իրար կը բախեն՝ մաղթելով— կեն՛ցդ...։

Գինին խորհրդանիշն է սիրոյ եւ զոհողութեան ոգիին։ Ատոր համար չէ՞ որ սկիզբին մէջ կը փոխարինէ ցիսուսի արիւնը։

Ու սէր եւ զոհողութեան ոգի կ'ազնուացնեն բարքերը։

Գինին վերջապէս, հաշտութեան եւ խաղաղութեան սրբացամ հեղուկն է։

Ու հաշտութիւն եւ խաղաղութիւն կ'արգիլեն ոճիրները։

Թող Հուվըր մտածէ այս առաւելութիւններուն վրայ եւ ըստ այնմ շարժի։

ԽԱՐՏՈՑ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ԴԷՊԻ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Աշխատաւորական կուսակցութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի շուտով։

Օրակարգի ամէնէն կարեւոր նիւթն է կուսակցութեան ներքին կանոնադրի փոփոխութեան հարցը, որուն վերաքննութեան անհրաժեշտութիւնը շեշտուեցաւ 1927ի համաժողովին մէջ։ Մանաւոր յանձնախումբ մը որ կը զբաղէր այդ խնդրով երկու տարիէ ի վեր, պիտի ներկայացնէ իր տեղեկագիրը յառաջիկայ ժողովին։

Մամուլը ներկայացուց այդ փոփոխութիւններուն ոգին իր ընդհանուր դիծերով։ Տակաւին չկան մանրամասնութիւններ, սակայն եղած նիւթը բաւական է, բացատրելու համար թէ անդլիական ընկերվարութիւնը աստիճանաբար կը քալէ դէպի աջ, կամ առնուազն կը փորձէ իր դոյութիւնը հաշտեցնել երկրին տնտեսական ու ընկերային պայմաններուն հետ, հրաժարելով կարգախօսներէ որոնք ժամանակութիւն կը ներշնչեն ո՛չ-ընկերվարական տարրերուն։

Աշխատաւորական կուսակցութեան աճումը, պատմութիւնը եւ ուժը սերտօրէն կապուած են Արհեստակցական Միութիւններու կազմակերպութեան եւ առանց այս վերջիններու հատրանքին կուսակցութիւնը չունի խոշոր անդամակցութիւն։ Իբրեւ քաղաքական հիմնարկութիւն, Աշխատաւորականներու դոյութիւնը կախուած է ուրեմն Արհեստակցական Միութիւններէն։ Անուղղակի են Թարկումի այս պարագան որոշ աստիճանով կը տկարացնէ ընկերվարական կուսակցութեան դիրքը խորհրդարանական ընտրութեանցմանէն, որովհետեւ Արհեստակցականներու թիւը երկրին մէջ բաւականին խոշոր չէ վստահօրէն պայքարելու համար. կուսակցական շարքերէն դուրս նոր ուժ եւ նոր բազմութիւն պէտք է, քանի ճարելու համար կուսակցութեան թեկնածուներուն։ Այս է ահաւասիկ պատճառը որ, ինչպէս դիտել կուտայ «Սըն-տէյ Թայմզ»ի աշխատակիցը, Լոյտ Ճորճի խմբակցութիւնը աստիճանաբար կը կորսնցնէ իր համրանքն ու հեղինակութիւնը։ Այն սերունդը որ քիչ մը առէջի արդիացած, պիտի մտնէր Ազատական շարքերուն մէջ, շատ առէջի առողջ գաղափարներ ու ընդարձակ ասպարէզ կը գտնէ Աշխատաւորականներու մօտ։ Երբ նախկին վարչապետին դասական կուսակցութիւնը տեղ կուտայ իր ծրագրին մէջ զանազան պահանջներու, այս վերջիններու մասին առէջի ուժեղ շեշտով կը խօսին Աշխատաւորականները։ Միակ լուրջ արգելքը այս երկու խմբակցութիւններու վերջնական հաշտացողութեան, այն ծայրայեղ տեսանքներն են որ կ'ընդունին ամէնէն գաղափարապաշտներէն մէկը իր կուսակցութեան։

Ինչ կը վերաբերի Աշխատաւորականներու եւ անդլիացի համայնավարներու յարաբերութեանց, պէտք է ըսել որ կուսակցութիւնը չափազանց վրապահ է այս վերջիններուն հանդէպ։ Ամէն միջոցի կը դիմեն գտելու համար աշխատաւորական շարքերը Մոսկուայի ծառաներէն։ Դեռ քանի մը օր առաջ գումարուեցաւ Արհեստակցական միութիւններու տարեկան համաժողովը ուլսթըրի մեծամասնութիւնով, քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը որ կ'առաջարկէր հեռու պահել համայնավարները իրենց կազմակերպութիւններէն իբրեւ վտանգաւոր, պառակտիչ եւ քանդող տարր։ Այդպէս չէր կացութիւնը 1926ին, երբ Հըլի համաժողովին ձախ ու ծնդայով հիւրասիրուեցաւ Մոսկուայի ժամանաւոր պատուիրակը՝ Տոմսքի, որուն ոսկի ժամացոյց մըն ալ նուէր տրուեցաւ իբր յիշատակ «սրտագին բարեկամութեան»։ Երրորդ Միջազգայինը կրցաւ պահ մը թունաւորել Արհեստակցականներու միտքերը եւ բազմատեսակ մեքենայութիւններով յաջողեցաւ կազմակերպել տալ ընդհ. գործադուլը որ, յայտնի է, ունեցաւ ողորմելի վախճան մը, տեւելով հազիւ ութ օր...

Արհնցան Միութիւնները եւ Աշխատաւորականները՝ լծուելով լուրջ պայքարի համայնավարութեան դէմ, որ միսաակար էր ոչ միայն երկրին տնտեսական խաղաղ վերաշարթումին, այլ նաեւ իրենց հեղինակութեան։ Պարբերաբար լսուող պոռչտուքները ծայրայեղ կարգ մը ղեկավարներու կողմէ, չփոխեցին պայքարին դոյնը եւ վերջին համաժողովին մէջ տրուած որոշումը ապացոյց է որ ամէն կապ կտրուած է անդլիական Արհեստակցական Միութիւններուն եւ Գ. Միջազգայինի կամ Մոսկուայի վարիչներուն հետ։

Պարզ է հետեւաբար որ չափաւորութեան ևամքրագործումի քաղաքականութիւն մը յառջ կը տարուի ներկայիս թէ քաղաքական եւ թէ տնտեսական դետնի վրայ եւ այս իմաստով անդլիական ընկերվարութիւնը իր ամբողջ կարգուսարքով կը դառնայ շատ ինքնատիպ կազմակերպութիւն մը։

Ժ. ԱՐԱՄ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Խանասորի տօնը.— Թերթի պահանջը, գործադուլներ եւ անգործութիւնը.— Ընդհ. տագնապ.— Հայ առեւտրականի մը սնանկութիւնը.— Հիւանդութիւններ։

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ, 21 օգոստոս.— Հինգերորդ ամիսն է որ այստեղ եմ, բայց երբեք առիթ չէի ունեցած այնքան մեծ թիւով ընկերներ եւ համակիրներ տեսնելու ինչպիսին էր Խանասորի Արշաւանքի տօնակատարութեան օրը։ Հայ երիտասարդը անգործ՝ Պուէնոս Այրէսի մէջ, չէ կորսնցուցած իր կորովը։

Ապրուստի պայմաններու ծանրութեան պատճառով, ընկերներ ստիպուած են ամիսներով իրար չտեսնել, բայց եւ այնպէս, նոր-րեկ մը անմիջապէս կը զգայ որ այդ երիտասարդութիւնը ամուր կապուած է Հ. Ց. Դաշնակցութեան դրօշին։

Բայց եւ այնպէս տնտանելի է վիճակը, երբ այսքան երիտասարդութիւն օրերով, ամիսներով հեռու կը մնան իրարմէ, թէեւ մրեւնոյն քաղաքի մէջ։ Կը գտաս որ կը պակսի կարեւորագոյնը, հայ ընդհանուր կապ մը։

Կը պակսի ամենակարեւորը, Թերթ մը որու միջոցաւ կարելիըլլայ ընդհանուր կապ ստեղծել։ Այր հարցին մասին շատ է մտածուած ու նոյնիսկ եղած է պահ մը, երբ գործի պիտի ձեռնարկէին, բայց եւ այնպէս նորէն մնացած է բաղձանք։ Գաղութին մէջ գոյութիւն ունի Թերթուկ մը, մի ամ գազազի հրատարակութեամբ։ Բացի հայերէն լծուէն, ամէն ինչ կարելի է գտնել անոր մէջ հայերէն տառերով միայն գրուած։ Հրատարակիչը բացի շահադիտութենէ, ուրիշ ոչ մէկ նպատակ ունի։

Այս անգամ լրջօրէն սեղանի վրայ դրուած է կանոնաւոր Թերթի մը հրատարակութիւնը եւ յուսով ենք թէ մօտիկ ապագային, կարելի պիտի ըլլայ իրականացնել այս մեծ պահանջը։

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարութիւնը հաստատեց թէ մեր մէջ կան կենսունակ ուժեր, կուսակցական աշխատանքներու ընդունակ մարդիկ ու ընկերներու մէջ կապ աւելի ամրապնդելու համար անհրաժեշտ են նման հանդիպումներ։ Ինչո՞ւ սպասել, որ անպայման Խանասորի արշաւանքի նման օր մը ըլլայ։ Ստեղծենք, փնտռենք ուրիշ առիթներ։ Երեկոյթներ, ընկ. հաւաքոյթներ, բանախօսութիւններ, վիճաբանական օրեր, ահա առիթներ իրար մօտիկէն ճանչնալու եւ իրարմով ապրելու։

* * * Վերջերս այստեղ չափազանգ շատցած են գործադուլները, իսկ միւս կողմէ մեծ գործարանները անվերջ կը պակսեցնեն բանուորներու թիւը։ Բազմաթիւ գործաւորներ կը նետուին դուրս։ Խոշոր կրճատումներ կան քաղաքական գործերուն մէջ, իբրեւ հետեւանք նոր ընտրութիւններու։ Ռմմատականները (U. C. R.) յամառ կերպով կը շարունակեն իրենց մաքրագործումները, որու պատճառով անգործութեան կը մատնուին նաեւ շատ մը Հայեր, Թէեւ տարիներէ ի վեր կ'աշխատին նոյն գործերուն մէջ։

Առեւտրական ասպարէզն ալ մեծ տագնապի մէջ է։ Ցեղագիները կ'ըսեն թէ չտեսնուած երեւոյթ է այս։ Այս տագնապը զգալի չափով կ'ազդէ նաեւ Հայերու վրայ։ Վերջերս սնանկացան առեւտրական հրապարակին ծանօթ եղբ. Շահպէնդէրեաններ։

* * * Քաղաքին մէջ եւ շրջակաները շատ տարածուած է կրիպի հիւանդութիւնը։ Առողջապահական մարմիններ ջանք չեն խնայեր առաջքն առնելու համար, հիւանդանոցներ հիւանդներով լեցուն են։ Աւելի շատ կը վարակուին փոքրիկները։ Բարեբախտաբար Հայերու մէջ առ այժմ դժբախտ դէպքեր պատահած չեն, Թէեւ համեմատաբար աւելի անպատ պայմաններու մէջ կ'ապրինք մենք։

* * * Մեր Հայրենակից Ե. Խաչիկեան վերջերս 1,100,000 փեսոյի նոր Հողեր գնեց, տեղական կարեւոր Թերթերուն գնահատման արժանանալով։ Ուրախութեամբ կը յայտնեմ որ մեր Հայրենակիցը վերջերս իր գործերուն մէջ մասնաւորապէս Հայ աշխատաւորներ կ'ընդունի։

ՍՄԲԱՏ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԸ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆԴԱՄԸ ԱՌԱՆՁԻՆ ԹԵՐԹ ՄԸ ԿԸ ԳՆԷ։ ՇՈՒԱՅԼՈՒԹի՞ՒՆ Է ՄԵՋԻ ՀԱՄԱՐ։ ԼԱ՛Հ։ ԹՈՂ ԳՈՒՆԷ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԿԱՐԴԱՑՈՂ ՄԷԿ ԹԵՐԹ ԳՆԷ, ՓՈԽԱՆԱԿ ՄԷԿԷՆ ՓՈԽ ԱՌՆԵԼՈՒ։

ՇՐՋԱՆԻ ՄԸ ԿԵԱՆՔՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ

Կրթական գործը.— Ազգ. տեղական կեանքի այս ցաւոտ էջը թողլով, հաւաոտ կերպով տանք արուարձաններու եւ կեդրոնի այս տարուան կրթական գործի պատկերը.—

Ըսինք արդէն, թէ չորս թաղեր ունեցան իրենց սեփական մատուռները որոնք կը ծառայեն միեւնոյն ատեն իբրեւ մանկապարտէզ եւ Շրջաններու մէջ կրթական ու առհասարակ ազգային գործը աւելի թափ առած է։ Աշակերտներու թիւը անհաւատալիօրէն աճած է, և արդէն մանկապարտէզի կողքին նախակրթարանի բաժիններ ալ ունին այժմ Լուն, Պուլվար Օտոն և Անթուանը։ Ու մանկապարտիզպանուհիի կողքին վարժուհի կամ ուսուցիչ ունենալու հարկադրանքին տակ են մեր այդ շրջանները։

Ահա իւրաքանչիւր թաղի աշակերտներու եւ պաշտօնեաներու ցուցակը.—

Մարսէյլի կեդր. մանկապարտէզ 248 աշակերտ, 3 պաշտօնեայ։ Մարսէյլի կեդր. նախակրթարան 125 աշակերտ, 4 պաշտօնեայ։ Արուարձաններ՝ Ս. Լուի մանկապարտէզ 83 աշ., 2 պաշտ.։ Ս. Մարկրիթ 53 աշ., 2 պաշտ.։ Պուլվար Օտօ 129 աշ., 3 պաշտ.։ Ս. Անթուան 100 աշ., 2 պաշտ.։ Քան Միրապօ 26 աշ., 1 պաշտ.։ Ս. Ժիւլիէն 23 աշ., 1 պաշտ.։ Ընդամէնը 787 աշակերտ, 18 պաշտօնեայ։

Այս ցանկն էր, որ ներկայացուցինք Inspecteur d'Académieին, որ ուզած էր պաշտօնապէս, մեր դպրոցներու օրինականացման պահանջին հետ։ Դեռ անցեալ յուլիսին էր երբ կառավարութիւնը Պուլվար Օտոյի մանկապարտէզը պիտի գոցէր, — ինչպէս եղած էր նախանցեալ տարի Կարտանի դպրոցը ու վարչութեանս միջամտութեան ու տուած ապահովութեան վրայ էր որ գոցելու հրամանը ետ առնուեցաւ։ Երկար բանակցութիւններէ վերջ վարչութիւնս կրցաւ գոնէ այս անցնող տարին ալ, իբրեւ կայուն կամ եղած վիճակը պահել նոյն դրութեամբ մեր շրջանի բոլոր դպրոցները, խոստանալով յառաջիկայ տարուան համար լրացնել տեղական օրէնքի պահանջած պայմանները։ Inspecteur d'Académieն այս ամսուան (օգոստոս) սկիզբը մեր այդ խոստումը գրաւոր ալ առաւ մեզմէ, պաշտօնագիր մը ստորագրել տալով մեզ, որուն համաձայն այս տարի պիտի ուշնենանք անպայման ֆրանսացի ընդհ. տնօրէն մը մեր դպրոցներուն համար կամ իւրաքանչիւր դպրոցի մէկ ֆրանսացի ուսուցիչ, որուն կամ որոնց անունով պիտի բացուին մեր դպրոցները։ Վարչութիւնս իր բոլոր կարելիին կ'ընէ մէկ ընդհ. տնօրէնով գործը կարգադրել։

Ինչպէս վերը տրուած աշակերտներու թիւերէն կը յայտնուի, Մարսէյլի կեդր. մանկապարտէզի եւ նախակրթարանի աշակերտներու թիւերը կրկնապատկուած են, եւ ուրախ ենք յայտնելու որ բարոյական և կրթական մակարդակը եւս գոհացուցիչ է։ Նիւթականը նոյնպէս մեծապէս յուսադրական է, եւ ինչպէս հաշուեկշիռէն ալ կը պարզուի, մեր դպրոցները— թէ՛ շրջանները եւ թէ կեդրոնը— նիւթապէս արդէն ինքնաբաւ դառնալու վրայ են։

Այս տարուան ընթացքին մենք տուինք երկու դպրոցական հանդէսներ, որոնք թէ՛ իբրեւ պրոպագանդի եւ թէ նիւթական տեսակէտով խիստ յաջող անցան։

Դպրոցի շէնքի խնդիր եւ նախակրթարանի փոխադրութիւն.— Վարչութիւնս նկատի առնելով նախակրթարանի հեռաւորութիւնը հայկական թաղերէ, իր բոլոր կարելիին ըրաւ, կեդրոնի մօտերը գտնելու դպրոցի յարմար եւ խոշոր շէնք մը որ կարելի ըլլար ծառայեցնել իբրեւ մանկապարտէզ եւ նախակրթարան։ Բայց հակառակ ամէն հոգսի եւ երկար տանջներու, ձախողեցանք։ Bernard du Boisի շէնքը, մասին տարիէ մը ի վեր կ'ուի, շատ զբաղեցուց մեզ։ վերջ ի վերջոյ անյաջող։ Այդ շէնքը շուտով ի ձեռին նենալու եւ հոն փոխադրելու յոյսով էր որ դպրոցական մուտին նախակրթարանը Stanislas Torrentsէն փոխադրինք Rue Eclipse մանկապարտէզի շէնքին մէջ որուն տէրը շէնքին մէջ որուն սրահը տախտակոմով դրանները վերածեցինք նախակրթարանի բաժիններուն մար, ու լաւագոյն կ'երթայ երբ մանկապարտէզի շէնքը էր մեր բոնած յարկաբաժինը հաւար, Ջատկուան արձակուրդէն օգտուելով, դուրը կոտրեց եւ մեր բոլոր գոյքերը՝ դրան, դաշնակ եւլն. փոխադրեցինք դուրս։ Դատարանով կարգադրեցանք 5—6 օրէն իրաւունք բերել եւ տիրանալ շէնքին դպրոցը վերաբանալ։ Դատը շարունակուի, եւ կը յուսանք իրերու ընթացքէն հաւաստի որ դատարանը մը ստանալ շէնքին կողմէն։

Այս տարի հազիւ պիտի նանք նոյն շէնքին մէջ մանկապարտէզը պահել, նախակրթարանը դարձեալ բանալով նիի շէնքին մէջ՝ 90 Rue Torrents։

Պ. Միհաս Ջերազի Թաղ — Այս տարի ապրիլին Մարսէյլի մէջ Պ. Միհրաղ։ Իբրեւ ազգային վարչութիւնս չէր կրնար տարբերութիւն իր թաղման համար, զանազանաւորելով հոն իրենք պերճախօս կը վկայեն մեր տնտեսին։ Ըստ սոյն հաղորդ մեր ընդհանուր մուտքը է 15 ամսուան մէջ, 212 մուտք ու նոյնքան ելք «մուտք»ի եւ թէ «ելք»

Թարգմանի խնդիր.— Թեան թուղթերու փոփոխառթիւ, վարչութիւնս տեսայն բոլոր դժուարութիւնները ժամանակաւորութիւնները կ'ենթարկուին մեր հայկ կիցները, տեղական լեզուի ծանօթ ըլլալով, համաձայնագրեցինք հետ կոչել մեր միայն հայ թարգման գործին համար։ Ապրիլ այդ պաշտօնին կանչեցինք Վահան Գուլումեան, որ պէս մեծ օգտակարութիւն բերաւ մեր նախիցներուն ու մեզ յուլիսի վերջը։

Մարդահամար.— Թիւնս տարեսկզբին ձեռնարկեց մարդահամարի գործողութեան— պանդոկները, նութիւնները— վիճակագրական ցուցակներու հետ մանրամասն հրահանգ-յայտարարութիւն թուղթերը լեցնելու դիւրութեան համար։ Առաջնորդուած դրով կը յուսայինք որ պիտի նանք յաջողիլ, բայց ցաւով է յայտնել թէ հազիւ 70 տանիք պատասխանեցին։ ցեալ մասը— դիտակից ցեալ մասը— դիտակից ոչ միայն չօժանդակեց, իր թուղթերն ալ չուզեց վերապահումին մէջ մնալ։ րեր իրենց դերը ունեցան Երկիր», «Սպագա», «Ձայն քաղաքական էնթրիկներ սան, այս այնքան պզտիկ այնքա՛ն անհրաժեշտ բերուր գործին մէջ։

Մեր գործունէութեան յական մասը այսքանով լով, կը ներկայացնենք թեական հաշուետուութիւնը ռանձինն հաշուեկշռով։ հոն իրենք պերճախօս կը վկայեն մեր տնտեսին։ Ըստ սոյն հաղորդ մեր ընդհանուր մուտքը է 15 ամսուան մէջ, 212 մուտք ու նոյնքան ելք «մուտք»ի եւ թէ «ելք»

ՅԱՕ ԴԱՇՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱՆ

(ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ)

Ընկ. Յաւ Դաշնակցութեան Վարչապետ ընկ. Ռուբէն Ռուբինեանի ելոյթը Ազգային Ժողովի նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 31-ին, ուշադրութեան առարկայ դարձուց Հայաստանի Հանրապետութեան ներկայ դրութիւնը, ինչպէս նաեւ ապագայ զարգացման հեռանկարները։ Ելոյթը ունկնդրուեցաւ մեծ հետաքրքրութեամբ։

Ընկ. Ռուբինեան նախ անդրադարձաւ Հայաստանի Հանրապետութեան ներկայ դրութեան, որ ինքնին ստեղծուած է Հայ Դատի ազատագրական պայքարի հետեւանքով։ Ան ըսաւ, որ Հայ Դատի ազատագրական պայքարը ունի երեք ուղղութիւն։ Առաջին ուղղութիւնը Հայ Դատի ազատագրական պայքարի ամենէն դժուարինն է, որովհետեւ ան կը պահանջէ ոչ միայն հերոսական ոգի, այլ նաեւ մեծ զոհողութիւններ։ Այդ ուղղութիւնը կը կազմէ Հայ Դատի ազատագրական պայքարի ամենէն կարեւոր մասը։ Երկրորդ ուղղութիւնը կը կազմէ Հայ Դատի ազատագրական պայքարի ամենէն դիւրինը, որովհետեւ ան կը պահանջէ միայն ոգի, առանց զոհողութիւններու։ Երրորդ ուղղութիւնը կը կազմէ Հայ Դատի ազատագրական պայքարի ամենէն կարեւորը, որովհետեւ ան կը պահանջէ ոչ միայն ոգի, այլ նաեւ զոհողութիւններ։

Ընկ. Ռուբինեան ըսաւ, որ Հայ Դատի ազատագրական պայքարի առաջին ուղղութիւնը կը կազմէ Հայաստանի Հանրապետութեան ստեղծումը։ Ան ըսաւ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան ստեղծումը ոչ միայն ոգի պահանջեց, այլ նաեւ զոհողութիւններ։ Ան ըսաւ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան ստեղծումը ոչ միայն ոգի պահանջեց, այլ նաեւ զոհողութիւններ։ Ան ըսաւ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան ստեղծումը ոչ միայն ոգի պահանջեց, այլ նաեւ զոհողութիւններ։

Ընկ. Ռուբինե

եթէ ընդունուի նախնական համաձայնութիւնը, Մ. Նահանգներու յածանաւերու ընդհանուր տարողութիւնը պիտի ըլլայ 340,000 թոն, իսկ անգլիականը՝ 40,000 թոն աւելի: Տակաւին ճշդուած չէ թնդանօթներու չափն ու թիւը:

Թուրքերը մակաւուն պիտի ուզեն

Երկար պրպտումներէ յետոյ, քէմալական կառավարութիւնը որոշած է օրինագիծ մը ներկայացնել Ազգ. Մեծ ժողովին, առաջարկելով որ բոլոր Թուրքերը որոշ մականուն, ընտանեկան անուն ունենան այսուհետեւ: Յայտնի է որ անհամար Մէհմէտներ եւ Ահմէտներ, Ալիներ եւ Իսմայիլ Հագգըներ կը վխտան Թուրքիոյ մէջ, ահագին շփոթութիւններ պատճառելով: Երբ օրինագիծը ընդունուի, հետաքրքրական պիտի ըլլայ իմանալ թէ Թուրքերը ի՛նչ հանճարեղ գիւտեր պիտի ընեն, իրենք զիրենք յատկանշելու համար... Մանաւանդ որ, գիւղերու եւ քաղաքներու անուններուն մէջ անգամ կ՚անճրկին, եւ համրանք չունին «Եէնի Քէօյ»ները, «Իսկիշէհիր»ները, «Գարատաղ»ները, «Տոմուզ Տէրէ»ները, «Օրթաքէօյ»ներն ու «Պէօյուքտէրէ»ները:

Միւս կողմէ, քանի որ մեր մէջ անգամ այնքան սիրո՛ւն մականուններ կան— «Գարնըեարըքեան», «Պրունսըզեան», «Փարմաքսըզեան», «Թահթապրունեան», «Զուգասըզեան» եւլն., կարելի է երեւակայել թէ ուր պիտի հասնին իսկական Թուրքերը:

Հետապնդում համալսարաններուն դէմ

Շաբաթ օր ձերբակալուեցաւ Վայեան Քութիւրիէ, համայնավար նախկին երեսփոխանը, որ կը փնտռուէր իբրեւ մեղսակից անցեալ օգոստոս 1ի ցոյցերուն եւ որուն դէմ ձերբակալման հրամանագիր հանուած էր: Ոստիկանութիւնը գտած ըլլալով անոր թաքստոցը, բազմաթիւ ոստիկաններ պաշարեցին տունը: Երիտասարդ մը յայտնեց թէ ինք վարձակալն էր եւ ուրիշ մարդ չկայ տունը· բայց ոստիկանները ներս մտան եւ գտան փախստականը, որ տակաւին անկողինն էր: Պ. Քութիւրիւիլ բանտ գնաց առանց դիմադրութեան:

Կիրակի օր ալ ձերբակալուեցաւ ուրիշ համայնավար վարիչ մը, Պ. Մոնմուսօ, ընդհ. քարտուղար Աշխատանքի կարմիր Դաշնակցութեան, որ նմանապէս կը փնտռուէր միեւնոյն ամբաստանութեամբ: Ձերբակալութիւնը տեղի ունեցաւ հետեւեալ պարագաներուն մէջ.— Այս օրերս տեղի կ՚ունենայ Աշխատանքի կարմիր Դաշնակցութեան ընդհ· ժողովը, դռնփակ: Ոստիկանութիւնը հսկողութեան տակ առած է հաւաքատեղին: Կիրակի իրիկուան ժամը 8ին, ժողովականներն նստեր էին Քլիշիի հրապարակը. փարթամ սրճարան մը, երբ երկու գաղտնի ոստիկաններ մօտեցան եւ պահականոց առաջնորդեցին մէկը, որ նոյն ինքն Մոնմուսօն էր:

Երկու կալանաւորներն ալ Սանթէլի բանտը փոխադրուեցան:

Թրխական թղթադրամի անկումը

Առեւտրական Սենեակը տեղեկագիր մը պատրաստած է Թրքական դրամի անկումի մասին, որուն գլխաւոր պատճառներէն մէկը ցոյց կը տրուի այն՝ թէ դրամատուները չափէն աւելի դրամ հրապարակ կը հանեն: Կ՚ըսուի թէ քանի մը միլիոն ոսկի դրամագլուխ ունեցող դրամատուն մը 40 միլիոն ոսկի առած է: Այսպէս, յիշեալ դրամատան կողմէ երկար պայմանաժամով տրուած վարկը, թղթադրամի հեղեղման պատճառ եղած է:

Շահակից շրջանակները մեծապէս հետաքրքրուած են այս տեղեկագրով եւ կարգ մը դրամատուններու տնօրէնները ըսած են թէ Առեւտրական սենեակին պիտի դիմեն, բացատրութիւն ստանալու համար:

Յարական գանձ մը Պելկրատի մէջ

Պելկրատի թերթերը կը գրեն թէ շէնքի մը նկուղին մէջ գտնուած է նախկին Փեթերսպուրկի Գրաւներու Դրամատան գանձը, որ կը պարունակէր ագաժանդներ, գոհարներ եւ ուրիշ թանկագին քարեր, աւելի քան կէս միլիառ տինար արժողութեամբ: Յեղափոխութեան օրերուն, Գրաւներու Դրամատունը խրիմ փոխադրած էր իր գանձը: Երբ ճերմակ բանակը քայքայուեցաւ, Վրանկէլի գինուորները միասին տարին գանձը, մինչեւ կատարօ: Զօրավարը յանձնախումբ մը կազմած էր, գանձը վարելու եւ հաշիւները պահելու համար: Յետոյ Պելկրատ փոխադրուեցաւ այս խոշոր հարստութիւնը, բայց ոչ մէկ դրամատուն ուզեց պահել այդքան գոհարեղէն: Ան ատեն, յանձնախումբը նկուղ մը վարձեց եւ դրամարկղի մը մէջ պահեց գանձը: Այս հարստութեան գոյութիւնը պիտի մոռցուէր, եթէ խումբ մը ռուս տարագիրներ պահանջած չըլլային հաշուեյարդարի ենթարկել զայն եւ արդիւնքով ռուսական դրամատուն մը բանալ: Վրանկէլի յանձնախումբը երբեք չէ ճանչցուած Նիկոլա մեծ-դուքսին կողմէ, որ կը մերժէր տարագիրներուն առաջարկը, առարկելով թէ այդ հարստութիւնը աւանդ է: Խնդիրը մեծ հետաքրքրութիւն շարժած է Պելկրատի մէջ:

Մուսոլինի կը ձառէ...

Ֆաշիստ կուսակցութեան ընդհ. ժողովին առջեւ, որ բացուեցաւ շաբաթ օր, Մուսոլինի յոխորտալից ճառ մը խօսեցաւ, փառաբանելով սեւ շապիկաւորներուն առաքինութիւնները եւ ուժը: Այս առթիւ յայտարարեց թէ ծրագիր մը պատրաստուած է, 500,000 հէքտար հող մշակելի դարձնելու համար և թէ անգործներու թիւը, որ 489,000 էր փետրուարի վերջը, իջած է 190,000ի: Շեշտեց թէ կուսակցութիւնը երթալով կը զօրանայ: 1,020.000 իտալացիներ արձանագրուած են «խուրձ»երուն մէջ, որոնց 93,095ը կին, 560,250ը երիտասարդական խումբերուն, 53,600ը դպրոցներուն, 25,440ը համալսարանական խումբերուն եւ 2212ը ուսուցչական խումբերուն մէջ:

Մուսոլինի ծանր խօսքեր ուղղեց իր քաղաքական հակառակորդներուն դէմ, գանոնք անուանելով ոչխարի հօտ: Ծաղրեց ազատութեան գաղափարը որ «գրաւոր պատրանք մըն է միամիտները խաբելու համար: Ալլեւս արժէք չունի 1789ի բանաձեւը: Ֆաշիստ վարչաձեւը անոր տեղ դրած է նոր բանաձեւ մը, — «հեղինակութիւն, կարգ-կանոն եւ արդարութիւն»: Ֆաշիստները յետադիմականներ չեն, այլ ոահահորդներ, կանխողներ, իրագործողները ընկերային եւ քաղաքական նոր կարգուսարքի մը: Սեւ շապիկներու յեղափոխութիւնը կրնայ հոչակել, Նափոլէոնի պէս. «Ահա՛ յիշատակարաններ որոնք լռութեան պիտի դատապարտեն զրպարտութիւնը: Ահա գանձ մը որ դարեր պիտի տեւէ:»

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ. ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արուարձանաց եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.Ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կըրլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ Եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՆԱԿԵԱՆի

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ՚ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUC)

ցիսուն հոգիանոց Ֆրանսական Ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Դին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, ժուռք 5 ֆր.: Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ցլորիա, Պաթիսթ, Սրահ, Արահան, Քոզմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի բոլոր մասնաճիւղերէն:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Օթոպիւս՝ AY կար տիւ Նորէն, AU Սէն Լազարէն, Թրամուէյ Բէփիւպլիքէն եւ իջնել Porte Picpus. Մէթրօ՝ Daumesnil:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

28 Սեպտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Էվիլ-Ջոլայի սրահը, 127—9 Rue Boileau. Կովկասահայ երգիչ-դերասաններ ՏԵՐ եւ ՏԻԿԻՆ Հայկ-Արծիւ կը ներկայացնեն՝

ԱՃՈՒՂ - ՂԱՐԻԲԸ

Օփերէթ՝ 6 արար 1 պատկեր, կազմեց՝ Հայկ-Արծիւ

կը մասնակցին տեղական լաւագոյն ուժերը

Տոմսերը կը վաճառուին բոլոր հայկական ճաշարանները

ԴԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

Հոկտեմբերին հրապարակ կ՚ելլէ

ԿԱՎՈՑԻ 1930Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Գին՝ 40 ֆրանք, Ամերիկա 2 տոլար: Մեծաքանակի համար զարիւրին 25 զեղչ: Ապսպրանքներու կէսը պէտք է կանխիկ դրկել:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

— կը փնտռեմ քրոջս աղջիկը Էրզրումի Զայկարա Թաղէն, Դաիճեկ Վարդունին Թոռը Վարդուհի Ապաճեան կամ Սարգիսեան, հօր անուն՝ Հաճիպապ, մօր անուն՝ Ադաւնի (ծնեալ փափազեան): Զինադադարին սկիզբները կը գտնուէր Մէրտինի որբանոցը: Կը կարծուի թէ ցունաստան կամ Սուրիա փոխադրուած է ուրիշ որբուհիներու հետ: Խնդացնել ցակոբ փափազեանի, 3 Rue Thouin, Paris (5e):

Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ ցունահայ Թերթերէն արտատպել:

— Զարշամպայի Դուրշունլու գիւղէն Գալուստ Պորզակեան կը փնտռէ իր հայրը Միհրան և հօրեղբայրը Ադամի Պորզակեան: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ A. Keosséian, 58 Ave. Augustin Dumont, Malakoff, (Seine), France.

Սուրիոյ Թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

— Կը փնտռեմ ժօրաքրոջս որդին Մարաշցի Հայկազ Էմիրալեան որ երկար ժամանակէ ի վեր կը գտնուի Փարիզ: Կը խնդրուի Մարաշի Հ. Միութենէն եւ զինքը ճանչցողներէն իր հասցէն իմացնել՝ Siranosian c/o Aram Kasbarian, 11 Rue du Sénégal, Paris XX.

— Վանայ Նարեկայ գիւղացի Թաշօ Մատոեան կը փնտռէ իր մօրեղբայրը Վանայ Բողոնիս գիւղացի Ստեփան, հօր անուն՝ Տէրմօ, եղբօր անուն Քէսրօ: Պատերազմէն առաջ մեկնած է Ամերիկա: Իմացնել՝ Պ. Պօղոս Սարեանի, 1bis Rouget de l'Isle. Choisy-le-Roi (Seine). France.

Կը խնդրուի արտատպել:

— Կը փնտռուի Եոզղատի Պէպէք գիւղէն Թաչիկ Սվազեան որ ասկէ քանի մը ամիս առաջ Պէյրութէն եկած էր Մարսէյլ իր աներձագին մօտ: Իմացնել՝ Avédis Kéchichianի, 13 Cité du Chemin de Fer, Décines (Isère), France.

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սէն - Ժէռոմի Թաղ. Խորհուրդը 18 Օգոստոս կիրակի օրուան հանդէսին մէջ ի նպաստ Մանկապարտէզի բացման կազմակերպած վիճակահանութեան տոմսերէն շահած են հետեւեալ թիւերը:

1018՝ փողկապ, 1003՝ երկու տուփ անուշ, 59՝ մէկ երկստանեակ թաշկինակ, 550՝ նապաստակ, 764՝ զոյգ մը ադաւնի, 10՝ ժիլէթ, 494՝ ժամացոյց, 638՝ մէկ շիշ լիքէօր, 153՝ մէկ շիշ շամփանիա, 146՝ թեւի կոճակ, 975՝ մէկ շիշ քոլոնիա, 856՝ կնոջ հովանոց, 1030՝ կնոջ ձեռնոց, 402 ծնկակապ, 1015՝ Անդրանիկի նկար, 67՝ անուշի տուփ, 421՝ մէկ զոյգ գուլպայ, 70՝ մէկ զոյգ կօշիկ, 172՝ գորգ, 719՝ հաւ, 1116՝ անկողնոց ծածկոց, 366՝ մէկ զոյգ կնոջ գուլպայ:

(կնիք)

ԵԹԷ կ՚ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e),

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմատիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօրատուար: Ախ ձամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12,

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւն ու ժամը | 2-14 ֆրանք

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Հացագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)

Téléphone-Trudaine 95.21

ՁԱՇԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷ՛Ք

BOULANT

ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Չետեւեալ չափաւոր գիներով

12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՁԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՍԱԿԱՐԱՆ

16 Սեպտեմբեր 1929

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,		L. St.	123.89
Տոլար,		Dollar	25.56
Մարք	100	Mark	608.50
Թրք. թղթ.		L. Trq.	12.25
Թրք. ոսկի		» » or	106.90
Մէճիտիէ		Médjidié	8.75
Լէվա	100	Léva	18.62
Տրախմի	»	Drachme	33.25
Լիր	»	Lire	133.65
Պելժ. ֆր.	»	Fr. Belge	71.10
Ջուից.	»	Fr. Suisse	492.75
Լէյ	»	Leï	15.15

ԱՐԺԵՒՈՒՂԹ

Եգ.ֆր.ֆոնս.	I Cr. Fonc. Eg.	2260.—	
»	II	»	1665.—
»	III	»	1650.—
Թուրքի երկթղ.	Lots turcs		82.—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջրային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ: Կ՚ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան:

Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, տաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:

Անթրըփրընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր ներուն ժամանութեան:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՋԱՇԱՐԱՆ VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ շարքինները, կազէլները եւ օփէրէթները՝ երգուած ճանրաճանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: Կ՚ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑՏԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի հիւանդութիւններ գէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Ծոցոտի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3. ԱՏՍՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷՒի) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No.

ՑՆՕՐԷՆ՝ Պ. ԱՆՏՐԻ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական տուգանքներ, տուեւտրական տուներու առուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ժիրանօս մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնութիւն ստացման խնդրագիրներ (ԱՆԻՏԱՒԻՐ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Ներգաղթութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

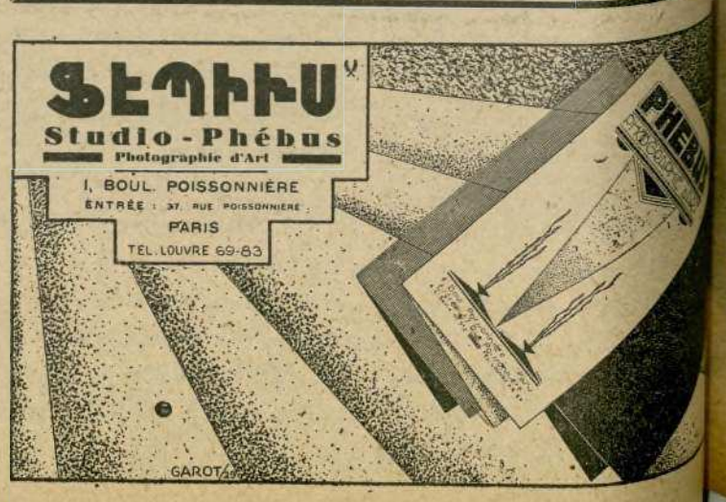
1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԿԱՐԻ

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ՚ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

18 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1062

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈՒՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Թուրքիայէն եկող-գացողները համաձայն են մէկ բանի մասին,— տարուէ տարի կը տկարանայ երկրին տնտեսական կարողութիւնը, կը ցամքին աղբիւրները: Ձեռնարկներ պակաս չէն: Կառավարութեան ուժն ու օժանդակութիւնն ալ իրենց կարգին: Բայց, ինչպէս դիտել կուտար «Մաթէն»ի աշխատակիցը, 800.000 քառ. քիլոմեթր տարածութեամբ երկիր մը չի կրնար վերաշինուիլ մէկ քիլօ գմրուխտով...

Էնկիւրի նորէն աչքերը յառած է դէպի Եւրոպա, ի խնդիր մեծագումար փոխառութեան մը: Եւ նոյնքան անձկութեամբ ու խոնարհութե՛մբ աչ ու ձախ կը դառնայ, պրպտումներ կը կատարէ, որքան իր գինակիցը, խորհրդային իշխանութիւնը, որ նոյն ցաւէն կը տառապի:

Երեւի լոյս չունենալով Անգլիայէն եւ Ամերիկայէն, կը փորձէ սիրաշահիլ Ֆրանսան: Բանգէտներ կը պնդեն թէ Թուրքիա յայտնապէս տեղի տուած է Սուրիոյ սահմանավէճի եւ դարակից խնդիրներու մէջ, գետին պատրաստելու համար մեծ փոխառութեան մը:

Անշուշտ ա՛յս է պատճառը որ, Ֆրանսայի դրամատիրական օրկաններն ալ պարբերաբար քննութիւններ կատարել կուտան Թուրքիոյ մէջ կամ շուրջը: Դրամագլուխը վախկոտ է. ոչ միայն ապահովութիւն կը պահանջէ, այլեւ հաստատուն կարգուսարք: Դրամատէրը՝ շատ աւելի վախկոտ, մանաւանդ երբ հարցը Թուրքիոյ կը վերաբերի: Վերջին տարիներու ընթացքին, բազմաթիւ օտար ընկերութեանց հետ, հաշուեյարդարի ենթարկուեցան կամ սահմանափակուեցան նաեւ դրամատուներ: Մինչդեռ, տարբեր պարագաներու մէջ, նոր մանաձիւղեր պիտի բացուէին:

Կարելի պիտի ըլլա՞յ անհրաժեշտ փոխառութիւնը ստանալ Ֆրանսայէն: Դժուար է պատասխանել: Ֆրանսացի դրամատէրը շատ աւելի պահպանողական է, քան Ամերիկացին կամ Գերմանացին:

Միւս կողմէ, քաղքենի — դրամատիրական թերթերը, հակառակ իրենց փաղաքշական խօսքերուն, տակաւին չհրատարակեցին ո՛ր եւ է լուրջ ուսումնասիրութիւն, որ վստահութիւն ներշնչէր տնտեսական ձեռնարկներու համար:

Մնաց որ, Եւրոպան կը խուսափի մեծ գումարներ շարժման մէջ դնել Թուրքիոյ մէջ, քանի այդ երկիրը կը գտնուի խորհրդային իշխանութեան շուքին տակ: Թուրքիոյ համայնավարներուն հետապնդումը չի նշանակեր թէ քէմալապետութիւնը բոլորովին անկախ է Մոսկուայէն: Ամէն անգամ որ բարդութիւն մը ծագի, Էնկիւրի չի վարանիր խորհուրդ հարցնել ռուսական դեսպանին, ի հարկին մինչեւ կեդրոն դիմելով: Այդպէ՞ս դրուեցան Թուրքեւռուս գործակցութեան եւ գինակցութեան հիմերը: Հարս-կեսուրի վէճեր միշտ ալ կրնան ծագիլ, բայց անփոփոխ կը մնայ հիմնական իրողութիւնը մը,— Այսօրուան Թուրքիան եւ Ռուսիան գիտակցօրէն եւ ամուր կապերով միացուցած են իրենց ճակատագիրը, եւ ճիշդ ատոր համար ալ, մերձեցման փորձեր կատարելով, աշակցութիւն խնդրելով հանդերձ, միշտ խոյս կուտան յանձնառութիւններէ՝ հանդէպ եւրոպայի: Կը խուսափին, մանաւանդ, Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Գիտենք որ Թուրքերը կէս ճամբան մնալու սովորութիւն չունին, մանաւանդ երբ կոտորելու, թալանելու, հրապուրելու կամ ղրամ կորզելու խնդիր կայ:

Այս փոխառութեան հարցին մէջ ալ, անոնք դիմած են բազմաթիւ միջոցներու: Միայն մէկը յիշած ըլլալու համար, ըսենք թէ Պոլսէն ֆրանսացի օրագրող մը ղրկեր են Փարիզ, որպէսզի «անուշէ» կարեւոր օրկանները...

Ինչո՞ւ չէ. ո՞ր օրուան համար են արդէն «կարեւոր օրկանները», մանաւանդ մեծ ոստաններու մէջ: Վարձու սիւնակներ՝ որքան կ'ուզես: Ծախու գրիչներ,— աչքդ գոցէ եւ բռնէ:

Ինչ փոյթ, եթէ գլխիվայր շրջուին իրողութիւնները, կամ թէ մէկ օրուան հրատարակութիւնը հակասէ միւս օրուան յօդուածին:

Միեւնոյն ատեն, Թուրքերը թեւ մըն ալ երկարած են դէպի Ամերիկա, որ ասպարէզ կը փնտռէ վիթխարի միլիոններ տնօրէնելու համար, բայց կը խրտչի նոյն պատճառներով:

Թուրքիա մնացած ամերիկեան միսիոնարներն ու առեւտրականները, եւ հայկական սարսափներէն յետոյ հայրենիք վերադարձած Ամերիկացիներէն շատ շատերը փայլուն օրեր կը գուշակեն Թուրքիոյ, հետեւաբար եւ ամերիկեան դրամագլուխին համար: Այնտեղ ալ, ինքնամատոյց մամուլը հաճութեամբ կը տրամադրէ իր սիւնակները, գետին պատրաստելու համար:

Եւ սակայն, անօթի է Անատոլուի գիւղացին, եւ աւերակ ու ամայի՝ երկիրը:

Երկրին կենսական երակները կը քամէ օրուան իշխանութիւնը, պահելու համար հզօր բանակ մը որ իր բուն խարիսխն է, եւ նոյնքան բազմութիւն մը մեծ ու պզտիկ պաշտօնեաներու կատարեալ աւար, հակառակ զուիցերիական օրինագրքին:

Ահա թէ ո՛րն է բուն ժղաւանջը:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՈՌՅՈՒԱԹ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

«Յուսաբեր» դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (6 սեպտ.).

— «Ինչպէս շատ մը ուրիշ կարեւոր հարցերով, չենք հետաքրքրուած նաեւ հայ երիտասարդութեան կազմակերպութեան հարցով:

Հայ երիտասարդը կը մեծանայ վայրի ծաղիկի մը պէս, ինքն իր գլխուն: Այս է պատճառը որ իր հանրային գործունէութեան տեւողութիւնն ալ, ծաղիկի մը կեանքէն աւելի չէ: Ցաճախ կը կազմուին երիտասարդական միութիւններ, բայց շուտով կը քայքայուին, հանրային անտարբերութեան հետեւանքով: Եւ երիտասարդը, հանրային գործունէութեան իր առաջին քայլին, առաջին ոգեւորութեան մէջ իսկ, վիրաւոր կ'իյնայ, կը յուսահատի ու, հարկադրաբար, կը մտածէ իր մասին, փոխանակ մտածելու հասարակութեան մասին:

Ջենք գիտեր երիտասարդական միութիւն մը, որ գոնէ իր գործունէութեամբ, իր ջանքերով ու ձեռնարկներով դպրոց մը պահէր հայ մանուկին համար, արհեստանոց մը՝ հայ գաղթականներուն համար. չգիտենք գրական-գեղարուեստական միութիւն մը, որ իր ջանքերով հրատարակչական ճեպյուն ու արժէքաւոր ձեռնարկ մը հիմնէր, հայ հեղինակի մը ցրուած ու թանկագին գործը հաւաքէր:

Հակառակ այս ամէնուն, սակայն, ունինք երկու կազմակերպութիւններ՝ որոնք պատկերը յեղաշրջելու կոչուած են, եթէ գիտնանք գուրգուրալ անոնց վրայ: Անոնցմէ մէկը՝ Չափահաս Որբերու միութիւնն է, որ գաղութէ գաղութ ցանց կը նետէ, կը կազմակերպուի եռանդով ու կը տոգորուի ազգային առողջ ոգիով:

Որբերու միութեան կողքին՝ փրկարար դեր մը կատարելու կոչուած են նաեւ մարզական միութիւնները, պալքաներէն մինչեւ Ֆրանսա եւ Եգիպտոս: Անոնք կրնան փրկել հայ երիտասարդութիւնը ոչ միայն ֆիզիքապէս, այլեւ բարոյականով ու ազգայնօրէն: Անկարելի է չխանդավառուիլ այս մարմնով առողջ, կայծկլտուն աչքերով եւ արձուն ոգիով երիտասարդներու խիտ շարքերով»:

ՔԱՐ ԱՆՑԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պէյրութի առաջնորդ եղիշէ եպիսկ. գաղթականներու տեղաւորման յանձնախումբին ներկայացուցիչ Պ. Պիւրնիէի դիմելով, օժանդակութիւն խնդրած է կարգ մը անկար ընտանիքներու համար, որոնք միջոց չունին փոխադրուելու վրանաքաղաքէն:

«Ազդակ»ի յիշածնուն, Պ. Պիւրնիէ իրրեւ պատասխան, ցաւ յայտնած է որ Հայերը ամէն ակնկալութիւն եւ օգնութիւն կը սպասեն օտարներէն, մինչդեռ հայ հարուստները եւ հայ բարեգործական միութիւնը բոլորովին անմասն եւ անտարբեր կը մնան: Ան մասնաւորապէս ցաւ յայտնած է բարեգործականին որ ցարդ միայն 400 ոսկիի նուիրատուութիւն մը ըրած է ամբողջ Սուրիոյ հայ գաղթականներու տեղաւորման գործին համար: Առաջնորդը այս պատասխանը ստանալէն վերջ, անմիջապէս դիմում կատարած է բարեգործականի եգիպտոսի շրջ. յանձնախումբին եւ փարիզի կեդր. մարմնին եւ խնդրած որ 2 300 ոսկիի գումար մը ղրկեն ի նպաստ անկարող ընտանիքներու տեղաւորման գործին, որուն եռապատիկը տրամադրել խոստացած է Պ. Պիւրնիէն:

Եգիպտոսէն ստացուած նամակը կը մերժէ այս դիմումը, յայտնելով թէ եւ աւելորդ գումար մը չունին այդ նպատակին յատկացնելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Գաղտնի պայմանագիր Թուրքիոյ հետ

Պէյրութի «Լիտ էլ ձէտիտ» արաբերէն թերթը կը գրէ սեպտ. 6ի թիւին մէջ՝

— Թէեւ մարզպանութիւնը մամուլին չհաղորդեց Թուրքեւֆրանսական պայմանագրութեան կէտերը, բայց մեր սեփական միջոցներով կը յայտնենք թէ հետեւեալ պայմանները կնքուած են.

1.— Երկու կողմերն ալ պարտաւոր պիտի ըլլան յանձնել մէկ երկրէն միւսը ապաստանող ոճրագործները՝ մանաւանդ աւազակութեամբ պարապող եւ սահմանին անդորրութիւնը խանգարողները երկու կողմէն ալ ծանր պատիժներու պիտի ենթարկուին:

2.— Կողմերէն որեւէ մէկուն ցուցմունքին վրայ, կասկածելի կամ ընասակար տեսնուած անձը կամ անձերը պիտի ձերբակալուին եւ աքսորուին:

3.— Սահմանամերձ շրջանները գինաթափ պիտի ըլլան:

4.— Երկու կողմերէն նշանակուած Սահմանային յանձնախումբ մը տարին երկու անգամ ժողով գումարելով, պիտի հսկէ այս պայմաններու գործադրութեան:

Թրքական թղթադրամի զեղծումները

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն թէ թղթադրամի փոխանակութեան առթիւ երեւան հանուած գեղծումի խնդրին քննութիւնը կը շարունակուի Պոլսոյ մէջ: Այս խնդրին համար բազմաթիւ անձեր հարցաքննուած են: Ինչպէս յայտնի է, փոխանակութեան առթիւ երեւան հանուած բացը 600,000 ոսկի է. ասոր վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ այրած, պատռուած եւ որ եւ է կերպով կորսուած անհաշիւ թղթադրամները: Այնպէս որ, բացը քանի մը միլիոն ոսկի կը գնահատուի:

Արտաքին գործավարութեան իրաւագէտ խորհրդականը այս խնդրին մէջ պատասխանատու նկատած է Հանրային Պարտքի «բարոյական եւ իրաւական անձնաւորութիւնը»:

Առաքելեան ու պարսկերէնի վերացումը

Արաբերէն եւ պարսկերէն դասերը վերցուած են Թրքական դպրոցներէն: Թուրքերէնի մէջ գործածուած արաբերէն եւ պարսկերէն բառերու մասին քնաւ բացատրութիւն պիտի չտրուի, այլ այդ բառերը Թուրքերէնի պէս պիտի գործածուին, Թուրքերէն քերականական կանոններուն ենթակայ ըլլալով:

Այս լեզուներու վերացումով, գրականութեան պատմութեան դասն ալ կարեւոր փոփոխութեան մը կ'ենթարկուի: Գրականութեան պատմութիւնը պիտի աւանդուի Թանզիմաթէն ասդին շրջանին մասին միայն: Անկէ առաջուան շրջանը քնաւ չպիտի յիշուի:

Ջնջուած արաբերէն եւ պարսկերէն դասերուն տեղ գերմաներէն ու անգլերէն պիտի աւանդուին:

Նոր տագնապ Ժընեւի մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովի նոր տագնապի մը մատնուած է, ճիշդ այնպէս ինչպէս պատահեցաւ Լա Հէյի ժողովին: Դարձեալ անգլիական պատուիրակ մըն է որ «կը Թորփիլահարէ» սպառազինութեանց կրճատման յանձնաժողովին աշխատանքը: Երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, Լորտ Սէսիլ ժողովին ներկայացուց բանաձեւ մը, որ գարմանք պատճառեց եւ կը համարուի «վտանգաւոր» խաղ մը՝ մասնաւորապէս Ֆրանսացիներուն կողմէ: Յանձնաժողովի նախընթաց գումարումներու ընթացքին, որոշ գետին պատրաստուած էր ցամաքային եւ օդային զինաթափութեան մասին: Անգլիոյ պահպանողական կառավարութիւնը, անցեալ ապրիլին, ընդունած էր թէ պարտաւորիչ գինուորութիւն ունեցող ցամաքային երկիրները կարելի չէ միեւնոյն գծին վրայ դնել այն երկիրներուն հետ որոնք ազգային բանակ չունին: Այս առթիւ որոշ գիծեր եղած էին Ֆրանսայի: Մ. Նահանգներու պատուիրակն ալ ընդունած էր այս տեսակէտը եւ կը սպասուէր նաեւ այլ ազգերու սպառազինութեանց կրճատման ծրագրին, իրական գինաթափութիւն մը հաստատելու համար: Եթէ դեկտեմբերին գումարուի ծովային հինգ պետութեանց ժողովը եւ յաջող ելքի յանգի, փետրուարին կամ մարտին գինաթափութեան յանձնաժողովն ալ պիտի կրնայ իր վերջնական ծրագիրը ներկայացնել եւ այնատեն ժամանակ եկած պիտի ըլլար գումարելու պաշտօնական խորհրդաժողովը:

Արդ, Լորտ Սէսիլ վերի վայր շրջեց ամէն բան, իր նոր բանաձեւով, որ կ'առաջարկէ հետեւեալ հրահանգները տալ գինաթափութեան յանձնաժողովին՝— 1. Միեւնոյն սկզբունքները գործադրել, զեղչելու եւ սահմանափակելու համար ցամաքային, ծովային եւ օդային ուժերու թիւը եւ մթերքը: 2. Սահմանափակել բանակներու թէ թիւը եւ թէ մարզանքի ժամանակաշրջանը: 3. Միջազգային մարմնի մը հակակշռին ենթարկել դաշնագրին գործադրութիւնը:

Կը կարծուի թէ Լորտ Սէսիլ ինքզինքը կապուած չզգար նախորդ յանձնառութիւններով եւ աշխատաւորական դահլիճին տնօրէնն է որ յառաջ կը քշէ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԵՐԵՔ ՄԻԼԻՈՆ ՀԱՅԵՐ ՀՐԵԱՅ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՆ...

Երջող լուրի մը համաձայն, Արարատ-Սիոն ընկերակցութեան ղեկավարները վարշաւիա գացած եւ այցելութիւն տուած են տեղին հրէական հաստատութեանց, ուսումնասիրելու համար թէ ի՞նչ կերպով կարելի պիտի ըլլայ Արարատ-Սիոնի երեք միլիոն հայ անդամները կապել «Մովսիսականութեան», այսինքն մեր լեզուով՝ հրեայ դարձնել:

Նախ, չհարցնենք նոյնիսկ թէ ուրկի՞ց բուսաւ այս Արարատ-Սիոնը, որ 3 միլիոն անդամ ունի եղեր...

Եթէ իրօք կայ եւ կը գործէ, ալ ի՞նչ պէտք կը ծնայ հայ անունը կրելու: Պարզապէս, Հայերը ասկից յետոյ Թող կոչուին Արարատ-Սիոնականներ, քանի որ բոլոր Հայերը, ներկայիս ապրողները՝ իրենցմէ գալիք 3 4 սերունդներով՝ անդամ են այդ միութեան: Այս կերպով գոնէ նորանուն ազգ մը երեւան եկած կ'ըլլայ եւ իբր նորութիւն՝ աւելի հետաքրքրութիւն եւ համակրանք կը ստեղծէ իր շուրջ եւ Թերեւս, ո՞վ գիտէ, հայ անունին կապուած անէծքը ատով կը փակուի:

Իսկ եթէ նման ընկերակցութիւն մը գոյութիւն չունի՝ իրեն վերագրուած նպատակով, չփութանք անմիջապէս հերքել: Պահ մը մտածենք եւ եթէ կրնանք օգուտ մը յուսալ անկից, մենք մեր ձեռքով հիմնենք:

Ուրեմն: Որոշենք հաստատել Արարատ-Սիոն ընկերակցութիւն մը: Նպատա՞կ: Հրեայ դարձնել բոլոր Հայերը:

Բայց Հայերը ի՞նչ օգուտ կը սպասեն ատկից:

Ամէնէն առաջ, «հայ» անիծապարտ անունը պիտի մոռցուի: Մէկ:

Պիտի կրնան հրէական հսկայ հարստութենէն օգտուիլ: Երկու:

Պիտի կրնան վերջապէս, ազգային օճախ մը ունենալ, վաւերական եւ իրական՝ Պաղեստինի մէջ: Երեք:

Իրրեւ նորաղանդ հրեայ, աւելի մոլեռանդ քան հինները, գինիէ դարձած քացախի պէս կծու, պիտի պաշտեն Եհովան՝ վրէժի աստուածը եւ իբր նախկին Հայ՝ պիտի կրնան ազատօրէն յանձնուիլ վրէժխնդրութեան գոհացումներուն, հանդէպ Թուրքերուն: Ցորս:

Եւայն, եւայն: Չինգ, վեց:

Բայց սիա, հայ մնանք՝ թէ հրեայ դառնանք, միշտ մեր վրայ պիտի մնայ ինչ որ դարերէ ի վեր մեր բախտն է,— ջարդը:

Հոս պիտի ջարդուինք իրրեւ Հայ, հոն՝ իրրեւ Հրեայ:

Կ'արժէ՞ ուրեմն անուն ու կրօնք փոխել՝ ջարդուելու համար Արաբներէ, երբ արդէն, գոնէ վարժութիւնն ունինք Թուրքերէն ջարդուելու:

ԹԱՐՏՈՑ

ՄՈՍԿՈՒԱՅէն կը հեռագրեն թէ մրսը քարդով բաժնելու դրութիւնը պիտի շարունակուի ամբողջ ձմեռը:

ԻՍԼԱՆԴԱՅի դատականնախարարը, որ ժընեւ կը գտնուի, յայտարարեց թէ իր երկիրն ալ մաս պիտի կազմէ Ազգերու Դաշնակցութեան, 1930ին: Այդ առթիւ պիտի տօնուի կղզիին հազարամեակը:

ԿԱՄՈՒՐՋ ՀԱՐՑԵՐ

Մ. Ֆրանսիայի մեծագույն գրողներից մեկը՝ Ալեքսանդր Դյումա հայրը, ծնվել է 1802 թվականին Վիլլե-Կոտրե քաղաքում, որը գտնվում է Փարիզից 75 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Նրա հայրը՝ Թոմաս Դյումա Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գեներալ, հայտնի զորավար։ Նա ծնվել է Սան Դոմինգո կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Անտուան դը լա Պայետրի, եղել է գնդապետ։ Ալեքսանդր Դյումա հայրը ծնվել է Հայիթի կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գնդապետ։ Ալեքսանդր Դյումա հայրը ծնվել է Հայիթի կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գնդապետ։

Ալեքսանդր Դյումա հայրը ծնվել է Հայիթի կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գնդապետ։ Ալեքսանդր Դյումա հայրը ծնվել է Հայիթի կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գնդապետ։

Մ. Ֆրանսիայի մեծագույն գրողներից մեկը՝ Ալեքսանդր Դյումա հայրը, ծնվել է 1802 թվականին Վիլլե-Կոտրե քաղաքում, որը գտնվում է Փարիզից 75 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Նրա հայրը՝ Թոմաս Դյումա Դավի դը լա Պայետրի, եղել է գեներալ, հայտնի զորավար։ Նա ծնվել է Սան Դոմինգո կղզում, որտեղ նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Անտուան

Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՏԱՇԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի օրը Ռոպէռտսոնի մէջ տեղի ունեցաւ Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի Մասնաճիւղին դաշտահանդէսը, ի նպաստ երկունքի ընթացած տեղը շատ գեղեցիկ էր. ամֆիթեատրոնաձեւ պարտէզ մը, ծառերու վրայ հաստատուած տաղաւարներով, ուր ցորեկին տեղէին գրաւեր էին հայ ընտանիքներ եւ երիտասարդներ, ընթրելով ու պարձանալով։ Ժամը 3ին սկսաւ հանդէսը։ Օրուան բանախօսը պ. Ե. Ցէր Ընդրէասեան ի վիճակի էր լսելով խօսելու, խնդրեց ուրիշ անգամ կատարել իր բանախօսութիւնը։ Երկունքի խմբագիրը խօսք առնելով ըսաւ.

— «Երկունքի նպատակն է ժողվել Զ. Ե. Ո. Միութեան գաղափարները, միացնել բոլոր ոյժերը, պատրաստելու համար վաղուան սերունդը, միայն որուն է կապուած հայ ժողովուրդին ճակատագիրը։ Վերջապէս ատեն է, որ մտածենք երիտասարդ միտքերը եւ ուժերը կանչել ազգային գործերու գլուխը։ Մեր արդի կացութիւնը կը նմանի այն քանակին, որ Եգիպտոսի անապատներուն մէջ կը հալածուէր դէպի ծով, եռաբեր թշնամին, առջեւը ծով։ «Ցաղթութեան ճամբէն զատ ուրիշ միջոց չկայ» կը պոռար հրամանատարը Զ. Ե. Ո. Միութեան եւ երկունքի նպատակն է, ազգային այս գիշերին մէջ, քալե՛լ գէպի յաղթանակ ճեղքելով ճահկատը»։

Ցետոյ եղան արտասանութիւններ եւ երգեր։ Ցիշենք Հ. Պաճառեանի արտասանութիւնը (Սիամանթոյէն), Օր. Ազաւնիի երգը («Մայր Արաքսի»), Օր. Սիրվարդ Սրապեանի երգը («Դըլէ Եաման»), Տիկ. Ալիս («Սիրուն Պանիչակ»), Օր. Շիրինեան (արտասանութիւն)։

Խնդավառութեան ընթացքին շատեր բաժանորդագրուեցան եւ նուիրատուութիւններ ըրին «Երկունք»ի։ Պ. Մայիսեան մինակը 9 տարեկան բաժանորդ արձանագրուեցաւ։ Ջէյթունցի Պ. Եզեկիէլեան 300 օրինակ նկարներ նուիրեց Ջէյթունի կեանքէն, հասոյթը «Երկունք»ի։ Ցետոյ աճուրդի դրուեցաւ գորգ մը, որուն լիառատ մասնակցեցաւ Պ. Մայիսեան, չափահաս որբ մը։ Աճուրդը հասաւ 970 ֆրանքի, եւ ընկեր Սինկէրեան 100 ֆր. միանուագ վճարելով ստացաւ գորգը։ Օ. Շիրինեան, որ ազատագրուած որբուհին է Զ. Ե. Ո. Միութեան, արդէն ինքնապահ դարձած՝ մասնակցաւ աճուրդին։ Մեծ մասով որբեր էին նոքա, որ նուէրներ բերին Միութեան։ Գիշերը սկսան պարերը եւ հրաւառութիւնը։ Դժբախտաբար, քանի մը հոգի, որոնց հետ ծաղրածու նուագածուն, գինովցած ոգեցին խանգարել կարգը։ Որբերը շատ գաւ զգացին, որ անճոռնի բարքեր խանգարել փորձեցին պայծառ եւ հաճելի մթնոլորտը, հակառակ կազմակերպիչներուն արի եւ պաղարիւն կեցուածքին։

Ն.

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՆԵՐ

Կիրակի օր իր կեդրոնատեղիին մէջ իսկ, բացուեցաւ Աշխատանքի կարմիր Համաձայնակցութեան համագումարը (G. G. T. U.)։ Թաղապետական բոլոր սրահները ուր համաձայնակցութիւնը ուզեր էր իր նիստերը գումարել, մերժուեր էին։

Իսկ յառաջիկայ երեքշաբթի օր ալ, Աշխատանքի ընդհ. համաձայն, ռենդիկաները պէտք է անկախ ըլլան քաղաքական կուսակցութիւններէն։

Այս կարմիր սենդիկան հետզհետէ աւելի կ'իյնայ համայնավարներու ազդեցութեան տակ եւ յաճախ կը գործէ իբր անոր մէկ թեւը։ Այս պարագան կը խրտչեցնէ նաեւ կարմիր աշխատաւորականներու մէկ մասը, որ կը ջատագովէ յեղափոխական սենդիկալիսմը։ Մէկ քանին ասոնցմէ (անիշխանական ձգտումով) բաժնուած եւ կազմած են Ցեղափոխական սենդիկալիստներու ընդհ. դաշնակցութիւնը, որ մօտաւէն նոյնպէս, համագումարի կը նստի։ Կարմիրներու վերջին համագումարին փոքրամասնութիւնը (Պօրտօ, սեպտ. 1927) աւելի ուժեղացած երեւան կուգայ. կազմուած է տարբերով որոնք կը պահանջեն սենդիկաներու բաժանումը համայնավար կուսակցութենէն։ Ահա այս փոքրամասնութեան գոյութիւնն է որ տենդոտ մթնոլորտ մը կը ստեղծէ կարմիր համագումարին մէջ եւ որ կրնայ մինչեւ խզում ու պառակտում երթալ։ Առաջին նիստին մէջ իսկ, բախումը ծայր տուած է աննշան խնդրով մը, Ցանձնախումբերու կազմութեան առթիւ։

Առանց ասոր իսկ արդէն, կարմիր սենդիկաներու վիճակը փայլուն չէ։ Անդամներու թիւը նուազած է, այնքան որ նիւթական տեղեկագրէն կարելի չըլլար յստակ գաղափար մը կազմել անոր թուական ուժին վրայ եւ այս պարագան, փոքրամասնութիւնը մատը կը փաթթէ յարձակելու համար դիւանին վրայ։

ՅԵՏՊԱՏԵՐԱԶՄԵԱՆ ՖՐԱՆՍԱՆ

Գնդապետ Լինչ հրապարակ հանեց աշխարհի քաղաքական ապագան ուսումնասիրող գիրք մը, Rosy Fingers, (Վարդաղոյն Մատներ) ուր ամբողջ գլուխ մը յատկացուցած է Ֆրանսայի։

— Պատերազմը կ'ըսէ հեղինակը վերականգնացուց Ֆրանսան եւ ծերութեան նշաններ ցոյց տուող կազրի մը մէջ հոսեցուց կորովի աիւղը։

«Ֆրանսացիները կրցան գոյց տալ թէ գաղղիական ցեղը բան չէր կորնցուցած իր քաջութենէն եւ յանգգնութենէն։

«Գալով այն եղանակներուն, որոնցմով Ֆրանսա հիմա կը փորձէ իր դիրքը պահպանել Եւրոպայի մէջ, աւելի բարդ են քան այն շրջանին, երբ Ֆրանսա գլխաւորաբար կը կռթնէր Գերմանիոյ համակարտ Ռուսիոյ խաբուսիկ գործութեան վրայ։ Լեհաստանի եւ Փոքր Համաձայնութեան հետ կնքած դաշնակցութիւնը, անշուշտ, երաշխիք մը պիտի ըլլայ. սակայն մը համար։ Բայց ներկայիս, Եւրոպայի մէջ չկայ իսկապէս հաստատուն հաւասարակշռութիւն մը։»

Ուրիշ հատուածի մը մէջ հեղինակը դէմ առ դէմ կը դնէ Անգլիան եւ Ֆրանսան։

— Երբ 1918ին, կրակի վերջին հարուածը պայթեցաւ, փոխադարձ համագործակցութեան եւ խանդավառ ընկերականութեան ոգին որ կար երկու երկիրներուն միջեւ, պահ մը այնպէս թուեցաւ թէ փոխհասկացութեան կ'ենթարկուի։ Անգլիոյ համար, պատերազմի նպատակներէն մէկը յաջողած էր, որովհետեւ, ծովային առեւտրական ճամբաներու վրայ գերակշռութեան տեսակէտով Գերմանիոյ անունը ջնջուած էր մրգակիցներու ցանկէն։

«Կը մնար ապահովել որ Ֆրանսա չհասնի նման դիրքի մը։

«Աւարի բաշխման գործին մէջ, Անգլիա առաւ առիւծի բաժինը, իսկ Ֆրանսա՝ թէեւ աւելի հարուստ՝ Ալսաս-Լորէնի ստացման եւ արեւելեան սահմանագլուխին վրայ, տեւական սպառնալիքի մը վերացման հետեւանքով, սակայն կը մնար տէրը ուժասպառ բանակի մը, երկրորդ կարգի ծովային ուժի մը, պարտքերու զարհուրելի բեռով մը։

«Երկու երկիրներու միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները պաղեցան եւ լաւագոյն դիրքերը ապահովելու իրենց տեսական փորձերուն ընթացքին, մեր պետական մարդերը հակառակեցան Լհհաստանի, Եուկոսլաւիոյ եւ օժանդակեցին Իտալիոյ»։

Գնդապետ Լինչ համոզուած է թէ նկատի ունենալով Եւրոպայի անկայուն կացութիւնը եւ Ամերիկայի մեծ ապագան, Ֆրանսա իր փրկութիւնն ու ապահովութիւնը պիտի գտնէ Ափրիկէի իր գաղթաշխարհներուն մէջ։

Դ Է Պ Ի ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԲԱՐՋՈՒՆՔՆԵՐԸ

Վրաստանի աշխարհագրական ընկերութեան գիտական յանձնախումբը Թիֆլիսէն մեկնած է դէպի կովկասեան լեռնաշղթան, անոր կեդրոնական եւ արեւմտեան գագաթները բարձրանալու մտադրութեամբ։

Արշաւախումբը կը բաղկանայ 23 անձերէ (որոնց 6ը կին)։ Անոնց մէջ կան երկրաբաններ, բնագէտներ, բժիշկներ, եւլլին։

Արշաւախումբին աշխատանքները պիտի շարժանկարուին։

Արշաւախումբը ճամբայ ելած է հինգ հազար մեդր բարձրութիւն ունեցող գագաթները եղլելու նպատակով։ Իր հետազոտութիւններուն ընթացքին, արշաւախումբը կը հանդիպի երեք օտար ուսումնասիրական խմբակներու, (2 գերմանական, մէկ իտալական) որոնք արդէն կովկասեան լեռնաշղթային վրայ են։ Եւրոպական խմբակներու ուսումնասիրական եղանակին ծանօթանալու համար, վրաց խումբը մտադիր է գագաթներէն մէկ բարձրանալ Իտալացիներուն ընկերակցութեամբ։

Ուսումնասիրութեան ընթացքին, որ կը տեսնէ մէկը ամիս, արշաւախումբը ռադիոյի կապ պիտի հաստատէ Խ. Միութեան եւ բոլոր երկիրներու հետ։

ԹՈՒՐՔԻԱ

(Քաղուած Թուրք Թերթերէն)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀՈՂԸ

«Իգտամ» կը գրէ թէ խորհրդային Ռուսիայէն դուրս, եւրոպական ոչ մէկ երկիր Թուրքիոյ չափ ընդարձակ է, ինչպէս ցոյց կուտայ հետեւեալ ցանկը.

	Քառ. քիլոմեդր
Անգլիա	228,198
Սպանիա	470,656
Իտալիա	309,940
Լեհաստան	388,390
Ռումանիա	294,244
Ֆրանսա	550,986
Շուէտ	470,493
Եուկոսլաւիա	248,986

Իսկ Թուրքիոյ տարածութիւնն է 762,736 քառ. քիլոմեթր. Այսքան ընդարձակ հող մը կրնայ 100 միլիոն հոգի սնուցանել։ Միայն թէ մեր հողը մինչեւ Եւրոպայի հողին չափ բարեբեր չէ։ Մասնաւորաբար մինչեւ Անատոլուն չոր է։ Երկրաբաններու հաւաձայն, Տաւրոսի լեռնաշղթայկնանդին գտնուող հողամասը նախապատմական շրջաններուն լիճ է եղեր։ Բայց եթէ երաշտ տեղերը զեղչենք, մնացածը նոր չէն մեծ է Ֆրանսայէն ալ։ Գերմանիայէն ալ։

Բնական հարստութիւններ ալ ունինք։ Հանքածուխ կայ, քարիւղ թերեւս կայ։ Միւս հանքերն ալ կան, թէեւ ոչ առատ։ Մէկ խօսքով, մեր հողը կրնայ ներկայի բնակչութեան հնգապատիկը կերակրել։

Նեղուցները, Թրակիան, արեւմտեան Անատոլուն, Սեւ ծովի եզերքը եւ Ատանայի շրջանը ետ չեն մնար ամէնէն բարեբեր երկիրներէն։ Եւ ամէնէն յառետնէ ենթադրութեամբ, մեր երկրին մէջ կայ 500,000 քառ. քիլոմեդր տեղ, որ եւրոպական հողերուն չափ հարուստ է։

Դժբախտաբար, մեր բնական հարստութիւնները գիտականապէս քննուած չեն։ Բիչ մը մութին մէջէն կը քալենք, չենք գիտեր մեր հարստութեան աստիճանը։ Մեր գրեթէ ամէն ըսածը ժամաւոր եւ ենթադրական է։ Մինչդեռ ուրիշներ գիտեն իրենց չշահագործած հարստութիւններն անգամ։ Մենք այս մասին դրամ չենք ծախսած եւ մեր ունեցած տուեալներով չենք կրնար այս գործը ընել։

Բայց եւ այնպէս, կրնանք ըսել թէ մեր երկրին բնակչութեան խտութիւնը վար չէ Պալքաններէն։ Այսպէս, Իզմիրի նահանգին խտութիւնն է 43, Այտընի՝ 28, Պալըքէսիրի՝ 29, Պրուսայի՝ 29, Զօնկուլտաքի՝ 35, Իզմիթի՝ 35, Մանիսայի՝ 27։

Իսկ Սեւ ծովի եզերքները շատ աւելի են Յունաստանի խտութենէն, որ 43 է։ Այսպէս, Տրապիզոն 63 խտութիւն ունի, Կիրասոն՝ 40։ Օրտու՝ 40, Րիզէ՝ 37, Սինոպ՝ 30, Սամսոն՝ 28։

Այս շրջանները Յունաստանի չափ մշակուած չեն, բայց անոնց բնակչութիւնը աւելի քիչ չէ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋ— Անցեալ օր հաշիւը տուեր էինք յունիսի կէսէն մինչեւ օգոստոսի վերջը 49 օրուան մէջ, ճամբաներու վրայ պատահած մահացու արկածներու զոհերուն։ Ընդի օր, 24 ժամուան մէջ 16 հոգի մեռած եւ 39 հոգի վիրաւոր զոհ գացած են գլխաւորաբար ինքնաշարժերու։ Շարժավարներէն շատերը կոխկռտելէ յետոյ իրենց զոհերը, փախած են։

ՄՈՌՈՒԱԾ ԷՋԵՐ

ՊԱՅՐԱՔՏԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԸ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆՈՐԱՎԷՊ)

Շաբաթներէ ի վեր կ'ըսուէր թէ իր հրամանովը գերեվարուած մեկներ էին երկրին ամէն կողմը գտնելու համար «խաթայի մը» յաւիտենական կոյս Տաճը՝ որ գերագոյն մտատիպարն էր ժամանակին հեշտասէր-ներուն եւ որուն գոյութեանը կը հաւատային այն ատեն։

Ցառաջդիմասէր բանակին հրամանատարը, Րումէլիի անվեհեր առիւծը՝ անձնական հարստութեանը պատճառով զերծ կը գտնուէր գեղծարարութեան կասկածներէն՝ որոնց ենթարկուած էին շրջապուրին միւս պարագլուխները։ Սակայն չէր կրցեր դժբախտաբար ինքզինքը պաշտպանել հնշտախնդիր ու գեղխ կեանքի հրապոյրներուն դէմ։

Արդիօք խոնարհ աստիճանէ գերագոյն կարողութեան բարձրացող անմշակ հերոսի մը՝ միջավայրին կեանքը իւրացնելու փափաքին պէտք է վերագրել այս երեւոյթը, թէ կիզիչ եռանդին որ իր խառնուածքին ծուծն էր եւ բոլորանուէր ընդգրկել կուտար իրեն ամէն յարուց՝ ուվա-յելքին մէջ իր գործունէութեան յատկանշանը եղեր էր արդէն։ Երկրորդ ենթադրութիւնը աւելի հաւանականական պիտի գտնեն ամէն անոնք որ վայրկեան մը իրենց երեւակայութեանը առջեւ պիտի պատկերացնեն պայրաքտարի ջղուտ, եռանդոտ եւ զգայարուխ կազմուածքը։ Ծայրայեղ անձնիրութեան մէջ, ծայրայեղ իր քաջագործութեանցը ու իր կամքին յաղթանակին մէջ, ինչո՞ւ զարմանալ որ ծայրայեղ ըլլար նաեւ անձանօթ վայելումներու կեանքի մը մէջ՝ որուն կը դրդուէր իրեն ամէն սիրելի անձերու կողմէ։ Մեծ դիմագծութիւնները յատկանշող հանգամանք մը ունդիսացած են յաճախ մեծ տկարութիւններ՝ որոնք խառնուածքին հարստութեանը այլաձեւ մէկ արտայայտութիւնը կը ներկայացնեն այս պարագային բարձր մտատիպարներու իրականացում հետապնդող հերոսներու մէջ բացառութիւնները շատ գանգառ են այս տեսակէտով։

Րումէլիի իսլամ ժողովուրդը՝ թէեւ վարժուած գնչուհիներու պարանուագներու՝ որոնք կը սարքուէին յաճախ՝ լեռնանտաւին մէջ՝ կարկաչող աղբիւրը հովանաւորող կաղնիին շուքին տակ, կամ հովիտը՝ արագընթաց գետակներ ոռոգող ընդարձակ դաշտերուն մէջ, ուր ամէն կողմ ծաղկած էր վայրի ծաղկանց գորգ մը

Արաբները եւ Հրեաները կը հաշտուին՞

«Թայմզ»ի թղթակիցը Երուսաղէմէն կը հեռագրէ թէ Արաբներու եւ Հրեաներու փոխադարձ բոյկոտը կը շարունակուի· բայց հրեայ գլխաւոր վաճառականները կը թելադրեն ժողովմը գումարել իրենց հակառակորդներուն հետ։ Կը թուի թէ տնտեսական ճնշումը անտանելի դարձած է եւ Հրեաները ելք մը կը փնտռեն։

Անգլեւոուս յարաբերութիւնները

Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը որոշած է ներկայացուցիչ մը ղրկել Լոնտոն, բանակցելու համար դիւանագիտական յարաբերութեանց վերահաստատման մասին։ Խորհրդակցութիւնները պիտի սկսին սեպտ. 24ին։

Կացութիւնը Եգիպտոսի մէջ

Ազեքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ վարչապետ Մահմուտ փաշայի հրաժարման մասին կանխահաս լուրեր շրջած ըլլալով, վաճառ կուսակցութեան վարիչներէն մէկը ազգայնական ցոյց մը կազմակերպեց։ Ցոյցի ընթացքին քարեր նետուեցան վարչապետին կուսակիցներէն ծանօթ անձի մը բամպակի գործարանին դէմ։ Ոստիկանութիւնը ցրուեց ցուցարարները եւ 17 հոգի ձերբակալեց։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Հեռագրի մը համաձայն, երկու կարեւոր ցեղեր ապստամբութեան դրօշ պարզած են Հապիպուլլահ Թագաւորին դէմ (Ջրկիբին տղան)։

Հունգոսլաւեան գաւառներու պարպումը

Կոպլէնց՝ դաշնակից մարզպանը շուտով պիտի հեռանայ եւ պիտի հաստատուի Վիսպատէն։ Այս որոշման վրայ, Վիսպատէն պիտի փոխադրուին նաեւ Կոպլէնց գտնուած փոքրաթիւ պահակները։ Այնպէս որ, բացի այս զինուորներէն, այլեւս դաշնակից զօրք չպիտի գտնուի Հունոսի աջ ափերուն վրայ։ Երկրորդ գօտիին (Կոպլէնց) ֆրանսական զինուորները քաշուիլ պիտի սկսին սեպտ. 20ին։ Պարպումը պիտի վերջանայ նոյեմբեր 1ին։

Ոճիր մը դատական պաշտօնեաներ մէջ

Երկուշաբթի առտու, դատական պաշտօնեաներ մասնագէտ պաշտօնեաներէն Պայլ սպաննուեցաւ իր գրասենեակին առջեւ, բիվոլվըրի երեք հարուածներով։ Գնդակներէն մէկը հանդիպեցաւ աջ աչքին տակ, երկրորդը ծակեց սիրտը, իսկ երրորդը վրիպեցաւ։ Ոճիրը գործելէ յետոյ, մարդասպանը փախաւ։ Պահակները հետապնդեցին եւ ձերբակալեցին պողոտային վրայ, առանց դիմադրութեան հանդիպելու։

— *Անպարկեշտ մարդ մը սպաննեցի, յայտարարեց մարդասպանը, իրրեւ առաջին պատասխան։ Յետոյ, կատարեալ պաղարիւնով պատասխանեց հարցաքննիչ դատաւորին.*

— *Անունս է ժան Փիլիփոնէ։ Ծնած եմ 1886ին։ Ներկայացուցիչ եմ հիւսուածեղէնի տան մը, հազար ֆրանք թոշակով, որ շահաբաժիններով կը հասնի 2000ի։ Ամենէ մը ի վեր դատի մէջ եմ տանտիրոջս հետ։ Պ. Պայլ, իրրեւ մասնագէտ, աննպաստ վճիռ տուած էր ինծի դէմ. որոշեցի վրէժ լուծել։ Կ'արժէր սպաննել այս մարդը, եթէ նոյնիսկ հինգ գաւակի հայր ըլլայ։*

Հաստատուած է որ երեք օրէ ի վեր մարզասպանը կը թափառէր Փալէ տը Ժիւսթիսի նրբանցքներուն մէջ։ Զոհը 50 տարեկան էր, նախկին աշակերտ փասթէօրեան հաստատութեան։ 1921էն ի վեր կը վարէր դատական ինքնութեան բաժնի կարեւոր պաշտօնը։

Երկրաշարժ Տրապզոնի մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ զգացուեցան Տրապզոնի մէջ, առանց մեծ վնասներ պատճառելու։

Պարսիկ ուսանողներ դէպի Եւրոպա

Թէհրանէն եւ ուրիշ քաղաքներէ 76 պարսիկ ուսանողներ ճամբայ ելան դէպի Եւրոպա, իրենց ուսումը շարունակելու։ Միւս կողմէ, կառավարութիւնը 15 ֆրանսացի ուսուցիչներ պաշտօնի կոչեց պարսիկ բարձրագոյն վարժարաններու մէջ։

Անգլ. զրահաւոր մը Պոլսոյ ջուրերուն մէջ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ հոկտեմբեր 1ին Պոլիս պիտի հասնին անգլիական «Էլիզապէթ» զրահաւորը եւ «Քըրէճըս» օդանաւակիրը, երեք թորփիլահալածներու եւ Միջերկրականի ծովակալ հրամանատարին զբօսանաւին հետ։ Ծովակալը ինը օր Պոլիս մնալէ յետոյ, էնկիւրի պիտի երթայ եւ պիտի տեսնակցի Մուսթաֆա Քէմալի հետ, որ փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Պոլսոյ մէջ կամ շրջակաները։ «Տէյլի Թելէկրաֆ» այս լուրը հաղորդելով, կը շեշտէ այցելութեան կարեւորութիւնը ճիշդ այն պահուն երբ Թուրքիա Թորփիլահալածներ եւ ընդծովեաներ ապսպրած է Իտալիոյ, իր նաւատորմը զօրացնելու համար։ Առաջին անգամ է որ օտար ծովակալ մը պիտի ընդունուի Մ. Քէմալի կողմէ, եթէ չհաշուենք այն ոուս ծովակալը որ ընկերացաւ Ամանուլլահի։

Թուրքերը եւ Ալճերիոյ հարիւրամեակը

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ Թուրք մամուլը դառնութեամբ դիտել կուտայ որ Պոլիս-Էնկիւրի երթեւեկող մահճաարձակներուն վրայ յայտարարութիւններ փակցուած են, որոնք ճամբորդները կը հրաւիրեն ներկայ ըլլալ Ալճերիոյ գրաւման հարիւրամեակի հանդէսներուն։ «Միլլիյէթ» դիտել կուտայ թէ Ալճերիոյ Արաբները Թուրքիոյ Սուլթանին հպատակներն էին եւ օսմ. զինուորներ կը գտնուէին այդ երկրին մէջ, որոնք ստիպուեցան քաշուիլ, Ֆրանսայի գրաւումէն յետոյ։ «Ի՞նչ պիտի զգային Ֆրանսացիները, եթէ Գերմանիա հրաւէր ուղղէր իրենց մասնակցիլ Ալզաս-Լոռէնի գրաւման տարեդարձին, մեծ պատերազմէն առաջ»։

„ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ «PETIT JOURNAL»Ի ՄՐԱՀԸ

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՍԷն Միշէլի «Քրիսթոֆոր» խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Café la Petite Source-ի սրահը, Métro Odéon-ի ճիշդ դէմը։ Օրակարգ. Ա) ընթացիկ հարցեր ու ներկ. ժողովի զեկոյց։ Բ) Դասախօսութիւն։ Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ԺԱ. ընդհ. ժողովի յայտագիրը»։

Գաշան-Պանեէօյի Արծիւ խումբի ժողովը՝ այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ընթերցում շրջաբերականներու։

ԳԱՒԻԱՌ

Լիոնի Վրէժ խումբի բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Պ. Պ. Յարութիւն Ադեան (Փարիզ), Տիգրան Զէքեան (Լիոն) Յակոբ Յարութիւնեան (Թրոսեան, Մարսէյլ), յաջողութեամբ աւարտած են Փարիզի Ecole de Coupe-ը, (6 Place des Victoires)։

ԳԱԼԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Նաիր էլ օմարի գաղթականներու մուսուլի շրջան փոխադրութեան առթիւ բացուած ֆանգանակութեան բ. ցանկը.—

Ա. անգամ հրատարակուած ցանկի գումարը 720, Ղ. Աաստուրեան 100, Ա. Բարօեան 30, Յ. Եղիազարեան 50, Ա. Հիւսեան 20, Զ. Զազարեան 25, Ս. Աճէմեան 20, Կ. Ղուկասեան 25, Մ. Խաչատուրեան 30, Մ. Յովհաննէսեան 20, Յ. Վարօեան 20, Մ. Փողոհարեան 20, Ա. Գրիգորեան 40, Օ. Մկրտչեան 30, Ա. Չէօեան 25, Յ. Շահպազեան եւ որդիք 50, Մ. Տինօեան 50, Մ. Շահինեան 50, Հ. Զանխոշեան 20, Ա. Անդրանիկեան 50, Գ. Գէորգեան 25, Թ. Ճրպաշեան 25, Յ. Անդրանեան 25, Գ. Նազարեան 25, Բ. Գասպարեան 50, Պ. Շուշանեան 20, Ս. Սուգօեան 25, Ա. Հիւսեան 30, Եավրուեան (Թէյ) 100, Վ. Մարգարեան 20, Մ. Սարգիսեան 25, Մ. Գրիգորեան եւ եղբ. 50 Ս. Ստեփանեան 10, Վ. Խաչիկեան 10, Վ. Յովհաննեան 25, ընդհ. գումար 1860 ֆրանք։

Ծանօթ.— Ա. ցանկին մէջ (29 օգոստ.) ցակոբ Զորպաճեանի բաժինը պիտի ըլլայ 30 ֆրանք եւ ոչ թէ 20։

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Տէսին, Ն. Շ.— ցարմար չէ անուններուս ի՛ր ատարակութիւնը։ կարգադրեցէք Հայր. Միութեան միջոցաւ։

Ռօան, պահ.— 50։

Տրակինեան, վ. Զ.— 35։

Ռոման Յ. վ.— 70։

Խարթում, Ն. վ.— 2 անգլ.։ Սկսանք ղրկել նոր բաժանորդին։

Պրոն վ.իլաժ, կ. մ.— 50։

Սէն վալիէն, Ա. փ.— 70։

Տէսին, Ն. պ.— 202.80։

Մորպիան, վ. մ. 210։

Քոյոնպ, Ս. ֆ.— 35։

Իսի լէ Մուլինօ, Գ. մ.— 50։

Վիէն, Յ. Ո.— Սկսանք ղրկել նոր բաժանորդին։

ՀԱՅԿ ՔԱՐՏ-ՓՈՍՏԱԼՆԵՐ

Բաֆֆի, Քաժառ-Քաթիպա, Խրիմեան, Ղ.Ալիշան, Խ.Աբովեան, Մ.Նալբանտեան, Ստ.Նազարեանց, Գ. Սնդուկեանց, Կոմիտաս վրդ., Միք., Պէշիկթաշլեան, Ե.Տէմիրճիպաշեան, Պ. Դուրեան, Ս.Տիւսաբ, Պ.Ադամեան, Յ.Պարոնեան, Ծերենց, Ա. Արփիարեան, Ադանուր, Մ.Պալասանեան, Տրկ.Զուհաճեան, Պողոսեանց, Իլվազովսքի, Ռ.Զարդարեան, Գ.Զօհրապ, Դ.Վարուժան, Ս.Պարթեւեան, Ռ.Սեւակ, ինչպէս նաև հայ թաղաւորներու, թաղուհիներու, ևլն.։Քարթ-փոստային գինն է 0.50 սանթիմ։

Ինչպէս նաև դրոշմաթուղթեր «Հայաստան»ի և հայկ. դէմքերու։

10 հատը կ'արժէ 1 ֆր. ։ Փոստի ծախք չառնուիր։ Դիմել հետեւեալ հասցէին.—L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20)։

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շաիը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e)։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէջթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատուար։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ.ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթեր | ամենալաւն ու աժանը | 2-14 ֆրանք

EMPIRE Միւզիք-Հոլ· 37 Av. Wagram

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական զանազան գործերու կարգադրութիւն։

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39։

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշէլ կամ Օտէոն

Տէր եւ տնօրէն՝ ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համեղ եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը։ *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչև կէս գիշեր։* կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ։

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) Մէթրօ՝ Cadet

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէնները, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ։ Գինները մատչելի բոլոր քսակներու։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները։ Ցատուկ յարկաբաժին *վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*։ ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս։

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER

Tél. Gutenberg 74 - 64

Բոլորին ուշադրութեան։

Դերձակներու հայթայթիչ։ Ամէն տեսակ աստառներ, տաքս դերձան, կոճակներ եւայլն։

Անթերփերընէօրներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր զեղչ։ Այցելեցէք մեր խանութը համոզուելու համար մեր ներուն աժանութեան։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԵՐ

ՕԶՈՒԱՐ - ԼԱ - ՖԷՐՐԻԷՐԻ ՄԷՋ

30 ՎԱՅՐ. ՀԵՌՈՒ ՓԱՐԻԶԷՆ, ՇՈՒՐԵԿԱՌՔ ԿԱՌ. ՏՐ Լ'ԷՊՕՔ

Կայարանին եւ գիւղին միջեւ, Արմէնգիլիէի հրաշալի տարին մէջ պիտի գտնէք Արդըվըշէի հողամասերը, ջուրի եւ լեկտրականութեան հոծ ցանցերով, Անմիջապէս տէր դառնաք հողերուն, կան խիկ վճարելով միայն 200 ֆրանք եւ նոյն գումարը ամիսէ ամիս վճարելով յաջորդաբար։

Տեղեկութեանց համար դիմել վաճառման գրասենեակ տեղւոյն վրայ կամ Société Générale Foncière, 7 Rue de Boétie, Paris. Téléphone, Anjou 10 20։

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)

Nord Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24-

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՍ

Երէ *կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած* GRE SIN JOLIVET *հացերը։*

Ուրիշ *խաշխաշով, շուշմայով, ճապուտով եւ քիմիա պատրաստուած հացեր։*

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին քնակարան Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ

3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, թրիքոներ, ժիլէ շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն։ Ջափաւոր գին։

ԿԸ ՇԱԽԵՆՔ «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն թերթեր։

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑՐԵՆԱ՛ԿԻՑ, եթէ կը փափաքիս հող եւ տուն մը ունենալ Սէյլի մէջ կամ շրջակաները, դիմէ իսկոյն Comptoir Ré 3 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար։ Մէկ անգամ լելը բաւական է հմտօգուտելու համար։ Ընդունելութեանց ժամ 15—19։ Թէլէֆոն հոլպեր 53—91։ Մարսէյլ։

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE M

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61

Այս երեք աշխարհաճանաչ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ նուագած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փլաքները ինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ ալան բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները։

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, զեղչուած գինով։

ԱԺԱՆ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

(ԸՆՏՐՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ)

50 ֆր.է վեր գիրք առնողին հարիւրին 10 զեղչ։

Հայցի համար (կազմուած) 35, Պէլֆէկոր (417 էջ) 30, Իր Ընթ (Մաքսիմ Կորքի) 7.50, Անհետացած սերունդ 8, Գիւղաշխարհ 26, Բադրի մը յուշատետրը 15, Կարօտ հայրենի 20, Քերթուածներ (Թումանեան 5), Գոհարներ հայ գրականութեան (կազմուած) 30, թէատրոյ 10, Մաքաղաղ 10, Արտիստը, Ցաքման եւ Ասատը 25, Ապրիլ 11, 15, Լիլիս 15, Բօլհեն 8, Հայերու բնաջնջումը 7.50, Էջեր իմ յուշերէն (զօր. Սիրկազմուած) 60, Արսէն Լիւպէն (5 հատոր) 9, Շերլօք Հօլմս (4 հատոր) Պօսկօմպ Հովիտին գաղտնիքը (Շ. Հօլմս) 2, Լոնգոսի հովուավէպը Նամուսը 15, Ճամբուն վրայ 7.50, Ագահ վաճառականին կտակը 3, Մագոթ Մինաս 2, Վարպետ բժիշկը 2, Արշընն մալ ալան 4, վերջին պորտի ժառանգ Աւացած մնատուկը 4, Խոհանոցին գիրքը 5, Երազներ 8, Խօսակցութիւն՝ 2.50, 5, 7.50, Արարատ երգարան 25, Ջանիգ երգեր Սբուանձատեանցի, Քարտեր (զօր. Անդրանիկի, Ս. Մխանիկի Մեծն Մուրատի, Անմահն Ժիրայրի եւն.)։

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ձեր ուզած բոլոր գիրքերը։

Դիմել՝ Mme A. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les Moulineaux (Seine), France.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

19 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1063

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

72×54 եւ 59×42

Սրտա՛նց կը շնորհաւորենք խորհրդային Հայաստանի վարիչները, իսկապէս շինարարական, եթէ կ՚ուզէք՝ յեղափոխական ձեռնարկի մը առթիւ։

Օգոստոս 31էն ի վեր, Երեւանի պաշտօնաթերթը, «Խորհրդային Հայաստան», կը հրատարակուի «փոխուած դիրքով»։

Ասոնք աշխարհաբար,— թերթին ծաւալը զեղչուած է մէկ երրորդ համեմատութեամբ։ Ներկայ ծաւալը «Յառաջ»էն չորս սանտիմեդր լայն է եւ միայն երեք սանտիմեդր երկայն։ Նախորդը, անճոռնի սաւան մը, 72 սանտիմեդր երկայնութիւն եւ 54 սանտիմեդր լայնք ունէր. Նորը՝ 59 ս. երկայնք, 42 ս. լայնք։

Խմբագրութիւնը այս փոփոխութիւնը կը բացատրէ վարպետ պատճառաբանութեամբ մը, որ թափանցիկ է.. «Թղթի ծաւալը տանդարդի ենթարկուելու եւ փոքրանալու պատճառով»։

Ուրեմն, ինչպէս կեանքի միւս ասպարէզներուն մէջ, թուղթի հրապարակին վրայ եւս, մկոատն է որ կը գործէ։ Կրճատում, խնայողութիւն։ Չսմեմատութիւն խնդրանքի եւ մատուցումի։

Արդարեւ, թուղթն ալ դիւրին ձեռք չի ձգուիր խորհրդային դրախտին մէջ, եւ կարելի չէ տարիներով անխնայ գործածել, ծախել, մրոտել զայն։ Մանաւանդ որ, համրանք չունին խորհրդային հրատարակութիւնները։ Եթէ Նորվեկիոյ կամ վիեննայի թուղթի գործարաններուն բոլոր մթերքը Ռուսաստան փոխադրուի, մարդիկ դժուարութիւն չպիտի քաշեն զանոնք սեւցնելու։ Միայն հայատառ դրիչներ պատրաստ են թոնէներով գիր գրելու...

Այսպէս կամ այնպէս, չափաւոր, տանելի ծաւալի մը վերածուած է «Խորհրդային Հայաստան»ը եւ մենք ուրախ ենք։

Ուրախ՝ ոչ թէ անոր համար որ անփառունակ նահանջի մը կը դիմէ հակառակորդ ժամուլը, այլ որովհետեւ այս փոքրացումը իսկապէս բարիք մըն է հայ բանուորին եւ գիւղացիին համար։ Եւ բարիք մը, նաեւ, խմբագիրներուն եւ աշխատակիցներուն համար։

Ո՛վ որ առիթ ունեցեր է տեսնելու Երեւանի պաշտօնաթերթին նախորդ ծաւալը, անշուշտ սփոփանքի հառաչանք մը պիտի արձակէ, իմանալով այս լուրը։

Ի՞նչ էր իմաստը, վերջապէս, 1929 օգոստոս 31էն առաջ մրոտուած թուղթէ սաւանին։

Օրաթերթի մը կեանքը երկու ժամ է, աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ։ Թող ըլլայ քիչ մը աւելի՝ Հայաստանի համար։ Բայց որո՞ւ օգտին կը ծառայէր 28 լայն սիւնակներու մէջ թխուած այդ լաբիւրինթոսը, որուն այս կամ այն սիւնակը հեզելու, կարդալու, հասկնալու համար ժամեր ու ժամեր պիտի որճաբ ընթերցողը, մանաւանդ բանուորն ու գիւղացին։

Եւ միայն անճոռնի ուղղագրութիւնը կամ խառնածին շարադրութիւնները չեն որ կը պատճառեն այս աւելորդ չարչարանքը։ Կա՛յ, նաեւ, հիմնականը,—թերթին բովանդակութիւնը, մեծ մասով թխածոյ թարգմանութիւն եւ կապկութիւն։ Ուղտի պէս բեռնաւորուած նախադասութիւններ, կարաւան-կարաւան հեռագիրներ եւ բանաձեւեր ուղղակի Մոսկուայէն։ Անբովանդակ բառակոյտեր եւ շղթայաշարս հանելուկներ,—«Չամկոմկուսի (բ.) կենտկոմի լոզունգները»։ Անսկիզբ եւ անվախճան «Պլենումներ եւ «Ֆրոնտներ։

Մխո՛, Հաժո՛, կարո՛, դուք չարաւանջ բանուորներ եւ գիւղացիներ Հայաստան աշխարհի, ե՞րբ կը կարդաք, ի՞նչպէս կը մարսէք ձեր պարզ եւ միամիտ գլխուն թափուած այս կարկուտը։ Ի՞նչպէս կը տանիք ծանրութիւնը այս ձուլածոյ կաղապարներուն եւ կապարներուն...

Եւ դո՛ւք, հեղինակները այս աննախընթաց բաբելոն ն, ինչպէ՞ս խելք կ՚ընէք հազիւ կարդալ-գրելու վարժուած ժողովուրդի մը գլխուն փաթթելու այս օր՝ պակաս միտքերն եւ խօսքերը, երբ դուք անգամ չէք հասկնար անոնց իմաստը։

Այո՛, եթէ հասկնայիք, այդպէս չպիտի շարադրէիք Հայաստանի միակ օրաթերթը, հոգ չէ թէ խորհրդային ուղղութեամբ։ Համայնավարութիւնը երեւանէն չծնաւ, ոչ ալ թիֆլիսէն եւ Բագուէն։ Նոյն գաղափարները, նոյն ծրագիրներն ու բանաձեւերը, բոլշեւիկ վարիչներու նոյն ճառերն ու յօդուածները մենք ալ կը տեսնենք այստեղ, ֆրանսերէն, անգլիերէն կամ գերմաներէն եւ աւելի դիւրութեամբ կը կարդանք ու կը սերտենք, որովհետեւ, այստեղ մարդիկ թերթ խմբագրել գիտեն։ Գիտեն թէ ինչպէս պիտի ներկայացնեն համագումար մը, բանաձեւ մը, ճառ մը՝ ֆրանսացի, անգլիացի կամ գերմանացի ընթերցողին, որ, ըսենք անցողակի, անհամեմատ աւելի գարգացած է։

Դպրոցներու մէջ, էջերով գիր գրել կուտային յանցաւոր աշակերտներուն, իբրեւ պատիժ։

Անշուշտ «Մ. Հ.»ի աշխատակիցներն ալ երախտապարտ են, որ ազատեցան ամէն օր 72×54 տարածութեամբ թուղթ մը սեւցնելու անմիտ եւ ամուլ չարչարանքէն։

Հաւատա՞նք թէ, սահմանափակուելով աւելի փոքր ծաւալի մը վրայ, ճիգ պիտի ընեն իսկապէս խմբագրելու թերթը, նոյն ինքն «պրոլետարիատ»ի բարիքին համար։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՏԵՂԻ ԱՂՄՈՒԿ

Պոլսոյ «Ազդարար»ը, բացատրելով աղքատութեան յաւուցած չարիքը՝ մեր կեանքին մէջ, դիտել կուտայ (13 սեպտ.).

— *« Իմացաք, անշուշտ, որ տարիքոտ էշմիածնական մը, Սրապիոն եպսկ., երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ երեւանի դատարանին կողմէ։ Արդ, յանցանքը որ գըլխաւոր առանցքը կազմեց այս ծանր վճռին, ուրիշ բան չէր, եթէ ոչ պարզ ադմուկ։ Այդ ուխտաւորամեայ ծերունին փորձեր է աշխարհի Հայերը կեդրոնացնել Կիպրոս։ Եւ ասոր համար մարդ չէ մնացեր, որուն գլուխ չգարնէ։ Ալ ջէմալըըլէնը կ՚ուզէք, մուսոլինին, ֆուվէրկը, թէ փէնթըլպըրիի արքեպս.ը։ Բոլորի՛ն, բոլորին դիմած ու պարզած է իր մտադրութիւնը...։*

Ոչ մէկ կասկած, որ այս բոլոր խօսքերուն մէջ, կորեկի չափ ալ ճշմարտութեան բաժին չկայ։ Ու եթէ չըլլար ողբերգական վախճանը, որուն ենթարկուած է փիզիքապէս ու բարոյապէս ծիւրած կղերական մը, կ՚արժէր միայն կուշտ մը ծիծաղիլ, եղածը ընդունելով իբր իսասարակ զաւեշտ։

Այն ատեն, որեւէ փաստ չկար, եւ իշխանները կրնային կարդալ ու խնդալ։ Հիմա՝ արդէն փաստ ունին, եւ շատ զօրաւոր ապեակէն։ Չէ՞ որ Հայաստանի գերագոյն դատարանը իսանդիսաւորապէս յայտարարեց թէ «ապացուցուած է» Սրապիոն եպսկ.ի յանցանքը, կիպրոսի մէջ հայկ. օճախ մը հիմնելու մասին։ Այսքան ալ սուտ կրնա՞յ ըլլալ։

Իրաւունք ալ ունին։ Մարդիկը ի՞նչ գաղափար ունին մեր ներքին ադմոտութեանց մասին, ո՞րկէ կրնան գիտնալ որ այդ «գերագոյն դատարան» ըսուած օրկանին տակ՝ չեկան է պառակած, եւ թէ հետապնդուած նպատակն է միայն իսարուած մը աւելի իջեցնել սմքած էջմիածնի գլխուն։ Քաղաքակրթուած վարիչներ իրենց միտքէն իսկ չեն անցներ թէ արդարադատութեան մը վերին մարմինը կը զիջանի այսքան վար իջնել, ու անգոյ ծրագրի մը համար բանտ նետել կիսամեռ եկեղեցական մը»։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Նաեւեւ կը սպառնայ հրաժարիլ

Երկու թերթեր միայն, «Տէպա» եւ «Թան», բարեհաճած են երկու տող գրել հայ եւ ռուս գաղթականներու չարաբաստիկ հարցին առթիւ, որ միշտ կ՚արծարծուի Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն առեն։

«Տէպա»յի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ ընկերային խնդիրներու յանձնախումբի նիստին ժէջ, գաղթականներու լիազօր ներկայացուցիչը, Տօքթ. Նանսէն, սպառնաց հրաժարիլ, եթէ փախստականներու հարցը չմիացուի Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Քարտուղարութեան։

Իսկ «Թան»ը կը գրէ,— Զորրորդ յանձնախումբին ժէջ (ելժտական եւ նախահաշուի խնդիրներ) Տօքթ. Նանսէն պահանջեց որ փախստականներու գործին վարչութիւնը, որ մինչեւ հիմա ինքնավար է, այսուհետեւ կցուի Ազգերու Դաշնակցութեան։ Ֆրանսական պատուիրակը բացատրեց այսպիսի կարգադրութեան մը նիւթական դժուարութիւնները։

Արդի՞ւնքը՝— Սպասենք մէկ-երկու օր...

Օրիվըր Պոյտուին յուսահատ

Անգլիոյ նախորդ վարչապետին որդին, որ երեսփոխան ընտրուեցաւ անցեալ մայիսին, իբրեւ աշխատաւորական, արդէն զղջացած է եւ իր դառնութիւնը կը յայտնէ յօդուածով մը։ «Կը զգամ թէ մեր պետերուն վրայ ունեցած վստահութիւնս չարդարացաւ։ Ես կը կարծէի թէ մենք գործազրկութեան տագնապը պիտի քննէինք ընկերվարական ոգիով, բայց ես հետք չեմ տեսներ այդ ոգիէն։ Ես չեմ կրնար չորս տարի շարունակել այսպէս։ Կը զգամ թէ ես իմ տեղս գողցայ խորհրդարանին ժէջ։

«Ընտրողները կը կարծէին թէ իրերու վիճակը պիտի փոխուի. ես ալ այդ կարծիքէն էի։ Իրար կը խաբէինք։ Այժմ կ՚ամչնամ իմ ընտրական շրջանակս վերադառնալու։»

Սեպտեմբերի վերջը պատրաստ պիտի ըլլան անգլիական երկու ցէփլիններ, աւելի մեծ եւ աւելի ուժով քան գերմանականը։ Երկուքն ալ սահմանուած են առեւտրական նպատակներու եւ չեն կրնար պատերազմի գործիքներու վերածուիլ։

Անգլիական եւ գերմական ցէփլիններուն գլխաւոր տարբերութիւնը այն է որ, անգլիականները աւելի լայն են եւ նուազ երկայն (234 մեդր երկայնք, 44 լայնք, մինչ գերմանականը՝ 255 մեդր երկայնք, 33 ս. լայնք)։ Ցետոյ, անգլիականները պիտի բանին ծանր իւղով մը որ կը պակսեցնէ հրդեհի վտանգները։ Անգլիականներէն իւրաքանչիւրը կրնայ 50 թոնօ աւելի ծանրութիւն փոխադրել, ինչպէս եւ հարիւր ճամբորդ, մինչ «կոմս Ցէփլին»ը միայն քսան ճամբորդի տեղ ունի։ Անգլիականներուն արագութիւնն ալ աւելի է։

Քարիւղի մրեւանց մը բռնկած

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Հրլի մօտ կրակ առաւ մթերանոց մը, որ 1,500,000 լիտր քարիւղ կը պարունակէր։ Մթերանոցին տանիքը քանի մը մեդր վեր նետուեցաւ եւ շրջակայ աուները ցնցուեցան հիմքերէն։ Աշխատող բանուորները քանի մը հարիւր մեդր անդին նետուեցան։ Լոնտոնէն մասնաւոր հեղուկ մը փոխադրուեցաւ, բայց հազիւ կարելի եղաւ մեղմացնել հրդեհը որ կը շարունակուէր մինչեւ երէկ։ Հարիւրաւոր հրշէջներ արիւն-քրտինք մոած են հրդեհը մարելու համար, կը կարծուի թէ դեռ երկու օր ալ պիտի տեւէ։ Այրած մթերանոցներուն շրջակաները կը գտնուին 21 միլիոն կալոն քարիւղ եւ ուրիշ դիւրավառ նիւթեր։

Ինչպէս պիտի կրճատեն

Օրուան խնդիրն է, Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն եւ մեծ մայրաքաղաքներուն մէջ, սպառազինութեանց կրճատման ծրագիրը։ Ժընեւի մէջ չափազանց դանդաղ կ՚ընթանան գործերը, իսկ Լոնտոն եւ Ուաշինկթըն արդէն պատրաստած են ծրագիրը, ծովային ուժերու կրճատման համար։

Վաւերական տեղեկութեանց համաձայն, Անգլիա կ՚ուզէ պահել 50 յածանաւ, որոնց 15ը մեծ թնդանօթներով, 35ը՝ միջակ։ Համագումար՝ 339,000 թոնօ։ Մ. Նահանգները՝ կը պահանջեն 21 յածանաւ մեծ թնդանօթներով, 15 ալ միջակ։ Համագումար՝ 315,000 թոնօ։ Անգլիա Ամերիկայի համար շատ կը գտնէ 10,000 թոնօնոց 21 յածանաւը եւ կ՚առաջարկէ 18. բայց յոյս կայ որ հարթուի այս վէճը։

Մաքսօնըլտի յայտարարութեանց համաձայն, Անգլիա Մ. Նահանգներուն ձգած է ծանր յածանաւերու գերակշռութիւնը, իսկ Ամերիկան ալ Անգլիոյ թողած՝ թեթեւ յածանաւերու գերակշռութիւնը։ Այս որոշումը տրուած է՝ նկատի առնելով երկու երկիրներուն աշխարհագրական պայմանները։ Այս համաձայնութիւնը պիտի իրականանայ 1936ին, իսկ 1935ին նոր խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի, սպառազինութեանց խնդիրը վերջնական ձեւի մը վերածելու համար։ Զրահաւորներու խնդիրը կարգադրուած է 1922ին Ուաշինկթընի նաւային համաձայնութեամբ։ Թորպիլանաւերու մասին առանձին խնդիր չկայ։ Գալով ընդծովեաններուն, Անգլիա եւ Ամերիկա

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄ...

ԽՄԲ.— Ողբացեալ երգիծաբանը այս «Օրը օրին»ը գրած է 1921 օգոստոս 12ին։ Այն ատեն Պոլիս էինք, այսօր՝ Փարիզ։

Ընթերցողին կը մնայ դատել թէ ի՛նչ փոխուած է անկէ իվեր...

— Ուստի՞ կուգաս կամկար կավկար, խելո՛ք աղբար, ջարցուցի քաղաքական ժողովի անդամի մը որ պրուսա փողոցէն դէպի մեծ փողոցը ելլելով, աջակողմը կը դառնար։

— Ժողովէն կուգամ, ժողովէն, պատասխանեց յաղթականօրէն։

— Ո՞ր ժողովէն։

— Ո՞ր ժողովէն կ՚ուզես որ ըլլայ, զարմանալի՛ ջարցում, այն ժողովէն որուն հին ատենը Գերագոյն ժողով կ՚ըսէին եւ որ հիմա քաղաքական ժողով կը կոչուի։

— Կարեւոր գործեր տեսա՞ք։

— Բնականաբար կարեւոր գործեր, մենք չտեսնանք ուրիշ ո՞վ պիտի տեսնայ։

— Ի՞նչ ըրիք նայինք։

— Սամաթիայի թաղ. խորհուրդի խնդիրը կարգադրեցինք։

— Ի՞նչ կերպով։

— Մաքրագործումի էֆէնտիմ, մաքրագործումի... նոր խորհուրդոնց մէջ հատ մը դաշնակցականն չդրինք, այլ հինգ հատ չնչակեան, երկու հատ ռամկավար եւ երկու հատ ալ Ջէզոք։

— Զարմանալի՛ բան, գոչեցի։

— ինչո՞ւ այդ զարմանքը, ջարցուց։

— ինչո՞ւ հաժար փոխանակ հինգ հնչակեանի՝ հինգ ռամկավար չդրինք թաղ. խորհուրդին մէջ։

— Ատիկա դիւանագիտական նուրբ տաքտիքա մըն է որ վերէն մեզի հրահանգ տրուած է... Ամէն բանին ատենը կայ։

— Ասկէ զատ չէզոքները ի՞նչ գործ ունին թաղ. խորհուրդին մէջ, դիտել տուի, չէզոքները, դաւաճան, ոճրագործ, անողնաշար, կնամարդի անձեր են, ըստ ձեր մեծաւորներուն յայտարարութեան, այդ ապականիչ տարրերը ինչո՞ւ գան բազմին խորհուրդին մէջ։

—Հիմակուհիմա անանկ պէտք է։ Մեզի վերէն այնպէս հրանգ տրուած է։ Աւ այժմ լաւ չէ որ բոլորը մեզի թշնամի դարձնենք ...Նախ՝ սա Դաշնակցականներէն օձիքնիս ազատենք, յետոյ միւսներուն ալ *քաշուռը* ձեռքերնին կուտանք... ասանկ բաներու մէջ շրջահայեցութեամբ վարուելու է։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷն կը հեռագրեն թէ առեւտրական գործավար Միկոյեան ազդարարած է որ դատարանները աւելի խիստ միջոցներ ձեռք առնեն, եթէ կուլակները չյանձնեն իրենց ցորենը սահմանուած պայմանաժամուն։

Միսի տագնապը սաստկացած ըլլալով, կառավարութիւնը որոշած է աւելցնել ձուկի հայթայթումը եւ դիւրացնել փոխադրութիւնը։

ՌՈՒՍԵԻԶԻՆ վէճը կը շարունակուի նոր սաստկութեամբ։ Մոսկուա գերմանական դեսպանին միջոցաւ յայտարարեց թէ պատասխանատու պիտի նկատէ Զինաստանը, եթէ աւելի ծանրանայ կացութիւնը եւ նոր դէպքեր պատահին։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՂԵՐՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հայաստանի աղերս հայկական հոգևոր արվեստները ներկայացնող ցուցահանդեսը Երևանում բացվեց 1920 թվականի հոկտեմբերի 19-ին։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի պատմության, լեզվի և գրականության բաժանմունքի կողմից։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ցույց տալ հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի հարստությունը, որ ստեղծվել է հայ ժողովրդի կողմից իր պատմության տարբեր ժամանակներում։ Ցուցահանդեսի համար հավաքված նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԸ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

Մոսկվայում հայկական հոգևոր արվեստների ցուցահանդեսը բացվեց 1920 թվականի հոկտեմբերի 19-ին։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի պատմության, լեզվի և գրականության բաժանմունքի կողմից։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ցույց տալ հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի հարստությունը, որ ստեղծվել է հայ ժողովրդի կողմից իր պատմության տարբեր ժամանակներում։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԸ ՊԱՐԻԶՈՒՄ

Պարիզում հայկական հոգևոր արվեստների ցուցահանդեսը բացվեց 1920 թվականի հոկտեմբերի 19-ին։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի պատմության, լեզվի և գրականության բաժանմունքի կողմից։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ցույց տալ հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի հարստությունը, որ ստեղծվել է հայ ժողովրդի կողմից իր պատմության տարբեր ժամանակներում։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԸ ԼՈՆԴՈՆՈՒՄ

Լոնդոնում հայկական հոգևոր արվեստների ցուցահանդեսը բացվեց 1920 թվականի հոկտեմբերի 19-ին։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի պատմության, լեզվի և գրականության բաժանմունքի կողմից։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ցույց տալ հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի հարստությունը, որ ստեղծվել է հայ ժողովրդի կողմից իր պատմության տարբեր ժամանակներում։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԸ ՎԵՆԱՅՈՒՄ

Վենայում հայկական հոգևոր արվեստների ցուցահանդեսը բացվեց 1920 թվականի հոկտեմբերի 19-ին։ Ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայի պատմության, լեզվի և գրականության բաժանմունքի կողմից։ Ցուցահանդեսի նպատակն է ցույց տալ հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի հարստությունը, որ ստեղծվել է հայ ժողովրդի կողմից իր պատմության տարբեր ժամանակներում։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

Ցուցահանդեսի մեջ մտնող նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։ Ցուցահանդեսի նյութերը ներկայացնում են հայ ժողովրդի հոգևոր մշակույթի զարգացման ընթացքը։ Ցուցահանդեսի նյութերը հավաքվել են Հայաստանի տարբեր շրջաններից, ինչպես նաև Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայկական գաղթավայրերից։

ՀԱՅ ԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ)

Պատմական արդարության վերականգնման, ինչպես նաև հայ ժողովրդի ազգային ինքնության ու արժանապատվության հանդեպ հարգանքի տածելով՝ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովը որոշում է.

1. Հաստատել, որ Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է հայկական դատական վարչապետության օրենքը, որը ընդունվել է 1921 թվականի հունիսի 24-ին Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից:

2. Հայկական դատական վարչապետության օրենքը ուժի մեջ է մտնում ընդունման օրվանից:

3. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք հակասում են հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կորցնում են իրենց ուժը:

4. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

5. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

6. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

7. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

8. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

9. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

10. Հայկական դատական վարչապետության օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից ընդունված բոլոր այն օրենքները, որոնք չեն հակասում հայկական դատական վարչապետության օրենքին, կիրառվում են հայկական դատական վարչապետության օրենքի հիման վրա:

պիտի առաջարկեն բոլորովին չընդել զանոնք: Ճափոն հակառակ է այս ծրագրին:

Կը կարծուի թէ Անգլիա եւ Ամերիկա վերջնական համաձայնութիւնը կնքելէ յետոյ, Լոնտոնի մէջ ժողովի պիտի հրաւիրեն Իտալիան, Ֆրանսան եւ Ճափոնը, յառաջիկայ յունուարին:

Մաքսոնըլտ Նիւ Եորք կը սպասուի հոկտեմբեր 4ին եւ ուղղակի Ուաշինկթըն պիտի երթայ: Քանի մը քաղաքներ այցելելէ յետոյ, պիտի անցնի Քանատա:

Նոր վախեր Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ նորէն վրդովիչ լուրեր շրջան կ'ընեն քաղաքին մէջ: Հրեաները կը վախնան արաբական նոր յարձակումէ մը: Կ'ըսուի թէ արաբական անյատ խումբեր կը խլրտին Անդրյորդանանի սահմանին վրայ եւ այլուր:

Լոնտոնի մէջ զինուորագրուած ոստիկաններու առաջին հարիւրեակը Պաղեստին հասած է արդէն:

Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքական յանձնաժողովին մէջ, Պարսկաստանի պատուիրակը առաջարկեց անաչառ քննութիւն մը կատարել Պաղեստինի մէջ եւ հրաւիրեց Անգլիան՝ յարմարագոյն վարչաձեւը հաստատել Պաղեստինի մէջ, խաղաղութիւնը ամրապնդելու համար:

«Գաղափարական» աւազակներ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ մէկ շաբաթ պահելէ յետոյ, աւազակապետ Յացիաս արձակեց իր առեւանգած հինգ պատանիները: (Մէկը երեսփոխան Հաճիխաքիս, որուն հոգին բերանը եկած էր կրած տառապանքներէն): Արձակումը տեղի ունեցաւ ճիշդ մօտիկը այն վայրին ուր կատարուած էր առեւանգումը: Աւազակները հինգ միլիոն տրախմին զեղչեր էին 500,000ի, եւ բանակցութիւնները բաւական երկար տեւեցին, գումարը յանձնելու համար, որովհետեւ բազմաթիւ ոստիկաններ եւ զինուորներ կի հետապնդէին աւազակախումբը: Դէպքը տեղի ունեցած էր հետեւեալ պարագաներուն մէջ,— Չարիւր շրջիկներ կը պտտէին Թրիհալայի կողմերը, խիտ եւ գեղեցիկ անտառի մը մօտ, ձիերով եւ էշերով: Որոշեցին անտառին խորերը մտնել, երեք խումբի բաժնուած, եւ ճամբայ ելան: Չգիւ սկսեր էին յառաջանալ, լերան կատարէն սուլիչ մը հրամայեց կանգ առնել, էշերէն վար իջնել եւ անշարժ սպասել: Բոլորն ալ համակերպեցան: Միւս երկու խումբերը՝ նոյնպէս: Աւազակները շրջապատելով հարիւր հոգին, զատեցին այրերն ու կիները, շատ փափկութեամբ վարուեցան այս վերջիններուն հետ եւ ազատ ձգեցին, իսկ այրերէն միայն հինգ հոգի բռնելով լեռը տարին, որպէսզի խոշոր փրկանք մը ստանան: Անմիջապէս յետոյ սկսաւ հետապնդումը, բայց անօգուտ, մինչեւ որ կարելի եղաւ սակարկել եւ դրամը ստանալ:

Աւազակապետը յիսուն տարեկան ծերունի մըն է, շատ քաջ եւ յանդուգն: Գլուխը գրաւի դրուած է մէկ միլիոն տրախմիի: Այս դէպքէն քանի մը օր առաջ, 50 հազար տրախմի նուէր դրկած էր այրի կնոջ մը, որուն ամուսինը, ոստիկան, սպաննուած էր երբ կը հետապնդէր զինքը: Կառավարութիւնը հոգ չի տանիր ձեզի պէս թշուառներուն, կ'ըսէր նամակի մը մէջ, պարտք սեպեցի օգնել...

Ամբողջ ընտանիք մը ջարդեր էին

Տիւների (Պաս Ալփ) դատարանը ժահուան դատապարտեց լեհ Ուկէտտօն, իսկ քսան տարի բանտարկութեան՝ իր ընկերը, Մուխա: Այս երկու այլասերածները, որոնց մէկը 18 եւ միւսը 16 տարեկան են, ոխ կապելով իրենց վարպետին դէմ, քանի մը ամիս առաջ վարագօրէն սպաններ զայն, կինը, երկու զաւակները եւ հինգերորդ մը: Ոճիրի ծրագիրը յղանալէ յետոյ, երկու պատանիները կ'երթան ագարակապանին քով, որ կը պատուասիրէ զիրենք: Բայց Ուկէտտօ անմիջապէս կը յարձակի ագարակապանին վրայ եւ գետին կը փռէ զայն: «Աշխատանքի բաժանման» սկզբունքով, ընկերն ալ միւսներուն վրայ կը յարձակի: Կինը կ'աղաչէ որ գոնէ երախաններուն խնայեն, բայց երկու հրէշները ոչ իսկ լսել կ'ուզեն եւ ատրճանակով, բիրով, դանակով ու կացինով կը վերջացնեն հինգն ալ:

Դատավարութեան ներկայ էր Ուկէտտոյի հայրը, որ իր տղուն գլուխը պահանջեց կատարեալ պաղարիւնով: Մուխա ձայն չհանեց վճիռը արտասանուած ատեն, իսկ Ուկէտտօ զղջում յայտնելով, պնդեց թէ ինք չէր որ սպաններ երկու մանուկները:

Այս առթիւ երդուեալները առաջարկեցին պահանջել դատական նախարարէն՝ որ աւելի խստացնէ բէվոլվէրներու վաճառումը եւ աւելի խիստ պատիժներ սահմանուին անչափահասներուն:

Շոգեկառքի արկած Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն սեպտեմբեր 17 թուականով.— Սլաքը սխալ վարուած ըլլալով, Սէնփլոն-Էքսփրէսը Գումգափուի մէջ ընդհարեցաւ վաճառաբարձ վակոնի մը հետ: Ապրանքներով լեցուն եօթը վակոններ տապալեցան: Չորս վակոններ չարդուփշուր եղան իրենց պարունակութեամբ: Երկու պաշտօնեաներ ծանրապէս վիրաւորուեցան: Վնասները կարեւոր գումարի մը կը հասնին:

Փոթորիկ եւ աւերներ Փարիզի մէջ

Օգոստոս 17էն վ վեր, անսովոր երաշտութիւն մը կը տիրէր Փարիզի, ինչպէս Ֆրանսայի ուրիշ մասերուն մէջ: Առջի գիշեր ժամը 10ին, յանկարծ փոթորիկ մը պայթեցաւ, որուն չաղօրեցին կայծակ, որոտում եւ բուռն տեղատարափ մը: Սէն Մորի դիտարանին արձանագրութեանց համաձայն, 1873էն ի վեր երեք անգամ է որ այսքան երկարատեւ երաշտութիւն կը տեսնէ Փարիզը: Առաջինը՝ 1893ի ապրիլին, երբ 27 օր կաթիլ մը անձրեւ չտեղաց: Յետոյ 1895ին, երբ երաշտութիւնը տեւեց օգոստոս 24էն հոկտեմբեր 2, այսինքն 38 օր: Վերջապէս 1921ին, երբ 22 օր բացարձակ երաշտութիւն տիրեց, իսկ 73 օր ալ՝ մայիս 28էն օգոստոս 9:

Փոթորիկը եւ անձրեւը ծանր վնասներ պատճառած են գաւառներուն մէջ, մասնաւորապէս Սէն Մալօ, ուր բանուորական թաղերը ողողուեցան, Տիւնան, ուր քարափ մը քանդուեցաւ, Տիւար, Թուլուզ եւլն.: Բազմաթիւ տուներ քանդուած են եւ հաղորդակցութիւնները խանգարուած: Օտի նահանգին մէջ ընդհատուեցաւ ալգեկութքը:

„ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ «PETIT JOURNAL»Ի ՍՐԱՀԸ

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆ ՓԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԸ

Կազմակերպուած Եոզկատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուն: Կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ:

Հայկ. եւ եւրոպական պարեր:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Թրամուէյ թիւ 2 եւ 18 Լուվրէն, շոգեկառք՝ Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Փլու, ուր առաջնորդներ կը սպասեն:

ՍԳՕՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ

Հայ Լեգէոնական Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղը կը յայտարարէ թէ՝ այս կիրակի առաւօտ Մարսէյլի Հայ Մատրան մէջ, տեղի կ'ունենայ պատարագ եւ հոգեհանգիստ, մասնակցութեամբ երգչախումբին, Արարայի մէջ ինկող Հայ Լեգէոնական զինուորներու նահատակութեան 11րդ տարեդարձին առթիւ: Կը նախագահէ Պ. Տ. ԹԼԻԹԼԵԱՆ-

Կը հրաւիրուին բոլոր յարանուանութիւնները, քաղաքական կազմակերպութիւնները, հայրենակցական եւ այլ միութիւնները: Ներկայ պիտի ըլլան օտար զինուորական միութեանց ներկայացուցիչներ, Union des Volontairesի նախագահ, M. Adrien Artaud եւ վարչ. կազմը ինչպէս նաեւ հայ եւ օտար թերթերու թղթակիցներ:

Ծաղկեպսակ դրկողներէ կը խնդրուի Թարմ ծաղիկներ դրկել:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ՍԷն Միշելի «Բրիստափոր» խումբի ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Café la Petite Sourceի սրահը, Métro Odéonի ճիշդ դէմը: Օրակարգ. Ա) ընթացիկ հարցեր ու ներկ. ժողովի զեկոյց: Բ) Դասախօսութիւն: Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ԺԱ. ընդհ. ժողովի յայտագիրը:

Քաղան-Պանեէօյի Արծիւ խումբի ժողովը՝ վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ընթերցում շրջաբերականներու:

Գ Ա Ի Ա Ռ

Մարսէյլի Պուլվար Օտօթ վռամեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ եւ Հրայր խումբերու ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 6.30ին սովորական հաւաքատեղին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ Հայրենակց. միութեան Փարիզի առժամեայ վարչութիւնը կը հրաւիրէ Փարիզի եւ իր շրջանի բոլոր հայրենակիցները, ներկայ գտնուիլ խորհրդակցական ժողովի որ տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին Ֆլորիայի ճաշարանը:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Կըրնոպլը, Ջոմ.— 35:
Ժընեւ, Տիլ.— 200:
Վիլէօրպան, Մ. Տ. Պ.— 35:
Սկսանք դրկել նոր բաժանորդին Սեպտ. 14էն:
Փարիւլի Վէնիսիէօ, Դ. Մ.—200:
Մարսէյլ, Յ. Յ.— 70:
Իւսէլ, Ե. Զ.— 290:
Սէն Շամոն, Մ. Թ.— 10:
Լ'Արժանթիէռ, Լ. Մ.— 35:
Իւսէլ, Կ. Ս.— 71:
Ռուսճուք, Գործ.— 3 տոլար:
Լիոն, Մ. Տ. Պ.— 35: Սկսանք դրկել երկրորդ նոր բաժանորդին:
Վիվիէ, Ա. Ա.— 35:
Ֆրանքֆուրթ Ա. Վ.— Սկսանք դրկել նոր բաժանորդին:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Լա Սէոթայէն Գարեգին Սարգիսեան կը փնտռէ իր մօրեղբօր աղջիկը, Օր. Լիւսի Տաքէսեան, 14 տարեկան, որ Սեպտ. 15ի առտուն անհետացած է Եոզկատցիերիտասարդի մը հետ: Կը խնդրուի առաջնորդարանէրէն նկատի առնել այս պարագան:

— Ֆաթսացի Զուարթ Մարգարեան կը փնտռէ Տէր եւ Տիկ. Մալեէվզեաններըը: Կը կարծուի թէ կը գտնուին Պոլիս կամ Զմիւռնիա: Իմացնել՝ M. Baravianի, 5 Rue Froid, St. Chamond, (Loire) France.

— Զարշամպայի Պուրշունլու գիւղէն Գալուստ Պորզակեան կը փնտռէ իր հայրը Միհրան և հօրեղբայրը Աղասի Պորզակեան: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Սուրիա: Լուր տուողին 200 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ A. Keosséian, 58 Ave. Augustin Dumont, Malakoff, (Seine), France.

Սուրիոյ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

— Վանայ Նարեկայ գիւղացի Ռաշօ Մարոեան կը փնտռէ իր մօրեղբայրը Վանայ Բողոնիս գիւղացի Ստեփան, ձօր անուն՝ Տէրմօ, եղբօր անուն Քէսրօ: Պատերազմէն առաջ մեկնած է Ամերիկա: Իմացնել՝ Պ. Պօղոս Սարեանի, 1bis Rouget de l'Isle. Choisy-le-Roi (Seine). France.

Կը խնդրուի արտասահմանի Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռեմ քրոջս աղջիկը Էրզրումի Ջայկարա Թաղէն, Դաֆիեկ Վարդունին Թոռը Վարդուհի Ապաճեան կամ Սարգիսեան, ձօր անուն՝ Հաճիպապ, մօր անուն՝ Աղաւնի (ծնեալ փափազեան): Ջինադադարին սկիզբները կը գտնուէր Մէրտինի որբանոցը: Կը կարծուի թէ Յունաստան կամ Սուրիա փոխադրուած է ուրիշ որբուհիներու հետ: Իմացնել ցակոբ փափազեանի, 3 Rue Thouin, Paris (5e):

Կը խնդրուի Սուրիահայ եւ Յունահայ Թերթերէն արտատպել:

Կ'ուզուին ճերմակեղէնի, էնքրիւսթասիոն տանտըլէյի, փուան թիւրքի, պուրտոնի գործատուրհիներ, իրենց բնակարանը աշխատելու համար: Գործերը կը յանձնուին կազմուած, լաւ վճարում: Դիմել՝ Տիկ. Զապէլ Չօճապաշեանի, 26 Rue Bouret, մէթրօ՝ Պոլիվար:

Կ'ուզուի օգնական դերձակ մը: Լաւ վճարում եւ տեւական գործ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝ Պ. Ս. Նազարեանի, 16 Bld. de la Villette, մէթրօ Պէլվիլ:

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամբատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, կարմատիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօրաթուառ: Ախտաճառ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՐ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՁԱՇԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷ՛Ք
BOULANT
ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Շետեւեալ չափաւոր գիներով
12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

VELEDIAN & ZINN
ESCHENHEIMER ANLAGE 22
FRANKFURT A. M. (ALLEMAGNE)
Ամէն տեսակ ապրանքներու ներածութիւն եւ արտահանութիւն, գօմիսիոն եւ ներկայացուցչութիւն:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈՒԼԻՍ)
Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուրք, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գումիսիոն, Ֆրանսա մուտքի տուրքեր, տուն չինողներու փոխատուութիւն եւայլն
Ամուսնութիւն եւ ժուռնալուծում:
Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:
Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:
Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.
Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

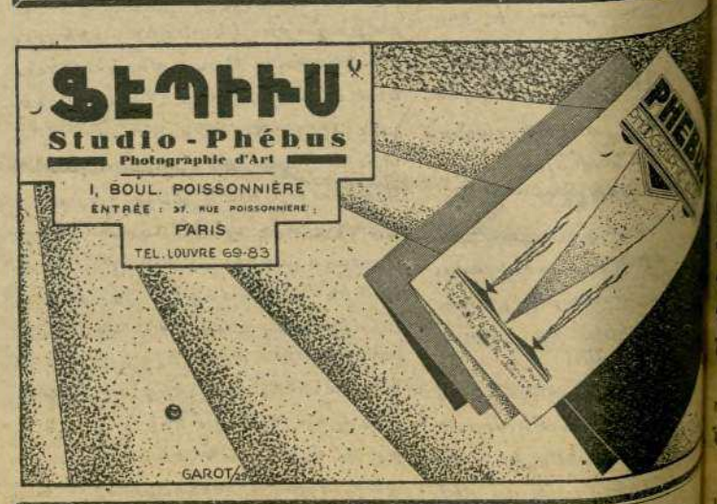
ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ
ԵՐԶԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ
3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)
Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, Թրիքոներ, ժիլէներ, շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն: Ջափաւոր գին:
ԿԸ ԽՆԱՄԵՆՔ «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ Ֆրանսերէն Թերթեր:

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
4 RUE POISSONNIÈRE. Métro: SENTIER
Tél. Gutenberg 74-64
Բոլորին ուշադրութեան:
Դերձակներու հայթայթիչ: Ամէն տեսակ աստառներ, մանաքս դերձան, կոճակներ եւայլն:
Ընթրիքներու եւ մեծաքանակ գնողներու մասնաւոր գեղչ: Այցելեցէք մեր խանութը հմտանալու համար մեր ներուն ժամանութեան:

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
RESTAURANT COSMOPOL
20 Rue Rodier, PARIS (9e) մէթրօ՝ Cadet
Փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր բենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-83
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններու: Աչքի բժիշկ Գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Ատամնաբոյժ մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՅՍՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
106 Ave. Kléber. PARIS (16e)
(Նախկին ՍԹԷՖԷՒԻ) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43
ՑՆՕՐԷՆ՝ Պ. ԱՆՏՐԷ
Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական ցուցիներ, տուեւտրական տուներու առուծախ:
Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպական իշխանութեանց մօտ:
Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրման խնդրագիրներ (ԱՆԻՏԱՒԻԹ):
Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Նոյնացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր գաղութներուն առջեւ:
Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant: H. STÉPHAN

Cirque de Paris | Էքրլ Միլիոթէր | ամենամեծ
EMPIRE Միգիք-Զոլ

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Թմրագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin
PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
20
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1929
20 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1064

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՐՊԷՍԶԻ ՆՊԱՍՏԱԿԻՆ ԾԱՌԱՅԷ

Կիրակի օր գրեցինք թէ Փարիզի Սամուէլ Մուրատեան վարժարանին նոր տարեշրջանը պիտի բացուի հոկտեմբեր 1ին։ Առաջին օրէն իսկ, երբ վենետիկի Մխիթարեանները ձեռնարկեցին այս գործին, մենք փութացինք շնորհաւորել։

Մոռցանք ձեռնարկին կղերական հանգամանքը։ Զուզեցինք արձագանգ տալ զանազան մտավախութեանց, եւ ընդհակառակն բաղձանք յայտնեցինք որ յաջողի գործը։ Մեր կեանքի այս շրջանին մէջ, ո՛վ որ ակօս մը կը բանայ ազգային գիտակցութեան ճամբուն վրայ, նոյնիսկ այն որ պարզ հայերէն կը սորվեցնէ, «Հայը Հայ պահելու համար», արժանի է քաջալերութեան։ Իսկ Փարիզի մէջ, երբ հին ու նոր հարուստներ, նոյն իսկ միլիոնատէրներ քար կարեր են, ափ մը Միսթարեաններու գործունէութիւնը այլապէս գնահատելի երեւոյթ է։

Տարի մը անցաւ շէնքին գնումէն եւ բացումէն ի վեր, եւ կը դիտենք որ չափազանց դանդաղ կ'ընթանայ գործը։ Մինչ արդէն ընթացք առեր է նոյն շրջանին Ֆիլիպկէի մէջ բացուած Մխիթարեան վարժարանը, Փարիզի Սամուէլ Մուրատեան հաստատութիւնը տարին բոլորեց 16 աշակերտներով, որոնց միայն մէկը վճարովի։ Մեր լրատուն կը հաղորդէր թէ այս տարի արձանագրուած են արդէն 30 աշակերտներ եւ 15 հոգի ալ բանակցութեան մէջ են։

Կը հասկնանք Փարիզի դժուարութիւնները։ Երկու միլիոն շէնքին համար, խոշոր գումարներ՝ իբրեւ կահաւորման ծախք, ներքին կազմակերպութիւն եւն.։ Բայց,— ուրիշ առեն ալ դիտել տուած ենք — այս հաստատութիւնը չի կրնար քալել տարեկան վեց հազար ֆրանքի թոշակով, որ կը պահանջուի իւրաքանչիւր աշակերտէ։

Վենետիկի Միսթարեանները միեւնոյն առեն լաւ հաշուագէտներ են։ Կրնան, սեղանաւորի մը հմտութեամբ, ներկայացնել գրամներու փոխանակութեան սակերը, ապրուստի սղութեան պայմանները, ղրամագլուխի եւ տոկոսի հաշիւներ։ Եւ անշուշտ այդ հիման վրայ սահմանած են 6000 ֆրանքը։

Արդ, աչքի աչքի առջեւ ունենալով միայն Ֆրանսան, այն որ տարին քանի մը վեց հազար ֆրանք վճարելու կարողութիւն ունի, չի հետաքրքրուիր հայկական վարժարանով։ Իսկ այն որ կ'ուզէ հայկական կրթութիւն տալ իր մէկ զաւկին, միսներուն բերնէն պիտի կարէ։ Այդ գրկանքն անգամ չի կրնար 6000 ֆրանք ձգել իր ձեռքը։

Վեց հազարը մեր աշխատաւորներու տարեկան վաստակին կէսն է, քիչ մը աւելի կամ պակաս։ Միւս կողմէ, Ֆրանսայի նոյն աստիճանի վարժարանները աւելի աժան են, տարեկան 3 4000 ֆրանք։

Ի՞նչպէս պիտի լուծուի այս անելը։ Ի՞նչպէս կարգադրել վճարումը, որ վարժարանը աշակերտ ունենայ, եթէ ոչ 500, գոնէ 200, մէկ անգամէն։ Այդ փառաւոր շէնքը, Սէնի ափերուն վրայ, կրնայ դառնալ ամուլ պերճանք մը, եթէ այժմէն միջոցներ չխորհուին, որպէսզի ապրի իբրեւ կենդանի վառարան մը։ փեթակ մը լոյսի եւ աշխատանքի։

Եթէ չենք սխալիր, Սամուէլ-Մուրատեանի կտակը երբեք թոյլ չի տար դրամ պահանջել իր սաներէն։ Կտակը սահմանուած է ձրի՛ւարար կրթելու «ազգին աղքատիկ մանկտին»։ Ժամանակները փոխուա՞ծ են,— Թող բարի ըլլան միայն սնունդի ծախքը գանձելու։ Անշուշտ այն առեն կէս առկէս կը զեղչուի թոշակը։

Թերեւս առարկեն թէ կտակին այդ մասը կը գործադրուի վենետիկի մէջ։ Բաւարար չէ այս պատասխանը, մանաւանդ երբ նկատի առնենք վենետիկի վարժարանին սահմանափակ հոգը (նիւթական տեսակէտով)։

Տակաւին կարելի է թելադրել ուրիշ բարեփոխումներ։ Մենք ուզեցինք ուշադրութեան յանձնել հիմնական պարագայ մը, որ կապ ունի հաստատութեան ճակատագրին հետ։ Եւ անոր վարիչները, եթէ իսկապէս պահանջ մը լրացնելու միտքով է որ կապուեր են այս գործին, չեն կրնար տառին կառչիլ եւ բախտին ձգել ոգին։

Նոր ձեռնարկ մը միշտ կը յաջողի, երբ անոր հիմերը առողջ գետնի վրայ դրուած ըլլան, առաջին օրէն իսկ։

Շ.

Ց.— Ի՞նչ կ'ուզէ թէ անբարոյականութեան նոր ապացոյց մը կը ներկայացնէ փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթը, իր սեպտ. 18ի խմբագրականով։

Իրաւ խառնելով մասնաւորապէս մեր սեպտ. 6 (*Ի՞նչ վայնասուն է այս*) եւ սեպտ. 12 (*Մաժո՞ւլ թէ Արշակաւան*) խմբագրականները, *դէպիվար շրջելով* բացորոշապէս, հատիկ-հատիկ յիշուած *անուններ, արարքներ, բացատրութիւններ եւ որակումներ, տեղափոխելով առանձին խնդիրներ եւ նախադասութիւններ, եւ մեզի վերագրելով նոյնիսկ մեր կողմէ չգործածուած բառեր*, կ'ուզէ դատ դնել էֆէնտիներու դպրոց դասը, պսակաւոր թէ անպսակ։

Մէկ բառ միայն այս պարոններուն, որոնք միեւնոյն ատեն ռամկավար կուսակցութեան նորընտիր վարիչ մարմնին անդամներն են.—

— Եթէ պարկեշտ մարդիկ էք, բարեհաճեցէք նոյնութեամբ արձագանգել մեր այդ երկու խմբագրականները։ կամ գոնէ ձեր անկարկած մասերը, ամբողջութեամբ։

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻՆ ԴՐԱՄԸ ՅՈՅՆԻՆ ԳՐՊԱՆԸ

Պոլսոյ «Միլլիյէթ» լրագիրը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ նախկին ծերակուտական Մավրոեէնի պէտի մասին, որ մեռաւ անցեալ շաբթու եւ որ մեծ դուժար մը կտակած է բրիտանական դրամատան մը մէջոցաւ.

— « Ուրեմն, Թուրքիոյ մէջ շահուած դրամ մը Լոնտոն կը պահուի եւ ԱՒԷՆՔ կը բաժնուի... Այս դրամին տէրը ժամանակին կը վարէր երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը, իսկ օսմ. շրջանին օրէնսդիր էր։ Այս մարդուն հայրն ալ կայսերական պալատին բժշկապետն էր, նախարարական Թոշակ կ'առնէր եւ *պաշխիհ* կը ստանար։ եւ ոբովհետեւ Թուրք գիւղացիին վճարած տուրքը կայսերական գանձը կը մտնէր մասամբ, ուրեմն մաւրոեէնի պէյի այսօր ձգած գումարը, առաջին սանթիմէն մինչեւ վերջինը, ամբողջովին արդիւնքն է Թուրք գիւղացիներու վճարած դահեկաններուն։

Յոյն ծերակուտականին այս դրամը պիտի յատկացուի յոյն դպրոցներուն, յոյն եկեղեցիներուն եւ յոյն բարեգործական հաստատութեանց։ Ուրեմն, Թուրքին գրպանէն ելած դրամով՝ վաղը յոյն դպրոց մը աւելի պիտի զարգանայ, մոմ մը աւելի պիտի վառի յոյն եկեղեցիին մէջ, որու գմբէթին տակաւոթք կ'ըլլայ Թուրքին գէշութեան համար։ եւ վերջապէս, աւելի պիտի շէնցնայ յոյն բարեգործական հաստատութիւն մը, ուրկէ ներս չեն առներ Թուրք կարօտեալը։ եւ երբ մենք Թուրքերս յուզումով կը կարդանք այս տողերը, անդին յոյները մոմ մը աւելի պիտի վառեն այն մարդուն հոգիին համար, որ իրենց դրամ կտակած է։

Այս իրականութիւնը պատիժն է մեր տխմար անհոգութեան, եւ փորձանքը մեր ապուշ անցեալին։ Մաւրոեէնի պէյի մահուան պէտք չունէինք, աւելի լաւ ճանչնալու համար ցեղ մը զոր շատ աղէկ կը ճանչնանք։ Միայն, անհրաժեշտ է գիտնալ այս պատմութիւնը, ապագայ սերունդը աւելի եռանդոտ դարձնելու համար իր ազգայնական դատին մէջ»։

ՊԱԼՍՈՅ ՅՈՅՆԵՐԸ

Գրուած էր թէ յոյներուն ազատօրէն ձամբորդելու արտօնութիւն պիտի տրուի։ Այս մասին էնկիւրիէն եկած լուրերը կը հաստատեն թէ խնդիրը կը կայանայ «էթապլի» յոյներուն արտասահման ճամբորդութեան շուրջ։

Արտաքին գործավարութիւնը իրեն եղած հարցումին պատասխանելով, յայտնած է թէ «էթապլի»ները կրնան արտասահման երթալ ու գալ։ «էթապլի»ի վկայագիր չունեցողներն ալ կրնան արտասահման երթալ, բայց ալ պիտի չկարենան Թուրքիա վերադառնալ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Երկնի ծրագրով նախատեսուած միջազգային դրամատունը կազմակերպելու համար, մասնագէտներու ժողով մը պիտի գումարուի վիսպատէնի մէջ, հոկտեմբերի սկիզբները։

ՇԱՓԱՐԸ վենաշնորհի պիտի վերածուի ցունաստանի մէջ, իբրեւ եկամուտի ադբիւր։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքերը կը սպառնան Յոյներուն

«Թայմզ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն, սեպտ. 17 Թուականով.—*Թուրքեւհելլէն յարաբերութիւնները, որոնք երբեք լաւ եղած չեն բնակչութեանց փոխանակութեան վէճին առթիւ, վերջերս չափազանց վատթարացան։ Թրքական կառավարութիւնը վերջերս պատուիրած էր մամուլին չարծարծել այս խնդիրը, բայց երեսփոխան Ենուս Նատի պէյ այսօր լրութիւնը խզեց «Ճիւմհուրիյէթ»ի մէջ։ Համառօտակի լիշելով վերջին վեց ամիսներու պատմութիւնը, Ենուս Նատի կը ծանրանայ երկու կէտերու վրայ. առաջին՝ կը մեղադրէ Յունաստանը թէ դրժած է Թուրքիոյ յունական ներկայացուցիչներուն կողմէ իր անունով եղած կարգադրութիւնները։ «Այդպիսի ընթացք մը կը վարկաբեկէ ո՛ր եւ է կառավարութիւն եւ անկարելի կը դարձնէ միջազգային յարաբերութիւնները»։ Երկրորդ, ծիծաղելի գտնելով Յունաստանի վախերը Թուրքիոյ վերագրուած յարձակողական միտումներու մասին, կը յայտարարէ թէ Թուրքիա մէկ բան ընելու պէտք ունի, եթէ կացութիւնը պահանջէ,— արտաքսել բոլոր Յոյները։ Իրրեւ եզրակացութիւն, Թուրք երեսփոխանը կ'առաջարկէ ուրիշ միջոցներու դիմել, եթէ երբեք պիտի կարգադրուի հինգ տարիէ ի վեր քաշքշուած այս խնդիրը։*

Էնկիւրի արդէն պարտադրած է իր տալիք պատասխանը։ Կը կարծուի թէ ծանուցագրին շեշտը շատ ժուռ պիտի ըլլայ եւ Յունաստանէն պիտի պատրաստուի վերջ տալ քաշքշուքներուն։

Վէճ ալ՝ Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ վէճ մը ծագած է Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ, 14 փոքր կղզիներու մասին որոնք կը գտնուին Թրքական ծովեզերքին երկայնքը, երեք մղոն հեռու։ Իտալիա կ'ուզէ իր գերիշխանութիւնը հաստատել այդ կղզիներուն վրայ, բայց Թուրքիա կը մերժէ։ Որոշուած է Լա Հէյի առեանին յանձնել խնդիրը։

Ֆրանսացիները սկսան պարպել

Երեքշաբթի օրէն ի վեր. Ֆրանսացիները սկսած են պարպել Հռենոսի գրաւեալ գօտիները։ Խումբ խումբ կը մեկնին ֆրանսական զինուորները։ Ամբողջ գօրագունդեր լուծուած են եւ մաս մաս ճամբայ կ'ելլեն.

Միջդաշնակցային Յանձնաժողովն ալ մեկնելու կը պատրաստուի։ Վեց խոշոր վակոններ ապսպրուած են երկաթուղիներու վարչութեան, փաստաթուղթերու փոխադրութեան համար։ Կապլէնցի գերման լիազօրը իր երկրին համար արտակարգ յաջողութիւն մը կը նկատէ գրաւեալ գաւառներուն պարպումը։ Հռենոսեան գաւառներու ժողովուրդը չափազանց ուրախ է որ պարպումը տեղի կ'ունենայ արագօրէն։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Պատերազմը կատաղօրէն կը շարունակուի Աֆղանիստանի մէջ, գահուն տիրանալու համար։ Հապիպուլլահի բանակէն 10,000 զինուորներ ճէլալապատի վրայ կը քալեն, իսկ Նատիր խան առանց գնդակ մը արձակելու գրաւեց Քանտահարը եւ կը սպառնայ Քապուլի։ Խոշոր վարձատրութիւն մը խոստացած է առջին անգամ Քապուլ մտնողին։ Հապիպուլլահ (Ջրկիրի տղան) առաջարկած է իր մրցակցին՝ ժողով մը գումարել Քապուլի մէջ եւ այնտեղ վճռել գահուն թեկնածուութեան խնդիրը։

Նատիր խան պատասխանած է թէ նախ պէտք է պարպէ Քապուլը եւ թափուր հռչակէ Աֆղանիստանի գահը, որպէսզի կարելի ըլլայ խաղաղութեամբ լուծել խնդիրը։ Արքայական նախկին գերդաստանին իշխանուհիները, որոնք բանտարկուած են Քապուլի մէջ, կոչ մը ուղղած են մահմետականներուն, «յանուն Ալլահի», եւ կը խնդրեն զիրենք ազատել «աւելի մեծ խայտառակութենէ մը եւ չարչարանքէ, որոնց կ'ենթարկուին Քապուլի աւազակ արքային կողմէ»։

Նոր տագնապ Եգիպտոսի մէջ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ դահլիճին հրաժարումը անխուսափելի է եւ քանի մը օրուան խնդիր։ Հրաժարման պատճառը այն է որ, բրիտանական մարզպանը պահանջած է երեսփոխանները կատարել անգլեւեգիպտական դաշնագրին հիման վրայ։ Այսինքն, սկզբունքով ընդունիլ Անգլիոյ առաջարկած պայմանները՝ եգիպտոսի անկախութեան մասին, փոխանակ յետոյ ժողովին վաւերացման ենթարկելու զանոնք։ Միւս կողմէ, Թագաւորը Ալեքսանդրիա կանչած է ազգայնական կուսակցութեան պետը, նախորդ վարչապետ Նահաս փաշան։

Նորեւ ամառապատիժ

Խորհրդային հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ Մոսկուայի դատարանը մահուան դատապարտեց Սամուէլ Ցայց եւ Աբրահամ Քլայնէր անուն շահադէտները, իսկ վեց տարի բանտարկութեան՝ Լիթուանիոյ դեսպանատան պաշտօնեաներէն Օր. Պէյրթ Ախմանը, որոնք անդամ էին նոյն դեսպանատան մէջ հաստատուած գաղտնի կազմակերպութեան մը։ Այս մարմինը քանի մը տարիէ ի վեր աղամանդ եւ ուրիշ ար-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՔԵԶԻ Է, ԼԱՒ՛

«Յառաջ»ի գրաշարները լաւ սովորութիւն մը ունին։ Աշխատանքի ծանրութենէն ջղագրգռուած, երբ սկսին իրարու հետ վարուիլ քիչ մը անսովոր կերպով, կը դիմեն անսիջապէս ինսխանցումի...

— Ջեռքդ շուտ բունէ՛, ծօ՛, ռամկավար։

Ան որուն խօսքը ուղղուած է, անշուշտ քիչ մը կը ցնցուի բացագանչութեան կոպտութենէն, բայց կը զսպէ ինքզինքը եւ իր վրայէն քովինին կը նետէ անբաղձալի որակումը.

— Քեզի է, Հայկ, նայէ՛ ինչ կ'ըսէ։

***

Նման եղանակի մը կը դիմէ փարիզի ռամկավար Թերթը։ Ինչ որ իրեն, իրեններուն եւ մասնաւորներու տրուած է «Յառաջ»ի մէջ, աչքկապուկով մը կը փոխանցէ *իր* ջոջերուն։

— Քեզի է, պարոն Այսինչ, նայէ՛, ինչ կ'ըսէ։

Ու պարոն Այսինչը որ «Յառաջ» չի կարդար, «Յառաջ»ի խօսքը կը լսէ «Ապագայ»ի ծուռ բերնէն։

Եւ որովհետեւ չի կրնար ըլլալ որ ոեւէ ռամկավար քայլ մը առնէ առանց հաշուելու, նպատակ մը պէտք է ծածկուած ըլլայ այս նուրբ գործունէութեան տակ։

Ո՞վ գիտէ, Թերեւս մարդ շահելու եւ բաց գոցելու... եղանակ մըն ալ այս է։ Հայ Թերթը դժուար կ'ապրի։ ու չապրեցներ իր մարդը որ սակայն պէտք է ապրի։ Իսկ ռամկավար որեւէ Թերթ որ իր ընթերցողներով՝ իր Թուղթին ծախքն իսկ չի հաներ, անշուշտ բացառիկ միջոցներու պէտք ունի, գոցելու համար իր բացը, որ երբեք չի գոցուիր...

— Քեզի է, պարոն Այսինչ, նայէ՛, ինչ կ'ըսէ։ Մեր պարտքն է պաշտպանել ձեր պատիւը, լաւ խմբագրական մը գրած ենք։ բայց գիտէք, տպագրական ծախքերը եւն...

***

է՛հ, այո՛. Պարոնեան չէը ճանչցած «Մեծապատիւ մուրացկաններ»ու այս պաշտօնակա՞ն տիպարները։

ԽԱՐՏՈՑ

ՓՈԹՈՐԻԿԻՆ ԱԻԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

Ֆրանսայի գաւառներէն ծանրակշիռ լուրեր կը հասնին սեպտ. 17ի գիշերուան փոթորիկի, կայծակի եւ տեղատարափի հետեւանքներու մասին։ Ցինանի մէջ, 48 ժամ որոտում եւ անձրեւ տեւեց, ամբողջովին քանդելով եօթը չրթաղացներ։ երեք հոգի խեղդուեցան։ Սէն Մայոյի մէջ 120 հոգի առանց բնակարանի մնացած ըլլալով, զօրանոց մը փոխադրուեցան։ 150,000 ֆր. նպաստ խնդրուած է փարիզէն։ Ցինաւի մէջ, անգլիական փոխիւպատոսին որդին կայծակնահար իյնալով, կուրացաւ։ փոթորիկը եւ անձրեւը ծանր վնասներ պատճառած են վառի նահգին մէջ։

ԺԱՆՏԱԽՏ ծագած ըլլալով Պիրէոնի մէջ, Թուրքիա բժշկական քննութիւն հաստատեց այդ նաւահանգստին դէմ։ Իտալական կառավարութիւնն ալ իր կարգին քարանթինա հաստատած է Թունուզի ժամանումներուն դէմ։

ՆԻՀԱՐԱՆի հանրային մթերանոցներուն մէջ 4000 Թոնօ ցորենի գոյութիւն մը երեւան հանուեցաւ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԸ

ՅԱՐՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ԼՈՒՐԵՐ

Հարիւր մեր ընթերցող-
ներէն ինը հոգի կը կար-
դան միայն վերնագիրը,
մէկ հոգի՝ առաջին պա-
րագրաֆը, իսկ տասնե-
րորդը՝ ամբողջ յօդուա-
ծը։ Ասոնք ամենէն աւե-
լի հետաքրքրուողներն
են։ Ասոնք են, որոնք
կ՚ուզեն գիտնալ, թէ ին-
չո՞ւ կը գրենք, ինչպէ՞ս
կը գրենք, ինչպէ՞ս պէտք
է գրել։ Ասոնք են, որոնք
կը հետաքրքրուին մեր
գործով։ Ասոնք են, որոնք
կը սիրեն մեզ։

— Ի՞նչ կ՚ուզէք, ո՛վ սի-
րելի ընթերցող, մենք ալ
մարդ ենք, մեզի ալ կ՚ա-
նուշանայ մեր գործին
վրայ, մեզի ալ կը հետա-
քրքրէ մեր գործին ար-
դիւնքը։ Ուրեմն ինչո՞ւ
չպիտի ուզենք գիտնալ
մեր ընթերցողներուն
կարծիքը մեր գործին
մասին։ Ինչո՞ւ չպիտի
ուզենք գիտնալ, թէ ինչ-
պէ՞ս կը գրենք, ինչպէ՞ս
պէտք է գրել։ Ինչո՞ւ չպի-
տի ուզենք գիտնալ, թէ
ինչո՞ւ կը գրենք

ՅԱՎ ԴԱՇՅԱՆ ՎԱՐՏԱՊԵՏԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ)

Ամառվան մի գեղեցիկ առավոտ Դավիթ Վարդապետը, որ Ղազարոս Աղանեանցի անունով էր հայտնի, ինչպես միշտ, վաղ արթնացել էր եւ դուրս եկել իր սենեակի առջեւ գտնվող ընդարձակ պարտեզը, որ ինքն էր տնկել եւ խնամում էր։ Ծաղիկների մեջ ման գալով՝ նա ուշադրությամբ զննում էր ամեն մի ծաղիկ, ամեն մի ծառ, եւ ուրախանում էր, երբ տեսնում էր, որ ամեն ինչ լավ է աճում եւ զարգանում։ Ծաղիկների մեջ նա ամենից շատ սիրում էր վարդերը, որոնք նրա պարտեզում հազարավոր տեսակներով էին։ Նա ամեն առավոտ ժամերով զբաղվում էր նրանց խնամելով, ջրելով, պարարտացնելով եւ այլն։ Ինչպես ասացինք, Դավիթ Վարդապետը ծաղիկների մեջ ամենից շատ սիրում էր վարդերը, որովհետեւ նրանք ամենագեղեցիկ ծաղիկներն են, եւ նրանց հոտը ամենահաճելին է։ Նա ասում էր, որ վարդերի մեջ կարելի է տեսնել Աստծո ամենակարողությունը, Նրա անսահման իմաստությունը եւ Նրա անհասկանալի գթությունը։ Ինչպես ասում էր նա, Աստված ստեղծել է վարդերը մարդկանց հաճույքի համար, որպեսզի նրանց տեսնելով եւ հոտը շնչելով՝ մարդիկ միշտ հիշեն Նրան եւ Նրա անսահման բարերարությունները։

Դավիթ Վարդապետը ամեն առավոտ, ինչպես ասացինք, ման էր գալիս պարտեզում եւ ուրախանում էր, երբ տեսնում էր, որ ամեն ինչ լավ է աճում եւ զարգանում։ Նա ամեն մի ծաղիկ, ամեն մի ծառ ինքն էր տնկել, եւ ամեն մեկի մասին հոգ էր տանում։ Ամեն մի ծաղիկ, ամեն մի ծառ նրա համար մի սիրելի էակ էր, որի մասին նա միշտ մտածում էր, եւ որի հետ նա միշտ խոսում էր։ Նա ամեն մի ծաղկի եւ ծառի մասին ունեցել է մի առանձին անուն, որով նա կանչում էր նրան, երբ ուզում էր նրա հետ խոսել։ Նա ամեն մի ծաղկի եւ ծառի մասին ունեցել է մի առանձին անուն, որով նա կանչում էր նրան, երբ ուզում էր նրա հետ խոսել։

Ամեն առավոտ, երբ Դավիթ Վարդապետը դուրս էր գալիս իր սենեակից, նրա առաջին գործը լինում էր ծաղիկների մեջ ման գալով՝ նրանց ջրելը։ Ջրելու համար նա ունեցել է մի մեծ ջրհոս, որ միշտ լցված էր լինում ջրով։ Ջրհոսի մոտ միշտ դրված էր լինում մի մեծ դույլ, որով նա ջուր էր քաշում եւ ջրում ծաղիկները։ Ջրհոսի մոտ միշտ դրված էր լինում մի մեծ դույլ, որով նա ջուր էր քաշում եւ ջրում ծաղիկները։

Դավիթ Վարդապետը ամեն առավոտ, ինչպես ասացինք, ման էր գալիս պարտեզում եւ ուրախանում էր, երբ տեսնում էր, որ ամեն ինչ լավ է աճում եւ զարգանում

ժէքաւոր առարկաները կը գնէր եւ արտասահման կը փախցնէր։ Ուրիշ քանի ամբաստանեալներ, մեծ մասով նոյն կազմակերպութեան յաճախորդները, գնազան պատիժներու, տաժանակիր աշխատանքի կամ տուգանքի դատապարտուեցան։ Քննութիւնը հաստատած է թէ շահադէտներուն եւ գաղտնի կազմակերպութեան միջեւ յարաբերութիւնները կը պահէին դեսպանատան պաշտօնեաները, իսկ մաքսանենգութիւնը կը կատարուէր դիւանագիտական պայուսակներու միջոցաւ։

1000 Զինուցիներ ձերբակալուած

Զինական կառավարութիւնը բուռն բողոք մը ուղղեց գերման կառավարութեան միջոցաւ խորհրդային իշխանութեան, որ վերջերս հազար Զինուցիներ ձերբակալած է, իբրեւ փոխ վրէժ։ Զինաստան կը պահանջէ անմիջապէս ազատ արձակել կալանաւորները։

Միւս կողմէ, Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը տեղեկացնէ թէ չինական զօրքեր յարձակած են խորհրդային սահմանագուխի պահականոցներուն վրայ, վեց ժամ կրակ տեղացնելով։ Միեւնոյն ատեն Զինացիները կը ամբակոծեն ռուսական ուրիշ դիրքեր։

Մակեդոնացիները կը գործեն

Սեպտ. 15ին, Սոֆիայի փողոցներուն մէջ սպանուեցաւ սերպ լուսանկարիչ Աթանաս Սփասիչ։ Երեք անծանօթներ դանակի 30 եւ հրացանի երկու հարուածներով գետին փռեցին լուսանկարիչը, որ ճանչցուած էր իբրեւ հակապուլկար եւ կը գործէր Յարիպրոտի մէջ։

Միեւնոյն օրը, դարձեալ Սոֆիայի մէջ անծանօթներու կողմէ սպանուեցաւ փաստաբան Անկէլ Միխայլով։ Տուն վերադարձած ատեն, փաստաբանը գետին փռուեցաւ հրացանի գնդակով մը։

Երկու սպանութիւններն ալ կը վերագրուին Մակեդոնացիներուն։

Կարմիր բանակին վիճակը

Վերջերս տեղեկագիր մը ներկայացուեցաւ Ստալինի եւ միւս բոլշեւիկ վարիչներուն, Զեկայի մէկ գործիչին կողմէ։ Այս տեղեկագրին համաձայն, կարմիր բանակը մեծապէս յառաջդիմած է վերջին հինգ տարիներու ընթացքին, զինուորները լաւ կը կերակրուին եւ հաճոյքով կը վիճաբանին քաղաքական խնդիրներու մասին, բայց եթէ պատերազմ ծագի Զինաստանի հետ, բանակը երկու հակամարտ ճակատներու պիտի բաժնուի, շնորհիւ քաղաքագիտական մարգանքներու։ Արհեստագիտական տեսակէտով, կարմիր բանակը գերազանց է չինականէն, բայց բարոյապէս՝ շատ վար կը մնայ, համաձայն նոյն տեղեկագրին։

Լոնտոնի գիշերային ակումբները

Լոնտոնի ոստիկանական վերատեսուչին հրամանով, փակուեցան գիշերային ակումբները, որոնք արտաքին վաճկչութեան տակ, պղտոր նպատակներու կը ծառայէին։ Քառասուն օտար վարձակալներ արտաքսուեցան Անգլիայէն եւ իրենց շէնքերը վարձու տրուեցան վաճառականներու։

1000 տղար հայ գրաշարի վրայ

Պոսթոնի թերթերէն մէկը վերջերս հանելուկի մրցում մը կազմակերպած էր, 12,000 տոլարի մրցանակներ տրամադրելով իր ընթերցողներուն։ Հազար տոլարի պարգեւը շահած է հայ գրաշար մը, Արամ Շմաւոնեան, որ կանխիկ սաացած է այդ դրամը։

Ամերիկեան թերթը այս առթիւ հրատարակած է հայ գրաշարին լուսանկարը, «Ճէյմս Վակնէր» անունով։ Ամերիկեան քաղաքացի դարձած ատեն, հայ երիտասարդը այսպէս փոխած է իր անունը...։

Պաղեստինի դէպքերուն առթիւ

Հակահրէական միջազգային դաշնակցութեան փարիզի կեդրոնը ժողով մը կազմակերպած էր, առջի օր, Սալ Վակրաժի մէջ։ Ճառեր խօսեցան 8-10 ծանօթ անձեր։ Ցետոյ ժողովը բանաձեւ մը քուէարկեց որով կը խնդրուի հոգատար իշխանութենէն՝ պատժել վերջին խռովութեանց պատասխանատուները, զսպել էֆէնտիներու գրգռիչ քաղաքականութիւնը եւ հաւասար աչքով նայիլ Հրեաներուն եւ Արաբներուն։

Խաչագողի մը ինարած սուտը

Անցեալ օր յիշած էինք հրեայ հեռագրական գործակալութեան մէկ լուրը, որուն համաձայն Հայերը կ'ուզեն մովսիսական դաւանալ։ Համաձայն այդ լուրի բնագրին, որ մեր ձեռքն է, Հայերու մեծամասնութիւնը շաբաթապահ է, եւ «հայ ժողովուրդը իր փրկութիւնը կը տեսնէ Հրեաներու հետ միանալուն մէջ»։

Բայց, ուրկէ՞ ծնունդ առաւ այս այլանդակութիւնը։

Սուտին հնարիչն է ուսանող մը, Ժիրայր Պասմաճեան, որ Պուքրէշէն Ռոման քաղաքը երթալով, ինքզինքը ներկայացուցած է իբր «Հայ Ուսանողական Միութեան» նախագահ, եւ հրէական միջինկներու մէջ դասախօսութիւններ տալով, բսած է նաեւ թէ «Հայերը հրեայ եղած են»։

Ռոմանի ոստիկանութիւնը կասկածելով, ձերբակալած է բախտախնդիրը իբրեւ համայնավար գործակալ եւ հսկողութեան տակ Պուքրէշ ղրկած։

Այս պարոնը Սիլիսթրէի եւ Եաշի մէջ ալ դրամաշորթութիւն ըրած է։

Հայկ. կերակուրներուն գովքը

«Պոստոն Հէրըլտ»ի աշխատակից մը այցելելով Պոսթոնի հայկական ճաշարաններէն մէկը, երկարօրէն կը նկարագրէ հայկական կերակուրները, զոր համեղ կը գտնէ։

Այս առթիւ նոյն թերթի օգոստոս 28ի թիւով լոյս տեսած գրութեան մէջ կը յիշուին «չիշ քէպապ», «քայմաք», փիլաֆ, մածուն, «տոլմա» եւլն. կերակուրները։

Հայկ. ճաշարանին տէրը այս առթիւ թղթակցին գոված է նաեւ սխտորը եւ բսած է թէ Ամերիկացիները հեռու հետ պ'ուտի վարժուին անոր ալ, որովհետեւ «սխտորը քոլերայի դէմ դեղ է» եւ ինք շատ կը գործածէ զայն։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇԲԵՂ. ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արտասահմանի եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.Ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կրկլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն։

Նախագահութեամբ Եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆի

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

Ցիսուն հոգինոց Ֆրանսական Ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 Ֆր.։ Տոմսերը այժմէն կարելի է հալթայթել, Լիլա, Ֆլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Արաքեան, Քոզմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի բոլոր մասնաճիւղերէն։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս*՝ AY կար տիւ Նորէն, AU *Մէն Լազարէն, Թրամուէյ Րէփիւպլիքէն* եւ իջնել Porte de Picpus. *Մէթրօ*՝ Daumesnil։

«ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ «PETIT JOURNAL»Ի ՍՐԱՀԸ

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆ ՓԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԸ

Կազմակերպուած Եոզկատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուն։ Կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ։

Հայկ. եւ եւրոպական պարեր։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Թրամուէյ թիւ 2 եւ 18 Լուվրէն, շոգեկառք՝ Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Փլու, ուր առաջնորդներ կը սպասեն։

Հ. Յ. Դ. ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ՓԱՐԻԶ

Սէն Միշէլի «Բրիստափոր» խումբի ժողովը՝ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Café la Petite Source-ի սրահը, Métro Odéon-ի ճիշդ դէմը։ Օրակարգ. Ա) ընթացիկ հարցեր ու ներկ. ժողովի զեկոյց։ Բ) Դասախօսութիւն։ Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դ. ԺԱ. ընդհ. ժողովի յայտագիրը։

Քաշան-Պանեէօյի Արծիւ խումբի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Ընթերցուած շրջաբերականներու։

ԳԱՒԱՌ

Մարսէյլի Պուլվար Օտտօ Վռամեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ եւ Հրայր խումբերու ընկերները այս կիրակի իրիկուն ժամը 6.30ին սովորական հաւաքատեղին։

Մարսէյլի Բրիստափոր ենթակոմիտէի ժողովը՝ այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Լիոնի Պատ. Միութեան դասախօսական ժողովը այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։ Կը խօսի՝ ընկ. Բարկէն։

Փոն տը Շէրիւի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 6ին Օթէլ տը Ֆրանսի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատոմսով։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ Հայբենակցական Միութեան Փարիզի առժամեայ վարչութիւնը կը հրաւիրէ Փարիզի եւ իր շրջանի բոլոր հայրենակիցները, ներկայ գտնուիլ խորհրդակցական ժողովի որ տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին Ֆլորիայի ճաշարանը։

ԱՐԲԱՒԻՏԻ Երտ. Միութեան վիճակահանութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը՝ 202՝ փողկապ, 271՝ մէկ շիշ անուշահոտութիւն, 256՝ ինքնահոս գրիչ, 196՝ կնոջ ձեռքի պայուսակ, 115՝ այր մարդու ամառնային գլխարկ։ Տտանալու համար դիմել Արտաշէս Ներսէսեանի, 30 Bld. Oddo, Marseille.

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ շրջանի Տիգրանակերտի Հայր. Միութիւնը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Դաֆաֆեան ընտանիքին եւ պարագաներուն (Հալէպ, Ամերիկա, Սուտան եւ Երուսաղէմ) Պ. ՎԱՀԱՆ ԳԱՖԱՖԵԱՆի գառնաղէտ մահուան առթիւ որ տեղի ունեցաւ Օգոստոս 22ին Հալէպի մէջ։

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Հայագործ LA GARDE
1 Rue St. Lazare, PARIS (9e)
Téléphone-Trudaine 95.21

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

ճերմակեղէնի, էնքրիւսթասիոն տանտըլէյի, փուան թիւրքի, պուրտոնի գործաւորուհիներ, իրենց բնակարանը աշխատելու համար։ Գործերը կը յանձնուին կազմուած։ Լաւ վճարում։ Դիմել՝ Տիկ. Զապէլ Հօճապաշեանի, 26 Rue Bouret, մէթրօ՝ Պոլիվար։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

օդնական դերձակ մը։ Լաւ վճարում եւ տեւական գործ։ Մանրաժամնութիւններու համար դիմել՝ Պ. Ս. Նազարեանի, 16 Bld. de la Villette, մէթրօ Պէլվիլ։

ԵԹԷ *կ'ուզէք փոխադրութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Ազատիս եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական նեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական գործերու կարգադրութիւն։

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine)։ Tél. Défense 00-39։

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ Ֆրանսերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը։*

Դիմել՝ Նուպար Հազարապետեանի, 5 Rue Jourdan, Փարիզ (14e)։

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈՂԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւլլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, գատական տպաղութիւններ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն չինողներու փոխատուութիւն եւլլն։

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԵՐ ՍԵՎՐԱՆԻ ՄԷՋ

Ծախու են մաս առ մաս Սեվրանի մէջ (20 վայրկեան հեռաւ Նոյէն) Les Treplesի հոդամասերը։ Ծախու հողեր՝ կայարանին մօտ եւ քաղաքին կեդրոնը, քառակուսի մէթրը՝ 300 ֆրանք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Վճարման մեծ դիւրութիւններ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել ամէն օր տեղը վրայ իսկ Շաբաթ եւ Կիրակի օրեր Société Générale Foncière, 7 Rue La Boétie, Փարիզ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԹՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ
ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐԸ

Ա. Գիրք.— Շարադրութեան եւ ուղղագրութեան նախնական մշակումը առաջին եւ երկրորդ տարիներուն համար։

Բ. Գիրք.— Շարադրութեան եւ քերականութեան հիմնական բնոյթները դպրոցական երրորդ եւ չորրորդ տարիներուն համար։

Առաջին գրքի գինն է եօթը Ֆրանք, երկրորդ գրքինը՝ ինը Ֆրանք։ Դպրոցներուն համար 20 զեղչ։ Ձամբու ծախքը հեղինակի վրայ։ Ամէն պատուէր կանխավճար։ Դպրոցները կրնան պահանջել մէյ մէկ օրինակ, իբրեւ նմոյշ։

Նամակ ու դրամ պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով.

Madame D. Segbossian, Ave. Ed. Branly 11, Chaville (S. et O.) France.

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ
ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ

3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, Թրիքոներ, ժիւպերներ, շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն։ Չափաւոր գին։

Կը ծախենք «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ Ֆրանսերէն Թերթեր։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԷՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամէ 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE MARK

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Այս երեք աշխարհաճանաչ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ երգուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամէնավերջին փլաքները ինչպէս նաեւ հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ ալանի բոլոր կտորները եւ Թարտիրոսեանի փլաքները։

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գինով.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւ ու ամենաժամանակակից ֆիլմերը

EMPIRE Միւգիք-Հոլ· 37 Av. Wagram

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն: 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

21 Septembre 1929

Ք. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1065

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՆՈՒՆ ԳԵՐԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ

Ձառերը, վէճերն ու վիճաբանութիւնները կը շարունակուին չորս ճակատի վրայ, յանուն խաղաղութեան:

Իրականին մէջ՝ յանուն գերակշռութեան, ուժի եւ տիրապետութեան:

Վերջին ձայնը կուգայ ժընեւէն, ուր տաք ու պաղ հովեր կը փչեն քանի մը օրէ ի վեր:

Ինչպէս Սուոտըն՝ Լա Հէյի մէջ, Լորա Սէսիլն ալ, թէեւ պահպանողական, ամուր դիրք մը բռնած է ի դիմաց Մեծն Բրիտանիոյ աշխատաւորական դահլիճին, պաշտպանելու համար տեսակէտ մը որ չդագրգռութիւն կը պատճառէ միւսներուն:

Ինչպէս Սուոտըն վեր ի վայր շրջեց չորս ամսուան աշխատանք մը, «թորփիլհարելով» երկկի ծրագիրը, նոյնպէս Լորա Սէսիլ բանի տեղ չի դներ գինախափութեան նախապատրաստական Ցանձնաժողովին աշխատանքները, եւ չնախատեսուած հարցեր կը յուզէ:

Եւ ինչպէս Լա Հէյի մէջ, Գերմանիա հաճոյքով կը դիտէր բացուած ճեղքը — քանի որ ինք պիտի բլլար վճարողը — ժընեւի մէջ ալ, գերմանական պատուիրակութիւնը մէկ մարդու պէս կանգնեցաւ անգլիական պատուիրակութեան կողքին: Մինչեւ անգամ քայլ մըն ալ առաջ գնաց գլխաւոր պատուիրակը, կոմս Պէրնստորֆ: «Ձափը անցուց», ինչպէս կ'ըսեն փարիզի թերթերը, յիշելով անոր մէկ խօսքը.

— «Նախապատրաստական յանձնաժողովը ուրիշ բան չըներ, եթէ ոչ փոխադարձ օժանդակութեան պայմանագիր մը ինքել գինաթափութեան դէմ»:

Ֆրանսական թերթերը չափազանցութեան տանելով Լորա Սէսիլի «ելոյթը», նմանութիւն մը կը տեսնեն այսօրուան կացութեան եւ այն ժողովին միջեւ, երբ խորհրդային պատուիրակը, Լիտվինոֆ, կը ներկայացնէր իր հռչակաւոր ծրագիրը, եւեւէն քաշելով գերմանական պատուիրակը, միեւնոյն Պէրնստորֆը:

Հասկնալի են այս բոլորը: Մեծն Բրիտանիոյ աշխատաւորական կառավարութիւնը արդէն հարթած է գետինը, նաւային սպառազինութեանց կրճատման մասին, համաձայնելով Մ. Նահանգներուն հետ: Քանի մը մանրամասնութիւններ առկախ կը մնան, բայց վախ չկայ որ անոնք խանգարեն վերջնական համաձայնութիւնը: Երկու անգլեսաքսոն պետութիւնները այս համաձայնութեան հետ, միւս երեք ծովային պետութիւններուն պիտի ներկայացնեն առաջարկ մը՝ բոլորովին չնչելու սուզանաւերը:

Այս արմատական առաջարկն ալ, ինքնին, կը խրտչեցնէ մանաւորապէս Ֆրանսան եւ Իտալիան, որոնք սուզանաւը ազգու զէնք մը կը համարեն տկարներուն համար, հզօրներուն դէմ կռուելու պարագային:

Զրազգրութեան գլխաւոր պատճառը այն է որ, Մեծն Բրիտանիա չունենալով պարտաւորիչ գինուորութիւն, եւ ինալով ծովերու թագուհին, կ'ուզէ ցամաքի վրայ եւս տկարացնել բուն ցամաքային պետութիւնները:

Արդարեւ, Ֆրանսա եւ Իտալիա— նոյն իսկ Ճափոն— իրենց բանակին վրայ դրած են ամէն յոյս, եւ այս հիման վրայ, յաջողեր էին բացառութիւն ընդունիլ տալ անցեալ ժողովներուն: Մինչդեռ բրիտանական պատուիրակը մէկ մակարդակի վրայ կը դնէ բոլոր պետութիւնները եւ սպառազինութեանց տեսակէտները, կը պահանջէ զեղչել բանակներու ե՛ւ թիւը, ե՛ւ պաշտօնէութիւնը ե՛ւ մթերքը (ցամաքային, ծովային թէ օդային): Կ'առաջարկէ նաեւ զեղչել մարզանքի պայմանաժամը, կրճատել գինուորական ելմտացոյցը եւլն.: Եւ յետոյ, հաստատել միջազգային ժարմին մը, որ հսկէ այս առթիւ կնքուելիք դաշնագրին գործադրութեան վրայ:

Գերմանիան՝ զրկուած բանակէ եւ նաւատորմէ, անշուշտ բան մը չի կորնչցներ, եթէ ընդունուի այս բանաձեւը: Ընդհակառակն, շատ ուրախ պիտի բլլայ, եթէ քուէարկուի նոյն իսկ Լիտվինոֆի ցնորական ծրագիրը, որ կը ջնջէ ամէն բան,— գինուոր, մարտանաւ, օդանաւ, զօրանոց, մարզանք, հրացան, ընդհանօթ, ռազմանիւթ եւ գինարան: Վերջապէս ինչ որ կապ ունի գինուորութեան եւ պատերազմի հետ:

Իսկ միւսներուն համար, ընդունիլ Լորա Սէսիլի բանաձեւը, կը նշանակէ անգամ մը եւս ենթարկուիլ բրիտանական գերակշռութեան: Մանաւանդ Ֆրանսան չափազանց տհաճասիրութեամբ կը դիտէ այս հեռապատկերը, Լա Հէյի պարտութենէն անմիջապէս յետոյ:

Կարելի չէ բոլորովին ժխտել որ, հանրային կարծիքի եւ ընկերային ալեկոծումներու ճնշումին տակ, չանքեր կը թափուին խաղաղութիւնը ամրապնդելու եւ պատերազմները կանխելու:

Բայց, միեւնոյն ատեն, այդ չանքերու ընթացքին իսկ, մտրկապարանոց կը պարզուի ազդեցութեան պայքարը: Եւ նորէն Ֆրանսան է մեծագոյն մտահոգը, իր դիմացն ունենալով Մեծն Բրիտանիան, միշտ իշխելու կամեցողութեամբ, եւ պարտուած այլ ամրակուռ Գերմանիան, 70 միլիոն բնակչութեամբ եւ յարաճուն գարգացումով: Իսկ Ամերիկան, որ «չի ուզում պղտորուել», արդէն կ'իշխէ իր տոլարներով, որոնց տոկոսն իսկ դժուար թէ կարենայ վճարել յաղթական Ֆրանսան, եթէ առտու մը Գերմանիա դադրեցնէ հատուցումները:

Այո՛, խաղաղութիւն, հզօրին բոլոր իրաւունքները անվթար պահելու պայմանով...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԵԼԻ

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, ցուսաբեր կը պատմէ (13 սեպտ.).

— «Հնչակեաններու բիւրեղացս պառակտուած «կուսակցութիւն»անգամ մը եւս պառակտուած է, վերջին պատգամաւորական ժողովի որոշումներուն առիթով: Հին ու ծանօթ պատմութիւն, որ շուրջ 35 տարիներու աղտոտ ու պալարոտ անցեալ մը ունի: Ասկէ 33 տարիներ առաջ ըսուած բառերն են կարծես, որ կը լսենք այսօր: «Հեռո՛ւ մնացէք այս ստոր արարածներէն, հեռո՛ւ»,— կը գրէին հնչակեան երկու կեդրոններէն դէպի հնչակեանները նազարբէկեաններու եւ զօպանեաններու հասցէին: Երկու հընչակեան կեդրոններու մեղքերը ու զեղծումները այնքա՜ն բազմաթիւ են և բռնած ընթացքին այն աստիճան անսո՛ւրբ ու անսկզբո՛ւնք...», — հատուած մը միայն— ու մե՛ղմ հատուածներէն— խմորատիպ թռուցիկէ մը, որ յանուն բողոքող հնչակեաններու լոյս տեսած է փարիզի մէջ, ասկէ 33 տարիներ առաջ, 1897 մայիս 7ին: Բաղդատեցէք այս տողերը Ս. Դ. հնչակեան «կուսակցութեան» Ջահկէի մասնաճիւղի շրջաբերականին հետ:

Եւ քառասուն տարիներու ընթացքին գրեթէ ձեռմակ էջ չկա՛յ այս պառակտուած թայֆաներուն համար: Մէկուն «ձեռմակ»ը միշտ միւսը կը սեւցնէ, սեւ գիծ մը քաշելով ոչ միայն «կուսակցութեան», այլեւ հայութեան ճակտին: 1907ին, պաքուի մէջ, օր մը, վիճաբանական ժողովի մը ընթացքին, անճանօթ մը խօսք կը խնդրէ՝ նահատակ ցար. Շահրիկեանին ընդդիմախօսելու համար.

— Ի՞նչ կուսակցութեան կը պատկանիք, պարո՛ն, —կը հարցնէ Շահրիկեանը:

— Հնչակեան:

— Ձեզմէ մէկ խումբը՝ զող, աւազակ ու զեղծարար կ'անուանէ միւսը, իսկ ասլ՝ զեղծարար, աւազակ ու զող կ'անուանէ առաջինը,— այս երկու խումբերէն ո՞ր մէկուն կը պատկանիք դուք...:

Ա՛յս կ'ըլլայ Շահրիկեանի երկրորդ հարցումը, որմէ շանթահար, ընդդիմախօսը այլեւս կը սկսի անբմբռնելի բառեր թոթովել:

Պէյրութի մեր թղթակիցը օ. գոստոս 5 գրութեամբ (տես «Յուսաբեր» Թ· 111) կը գրէր.— *«Անցեալ շաբթու մէջ Պէյրութի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց հայ զողերու ընկերութիւն մը, կազմուած բացառապէս հընչակեաններէ:*

«1922ին հնչակեանները գողութիւն մը ըրին՝ բանալով խոշոր դրամարկղ մը: Անցեալ ձմեռ թաթուլեան խումբը (ամբողջութեամբ հնչակեան) ուրիշ դրամարկղ մը բացաւ եւ մեծ սակայի մը ժառնութեամբ բանտ դրուեցաւ: Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը ասկէ երկու շաբաթ առաջ 2էն 6 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ: Հնչակեան պետրոսը, որ պատուհաս մը դարձած էր վրանաքաղքին մէջ, իր մեղսակիցներով միասին ձերբակալուած է ոստիկանութեան կողմէ: Ըստ ոստիկանական յայտարարութեանց, գողերու այս կազմակերպութիւնը մասնաճիւղեր ունի եղեր նաեւ Ջահկէի, Թրիփոլիի, Զիւնիի եւ Սայտայի մէջ»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ՅԵՏՈՑ՝ ՄԻՋԱԳԵՏՔ

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ որոշ տրամադրութիւն կայ Միջագետքի եւս անկախութիւն տալու, այնպէս ինչպէս Եգիպտոսի: Կառավարութիւնը որոշած է հետեւիլ հանգուցեալ մարզպան Սըր Կիլպըրթ Քլէյթընի խորհուրդին եւ առաջարկել որ Միջագետքը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ ընդունուի 1932ին: Այս որոշումը մեծ փոփոխութիւն յառաջ բերաւ իրաքի մէջ եւ տասը տարիէ ի վեր առաջին անգամ է որ բրիտանական կառավարութիւն մը այսքան ժողովրդական կը դառնայ:

Կառավարութեան զեկոյցը կ'ըսէ.— 1. Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է ուժ տալու, որպէսզի Միջագետքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուի 1932ին:— 2. Մեծն Բրիտանիա Ա. Դ. Խորհուրդին յառաջիկայ նստաշրջանին պիտի հաղորդէ թէ որոշած է չշարունակել 1927ի դաշնագրին գործադրութիւնը (որ կը կազմկանդէր Իրաքը) 3. Մեծն Բրիտանիա Ա. Դ. Խորհուրդի 1930 յունուարի նիստին պիտի տեղեկացնէ թէ, համաձայն 1926ի դաշնագրին Գ. յօդուածին, պիտի յանձնարարէ որ Իրաքը ընդունուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ, որովհետեւ անհրաժեշտ է դաշնագիր մը կնքել 1932էն առաջ, ճշդելու համար Անգլիոյ եւ Միջագետքի յարաբերութիւնները, Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցութենէն առաջ, անյապաղ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, նախագիծ մը պատրաստելու, անգլեզիպտական նոր համաձայնութեան հիման վրայ:

Այս զեկոյցին հրատարակութենէն անմիջապէս յետոյ, նոր դահլիճ մը կազմուեցաւ Պաղտատի մէջ, վարչապետութեամբ Սըր Ապտիւլ Սաատունի, որ նոյն ատեն արտաքին նախարարն է: Նոր վարչապետը ճառի մը մէջ շեշտեց թէ անգլեւիրաքեան նոր դաշնագիրը յարեւնմանը պիտի բլլայ անգլեւեգիպտականին, շնորհաւորեց անգլիական կառավարութեան լաչնամտութիւնը եւ աւելցուց.— իմ պաշտօնակիցներս եւ ես համոզուած ենք թէ նոր առաջարկը մասամբ կը գոհացնէ Իրաքի ազգային բաղձանքները եւ թէ յառաջիկային միայն բացարձակ անկախութիւնը պիտի ընդունինք:

Պապը եւ Մուսոլինի կը կռուին

Լատերանի հաշտութեան մելանը չցամքած, անընդհատ վէճեր կը ծագին երկու վեհապետներուն, Պապին եւ Մուսոլինիի միջեւ:

Բաւական սուր հանգամանք առած է վերջին վէճը, որ պարզապէս ազդեցութեան պայքար է:

Պապը իր ներկայութեան ընդունելով «Կաթոլիկ ընկերակցութեան» պատկանող 300 ուսուցիչները, նորէն կրկնեց թէ կաթոլիկ երիտասարդներն ու դաստիարակները կը լրտեսուին ու կը հետապնդուին: Պատուիրեց ուսուցիչներուն որ ամուր մնան իրենց հաւատքին եւ կարգապահութեան ժէջ եւ չվախենան այն «գաղտնի դիտողներէն» որոնք սպրդած են իրենց մէջ: Մանրամասնելով իր մեղադրանքները, Պապը յայտնեց թէ Իտալիոյ երիտասարդ կաթոլիկները խորհրդաւոր խուչընդոտներու կը հանդիպին, գործ գտնելու կամ իրենց պաշտօնին մէջ յառաջանալու համար: Եւ այս արգելքները վերագրեց Ֆաշիստներու ընդդիմութեան: Միեւնոյն ատեն պարսաւեց Մուսոլինիի այն յայտարարութիւնը թէ քահանաները եռանդով կը գործակցին քաղաքական իշխանութեանց:

Պապին այս դառնութիւնը շատ կը նմանի անցեալ տարուան սրտնեղութեան, երբ Մուսոլինի լուծեց կաթոլիկ արիներու կազմակերպութիւնները:

Անշուշտ ֆաշիստ մամուլը անպատասխանի չի ձգեր վատիկանի այս յարձակումները: Թերթ մը խափանուած է արդէն, շատ բուռն պատասխան մը գրած բլլալուն համար: «Ճորնալէ տ'Իտալիա» իր կարգին կ'աղդարարէ Պապին որ քիչ մը խոհեմ բլլայ, քաղաքական խնդիրներու մասին խօսած ատեն: «Կաթոլիկ ընկերակցութիւնը» գերագանցապէս քաղաքական կազմակերպութիւն է եւ իբր այդ՝ ֆաշիստ կառավարութիւնը կատարեալ իրաւունք ունի հսկողութեան տակ պահելու զայն: Այս ազդարարութենէն յետոյ, իտալական թերթը կը սպառնայ հետաքրքրական պատմութիւններ հրատարակել Հռոմի քահանաներուն և վանականներուն անբարոյական կենցաղի մասին... Յետոյ կ'ամբաստանէ «կաթոլիկ ընկերակցութիւնը» թէ պատճառ եղած է երկու ղրամատուններու սնանկութեան:

Եզրակացութիւն — Պապը պէտք է խելօք մնայ, եւ տեղի չտայ նեղացուցիչ փոխարինութեանց...

Նոր վախեր Արաբիոյ մէջ

Երուսաղէմէն Լոնտոն հասած լուրերու համաձայն, ծանրակշիռ դէպքեր կը նախատեսուին Արաբիոյ մէջ: Կ'ըսուի թէ Իպնը Սուուտ, թագաւոր Հիճազի և սուլթան Նէճտի, կը պատրաստուի քալել շէյխ Ֆեյզալ էտ Տօվիշի վրայ որ վէհապետութիւնը պետն է եւ ապստամբած է իրեն դէմ: Շէյխը երբեմն Իպնը Սուուտի թունդ հետեւորդն էր եւ 1924ին օգնեց անոր Մէքքէի, եւ տարի մը յետոյ՝ Մէտինէի գրաւման ատեն: Իրաքի բրի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԱՅ ՀՐԵԱՆԵՐ

Անցեալ օր կը գրէինք թէ Ազգային-Սիոն անուն ընկերութիւն մը մտադրած է Հայերը ձուլել հրէութեան մէջ:

Լուրը տուող ռուսական «Պրաւդա» թերթը (լո՞յս, արշալո՞յս, վերջալոյս թարգմանողներ ալ գտնուեցան) կը գրէ թէ միութիւնը իր գաղափարները պաշտպանող թերթ մըն ալ ունի փարիզի մէջ, «Ապագայ»:

Գիտէինք թէ քանի մը տարիներ առաջ, փարիզի մէջ կազմուած է նման ընկերակցութիւն մը, որուն նպատակը այնքան ալ յստակ չէր, ինչպէս պէտք է ըլլայ ամէն կազմակերպութիւն որ ոտքի կանգնելու ծագում ունի: Որովհետեւ, մը զարմանաք, ոտքի կանգնելու նպատակներէն յայտնի է միմիայն Դաշնակցութեան դէմ պայքարի իր բնաբանը, նախ իր շուրջ կը հաւաքէ մարդիկ, որոնց էութիւնը չի դիմանար արեւու լոյսին ու գանոնք կը դնէ գլուխը գործերու, որոնք մութի մէջ կը կատարուին:

Այսպէս է որ, իր ատամնաբոյժ անդամներէն մէկը անցած է Արարատ-Սիոնի հիմնադիրներու ցանկին մէջ:

Այս կերպով երեւան կ'ելլէ նաեւ ոտքի կանգնելու երկրորդ նպատակը,— Հայը Հրեայ դարձնել...

Փաստերը չէ որ կը պակսին.— Նախ, իրենց բոլոր թերթերուն բռնած ընթացքը ամէն խնդրի առթիւ որ հայկական չիպը կը ցնցէ: Պարզապէս կը ճառայեն հայութիւնը գանեցնելու ինքզինքէն.

երկրո՛րդ: Նկատեցէք թէ ի՞նչ տարրերէ բաղկացած են առիթասարակ, —«էերչի»ներ, վաշխառուները եւ պղտոր ջուրի մարդերը: Գործեր որոնք մանաւանդ կը պահանջեն հրէական յատկութիւններ: Ասով ըսել չենք ուզեր թէ հրեաները վատ մարդեր են: Այլ թէ կան յատկութիւններ որոնք տրուած են միայն հրեաներու եւ կարգ մը հայերու...

Եւ այս կարգի հայեր են անշուշտ որ գործի լծուած են ազգասիրաբար եւ ազգին փրկութիւնը կը փնտռեն հրէութեան մէջ:

Բայց որո՞ւ կը սպասեն օրինակը տալու համար: Ջէ՞ որ իրենց յատկութիւններով, արդէն նախասահմանուած հրեաներ են:

Այս կերպով, եթէ հայ ոգին ազգը քաշել իրենց ետեւէն, գոնէ զայն փրկած կ'ըլլան անտանելի պատուհասներէն որ են:

Ասով անշուշտ, ըսել չենք ուզեր թէ հրէութիւնը խայտառակ հաւաքածոյ մըն է մարդկային թափթփուքներու:

Այլ իրաքանչիւրին— անոնց որ սխալի մը հետեւանքով ինկած են հայութեան մէջ,— ցոյց կուտանք իրենց բուն տեղը:

ԽԱՐՏՈՑ

ԱՂԲԻՒՐԸ ՅԱՄՔԵՑԱԻ

Խորհրդային թերթերը կը ծանուցանեն թէ որոշուած է ջնջել Պելժիոյ հաժայնավար կուսակցութեան սահմանուած վարկը, որովհետեւ այդ մասնաճիւղը բաւական գործունէութիւն չէր ցուցներ:

Զարմանալի է որ Պելժիոյ բոլշեւիկները օրինակ չեն առներ գոնէ հայ կարմիր կտուցներէն...

ՀՈՌՈՍԻ մէջ երեւան հանուեցան 18 գերեզմանն՝ը, 143 անօթներով, որոնց քանը հնագիտական մեծ արժէք ունին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

ՀԱՏՈՐ Ա

ԵՐԵՎԱՆ — 1940

Հրատարակության է երաշխավորել ՀԱՍՀ ԿԿ Պատմության ինստիտուտի գիտական խորհուրդը

Պատասխանատու խմբագիր՝ Ա. Ա. ԱՐՇԱԿՅԱՆ

Տեխնիկական խմբագիր՝ Ա. Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հանձնված է արտադրության 1/VIII 1940 թ. Ստորագրված է տպագրության 15/XII 1940 թ. Թուղթ 70×108 1/16։ Տպագրական մամուլ 31,5։ Հրատարակչական մամուլ 34,5։ Տպագրական նշան 108000։ ՀՍՀ 00001։ Պատվեր 1940։ Գինը 10 ռ. 50 կ.

Տպարան № 1 ՀՍՀ ԺՀՄ պետական տպագրության գործերի կոմիտեի։ Երևան, Աբովյան 124։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 5

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

Հայկական ՍՍՀ-ի հիմնադրումը և նրա պատմական նշանակությունը 9

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հայ ժողովրդի պայքարը Հայաստանի խորհրդայնացման համար 29

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ի ստեղծումը և նրա զարգացումը մինչև Հայրենական մեծ պատերազմը 57

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին 89

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն հետպատերազմյան հնգամյակում 119

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն ներկա շրջանում 145

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

ՀԱՏՈՐ Ա

ԵՐԵՎԱՆ — 1940

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան 5

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

Հայկական ՍՍՀ-ի հիմնադրումը և նրա պատմական նշանակությունը 9

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հայ ժողովրդի պայքարը Հայաստանի խորհրդայնացման համար 29

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ի ստեղծումը և նրա զարգացումը մինչև Հայրենական մեծ պատերազմը 57

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին 89

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն հետպատերազմյան հնգամյակում 119

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Հայկական ՍՍՀ-ն ներկա շրջանում 145

ՅԱՈ ԴԱՇՅԱԿԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾ)

Ամառը մի տաք կիրակի տարավ մեզ Ալավերդի։ Ես ու Արտակը, որ ավտոմեքենա ունի, ուզում էինք ամբողջ օրը միասին անցկացնել։ Ես ու Արտակը մանկության ընկերներ ենք, միասին ենք մեծացել, միասին ենք սովորել։ Ես ու Արտակը միասին ենք ծառայել բանակում։ Ես ու Արտակը միասին ենք ուզում ամուսնանալ։ Ես ու Արտակը միասին ենք ուզում ապրել։

Ես ու Արտակը միասին ենք ուզում ամուսնանալ։ Ես ու Արտակը միասին ենք ուզում ապրել։ Ես ու Արտակը միասին ենք ուզում երջանիկ լինել։

տանական մարզպան Սըր կ. Քլէյթըն մէկ շաբաթ առաջ յանկարծամահ եղած ըլլալով, շէյխը թեւերը ազատ կը զգայ։

Կը վախցուի որ արաբական ներքին կռիւները անդրադառնան նաեւ Իրաքի, Պաղեստինի եւ Անդրյորդանանի վրայ։

Անգլիա պիտի պահէ Պաղեստինը

Ազգերու Դաշնակցութեան սեպտ. 19ի ընդհ. ժողովին մէջ, Տոքտ. Նանսէն տեղեկագիր մը ներկայացուց հոգատարութեանց մասին։ Տեղեկագիրը ցաւ կը յայտնէ Պաղեստինի դէպքերուն առթիւ եւ կ'արձանագրէ Մաքտոնըլտի խոստումը՝ ժողովին առջեւ, խոստում մը որուն համաձայն ոչ մէկ ահաբեկում կամ անկարգութիւն չպիտի կրնան փոփոխել Անգլիոյ ստանձնած հոգատարութեան պայմաններուն ամբողջական գործադրութիւնը։ Մեծն Բրիտանիոյ ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ իր երկիրը ամէն ջանք պիտի թափէ, մերձեցում հաստատելու համար Պաղեստինի ազգութեանց միջեւ եւ պիտի վերացնէ ամբիւնալի խռովութեանց խորունկ պատճառները։

Ժողովը նոյնութեամբ քուէարկեց տեղեկագիրը եւ բանաձեւը։

Պուլկարիա եւ Սերպիա կը մօտենան

Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլավիոյ արտաքին նախարարները իրարու հանդիպած ըլլալով Ժընեւի մէջ, յաջողած են գետին պատրաստել ընդհանուր հաշակցողութեան մը համար։ Պուլկարական կառավարութիւնը սկզբունքով ընդունած է Պելկրատի կառավարութեան առաջարկը՝ երեք ամիս գործադրելու Փիրոթի պայմանագիրը։ Հաւանական է որ երկու կառավարութեանց պատուիրակները մօտերս ժողով գումարեն Փիրոթի մէջ, Եուկոսլավիոյ պահանջած բարեփոխումները կատարելու համար։ Երբ վերջնապէս համաձայնին, խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, քննելու համար անկատուած գաւառներու կալուածական խնդիրները եւ հաստատելու արգիլեալ գօտի մը, ուրկէ չպիտի կրնան անցնիլ «կոմիտէճի»ները։ Կը թուի թէ Սոֆիա կարեւոր զոհացում մը պիտի տայ Սերպիոյ, որ իր կարգին պիտի աշխատի յաջողցնել Պուլկարիոյ պարտադրուած հատուցումներուն վերաքննութիւնը։

Ճառ յաղագս խաղաղութեան

Մ. Նահանգներու Նախագահ Հուվըր կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ սեպտ. 19ին, զինաթափութեան մասին։ Անհամար բազմութիւնները լսեցին այս ճառը, անթելի միջոցաւ։ Նախագահը պարզելով զինաթափութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները, շեշտեց թէ անոնց նպատակն է ապահովել ազգային պաշտպանութեան միջոցները, թեթեւցնել ահռելի ծախքերը եւ աշխարհը ազատել սպառազինութեանց մրցակցութեան հետեւանքով ծագած աւելութենէն եւ երկիւղէն։

Բացատրեց թէ Մ. Նահանգներու բոլոր նախագահները ուզած են որ իրենց կառավարութիւնը խաղաղութեան կառավարութիւն մը ըլլայ։ «Բայց, այդ մարդիկը երբեք չվարանեցան, երբ պատերազմը պարտականութիւն մը եղաւ իրենց երկրին համար։ Միշտ նախկին նախագահներու մտածումն եղաւ ինքնապաշտպանութեան պատրաստուիլ, ապահովելու համար խաղաղութիւնը։ Բայց այդ պատրաստութիւնը պէտք չէ անցնի պաշտպանութեան անհրաժեշտ սահմանները, որովհետեւ այն առեն յարձակողական սպառնալիք մը կը դառնայ ուրիշներուն համար եւ երկիւղի ու թշնամութիւն աղբիւր մը՝ աշխարհի մէջ»։

Եւ ապահով կը կոտրին, Ժընեւի մէջ...

Ծանր ժամեր կ'անցընէ զինաթափութեան նախապատրաստական Յանձնաժողովը, Ժընեւի մէջ։

Լորտ Սէսիլ, Անգլիոյ պատուիրակը, խանգարեց խաղաղութիւնը իր բանաձեւով, որ ոչ միայն տակնուվրայ կ'ընէ մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքները, այլ եւ կը վարկաբեկէ զանոնք։

Բրիտանական պատուիրակը իր խօսած ճառին մէջ դիտել տուաւ թէ Յանձնաժողովը կ'անցիտանայ զինաթափութեան սկզբունքները եւ կը գոհանայ անհիմաստ իրաւախոհութիւններով եւ վերացական խօսքերով, որոնք հաճելի են իրենց զինուորական ուժը պահելու որոշում տուած պատուիրակներուն։

Աւետելով անգլեամերիկեան համաձայնութիւնը նաեւային զինաթափութեան մասին, շեշտեց թէ ատիկա բաւական չէ ապահովելու խաղաղութիւնը, որովհետեւ վերջին բոլոր պատերազմները մղուեցան ցամաքի վրայ եւ ցամաքային բանակներն էին տիրապետող ազգակները։ Ուզեց ապացուցանել թէ նաեւային սպառազինութիւնները գրեթէ ամբողջովին պաշտպանողական են, իսկ ցամաքայինները բնականօրէն յարձակողական կը դառնան։

Այս ճառը պաղ ջուր լեցուց միւս բոլոր անդամներուն վրայ, բացի գերմանականէն, որ ուժ տուաւ Լորտ Սէսիլի եւ վիրաւորիչ բառեր գործածեց։ Յանձնաժողովին կողմէ բուռն պատասխաններ տուին Հոլանտայի պատուիրակ Լուտօն (նախագահ), Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ պատուիրակները։ Ասոնց միացաւ նաեւ Ճափոնի պատուիրակը։

Բազում աղմուկ վասն...

Ջորեքշաբթի առտու, կարմիր պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ Փարիզի ամերիկեան դեսպանատունը, նախագահութեամբ Մարսէլ Քաշէնի, բողոքելու համար Հիւսիսային Քառլինի հիւսուածեղէնի բանթողներուն կրած նեղութեանց դէմ։ «Շիքակօ Թրիպիւն» կը գրէ թէ ներկայացողները չորս հոգի էին եւ բողոքագիր մը ներկայացուցին ամերիկեան գործակատարին, կէս միլիոն ֆրանսացի համայնավար բանուորներու անունով եւ թաքուն սպառնալիքներով։ Գործակատարը փափկութեամբ մերժեց բողոքագիրը և ճամբեց պատուիրակութիւնը։

Սաքքօ-Վանցէթթիի դէպքէն ի վեր, երկու ոստիկաններ կը հսկեն ամերիկեան դեսպանատան առջեւ։

Յաջող սակարկութիւն մը

Ֆրանսական կառավարութիւնը շատ կարեւոր գիջում մը ըրաւ Եուկոսլաւիոյ պարտքին առթիւ։ Նախապէս այդ պարտքը կը հաշուէին 2ուկէս միլիառ ֆրանք, բայց վէճի տակ էր ֆրանքին սակը։ Ֆրանսա այժմ համաձայնած է որ այդ պարտքը պիտի վճարուի 60,000,000 ոսկի մարք (3,000,000 տոլարի), իսկ վճարման պայմանաժամը երկարաձգուի 37 տարի։ Յետոյ, վճարումը պիտի հաշուակցին գերմանական հատուցումներուն Եուկոսլաւիոյ ինկած բաժինով։ Այնպէս որ, Պելկրատ պատասխանատու չպիտի ըլլայ։

Այս սակարկութիւնը կատարուած է Լա Հէյի մէջ, այն պայմանով որ Եուկոսլաւիա ուժ տայ երկնի ծրագրին։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ. ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արտասահմանի, եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կրթ. սկաուտներուն եւ սկաուտներուն։

Նախագահութեամբ Եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

Ցիսուն հոգիանոց Ֆրանսական Ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.։ Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ֆլորիա, Պաթիսթ, Արաժ, Արագեան, Բազմոցով ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթիներան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերէն։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY կար տիւ Նորէն, AU Սէն Լազարէն, *Թրամուէյ՝ Րէփիւպլիքէն* եւ *իջնել* Porte de Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil։

''ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Շեղինա՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Շքեղ տպագրութեամբ, Ահարոնեանի վերջին նկարովը զարդարուած այս ստուար հատորէն շատ պիտի ունենալ օրինակ մը։

Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 ֆր., միւս երկիրներու համար 1.50 տոլար։ Կը պատասխանուի կանխիկ ապսպրանքներուն միայն, առանց բացառութեան։

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e)։

«Յառաջ»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e)։

Պալենց գրատուն՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris (10e)։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆ ՔԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԸ

Կազմակերպուած Եղոկատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, վաղը կիր. առաւօտեան ժամը10էն մինչեւ իրիկուն։ Կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ։

Հայկ. եւ եւրոպական պարեր։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Թրամուէյ թիւ 2 եւ 18 Լուվրէն, շոգեկառք՝ Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Քլու, ուր առաջնորդներ կը սպասեն։

ԲԱՅԱՌԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

28 Սեպտեմբեր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին Էմիլ-Ժոլայի սրահը, 127—9 Rue Boileau։ Կովկասահայ երգիչ-դերասաններ

ՏԵՐ եւ ՏԻԿԻՆ Հայկ-Արծիւ կը ներկայացնեն՝

ԱԾՈՒՂ - ՂԱՐԻԲԸ

Օփերէթ՝ 6 արար 1 պատկեր, կազմեց՝ Հայկ-Արծիւ

կը մասնակցին տեղական լաւագոյն ուժերը

ՏՈՄՍԵՐԸ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆՆԵՐԸ

ԳԻՆ՝ 8, 6 ԵՒ 5 ՖՐԱՆՔ

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հայ Լեգէոնական Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղը կը յայտարարէ թէ՝ վաղըկիրակի առաւօտ Մարսէյլի Հայ Մատրան մէջ, տեղի կ'ունենայ պատարագ եւ հոգեհանգիստ, մասնակցութեամբ երգչախումբին, Արարայի մէջ ինկող Հայ Լեգէոնական զինուորներու նահատակութեան 11րդ տարեդարձին առթիւ։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

*փարիզի Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մ.Ջ.ոլի և Վ.ամ.

ՀԱՐԱՉ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տ.	10 տ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

Խմբագ. եւ վարչութիւն

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

22 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1066

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՔԼՈՐԸ ՔԱՐՈԶՉԻ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆ ՀԱԳԱԾ...

Աքլորը քարոզչի պատմուճան հագած,
Ասպարէզ է ելել,
Խելքի աշեցէք... (Աշուղ Ջիւանի)

Գաղութներու մէջ կատարուած ո՛ր եւ է աշխատանք, թեկուզեւ ծրագիր ահ ու սարսափի կամ կատաղութեան կը մատնէ երեւանցիները։

Թղթատեցէք անոնց հայատառ հրատարակութիւնները, երեւանէն մինչեւ Ամերիկա, եւ դուք ուրիշ բան չպիտի գտնէք, եթէ ոչ լուտանք, հեգնութիւն կամ լրբութիւն։

Ո եւ է հայ բոլշեւիկ որ հանդիպած կ'ըլլայ այս կամ այն գաղութը, կամ կը հետեւի արտասահմանի մամուլին, իր տեսածն ու կարդացածը չէ որ կը ներկայացնէ, այլ այն ինչ որ գոց սորված էր տարիներ առաջ, Մոսկուայի կամ Խարքովի մէջ, եւ ինչ որ հաճելի է օրուան իշխանաւորին։

Այսպէս է որ, ոմն Ա. Վանցեան, իր տպաւորութիւնները կը պատմէ Թիֆլիսի «Պրոլետար»ին մէջ (29 օգոստոս), «Դաշնակների սխրագործութիւնը Սիբիայում»։

Այս պարոնը պաշտօնեայ էր Պոլսոյ խորհրդային առեւտրական դրասենեակին մէջ, եւ եթէ չենք սխալիր, ծնաց աւելի քան մէկ տարի։ Բայց, կարդացէք իր շարադրութիւնը, եւ պիտի համոզուիք որ պարզապէս ջաղացքէն կուգայ։

Գարշելի բառակոյտով մը, ուր հասարակ մատնութիւնն անգամ գլուխը կը ցցէ, այս թշուառականը կը ճգնի ապացուցանել թէ «Դաշնակ»ները ձգտում են իրենց վաղեմի «հայկական օջախի» օրրանը ստեղծել Սիբիայում»։ Եւ ի՛նչ հէքեաթներ որոնք ոտքի վրայ քուն կը բերեն։

Իմացէ՛ք, իմացէ՛ք.— «Ազգային օջախի գաղափարն իրագործելու համար դաշնակներին ձեռնտու չէր ինչ-ակեանի մրցումը».— «Ցեղական հայ աշխատաւորութիւնը, զգուած դաշնակների դաւեճից, ցոյցեր կազմակերպեց Սիբիայում դաշնակների դէմ, ցոյցեր որոնցից մէկին մասնակցում էին 10,000ի(?) չափ քաղաքացիներ»։

Եւ տակաւին հոչակաւոր աւետիսը որ կը կրկնուի եւ կը կրկնուի 1921էն ի վեր, բայց չիրականանար, դժբախտա՛բար.

— «Արտասահմանում, ոչ միայն հայ բանւորն ու գիւղացին, այլ եւ, կարելի է ասել, մանր բուրժուազիան երես է դարձրել ֆաշիստական դաշնակիզմից»։

Ահաւասիկ ուրիշ ձայն մը, այս անգամ Փարիզէն, մեր աչքին առջեւ։ «Երեւան»էն, որ արթո՛ւն պահակի մը պէս կը հետեւի «Հայաստանի թշնամիներ»ու քայլերուն։

Կը բաւէ արտասանել գաղութներուն կազմակերպութիւն բառն իսկ, որպէսզի լուսնոտի մը պէս գալարուին այս թերթին շուրջը խմբուած մարդիկը։ Կը բաւէ մէկ ծրագիր, նոյնիսկ խմբագրական մը, որպէսզի հանդիսաւոր կերպարանք մը առնելով, սուր կանչեր արձակեն այս գոյնզգոյն աքլորները։

Տեսնելով որ մեր մամուլը անընդհատ կ'արծարծէ գաղութներու կազմակերպութեան հարցը — Երեւանի լուսարարը բոլոր ուժովը կը թախանձէ, կը պոռայ առտուն կանուխ.— «Պէտք չէ թոյլ տալ»։

Ի՞նչ բան,— Դաշնակցութիւնը, յուսահատա՛ծ՝ ազգային կեդրոն ստեղծելու ճիգին մէջ, «այժմ իր յոյսը դրած է իր ազդեցութեան տակ գտնուող շարք մը հայրենակցական միութիւններու վրայ» (20 սեպտ.)։

Պէտք չէ թոյլ տալ,— կը լսէ՞ք։ «Հայրենակցական միութիւնները աշխատաւորները Հօկերու մէջ ամփոփուած աշխատաւորներու հետ միասին՝ սաղմին մէջ պիտի խեղդեն Դաշնակցութեան նոր փորձերը։»

Պէտք չէ թոյլ տալ, որ «Հայրենակցական Միութիւններու մէկ մասը խարխիս դառնայ հակախորհրդային, հակաշխատաւորական ինչ որ գաղութային կեդրոն»։

Ուրեմն, այս փեթրթաթափ աքլորները իսկապէս լուրջ բանի տեղ դրած են իրենց խօսքերը, շարժուձեւերը, կանչերն ու գալարումները, եւ կը հաւատան թէ փոթորիկ պիտի յարուցանեն։

«Աքլորը քարոզչի պատմուճան հագած, ասպարէզ է ելել, խելքի աշեցէք»։

Այո՛, սթափեցէ՛ք, հայրենակիցներ (կամ հայրենակցականներ)։

Զգլա՛յ որ խաբուիք Դաշնակներու խօսքերէն եւ բան գործ ընէք ձեր գլխուն ճարը նայիլ։

Զգլա՛յ որ փորձէք ձեր ճակատագիրը վարել այս լպրծուն պողոտաներուն վրայ։ Կազմակերպութիւն ստեղծել, դպրոց եւ մշակոյթ պահել, կապ հաստատել գաղութէ գաղութ, թշուառները հոգալ եւ հայրենիքին օգնել։

Ո՛չ, ո՛չ։ Թոյլ մի տաք ուր ուրիշներն ալ մտածեն այդ պիսի բաներու մասին։

Լա՛ւ է այսպէս,— եօթը հարիւր հազար տարագիրներ փոուած եօթն աշխարհի վրայ, իրրեւ հաւաբակ բոշաներ, ամէն ինչ բախտին ձգուած, հայրենիքն անգթայ եւ ապիկար, հասակաւորները աշխատանքի մխ, մանուկները այլասերման կեր,— եւ «աքլորը քարոզչի պատմուճան հագած»։

Ունեցե՞ր էր աւելի երանելի օր...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Եղբայրասպանութիւնը վերսկսաւ

Վառնայէն կը հեռագրեն սեպտ. 20 Թիւով։— *Երէկ իրիկուն տուն գացած ատեն, փողոցին մէջ սպաննուեցաւ կէորկի Պաճարոֆ, որ կը պատկանէր մակեդոնական կազմակերպութեան ընդդիմադիր հատուածին։ Իրեն ընկերացող պահակն ալ սպաննուեցաւ, իսկ երկու ընկերները վիրաւորուեցան։ Սպանիչները, որոնք երեք հոգի էին, 10-12 գնդակ պարպելէ յետոյ, յաջողեցան փախչիլ։ Կը կարծուի թէ ահաբեկիչները կը պատկանին Իվան Միխայլոֆի խումբին։*

Նոր հեռագրի մը համաձայն, ահաբեկիչներէն մէկը ձերբակալուած է։

Անգլեւեգիպտական դաշնագիրը

Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ կարգ մը պատասխանատու անձեր մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը կատարած են, անգլեւեգիպտական դաշնագրին վաւերացման առթիւ։ Կը կարծուի թէ դանազան կուսակցութեանց վարիչները ելք մը պիտի գտնեն, որպէսզի վաւերացման խնդիրը կարգադրուի, երեսփ. ընտրութիւններէն առաջ։ Թագաւորն ալ գործնապէս կը մասնակցի այս խորհրդակցութեանց։ Իթթիհատ կուսակցութիւնը ամբողջովին համաձայն է վաւերացման։ Իսկ Վաֆտը (Թունդ ազգայնական) կ'ընդդիմանայ։

Միջազեսի անկախութիւնը

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ հետաքրքրութիւն շարժած է անգլ. կառավարութեան որոշումը՝ Միջազետքը Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ առաջարկելու մասին։ Երէկ տուինք այդ որոշումին մանրամասնութիւնները։ Կը թուի թէ աշխատաւորական դահլիճը կ'ուզէ թելեւուցնել հոգատար իշխանութեան ծանր բեռը (մինչեւ հիմա 225,000,000 սթերլին ծախսուած է), առանց հրաժարելու բրիտանական գերիշխանութեան իրաւունքներէն։ Ինչ ձեւով ալ կարգադրուի խնդիրը, Մեծն Բրիտանիա պիտի պահէ իրաքի արտաքին յարաբերութեանց ղեկավարութիւնը եւ ատիճան մըն ալ՝ պաշտպանութիւնը։ Ցաւոնի չէ թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի հաւանի՞ որ իրաք բոլորովին անկախ դառնայ։ Հաւանական է որ հոգատարութիւնը շարունակուի տարբեր ձեւով եւ կամ առաջարկուի յանձնել ուրիշ պետութեան մը։

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Կացութիւնը գոնէ երեւութապէս խաղաղած ըլլալով Պաղեստի մէջ, Հրեաները վերսկսան իրենց երկրպագութիւնը Լացի Պատին առջեւ։

Քեփրոնի մէջ քանի չափ դիակներ հանուեցան գերեզմաններէն եւ հաստատուեցաւ որ չեն յօշոտուած։ Աւելորդ համարուեցաւ ուրիշ դիակներ հանել, որովհետեւ արդէն քայքայուած են եւ կարելի չէ դիազննութիւն կատարել։

Հակառակ տիրող խաղաղութեան, վախ կայ որ նոր դէպքեր ծագին, որովհետեւ երկու ցեղերը կը շարունակեն ակռայ կճռտել իրարու դէմ։

Նոր դաւադրութիւն ?

Ռիկայէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ Մոսկուայի Զեկան երեւան հանած է նոր դաւադրութիւն մը, որուն կազմակերպիչներն են արտասահմանի Ռուսերը, իսկ դրդիչները՝ Անգլիացիներ։ Ինը նախկին սպաներ ձերբակալուեցան, ամբաստանուած բլլալով թէ միապետական դաւեր սարքած եւ կեղծ թղթադրամներ քշած են։ Մեւնոյն աղբիւրին հաւաձայն, ամբաստանեալներէն հարիւրապետ Շեղլէր խոստովանութիւններ ըրած է։

Զինուորութիւնը դպրոցին կը սկսի

Ֆաշիստ կառավարութիւնը նոր ծրագիր մը կազմած է, որուն շնորհիւ համալսարաններու ուսանողները իրենց զինուորութեան մեծագոյն մասը պիտի կատարեն ուսման շրջանին։ Ծրագիրը առ այժմ պիտի գործադրուի ութ համալսարաններու մէջ։ Պիտի հաստատուի երկու տարուան դասընթացք մը, տեսական եւ գործնական մարզանքի համար։ Ամառուան արձակուրդին, ուսանողները պիտի մասնակցին բանակի մարզանքներուն։ Դասընթացքը աւարտելէ յետոյ, յաջող թեկնածուները փոխ-տեղակալի աստիճան պիտի ստանան եւ եօթը ամիս պիտի ծառայեն բանակին մէջ։ Կառավարութիւնը անհրաժեշտ գտած է այս փոփոխութիւնը, հաստատած ըլլալով թէ անօգուտ է նախորդ ձեւը, որուն համաձայն ուսանողներու զինուորութիւնը կը սկսէր ուսման շրջանի լրացումէն յետոյ։

Յաղթական գանձ մը՝ Ամերիկայի մէջ

Վերակուտականի մը հարցապնդումին վրայ, Պ. Պռիան պաշտօն յանձնեց՝ Ուաշինկթընի Ֆրանսական դեսպանին՝ տեղեկութիւններ հաղորդել 10 միլիոն տոլարի գումարի մը մասին, որ իբրեւ թէ Մ. Նահանգներու մէկ դրամատունը դրած է ցար Նիկոլայի կողմէ։ Այս մասին դաւեր բացուած են արդէն կարծեցեալ ժառանգորդներու կողմէ, իսկ Ֆրանսա կ'ուզէ իր առնելիքները ապահովել։

Իրարու հետեւէ կ'իյնան

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնանկ եղաւ ելմտական գործավար Ֆրումքին, որ հակառակ էր ճարտարագործութեան հնգամեայ ծրագրին եւ գիւղացիներու հանդէպ տիրող քաղաքականութեան։

Ֆրումքին համայնավար կուսակցութեան ամէնէն հին գործիչներէն մէկն է եւ տասը տարի աքսոր կրած է Սիպերիոյ մէջ, քարական իշխանութեան օրով։ Նախապէս առեւտրական գործավար էր։ Այժմ կը համարուի կուսակցութեան աջ թեւի վարիչներէն մէկը։

*** *Կրթական գործավար Լունաչարսկիի շնորհազրկութիւնը կը վերագրուի շատ հետաքրքրական պատճառներու։ Լունաչարսկի ամուսնացած է Մոսկուայի թատրոնի դերասանուհիներէն Տիկին Ռոզենելի հետ, որ իբրեւ գեղուհի, կը ներկայացնէ ե՛ւ առաւելութիւններ ե՛ւ թերութիւններ։ Քանի մը տարի առաջ, երբ այր եւ կին Փարիզ եկան, Տիկինը գնեց թանկագին զգեստեղէններ եւ մուշտակներ, որոնք մեծ գայթակղութիւն պատճառեցին։ Կուսակցութեան վերստուգիչ Ցանձնաժողովը քննութիւն բացաւ եւ նախագահը տեղեկագիր մը ներկայացուց Ստալինի, որ այս առթիւ հրահանգներ տուաւ մամուլին։ Պաշտօնաթերթը «Պրաւտան» պայքար մը բացաւ նախ կարգ մը ընկերներու կիներուն դէմ, յետոյ «ընկեր» Լունաչարսկիի դէմ։ Այս վերջինը, որ մինչեւ հիմա հանգութեամբ հաժակերպած էր պաշտօնական քաղաքականութեան զիկզակներուն, ըմբոստացաւ այս անգամ, բերանը աւրեց Ստալինի դէմ եւ քաշուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ թեկնածու է Փարիզի դեսպանութեան։ Հաւանական է, քանի որ Փարիզի մէջ շատ բարակը չեն նայիր...*

Միսի եւ հաւկիթի տագնապը Ռուսիոյ մէջ

Սեպտ. 20էն սկսեալ, չափի տակ առնուեցաւ միսի բաշխումը Խորհրդային Միութեան մէջ։ Պարզ բանուորները պիտի ստանան օրական երկու հարիւր կրամ միս, իսկ զրասենեակի եւ մտաւորական աշխատաւորներ՝ միայն հարիւր կրամ։ Հաւանական է որ հաւկիթն ալ համրանքով բաշխուի, ամիսը 15 հատ՝ չափահասներուն եւ 25 հատ՝ անչափահասներուն։

Մուրճ եւ մանգաղ՝ թատրոնի գլխուն

Մոսկուայի թատերական գործերու յատուկ յանձնաժողովը տեսակ մը «էնտէքս» հաստատեց, որով կարգ մը թատերախաղեր եւ օփերաներ այլեւս չպիտի ներկայացուին խորհրդային բեմերուն վրայ։ Արգիլուած կտորներուն մէջ կան «Վա Թրավիաթա»ն, «Մատամ Պըթըրֆլայ», «Այտա», «Օթելլո», «Չօֆժանի հէքեաթները» եւայլն։ Յանձնաժողովը կը յայտարարէ թէ այս խաղերը «չեն համապատասխաներ դասակարգային գիտակցութեան հասած պրոլետարիատի հոգեբանութեան»։

Թուրքիոյ Osmr դպրոցներուն դասերը

Կարգ մը օտար լիսէներ դիմեցին կրթական տնօրէնութեան եւ արտօնութիւն խնդրեցին օտար լեզուով պատուիրեալ աշխարհագրութիւն աւանդելու իրենց օտար աշակերտներուն։ Իսկ Թուրք տղաքը առաջուան պէս Թուրքերէնով պիտի սորվին այդ ճիւղերը։

Կրթական տնօրէնութիւնը կը քննէ այս առաջարկը, բայց հաւանական չէ որ ընդունուի։

60,000 Արաբներ ոտքի կ'ելլեն

«Տեյլի Քրոնիքլ»ի Արեւելքի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Աթէյպա ցեղախումբին սուլթանն ալ միացած է Իպնը Սուուտի դէմ սարքուած ապստամբութեան։ Մինչեւ հիմա այս հզօր ցեղը, որ կը բնակի Իպնը Սուուտի մայրաքաղաքին եւ Հիճազի սահմանագլուխին միջեւ, բազմաթիւ ովասիսներու մէջ, կը ճանչնար սուլթանին հեղինակութիւնը։ Այժմ ապստամբելով, պիտի կարէ հաղորդակցութիւնը Թիւրքիոյ հետ եւ պիտի ստիպէ Իպնը Սուուտը՝ պատերազմ վարել երկու ճակատներու վրայ։ Ուրիշ երկու ցեղերու զինուորներն ալ հաշուելով, 60,000 հոգիի կը հասնին ապստամբները։ Անգլիացիները չեն ուզեր միջամտել այս կռիւներուն, եւ պիտի շարժին, եթէ ապստամբները բունաբարեն Պաղեստինի, Անդրյորդանի կամ Իրաքի սահմանները։ Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ եթէ Իպնը Սուուտ շահի պատերազմը, աւելի ամբարտաւան պիտի դառնայ, իսկ եթէ կորնչցնէ, ծանր դէպքեր պիտի ծագին միջին Արեւելքի մէջ։

Սակարանական խայտառակութիւն մը

Լոնտոնի մէջ իր երեք ընկերներուն հետ ձերբակալուեցաւ հրէական դրամատէր մը, Քլարէնս Հէյթրի, որ վարիչն է եօթը սեղանաւորական ընկերութեանց։ Սակարանի վարչութիւնը դիտած է որ վերջերս անբնական անկումներ կ'ունենայ այդ ընկերութեանց Թուղթերը։ Այսպէս, 19 Հիլին արձանագրուած Թուղթերը մէկ Հիլինի ինկան քանի մը օրուան մէջ։ Բազմաթիւ մարդիկ ներգաւսած են այս խաղերէն։ Անգլիոյ ամէն կողմերէն Լոնտոն կը հասնին կիներ եւ այրեր, որոնք այդ ընկերութեանց Թուղթերէն գներ էին։

Ընկերութեանց դրամագլուխն է հինգ միլիոն սթերլին։

Քլարէնս Հէյթրի 40 տարեկան էր, եւ պարզ պաշտօնեայ ապահովագրական ընկերութեան մը, բայց 30 տարեկանին միլիոններու հետ կը խաղար։

Դէպքը աճագին ցնցում պատճառած է Լոնտոնի հրապարակին վրայ։

ՇՈՒՐՔԻՐՃԻԼԼԻՆ վէճը կը պսակէ իր սուր հանգամանքը։ Ինչպէս գրած էինք, Թուրքիա խիստ պատասխան մը պիտի ներկայացնէ այս անգամ։ Պոլսոյ *Ճուժհուրիյէթ* լրագիրը կը պահանջէ որ ցուն սստան առնէ տանի Պոլսոյ 90.000 ցոյները, եւ Թուրքիոյ վերադարձնէ Արեւմտեան Թրակիոյ 102.000 Թուրքերը։

Կը կարծուի թէ այս առաջարկը պիտի դրուի փոխանակութեան ցանձնաժողովի սեղանին վրայ։

ՀԱՅՆԱՅԻՆ ԿՈՒՅՍԻ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹԸ

ՆՈՎԱՅԻՍ — «ՀԱՅԿԱԿ»

«Կոմս Մոնտեկրիստո» պիտի ըլլայ ան մեծ վիպասանը, որ մեր ժամանակներուն պիտի գրէ ամենէն հետաքրքրական, ամենէն ներգործական վէպերը։ Ան պիտի ըլլայ ան հանճարը, որ պիտի կարենայ ամենէն ճշմարիտ կերպով պատկերել մեր ժամանակներուն ամենէն ճշմարիտ կողմերը։

Ֆրանսացի վիպասանները ցեղի մը մեծագոյն ներկայացուցիչներն են։ Ֆրանսացի վիպասանները ամենէն ճշմարիտ կերպով կրցած են պատկերել իրենց ժամանակները։ Ֆրանսացի վիպասանները ամենէն ճշմարիտ կերպով կրցած են պատկերել իրենց ժողովուրդին ամենէն ճշմարիտ կողմերը։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԱՆԳԱՄ

— Ե՞ս, ամո՛ւր կանգնած եմ ոտքերիս վրա, ինչպե՞ս չլինի, ես վաճառական եմ, ամեն առավոտ ես առաջինը կրպակս եմ բացում, ամեն երեկո ես վերջինն եմ փակում, ես ինձ համար ոչ մի հանգստություն չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի զվարճություն չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ուրախություն չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի տոն չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի կիրակի չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի արձակուրդ չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի հանգստյան օր չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ ժամ չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ րոպե չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ վայրկյան չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ վայրկենական չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ միջոց չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ ակնթարթ չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ մի վայրկենական չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ մի միջոց չունեմ, ես ինձ համար ոչ մի ազատ մի

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արտասահմանի, եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ Դպրոցասէրի սանուհիներուն եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կըրլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ Եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆի

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՄԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

ցիսուն հոգինոց ֆրանսական ֆանֆարի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.: Տոմսերը այժմէն կարելի է հալթայթել, Լիլա, Ծլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Արապեան, Բազմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերէն:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY *կար տիւ Նորէն,* AU *Մէն Լազարէն, Թրամուէյ Ըէփիւպլիքէն եւ իջնել* Porte de Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Հեղինակ՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Շքեղ տպագրութեամբ, Ահարոնեանի վերջին նկարովը զարդարուած այս սուրբ հատորէն շատ պիտի ունենայ օրինակ մը:

Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 ֆր., միւս երկիրներու համար 1.50 տոլար: Կը պատասխանուի կանխիկ ապսպրանքներուն միայն, առանց բացառութեան:

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e): «*Յառաջ*»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e): *Պալենց գրատուն*՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris (10e):

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆ ՔԼՈՒԻ ԱՆՏԱՌԸ

կազմակերպուած Եոզկատի եւ շրջականերու Հայր. միութեան կողմէ, այսօր կիր. առաւօտեան ժամը10էն մինչեւ իրիկուն: Կը խօսի՝ Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ:

Հայկ. եւ եւրոպական պարեր:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ Թրամուէյ թիւ 2 եւ 18 Լուվրէն, շոգեկառք՝ Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Քլու, ուր առաջնորդներ կը սպասեն:

ԹԱՏԵՐԱՍԷՐՆԵՐ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑՔ

Մօտ օրէն Ամերիկայէն քաղաքս կը հասնի ծանօթ դերասան *Մ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆի* ղեկավարութեամբ հայ տրամա - օփէրաթային խումբը: Պիտի տրուի միայն երկու ներկայացում:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՕՐ. ՍԻՐԱՆՈՒՇ ԹԷՐԶԵԱՆ

եւ

Պ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Վիէն *Փարիզ*

ԱՐԱՐԱՏ միութեան վիճակահանութիւնը այս առաւօտ ժամը 9ին, 10 Rue Rampal, հայկ. ճաշարանը:

Կէս օրէ վերջ Ալբարատի պահեստի խումբը կը մրցի Nogenti Alsace Loraine de Paris Ա. խումբին հետ:

Պ. Փ.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ.* Շաթլէ: *Ամբատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.*

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ժամանը	2-14 , ֆրանք

WAGRAM AUTO

Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը երկու հարիւր ֆրանքով: 73bis Av. de Wagram, *մէթրօ* Ternes, *հեռ.* Wagram 02-30. 63 Av. Gde. Armée, *մէթ.* Maillot, *հեռ.* Passy 79-43, 149bis Bd. Villette, *մէթ.* Aubervilliers, *հեռ.* Nord27.80.

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՋԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷՔ ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ

UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Դշ. եւ եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ

Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ իրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Նամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հաղորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tél. Grésillons 14-50:

ԱՄԷՆՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ, եթէ կը փափաքիս հող եւ տուն մը ունենալ Մարսէյլի մէջ կամ շրջակաները, դիմէ իսկոյն Comptoir Régional, 3 Rue d'Italie, (առաջին յարկ), Մարսէյլ, ուր պիտի գտնես ամէն դիւրութիւն, իւրաքանչիւրին քսակին յարմար: Մէկ անգամ այցելելը բաւական է համոզուելու համար: Ընդունելութեանց ժամ 9—12 15—19: Թէլէֆոն Ռոլպէր 53—91: Մարսէյլ:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96.70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի: ՅԱՐԱՆՅԱՆ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւնները արտօնագրի ստացում:* (ԱՅԻՏԱՎԻԹ): *Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: Վիզա ամէն երկրի համար:*

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, *մէթրօ* St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

POLYDOR

REGISTERED TRADE MARK

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85.

Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ երգուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փլաքներ ինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ ալանի բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գինով,

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges֊ի անկիւնը)

Nord Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 24.83

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՔՈՒԻԿ

Եթէ կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք հացի տեղ մեր մասնաւոր հղանակով պատրաստած GRESSIN JOLIVET *հացերը:*

Ուշիմ! խաշխաշով, շուշմայով, ճապուռով եւ քիմիոնով պատրաստուած հացեր:

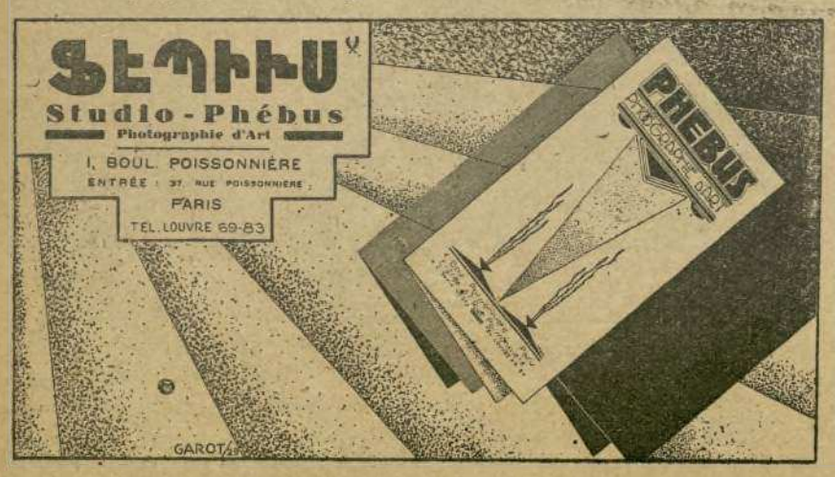
Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ **Տ Օ Ք Թ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. Ատամնաբոյժը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart *մէթրօ* Cadet *և* Anvers Autobus J. J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի հիւանդութիւնները* ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութիւններ* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ա... կորի*, ջդային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve *մէթրօ* Belleville *թրամուէյ* 26 *և* 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ VAHRAM

8 Rue Jouy-Rouve *մէթրօ* Belleville *թրամուէյ* 26 *և* 5

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքիները, կազէլները* եւ *օփէրէթները*՝ երգուած *հանրածանօթ* արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. *մէթրօ՝* Սէն-Միշէլ կամ Ստէր եւ *ցօրէն Յովհ. Պալեան*

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ *ժամադրավայրը* բոլոր հայրենակիցներու, որոնք *համեղ* եւ *խնամուած* կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն *հայկական տաք մթնոլորտ մը: Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:* կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ

ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱԶԵԱՆ

3 Rue Palikao, *մէթրօ* Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, *Թրիքոներ, ժիլէ*, շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւ այլն: Զափաւոր գին:

Կը *փնտռուին* «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն *Թերթեր:*

ԱՐԵՒԵԼՔԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կ'ուզէ՞ք ճաշակել ձեր հայրենիքի ընտիր կերակուրները

ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

RESTAURANT COSMOPOL

20 Rue Rodier, PARIS (9e) *մէթրօ՝* Cadet

փափկաճաշակներու միակ ժամադրավայրը, ուր մեր հայրենաբաղձ ազգակիցները պիտի գտնեն արեւելեան ամէն տեսակ կերակուրներ եւ անուշեղէններ, պատրաստուած վարպետ խոհարարներու կողմէ: Գիները մատչելի բոլոր քսակներու:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՉԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուխ, դատական տապնդումներ, թարգմանութիւն, Դոմիսիոն, Ֆրանսայի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՊԵՏ ՕՄԿԱ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ԺԸՆԵԻ ԳՈՐԾԱՒԱՏԻՆ

29 Rue Mathis, փարիզ, *մէթրօ՝* Crimée,

R. C. Seine 248, 459 *հեռ.* Nord 58-

Նորոգութիւն՝ ժամացոյցներու եւ ոսկեղէն առարկաներու *ձոխ մեթը՝ Զենիթ, Լոնժին, Էլէքսիոն, Օմկա, Լիփ, Ռոսկոպ* ժամացոյցներու, *Քարիւեօն Ուէսթմինսթրներու,* ակնեղէններու, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն ամէն տեսակ առարկաներու:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷ-ԲԻ) *Հեռ.* Passy 72.56 R. C. Seine No. 43

Տնօրէն՝ Պ. Ա Ն Տ Ր Է

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական տուգանքներ, տուեւտրական տուներու առուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացման խնդրագիրներ (ԱՅԻՏԱՎԻԹ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. Նիւթական Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատներուն առջեւ:

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ

Ցաւագի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԻԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration — Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

24 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ Թիւ 1067

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՋԴԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՉՊԷՍ ԱՇՆԱՆ ՏԵՐԵՒՆԵՐ...

— Առոյգ տղայ էր, հալեցաւ եւ անշնչացաւ քանի մը օրուան մէջ...

— Արիւն փսխեց երէկ...

— Արդէն երկրորդ աստիճանին վրայ կը գտնուի...

— Մեր քով կ'աշխատէր, կը յիշե՞ս, բոնուեր է...

Ցիրուցան խօսակցութիւններ, օրուան բոլոր ժամերուն: Ցիրուցան եւ պատահական: Մարդիկ արդէն վարժուեր են, եւ դէպքերը իրարու կը պատմեն, երբ գիտեն որ խօսակիցը ծանօթ է գոհին:

Մենք չորս պարագայ միայն յիշեցինք, չորսն ալ ծանօթ: Իսկ ապահովաբար միեւնոյն ժամուն ուրիշ տասնըչորս ողբերգութիւններ շրջան կ'ընեն բերնէ բերան, միշտ սահմանափակ շրջանակի մը մէջ: Եւ միայն փարիզը աչքի առջեւ ունենալով:

Աւելի բախտաւոր չէ գաւառը: Տակաւին անցեալ օր, Թըլքաքից մը, Պոլէնէն, ուշադրութիւն կը հրաւիրէր հիւծախտի տարածման մասին: Պոլէնը գիւղաքաղաք մըն է եւ բաղդատաբար առողջ: Ո՛վ պիտի գրէ միւս բազմաժխոր քաղաքներուն պատմութիւնը...

Շատ խոր են այս նոր չարիքին պատճառները: Ժառանգականութիւն, կենցաղ, միջավայր, չարաչար աշխատանք: Բոլորս ալ քիչ շատ գաղափար ունինք այս մասին: Եւ մենք չպիտի ուզէինք մասնագիտական տուեալներով խճողել նիւթը: Մեր գործը չէ, եւ ոչ ալ յարմար՝ այս էջին:

Բայց, դիտելով յարաճուն ընթացքը «բարակ ցաւ»ին, եւ առանց զարմանալու շատ մը դէպքերու վրայ, կ'ուզէինք ուշադրութեան յանձնել քանի մը կէտեր: Մեր խօսքը Ֆրանսայի եւ մասնաւորապէս փարիզի մասին է, բայց թերեւս կը յարմարի նաեւ ուրիշ գաղութներու: (Առողջ կարծուած Պոլիսն անգամ այսօր մտահոգ է հիւծախտի ծաւալումէն):

Ուրեմն, սովորական պատճառներէն դուրս — ժառանգականութիւն, անուսդի եւ օդի պակաս եւն.— կա՛ն երեւոյթներ որ կա՛ւ կը սրեն, կը փութացնեն ախտին ընթացքը, կամ ախտը կը տեղաւորեն բոլորովին առողջ կազմի մը մէջ:

Օրինակ՝ շուայտ կեանքը: Մեզի ծանօթ պարագաներուն մէջ կան անպիսիները, որոնք եթէ ոչ ամբողջովին, գոնէ խոշոր մասով հետեւանք են սանձարձակ վայելքի: Գիտենք որ այսինչ տղան բան չունէր եւ յանկարծ ինկաւ: Ինկաւ ոչ թէ թշուառութենէն կամ տաժանակիր աշխատանքէն, այլ՝ իրրեւ հետեւանք իր վարած կենցաղին: Կե՛ր, խմէ՛ արորուէ՛,— եւ ծիւրումը կը սկսի: Անքուն գիշերներ՝ ինչքան կ'ուզես: Գիշերային տքնութիւններ, «տանսինկ»ներ եւ անոնց լրացուցիչ դասընթացքը՝ վարձու բարձերու վրայ: Ցետոյ պարծենկոտութիւններ եւ մրցումի հրաւէրներ: Ցետոյ գինարբուք՝ ինչքան կրնաս:

Իրրեւ անբաժան ադանդերը սանձարձակ վայելքին, այս վերջինը, գինարբուքը, իսկապէս ուշագրաւ համեմատութեամբ կը ճարակի մեր երիտասարդներուն մէջ: Եւ յաճախ անոր հետեւանքն են կուիները, սրճարաններու, փողոցներու: Նոյն իսկ հանդէսներու մէջ:

Տակաւին չենք խօսիր զանազան «քաղաքծութեանց» մասին, որոնք բերնէ բերան կը պատմուին ինչպէս հարբուխ մը կամ ակռայի ցաւ մը: «Մեր հիւրանոցին մէջ 27 հայ երիտասարդներ ենք, 19ը բոնուած են»...

Կ'ընդունինք: Խմբագրականի մը սիւնակներուն մէջ չշոշափելիք հարցեր չեն ասոնք: Բայց ի՞նչ նշանակութիւն ունի ձեւը կամ սովորութիւնը, երբ չարիքը գլուխն առած կ'երթայ:

Գաղտնիք չէ որ օդ չունինք այստեղ, Փարիզի մէջ: Փոշի եւ մրուր է մեր շնչածը: Եւ «պէնզին»: Երթեւեկի ժխորն անդամ չի կը մաշեցնէ:

Օդ չկայ, նաեւ, այն հիւրանոցներուն մէջ ուր կը բնակի մեր երիտասարդութիւնը, մանաւանդ խոնարհ դասը: Ինչ կը վերաբերի աշխատանոցին, գիտենք թէ ի՛նչ կը շնչեն բանուորները, երկնակարկառ ծխնելոյզներու տակ, վիթխարի մեքենաներու դղրդագին թաւալումներուն մէջ: Ու վերջապէս գաղտնիք չէ մնուններ: Ուրիշ երկիրներու մէջ, Պուլկարիա, Յունաստան, Սուրիա, հաց պանիրին պակասը կը լրացնեն օդն ու ջուրը: Այստեղ ոչ մէկը ունինք, ոչ միւսը, եւ եթէ լաւ չմնանին, տկարացումը անխուսափելի է:

Արդ, երբ գիտենք այս բոլորը եւ մեր ձեռքը չէ զարմանը, գոնէ մեր ձեռքը չէ՞ սահմանափակել չարիքը: Ֆիզիքական կարողութեան, կազմի, խառնուածքի խնդիր է ինչպէս աշխատանքը, նոյնպէս վայելքը: Եւ, մեր տեսած իրականութենէն դատելով, թերեւս աւելի մեծ աւեր կը գործէ վերջինը, քան առաջինը: Կարելի է փոխել աշխատանքի տեսակը, բայց եթէ ունակութիւն է դարձեր շուայտ կեանքը — որ բառին բուն իմաստով երբեք վայելք չէ — ոչ քաղաքն է որ պիտի դարմանէ չարիքը, ոչ ալ գործին տեսակը: Ֆրանսան ի՛նչքան փարիզներ ունի հիւսիսէն մինչեւ հարաւ, լայնքին ու երկայնքին...

Մեր կանանչ արեւը շուտ կը դիզնի այս երկնքին տակ, տղա՛ք: Սա՛նձ մը, եթէ կը հաճիք:

Քրիստոնէական քարո՞զ եղաւ: Չոգ չէ. միայն թէ աշխատելու մը պակաս ունենանք:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄԷՆ ԻՆՉ ԿԱՐԳԻՆ Է

Ամերիկայի ռամկավար պաշտօնաթերթը, շօշափելով գաղութներու կազմակերպութեան խնդիրը, կը պատմէ՛ (Պայքար, 11 սեպտ.).

— « Մինչեւ հիմա հարիւրանգամ բացատրած ենք թէ գաղութահայ կեդրոնական մարմնոյ մը կազմութիւնը ոչ միայն անհնար է, այլ նաեւ անգործնական ու անօգուտ, թէ ոեւէ ատեն եւրոպա, Սուրիա կամ Ամերիկա նստած մարմին մը չի կրնար ի սիրուս աշխարհի ցրուած հայ գաղութները կառավարել, անոնց պէտքերը տեսնել ու լրացնել: Եւ ասոր պէտք ալ չկայ, քանի որ իւրաքանչիւր գաղութ կրնայ ինքն իր մէջ կազմակերպուիլ, իր տունը կարգի դնել՝ ու արդիւնաւորապէս վարել իր կրթական ու մշակութային գործերը՝ ի հարկին աւելի բարեկեցիկ գաղութներէ օժանդակութիւն ստանալով Հ. Բ. Ը. Միութեան, հայրենակցականներու եւ ուրիշ հաստատութեանց միջոցաւ, ինչպէս կ'ըլլայ արդէն: Իսկ տեղական գործերու մէջ ներդաշնակութեան ու համերաշխութեան վերաբերմամբ կարելի է ըսել, թէ հիմա այ, առանց մասնաւոր ու արուեստական ջանքերու, երբ պէտք մը ծագի, տարբեր կազմակերպութիւններ ու հոսանքներ քով քովի կուգան ու կը գործակցին, յաճախ մեծ արդիւնաւորութեամբ, միայն եւ միշտ դուրս կը մնայ Դաշնակցութիւնը, իր մենատիրական ձգտումներով եւ ներկայ Հայաստանի դէմ իր անհաշտ ու յամառ թշնամութեամբ: Գաղութներու մէջ ոչ քաոսային վիճակ կայ, ոչ ալ ժողովուրդը անտէր ու անգլուխ է: Աւելի արդիւնաւոր կազմակերպութիւն ու գործ փափաքելի է անշուշտ, եւ ասիկա կը յաջողի, եթէ դաշնակցութեան շահախնդիր ու խառնակիչ պարագլուխները իրենց աղմկայոյզ ու քայքայիչ գործունէութիւնը դադրեցնեն, եւ Թողուն որ իրենց պատճառաւ փորձանքներու ենթարկուած ժողովուրդը, ինքզինք գտնէ ամէն տեսակէտով»:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ԽԱՆԻ ԴԱՏԸ

Սանասարեան խանի դատին շարունակման համար Պատրիարքարանի փաստաբանները դիմեցին Շուգուգի դատարանը, որպէսզի դատավարութեան օրը որոշեն, ամառնային արձակուրդը վերջացած ըլլալով:

Բայց իրենց պատասխանութեան որ միւս կողմը վճռաբեկ ատեան դիմած է «Թասիճիի գայտ»ի հիման: Միայն թէ տակաւին Պատրիարքարանի փաստաբաններուն չէ հաղորդուած անոնց խնդրագիրը:

Նիսէն փարիզ վերադարձած ատեն, շոգեկառքին մէջ մեռաւ ծովակալ Վէսէլակոֆ, որ ռուս-եւ ճաբոնական, ռուս-եւրքական պատերազմներուն մասնակցած էր: 87 տարեկան էր:

ՓՐԼՏԻ ՖՈՆՍԻԷի սեպտ. 16ի վիճակահանութենէն 50,000ական ֆրանք շահեցան 1886ի 41,823, 1903ի 770.055 եւ 1911ի 321,679 թիւերը:

ՎՐԻՊԱԿ.— կիրակի օրուան խմբագրականին վերջին տողը, «տեսե՞ր էր» (կամ «էի»). պէտք է կարդալ— *Տեսե՞ր էիք:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մոսկուա կը սպառնայ Չինաստանի

Մոսկուայի խորհուրդներու առաջին համագումարին մէջ ճառ մը խօսելով, Պ. Ռիկով յայտարարեց թէ խորհրդային կառավարութիւնը չուզեր աւելի վճռական միջոցներ ձեռք առնել, որովհետեւ հարկադրուած է օգտուիլ բոլոր պատեհութիւններէն, վէճը խաղաղութեամբ լուծելու համար: Ծայր Արեւելքի մէջ մասնաւորապէս կազմուած բանակը դիրք բռնած է Չինաստանի սահմանին վրայ եւ կատարելապէս պատրաստ է: Այժմ կը կազմակերպուին ձմեռնային բանակատեղիները: Բայց քանի պատեհութիւն կայ վէճը խաղաղութեամբ լուծելու, բանաւոր չէ աւելի ծանրակշիռ միջոցներու դիմել: Զինական առաջարկները հիմք չեն ներկայացներ վէճին լուծման համար, որովհետեւ չինական կառավարութիւնը կ'ուզէ բանակցութեան մտնել, պահելով հանդերձ բռնութեամբ գրաւուած դիրքերը: Նանքինի կառավարութիւնը այս միջոցին աւելի դժուարին կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ, ստիպուած է խաբել ժողովուրդը, այնպէս ցուցնելով թէ բանակցիլ կ'ուզէ:

Այս առթիւ Ռիկով յիշեց սպիտակ Ռուսերու եւ Չինացիներու կողմէ կատարուած արշաւանքները՝ խորհրդային սահմանին վրայ: Իրրեւ եզրակացութիւն, խորհրդային վարիչը յայտարարեց·

— Մենք երբեք նպատակ չունինք բանակ մը մտցնելու Ծայր· Արեւելքի մէջ, աշնան այս օրերուն: Մենք ա՛լ աւելի պիտի զօրացնենք, պիտի ամրապնդենք, պատերազմի պատրաստ վիճակի մէջ պիտի դնենք զայն: Չպիտի հաւանինք Նանքինի մինչեւ հիմա առաջարկած պայմաններուն, որոնք պարզապէս կը նշանակեն թէ խորհրդային կառավարութիւնը պէտք է անձնատուր ըլլայ չինացի զօրավարներուն:

∴ Չիչերինի մասին ալ խօսելով, Ռիկով ըսաւ թէ ծանր շաքարախտէ մը կը տառապի, որ կը սպառնայ ընդհանուր ջլատում յառաջ բերել: Գերման մասնագէտները խորհուրդ չեն տար որ աշխատանքի վերսկսի:

Թուրքիա պատասխանեց Յունաստանի

Աթէնքի Թրքական գործակատարը շաբաթ առտու· յունական կառավարութեան յանձնեց իր պատասխանը՝ առկախ խնդիրներու մասին: Թուրքիա շնորհակալութիւն կը յայտնէ Յունաստանի համաձայնութեան բաղձանքին առթիւ, բայց կը ցաւի որ չպիտի կրնայ ընդունիլ առաջարկուած ընդհանուր իրաւարարութիւնը եւ պիտի գոհանայ Լոզանի դաշնագրին եւ աւելի վերջը կնքուած պայմանագիրներու գործադրութեամբ: Միեւնոյն ատեն կը պնդէ մասնակի իրաւարարութեան առաջարկին վրայ:

Մտահոգութիւնը Երուսաղէմի մէջ

«Տէյլի Քրոնիքլի» մասնաւոր թղթակիցը կը հեռագրէ թէ՝ կացութիւնը միշտ փափուկ է Երուսաղէմի մէջ: Կիրակի օր սպահանդէս մը պիտի կատարուէր Ջարդի զոհերուն համար, բայց յետաձգուեցաւ: Թէ Արաբներուն եւ թէ Հրեաներուն մէջ կատարուած քննութենէ մը կը հասկցուի թէ՝ ոչ մէկը կ'ուզէ որ վերջ գտնէ Մեծն Բրիտանիոյ հոգատարութիւնը: Սուրիոյ ֆրանսական իշխանութիւնները արտակարգ միջոցներ ձեռք կ'առնեն, որպէսզի Պաղեստինցիները երկրէն դուրս չելլեն: Սահմանը ամուր փակուած է երկու երկիրներուն միջեւ: Ֆրանսացի եւ Սենեգալցի զինուորներ կը հսկեն խստութեամբ: Սուրիոյ հաժար անցագիր տալ կը մերժեն Ֆրանսացիները, առանց խտրութեան: Մերժեցին նոյնիսկ Երուսաղէմի մեծ մուֆթիին եւ քաղաքապետին, որոնք Դամասկոս երթալ կ'ուզէին:

Կատարեալ թնճուկ Ափղանիստանի մէջ

Նոր հեռագիրներու համաձայն, Հապիպուլլահ այնքան վտանգուած է որ, ամէն միջոցի կը դիմէ, մայրաքաղաքը պաշտպանելու համար Նատիր խանի յարձակումներուն դէմ: Փախստականները կը պատմեն թէ Քանտահարի գրաւումը սոսկալի հարուած մը տուած է Ջրկիրի Տղուն, որ զէնքի եւ ռազմանիւթի պակասը լրացնելու համար, կը պատրաստուի կացիններով զինել իր զինուորները եւ պաշտպանել Քապուլը: Միւս կողմէ, կեանքը անտանելի դարձած է մայրաքաղաքին մէջ: Ուտեստեղէններու գիները տարապայման չափերու հասած են, իսկ աղքատները սեւ թշուառութեան մատնուած:

Վերջին լուրերու համաձայն, հազարաւոր կացիններ շինուած եւ բաժնուած են Հապիպուլլահի զինուորներուն: Միւս կողմէ, դրամ ճարելու համար, Ջրկիրի տղան շրջաբերութեան մէջ կը դնէ Ամանուլլահի հանած հին թղթադրամները, եւ գործածել կուտայ պղինձէ եւ կաշիէ դրամներ, ինչպէս բրած է «Նիզամ» մը՝ 300 տարի առաջ: Նատիր խանի գործակալներէն Չորս հոգի ձերբակալուեցան իր լրագիրը բաժնածատեն եւ անմիջապէս գնդակահարուեցան:

Ծանր երկրաշարժ Տրապզոնի մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ երկրաշարժի բուռն ցնցումներ զգացուեցան Տրապզոնի շրջանին մէջ: Թուրնիք.՝ գիւղը հիմ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍԵՒ ՇԱՊԻԿԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ԳԻՒՏԵՐԸ

Անցեալ շաբթու, Մուսոլինի կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ իր կուսակցութեան ընդհ. ժողովին մէջ, պարզելով ոչ միայն պետութեան եւ կուսակցութեան յարաբերութեանց խնդիրը, այլեւ կառավարական կազմի ձեւափոխումը: «Օրէնք վարչապետութեան» կոչուած ծրագրի մը հիմնաձայն, օրուան վարչապետը կը դառնայ կառավարութեան իրական պետը, եւ ոչ թէ հաւասարներուն առաջինը՝ միւս նախարարներուն հանդէպ: Գործադիր իշխանութիւնը կը վարէ Թագաւորը, իր նոր կառավարութեան միջոցաւ եւ կառավարութիւնը կը կազմուի նախարարապետին եւ նախարարներուն միջոցաւ: Աւելի պարզ բացատրելով, նախարարները ինչպէս եւ նախարարապետը պատասխանատու կը մնան վեհապետին հանդէպ, բայց գործելով վարչապետինղեկավարութեամբ, պատասխանատու են նաեւ առնոր: Ընթերցմն, դեկավարութեան միութիւնը կը կատարուի վարչապետին անձով, եւ ոչ թէ նախարարական խորհուրդին միջոցաւ, ինչպէս երբեմն: Այս հիման վրայ, վարչապետը իշխանութիւն ունի որոշելու զանազան նախարարութեանց թիւը, կազմութիւնը եւ իրաւասութիւնները, ինչպէս ըրաւ Մուսոլինի վերջերս:

Ցետոյ, միեւնոյն ճառին մէջ, Մուսոլինի յայտարարեց թէ պետական խորհուրդը, համարակալութեան դիւանը եւ ոստիկանական վարչութիւնը կ'անցնին ուղղակի վարչապետին անմիջական իշխանութեան տակ, ինչպէս եւ քաղաքապահ զօրքը: կարելի է ըսել թէ, «Աւագնորդ»ին կամքովն իսկ, արդէն հաստատուած է տեսակ մը վարչապետի նախարարութիւն, որ գերագոյն վարիչն է կառավարութեան ամբողջ գործունէութեան:

Ուրիշ փոփոխութիւն մը եւս պարտադրած է Մուսոլինի: Մեծապէս պիտի զեղչուի Ֆաշիստական գերագոյն խորհուրդին անդամներուն թիւը, որ 52 է: «Դուչէ»ին չափազանց կը գտնէ այս թիւը, այնպիսի ժողովի մը համար որ գաղտնի կը գործէ: Այսուհետեւ այդ խորհուրդը պիտի դառնայ Մուսոլինիի տեսակ մը սպայակոյտը, 10 12 անդամներով, որոնք պիտի ըլլան վարչապետը, կուսակցութեան քարտուղարը, նախարարները, երկու ներկայացուցիչ սէնտիկաներէն, մէկը՝ բանուորական, միւսը՝ գործատիրական:

ԱԲՐԱՀԱՄ, ԻՍԱՀԱԿ ԵՒ ՅԱԿՈԲ... ՋԱՅՆ ԿՈՒՏԱՆ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն սեպտ. 22 Թուականով.— քեփրոնի շրջակաները բնակող Արաբները աիուսաբասփի մատնուած են կարգ մը զրոյցներէ, որոնց համաձայն սպառնալի ձայներ կը լսուին Մակփիլաճի զօրանոցէն, ուր Թաղուած են Աբրահամ, Իսահակ ու Յակոբ: Այդ ձայները կը հարցնեն ամէն իրկուն.

— Ի՞նչ ըրիք իմ զաւակներուս...

« Պաղեստինի Տեղեկատու» Թերթին համաձայն, այս գերբնական երեւոյթը կը պատահի գիշերը: Նախ կը սկսի մրմունջով, յետոյ ձայնը կը զօրանայ, քանի Թանձրանայ մուԹը: Արաբ կիները կ'ըսեն Թէ լսած են կանացի ձայներ որոնք կը Ցուան.

— Ինչո՞ւ Թափեցիք անմեղներուն պրիւնը...

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ՆՈՐ ՀԱՒԱՏԱՔՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ամիսներէ ի վեր, Խորհրդային Միութեան բոլոր մասերուն մէջ, օրուան կարեւոր խնդիրներէն մէկն է «զտումի» գործողութիւնը, որուն ենթակայ են բոլոր համայնավարներու հետ, պետական եւ հանրային պաշտօնեաները:

Այս գործողութեան ընթացքին երեւան եկած շարք մը իրողութիւնները, մէկէ աւելի պատճառներով հետաքրքրական են եւ դաստիարակիչ:

Տրոցկիի ծանօթ ելոյթէն եւ իր աքսորէն յետոյ, համայնավարական կուսակցութեան միասնականութիւնը կորսնցուցած էր իր երբեմնի ուժն ու հեղինակութիւնը: Լենինեան կուսակցութիւնը իր ծոցին մէջ սնուցած էր ընդդիմադիր ուժեղ հոսանք մը յանձին Տրոցկիի եւ իր հեղինակաւոր եւ ուժեղ ընկերներուն: Ստալինի կուսակիցները ժամանակին բոլոր ներքին եւ աններքին միջոցներով ճնշեցին կուսակցութեան ներսը ծագած յառաջդիմական շարժումը, չխնայելով ոչ իսկ երբեմնի կուռքերը, բայց եւ այնպէս անհնար էր կարծել թէ կուսակցութիւնը անցուցած է բոլոր ներքին վտանգները:

Բնական եւ քիչ մըն ալ արհեստական կասկածը կը թելադրէր Ստալինին կուսակցութիւնը «մաքրելու» գործողութեան հետ, ստեղծել յանպիսի սարսափ մը, որ երկար ժամանակուան համար գոնէ ապահովէր իր մհահեծան տիրապետութիւնը բովանդակ կուսակցութեան, ուրիշ խօսքով, Խորհրդային եւ պետական քաղաքական կեանքին վրայ:

Իրբեւ անմիջական հետեւանք այս քաղաքականութեան, «Հարուածային» կարգով կը սկսէր ներքին կռիւը համայնավարական կուսակցութեան ներսն ու դուրսը:

Այս շարժումները, աւելի սաստկութեամբ տեղի ունեցան մեր երկրին մէջ: Առաջին իսկ առթիւ, իբրեւ մայր կուսակցութեան ընդդիմադիր եւ «դէպի ա՛լ» հակելու մեղադրանքով շնորհազուրկ եղան եւ երկրէն դուրս քշուեցան բոլոր նախկին դէմքերը: Փոխսեցան կառավարութեան եւ Հայաստանի կոմունիստական կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի կազմերը: Վերկավարութեան այս փոփոխութենէն ետք, սկսաւ հալածանքը բուն շարքերուն մէջ:

Այս բոլորէն յետոյ է ահա՛, որ առանձին հրամանագրով զտումի կ'ենթարկուին առանց բացառութեան բոլոր համայնավարներն ու պաշտօնեաները:

«Զտումը», որքան ալ անմիջական հետեւանք ըլլայ մեր պարզած հիմնական քաղաքականութեան, ըստ պաշտօնական յայտարարութիւններուն, նպատակ ունի «կուսակցութիւնը աւելի մարտական դարձնել» «թարմացնել» «անկուսակցական եւ չքաւոր աշխատաւորներու կապը կուսակցութեան հետ ուժեղցնել» եւ վերջապէս «դուրս շպրտել թաքնուած Տրոցկիականները» ու «բանւոր գիւղացութեան դաւաճան թշնամիները»:

Սակայն որո՞նք են զտողները, անոնք, որ պիտի որոշեն այս կամ այն անձին իրական արժէքը թէ իբրեւ կուսակցական եւ թէ իբրեւ պաշտօնեայ: Ի հարկէ «բաձալի» նկատուած համայնավարներ, որոնք ձեւականօրէն ամէնէն առաջ ենթարկուած են հաւատաքննութեան, դռնբաց ժողովներու մէջ: Ընական ըսի անոր համար, որովհետեւ եթէ պատահի որ անոնց դէմ լուրջ առարկութիւններ մէջտեղ բերուին, դարձեալ ի վերուստ նշանակուածներն են որ զտող յանձնախումբերը կը կազմեն:

Այս յանձնախումբերն են, որ իւրաքանչիւր շրջանի մէջ առանձին յարաբերութիւններով «զտումի» կը հրաւիրեն այս կամ այն խմբակցութիւնը: Պատկերը ամբողջացնելու համար, հարկ է ըսել որ այս գործողութիւնը կը կատարուի հրապարակաւ ներկայ կրնան ըլլալ եւ իրենց դիտողութիւնները ընել ոչ կուսակցականներն ալ՝ զտման ենթարկուողներու մասին, ով ալ որ ըլլայ ան: Եւ պէտք է խոստովանիլ, որ համաձայն իրենց նախընտրութեան, մեծ ճիգեր կը թափուին անկուսակցական եւ չքաւոր տարրերը ժամանակից ընելուայս ժողովներուն:

Այստեղ է ահա որ զտման ենթարկուողը պիտի տայ իր կենսագրականը. պիտի պատասխանէ յանձնախումբի կողմէ տրուած հարցումներուն եւ պիտի լսէ իր դէմ եղած բոլոր քննադատականներն ու գնահատականները եւ յետոյ «վճիռը»՝ զտող յանձնախումբին:

Ընհատներու դէմ հանուած վճիռներէն աւելի, հետաքրքրականն են զտումի հետեւանքով երեւան եկած իրողութիւնները: Այնքան պերճախօս փաստեր կան համայնավարութեան ծոցին մէջ զարգացած տխուր բարքերուն եւ ապականուած մթնոլորտին, որ իրենք համայնավարներն իսկ լեզու են առեր, ի զարմանս մեր ամկավարներուն:

Խօսք տանք սակայն «Խ. Հայաստան»ի թղթակիցներուն.

— «Բջիջի քարտուղարի զեկուցումից պարզուեց, կը գրէ Բասարջաղի թղթակիցը— որ բջիջում կայ թաքնաբազութիւն, բացակայել է դիսցիպլինան: Բջիջը չի կարողացել իր շուրջը հաւաքել չքաւոր եւ միջակ գիւղացիութեան, որի հետեւանքով թաքնաբազութիւն է առաջացել նաեւ անկուսակցական աշխատաւոր գիւղացիութեան մէջ:»

Աբարանի թղթակիցը Բաշաբարանի կոմբջիջի ստուգման եւ զտման մասին կը գրէ.

— «Պարզուեց որ բջիջի 10 անդամներից մէկը երկուսն են չքաւոր, իսկ ուրիշ միջակ են. բջիջում կայ թաքնաբազութիւն, մէկը միւսի դէմ լարել են 24 թուից մինչեւ հիմա:»

Հետաքրքրական է կարպի դիւղի թղթակցութիւնը: Ցիշելով այն ընդհանուր հետաքրքրութիւնը որ յառաջ եկած է բազմութեան մէջ, պատահաբար կուսակցութեան շարքերը մտած մէկ քանի անհատներու մասին, կը շարունակէ.

— «փաստօրէն ապացուցուեց, որ կոմբջիջը ենթակայ է եղել մի քանի հոգու՝ առանձնապէս գ. Ղուկասեանի՝ անհատական ագիտացութեանը, բջիջը 10 տարուայ ընթացքում ոչ միայն չի առաջադիմել, այլ քարացել է իր տեղում եւ շեղուել իր քաղաքական գծից»:

Այս Ղուկասեանի դէմ բազմաթիւ մեղադրանքներու մէջ կը տիշուի նաեւ, որ,

— «Գիւղերում բոլոր խնջոյքներին, քէֆերին, կնունքներին, քելեխներին, մատաղներին Ղուկասեանը միշտ սեղանի գլխին բազմել է. երբ կուլակ թամատան մոռացել է խմել «Մայր Աթոռի» (էջմիածնի) կենացը այդ «կռուտնիստ» նախագահն ինքն է բաժակ վերցրել եւ ճառով առաջարկել խմել «Մայր Աթոռ»ի կենացը, աջահամբոյր է տուել տէրտէրին համբուրելով Աւետարանը եւ առաջարկել է հետեւել իր օրինակին»

Կարելի է երկարել այսօրինակ փաստերու շարքը, որոնք մէկը միւսէն հետաքրքրական թէեւ, սակայն անհնար է, նկատի ունենալով մեր թերթին նեղ սիւնակները:

Պատկերը ընդհանուր է բոլոր ճիւղերուն համար: Բջիջները առհասարակ շրջաններու փոքրանքներն են եղած ու տարածիչները զանազան այլանդակութիւններու:

Փակագծի մէջ ըսենք որ պատժուղներու մէջ մեծ է թիւը անոնց, որոնք գատապարտուած են իրենց ընկերային «անհարազատ ծագման» համար: Այսինքն մէկի համար մեղք է նկատուած, որ հարուստի կամ ունեւոր գիւղացիի զաւակ է: Կրօնքի մասին հանգուրժող, եւ տեղական սովորոյթներու համակերպող եւ իր բարեկեցիկ ընտանիքը (ծնողքը) չդժբաղտացնողներ նոյնպէս յանգաւոր են նկատուած:

Նման վճիռներ ընդհանուր են ըսի, եւ հետեւաբար բջիջները ընդհանրապէս «հիւանդ» են իրենց իսկ խոստովանութեամբ:

Թէ որպիսի մեծ համեմատութիւններով ծաւալած է անկումը համայնավար կուսակցութեան ու իր ենթակայ կազմակերպութիւններու մէջ, կարելի է գաղափար կազմել Ալէքսանդրապոլի ստուգումներու նկարագրութենէն:

— «Քաղաքի եօթ բջիջների ստուգման ենթարկուած հարիւր անգամներից հեռագրեցին 10 հոգի, այլ պատիժների ենթարկուեցին 19 հոգի:»

Ուրեմն 100ին 29 հոգի պատժուած են: Համեմատութիւնը մեծ է եւ աննպաստ համայնավար պատասխանատուներու համար:

Այս քննութիւններէն դատելով, մեր մամուլին մերկացումները ո՛չ միայն չափազանցուած չեն, այլ ընդհակառակն հազիւ թէ ճշմարիտ պատկերը կուտան համայնավարական իրականութեան: Բացի վերեւ յիշուած բարեմասնութիւններէն, Հայաստանի համայնավարներուն մէջ «կնամոլութիւնը», «արբեցողութիւնը», «սուտը», «նախանձը» եւ «քինախնդրութիւնը» ընդհանուր երեւոյթ են, նոյնիսկ ղեկավար տարրերուն համար:

Թէ ի՞նչ գրական արդիւնքներ պիտի տայ այս ընդհանուր հատատքննութիւնը համայնավար կուսակցութեան համար,— վաղաժամ է ճշգրիտ պատասխան տալ:

Սակայն մէկ բան ակներեւ է: Եթէ մէկ կողմէ շատերը կը պատժուին, շատերը կը հեռացուին, միւս կողմէ անոնց տեղ հրապարակ կուգան նորերը, յաղթողները. որոնք ի՛նչ խօսք, նոյն ընթացքի մէջ պիտի իյնան: Այս կասկածը անոր համար որ, առհասարակ գտումներու ընթացքին կողմերն են երեւան եկած, եւ միշտ ալ մէկ կողմն է պատժուած միայն:

Թողունք գուշակութիւնները, որպէսզի օր մը նորէն իրենք իրենց բերնով խոստովանին այն ամէնը, ինչ որ մատնանշուած էր «դաշնակ»ամամուլին կողմէ երէկ, եւ ինչ որ կը ձաղկուի այսօր:

Ս. ԹԱԹՈՒԼ

ԸՆԹԵՐՑՈՂ. ՔԱՆԻ ՈՐ ԿՐ ՍԻՐԵՍ «ՅԱՌԱՋ»Ը, ԻՆՁՈ՞Ի ՉԵՍ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՐ ՈՒՐԻՇԻ ՄԸՆ ՈՐ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԳՐԵՄ...

Ամէն անգամ երբ գրիչը ձեռքս կ'առնեմ բան մը գրելու եւ կը հանդիպիմ օտար անունի մը, հայերէն տառերով այդ անունը գրելու համար դեգերում մը, երկմտանք մը, ներքին պայքար մը կ'ունենամ. օրինակ՝ Tolstoïը *Տոլստո՞յ* գրեմ արդեօք թէ *Թօլսթօյ*. .

Եթէ *Թօլսթօյ* գրեմ. արեւելահայու ծաղրանքին պիտի ժառնուիմ, իսկ եթէ *Տոլստոյ* գրեմ, դաւաճան պիտի նկատուիմ արեւմտահայերէն:

Պէտք է սակայն ելք մը գտնել: Լեզու մը, այն ալ հայերէնի պէս կատարելագործեալ եւ դարաւոր հարուստ լեզու մը չի կրնար խաղալիկ դառնալ այս ու այն գրողին ձեռքը:

Փակագծի մէջ ըսենք որ «Յառաջ»ի մէջ արտայայտուէին մեր արեւմտահայ մտաւորականները, եւ մանաւանդ նոր գրագէտները: Արեւելահայերուն չեմ ուղղեր խօսքս, որովհետեւ անոնց համար, խնդիրը ոեւէ առարկութիւն չի ներկայեր. շատ պարզ է. շատ ուղիղ է եւ շատ որոշ:

Մինչեւ Ե. Դար հայ գիր եւ գրականութիւն չունէինք, ինչպէս կ'ըսեն մեր պատմագիրները. այստեղ խնդիրը չկայ նախաքրիստոնէական գրականութեան— Մեսրոպ Մաշթոց, Ե. դարու սկիզբին Վռամշապուհ թագաւոր եւ Սահակ Պարթեւ կաթողիկոսի աշակցութեամբ յունական այբուբենի հետեւողութեամբ կազմեց հայերէն այբուբենը, յարմարցնելով զայն հայ լեզուի հնչումներուն, լրացնելով պակասներ եւ յապաւելով աւելորդները:

Մաշթոցի և աւագ թարգմանիչներու աշխատութեամբ թարգմանուեցաւ Սուրբ Գիրքը եւ ուրիշ շատ մը դաւանաբանական եւ կրօնական երկեր, եւ անոնց միջոցաւ հաստատուեցաւ հայ լեզուի ուղղագրութիւնը:

Արդ, Մաշթոց եւ իր ընկերները յունարէն տառերը հայերէնի դարձուցին այսպէս, յիշելով միայն մեզի հետաքրքրողները:

B = բ	G = գ
D = դ	Th = թ
K = C = կ	P = պ
T = տ	Ph = փ
Ch = ք	O = ով (մեծ o)
	o = ո (փոքր o)

Աւելորդ է օրինակները յիշելը. մինչեւ այստեղ չեմ կարծեր թէ ոեւէ մէկը կրնայ հակառաճառել:

Ոչ ոք կրնայ հակառաճառել նաեւ թէ այս տառադարձութիւնը հատաձայն էր հնչականութեան, այսինքն թէ անշուշտ Մաշթոց հայերէն Աղամ կամ Բաբելոն գրելով, այս երկու բառերը ճիշդ այնպէս կը հնչէր ինչպէս յոյնը կը հնչէր Adam եւ Babylon բառերը: Այս կ'ըսեմ բնականաբար այն ժամանակուան համար, որովհետեւ հետեւեալ դարերուն փոխուեցան դանազան հնչումներ. օրինակ Lucas եւ Lot որ Մաշթոցի կողմէ տառադարձուեցան իբր Ղուկաս եւ Ղովտ, այժմ հայերէնը կը հնչուին տարբեր կերպով. ղ գիրը իր սկզբնական լ ի նմանող հնչումը փոխեց մեր մէջ եւ հետզհետէ ստացաւ կակուղ խ ի հնչում, թէեւ կը շարունակենք Անգղիա եւ Աղեքսանդր գրել, փոխանակ Անգլիա եւ Ալեքսանդրի:

Նմանապէս եւ Յ ի հնչումը Յոյներուն մէջ հետզհետէ փոխուեցաւ Վ ի եւ այսօր Յոյները վասիլ կը հնչեն մեր Բասիլ գրածնուս պէս:

Մէկ կողմ թողլով այս քանի մը հնչական փոփոխութիւնները, որոնք որեւէ ազդեցութիւն ունեցած չեն ուղղագրութեան վրայ, ի՞նչ կը տեսնենք այժմ. ամբողջ արեւելահայութիւնը այսինքն հայութեան կէսէն աւելին կը հնչէ եւ կը տառադարձէ նոր անունները ճիշդ *Մաշթոցեան ուղղագրութեամբ.* Tolstoïը կը գրէ *Տոլստոյ* եւ կը հնչէ ճիշդ գրածին պէս եւ մըտքէն իսկ չանցըներ թէ ռուսը կամ ֆրանսացին չեն հնչեր իրեն նման. մտքէն իսկ չանցըներ կ'ըսեմ, որովհետեւ ան ոեւէ հնչական տարբերութիւն չի նըշմարեր ֆրանսացիի Tolstoï հընչումին եւ իր *Տոլստոյ* հնչումին մէջ:

Անցնելով արեւմտահայութեան, բուն Հայաստանցիներու մէջ այդ հնչումները քիչ մը փոխուած են. մենք Բը կը հնչենք իբր BH կոշտ Պ մը, բայց առանց երբեք պոլսոյ կամ իզմիրի մտաւորականներուն նման նոյնացնելով փի հետ. մեզի համար Գը Ր չէ. Թ աւելի մօտ է Տինն քան Դ չէ. գալով Տ, Պ եւ Կ գիրերուն, մենք ատոնք կը հնչենք ոչ բոլորովին բայց գրեթէ նման ֆրանսերէնի d, b եւ g հնչումներուն. ահա ասկէ կը ծագի խառնաշփոթութիւնը, որ աւելի եւս կը բարդանայ Պոլսեցիներուն Բ, Գ եւ Դ հնչումները Փ Բ, և Թ հնչումներուն հետ նոյնացնելով:

Յաճախ առիթ ունեցած եմ վիճելու պոլսեցի մտաւորականներու հետ, որոնց ականջները չեն կրնար զանազանել իսկ մեր հնչած Բ եւ Փ հնչումներու տարբերութիւնը եւ այդ պատճառաւ Parisը կը գրեն Փարիզ կամ Բարիզ առանց տարբերութեան, փոխանակ գրելու Պարիս:

Յառաջ եկած է ուղղագրական քաոս մը. Պետրոսը (Petros) կը գրենք պ ով եւ տ ով եւ Պետրոսի քաղաքը. Բեթերսպուրկ (Petersbourg): Petresbourg թէ Petesbourg կը նշանակեն Պետրոս Մեծէն հիմնուած քաղաք: կա՛մ Փեթրոս գրենք կամ եթէ պիտի շարունակենք Պետրոս գրել, գրենք նաեւ Պետրոգրադ կամ Պետերսբուրգ, հակառակը պնդելը յամառութիւն է. եթէ տգիտութիւն չէ: Անհեթեթ է գրել «Իթալիա» շոգենաւով Իտալիա մեկնեցայ, միայն այն պատճառով որ Italia անունը իբր երկրի անուն դասական լեզուով գրուած է, իսկ այդ անունաձը շոգենաւը կամ 18րդ կամ 20րդ դարուն շինուած է:

Այսպէս թէ այնպէս, այս ուղղագրական քարսը կը տիրէ այսօր— բարեբախտաբար միայն արտասահմանի մէջ— եւ պէտք է որ գարման մը խորհին մեր գրական առաջնորդները: Գրժբախտաբար այդ սխալ ուղղագրութեան կուսակիցներն ալ շատ են —աւելի շատ քան որ կը կարծենք— եւ եթէ «Յառաջ» համաձիտ է թող հիւրընկալէ այս ուղղութեամբ գրուած յօդուածներ եւ աշխատինք միօրինակութիւն մը հաստատել, քանի որ վիճենական հայրերու կամ օտար հայագէտներու հեղինակաւոր ձայներն ալ բաւական չեն զինաթափ ընելու մեր արեւմտահայ գրագէտները: «Հանդէս Ամսօրեայ» լիսուն տարիէ իվեր կը գրէ Մաշթոցեան տառադարձութեամբ եւ Այտընեան իր աշխարհաբարի հոյակապ քերականութեամբ պէտք էր ամէն վէճեր փակած ըլլար:

Մ. ՏԻՐՊԻՏԻՐՑԱՆ

ԽՄԲ.— Հիմնական կէտերու մասին համաձայն ըլլալով Հանդերձ մեր աշխատակցի տեսակէտին, կը կարծենք թէ այնքան ալ դիւրին չէ իր առաջարկին գործադրութիւնը, մեր այս ցիր ու ցան եւ անիշխան վիճակին մէջ: Մեծ բան է, եթէ կարենանք լեզուն պահել, փոխանակ նոր քաոս ստեղծելու:

Մեր մամուլին մէջ արդէն հաւատարմօրէն կը պահուի դասական անուններու եւ բառերու տառադարձութիւնը: Նոյն օրէնքին կարելի է հետեւեցնել նոր եւ անծանօթ անուններու եւ բառերու մասին: Իսկ ինչ որ գործածական դարձեր է կամ թերքական ծագում եւ հնչում ունի, առ այժմ պէտք է մնայ պոլսական ձեւով (ինչպէս կ'առաջարկէր Տօքթ. Ա. Աբեղեան եւս):

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՏԻՒՄԱՂ.

ԳԻՐՔ ԾԱԽԵԼՈՒԱՐՈՒԵՍՏԸ

(Հետեւողութեամբ)

Նոր երկը կը նմանի ախորժարները ըմպելիքի (apéritif) կամ ակռայ մաքրելու փոշիի. պէտք է շատ ծանուցում ընել, որպէսզի ծախուի. խեղճ նոր գրագէտները ահագին դժուարութեան կը հանդիպին հրատարակիչներու կողմէ.— հրատարակիչները կան որ ծանուցումներու համար դրամ ծախսելէ առաջ, կը սպասեն որ գիրքը յաջողութիւն գտնէ եւ կամ հեղինակը որեւէ գրական մրցանակ շահի, «Վեպաճառ ֆրանսական Ակադեմիէն պակուելու պէտք չկայ, կ'ըսէ անպատկառ եւ շնական ձեւով հրատարակիչը. կանոնաւոր մրցանակն ալ կը բաւէ «Անգամ մը այդ մրցանակները ձեռք առնելէ վերջ պէտք չունիս ծանուցումի համար դրամ ծախսելու», կը պատասխանէ միամիտ հեղինակը. «Այո՛, սակայն մրցանակի արժանի գտնուելէ ալ պէտք է ծանուցանել հանրութեան», կ'ըսէ հրատարակիչը եւ մեծ թերթերը առանց դրամի գրել չեն շարժիր .. գոնէ բախտաբար :

Կայ սակայն հրատարակիչ մը որ կը գերազանցէ բոլոր իր մրցակիցները. ան կը մերկացնէ նշանաւոր գրագէտներու գործերը, որովհետեւ ամէն մարդ կը ճանչնայ զանոնք, կ'ըսէ: Անոր ժամանակատրութիւնը նոր հեղինակներ հրապարակելն է եւ հրաշալիօրէն կը յաջողի միշտ. «Ինչ կ'արժէ գրքի պարունակութիւնը, կ'ըսէ փիլիսոփայօրէն, ամէն ինչ ծանուցման եղանակէն կախում ունի. պէտք է դիտնալ նորութիւններ ստեղծել. յետպատերազմեան հոգեբանութիւնը նորութեան եւ տարօրինակութեան սիրահար է, պէտք է անոր աչքառնիչ ձեւով գրքոյկ մը գոհ գայ եւ գրքին արդէն կէս յաջողութիւնը ապահովուած է:

Անգամ մը այս հրատարակիչին բարեկամներէն մէկը կը հարցնէ թէ ինչպէս սպանեցի Աբրահամը» գրքին վաճառատարելու նպատակով, ան կը պատասխան

ՅԱՎ ԳԱՇՅԱ՛Ն ՎԱՐՏԱՓՈՅԱՆ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ)

— Ներկայացրե՛ք ինձ ձեր ամբողջ ընտանիքը, ասաց ինձ Մուրադ Ալեքսանդրի Ասլանյանը, երբ ես եկա նրա տունը, որպեսզի հարցազրույց վերցնեմ «Ազատ Հայաստան» կուսակցության ղեկավարներից մեկի հետ։ Ես ներկայացրի ինձ, ապա ներկայացրի նաև իմ ամուսնուն, որդուն, հարսին, թոռնիկներին, ինչպես նաև իմ քրոջ ամուսնուն։ Ասլանյանը ժպտաց ու ասաց.

— Ես ձեզ ներկայացրի իմ ընտանիքը, իսկ դուք ինձ ներկայացրեցիք ձեր ամբողջ ընտանիքը։ Ինչո՞ւ։

Ես պատասխանեցի, որ ինձ համար կարևոր է ոչ միայն ինքը՝ Մուրադ Ասլանյանը, այլև նրա ընտանիքը, որովհետև ես ուզում եմ ներկայացնել ոչ միայն նրան, այլև նրա ընտանիքը։

Ասլանյանը ժպտաց ու ասաց.

— Ես ձեզ ներկայացրի իմ ընտանիքը, որովհետև ես ուզում եմ, որ դուք իմանաք, որ ես ունեմ ընտանիք, որ ես ունեմ հարազատներ, որ ես ունեմ ազգականներ, որ ես ունեմ ընկերներ, որ ես ունեմ հարևաններ, որ ես ունեմ գործընկերներ, որ ես ունեմ ծանոթներ, որ ես ունեմ ամբողջ աշխարհը։

Ես ասացի.

— Ես ձեզ ներկայացրի իմ ընտանիքը, որովհետև ես ուզում եմ, որ դուք իմանաք, որ ես ունեմ ընտանիք, որ ես ունեմ հարազատներ, որ ես ունեմ ազգականներ, որ ես ունեմ ընկերներ, որ ես ունեմ հարևաններ, որ ես ունեմ գործընկերներ, որ ես ունեմ ծանոթներ, որ ես ունեմ ամբողջ աշխարհ

նայատակ կործանեցաւ, իսկ ուրիշ գիւղեր ծանրապէս վնասուեցան: Բազմաթիւ մարդկային կորուստներ կան:

∴ Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, գիւղ մը, որ 25 տուն կը պարունակէր, անհետ կորսուած է բնակիչներուն հետ մէկտեղ: Միւս արկածահար գիւղերուն մէջ կործանած են 50 տուներ:

Գաղտնի զինակցութեան մը պատմութիւնը

Գերմանական թերթերը շռնդալից մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն ֆրանքեւեռման գաղտնի զինակցութեան մը մասին: Գաղտնիքը երեւան հանեց Շեթրէզէմանի օրկանը, բանավէճի մը պահուն: Թունդ ազգայնական ժամուլը կը մեղադրէր Շեթրէզէմանն եւ բնկերները թէ դաւաճանութիւն գործած են Լա Հէյի մէջ: Արտաքին նախարարին օրկանը, իբրեւ պատասխան, կը պատմէ թէ ազգայնական երեսփոխան Քլոննէ, Հիւկէնպէրկի մտերիմը, Փարիզ երթալով, տեսակցութիւններ ունեցած է ֆրանսացի կարեւոր անձնաւորութեան մը հետ եւ առաջարկած է ֆրանքեւեռման գինուորական զինակցութիւն մը կնքել խորհրդային միութեան դէմ: Միեւնոյն առաջարկը եղած է անգլիացի պաշտօնատարի մը: Ֆրանսացի զօրավար մը անպաշտօն կերպով Պերլին գացած է 1928ին, նոյն Քլոննէի եւ ազգայնական կուսակցութեան գիտութեամբ, զինակցութեան պայմանները քննելու համար: Այս ֆրանսացի զօրավարը Պերլին գտնուած ատեն սերտ կապեր կը պահէր Քլոննէի հետ, որ յանձն առած էր համոզել Գերմանիոյ պատերազմական նախարարութեան բարձր գինուորականները: Քլոննէ իր բանակցութիւնները շարունակեց ուրիշ ֆրանսացի գինուորականներու հետ: 1928ի գարնան, բանակցութիւնները փարիզ փոխադրուեցան եւ Ֆրանսայի աջակողմեան հոսանքներէն ազդեցիկ մարդիկ ալ մասնակցեցան:

Քլոննէ հրապարակաւ կը խոստովանի թէ Լոնտոն եւ Փարիզ գացած եւ բանակցութիւններ վարած է, անհատապէս, Հռենոսը պարպել տալու, Տանցիկը ետ առնելու եւ ուրիշ նպաստաւոր պայմաններ ստանալու համար: Գործարանատէր Րէխպէրկ եւս, որուն անունը յիշուած էր, կ'ընդունի թէ բանակցած է Ֆրանսայի պետական մարդոց հետ, ճարտարագործական, քաղաքական եւ գինուորական գործակցութեան մը համար: Ուրիշ երկու ազգայնական վարիչներ Վոլֆ գործակալութեան միջոցաւ կը յայտարարեն թէ ներկայ եղած են թէյասեղանի մը, ուր կը գտնուէին Րէխպէրկ եւ Փոլ Ռէյնօ: Այս վերջինը, ֆրանսացի պաշտօնատար մը, պարզեց ֆրանքեւեռման գերմանական համաձայնութեան մը ծրագիրը, խոստանալով հարիւրին 10 զեղչ կատարել Տօրսի ծրագրին վրայ, վերադարձնել Տանցիկը, գիւրութիւններ տալ գերմանական բանակին կազմակերպութեան համար եւն.:

Հանուստարած պատակտուվր

Համայնավար կուսակցութեան Շուէտի ճիւղին մէջ ալ խոր արմատ ձգած է պառակտումը: Կազմակերպութիւնը երկու մասի բաժնուած է, որ փոխադարձաբար կ'ամբաստանեն իրար: Մոսկուայի ուղղափառ հետեւորդները կը խորհին անկախ թերթ մը հրատարակել: Հրապարակային վիճաբանութիւններէ խուսափելու համար, չափաւոր մեծամասնութեան վարիչները կը պահանջեն անմիջապէս ընդհ. ժողով գումարել: Կ'ըսուի թէ նոր պատուիրակ մը հասած է Շուէտ, միասին տանելով արտաքսելի բոլշեւիկներու ցանկը, որ կը պարունակէ բոլոր կարեւոր դէմքերուն անունները: Ասոնք ամբաստանուած են թէ պահպանողական ձգտումներ ունին եւ պէտք եղածին պէս եռանդ չեն ցուցներ:

Անուրջ կացութիւն Եգիպտոսի մէջ

Նախկին վարչապետ Ազլի փաշա տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆուատ թագաւորին հետ: Կ'ըսուի թէ խօսակցութեան միջոցին յայտնած է որ անկարելի կը գտնէ խառն դահլիճի մը կազմութիւնը: Եւ որովհետեւ անհրաժեշտ է որոշում մը տալ, երկու ելք կը նախատեսուի,— Առաջին՝ կազմել առժամեայ դահլիճ մը, ընթացիկ գործերը վարելու եւ ընտրութիւններ կատարելու համար, ապագայ խորհրդարանին ձգելով անգլեւեգիպտական դաշնագիրը: Երկրորդ՝ առայժմ մէկդի դնել դաշնագիրը եւ սպասել որ խաղաղի տիրող գրգռութիւնը: Այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ աւելի յաջողութեամբ քննել դաշնագիրը:

Գերմանիական ալ ծովային պետութիւն

Ամերիկայի նաւային մասնագէտները մեծ կարեւորութիւն կուտան գերմանական նոր յածանաւին, որ 10,000 թոն տարողութիւն եւ վեց թնդանօթ պիտի ունենայ: Կ'ըսեն թէ կարելի չէ անտեսել այս մարտանաւը, ծովային սպառազինութեանց կրճատման հարցին առթիւ: Անոնց կարծիքով, եթէ Գերմանիա վեց յածանաւ շինէ այս միեւնոյն տիպարէն, ինչպէս կ'արտօնէ վէրսայլի դաշնագիրը, միւս պետութիւնները պիտի ստիպուին վերաքննել իրենց շինութեանց ծրագիրը:

Նորեն անուշի կապեցին

Ժընեւի գինաթափութեան նախապատրաստական ժողովին մէջ, բրիտանական պատուիրակ լորտ Սէսիլ ետ առած ըլլալով իր բանաձեւը, համաձայնութիւն գոյացաւ Փոլիթիսի բանաձեւին վրայ: Յանձնաժողովը պիտի շարունակէ իր աշխատանքները, առանց նոր հրահանգներ ստանալու Ազգերու Դաշնակցութենէն, ինչպէս կ'առաջարկէր լորտ Սէսիլ:

Այժմ տենդագին աշխատանքի մէջ են զանազան յանձնաժողովներ: Մասնաւորապէս կ'ուսումնասիրուի Միջազգային Դրամատան կազմակերպութեան ծրագիրը: Ջինական պատուիրակութիւնը առարկած էր վերաքննել այն դաշնագիրները որոնք անգործադրելի են, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտին 19րդ. յօդուածին: Այս առաջարկը ընդունելութիւն չգտաւ շահակից պետութիւններուն կողմէ, եւ յանձնախումբը բանաձեւ մը կը փնտռէ, բոլորն ալ գոհացնելու համար...

Լոնտոնի գաղթակղութիւնը

Լոնտոնի ոստիկանութիւնը խստութեամբ կը շարունակէ քննութիւնները, սեղանաւոր Հէթրիի խաբէութեանց մասին: Միայն Մանչէսթրը քաղաքը 80,000 տոներին կորսնցուցած է: Ամբողջ վնասը մէկ միլիառ ֆրանքի կը հասնի: Սակարանը արգիլեց ուրիշ երեք ընկերութեանց թուղթերուն արձանագրութիւնը:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արուարձանաց եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ Դպրոցասէրի սանուհիներու եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կրկլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ Եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՆԱԿԵԱՆԻ

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

ցիսուն հոգինոց Ֆրանսական Ֆանֆարի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.: Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ցլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Արա-եան, Քոզմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերէն:

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY *կար տը Նորէն,* AU *Սէն Լազարէն, Թրամուէյ Բէվիւլիքէն եւ իջնել* Porte de Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Հեղինակ՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Շքեղ տպագրութեամբ, Ահարոնեանի վերջին նկարովը զարդարուած այս ստուար հատորէն շատ պիտի ունենալ օրինակ մը:

Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 Ֆր., միւս երկիրներու համար 1.50 տոլար: կը պատասխանուի կանխիկ ապսպրանքներուն միայն, առանց բացառութեան:

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e):

«Յառաջ»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

Պալենց գրատուն՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris (10e):

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ազնուվիլ-լէ կոնէսի *Ռագպիկ* խումբի ընդհ. ժողովը՝ այս *Հինգշաբթի 8.30ին* ընկ. Յ. Պուճիկեանի բնակարանը, 63 Rue du Parc: *Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատեսրով:*

ԴԱՒԱՍ

Լիոնի շրջ. կոմիտէն կարեւոր խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր խումբերու նախագահները այս *Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը:*

Լիոնի *Վրէժ* խումբի ժողովը՝ *վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը:*

Լիոնի *Կայծակ* խումբի ժողովը՝ *վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանը:*

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ կը հրաւիրուի Տիկին Վ. Սեւունի:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒ

— *Մեսրոպ Պաղամեան կը փնտռէ իր եղբայրը Թէրզիլիցի (Եողկատ) Սաժուէլ կամ Պօղոս Պաղամեան, հօր անուն՝ Սանեքերիմ, մօր անուն՝ Զիչէկ:*

1916 ին կը գտնուէր Պէլճա Դավագ գիւղը՝ ուսկից մեկնած է թուրք հրամանատարին հետ որպէս օրդեգիր: Իմացնել «Յառաջ»ի:

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

Լուր տուողին 100 ֆր. նուէր:

— *Ֆաթմայի Զուարթ Մարգարեան կը փնտռէ Տէր եւ Տիկ. Մալեէվզեանները: Կը կարծուի թէ կը գտնուին Պոլիս կամ Զոնգուլտաք: Իմացնել՝* M. Baravian, 5 Rue Froid, St. Chamond, (Loire) France.

— *Վանայ Նարեկայ գիւղացի Ռաշօ Մարօեան կը փնտռէ իր մօրեղբայրը Վանայ Բողոնիս գիւղացի Ստեփան, հօր անուն՝ Տէրմօ, եղբօր անուն՝ Գէսրօ: Պատերազմէն առաջ մեկնած է Ամերիկա: Իմացնել՝ Պ. Պօղոս Սարեանի, 1bis Rouget de l'Isle. Choisy-le-Roi (Seine). France.*

Կը խնդրուի արտասահմանի Թերթերէն արտատպել:

— *Կը փնտռեմ հայրս, Կեսարացի ոսկերիչ եւ ապուխատագործ Նազար Կիրիլեան. եղբայրըս՝ Գրիգոր. քոյրս՝ Հրանուշ: Ընդ. պատերազմի ատեն աքսորուած են Պիրէճիկ (Տէր.-Զօր), անկէ վերջ տեղեկութիւն չեմ առած: Ցիշնալներու մասին ստոյգ տեղեկութիւն տուողին դրամական կարեւոր գումար մը նուէր պիտի տրուի: Իմացնել գործի վարձառական* G. Nazarian, 52 Rue Sfintzilor, Bucarest, Roumanie.

— *Լա Սիոթայէն Գարեգին Սարգիսեան կը փնտռէ իր մօրեղբօր աղջիկը, Օր. Լիւսի Տաքէսեան, 14 տարեկան, որ Սեպտ. 15ի առտուն անհետացած է Եողկատցիներիտատարդի մը հետ: կը խնդրուի առաջնորդարաններէն նկատի առնել այս պարագան:*

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ:

ցաւուկ յարկաբաժին վէնէրական եւ *Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկրի,* ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօղացաւ:

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ: Ստէքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 12:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville Թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԱՑԱՐԱՆ

VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռածամէն տեսակ *շարքինները, կազէնները* եւ *օփէրէյթները'* երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

8 Rue Jouy-Rouve Օթոպիւս BN N BF

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւաբանական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական տապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա ժամբ հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐՈՒ ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ

Քերական 2 ֆրանք, Լուսաբեր Այբենարան 6, Լուսաբեր Թերցարան Ա. Բ. Գ. տարիներ 10, 12, 14, Մայրենի լեզուի քեր. ընթց. 5, Թանգարան Հ. եւ Ջ. Ասատուր, տարրական դասընթացք 8, Թանգարան Բ. տարի 10, Թանգարան տարի 12, Թանգարան Դ. եւ Ե. տարի 17.50, Թուաբանութիւն Ատրունի Ա. եւ Բ. տարի 10, Թուաբանութիւն միջին 17.50 Պատմութիւն հայոց 2 հատոր (Հ. Մովսէսեան) 40, Հայ տանի մեծագիր քարտէսը 20, Նամականի հայ լեզուի 25 Բառարան հայ, լեզուի 75, Ֆրանսահայ բառարան 75, Հայ Ֆրանս. բառարան 65, Զրուցատրութիւն ֆրանս. Հայ 2.50 3, 6, 7.50, 25, Երգարաններ 5, 10, 25, 30:

Զանազան գիրքեր.— Հայաստան, Բ. Թրքահայաստան, Լիա 70, Աննա Բարէնին 35, Հազար եւ մէկ գիշերներ 2 հատ 70, Կրացիէլլա 8, Ռաֆայէլ 18, Աբուլալա 5, կեանքի Մահուան երգեր 10, Տուր հոգիներ 6, Բժիշկին գիրքէն քեր ցուած էջեր 10:

Պահանջեցէք մեր գրացուցակը ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրքեր:

Դիմել՝ Mme. Sévouni, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux, Seine, France.

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹՆԻ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹՆԻ

Հացագործ LA GARDE

1 Rue St. Lazare, PARIS

Téléphone-Trudaine 96.

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւ ու ամենէն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթր. Շաթլէ:* եւ նոր մեթոտով դարմանում *Մորթի,* արիւնի եւ կանանց *հիւանդութեանց* (ֆրանկոֆոն մասիզ.) եւ վարիսի: Մասն. ռատիումաւ եւ ջուճամիտ եւ արագ հրդեհակցութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12.

ՁԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑԷՔ

BOULANT

ՀԱՑԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Շետեւեալ չափաւոր գիներով

12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

EMPIRE Միգթք-Լոլ՝ 87 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. STÉPHAN

ՆՈՐ ՀԱՍՑԷ

Շիւանդապահի Բ. Աբգարեան փոխադրուած է 8 Rue Bisson, փարիզ (20e):

1930Ի ՕՐԱՑՈՑՑ

Մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ Սահակ-Մեսրոպ Գրադարանի պատի օրացոյցը:

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխատուութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական գործերու կարգադրութիւն:

Դիմել՝ Kh. Kébabdjian, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ Tricotageի մեքենայ ունեցող եւ իրենց տունը աշխատող գործատուրներ եւ գործաւորուհիներ: Լաւ վճարում եւ տեւական գործ:

Կ'ուզուի նաեւ գործաւորուհի մը մեր արհեստանոցին մէջ աշխատելու համար:

Դիմել՝ Ateliers Terzian, 17 Rue de l'Equerre, մէթրօ՝ Butte-Chaumont:

ԳՈՐԾ կը փնտռէ ֆրանսերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը:

Դիմել՝ Նուպար Հազարապետեանի, 5 Rue Jourdan, Փարիզ (14e):

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration
Խմբագ. եւ վարչութիւն
235 Faub. St. Martin PARIS (10e)
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1929
25 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1068

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՅԱՆՈՂԸ ԿԸ ՀՆՁԷ

Արտակարգ աշխուժութիւն ցոյց կուտայ Վատիկան, մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ վերստացաւ իր վեհապետական իրաւունքները:

Ա՛ւդ կ'ապացուցանեն սեւ շապիկաւորներու հետ ծագած բանավէճերն ալ:

Մեծ չէ տարբերութիւնը Մուսոլինիի եւ Պապին ըմբռնումներուն միջեւ: Երկուքն ալ կը տենչան տիրաբար իշխել, իրենց թաթին տակ պահելով անհամար բազմութիւններ: Մէկը՝ սեւ շապիկներով, յանուն պետական միութեան, միւսը՝ խաչով, յանուն քրիստոնէութեան: Կարելի է ըսել, նոյնիսկ, թէ շատ մը տեսակէտներով իրար կը լրացնեն երեւութապէս հակամարտ այս ուժերը: Եթէ ընդհարումներ կը ծագին, ինչպէս կ'արձանագրենք օրը օրին, պատճառը պարզապէս գերակշռութեան կռիւն է:

Պապը ափ մը հող միայն ունի, իբրեւ պետութիւն, մինչ Մուսոլինի կ'իշխէ 290,000 քառ. քիլոմեթր տարածութեան մը վրայ: Բայց Մուսոլինիի հպատակներուն թիւը 40 միլիոնը չանցնիր, մինչդեռ Պապը իր հովանին կը տարածէ տասն անգամ աւելի մեծ բազմութեան մը վրայ: Մէկը՝ միայն Իտալիան կը ներկայացնէ, միւսը՝ ամբողջ աշխարհի կաթոլիկութիւնը:

Այս վերջին հանգամանքը միշտ շոգիի վրայ կը պահէ «Դուչէ»ն, որ ամէն բանէ առաջ իր ձեւակերպած իշխանութիւնը պահպանելու մտահոգութեամբ վարակուած է: Եւ ճիշդ ատոր համար ալ, կը հսկէ եւ կը հետապնդէ, որպէսզի իր թաթին տակ պահէ նոր սերունդը:

Բոլոր բռնապետութիւնները թանկագին ջլակից մը համարած են կղերը, գիտակցաբար մերժուած համակրանքը նախապաշարումներով պարտադրելու համար: Այս ունակութենէն վարակուած են մինչեւ իսկ խորհրդային իշխանաւորները, հակառակ իրենց հակակրօնական պատերազմին եւ անաստուածութեան: Անոնք նոր եկեղեցի եւ նոր կղեր շինած են իրենց առօրեայ քաղաքականութեան համար, ամէն ուր որ չեն կրնար օգտագործել հինները:

Բայց Մուսոլինի կը վախնայ որ, եթէ ազատ ձգէ սանձը, Վատիկան կրնայ յաջորդաբար փորել իր հաստատած կարգ ու սարքին հիմերը: Ան նուազն գետին պատրաստել տարբեր իշխանութեան մը:

Ահա թէ ինչո՛ւ կը հետապնդէ կաթոլիկ թերթերն ու կազմակերպութիւնները, ուսուցիչներն ու քահանաները: Անցեալ տարի, առանց վարանելու լուծեց կաթոլիկ արիներու խումբերը: Այս տարի, կրկնապատկած է իր հսկողութիւնը, որպէս զի իտալիոյ բովանդակ երիտասարդութիւնը կապուի պետութեան, ոչ թէ պապութեան: Կաթոլիկ մամուլին համար ալ, ստեղծած է ծանր պայմաններ: Շաբաթ օր իր վերջին թիւը հրատարակեց «Քորրիէրէ տ'Իթալիա», Պապին սիրական թերթը: Անցեալ գարնան ալ դադրած էր Թորինոյի «Մոմէնտօ» թերթը, դարձեալ կաթոլիկ: Իսկ Ֆիորէնցայի «Ունիտա կաթոլիկա» լրագիրը վերածուեցաւ շաբաթաթերթի:

Վատիկան այն հաստատութիւնը չէ որ կէս ճամբան մնայ այսպիսի խոչընդոտներու հետեւանքով: Ան կը շարունակէ գործել յամառ հետեւողականութեամբ, ի հարկին ստորերկրեայ միջոցներով: Եւ միեւնոյն ատեն խուլ բողոքներ արտասանել, գրաւոր թէ բերանացի:

Բայց, իրբեւ տիեզերական ուժ, Պապը ինչ որ չի կրնար ցանել երկրին մէջ, կ'արտածէ սահմանէն դուրս, ամէն ուր որ կը հասնի իր իշխանութիւնը: Եւ այստեղ ոչ թէ իրեն դէմ, այլ ը կողքին կը գտնէ սեւ շապիկաւորները: Իրբեւ իտալական ճակատ՝ ուրիշ լատին եւ կաթոլիկ պետութեան մը, Ֆրանսայի դէմ, Մօտաւոր Արեւելքի մէջ:

Այսպէս, պապական պետութեան վերահաստատումէն ի վեր, աշխուժացած է ծանօթ «Փրոփականտա»ն: Այդ վերակենդանացման առաջին շարքերուն վրայ կ'երեւան ամէն ազգէ կրօնաւորներ, եւ մասնաւորապէս Հայերը: Կաթող.-պատրիարքութիւնը հազիւ Պէյրութ փոխադրուած, անախորժ երեւոյթներ պարզուեցան: Անճոռնի ճառեր եւ հրատարակութիւններ, որոնք 1840ական թուականները կը յիշեցնեն: Միւս կողմէ, պաղ հովեր կը փչեն մեր դարաւոր վէնետիկէն, որ վերջապէս ունեցաւ իր Աբբահայրը, բայց, թերեւս վանքին անկախութիւնը ժառաղ ընելու գնով... Երանի՛ թէ սխալած ըլլայինք:

Ինդիրը այն է որ, Վատիկան շարժման մէջ դրած է իր ամբողջ մեքենան,— կրօնական, քաղաքական, կրթական եւ նիւթական:

Արդ, հայկական սովորութիւն է. երբ մէկը կը հրաժարէ գործել, կը սկսինք վազել: Այս նոր գործունէութեան առթիւ ալ, բացառութիւն չենք կրնար կազմել Հայերը: Իսկ պարագաները շատ նպաստաւոր են, թէ ցանելու եւ թէ հնձելու համար: Անկերպարան եւ անիշխան, հոսանք հոսանքի, գաղութ գաղութի դէմ, մինչ մենք ջուրը սանդին մէջ լեցուցած կը ծեծենք, ուրիշները լուռ ու մունջ կը գործեն: Կը ցանեն ու կը սպասեն հունձքին:

... Բայց ներողութիւն, սխալեցանք: Մենք հին եղանակ մըն էր որ յիշեցինք, գաղութները ներկայացնելով «անկերպարան եւ անիշխան»: Մինչդեռ, վերջին պահուն, Ամերիկայի համակարգիչներու պաշտօնաթերթերէն կ'իմանանք երջանկաբեր աւետիս մը.

—«Գաղութներու մէջ ոչ քաոսային վիճակ կայ, ոչ ալ ժողովուրդ անտէր եւ անգլուխ է» (11 սեպտ.):

Այնպէս որ, Վատիկանը ուզածին չափ թող ցանէ...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈԳԻՆ

«Յուսաբեր» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ, այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, (12 սեպտ.).

— «Երէ՛կ ծնաւ սաւառնակը: Տարիքով մանուկ, ան արդէն հրաշքներ կը գործէ՝ հիացում պատճառելով անխտիր ամէնուն: Ձիշդ մեր վաթսունի ծնունդին նման՝ցաւ: Երկունք մտաւ գիտութիւնը, եւ բոցերու ու ծուխերու մէջէն դուրս թռաւ հրաշէկ պատանին՝ օդերու «վայհագն»ը՝ որ բոցեղէն թռքեր ունի, հերարձակ թեւեր եւ արեգակնային աչքեր:

Ո՛վ կրնար երազել, թէ օր մը մարդը թեւեր առած՝ մէկ շունչով պիտի կտրէ իսկավիթխար ովկիանոսը, նիւ-եորքէն մինչեւ փարիզ...:

Լինտպէրկէն ետքը... տոքթ. էքէներ: Մարդկային վեհ եւ ըմբոստ ոգիի տիպար մարմնացում մը, որ խելագար խիզախութեամբ տիրացաւ փառքերէն գեղեցկագոյնին՝ իր թեւաւոր թռչունով աշխարհի շրջանը բոլորելով,

Իր խիզախ եւ յանդուգն գաւակին այս փառաջեղ յաղթանակին առիթով, գերման ֆանրապետութիւը օր մը գոցել տուած է երկրի բոլոր կրթական հաստատութիւնները: Իսկ աշխարհը որ հետիհետէ կը հետեւէր անձնազոհ օդանաւորդի երկարաձիգ ճամբորդութեան, լռելեայն հիացումի եւ երախտագիտութեան դափնի մը հիւսած է՝ պսակներէն ամէնէն գեղեցիկն ու ամէնէն անթառամը:

Տոքթ. էքէներ Ամերիկայի մէջ արդէն 70 միլիոն տոլար կը ժողվէ ընկերութիւն մը հիմնելու եւ տարեկան 33 միլիոն տոլար ծախքով վեց ցեփլիններ կանոնաւոր պտոյտի մէջ պահելու՝ այդ գումարին կրկնապատիկը շահելու եւ հաղորդակցութեանց պայմաններն ա՛լ աւելի դիւրացնելու համար:

Բայց մի՞թէ աւելի դիւրին է օրին մէկը օդանաւով աշխարհի շրջանն ընել, քան հաստատուն ցամաքին վրայ շուրջ 2 միլիոն հայ մարդոց ձեռքերով մեր ազատութեան տիրանալ:

Արդեօք մեզ պէտի պակսի՞ այս ոգին, էքէներեան խիզախութեամբ եւ անձնուիրութեամբ հայ ժողովուրդի մարտական սերունդը պիտի չփշրէ՞ այն անարգ լուծը, զոր դարերը նետած են մեր ուսին...:

Մի՞թէ Գէորգ Ջաւուշներն ու Անդրանիկները անո՛ր համար լեռները բարձրացան, որ մենք միշտ անոնց ստորոտը մնա՛նք, այսքա՛ն խեղճ եւ այսքա՛ն ցաւալի»:

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՑԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ԱԼԷՎԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գրած էինք թէ հայկական նոր գիւղեր պիտի հաստատուին Ալէվիներու երկրին մէջ: Այդ մասին բոլոր ձեւակերպութիւնները լրացած ըլլալով, առաջին գիւղը պիտի հիմնուի յառաջիկայ շաբթու սկիզբը, Տասեակի մօտ:

Տեղաւորուելիք գաղթականներու առաջին կարաւանը— որ կը բաղկանայ Մշեցիներէ եւ եոզղատցիներէ, պիտի մեկնի երկուշաբթի օր:

ՄՈՍԿՈՒԱՅի Թերթերը կը գրեն թէ բազմաթիւ մանկավարդ կիներ եւ աղջիկներ խնդրագիր տուած են, կարմիր բանակին մէջ մտնելու համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայ գաղթականներու խնդիրը Ժընեւի մէջ

ՆԱՆՍԷՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՅԻՇԵՑՆԵԼ ՊԱՐՏՔԵՐԸ...

«Քայմզ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Ժընեւէն.— *Սեպտ. 22ի իրիկուան Նիսանի, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը նկատի առաւ Երդ յանձնաժողովին տեղեկագիրը՝ հայ գաղթականներու տեղաւորման մասին: Տոքտ. Նանսէն այս առթիւ պարզելով գաղթականներուն վիճակը, յայտարարեց թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը ձախողած է այս գործին մէջ: Ան յոյսեր ներշնչեց տառապած ժողովուրդի մը, բայց չկրցաւ գործադրել: Մանրամասնելով Հայերու ունեցած կորուստները Դաշնակիցներու դատին մէջ, եւ անոնց կրած տառապանքները մեծ Պատերազմէն ի վեր, Տոքտ. Նանսէն ցաւ յայտնեց որ այնքան սահմանափակ արդիւնք տուաւ Ա. Դ. Խորհուրդին կոչը բոլոր ազգերուն՝ գաղթական Հայերը Երեւանի մէջ տեղաւորելու ձեռնարկին առթիւ: Ինք ուրիշ ելք չի տեսներ, եթէ ոչ խորհուրդ տալ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը առ այժմ խզէ իր կապակցութիւնը այս ծրագրին հետ:*

Ժողովը այս ճառը լսելէ յետոյ, բանաձեւ մը քուէարկեց, որով կը հրաւիրէ Տոքտ. Նանսէնը պահել իր յարաբերութիւնները գործին հետ եւ տեղեկացնել Խորհուրդին թէ ե՛րբ յարմար է իր գործակցութիւնը:

Ուրիշ հեռագիր մը՝ «Թան»ի մէկ անկիւնը նետուած.—

Տիկին Համիլտըն (Անգլիա), խօսելով Երդ յանձնաժողովին կողմէ, գովեց Տոքտ. Նանսէնի գործունէութիւնը: Շեշտելէ յետոյ գաղթականներու հարցին քաղաքական եւ մարդասիրական հանգամանքը, Տիկին Համիլտըն ընդունիլ տուաւ բանաձեւ մը, որ Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարութեան կը յանձնէ մէկ տարի շարունակել այն մարդասիրական գործը որ մինչեւ հիմա յառաջ տարուեցաւ Տոքտ. Նանսէնի ղեկավարութեամբ:

Իտալիա եւ Իտալիա ճակատ կը շարունակեն

Իտալական թերթերը կը շարունակեն բացորոշապէս պաշտպանել Ֆրանքեւիտալական ճակատի մը անհրաժեշտութիւնը՝ սպառազինութեանց կրճատման առթիւ: Մաքսօնըլտի ճամբորդութիւնը եւ Մ. Նահանգներուն հետ համաձայնելու հաւանականութիւնը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն երկու երկիրներու վարիչ դասերուն: Թէեւ վէճեր անպակաս են Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, բայց անգլեսաքսոն միացեալ ճակատը բնազդաբար կը մօտեցնէ երկու լատին երկիրները: Թերթերը դիտել կուտան թէ՝ նաւային ո՛ր եւ է համաձայնութեան պարագային, Ֆրանսա եւ Իտալիա պէտք է միասին քալեն եւ պահանջեն իրենց ուզածին չափ մանր մարտանաւեր շինել (Թորփիլահալած, յածանաւ եւ սուզանաւ): Ֆաշիստները որոշած են ո՛չ միայն ընդդիմանալ սուզանաւերու ջնջման, այլ ի հարկին խափանել բրիտանական ամբողջ ծրագիրը: «Տրիբունա» բուռն յօդուածի մը մէջ, «զգուելի սուտ» կը կոչէ Անգլիոյ գինաթափութեան ձեռնարկը, եւ ընդհակառակն զայն կը համարէ նոր մարտանաւերու շինութեան ծրագիր մը: Ուրիշ թերթեր ալ առիթէն օգտուելով, հաշտութեան դաշնագիրներու վերաքննութիւնը կը պահանջեն, իբրեւ միակ երաշխիքը իրական խաղաղութեան:

Պապը եւ Մուսոլինի նոր դիմաց

Վէճը կը շարունակուի Հռոմի եւ Վատիկանի միջեւ, հոգ չէ թէ լրագրական հրատարակութիւններով: Առջի օր, ճառի մը մէջ, Մուսոլինի կը ներկայացնէր ֆաշիստ կուսակցութեան յարած երիտասարդներու թիւը,— «Աւելի քան մէկ միլիոն մանուկներ եւ պատանիներ արձանագրուած են «բալիլա»ներու եւ «յառաջապահ»ներու շարքերուն մէջ եւ 500,000է աւելի մանկամարդ իտալուհիներ անդամ են իգական խումբերուն»: Պիոս ԺԱ. անուղղակի պատասխանելով այս յայտարարութեան (երբեք Մուսոլինիի անունը չիտար ո՛ր եւ է վիճաբանութեան առթեն), կը տեղեկացնէ թէ այս տարի 50,000 պատանիներ արտօնութիւն խնդրած են մտնելու «Կաթոլիկ երիտասարդութեան» շարքերը: Այս կազմակերպութիւնը մէկ ճիւղն է «Կաթոլիկ ընկերակցութեան», որ կը գտնուի նոյն ինքն Պապին նախագահութեան տակ եւ յարատեւ պայքար կը մղէ կաթոլիկ վարդապետութեան եւ գաղափարներուն տարածման համար: Մուսոլինի, վախնալով որ սեւ շապիկաւոր երիտասարդութեան շարքերէն անդամներ կրնան միանալ այդ հոսանքին, հակողութեան տակ առած է «Կաթոլիկ երիտասարդութիւնը»: Մենաց ոՂ, իր աչքին այդ կազմակերպութիւնը ոչ միայն կրօնական, այլ եւ քաղաքական հանգամանք ունի, իրեն յատուկ խորհրդանշաններ, դրօշակներ, քարտուղարներ եւ կոմիտէներ:

Պապին ճառէն անմիջապէս յետոյ, 500,000 «մանկամարդ իտալուհիներու» կազմակերպութիւնը որ անյատ էր, ենթարկուեցաւ ազգային կրթութեան նախարարութեան, ինչպէս իրաւ են արիներն ու յառաջապահները: Այս ալ կ'ապացուցանէ թէ Մուսոլինի միտքը դրած է երբեք տեղի չտալ Վատիկանի նոր սերունդի դաստիարակութեան փափուկ հարցին մէջ:

Միւս կողմէ, ֆաշիստ լրագիրները կը շարունակեն պայքար մղել կաթոլիկ Ընկերակցութեան զանազան ոտնձգութեանց դէմ եւ կը յորդորեն. «Տուք գկայսերն կայսեր»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ Կ'ԱՄԱՅԱՆԱՑ

Լուրը նոր չէ անշուշտ: Պարզապէս կանոնաւոր կերպով կը շարունակուի, ինչ որ տարիներ առաջ սկսած էր,— Պոլսոյ ամայացումը, բայց այս անգամ բոլորովին տարբեր եղանակով: Ազէտը կերպարանք կը փոխէ եւ կը յայտնուի հետեւեալ կերպով.

— Աշխարհի վրայ չկայ ուրիշ քաղաք մը՝ ուր ամուրիները այնքան բազմաթիւ ըլլան, որքան Թուրքիոյ նախկին մայրաքաղաքին մէջ:

Թուրք երիտասարդները ոմանց, է՛ր երբեմն, փառքի եւ պարծանքի ամէնէն մեծ առարկան էր լեցուն ֆարէմ մը, այսօր կը յամառին նոյնիսկ չամուսնանալ:

Պատճա՞ռ: Ո՛չ այն որ բազմակնութիւնը արգիլուած է օրէնքով: Թուրքը երբ ուզէ, աստուածային օրէնքն անգամ կը դարձնէ: Ո՛չ ալ այն որ կին չկայ: Թուրքերը հիմա հարսնցու աղջիկներ շատ ուզին, պէտքէն աւելի: Ո՛չ ալ այն վանաւանդ որ Թրքուհիները հիմա քաղաքակրթուած՝ այսինքն մայիսի վարդի պէս բացուած ըլլալով՝ աւելի քան երբեք տրամադիր են ամէնքիճի հոտհասցնելու: Թուրքը վարժուած է իր ծաղիկը իր ձեռքով ուրիշին հոտոտել տալու...:

Պատճառն այն է եղեր որ, Թուրք երիտասարդը չունի ապագայի նիւթական ապահովութիւն: Աղքատ է եւ ընտանիքի մը կազմութիւնը պոլսոյ մէջ ալ դրամի կը կարօտի: Գործ չկայ, աշխատանք չկայ:

Եւ որպէսզի Թուրքը կարենայ իր նիւթականը ապահովել, բոյն կազմել, եւայլն, Հայ ալ չկայ որ կողոպտէ եւ հարստանայ:

Ուրեմն, ի՞նչ ընել:

Թոյլ տալ որ պարպուի՞ երկիրը հետզհետէ, Թրքութեան թիւը նուազի՞, մինչեւ ցամքի:

Այս իսկ է խնդիրը, զոր ֆէմալ չկրցաւ լուծել ո՛չ հրամանով, ո՛չ հրաժանգով, ո՛չ ալ տուգանքով ու պատիժով: Հայու խելք պէտք է նորէն որպէսզի ազէտին դարմանը գտնուի:

Ահաւասիկ դարմանը, իմ հատու խելքովս.—

Թուրքին մտցնել աշխարհի բոլոր Հայերը, կեանքի, ինչքի եւ պատուի ապահովութեան խոստումներով, եղբայրութեան, ազատութեան խօսքերով: Թոյլ տալ որ անոնք տեղաւորուին իրենց ուզած վայրերը, գործեն, զարգացնեն տնտեսութիւնը, նորէն ֆրապուրեն օտար յաճախորդն ու դրամը: Թոյլ տալ որ հարստանան եւ ձիշդ այդ պահուն, նորէն տապարը իջեցնել բունին...

Ու աւարի տալ: Իսկ արդիւնքը յատկացնել այն Թուրք երիտասարդներուն, որոնք կ'ամուսնանան...:

Այդ պարագային, Թուրք երիտասարդը ո՛չ թէ մէկ, այլ 1001 կին ալ կ'առնէ...:

ԽԱՐՏՈՑ

ՋԱՐԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ

Ջարայէն (Սըվազ) կը գրեն.—

Ատենէ մը ի վեր շատցած է ասկէ պոլիս գացողներուն թիւը: Անոնք որոնք ճամբու ծախք ունին, անմիջապէս ճամբայ կ'իյնան: կը մնան միայն անկարողները ու որբերը:

Ջենք գիտեր թէ մեր ազգային ո՞ր մարմինն է որ պիտի օգնէ այս խեղճերուն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏՆԵՐԻ ՀԱՐԱՎԱՏԱՏՈՒՆ ԵՎ ՆՐԱ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Սովետներու հարաւատան հանրապետութեան կառավարութեան նստավայրը՝ Երեւան քաղաքը, ծովի մակերեսէն 1,250 մեթր բարձրութեան վրայ գտնուող գեղեցիկ քաղաք մըն է։ Ան կը գտնուի Սեւանայ լիճի հարաւային ափին, Ազատ գետի ձախ ափին։ Երեւանի շրջակայքը ամենէն հին վայրերէն մին է։ Ան կը յիշատակուի Ք. ա. 8-րդ դարէն սկսեալ։ Ուրարտական թագաւորութեան ժամանակ Երեւանը կը կոչուէր Էրեբունի։ Ան հիմնադրուած է Ք. ա. 782 թուականին։ Ուրարտական թագաւոր Արգիշտի Ա.-ի կողմէ։ Ուրարտական սեպագրական արձանագրութիւնները կը վկայեն, որ Էրեբունին եղած է ուրարտական թագաւորութեան կարեւոր կեդրոններէն մին։ Ուրարտական թագաւորութեան անկումէն ետք Էրեբունին անցած է պարսիկներու տիրապետութեան տակ։ Ան եղած է Երեւանի նահանգի կեդրոնը։ Ռուսական զօրքերը Երեւանը գրաւած են 1827 թուականին

ՊՈՍՏՈՒՄՅԱՆ ՎԱՐՈՒՑԱՒՈՅՉՈՒՆ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՆՈՐԱԳՈՒԱԾԻ)

Հաստատուած էր Պոստումեանի վարուցավորութիւնը։ Ընդհանուր ժողովի մը ընթացքին, որ տեղի ունեցաւ Պոստումեանի տան մէջ, ընտրուեցան նաեւ վարչական մարմնի անդամները։ Ընտրուեցան Պոստումեանի տիկինը, որդին եւ հարսը։ Ընտրուեցան նաեւ Պոստումեանի մտերիմ բարեկամներէն մի քանի հոգի։

Ընտրութենէն յետոյ Պոստումեան ելաւ ատենապետի բազկաթոռին վրայ, ինքնագոհ ժպիտով մը նայեցաւ շուրջը եւ ըսաւ.

— Ես սիրելի ընկերներ, ուրախ եմ որ ձեզ հաւաքած եմ այս տան մէջ, որ ինծի համար միշտ սուրբ տեղ մը եղած է։ Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։ Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։ Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։

Ապա ոտքի ելաւ եւ ըսաւ.

— Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։ Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։ Ես ինծի համար ուրիշ տեղ չունիմ։

Ապա նստաւ եւ ըսաւ.

—

Մակեդոնական կռիւները

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օր տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը Մակեդոնացի յեղափոխականներէն կէորկի Պայտարօֆի, որ Վառնայի մէջ, իր թիկնապահին հետ սպանուած էր իր ընդդիմադիր ընկերներուն կողմէ. ինչպէս գրեցինք: Ահագին բազմութիւն ներկայ էր արարողութեան: Ջոհին ընկերներէն Թոմալեւսքի, որ Մակեդոնական կուսակցութեան ազդեցիկ անդամներէն մէկն է, բուռն ճառ մը խօսեցաւ Իվան Միխայիլոֆի դէմ եւ պահանջեց որ կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առնէ քաղաքացիներու կեանքի ապահովութեան համար: Պուլկար մամուլը եւ հանրային կարծիքը միաձայն կը դատապարտեն այս եղբայրասպանութիւնները եւ Թախանձագին կը խնդրեն կառավարութենէն որ խիստ միջոցներ ձեռք առնէ, ներքին խաղաղութիւնը ապահովելու համար:

Վառնայի մէջ կասկածով ձերբակալուած Մակեդոնացիները կ'ուրանան ո'ր եւ է մեղսակցութիւն: Սոֆիայի մէջ ալ ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

Մահ կարտինալ Տիւպուայի

Փարիզի արքեպիսկոպոս կարտինալ Տիւպուա, որ բժշկական գործողութեան մը ենթարկուած էր քանի մը օր առաջ, մեռաւ երկուշաբթի օր: Ծնած էր 1856ին: Զանազան պաշտօններ եւ առաջնորդութիւններ վարելէ յետոյ, 1916ին կարտինալութեան բարձրացաւ, իսկ 1920ին նշանակուեցաւ արքեպիսկոպոս Փարիզի: Մեծ դեր կատարած է վերջին պատերազմի ընթացքին: Զինադադարէն յետոյ, Ֆրանսական կառավարութիւնը ուզելով բարձրացնել իր հեղինակութիւնը Մօտաւոր Արեւելքի մէջ, կարտինալ Տիւպուան ղրկեց Պաղեստին, Սուրիա, Լիբանան եւ պալքանեան երկիրները: Կողմնակից կը համարուէր Ֆրանսայի արդի վարչաձեւին եւ հակառակ՝ թագաւորականներուն, մասնաւորապէս «Աքսիոն Ֆրանսէզ»ի հատուածին: Չէմոռցուած իր բանադրանքը «Աքսիոն Ֆրանսէզ» թերթին խմբագիրներուն եւ ընթերցողներուն դէմ: Իր շրջաբերականին համաձայն, կաթոլիկ պսակէ, հաղորդութենէ եւ թաղումէ պիտի զրկուին անոնք որ չեն խզեր իրենց կապերը «Աքսիոն Ֆրանսէզ»ի հետ: Իր նախաձեռնութեամբ էր որ, 1927ին վերահաստատուեցաւ մասնաւոր պատարագը՝ Ֆրանսայի խորհրդարանի նստաշրջանին բացման առթիւ:

Խզտուվներ Վիեննայի մէջ

Շաբաթէ մը ի վեր ծանր դէպքեր կը նախատեսուին Վիեննայի մէջ: Աւստրիոյ ազգայնականները կամ սեւ շապիկաւորները, որոնք համախմբուած են «Հայմվէրէն» անունին տակ, կը սպառնան քալել մայրաքաղաքին վրայ եւ տապալել իշխանութիւնը: Ասոնք դիկտատորութիւն կը պահանջեն, եւ այդ իմաստով բանաձեւեր քուէարկած են: Ժողովրդական ցոյցեր կազմակերպուած էին սեպտ. 21ին եւ 22ին, ամբողջ Աւստրիոյ մէջ:

Կիրակի օր ցոյցեր եւ ժողովներ տեղի ունեցան ամէն կողմ: Միայն Սթիրիոյ նահանգին մէջ 42 ժողովներ գումարուեցան: Վիեննայի ցոյցերուն կը մասնակցէին 10,000 հոգի: Բոլոր ճառերուն մէջ կը շեշտուէր թէ անկարելի է գործակցիլ ընկերվարականներուն հետ: Դիկտատորութեան թեկնածու կը համարուի Շոպէր, Վիեննայի ոստիկանութեան վերատեսուչը:

Չինական ֆառը

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Չինացիները կը շարունակեն ձերբակալել խորհրդային հպատակները: Այս առթիւ գործակալութիւնը վկայութեան կը կանչէ ամերիկացի մը, որ սարսափի մատնուած է, տեսնելով ոուս կալանաւորներուն վիճակը: «Կալանաւորները արգելափակուած են օդէ զուրկ վայրերու մէջ և կը տառապին աղիքի ցաւերէ, իբրեւ հետեւանք զէշ սնունդի»:

∴ Չին զօրավար Չանկ Քուէյ, հրամանատար 4րդ. զօրաբանակին եւ հսկայնավար, ապստամբեցաւ Նանքինի ազգայնական կառավարութեան դէմ, որուն գլուխը կը գտնուի Չանկ Քայ Շէք: Կ'ըսուի թէ ապստամբը մայրաքաղաքին վրայ կը քալէ իր բանակին հետ մէկտեղ: Առաջին թնդանօթները արձակուեցան սեպտ. 23ին:

∴ Ճափոնական աղբիւրէ հասած լուրի մը համաձայն, Գարախան ազդարարած է չինական կառավարութեան, որ եթէ մինչեւ երեք շաբաթ գոհացում չտան, Ծայր. Արեւելքի խորհրդային բանակը պիտի գրաւէ ամբողջ արեւելեան Չինաստանի երկաթուղին: Կ'ըսուի թէ այս մասին հաղաձայնութիւն գոյացած է Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ:

Հրդեհ Սելանիկի մէջ

Սեպտ. 23ին մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Սելանիկի մէջ, տեւելով առտուան ժամը 3էն մինչեւ 10: Մոխիր դարձան 61 տուներ եւ 10 12 մեծ վաճառատուներ, երկաթուղիի գծին մօտ: Նիւթական վնասը կը հաշուուեն աւելի քան 92 միլիոն տրախմի (30 միլիոն ֆրանք): Կը կարծուի թէ չարագործութեան արդիւնք է այս հրդեհը: Այս կասկածով, ձերբակալութիւններ կատարուած են:

∴ Նոր հեռագրի մը համաձայն, 200 ընտանիքներ անպատսպար կը մնան: Քանի մը ժամուան մէջ հրդեհին ճարակ դարձած են 15 վաճառատուն, 80 տուն եւ 20 փայտէ մթերանոց:

Նոր «խայտին միլկ»ներ

«Չաքիմիչէթը Միլլիէ» քէմալական պաշտօնաթերթը խօսելով Թիւրքեւֆրանսական յառաջիկայ բանակցութեանց մասին, կը գրէ.

— Ֆրանսացիները շարունակ հայկական խնդիր մը կ'ուզէն յառաջ քշել եւ Նիւթ դարձնել յառաջիկայ բանակցութեանց: Մեր կառավարութիւնը երբեք չպիտի յօժարի ատոր, որովհետեւ Հայերը Ֆրանսայի ստիպումով Սուրիացի արձանագրուած են, «խայտին միլկ»ներ են եւ Թուրքիայէն վտարուածներ, ոոով Հայերու մասին մասին ոչ մէկ խօսք կրնայ ըլլալ յառաջիկայ բանակցութեանց ընթացքին:

„ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒՆ «PETIT JOURNAL»Ի ՄՐԱՀԸ

ԼՈՅՍ ՏԵՄԱՒ

ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Հեղինակ՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Շքեղ տպագրութեամբ, Ահարոնեանի վերջին նկարովը զարդարուած այս ստուար հատորէն չտապեցէք ունենալ օրինակ մը:

Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 ֆր., միւս երկիրներու համար 1.50 տոլար: կը պատասխանուի կանխիկ ապսպրանքներուն միայն, առանց բացառութեան:

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e):

«Յառաջ»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris (10e):

Պալենց գրատուն՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris (10e):

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ընտուվիլ-լէ-կոնէսթի *Ռազմիկ* խումբի ընդհ. *ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի 8.30ին ընկ. Յ. Պուճիկեանի բնակարանը, 63* Rue du Parc, *կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատեսրով:*

Անիէր-Պուա *Քոլոնպի Նոազոյն ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ «Վիշապեան» խումբը այս Ուրբաթ երիկուն ժամը 8.30ին 164* Rue des Bourguignons- Asnières, *Օրակարգ՝ ընթերցում շրջաբերականներու եւ դասախօսութիւն ընկերվարութեան եւ համայնավարութեան մասին,*

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի *Համազասպ խումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Բէլճիբեանի ճաշարանը:*

Մարսէյլի *Բրիստափոր ենթակոմիտէի նախորդ ժողովի շարունակութիւնը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորականին հաւաքատեղին: Օրակարգը սպառելէ վերջ կը դասախօսէ ընկ. Ա. Աբօեան: Բոլոր ընկերներու ներկայութի-նը կարեւոր է:*

Մարսէյլի *Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Շամազասպ եւ Վարդգէս խումբերու ընկերները, այս կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է: Ներկայանալ անդամատեսրով:*

Լիոնի *շրջ. կոմիտէն կարեւոր խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր խումբերու նախագահները այսօր, չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, Դրադարանի սրահը:*

Լիոնի *Վրէժ խումբի ժողովը՝ այսօր Չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Դրադարանը:*

Լիոնի *Կայծակ խումբի ժողովը՝ այս իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանը:*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ *վանկապարսէզներու հոգաբարձութիւնը ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր մասնակցող եւ մասնակցիլ փափաքող միութիւններու ներկայացուցիչները վաղը իրիկուն ժամը 9ին, 131 Fbg. du Temple: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի:*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկ. Երջանիկ Տէրտէեան, Պ. Պարգեւ Տէրտէեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն ազգականներու եւ հայրենակիցներու որոնք ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն եւ եղբօր դառնաղէտ մահուան առթիւ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Անիէր, մ. կ.— 72:
Մարսէյլ, Փ. Ի.— 140:
Քոլոնպ, Ս. Ա.— 140:
Մարսէյլ, Գործ.— 750.50:
Մարսէյլ, Տիկ. փ.— 35:
Մարսէյլ, Կ. Ֆ.— 100:

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— Կը փնտռեմ հայրս, Կեսարացի ոսկերիչ եւ ապուխտագործ Նազար Կիրիտլեան. եղբայրը՝ Գրիգոր. քոյրը՝ Հրանուշ: Ընդ. պատերազմիատեն աքսորուած են Պիրէճիկ (Տէր. Զօր), անկից վերջ տեղեկութիւն չեմ առած: Ձիշեալներու մասին ստոյգ տեղեկութիւն տուողին դրամական կարեւոր գումար մը նուէր պիտի տրուի: Իմացնել գործի վաճառական G. Nazarianի, 52 Rue Sfintzilor, Bucarest, Roumanie.

— Շապին-Գարաֆիսարցի Հեդինէ Թոմասեան (ծնեալ Պողոսեան) կը փնտռէ իր եղբայրը Գրիգոր Պողոսեան որմէ վերջին անգամ նամակ ստացած է 1925ին Ամերիկայի Միլֆորտ քաղաքէն: Իմացնել՝ K.Israélianի, 26 Rue du Musée, Marseille. (B. du R). (France).

կը խնդրուի Ամերիկահայ Թերթերէն արտատպել:

EMPIRE Միգիք-Շօլ· 37 Av. Wagram

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենալաւն ու ամենաժանր | 2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաբ-լէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, քերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապտուռաթուռաբ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. մէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12.

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ ֆրանսերէնի հմուտ հայ երիտասարդ մը:*

Դիմել՝ Նուպար Հազարապետեանի, 5 Rue Jourdan, Փարիզ (14e):

1930Ի ՕՐԱՑՈՅՑ

Մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ Սահակ-Մեսրոպ Գրադարանի պատի օրացոյցը:

ԵԹԷ *կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant· H. STÉPHAN

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԿՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԵՐ ՍԵՒՐԱՆԻ ՄԷՋ

Ծախու են մաս առ մաս Սէվրանի մէջ (20 վայրկեան կար տիւ Նոռէն) Les Treplesի *հողամասերը: Ծախու հողեր՝ կայարանին մօտ եւ քաղաքին կեդրոնը, քառակուսի մէթրը՝ 300 ֆրանք:*

Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն: Վճարման մեծ դիւրութիւններ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել ամէն օր տեղւոյն վրայ իսկ Շաբաթ եւ Կիրակի օրեր Société Générale Foncière, 7 Rue La Boétie, *Փարիզ:*

ԼԵՒՈՆ ՇԱՆԹԻ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳՐԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐԸ

Ա. Դիրք.— Շարադրութեան եւ ուղղագրութեան նախնական դասընթացք մշակուած առաջին եւ երկրորդ տարիներուն համար:

Բ. Դիրք.— Շարադրութեան եւ քերականութեան հիմնական դասընթացք բնագիրները դպրոցական երրորդ եւ չորրորդ տարիներուն համար:

Առաջին գրքի գինն է եօթը ֆրանք, երկրորդ գրքինը՝ ութ ֆրանք: Դպրոցներուն հարիւրին 20 զեղչ: Ձամբու ծախքը ղեկավրայ: Աւէն պատուէր կանխավճար: Դպրոցները կրնան պատմել մէկ մէկ օրինակ, իբրեւ նմուշ:

Նամակ ու դրամ պէտք է ղրկել հետեւեալ հասցէով.

Madame D. Segbossian, Ave. Ed. Branly 11, Chaville (S. et O.) France.

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Դամիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն.

Ամուսնութիւն եւ ժառանգութիւն:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ՃԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. Մէթրօ՝ Սէն-Միշել կամ Մոնժ

Տէր եւ Տնօրէն ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք ճամբով եւ խնամուած կերակուրներու հետ մտերմական պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*

Կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷՒԻ) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 43839

Տնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԷ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, տուեալներու առնուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրուած իշխանութեանց մօտ:

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. ներկայացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:

Աւէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ Շաբաթէ

Ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE MARK

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil 61-

Այս երեք աշխարհաճանաչ ընկերութիւններու այս տարուան նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ նորոգուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամենավերջին փլաքները ինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ ալանի բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղեցուած գինով

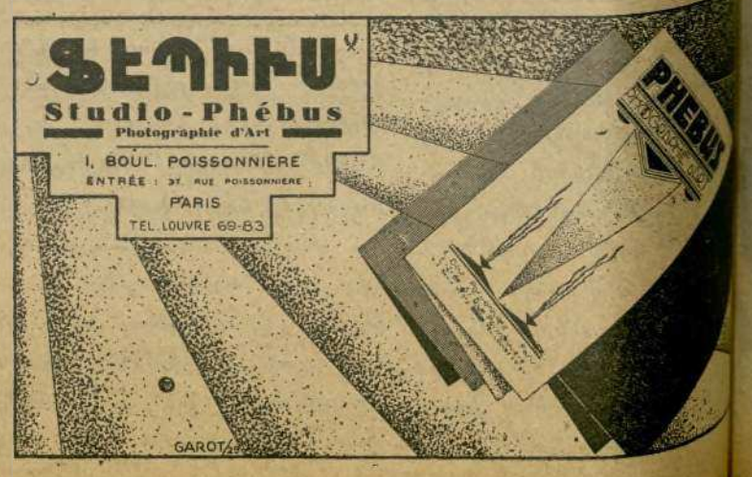
ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾՔ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ ԵՐԶԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ

3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, թրիքոներ, ժիլէ շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն: Չափաւոր գին:

ԿԸ ՄԱԽԵՆՔ «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն Թերթեր:

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

26 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1069 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

Ջանազան երեւոյթներ ցոյց կուտան թէ պաղ հով մը կը փչէ նաեւ երիտասարդական խաւերուն մէջ, հանրային գործունէութեան ընթացքին։

Հինե՞րն օրինակն է որ կը նորոգուի, թէ նորերը աւելի կրքոտ են եւ ոխակալ, — կը դժուարանանք ճշդել։ Դիտենք միայն երեւոյթը։

Բաւական հետաքրքրութիւն կը տիրէր, ատեն մը, Յարդագողի շուրջը։ Շրջանակ մը ուր կը խլրտէին ափ մը երիտասարդներ, ի խնդիր գրականութեան եւ արուեստի։ Երեք տարի բոլորեց Միութիւնը, բայց երկու անգամ երեք տեսակ տագնապներու մատնուեցաւ։ Թեւեր կազմուեցան եւ թիւեր պակսեցան։ Նախնական կորիզէ մը դուրս, որ կը ձեւափոխուի պարբերաբար, անդին կան տարրեր որոնք չեն ուզեր մտնել։ Իրա՞ր չեն քաշեր, գործի՞ն չեն հաւատար, թէ՞ եղածը կը համարեն «պարապ վախտի խաղալիք»։ Ե՛ւ այս, Ե՛ւ այն Ե՛ւ երրորդը։ Իսկ հետեւանքը,— կիսկատար գործ, եթէ ոչ քայքայուք։

Զենք մոռնար իրենց վերջին յայտարարութիւնը, բաւական ուռուցիկ, այլ սակայն գնահատելի՝ իբրեւ եռանդ եւ առաջադրութիւն։ Անշուշտ պատմութեան նիւթ հայթայթելու համար չէր որ գրի առին այդ զեկոյցը, եւ պիտի տանին անոր պարտադրած ճիգը։ Իրենց իսկ մշակած տասնաբանեան։

Աւելի լայն շրջանակ ունեցաւ Զ. Ո. Մ.ը, դարձեալ նախաձեռնութեամբ նոյն տարիքէն սերունդի մը։ Անհրաժեշտութիւն մըն էր այս ևս կը խօսէր ամբողջ բազմութեան մը սրտին։

Ըսենք, անցողակի, որ քիչ մը տժգոյն եւ բովանդակութենէ զուրկ է՝ այս Միութեան անունը։ Մեր աչքին, այն սերունդը որ չափահաս որբեր կ'անուանուի, կոչուած է տեւական ազդակ մը դառնալու հայկական կեանքին մէջ, իբրեւ շառաւիղը բացառիկ շրջանի մը։ Այդ էր մէկ պատճառը, որ անոր կազմակերպութեան առաջին օրերուն, կը թելադրէինք ծրագրուած միութիւնը կոչել «Ապրիլ 11ի Սերունդ (կամ «Ապրիլեան Սաներ»)։ «Որբ»ը, ինքնին, չունի այն արժէքն ու իմաստը որ կը յատկանշէ այդ սերունդը։ Մանաւանդ որ, տարիները կը թաւալին, պատանիները կը դառնան երիտասարդ, տուն տեղ կը կազմեն, եւ հետզհետէ ականջի խորթ կը հնչէ այդ սովորական բառը։

Մինչդեռ «Ապրիլեան Սաներ»ը ամբողջ պատմութիւն մըն է, շրջան մը։ Եթէ կ'ուզէք՝ հանգանակ մը եւ առաքելութիւն մը, այնպէս ինչպէս կը բանաձեւեն Միութեան վարիչները։

Արդ, այս Միութիւնն ալ, թէեւ աւելի բախտաւոր, տեսակ մը դանդաղութիւն կը ներկայացնէ երեք տարի յետոյ։ Կապերը սահմանափակ են տակաւին, թէեւ ամուր է՝ կորիզը։ Մենք արժէք չենք տար այն գոհիկ խաչակրութեան որ սարքուեցաւ այս պատանիներուն եւ երիտասարդներուն դէմ, գոյնզգոյն պատասխաններու կողմէ, երեւութապէս Ապրիլ 23ի դէպքին հետեւանքով, բայց իրականին մէջ՝ Միութիւնը կազմալուծելու համար։ Ամբաստանեալ դատապարտուած են այդ բոլոր խոպերն ու դաւերը, կը բաւէ որ Զ. Ո. Միութիւնը ժամանց կամ խրմբակցական մարզանք չհաւատայ իր գոյութիւնը, այլ պահանջի մը լրացումը։ Եթէ յաջողին, մինչեւ մէկ տարի, լրացնել առաջին հազարեակը, արդէն կ'ունենան հաստատուն խարիսխ մը եւ պիտի կրնան լայն բանալ իրենց թեւերը։ Այն ատեն է որ, ինչքան ալ տարուբերին առօրեայ հոսանքներու միջեւ, չեն կորնչիր իրենց հարազատ ճամբան, եւ կը դառնան իրական ազդակ։

Զ. Ո. Մ.ը, ինչպէս ուրիշ կազմակերպութիւններ, պէտք է ինքզինքը պարտադրէ ոչ թէ հաւաստիքներով կամ ազմուկով, այլ կենդանի գործով։ Իսկ ասպարէզ՝ ինչքան կ'ուզեն։

Այս երկու հոսանքներէն դուրս, ընդհանուր ակնարկ մը նետելով Փարիզի ամբողջ երիտասարդութեան վրայ, պատկերը կը գտնենք չափազանց ողբալի։

Մաս մը միայն կապուած է քաղաքական կուսակցութեանց եւ անոնց կողէն ծնած օրկաններու։ Իսկ ի՞նչ կը բանի ձիացած բազմութիւնը, ուսանողներէն մինչեւ այսպէս կոչուած չէզոք երիտասարդութիւնը։ Տարիքի յաւակնութիւննե՞ր ալ չունի այդ բազմութիւնը, այնքան որքան կ'ունենային 70-ական թուականներուն, Պոլսոյ մէջ։ Ո՛ր եւ է գործ, պարտականութիւն չե՞ն ներշնչեր այս պողոտաները, այդ անկերպարան զանգուածին, որ իր գոյութիւնը կը զգացնէ միայն սրճարաններու անկիւնը կամ պարահանդէսներու մեղկ եւ ակնախոհ գոլորշիներուն մէջ։

Փարիզը միայն պեխերը ածիլել չի սորվեցներ, պարոննե՛ր։ Հաւատացէ՛ք բանի մը, վերջապէս, հոգ չէ թէ ձեզի, ձեր սրտին ու մտքին զարգացման համար։

Եւ համոզեցէք մեզ թէ հայ երիտասարդներ կան Փարիզի մէջ...

Նոյն հարցումը՝ երիտասարդուհիներուն, որոնք Փարիզը սկսել սկսան մաղ կարելով, առանց քայլ մը աւելի ճամբայ կորելու՝ հանրային կեանքի մէջ։

Ի՛նչքան շուտ ցամքեցաւ «Ազգանուէր Հայուհեաց» ոգին, նորերուն մէջ։ Մինչդեռ այսօր տասն անգամ աւելի ծանր եւ ստիպողական պարտականութիւններ կ'իյնան բոլորի ճիտին։

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՍԿԻ ԱԾՈՂ ՀԱՒԸ

Պոլսոյ «Ազչամ» լրագիրը կը գրէ այս խորագրին տակ.

— «Ոսկի ածող հաւին պատմութիւնը գիտէք։ Գիւղացիի մը հաւը ամէն օր ոսկի մը կ'ածէ եղեր հաւկիթի փոխարէն։ Գիւղացին ծող ամէն օր ոսկի մը առնէ եւ մինչեւ կեանքին վերջը հանգիստ ապրի։ Ո՛չ, «քանի որ այս հաւը ոսկի կ'ածէ, կը նշանակէ թէ փորին մէջ ոսկիի գանձ ունի», կ'ըսէ, ու հաւը կը մորթէ։ բայց ոչինչ կը գտնէ...։

Մեր նախնիքը աւելի կարճ արտայայտած են այս միտքը. «քիչ մը ընչաքաղցութիւնը շատ վնաս կը պատճառէ»։ Ասոր նման, շատ չենք ըմբռներ բնթացքը ելմտական պաշտօնեաներուն, որոնք այնքան կը ծանրանան զբօսավայրեու եւ ուրիշ վայրերու վրայ, շատ դրամ հաւաքելու համար։ Էնկիւրիի մէջ պառ մը կայ եղեր, որ երեք ամսուան ընթացքին 8000 ոսկի հասոյթ ունեցած է։ Սակայն, հակառակ ասոր, չէ դիմացած տուրքին եւ վնաս ընելով փակուած է։

Պարահանդէս մը կ'ուզէք տալ. ձեր հաւաքած դրամին կէսէն աւելի ցէֆթէրտարութիւնը կ'առնէ։ Թատրոնները, սինեմաները, կազինոները եւ նման վայրերը դժգոհ չեն։ Ֆութպոլի մրցումներէն անգամ այնքան տուրք կը գանձուի, որ այլեւս անկարելի եղած է եւրոպացին խուճապ բերել տալ։ Որքան հասոյթ գոյանայ, նորէն հաշիւի չի գար։ Ցեղ մը նուագ կա՞յ.— տուրք։ Խմիչք կա՞յ.— նորէն տուրք։ Ֆուրք առնել կը հասկնանք. բայց նկատի առնելու է երկրին տնտեսական կարողութիւնը եւ ժողովուրդին հարստութեան աստիճանը։ Պետական գանձին շահը կը պահանջէ որ այս տեսակ վայրերէն առնուած տուրքը չափաւոր եւ տանելի բլլայ։ Որովհետեւ, այս պատճառաւ շատ մը հաստատութիւններ կը փակուին պոլսոյ մէջ։

Ձիշդ հաւի պատմութեան նման։ Եթէ չգոհանանք ամէն օր կանոնաւոր հասոյթով, կամաց կամաց պիտի չորնան հասոյթի բոլոր աղբիւրները»։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

Կեսարիոյ ճամբով Պոլիս հասան Սեբաստացի 3—4 ընտանիքներ, 18 հոգի, միասին բերելով 3 որբեր՝ որոնք գետեղուեցան Խնամատարութեան որբանոցը։ Ըստացուած տեղեկութեանց համաձայն, վերջին գաղթերէն յետոյ, Սեբաստիա քաղաքին մէջ մնացած են 250—300 հոգի, որոնց շուրջ 100ը այրեր են, մնացածը՝ կիներ եւ անչափահաս փոքրեր։ Այրերը մեծ ժամով զաղացպանութիւն կ'ընեն, իսկ կիները կը զբաղին կտաւագործութեամբ։ Տիրող սղութեան պատճառով, իրենց ապրուստը հազիւ կրնան ճարել։ Մեկնելու ընդհանուր տրամադրութիւն մը կայ. գլխաւոր պատճառը՝ դպրոցի չգոյութիւնն է։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հեռագրեն թէ երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեցաւ Սիպերիոյ գծին վրայ, Վիատկայի մօտ։ 45 հոգի մեռան եւ 36 հոգի վիրաւորուեցան։ վեց վակոններ գիծէն դուրս ելան եւ երկուքը ջարդուփշուր եղան։

ԲԱԳՈՒԻ մէջ հաստատուած է հիւրատարակելու Ադրբէյանեան լեզուի բառարան մը, որ պիտի պարունակէ 65,000 ազերի-Թուրք բառեր։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անգլեւուս քանակցութիւնները

Փարիզի խորհրդային դեսպան Դովկալեւսկի Լոնտոն կը գտնուի արդէն, վերսկսելու հաւար ընդհատուած բանակցութիւնները։ Առջի օր երկու ժաւուան խօսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին նախարար Չէնտէրսընի հետ։ Երկուքն ալ յայտարարեցին թէ խօսակցութեանց արդիւնքը գոհացուցիչ է եւ պիտի շարունակուի։ Պ. Չէնտէրսըն խորհրդային դեսպանին ներկայացուց ցանկը այն խնդիրներուն որոնք պիտի քննուին։ Առայժմ խօսակցութիւնները պիտի դառնան բանակցութեանց եղանակի մասին։ Անգլիոյ տեսակէտն այն է թէ խորհրդային իշխանութիւնը պէտք է ճանչնայ ցարական պարտքերը եւ հրաժարի հաւանավարական քարոզութիւններէ, իբրեւ պայման դիւանագիտական յարաբերութեանց վերահաստատման։

Լոնտոնի մէջ հանրային կարծիքը այնքան ալ տաք չերեւար այս բանակցութեանց առթիւ։ Պահպանողական մամուլը աւելի բարեյաջող ելք մը չի նախատեսեր այս անգամ եւս։ Կասկածողներ կան թէ Մոսկուայի նպատակն է ամէն պայման ընդունիլ պաշտօնապէս, միլիոնաւոր ոսկիներ փոխ գտնելու յոյսով, քանի որ ձախողեցան ներքին փոխառութիւնները։

Ա. Դ. ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՒԱՒ

Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովին պատուիրակները տենդագին աճապարանքի մէջ էին, ժամ առաջ վերջացնելու համար աշխատանքները։ Երէկ իրիկուն փակուեցաւ ժողովը։ Չեւի հեւ քննուեցան գոյնզգոյն յանձնաժողովներու եւ մասնախումբերու տեղեկագիրները, յանգելով երկդիմի կամ տարտամ բանաձեւերու, ինչպէս եղաւ գաղթականներու հարցին առթիւ։

Երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, զինաթափութեան նախապատրաստական յանձնաժողովին աշխատանքներուն առթիւ, Լորտ Սէսիլ բացատրեց թէ իր նպատակը չէր ժժուարացնել յանձնաժողովին գործը, թէ երբեք թաքուն միտքեր չունէր եւ միայն խաղաղութիւնն է իր հետապնդածը։ Իր կարծիքով, խաղաղութիւնը կ'ապահովուի միայն այն ատեն, երբ միեւնոյն սկզբունքին համաձայն, կրճատուին ծովային, ցամաքային եւ օդային սպառազինութիւնները եւ եթէ մասնաւորապէս ուշադրութեան առնուի պատերազմի յատկացուած նիւթերուն սահմանափակման պէտքը։ «Բացարձակապէս անհրաժեշտ է կրճատել այն զումարները որ կը յատկացուին քար ու քանդ ընելու գործին»։

*** Այս նստաշրջանին, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը ունեցաւ 21 լիագումար նիստ, 94 յանձնաժողովներու եւ 10 դիւանի նիստ եւ քուէարկեց 43 բանաձեւեր։ Այս ժողովը կարելի է ամէնէն բազմամարդը համարել, որովհետեւ 54 պետութիւններէ 53ը ներկայացուցիչ ունէին։*

Չինական թիւնուկը

Ինչպէս հաղորդեցինք երէկ, չինացի զօրավար Չանկ Քուէյ, որ կը գտնուի համաձնավարներուն ազդեցութեան տակ, ապրստամբած է կեդրոնական կառավարութեան դէմ։ Այս այն զօրավարն է որ 1927ին յարձակեցաւ Քանթոնի վրայ։ Ապրստամբները յառաջխաղացութիւններ կը կատարեն գանագան ուղղութիւններով։ Միեւնոյն ատեն շրջաբերական մը հանուած է զօրավարին եւ իր երկու խորհրդականներուն ստորագրութեամբ, գրգռելու համար ամբոխը։ Շրջաբերականը ուժգնօրէն կը քննադատէ օտարներու հետ կատարուած բանակցութիւնները, 70 միլիոն տոլարի նոր փոխառութիւնը եւն.։ Ստորագրողները կը պահանջեն տապալել Չանկ Քայ Շէքի կառավարութիւնը եւ ձախակողմեան իշխանութիւն մը հաստատել։ Ապստամբ զօրավարին նպատակները պղտոր են, իսկ օրուան իշխանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է, շարժումը իր սաղմին մէջ խեղդելու համար։ Մասնաւորապէս ուշադրութեան առարկայ դարձած է Քանթոնը, որուն կը սպառնան ապրստամբները։ Բոլոր ազգայնական զօրավարներուն հրաման տրուած է գործել ապստամբին դէմ։

«Ջուտ»ը պիտի շարունակուի

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ որոշուած է այս աշնան «ջուտ»ը յառաջ տանիլ աննախընթաց աստիճանով մը, ամբողջ խորհրդային Միութեան մէջ։ կազմակերպուած է ջոման երեք շրջան։ Առաջինը՝ բուն կուսակցութեան ներքին ջուտը, որուն հետեւանքով դուրս կը նետուին լէնինեան գիծը չընդունողները կամ անվստահելիները։ Երկրորդ ջուտը կապ ունի պետական պաշտօնեաներուն հետ, առանց իշխանութեան կամ դիրքի խտրութեան։ Իսկ երրորդը, որ դեռ վերջերս հաղորդուեցաւ, նպատակ ունի ժաքրագործել անգործներուն շարքերը։ Մօտ երկու միլիոն անգործներ կան, որոնք շարունակաբար կ'արձանագրուին աշխատանքի սակարաններուն մէջ։ Տրուած հրահանգին համաձայն, բոլոր անգործները պարտաւոր են նորէն արձանագրուիլ, «խստօրէն դասակարգային» հիման վրայ։ Անխնայ պիտի կրճատեն պաշտօնապէս ճանչցուած անգործներուն թիւը, վտարելով այն քաղաքացիները որոնք զուրկ են «պրոլետարական» ծագումէ եւ սովորութիւններէ։

Պայքարը սկսած է արդէն Լէնինկրատի եւ ուրիշ կեդրոններու մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ԸՆԿԱԼԵԱԼ ՍՈՎՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ...

Երբ մեր ունեւորները ուզեն օգտակար բլլալ ժողովուրդին, կ'երթան կ'իջնեն գրեթէ միշտ ժամուն դուռը, վենաստանի մը բակը։ Մեծահարուստ Գ. կիւլպէնկեան եւս չկրցաւ խախտել այս կանոն դարձած երեւոյթը։

Լոնտոնի մատուռէն յետոյ, որ աւելորդ պերճանք մըն էր, ահա կուգայ երուսաղէմի վանքին մէջ մատենադարանական նոր շէնք մը շինելու։ Անցեալ տարի Գ. կ. մինչեւ մէկ միլիոն տոլար կը խոստանար, ազգային մշակոյթին սատարելուեւմիջնակարգ վարժարան մը հաստատելու համար։ բայց խոստումը մնաց խոստում, եւ միլիոնատէրը գոհացաւ տասը սաներ պահելով փարիզի Սամուէլ-Մուրատեան վարժարանին մէջ։

Մեր հեռաւոր պապերը իրաւունք ունէին, թերեւս վանքերու շուրջը ամբարելու իրենց բարեգործութեան գանձերը։ Այն օրերուն վանքերը միաժամանակ եւ դպրատուններ էին, հայ կրթութեան միակ ջրագները, եւ վարդապետները՝ միակ ուսուցիչները, իսկ այժմ ազգային մշակոյթը շատոնց է որ նետած է վանական սքեմը եւ ազատ կը պտտի բուն ժողովուրդին մէջ։ Այդ, ինչ որ ներելի էր եւ հասկնալի դարեր առաջ, առնուազն ժամանակավրէպ է այսօր։

Տարագիր հայութեան բեկորները ուրիշ աւելի ապահով խարիսխ չունին այսօր, օտար մարդակուլ ծովերուն վրայ, քան մայրենի լեզուն եւ գիրը։ Ասոնք կը խնամուին միայն ազգային դպրոցներու մէջ։ Ներկայ ծանր պայմաններուն տակ, ժողովուրդը չի կրնար սեփական միջոցներով հոգալ իր կրթական պէտքերը, առանց կողմնակի օժանդակութեան։ Ահա նուիրական դաշտ մը իսկական բարեգործութեան։

Մինչեւ հիմա չգտնուեցաւ մէկ հատիկ մարդ, որ ուզէր դառնալ գրական մեկենաս, ձեռնարկելով հայրենագիտական խոշոր հանդէսի մը հրատարակութեան։ Ասոր համար բաւական էր մէկ տասներորդն իսկ այն եռանդին ու դրամին, որ կը վատնուի ռուսական թերթերու օգտին հայկականն ձեռքերով։

Ցեղիս խօսիր աւելի բարձր պահանջներու մասին,— կրթարան, ճեմարան եւլն.։ Ո՛րքան դիւրին էր ստեղծել, կաճառ մը բարեգործականի մատենադարանին կից, եթէ միայն բաժին մը հանուէր այն գումարներէն, որ կը յատկացուին Cité Universitaireի մէջ հայկական տուն մը շինելու։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս տունը գոնէ այնպէս ինչպէս ծրագրուած է, եթէ ոչ նոր խոզովակ մը՝ հայկական ջուրերը մղելու դէպի օտար գետերը...։

ՊԵՐԱ

ԵԼԻՆԷ ԱՐՔ.Ի ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Երուսաղէմի պատրիարքին, ելիշէ արք.ի Դուրեանի յոբելեանին առթիւ, պ. Գալուստ կիւլպէնկեանը յայտնած է Թորգոմ արք.ի միջոցով, թէ պատրաստ է ստանձնել վանքին մատենադարանին համար ծրագրուած շէնքին ամբողջական ծախքը, մօտ եօթը հազար անգլ. ոսկի, ի յարգանս յոբելեարին եւ ի յիշատակ իր հօր՝ Սարգիս կիւլպէնկեանի։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ՈՒԺԻ ԵՒ ԳԵՐԱԿԱՇՈՒԹԵԱՆ ԿՌԻՒԸ

Յառաջիկայ շաբաթ օր Ամերիկա կը մեկնի Անգլիոյ վարչապետը, անձամբ տեսակցելու համար նախագահ Հուվըրի հետ նաւային զինաթափութեան հարցի մասին։ Շնորհիւ Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանին եւ Մաքտոնըլտի միջեւ երեք ամիսէ ի վեր տեղի ունեցող բանակցութեանց, կարելի եղած է հարթել կարգ մը դժուարութիւններ եւ մեծ յոյսեր կան որ համաձայնութիւն գոյացնայ շուտով։ Բնականաբար այդ համաձայնութիւնը պիտի ըլլայ մասնակի և պիտի ծառայէ իբրեւ նախապատրաստութիւն յունուարին գումարուելիք խորհրդաժողովին, որուն պիտի մասնակցին միւս երեք չլսնաւոր նաւային պետութիւնները— Ճրանսա, Ճափոն և Իտալիա։ Անշուշտ շատ բան կախուած է այս պետութիւններէն, որոնք այնքան ալ հաշտաչէք չեն դիտեր Լոնտոնի և Ուաշինկթընի դիւանագիտական սիրաբանութիւնը։ Գոհացում չգտնելու պարագային, անոնք կրնան ձախողեցնել խորհրդաժողովը, բայց կասկած չկայ որ անգլեւամերիկեան գործակցութիւն մը այս հարցին շուրջ, պիտի ունենայ քաղաքական նշանակութիւն։

Ծովային ուժերու կրճատման առաջին փորձը կատարուեցաւ 1921ին, Ուաշինկթընի մէջ, երբ համաձայնութիւն գոյացաւ սահմանափակելու կամ ընդհատելու միայն գլխաւոր պատերազմական նաւերու շինութիւնը, որովհետեւ կարգ մը պետութիւններ ուժգնցին որեւէ սեղմում յածանաւերու եւ ընդծովեանկներու մասին։ Այս անգամ ծրագիրը աւելի ընդարձակ է եւ կրճատուի պիտի ենթարկուին պատերազմական նաւերու բոլոր դասակարգերը։ Թելադրութիւններ կան միանգամ ընդմիշտ չնչել տալու սուզանաւերը, թէեւ հաւանականէ որ համաձայնութիւն ստեղծուի այս մասին։ Համեմատաբար փոքր ծովային ուժ ունեցող երկիրներու համար, անոնց գործածութիւնը չափազանց ձեռնտու է եւ նպատակայարմար, որովհետեւ մէկ սուզանաւը կրնայ հինգ մարտանաւի «գործ տեսնել»։

1927ի ամրան գումարուեցաւ երկրորդ ժողով մը. Ժընեւի մէջ, նախապատրաստական եւ մասնագիտական, սակայն քաղաքական պայմաններու անստուգութեան պատճառով, կարելի չեղաւ վերջնական ձեւ տալ զինաթափութեան հարցին։ Պէտք է յիշել որ դիւանագիտական յարաբերութիւնները Անգլիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ, շատ ալ «արտագին» չէին այդ օրերուն։ Ժողովը ձախողեցաւ, բայց զինաթափութեան հարցը մնաց միշտ առաջին գծի վրայ։ Աշխատանքային վարչութիւնը լրջօրէն ձեռք առաւ խնդիրը եւ մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքները տարակոյս չեն թողուր անգլիական կառավարութեան տրամադրութեանց մասին։ Նոյն բանը կարելի է ըսել նաեւ Ամերիկայի նորընտիր նախագահին համար, որ անհրաժեշտ կը գտնէ վերջնական հասկացողութեան մը գալ Լոնտոնի հետ։

Մամուլի տեղեկութիւններէն կը տեսնուի որ ամերիկեան դեսպանը եւ վարչապետ Մաքտոնըլտ գրեթէ հաւաձայնած են կարգ մը թուանշաններու մասին։ Անգլիա պիտի ունենայ յիսուն յածանաւ, որոնց 15ը 8 ինչէզնոց եւ 35ը 6 ինչէզնոց թնդանօթներով, իսկ Միացեալ Նահանգները կը պահանջեն 21 յածանաւ 8 ինչէզնոց եւ 15 յածանաւ 6 ինչէզնոց թնդանօթներով։ Անգլիական ծովակալութիւնը կը գտնէ որ 21 հատ 8 ինչէզնոց թնդանօթներով զինուած յածանաւ, շատ է Ամերիկայի հաւար եւ 18 թիւը աւելի տրամաբանական է։ Հետեւաբար տրբերութիւնը երկու կառավարութեանց միջեւ՝ երեք յածանաւի մասին է։

Վարչապետը բացատրած է, Ուաշինկթընի կառավարութեան թէ Անգլիա ո՛չ մէկ առեն կ'ուզէ մրցումի սկսիլ Ամերիկայի հետ, պատերազմական նաւերու շինութեան մէջ։ Սակայն, միւս կողմէ, չի կրնար անտարբեր մնալ Միացեալ Նահանգներու նաւային ծրագիրներուն հանդէպ։ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» դիտել կուտայ թէ Անգլիոյ ծովային ուժին չափանիշը ամերիկեան ծովային ուժը չէ, այլ այն «պաշտպանական» ուժը որ ունինք հանդէպ բրիտանական կայսրութեան բազկացուցիչ երկիրներուն»։ Չենք կրնար ընդունիլ ամերիկեան ծովակալութեան պահանջած թիւերը, կը շարունակէ պահպանողական օրկանը, որովհետեւ եթէ տեղի տանք այժմ, քաշալերած պիտի ըլլանք ուրիշ պետութիւններ, որոնց անընդունելի պահանջներ ներկայացնեն յառաջիկայ խորհրդաժողովին. իսկ այդ բանը պիտի ստիպէ որ մենք ալ մեր կողմէ աւելցնենք մեր նաւային միութիւններուն համրանքը եւ ուժը։

Այս մտահոգութեան հիման վրայ է որ, Մաքտոնըլտի եւ Հուվըրի միջեւ գոյանալիք համաձայնութիւն մը— որուն քաղաքական արժէքը կը շեշտուի մասնաւորապէս— քացարձակ չպիտի ըլլայ, եթէ նոյնիսկ Անգլիա կարդ մը զիջումներ ընէ Ամերիկայի։ Ուրիշ խօսքով, եթէ խորհրդաժողովին մասնակցող պետութիւն մը չափազանցուած պահանջներ ներկայացնէ եւ գոհացում ստանայ, Անգլիա պիտի վերաքննէ այն բոլոր որոշումները զորս կրնայ ընդունած ըլլալ Ուաշինկթընի մէջ։ Հասկնալի է, ուրեմն, որ Մեծն Բրիտանիա կ'աշխատի ամէն գնով երրորդ գծի վրայ պահել ծովային սոյն պետութիւնները որոնք կուգան իրմէ եւ Միացեալ Նահանգներէն ետք։ Աշխարհի չորս ծագերուն վրայ ոստիկանի պաշտօն կատարող պետութիւն մը չի կրնար անտարբեր մնալ երկուքին միջեւ նոյնատեսակ պահանջներ ներկայացնելու համար յունուարի խորհրդաժողովին։ Պահպանողական թերթ մը ցոյց կուտայ թէ Ճրանսա ծրագրած է վերակազմել իր ծովային զօրութիւնը մինչեւ 1942 թուականը հետեւեալ չինուածքներով.— 18 յածանաւ, 90 թորփիլահալած, 67 ովկիանոսի սուզանաւ եւ 48 եղերապահ սուզանաւ։ Իսկ Իտալիա հետզհետէ կը բազմապատկէ իր եղերապահ եւ արագընթաց թորփիլահալածներու թիւը՝ յատնապէս չինուած Միջերկրականեան գործածութեան համար։ Միւս կողմէ, Մեծն Բրիտանիա գալի կերպով զեղչած է իր ծովային ուժի տարողութիւնը, ուննալով ալժմ 1,500,000 թոնս փոխանակ 2,500,000ի (1914)։

Անգլեւամերիկեան միացեալ քաղաքականութիւնը ընդհանուր զինաթափութեան գործին մէջ, չափազանց թափանցիկ է։ Աշխարհի երկու հզօրագոյն պետութիւններուն համար կենսական անհրաժեշտութիւն է նախ իրար հասկնալ, յետոյ, հաստատութիւնները պահելով, չափաւորել իրենց ծովային ուժը և բերելու զայն նուազագոյն քանակութեան։ Այդ բոլորէն վերջ, սեփականացնել համաշխարհային պատերազմական ամէն տեսակ զօրութիւններու անուղղակի հակակշռի իրաւունքը, հիմնուելով բնականաբար մինչեւ հիմա ստորագրուած դաշնագիրներու տրամադրութիւններուն վրայ, որոնք չափազանց առատգական են երբեմն։

Ասոր համար է որ, ֆրանսական մամուլը մասնաւորաբար, կծու խօսքեր կ'արտասանէ Անգլիոյ հասցէին, շեշտելով թէ այս ձեւով իրագործուած Անգլեւամերիկեան համերաշխութիւն մը դեռ բաւական չէ ամրապնդելու համար հաշտաշխարհային խաղաղութիւնը։

Երբ անգլիական կայսրութիւնը ծովերուն ու ովկիանոսներուն տիրապետողի իր հանգամանքով կը փորձէ առաջին տեղը գրաւել ծովային զօրութեան տեսակէտէն, նոյն առաւելութիւնը ձեռք բերել կ'ուզէ նաեւ Ճրանսա ցամաքի վրայ, տարբեր մտահոգութիւններով։

Այսպէս կամ այնպէս, վէճը բաւական սուր հանգամանք ունի եւ անհաւանական չեն քաղաքական անակնկալներ։

Ամէնէն յատկանշականը ներկայ իրագործութեանց մէջ, այն համերաշխութիւնն է որ ստեղծուեցաւ Լոնտոնի եւ Ուաշինկթընի միջեւ, այնքան կնճռոտ հարցի մը շուրջ։ Աշխատանքային իշխանութիւնը յաղթանակ մը եւս պիտի շահի, եթէ վերջնական գոյն ստանայ այս հարցը Մաքտոնըլտի ճամբորդութենէն յետոյ։

Կը մնայ տեսնել թէ ինչ դրական արդիւնք պիտի տան կատարուած աշխատանքները և ինչ չափով պիտի իրականանայ զինաթափութիւնը ծովերուն վրայ կամ օդին մէջ։ Դիւանագէտները շունչ կը սպառեն, խոստում կը շռայլեն եւ թերեւս անկեղծօրէն հաւատացողներ ալ կան իրենց շարքերուն մէջ, բայց ո՛վքեր են որ կը քաջալերեն քիմիագէտները, բնագէտները եւ ելեկտրագէտները, որոնք ամէն օր նոր կազեր, նոր թոյներ կը հնարեն յաջորդ պատերազմին համար։ Ու կ'ըսեն թէ այդ պատերազմը պիտի տեւէ միայն երեք օր, որովհետեւ այսինչ կազը ժողոներ հեռուէն զինուորներուն ժորթը միսէն պիտի բաժնէ կամ ելեկտրական այսինչ հոսանքը պիտի անդամալուծէ ամբողջ բանակ մը . . .

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՍԻԲԻԼՅԵՒ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԲՐԻՍՏՈՆԵԱՅ

Հակառակ Պոլսէն տրուած հերքումներուն, Հռոմի թերթերը կը պնդեն թէ Սիբէլյեա թագուհին, Ամանուլլահի կինը, հոգեկան տագնապ մը կ'անցընէ ամիսներէ ի վեր եւ կրօնափոխ պիտի ըլլայ, ժտնելով հռոմէական փարախը։ Նոյնիսկ ըսողներ կան թէ արարողութիւնը պիտի կատարեն Սալէզեան Հայրերը։ Թագուհին այս Հայրերուն ազդեցութեան տակ է Հռոմ հասնելէն ի վեր, եւ անդադար կաթոլիկ տեսրակներ, աղօթագիրքեր եւ թերթեր կը ստանայ։ Սիբէլյեա ունկնդրութիւն խնդրած է պապէն, բայց թուականը որոշուած չէ տակաւին։

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ԵՒ Մ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԸ

Վերջին ժամանակներս բաւական շօշափելի առեւտրական յարաբերութիւնների մէջ է Անդրկովկասն՝ արեւելեան շուկաների մասնաւորապէս Թուրքիայի հետ։

Այդ առեւտուրը բաժանուում է երկու շրջանի։ Խորհրդային Անդրկովկասի առեւտրական յարաբերութիւնները մեզ սահմանակից, այսպէս կոչուած Արեւելեան Անատոլիայի հետ եւ առեւտրական փոխ - յարաբերութիւնները Թուրքիայի միւս շրջանների, մասնաւորապէս, Պոլսի վրայով Մօտաւոր Արեւելքի զանազան շրջանների՝ Պաղեստինի եւ Եգիպտոսի հետ։

Յայտնի է, որ տարէ-ցտարի Խորհրդային Անդրկովկասն ապրանքների արտածման խնդրում աւելի կազմակերպուած նկատելի ձեւով է հրապարակ գալիս ընդհանրապէս արտասահմանեան շուկաներում, որոնց թւում նաեւ Մերձաւոր Արեւելքում։

Հաշւի չառնելով Անդրկովկասից արտահանուող նաւթը եւ մարգանէցը, այնուամենայնիւ Անդրկովկասի էքսպորտը 1926-29 թւին կազմում է 14 միլիոն ռ. վալիւտայով, կամ 7 միլիոն տոլար։ Որքան մեզ յայտնի է, էքսպորտն Անդրկովկասից դէպի արտասահմանեան շուկաները 1932-33 թւին կազմելու է 33 միլիոն ռ.։

Այսպէսով մենք ունինք անդրկովկասեան էքսպորտի յարաճուն եւ արագ զարգացում, մի հանգամանք, որ մեր երկրի կենսունակութեան եւ նոր ու նոր նւաճումների նշանացոյցն է։

Անդրկովկասեան արտածման մէջ, Մերձաւոր Արեւելքի շուկաները համեմատաբար համեստ տեղ են գրաւում առ այժմ, սակայն նրանք մշտապէս ընդարձակւում են եւ գուցագրում այն հեռանկարներն ու իրական պատկերը, որ ունի Անդրկովկասն արեւելեան շուկաներում։

Անցնելով մասնաւորապէս Արեւելեան Անատոլիային, պէտք է նկատել որ 1928-29 թւին աչքի է ընկնում Անդրկովկասի առեւտրական յարաբերութիւնների զարգացումը Տրապիզոնի եւ Էրզրումի վիլայէթների հետ. այստեղ առեւտրական շրջանառութիւնը 750 հազար տոլարից արդէն աւելի է եւ առաջիկայում խոստանում է էլ աւելի աճել։

Այս շրջաններում անդրկովկասեան կազմակերպութիւններից Անդրպետառը հրապարակ է եկնում իբրեւ խորհրդային նաւթի, շաքարի, մանուֆակտուրայի եւ այլ նիւթերի վաճառող եւ Արեւելեան Անատոլիայից ներմուծում է զանազան հում նիւթեր, մասնաւորապէս բամպակ Իգդիրի շրջանից, բուրդ, անասուններ Կարսի շրջանից, հում կաշիներ, իւղ եւ այլ մթերքներ, նպատակ ունենալով ամէն կերպ նպաստել Թուրքիայի տնտեսութեան բարձրացմանն եւ կազդուրմանը՝ Արեւելեան Անատոլիայի շուկաներում։

Բացի այս շրջաններից, ինչպէս ասացինք, Խորհրդային Անդրկովկասն առեւտրական սերտ յարաբերութիւնների մէջ է նաեւ Մերձաւոր Արեւելքի միւս շրջանների հետ։ 1928-29 թւին Անդրպետառի շրջանառութիւնը Պոլսի հետ կազմում էր 600,000 տաճկական լիրա։ Ելքի առաջ ունենալով զարգացման տէմպը, պէտք է ենթադրել, որ 1929-30 թ. այդ շրջանառութիւնը հասնելու է 1 միլիոն տաճկական լիրայի։

Պոլիսն Անդրկովկասի համար ներկայումս ունի միայն տեղական նշանակութիւն, նրա դերը սահմանափակւում է Մերձաւոր Արեւելքի հետ ունեցած առեւտրով, մինչդեռ 1920-21 թւին Պոլիսն ընդհանուր տրանզիտային կենտրոն էր ամբողջ եւրոպական շուկաների տեսակէտից։

Վաղուց արդէն Պոլիսն իր այդ դերը կորցրել, նրա նշանակութիւնը համեմատաբար սահմանափակ է, այնուամենայնիւ, այդ նեղ շրջանակում եւս Պոլիսը, ինչպէս Խորհրդային Միութեան, նոյնպէս եւ Անդրկովկասի արտաքին առեւտրի նկատմամբ ունի իր որոշակի տեղն ու նշանակութիւնը։

Եթէ անցնենք առանձին ապրանքներին, ապա կը տեսնենք, որ օրինակ գորգերի արտահանութեան հարցում, Անդրպետառի համար Լոնդոնի շուկայից յետոյ Պոլսի տրանզիտային կենտրոնն է ունենում ամենամեծ նշանակութիւնը։ Անդրկովկասից գորգերի արտահանութիւնն արտաքին շուկաները, կազմում է տարեկան մօտ յիսուն միլիոն րուբլի, որից կէս միլիոն րուբլու չափ վերջին ամիսներս տեղափոխւեց Պոլիս, որտեղ նա աստիճանաբար սպառւում է համեմատաբար նպաստաւոր գներով։ Նշանակալիցն այն է, որ Անդրպետառը արտահանում է Անդրկովկասում գործած նոր գորգեր, որոնք արտաքին շուկաներում յաջողութիւն ունեն եւ հետաքրքրութիւն են առաջ բերում։

Անդրկովկասեան գորգերը, մասնաւորապէս Շիրվանը, Ղարաբաղը, Բորչալուն, Ղազախը իրենց տեղն ունեն գրաւած արտաքին շուկաներում եւ Արեւելքի խալիների միւս շուկաներն անկարող են անդրկովկասեան խալիների հետ մրցել։ Պոլսի վրայով Անդրկովկասեան գորգեր գնում են Ամերիկա, Ֆրանսա, Աւստրիա եւ այլ երկիրներ։

Բացի գորգերից Մերձաւոր Արեւելքի շուկաներում Անդրերկովկասը վերջերս այլ ապրանքներով հրապարակ է գալիս, որով հրաւիրուում է խոշոր առեւտրական ձեռնարկների ուշադրութիւնը։ Մասնաւորապէս աչքի է ընկնում վրաստանից, գլխաւորապէս Աբխազիայից անտառային նիւթերի՝ առաջին հերթին փայտեղէնի՝ տախտակների եւ արկղների արտահանութիւնը դէպի Պաղեստին եւ Եգիպտոս։ Այս տեսակէտից Պաղեստինը նոր շուկայ է, եւ ընդամէնը մի տարի է, որ Անդրերկովկասը այդ երկրի կառուցողական պէտքերի համար տախտակ եւ նարնջի տնտեսութեան համար արկղներ է արտահանում մեծ քանակութեամբ։ Այսպէս օրինակ, 1928-29 թւին Անդրկովկասը սպառել է Պաղեստինում մինչեւ 300,000 կոմպլեկտ արկղ համեմատաբար նպաստաւոր գներով։

Խորհրդ. վրաստանի փայտեղէնը կոչւում է «բիխտա», որի նկատմամբ պահանջը Եգիպտոսում եւ Պաղեստինում շատ մեծ է։ «Բիխտա» փայտը իր որակով լաւ է եւ մրցում է ռումինական փայտեղէնի հետ։ Ռումինական տախտակը եւ պատրաստած արկղները որակով ցածր են, այդ պատճառով մօտ տարիներում եթէ վրաստանում տախտակ եւ արկղ պատրաստող գործարանները լաւ գործեն եթէ նոր սղոցարաններ դրւեն, ապա կարելի կը լինի Անդրկովկասի էքսպորտը ուժեղացնել և բաւարարել եգիպտական շուկայի հսկայ պահանջի մի մասը։

Անդրկովկասը Մերձաւոր Արեւելքում 1928-29 թւին արտահանում է դալիս նոյնպէս ձկնեղէնով։ Բացի աղած ձկնեղէնից, որ այսպէս կոչուած սաղանը, սուդը, պանը աղած ձկնեղէնն է, տակառների մէջ մրելական սպառում են մինչեւ վագոն, գլխաւորապէս ռումինեան Պոլսի վրայով Բուլղարիա, Ռումինիա, Յունաստան։ Ձկնեղէնն Անդրկովկասին տարեկան 200,000 ռուբլու չհաշուելով խաւարը, թանձր, այսպէս կոչուած «իւնայա» տեսակը վաճառում է Պոլսի եւ Մերձաւոր Արեւելքի շուկաներում մի տարեկան։

Ձկնեղէնի ամենախոշոր պատուղը Ռումինիան է, որն հանրապէս խորհրդային Միութենից տարեկան ներմուծում է մինչեւ 1000 վագոնի ձուկ բնակչութեան պահանջի համար, մասնաւորապէս եւ էժան տեսակները։

Խաւարը սպառւում է խաւորապէս Պոլսում եւ նրա մօտակայքում, փութը 10ից չեւ 10ուկէա անգլիական լիրայով։

Մերձաւոր Արեւելքի շուկաներում վերջին ժամանակներս Անդրկովկասը հանդէս է գալիս նաեւ իր խնձորներով. վերջին տարիներս տարեկան մօտ 15,000 արկղ խնձոր է վաճառում Գորիի, Ախալցխայի, Բաքւի շրջաններից։ Մասնաւորապէս պահանջը մեծ է Գորիի շրջանի խնձորների նկատմամբ, որովհետեւ նրանք բաւարարում են Մերձաւոր Արեւելքի հսկայ պահանջները։ Գորիի պատրաստի ապրանքը խոշոր առանց կէտերի եւ քծերի, կարմիր եւ դիմացկուն, հոտաւէտ համով. այդ պատճառով էլ տասահմանային էքսպորտում առաջին հերթին պահանջում է Գորիի խնձորը, վճարելով միմիանոց արկղին մինչեւ 2 տոլար։

Անդրկովկասը, որ նոյնպէս ծրագրում է արտահանել շուկաները ուղարկել տարեկան մինչեւ 500,000 արկղ խնձոր, անշուշտ լաւ հեռանկարներ ունի համապատասխանաբար Յունաստանում, գիպտոսում, եթէ կարող է իր ժամանակին լաւ և էժան ապրանք մատակարարել մրցել Կալիֆորնիայի խնձորների հետ։ Բոլոր տուեալները վկայում են, որ այդ հնարաւորութիւնները գոյութիւն ունեն մօտ տարիներում Անդրկովկասի խնձորի էքսպորտը խոշոր չափերի հասցնելու։

Այս ապրանքներից զատ Անդրպետառը Մերձաւոր Արեւելքի շուկաներն է արտահանում եւ այլ ապրանքներ պէս օրինակ Բորժոմի հանքային ջուր, տարեկան մի քանի վագոն, կոնսերւաներ, գլխաւորապէս Եգիպտոսի շուկան, ցարական պանիր, գլխաւորապէս Յունաստան եւ Եգիպտոս, այլ եւ եւ եւ եւ եւ այլն։

Այս համառօտ ակնարկը ցոյց է տալիս, որ Մերձաւոր Արեւելքում Անդրկովկասի տնտեսական դիրքերը աստիճանաբար ամրանում են եւ որ կամաց-կամաց մեր հանրապետութիւնները տարէց կապւում են ոչ միայն Թուրքիայի, այլեւ Յունաստանի, Եգիպտոսի, Պաղեստինի հետ։ Մօտ ապագան աւելի քան յուսադրիչ է լինելու եւ նշանակալից տնտեսական շահերի այն յարաբերութիւնների տեսակէտից, որ ունի Անդրկովկասը Մերձաւոր Արեւելքի շուկաների հետ։

«Պրոլետար»

ԱՐԴԻ ԲԱԲԵԼՈՆԸ

Պաշտօնական վիճակագրութեան մը համաձայն, 27 միլիոն մարդ կը խօսուի երուսադէմի մէջ։ Թէ այնքան որքան նիւ մէջ։ Եբրայեցերէնը կը գրաւէ առաջին տեղը։ 32,341 հոգի խօսին գայն։ Ետոյ կուգայ արաբերէնը, զոր կը գործածէ 22,307 հոգի։

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆՆԵՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ԱՆՑՅԱԼԻ)

— Իմ ասածը միայն իմ կա-
րծիքն է, սյուն, ոչ ավելին։ Ես
ուզում եմ ասել, որ մենք ոչ
մի ապացույց չունենք, որ
Ռեմը Ռոմուլոսին սպանել է
միտումնավոր։ Ռոմուլոսը
պարզապես ցատկել է պա-
րիսպի վրայով, որպեսզի
Ռեմին հետապնդելիս ոտքը
չկոտրի։ Ռեմը, սակայն, ոչ
մի ապացույց չունի, որ
Ռոմուլոսը միտումնավոր
ցատկել է պարիսպի վրայով։
Նրանք պարզապես վիճում
էին, ինչպես երկու եղբայր,
որոնցից ոչ մեկը չի ուզում
զիջել մյուսին։

1924 թվի Մարտի վերջին։

Ցամաքամասի ներքին շրջանները ողողված էին գարնանային ջրերով։ Ամենուր ճահիճներ էին առաջացել, որոնց մեջ ընկղմվել էին ոչ միայն ձիերի ոտքերը, այլև սայլերի անիվները։ Ճանապարհները գրեթե անանցանելի էին դարձել։ Ամենուր ցեխ էր, ցեխ և միայն ցեխ։

Ցեղերի միավորման ժողովը, որ պետք է տեղի ունենար Ռոմուլոսի քաղաքում, հետաձգվեց մինչև ապրիլի 15-ը։ Ռոմուլոսը ստիպված էր ուղարկել հրամանատարներին, որ նրանք իրենց զորքերով գան Ռոմ քաղաքը։ Ռոմուլոսի հրամանատարները, սակայն, պատասխանեցին, որ ճանապարհները անանցանելի են, և որ նրանք չեն կարող իրենց զորքերը տեղափոխել։

Ռոմուլոսը զայրացավ։ Նա ուղարկեց նոր հրամաններ, որոնցում պահանջում էր, որ հրամանատարները իրենց զորքերով գան Ռոմ։ Հրամանատարները

«Ուսումնական»ներու տագնապը

Ծանր մտահոգութեան մը մատնուած է ռումանական կառավարութիւնը, մտաւորականներու յարաճուն բանակին հանդէպ։ Ամէն տարի հարիւրաւոր շրջանաւարտներ կ'ելլեն բարձրագոյն վարժարաններէն եւ դժուար է գործ ճարել բոլոր նոյն, թէեւ չափէն աւելի պաշտօններ ստեղծուած են հանրային եւ պետական գրասենեակներուն մէջ։ Այսպէս, պէտք եղածէն շատ աւելի ուսուցիչներ, բժիշկներ,ատամնաբոյժներ, իրաւագէտներ, ճարտարագէտներ եւ գրագիրներ կան, ամէն տեսակէ։ Եւ այն տարի կ'աճի գործ փնտռողներու բազմութիւնը։ Կառավարութիւնը սկսած է փակել շարք մը երկրորդական վարժարաններ, եւ վարժապետանոցներ, անիմաստ գտնելով ուսուցիչներ հասցնել այնպիսի պաշտօններու համար որոնք գոյութիւն չունին եւ գիւղացիները քաղաք բերել ու կրթել այնպիսի գործերու համար որոնք արդէն խճողուած են։ Այս երիտասարդները ոչ միայն բեռ են քաղաքներու վրայ, այլ եւ չեն ուզեր իրենց գիւղը դառնալ։ Մեծ դժգոհութիւն կը պատճառէ վարժարաններու փակումը, բայց կառավարութիւնը նկատի չառներ։ Յատկապէս տեսակցութիւն մը ունեցաւ գերապայծառին հետ։

Միութականներուն պահանջները

Պ. Վայդման, հրէական գործակալութեան նախագահը, Անգլիոյ վարչապետին ներկայանալով, պարզեց սիոնական կազմակերպութեանց բաղձանքները՝ Պաղեստինի մասին։ Գլխաւոր կէտերն են.— Անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել, ապահովելու համար Հրեաներու կեանքն ու գոյքը։ Կատարելապէս վերակազմել ոստիկանութիւնը եւ Անդրյորդանանի բանակը։ Աւելի գործօն աջակցութիւն հոգատար իշխանութեան կողմէ, Պաղեստինի տնտեսական զարգացման, գաղթականներու տեղաւորման եւ ներգաղթի մասին, արդիւնաւորելու համար Պալֆըրի յայտարարութիւնը։

Եթէ ընդհարումներ տեղի ունենան, կը մտածուի որ քաղաքական կուիներ ծագին, որովհետեւ երկու կողմերն ալ բանական ռազմանիւթ ունին։

Կուիներ Ադրբէյճանի մէջ

«Պրոմեթէ»ի մէջ կը կարդանք.— *«Եէնի Եօլ» թերթը կը ծանուցանէ թէ 1922էն ի վեր, Ազերի ապստամբները, ազգային հերոս Ալէքպէր Իսմայիլ պէյի հրամանատարութեամբ արիւնալի կուիներ կը մղեն բոլշեւիկներուն դէմ։ Կ'ըսուի թէ այս կուիները ծագած են մուսավվաթ կուսակցութեան մղումով։ Վերջերս, Ղազախի շրջանին մէջ, արիւնալի ընդհարումներ տեղի ունեցան եւ Զեկային պետը, Եատիկարոֆ, սպաննուեցաւ։ Ապստամբները կորսնցուցին վեց հոգի։*

։ Ադրբէյճանի թերթերը կը ծանուցանեն թէ վերջին ինը տարիներու ընթացքին, Ջաքաթալայի շրջանին մէջ ահռելագոյն կը տարածէ ժողովրդական հերոս Շուան։ Մայիսի վերջին օրերը ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Զեկայի մէկ ջոկատին եւ Շուայի կուսակիցներուն միջեւ։ Կռիւի ընթացքին, ջոկատին հրամանատարը, յայտնի չէկիստ Նասիլօֆ սպաննուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ Շուան ալ սպաննուած է։

Հրեաները կը պարպուին արագօրէն

Անընդհատ առաջ կը տարուին Հրէնոսեան գաւառները պարպելու գործողութիւնները։ Երկրորդ գօտին ամբողջովին պարպուած պիտի ըլլայ դեկտեմբեր 1ին։ Անգլիացիները շատ աւելի կ'աճապարեն։ Մինչեւ հիմա ո՛ր եւ է դէպք չէ պատահած պարպումի առթիւ։

Միսը եւ կաթը կը սղևն Պոլսոյ մէջ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ միսը չափազանց պիտի սղէ մօտերս։ «Թոքլա» կոչուած ոչխարը 27 ոսկիի բարձրացած է Էրզրումի մէջ, մինչդեռ ամէնէն սուղ շրջանին անգամ 22 ոսկիէն աւելի չէ եղած։ Պատճառը այն է որ Արաբները Լեռ Ռուսերը մեծ ապսպրանքներ տուած են Էրզրումէ։ Մանաւանդ Արաբները մեծաքանակ ոչխար կը գնեն Էրզրումէն, թէ իրենց պէտքերուն գործածելու եւ թէ Եգիպտոս եւ Յունաստան արտածելու համար։

Միւս կողմէ, կաթն ալ կը սղէ։ Այս ձմեռ 45—50 ղրշ. գին կը նախատեսուի։ Անասնաբուժական վարժարանի տեսուչին յայտարարութեամբ, Պոլսոյ մէջ գտնուած 7600 կովերէն երեք հազարը օրական 5 եւ երեքն հազարն ալ օրական 3 օխա կաթ կուտան։ Մնացեալ հազարը յոյն կ'ըլլան կամ կաթը կը տրուած։ Այսպէս, Պոլսոյ մէջ օրական կ'արտադրուի 24.000 օխա կաթ, առանց հաշուելու քաղաքապետական սահմանէն դուրս գտնուած կովերուն արտադրութիւնը։

Անասնաբոյժին կարծիքով, կաթի արտադրութիւնը նուազած է կերի նուազութեան հետեւանքով։ Կաթի արտադրիչները, որոնք ամէն տարի կաթին օխան 18 ղրուշէն կը ծախէին, պայմանագրութիւն մը կնքեցին վաճառորդներուն հետ, այս տարի օխան 30—32 ղրուշի ծախելու։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արուարձանի եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Ը. Մ.Ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ Դպրոցասէրի սանուհիներու եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կըրլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ Եւրոպայի Կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN *(*PORTE DE PICPUS)

ցիսուն հոգինոց Ֆրանսական Ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.։ Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ֆլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Արամեան, Քոզմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի բոլոր մասնաճիւղերէն։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY *կար տիւ Նորէն,* AU *Մէն Լազարէն, Թրամուէյ Րէփիւպլիքէն եւ իջնել* Porte Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil:

„ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

փարիզ, *5 Հոկտ. Շաբաթ իրիկուն։*
Մարսէյլ.— *Հոկտ. 5 Ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ։*
կաւտան, *Հոկտ. 6* »
Լիոն, *Հոկտ. 5 (ժանրաժամանութիւնները յաջորդով)։*
ՏԷսիյն, *Հոկտ. 6* » »
վալանս, *Հոկտ. 12* » »
վիէն, *Հոկտ. 13* » »
փոն տ'Ոպընա.— *Հոկտ 20* » »
Պոռտօ, *Հոկտ. 28* » »
կրընոպլը, *Հոկտ. 6 Ընկ. ԲԱԲԿԷՆ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ։*
Ռոան, *Հոկտ. 13* »
ՍԷն Շաժոն, *Հոկտ. 5 Ընկ. ԹԻՒԼԻՆՏՃԵԱՆ։*
ՍԷն Թ'Էթիէն, *Հոկտ. 6* »

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ

ՎԷՊ, ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՒՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

270 էջ, 15 ֆրանք, Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու համար, կը ծախուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

Դիմել նաեւ, նամակով եւ միշտ կանխիկ Cl. Kérestédjian*ի, 15* Rue Bréa, Paris (6e)*։*

Գրավաճառներու ժամնաւոր զեղչ (Ամերիկա. 1 տոլար, ուրիշ ամէն կողմ 20 ֆր.։)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

(ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ)

Հեղինակ՝ ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Շքեղ տպագրութեամբ, Ահարոնեանի վերջին նկարովը զարդարուած այս ստուար հատորէն շատ պիտի ուզենայ օրինակ մը։

Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 ֆր., միւս երկիրներու համար 1.50 տոլար։ կը պատասխանուի կանխիկ ապսպրանքներ ուն միայն, առանց բացառութեան։

Դիմել հեղինակին՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e)։

«Յառաջ»ի, L. Kévonian, 235 Fbg. St. Martin, Paris *(*10e*)*։

Պալենց դրատուն՝ 233 Fbg. St. Martin. Paris *(*10e*)*։

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

փարիզի շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինոյի Վառժհան, Մշոյի եւ Մուրատի խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, 164 Ave. Verdun Issy-les-Moulineaux:

Ասնուվիլ-լէ-կոնէսթ *Ռազմիկ խումբի ընդհ. ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի 8.30ին ընկ. Յ. Պաւճիկեանի բնակարանը, 63* Rue du Parc*։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատեսրով։*

Անիէր-պուա *Քոլոնպի Եռադոյն ենթակոմիտէն սովորաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ «Վիշապհան» խումբը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 164* Rue des Bourguignons- Asnières*։ Օրակարգ՝ ընթերցում շրջաբերականներու եւ դասախօսութիւն ընկերվարութեան եւ հաւասարապատութեան մասին,*

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի Համազասպ խումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Բէնտիբեանի ճաշարանը։

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի նախորդ ժողովի շարունակութիւնը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգը սպառելէ վերջ կը դասախօսէ ընկ. Ա. Աբօեան։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերու ընկերները, այս կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Լիոնի Քրիստափոր խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, 202 Rue Garibaldi *Նախկին Դրագարանը։ Ներկայանալ անդամատեսրով։*

փոն տ'Ոպնայի շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները, այս կիրակի ժամը 2ին կոմիտէի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլորին ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Լիոնի Կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրագարանի սրահը, 262 RueDuguesclin*։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։*

Սէն Շամոնի Վարուժան խումբի ընկեր. եւ համակրական ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին իր ակումբին մէջ։ կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ժանկապարտէզներու հոգաբարձութիւնը ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր մասնակցող եւ մասնակցիլ փափաքող միութիւններու ներկայացուցիչները վաղը իրիկուն ժամը 9ին, 131 Fbg. du Temple: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի ըլլայ։

ՓԱՐԻԶԻ Հայ Երիտասարդաց միութեան մտերմական և խորհրդակցական ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ցլորիա ճաշարանը, 61 Rue M. le Prince*. կը խնդրուի բոլոր անդամներէն եւ համակիրներէն ներկայ գտնուիլ։*

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ Ը. Ե. Ո. միութեան փարիզի, Անիէրի, Պիյեանքուրի, Ալֆորվիլի մասնաճիւղերու միասնաբար, այս շաբաթ իրիկուան ժամը 9ին

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET *ճառագայթներով կը դարմանէ Աղիքի, ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։*

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը գբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական տապնդումներ, թարգմանութիւն, Գոմիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն չինողներու փոխատուութիւն եւայլն։

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծութիւն։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական վլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թզթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ

ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ

3 Rue Palikao, Մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, Թրիքոներ, փիւշապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն։ Չափաւոր գին։

կը ծախենք «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ Ֆրանսերէն Թերթեր։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցերեկ եւ ցնորէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը բժշկուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բաժինը գետը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ծոցի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՅԱՄՆՕՐՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ VAHRAM

Ուր պիտի գտնէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքիները, կազէլները եւ օվէրչէթները՝* երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչեւ գիշերուան 10.30։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն։

8 Rue Jouy-Rouve Մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇ

96 r. Rivoli, Մէթր. Շաթ-

եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանսական մամիզ.) եւ վարիսի։ Մասնաւորաւոր՝ խղճամիտ եւ արդիւնաբեր հրդեհագուշ.ամէն օր 9—12, Կիրակի 9 – 12.

EMPIRE Միգիք-Շոլ՝ 37 Av.

Cirque de Paris | Էքոլ Միլիթէր | ամենամոտ ու ամենալայն

ՃԱՇԵՑԷՔ ԵՒ ԸՆԴՐ

BOULAN

ՃԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒ

Շետեւեալ չափաւոր գ

12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. M

16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Mo

18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des C

IMPRIMERIE - MASSIS

208bis, Rue Lafayette

Le Gérant: H. ST

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՍԳԱՀԱՆԴԷՍԸ ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Շապին-Գարահիսարի Արիւնոտ դաշտի Արծիւ Միութեան եւ մասնակցութեամբ քաղաքական կուսակցութիւններու, Ջ. Ե. Ո. Միութեան եւ կ. Խաչի Տիկնանց Միութեան։ Սէահանդէսը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին պետական Թատրոնին վերնայարկի սրահը։

ՆԱՄԱԿ ունի Պ. Սողոմոն Յովսէփեան, Դիմել՝ ցառաջ։

կ'ուզուի 16—17 տարեկան երիտասարդ մը։ Թեթեւ աշխատանք, տեւական գործ։

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխատուութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները։ 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵԻՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն — 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

27 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1070

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԻԱՍԹԱՓՈՒՄԸ

փրկութեան եւ փառքի խրախճանքներէն յետոյ, որոնք անբնական չէին, Թուրք մամուլը սկսած է աւելի պաղարիւն դառնալ եւ քննական աչքով նայիլ օրուան կեանքին: Խոկալ, օրճալ, դատել:

Երեւոյթը աչքի կը զարնէ մանաւանդ այս տարի, եթէ ուշադրութեամբ հետեւինք Թուրք մամուլին: Տեսակ մը հիասթափում եւ դառնութիւն կը կաթկթի տողընդմէջ, նոյնիսկ Թուրք ազգայնական եւ պատասխանատու հրապարակագիրներու ստորագրութեան տակ:

Անշուշտ բոլորն ալ երջանիկ են որ փրկուեցաւ Թուրքը և տիրացաւ անսահման աւարի մը, անարգել վայելելով 800,000 քառ. քիլոմեդր տարածութեանմը հող եւ անոր շարժուն, անշարժ կամ ստորերկրեայ հարստութիւնները: Զկայ մէկը որ ղժլում յայտնէ երկուան սարսափներուն համար, վնտռէ Հայը կամ Յոյնը: Ընդհակառակն, օրէ օր կը շեշտուի երկու ժողովուրդներու վերջին ճեացորդներն ալ հաշուեյարդարի ենթարկելու ձգտումը, առանց աղմուկի, այլ «իրաց բնական ընթացքով»: Եթէ կ'ուզէք՝ Զուիցերական օրինագրքով, որ Թրքական ձեռքերու տակ նոյնքան ճկուն է եւ առաձգական, որքան «Շէրիաթ»ը կամ «Մէճէլլէ»ն:

Արդարեւ, Թուրք են — Թրքահպատակ — բոլորն ալ, Պոլիս ձեացած 70,000 Հայերն ու 90,000 Յոյները: Բայց երբ իրաւունքի, պաշտօնի, ասպարէզի մասին է խօսքը, «Թուրքը» կ'առնէ ո՛չ Թէ հպատակութեան, այլ կրօնական դաւանանքի իմաստ: Թուրք-Թրքահպատակ Արամը կը դառնայ քրիստոնեայ, Մէհմէտը՝ իսլամ: Ապա ուրեմն սահմանադրութեան բոլոր իրաւունքները կը վայելէ Մէհմէտը, միշտ անձեռնմխելի պահելով կեղեքելու, Թալանելու, հալածելու եւ ի հարկին ջարդելու առանձնաշնորհն ալ:

Վերջերս ճամբորդ մը կը պատմէր Թէ ներքին գործավարը «արատ» (լէքէ) մը համարած է ոչ - իսլամ «Թուրք»երը հպատակութենէ զրկելու եւ անոնց հարստութիւնները գրաւելու քաղաքականութիւնը: Բայց, ի՞նչպէս ցամքեցնել պետական աւարի, եկամուտի այդ հոսուն եւ տեւական աղբիւրը... ի՞նչպէս լեցնել դանապեան կարասը, որ այնքան հարստութիւններ հալեցուցած է:

Եւ սակայն, աւարը հանգիստ կրծելով, ծամելով հանդերձ, մտահոգ է Թուրքը: Հասկցողներ կան, վերջապէս, որ բաղձանքն եւ խանդավառութիւնը ամէն բան չեն, երկիր մը վերաշինելու, ժողովուրդը պետութեան հետ կապելու համար:

Առաջին անգամ չէ որ խուլ տրտունջներ, քրթմնջիւններ կ'արձակուին, տուրքերու տարապայման ծանրութեան դէմ: Անցեալ օր արտատպեր էինք «ոսկի ածող հաւուն» պատմութիւնը, Պոլսոյ «Ագշամ»էն: Սահման չկայ տուրքերու ոչ տեսակին, ոչ քանակին: — Պարահանդէս, Թատրոն, սինէմա, կազինօ, ֆութպոլ, նուագ, խմիչք, — բոլորն ալ կը վճարեն, եւ քանի կը վճարեն, միշտ ալ պարտական կը մնան: Եւ իրրեւ հետեւանք, շատ մը հաստատութիւններ կը փակուին:

—«Ձիշդ հաւին պատմութեան պէս: Եթէ չգոհանանք ամէն օր կանոնաւոր հասոյթով, կամաց կամաց պիտի չորնան հասոյթի բոլոր աղբիւրները:»

Տարբեր տեսակէտէ մը դատելով իրականութիւնը, նոյնքան մռայլ խորհրդածութիւններ կ'րնէ գրագէտ երեսփոխան մը, կիսապաշտօնական «Միլլիյէթ»ի մէջ: (Ըսի՞նք Թէ ներկայ Թուրք մամուլը ամբողջովին քէմալական է, քիչ մը աւելի կամ պակաս գունաւորուած):

Տակաւին երկու յօդուած միայն ունինք աչքի տակէն, բայց արդէն զգալի է հիասթափումը, որքան ալ բանաստեղծական շղարշ մը փռուած ըլլայ բառերուն վրայ:

Պոլեռանդ ազգայնական, Եագուպ Գատրի կը նկատէ. «Բնական բոլոր ուժերուն նման, մարդկային կորովն ալ պարապ տեղը կ'իյնայ Անատոլուի ընդարձակ եւ ամայի դաշտերուն մէջ:»

— «Ցեղափոխութեան մեծ հոսանքը տակաւին ո՛ր եւ է շարժուձեւ յառաջ բերած չէ ժողովուրդին կեանքին մէջ: Սարսափով կը տեսնենք որ միջնադարեան ձեւերը պահուած են առեւտուրի, արհեստներու եւ հողագործութեան մէջ: (Տես Գ. Էջ):

... «Գիւղացին տակաւին կ'ապրի մեր գիտցած խլուրդի բոյներուն մէջ, եւ քուրջերով ծածկուած:

... «Ահագին երկրին ամբողջ կեանքը սահմանափակուած է քանի մը քաղաքի մէջ»:

Տակաւին աւելի հրատապ խնդիր մը.

— «Երկրին մէջ չկայ մէկը որ ապրուստի նեղութիւն չդիպայ, չտեսնէ եւ չխոստովանի»:

Դարմա՞նը,— Բարձրացնել ժողովուրդին ընկերային, ժառանգական, հետեւաբար եւ տնտեսութիւնը:

Ո՞վ կը յաջողի՞ն այդ ճամբուն վրայ եւս, այնպէս ինչպէս յաջողեցան զինուորական եւ քաղաքական ասպարէզին մէջ:

Պատասխանը Թող տան «Ագշամ»ներն ու «Միլլիյէթ»ները, աւելի եւ աւելի խրելով Անատոլուի խորերը:

Միայն Թէ՝ չմխիթարուինք լսելով ու դիտելով այս հիասթափումներն ու գալարումները: Ոչ ալ կորնչցնենք իրականութեան գաղափարը, Թռիչք տալով մեր երեւակայութեան:

Թուրքը ազատ է եւ հզօր: Ունի անսահման երկիր մը եւ պետութիւն: Մենք՝ ոչ իսկ ափ մը հող՝ մեռելները Թաղելու համար...

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴՈՒՐՍԷՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի «Ազդակ»ը նորխմբագրակազմով մը կը փորձէ հասկնալ Թէ ամէն ինչ կարգի պիտի մտնէ, եթէ փրկիչ մը հասնի դուրսէն, (11 սեպտ.).

— «Վերջին դէպքերը Սուրիահայութեան մէջ յառաջացուցած են այն ատելութեան բուռն եւ ատելավառ կիրքեր, որ կատարեալ անիշխանութեան մատնուած է Սուրիահայ ազգային կեանքը: Համաժողովրդական ցամակրանք եւ վստահութիւն վայելող ոչ մէկ անհատ եւ մարմին գոյութիւն ունի: Շարունակ իրար դէմ լարուած եւ իրար հալածող, մոլեգած ենք ամէն պարտականութիւն եւ աշխատանք եւ չորս հովերուն յանձնած ազգային դեկը: Սուրիոյ բոլոր շրջաններուն մէջ ալ գրեթէ պատկերը միեւնոյնն է եւ շատ հեռու մխիթարական ըլլալէ:

Իրականութիւնը այն է որ Սուրիոյ մէջ գտնուող եւ հարիւր հազարէ աւելի պատկառելի թիւ մը ներկայացնող հայութիւնը, իր շահերով հետաքրքրուող եւ իր ձայնը ներկայացնող վերին մարմին մը եւ իր վստահութիւնը վայելող անհատ մը չունի: Բժիշկներ, փաստաբաններ եւ մտաւորականներ ունինք, որոնք իսկապէս կարողութիւն ալ ունին, արժանիք ալ, բայց դժբախտաբար անոնք քաշուած են հրապարակէն եւ ոչ մէկ պատասխանատու դեր ունին, ծառայելու համար ժողովրդին: Ամէն տեղ կազմուած են ազգային մարմիններ, ընդհանրապէս նշանակովի, եւ անոնց յանձնուած ազգային մեքենային դեկը:

Կուսակցական անհամերաշխութիւնը միւս գաղութներէն աւելի մեծ հմաեմատութիւններ առած է մեր գաղութին մէջ եւ ոչ ոք կը փորձէ լուծում մը գտնել տիրող տարակարծութեանց: Մութին մէջ գործող տարրեր, ընդհակառակն, կը շահագործեն կուսակցական այս պայքարը, եւ գաղութը տեւական խառնակութեան եւ անիշխանութեան մէջ պահելու համար միջոցներ չեն խնայեր:

Թէ՛ Լիբանանի եւ Թէ ալ Սուրիոյ մէջ ազգային գործերը ողբերգական վիճակ մը կը ներկայացնեն: Տարիներէ ի վեր ամերիկեան, ֆրանսական եւ տեղական հայ Թերթեր կը շեշտեն տեղացիներու հետ բարւոք յարաբերութիւնները մշակելու եւ Թիւրիմացութիւնները հարթելու անհրաժեշտութիւնը: Սակայն ոչ մէկ քայլ առնուած է ցարդ այդ ուղղութեամբ ազգային մարմիններու կողմէ:

Եւ հիմա Թող հասկնան մեր արտասահմանի պաշտօնակիցները Թէ՝ ինչո՞ւ շարունակ կը շեշտենք մարդու պակասը եւ փարիզի «սուրբ»երուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս բարոյապէս սովահար եւ լքուած գաղութին վրայ:

Անկեղծօրէն կը խոստովանինք որ մեր գաղութը փրկիչ ձեռքի մը պէտք ունի, այլապէս բարոյական փտախտը պիտի հիւծէ եւ պիտի մաշեցնէ հարիւր հազարաւոր հայութեան կեանքը»:

ՎՈՍՓՈՐԸ՝ ԼՈՂԱԼՈՎ

Պոլսէն կը հեռագրեն Թէ Ա. մերիկեան դեսպանին աղջիկը՝ Օրիորդ Կրիու լողալով կտրած է Վոսփորը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Վագրփ կաղուածներու եւ Պատրիարքարանական ապագան

Պոլսոյ ԹերԹերուն մէջ կը կարդանք (22 սեպտ.).— Փրոֆ. Լէյման, որ ասկէ առաջ Եւրոպայէն հրաւիրուած էր բարեկարգելու Էվգաֆը, իր տեղեկագիրը պատրաստելով յանձնած է վարչապետութեան:

«Սօն Սաաթ»ի տեղեկութեանց համաձայն, եւրոպացի մասնագէտը նկատի առած է «ահռելամբ էվգաֆ» գիրքին, ինչպէս նաեւ քաղաքային նոր օրէնքին տրամադրութիւնները:

Տեղեկագիրը այժմ կը քննուի մասնագէտներու յանձնախումբի մը կողմէ, որուն նախագահն է Էվգաֆի նախորդ ընդհ. տնօրէն երեսփոխան Բիւշտի պէյ:

Պոլիս գտնուող Միւթէվէլլիներու Միութիւնը պատուիրակութիւն մը ղրկած էր Էնկիւրի, տեսակցելու համար փրոֆ. Լէյմանի հետ: Սակայն մինչեւ պատուիրակութեան ժամանումը տեղեկագիրը արդէն պատրաստուած եւ վարչապետութեան յանձնուած էր: Այնպէս որ, եւրոպացի մասնագէտը չէ կրցած նկատի առնել եղած դիմումը, ինչպէս յայտարարած է պատուիրակութեան նախագահ Նուրուլլահ պէյը:

«Տեղեկագիրս պատրաստեցի, ըսած է փրոֆէսէօրը, եւ յանձնարարեցի Եւրոպայի մէջ ընդունուած դրութեան համաձայն մատակարարել Էվգաֆի բոլոր կալուածները: Արդէն ձեր քաղաքային օրէնքն ալ շատ որոշ է այս մասին եւ համոզուած եմ Թէ եւրոպական դրութիւնը պիտի ընդունուի նաեւ Թուրքիոյ մէջ»:

Շրջող կարգ մը զրոյցներու համաձայն, եւրոպացի մասնագէտը դէմ արտայայտուած է այն առաջարկին որով կ'ուզուի որ կրօնական հաստատութեանց շինութեան եւ այլ ծախքերը առանձին վարչութեան մը կողմէ կատարուին, իսկ կրօնական պաշտօնեաներու անուանումը եւ յարակից գործերն ալ ուրիշ վարչութիւն մը կատարէ: Փրոֆ. Լէյման կողմնակից է կրօնական վարչութեան ջնջումին:

«Սօն Սաաթ»ի համաձայն, մասնագէտին առաջարկը իսլամ վագրֆներու միայն չի պատկանիր, այլ կը վերաբերի նաեւ քրիստոնեայ վագրֆներուն:

Փրոֆ. Լէյման կողմնակից է որ կրօնական հաստատութեանց հոգեւոր եւ վարչական պաշտօնեաները կարգուին իրաքանչիւր հաստատութեան մասնագէտին կողմէ, եւ չուզեր որ իսլամ պաշտօնեաները կարգուին կրօնական գործերու տնօրէնութեան կողմէ, իսկ քրիստոնեայ պաշտօնեաներն ալ Պատրիարքարաններու կողմէ:

Հայ որբ մը ապաւինուած Պէյրութի մէջ

Պէյրութէն կը գրեն մեզի, սեպտ. 17 Թուականով.— Սեպտ. 15ին, իրիկուան ժամը 10ի առիւները, երբ քանի մը պատանիներ (Զափհաս Որբերու Միութեան անդամ) տուն կը վերադառնային պոյտէն, յանկարծ փողոցին մէջ կը հանդիպին հինգ-վեց-տարեկան խումբի մը, ղեկավարութեամբ Մինաս Զաւուշի (հնչակեան): Դաւադիրները ինքնաշարժերով կը հասնին եւ լուր տալով իրենց պահուըտած ընկերներուն, կը յարձակին որբերուն վրայ եւ դաշոյններով կը վիրաւորեն զանոնք: Նոյն միջոցին իրենց հերոսներէն բոլշեւիկ Մինաս Չոփուրեան կը հանէ իր դաշոյնը եւ ճիշդ կուրծքէն կը զարնէ 15 տարեկան որբ մը, Վանեցի Ազատ Սարգիսեան: Մահը վայրկենական կ'ըլլայ: Կը վիրաւորուին նաեւ քանի մը ուրիշ պատանիներ:

Ոճրագործ կեսարացի Մինաս Չոփուրեան, որ կ'աշխատէր փախուստ տալ, կը ձերբակալուի ոստիկանի մը կողմէ և բանտ կ'առաջնորդուի. նոյնպէս իր ընկերներէն մէկը, Ղազարոս:

Յաջորդ օրը ժամը 4ին կատարուեցաւ որբին յուղարկաւորութիւնը: Ներկայ էին բազմաթիւ որբեր եւ երիտասարդներ: Ազատ Սարգիսեան ունի միայն պզտիկ եղբայր մը, 12 տարեկան, Քելէկեան որբանոցին մէջ:

Շաբաթական ութը օր աշխատանք

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Թէ գործավարներու խորհուրդը որոշած է անվիջապէս գործադրութեան դնել շաբաթական հինգ օր աշխատանքի ծրագիրը, (չորս օրը՝ իրական աշխատանք, մէկ օրը՝ հանգիստ): Ցետոյ, իւրաքանչիւր գործարանի կամ գրասենեակի մէջ, բացարձակ հանգիստ պիտի պահուի տարին վեց օր,— Յունուար 9ին (տարեդարձ Զմեռնային Պալատի Ջարդին), Յունուար 22ին, (տարեդարձ Լէնինի մահուան) Մայիս 1ին եւ 2ին եւ վերջապէս Հոկտեմբեր 7ին եւ 8ին:

Կը խորհուի նաեւ հաստատել մշանջենական օրացոյց, տարին բաժնելով 12 ամիսի, իւրաքանչիւրը 30 օր և շաբաթը հինգ օր:

Ռումանիա կը շարունակէ կրճատել

Երէկ գրեցինք Թէ ռումանական կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է, ուսումնականներու գերարտադրութիւնը չափաւորելու համար: Նոր տեղեկութեանց համաձայն, կառա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ Էջ)

ՏՈՄՍԵՐ

ՀԱՒԱՏԱՔՆԱԿԱՆ

Բայց նախ, հանելուկ մը: Քանի ճնշես, կը բարձրանայ, քանի ծեծես, կ'ուռի ու կը զօրանայ: Որքա՜ն զարնես, այնքան կը փայլի ինչ գործի պէս:

— Ի՞նչ է:

Պատասխան.— Շ. ց. Դ.:

* * *

Հաստ է մեր հակառակորդներուն գլուխը: Չառներ: Ու փխրուն: Եթէ գարնես՝ վրան ճակ մը բանալու եւ մէջը բան մը դնելու համար, կը փշրուի: Փափկութեամբ ու համբերութեամբ պէտք է գործել: Բայց արագութեան այս դարուն մէջ բարի Թշնամիի տրամադրութիւնը չէ որ կը պակսի մեզի, այլ ժամանակը: Ահա Թէ ինչու կը գոհանանք միայն ըսելով ու կ'անցնինք:

Քանի՛ անգամ ըսեր ենք ու քանի՛ անգամ դեռ պիտի ըսենք մեր հակառակորդներուն:— Խելք չունիք, որ մեզ ալ բերէք ձեր խելքին, եթէ այդ է ձեր նպատակը: Իսկ զէնքը որ կը գործածէք մեր դէմ, չի բանիր մերվրայ: Բայց ինչ որ պէտք էր մեզ լուսութեան դատապարտելու համար,—եթէ այդ է ձեր նպատակներէն միւսը,— չէք կրնար՝ լռել եւ անտեսել մեր գոյութիւնը: Որովհետեւ, ձերը, ձեր գոյութեան միակ պատճառը արժեցնելու համար, բան մը պէտք է ընել վերջապէս ու կ'ընէք: կը հարուածէք Դաշնակցութիւնը, աւելի ճիշդ՝ կը կարծէք հարուածել: Դուք ձեզ խաբելու անմտութիւնն ալ ունիք. բարեբախտաբար: Եւ որովհետեւ կը կը տեսնէք Թէ մարմինը ամբողջ կը մնայ անվթար, կը փորձէք ձեր Թոյնը սրսկել անոր անդամներուն վրայ: Եւ ի՞նչ կերպով: Գետնաքարշ ստորնութեամբ, որ միայն ձեզի յատուկէ:

Բայց ներողութի՛ւն: կը նըշմարեմ յանկարծ Թէ դեռ խօսքը չեմ ըներ ռամկավարներուն: Եւ հիմա, մեկը ամէնէն վերջին ու յետին ապացոյցներէն:

Ռամկավար պաշտօնաԹերԹին մէջ, նամակ մը կը կարդամ ուղղուած փարիզի Հայ կ. Թաչին եւ ստորագրուած մէկու մը կողմէ որ եղած է սէն Շամոնի Հ. Բ. Ը. Մ.ի փոխ-ատենապետ եւ է կրընոպլի Հզկ նախագահ: Ահա որեւէ ռամկավարի համար բաղձալի տիտղոսներ, զորս պէտք է արժեցնել: Եւ մարդը կ'արժեցնէ:

Կը հարցնէ Թէ «իրա՞ւ է որ տարեկան 5000 ֆր. կը տրամադրուի *Բուժանքի*», որուն խմբագիրը Դաշնակցական է: Եւ դեռ ուրիշ երկու հարցումներ, որոնց մասին՝ ուրիշ անգամ:

Եւ որովհետեւ ըստ ռամկավար տրամաբանութեան. *Բուժանքի* խմբագիրը Դաշնակցական է, ԹերԹն ալ ուրեմն պէտք է որ Դաշնակցական ըլլայ, եւ հետեւաբար պէտք է դադրի անոր եղած օժանդակութիւնը:

Այս յայտնութեան վրայ, Դաշնակցական բուժագիտութեան նմոյշներ տեսնելու հետաքրքրութեամբ, կը բանամ *Բուժանք* մը: Մէջը: Ոչինչ որ կարենայ հետաքրքրել որեւէ առողջ Դաշնակցական: Ընդհակառակն, ամէն ինչ որ կուզէք՝ հետաքրքրելու համար բոլոր տեսակի հիւանդները:

Ու կը մտածեմ Թէ, ռամկավարները ամէնէն աւելի պէտք է հետաքրքրուին անով, քանի որ, մանաւանդ վերի խաւերուն մէջ... շատ աւելի հիւանդներ կան, քան ուրիշ որեւէ կազմակերպութեան մէջ:

Բայց որպէսզի «*Բուժանք*» աւելի օգտակար ըլլայ ռամկավարներուն, պէտք է որ յառաջիկայ Թիւով իսկ, շարք մը սկսի յիմարաբուժութեան վրայ...:

ԹԱՐՏՈՑ

ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄԱՑ

(C. G. T. ի ՅԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Այս յօդուածը, նուիրուած Ֆրանսայի Աշխատանքի համադաշնակցութեան տարեկան հանդուժարին՝ քննութեան առած խնդիրներու պարզաբանութեան, խնդիրներ՝ որ ժամանակի ու յատուկ չեն միայն ֆրանսական բանուորութեան այլ կը շահագրգռեն ամբողջ միջազգային աշխատաւորութիւնը, պիտի սկսինք նիւթէն անկախ խորհրդածութեամբ մը։ Արդարև, «Յառաջ»ի ընթերցողները նկատած կ'ըլլան՝ այն կարճ տեղեկատուութիւններէն որ կարդացին նուիրուած հանդուժարի աշխատանքներուն՝ որ այդ պատկառելի, թուապէս մեծ ու լուրջ ժողովին աշխատանքներու մեծ մասը սերտօրէն կապուած էր միակ կեդրոնական ու գլխաւոր խնդրի մը, որ ահա՛ քանի մը տարիէ ի վեր կը զբաղեցնէ ընկերվարական ու հասկնալի կուսակցութիւնները, երկու Արհեստակցական-Միջազգայինները, դրամատիրական ու արտադրական բոլո՛ր շրջանակները, նոյնիսկ կառավարութիւնները ու միջազգային խորհրդաժողովները։ Ատիկա ճարտարարուեստի բանուոր կազմակերպումն է (La rationalisation), միջազգային արտադրութեան առջեւ դրուած ամենէ՛ն հրատապ ու անյետաձգելի խնդիրը որ դանդաղօրէն կը ստանայ իր լուծումը՝ իր հակայական ազդեցութեան տակ ճնշելով միջազգային բանուորութիւնը, փակելով շատ մը ճամբաներ ու բանալով ուրիշներ ու երեւալով աղքատ ու ընչազուրկ բանուորութեան դէմ, որպէս անողոքելի ու զարհուրելի ժողո՛վ մը, կլափը բաց, անօթի թնդանօթի մսով ու ծարաւ մարդկային բազմութիւններու ստեղծագործ աշխատանքին, արեան գուգէ։ Վերածելով ամէ՛ն բան՝ երիտասարդութիւն ու աբիւն, աշխատանք ու տառապանք, գանգուածներու թշուառութիւն ու ճիգ, մեկ յարտարարի մը— դրամագլուխի։

Արդ, գրել՝ Աշխատանքի Համադաշնակցութեան այս համադումարին մասին, առանց խօսելու ճարտարարուեստի բանուոր կազմակերպման շուրջ, ծագր է ու հեգնութիւն, անբարեխղճութիւն նոյնպէս։ Իսկ այս ճարտարարուեստական հսկայ հարցին ժամեննալ մեկ յօդուածի մը մէջ եւ այն ալ լուսաբանելու համար համագումարի մը աշխատանքները՝ շատ դժուար է, չըսելու համար անկարելի։ Միլիոնաւոր մարդկային բազմութիւններ ներկայացնող համագումար մը կը վերջանայ ու իր ամբողջ աշխատանքներուն գումարը մեզի կը բերէ ներկայացնելով քանի մը բանաձեւ որոնց մէջ առաջին ու գլխաւոր տեղը տրուած է մեր ակնարկած խնդրին։ Միւս բանաձեւերը, ըստ էութեան յարակից մասերն են անոր— կինը արդի տնտեսութեան մէջ... կ'ըսէ բանաձեւի մը խորագիրը, բայց այս խնդիրը ամբողջովին կից է միւս մեծ խնդրին։ ընկերային ապահովութիւններ... կ'ըսէ ուրիշ խորագիր մը, բայց այս ալ յարակից խնդիր է...

*Խօսիլ սակայն ճարտարարուեստի բանուոր կազմակերպման (rationalisation) շուրջ թուական հակայ հարց

ՆԱՀԱՆՋ ԴԱՇՆՅԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՕԳՏԻ

(ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ)

Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ

Ա. ՏԱՐՈՆՅԱՆ

— Ես ձեզ ասում եմ, որ ես ոչ մի մեղք չունեմ, ոչ մի հանցանք չունեմ, ոչ մի հանցագործություն չունեմ, ոչ մի հանցագործություն չունեմ, ոչ մի հանցագործություն

վարութիւնը կը շարունակէ կրճատումները՝ վարչական բոլոր ճիւղերուն մէջ։ Ոստիկաններու և ոստիկան-զինուորներու թիւը զեղչելէ եւ նախարարները 17էն 11ի իջեցնելէ յետոյ, կառավարութիւնը ձեռնարկած է կրճատելու պետական պաշտօնեաներու թիւը։ Ռումանիա չափէն աւելի պետական պաշտօնեայ ունի, բաղդատաբար աւելի քան իր դրացիները։ Կառավարութիւնը կը ճամբէ աւելորդները։ Կրճատած է նաեւ նախարարութեանց ինքնաշարժներուն թիւը, հինգը՝ երեքի, երեքը՝ երկուքի եւայլն։

Ինայողութեան հաւար, պետական Օփերան եւ Դրամատիկ թատրոնը միեւնոյն շէնքին մէջ փոխադրուեցան։

Աւստրիոյ դահլիճը հրաժարեցաւ

Տեղի տալով շաբաթներէ ի վեր տիրող ճնշումին, Աւստրիոյ վարչապետ Շեթէրուվեց ամբողջ դահլիճին հրաժարականը ներկայացուց եւ առաջարկեց նոր դահլիճին կազմութիւնը յանձնել Վիեննայի ոստիկանական վերատեսուչ Շոպէրի։ Գլխաւոր կուսակցութիւնները համախորհուրդ դիմումի կատարեցին վերատեսուչին, որ ազգայնականներուն թեկնածուն է՝ դիկտատորութեան համար։ Շոպէր ընդունեց եւ այսօր վաղը կը լրացնէ դահլիճին կազմը, որ մեծ փոփոխութիւններ չպիտի կրէ։ Շոպէր 1921-22ին ալ վարչապետ եղած է։ Իր անունը բաւական կը համարուի կանխելու գանազան խլրտումներ, մանաւանդ որ կիրակի մեծ ցոյցեր պիտի կատարուին Վիեննայի մէջ։

Նոր դաւադրութիւն Պուլկարիոյ մէջ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն.— Ոստիկանութիւնը երեւան հանեց երիտասարդ կոմունիստներու բջիջ մը, որ կը փորձէր վերակազմուիլ եւ գործունէութեան ձեռնարկել։ Կազմակերպութեան շարք մը անդամները որոշեր էին գաղտնի ժողով մը գումարել Վիտոշի ստորոտը։

Հսկողութիւն մը կազմակերպուեցաւ եւ ոստիկանները յանկարծակիի բերին խումբ մը երիտասարդներ, ճիշդ այն պահուն երբ կը վիճաբանէին վերակազմութեան մասին։

Մոսկուայի քողոքը

Մոսկուայի կառավարութիւնը գերման դեսպանատան միջոցաւ բողոքագիր մը ուղղեց Նանքինի եւ Մուքտէնի կառավարութեանց՝ չինացի զինուորներու եւ սպիտակ պահակներու խորհրդային հողին վրայ կատարած սիստեմատիկ արշաւանքներուն դէմ։

Խորհրդային կառավարութիւնը կը հաստատէ թէ այս ձեւով ստեղծուած կացութեան բոլոր պատասխանատուութիւնը եւ ապագային առջ գալիք հետեւանքները ամբողջովին պիտի իյնան Նանքինի եւ Մուքտէնի կառավարութեանց վրայ եւ թէ խորհրդային զինուորական հրամանատարը պիտի ստիպուի այսուհետեւ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնել՝ արգիլելու համար նման դէպքերու կրկնութիւնը։

** Հոնկ Քոնկէն կը հեռագրեն.— Զօր. Զանկ Սաք Քուէյ յայտարարութիւնով մը կ'ըսէ թէ երկու շաբաթ չանցած պիտի գրաւէ Քանթոնը։

Ուլմի պարտութիւն

Շթիպէն կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 4ին աւեւնները ուժգին պայթուած մը տեղի ունեցաւ Օպլէշեվայի կայարանին մէջ, Շթիպ—Քոչանա գծին վրայ։

Անմիջապէս կատարուած քննութիւնով հաստատուեցաւ թէ պայթողը դժոխային մեքենայ մըն էր, սահմանուած օդը հանելու քիչ վերջ անցնելիք կառախումբ մը, եւ որ սակայն ժամանակէն առաջ պայթած էր։

Երկրորդ ռումբ մը գտնուեցաւ առաջինէն քիչ անդին։ Նիւթական կորուստները շատ աննշան են։

Թ. Միութեան տեսակցական հոգերը

«Թայմզ»ի Րիկայի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Խորհրդային Միութեան Տնտեսական Գերագոյն Խորհուրդը ժողով մը գումարեց, քննելու համար խորհրդային ձեռնարկներու մէջ անհատական դիկտատորութիւն հաստատելու խնդիրը, համաձայն համայնավար կուսակցութեան հրահանգներուն։

Որոշուեցաւ գործարաններու մէջ պատահած բոլոր յանցանքները նկատել «քրէական յանցանք» եւ խիստ պատիժներ տնօրինել։ Կ'ըսուի թէ այլապէս անկարելի պիտի ըլլայ պատերազմէն առաջուած արտադրութեան քանակը ձեռք բերել։ Գէշ արտադրութեան համար միայն տնօրէններն ու ճիւղերու պետերը չէ որ իրենք ոճրագործ պիտի հետապնդուին, իրաքանչիւր բանուոր պատասխանատու պիտի ըլլայ իր արարքին համար եւ պիտի հետապնդուի համաձայն քրէական օրինագրքի։

Կառավարութիւնը գործարաններուն մէջ պիտի պահէ «անկախ քննիչներ» պատասխանատու միայն իր առջեւ, արգիլելու համար գէշ ապրանքներու արտադրութեան շարունակումը։

Սոկոլովսկի երկար տեղեկագրի մը մէջ կ'ըսէ թէ խորհրդային ճարտարագործական արտադրութեան մէջ վերջերս ցոյց տրուած յառաջդիմութիւնը պարզապէս «խաբեբայութիւն» մըն է, քանի որ գործարանները կառավարութեան պահանջներուն հասնելու համար որակը զոհեցին քանակին։ Ռուսիոյ մէջ արտադրուած երկրագործական մեքենաններու 100ին 50ը անպէտ դուրս եկան. հիւսուածեղէնի գործարանները աւելցուցին արտադրուած կերպասներու եարտայի թիւը, պակսեցնելով ապրանքին լայնքն ու ծանրութիւնը. լուցկիի գործարանները 100ին 20-25 համեմատութեամբ պակսեցուցին իւրաքանչիւր տուփի մէջ դրուած լուցկիներու քանակը, ճարտարարուեստի միւս ճիւղերն ալ նման խաղերու դիմեցին։

Կրօնական դասերը Իտալիոյ մէջ

ՀՌՈՄ, 26 սեպտ.— Նախարարական խորհուրդը վաւերացուց երկու հրամանագիրներ, մէկը միջնակարգ վարժարաններու մէջ աւանդուելիք կրօնական դասերուն, միւսը կրթական ծրագրին մասին։ Վերջերս կնքուած կոնկորդատային համաձայն, կրօնական դասերը պիտի ներմուծուին բոլոր միջնակարգ վարժարաններուն մէջ։ Ուսուցիչները պիտի նշանակուին ամէն տարի զանազան հիմնարկութեանց պետերուն կողմէ՝ տեղւոյն կրօնական պետին հետ խորհրդակցաբար։ Ծնողքներու պահանջումին վրայ, աշակերտները կրնան ազատ կացուցուիլ կրօնական դասերուն հետեւելէ։

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ՓՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

փարիզ.— 5 Հոկտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Փըթի Ժուռնալի սրահը 21 Rue Cadet, Մէթրօ Cadet

կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Ա. ԳԻԻԼԽԱՆՏԱՆԵԱՆ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ձոխ բաժին։ Հայկ. եւ եւրոպական պարեր

Մուտք՝ 5 ֆրանք Տոմսերը կը ծախուին ցառաջի խմբագրատունը

Մարսէյլ.— Հոկտ. 5 ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ։
կառտան, Հոկտ. 6 »
Լիոն, Հոկտ. 5 (*ժամրաժամանումները յաջորդով*)։
ցեսին, Հոկտ. 6 » »
վալանս, Հոկտ. 12 » »
վիէն, Հոկտ. 13 » »
փոն տ'Ոպլենա.— Հոկտ 20 » »
պուտօ, Հոկտ. 28 » »
կրընոպլը, Հոկտ. 6 ԸՆԿ. ԲԱԲԿԷՆ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ։
Ռոան, Հոկտ. 13 »
ՍԷն Շամոն, Հոկտ. 5 ԸՆԿ. ԹԻՒԼԻԶԵՆՃԵԱՆ։
ՍԷն Թ'Լիթիէն, Հոկտ. 6 »

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՆԱՀԱՆՋԸ ԱՌԱՆՑ ԵՐԳԻ

ՎԷՊ, ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գրեց՝ ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

270 էջ, 15 ֆրանք, Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու համար կը ծախուի «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

Դիմել նաեւ, նամակով եւ միշտ կանխիկ Cl. Kérestédjian, 15 Rue Bréa, Paris (6e)։

Գրավաճառներու ժամանաւոր զեղչ (Ամերիկա. 1 տոլար, ուրիշ ամէն կողմ 20 ֆր.։)

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

փարիզի շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսպ լէ Մուլինոյի Վոտեհան, Մջոլի եւ Մուրատի խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, 164 Ave. Verdun Issy-les-Moulineaux։

Անիէր-Պուա ֆոլոնպի Եռագոյն ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ «Վիշապեան» խումբը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 164 Rue des Bourguignons-Asnières։ Օրակարգ՝ ընթերցում շրջաբերականներու եւ դասախօսութիւն ընկերվարութեան եւ համայնավարութեան մասին։

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հաճի Մկրի սրճարանը 72 Rue Etienne Dolet։ Ներկայ կ'ըլլայ շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Համազգայնական խումբի ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Քէնտիրեանի ճաշարանը։

Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի նախորդ ժողովի շարունակութիւնը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Օրակարգը սպառելէ վերջ կը դասախօսէ ընկ. Ա. Աբօեան։ Բոլոր ընկերներու ներկայութի-նը կարեւոր է։

Մարսէյլի Իչխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Ազդիւր սերոբ, եփրեմ խան, Շամազասպ եւ վարդգէս խումբերու ընկերները, այս կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Լիոնի Քրիստափոր խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս իրիկուն ժամը 8.30ին, 202 Rue Garibaldi նախկին Գրադարանը։ Ներկայանալ անդամատետրով։

փոն տ'Ոպնայի շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները, այս կիրակի ժամը 2ին կոմիտէի սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլորին ներկայութիւնը կարեւոր է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Լիոնի Կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 Rue Duguesclin։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Սէն Շամոնի Վարուժան խումբի ընկեր. եւ համակրական ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին իր ակումբին մէջ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները։

Ցէսինի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, Ցէսինի բոլոր ընկերները այս կիրակի ժամը 5ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Հայ Երիտասարդաց միութեան ժողովական և խորհրդակցական ժողովը՝ այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Ժլորիա ճաշարանը, 61 Rue M. le Prince. կը խնդրուի բոլոր անդամներէն եւ համակիրներէն ներկայ գտնուիլ։

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ Ը. Ե. Ո. Միութեան փարիզի, Անիէրի, Պիյեանքուրի, Ալֆորվիլի մասնաճիւղերու միասնաբար, այս շաբաթ իրիկուան ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանին մէջ, կեդր. վարչութեան ներկայութեամբ։ Ստիպողական օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայր. Միութիւններու ներկայացուցչական ժողովը՝ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Bar de la Poste *(Պառ տը լա Փոսթ, Քուռ Պէլզաժոսի եւ Րիւ տ'Էքսի անկիւն) մէջ։ Օրակարգ՝ նախորդ ժողովիշարունակութիւն։ Կը հրաւիրուին Մարսէյլի բոլոր Հայր. Միութիւնները, անխտիր, իրենց վարչական կազմով։ Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ գիշեր. դպրոցին շուրջ իրենց շահագրգռութիւնը ցոյց տուող բոլոր հայրենակիցները։*

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններու ցատուկ յարկաբաժին վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ

կորի, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈՒԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ։ Իրաւաբան գրասենեակ, կալուածական առուծախ, դատական տապնդումներ, թարգմանութիւն, Դոմիսիոն, Ֆրանսա մեռնողներու հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն։

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում։

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն։

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ։

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ։

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ

ԵՐՋԱՆԻԿ ԱՊՐԱՋԵԱՆ

3 Rue Palikao, Մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արաւց եւ կանանց գուլպաներ, Թրիքոներ, ժիլէ շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն։ Չափաւոր գին։

ԿԸ ՇԱԽԵՆՔ «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ Ֆրանսերէն Թերթեր։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-01

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կորդէ ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եղգատաի Հայրենակական միութեան ընդհ. ժողովը՝ այս կիրակի ժամը 2.30ին Պար տը լա Փոսթի սրահը 2 Բիս Քօլպէր։ Կը խնդրուի անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցներէ ներկայ գտնուիլ սոյն ժողովին։ Օրակարգ՝ եռամսեայ հաշուետուութիւն և գեկոյց վարչութեան։

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՕԳԱՀԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ [illegible] Գարաֆիսարի Արիւնոտ [illegible] Արծիւ Միութեան եւ [illegible] ցութեամբ քաղաքական [illegible] ցութիւններու, Ջ. Ե. Ո. Միութեան եւ կ. խաչի Տիկնանց Միութեան Սէթհանդէսը այս կիրակի օրէ վերջ ժամը 2ին պիտի Թատրոնին վերնայարկի [illegible]

1930Ի ՕՐԱՑՈՅՑ

Մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ Մահակ-Մեսրոպ Գրադարանի պատի օրացոյցը։

Կ'ուզուի *16—17 տարեկան պատանի մը։ Թեթեւ աշխատանք, տեւական գործ։ Դիմել՝ «Յառաջ»ի։*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներական հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբորատուար։ Ախտամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL

1 Rue Auber

(Place de l'Opéra)

ՆԱԽԱՁԱՁ, ԸՆԹՐԻՔ

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Ax. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու աժանը	2-14 ֆրանք

IMPRIMERIE - MASSIS - Ed.
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. STÉPH.

ՀԱՄՈՎ ՍԻՄԻԹ ԵՒ ՏԱՔՈՒԿ ՍԻՄԻԹ

Շագագործ LA GARE
1 Rue St. Lazare, PARIS
Téléphone-Trudaine 95-

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ։ Ընկեր Ռուբէն Տէր-Ղուկասեան, որ Ամերիկայէն Հայաստան կը մեկնի, Ֆրանսայի մէջ կանգ կ'առնէ 3 շաբաթ։ Ընկերը կը պատրաստուի Ֆրանսայի մէջ ալ հրատարակել «Ամերիկահայ Նահապետ Խաղեր»ը։ Ընկերը կը խնդրէ Ֆրանսահայ Նահապետ Խաղերու հաւաքողներէն, որ իրեն դիմեն։ Ընկերը կը պատրաստէ նաեւ «Ամերիկահայ Նահապետ Խաղեր»ու ֆրանսերէն թարգմանութիւնը։

Ընկերը կը խնդրէ նաեւ Ֆրանսահայ Նահապետ Խաղերու հաւաքողներէն, որ իրեն դիմեն։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՒԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արուարձանի եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Հ. Մ.ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներու եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կըրլ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն։

Նախագահութեամբ Եւրոպայի Կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ

Օրուան Թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 29 ՍԵՊՏ. 1929 ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

ցիսուն ֆոգինոց Ֆրանսական Ֆանֆարի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գին՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, ժուռք 5 ֆր.։ Տոմսերը այժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ժլորիա, Պաթիսթ, Արամ, Պուզոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպաստավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր ժամնաճիւղերէն։

Հաղորդակցութեան միջոցներ՝ *Օթոպիւս՝* AY կար տիւ Նորէն, AU Սէն Լազարէն, *Թրաժուէլ* Րէփիւպլիքէն եւ իջնել Porte Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN — Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration / Խմբագ. եւ վարչութիւն: 235 Faub. St. Martin PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

23 Septembre 1929

Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1071 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՋԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՃԽԱՐՀԻ ՆՈՐ ԸՆԹԱՑՔԸ

Հետզհետէ աւելի եւ աւելի անդիմադրելի կը դառնայ աշխատաւոր բազմութիւններուն ազդեցութիւնն եւ ճնշումը՝ անհեռակայ կեանքի եւ միջազգային քաղաքականութեան ընթացքին վրայ:

Ինչ որ կը փորձեն եւ կը բանաձեւեն օրուան վարիչները, յանուն խաղաղութեան, ի հարկէ վստահութիւն չի ներշնչեր: Անոնք ներկայացուցիչներն են որոշ դասակարգի մը, որ ուզած ատնեք կրնայ պատերազմ սարքել, կեղծ ու պատիր նշանախօսքերու տակ, իր աւարը պահելու, կամ նոր շահատաններ գտնելու համար:

Բայց, անոնց թեւերը բոլորովին ազատ չեն հիմա: Գոնէ այնքան որքան Մեծ Պատերազմէն առաջ: Աշխատանքի գինուորները, որոնք աւելի բազմաթիւ են քան աշխարհի բոլոր բանակները, ինչքան ալ մոլորին եւ պարբերաբար քշուին հոսանքները, ինչքան ալ մոլորին եւ պարբերաբար քշուին հոսանքէն, կրնան յանկարծ գոչել.— «Ո՛չ»: կամ, —«կա՛նգ առէք»:

Այս երեւոյթը որոշապէս ձեւ ու մարմին առած է արեւմուտքի մեծ երկիրներուն մէջ: Անգլիա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա յատկապէս կը զգան որ բա՛ն մը փոխուած է աշխարհի մէջ: Իտալիան ալ այդ գիտակցութեան հասած պիտի ըլլար, առանց սեւ շապիկաւորներու տիրապետութեան, որ կը մնայ միշտ ամբարտաւան եւ մարտաշունչ, իսկ եւ իսկ հռոմէական: Եւ եթէ Մուսոլինի կը սպառնայ, բայց չի քալեր, պատճառը այն է որ դիրքերը հրաժան չունին:

Ինչ կը վերաբերի Եւրոպայի միւս պետութիւններուն եւ խմբակցութիւններուն, աւելորդ է բացատրել թէ անոնք գրեթէ նաղան սայլերու կապուած լծկաններ են, անկարող՝ ինքնաբերաբար գործ կատարելու: Իսկ խորհրդային իշխանութիւնը կը մնայ միշտ կանոնէ դուրս: Եթէ ձեռքէն գար, պիտի բոնկցնէր բովանդակ աշխարհը: Այդ առաջադրութեամբ ալ, կը սպառազինուի անընդհատ, շատ մը տեսակէտներով աւելի քան ո՛ր եւէ դրամատիրական երկիր: Բայց, միեւնոյն ատեն վախնալով իր իսկ փլուզումէն, ստիպուած է ծանր նստիլ տեղը:

Անգլիոյ մէջ, խորապէս խաղաղասիրական գետին մը կը պտրաստէ Աշխատաւորական կուսակցութիւնը: Ամէն տեղ ալ ընկերվարականները եւ կարգ մը ձախակողմեան հոսանքներ յամբաբար եւ յամառօրէն կը ցրուեն զանազան աւանդութիւններ եւ կը փորձեն իրականութեան վերածել խաղաղութեան բաղձանքը: Այս մասին յատուկ բանաձեւեր ալ մշակուած են համագումարներու մէջ: Ամէն անգամ որ վառօդի հոտ մը արձակուի այս կամ այն սահմանէն, վտանգի ազդանշանը կուտան աշխարհի բոլոր ընկերվարականները:

Սակայն, ամէնէն աւելի Տարուբինի հայրենիքին մէջ է որ դանդաղ այլ ամուր քայլեր կ'առնեն Աշխատանքի ներկայացուցիչները: Իտրապէս բարեշրջական, անոնք յաճախ չեն վարանիր տապարը իջեցնել չարիքի արմատներուն:

Այս է պատճառը որ, մասնաւոր հետաքրքրութեամբ կը սպասուի Անգլիոյ Աշխատաւորական կուսակցութեան տարեկան (29րդ) համագումարին:

Երկուշաբթի օր կը բացուի այդ ժողովը: Շատ մը բանաձեւեր կան սեղանի վրայ: Օրագիրներ՝ կուսակցութեան սահմանադրութիւնը փոխելու, եւ ուրիշներ՝ պատերազմի եւ խաղաղութեան մասին:

Այսպէս, Անկախ Աշխատաւորականներու խմբակցութիւնը ներկայացուցած է բանաձեւ մը, որուն համաձայն Աշխատաւորական Կուսակցութիւնը, գաւառի թէ երեսփ. ժողովին մէջ, անընկճելի, աննկուն դիրք մը պէտք է բռնէ պատերազմին եւ պատերազմի բոլոր պատրաստութեանց դէմ:

Այս առաջադրութեամբ, խմբակցութիւնը կը պահանջէ որ աշխատաւորական դահլիճը հետապնդէ կատարեալ գինաթափութեան քաղաքականութիւն մը, առանց նկատի առնելու միւս կառավարութեանց մտադրութիւնները:

Ուրիշ բանաձեւ մը կ'առաջարկէ որ «Զինաթափութեան հարցին մէջ, բրիտանական կառավարութիւնը օրինակ հանդիսանայ միւս ազգերուն, միջոցներ ձեռք առնելով բանակի եւ նաւատորմի գինուորներուն թիւը կրճատելու: Եւ այս՝ առանց նկատի առնելու թէ ի՛նչ կը խորհին ընել միւս համաշխարհային պետութիւնները»:

Եւ երբ նկատենք որ միլիոններ կանգնած են այս կուսակցութեան կողքին (նուազագոյն 7 միլիոն), կրնանք ընդհանուր գաղափար մը կազմել շարժումին կարեւորութեան մասին:

Օրուան իշխանաւորները արդէն մասնակի ձեռնարկներ կը կատարեն, թեթեւցնելու համար ճնշումը որ կ'ածի ու կ'ածի: Միւս կողմէ, ընկերվարութիւնը իր տեսակէտներուն արծարծման համար լաւագոյն գետին մը կը նկատէ նաեւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Քննադատելով հանդերձ այդ միջազգային կազմակերպութեան կազմը եւ ոգին, ընկերվարութիւնը չի մոռնար անոր արժէքը, ինչպէս կ'ընեն բոլշեւիկները, այլ կը ժխտեր անոր արժէքը, ինչպէս կ'ընեն բոլշեւիկները, այլ կը ձգտի հետզհետէ ժողովրդականացնել զայն, եւ ծառայեցնել բազմութիւններու օգտին եւ խաղաղութեան դատին:

Ուրեմն, թէեւ անզգալաբար, բայց ուշագրաւ հետեւողականութեամբ կը փոփոխուի աշխարհի ընթացքը: Մարդիկ այլ եւս չեն հաւատար հին աստուածներու եւ նշանախօսքերու, եւ եթէ փորձեն գործի վերածել հին հաւատալիքները, իրենց առջեւ կը գտնեն խափանարար ուժեր, հետզհետէ անդիմադրելի:

Մեր շահերուն տեսակէտով, լա՞ւ է աշխարհի այս նոր ընթացքը թէ չէ:

Առանձին խնդիր է այդ: Մենք փորձեցինք վերլուծել եւ ենթարկել մը, փարատելու համար կարգ մը պատրանքներ: Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

«Յուսաբեր» կը շեշտէ սեպտ. 17ի խմբագրականով.

— «Ստոյգ եւ կատարեալ վիճակագրութեան մը համաձայն — այնքան «ստոյգ», որքան, ընդհանրապէս, «ստոյգ» եւ «կատարեալ» կրնան ըլլալ Թրքական պայմաններու մէջ կատարուած վիճակագրութիւնները— այժմ Թուրքիոյ ներքին գաւառներուն մէջ մենք շուրջ 41,282 ազգակիցներ ունինք: Ասոնցմէ 7710 հոգին վերջին տասը տարիներու ընթացքին փոխած են իրենց կրօնքն ու ազգութիւնը եւ դարձած Թուրքեր եւ իսլամներ: Մնացած 33.572 հայրենակիցներէն աւելի քան 8,000ը զանազան կապերով ամբորէն կապուած են Թուրքիոյ եւ այլեւս չեն ուզեր այդ երկրէն գաղթել: Վերջին հաշիւով ունինք 25.000 ազգակիցներ միայն, որոնք կ'ուզեն Թուրքիայէն հեռանալ: Այս 25,000էն 4000ը նիւթական որոշ դիւրութիւններ ունին իրենց ծախքով գաղթելու, մինչդեռ միւս 21,000ը գուրկ կը մնան այս հնարաւորութենէն: Հսկայ բազմութիւն մը, որ անտէր ու անպաշտպան դառնութեանց բաժակը կը քամէ մինչեւ մրուրը, ամէն օր իր շարքերէն առատօրէն տուրք տալով կարմիր եւ ցերմակ ջարդերուն: Բուն հայրենիքը այս դժբախտութեան ճակատագրով քնաւ չի հետաքրքրուիր: Ռուսեւթուրք բարեկամութեան ամբողջ շրջանին ո՛չ մոսկուան եւ ոչ ալ երեւանը երբեք փորձ չըրին խօսքով կամ գործքով այս դժբախտութեան ճակատագիրը գէթ չափով մը մեղմելու: Ցարերը չեղաւ նաեւ գաղութահայութեան վերաբերումը: Ցարիներ պէտք եղան, որպէսզի կարելի դառնար ընդամէնը քանի մը տասնեակ որբ կեսարիայէն փոխադրել Պէյրութ...: *Կարողութիւնը չէ որ պակսեցաւ մեզի, այլ կամեցողութիւնը:*

Օրինակ, ինչո՞ւ կարելի պիտի չըլլայ յատուկ մարմին մը ստեղծել գթադելու համար բացառաբար Թուրքիա գտնուած մեր ազգակիցներու փրկութեան գործով: Կուսակցութիւնները անկարող են այս գործով զբաղիլ. անով չեն ուզեր զբաղիլ նաեւ Ազգային իշխանութիւնները, պատուիրակութիւնները, բարեգործականը եւ այլ նման հաստատութիւններ: Կը մնայ ուրեմն, որ յատկապէս այս նպատակի համար յատուկ մարմին մը ստեղծուի՝ կտտացող վերք մը դարմանելու համար: Լաւագոյնը պիտի ըլլար, որ այս գործին ձեռնարկէին Հայրենակցական միութիւնները: Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը Թուրքիոյ գաւառներուն մէջ իր հայրենակիցներն ունի, որոնց ցաւերը իր սրտին ամէնէն աւելի մօտ են: Եթէ ասոնք բոլորը միանային, մենք կ'ունենայինք հեղինակաւոր մարմին մը, ազդեցիկ՝ իր խօսքով եւ գօրաւոր՝ իր միջոցներով: Ու միաժամանակ տոգորուն կամքով ու փափաքով՝ ազգային մեծագոյն գործ մը պատուաւորապէս գլուխ հանելու համար: Միայն Ամերիկայի մէջ ունինք,— կարնոյ, Դերջանի, Մուշի, Վանի, Երիզայի, Մալաթիոյ, Խարբերդի, Շապին-Գարահիսարի, Սեբաստիոյ, Արաբկիրի, Տիգրանակերտի, Ուրֆայի, Այնթապ, Ատանայի եւ այլ միութիւններ, որոնցմէ ոմանք պատկառելի միջոցներու տէր են: Այս Միութեանց միացումով կարելի պիտի ըլլար մեր ակնարկած մարմինը ստեղծել եւ մեր մասնաւնչան գործը կատարել»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անգլիոյ Պանքան կը բարձրացնէ զեղչի սակը

Անգլիոյ Պանքան առջի օրուընէ սկսեալ զեղչի սակը 100ին 5ուկէսէն բարձրացուց 100ին 6ուկէսի: Ելմտական շրջանակները կը սպասէին արդէն ատոր, Դրամատան տնօրէն Մոնթեկիւ Նորմըն այս կէտը հասկցուցած ըլլալով սեպտեմբերի սկիզբը:

Այս կարգադրութիւնը հետեւանք է Անգլիոյ Պանքային ոսկիի պահեստի նուազելուն: Ըստ օրինի, դրամատունը պէտք է իր նկուղներուն մէջ 150 միլիոն սդերլին արժէքով ձոյլ ոսկիի պահեստ ունենայ, մինչդեռ տարուան սկիզբէն ի վեր Ամերիկա, Ֆրանսա եւ Գերմանիա 22 միլիոն սդերլինի արժէքով ձոյլ ոսկի գնած են Անգլիոյ Պանքայէն, որ ներկայիս միայն 133,272,894 սդերլինի ոսկի ունի, այսինքն 17 միլիոն պակաս օրինական քանակէն:

Աշխատաւորական կառավարութիւնը, որուն գլխաւոր մտահոգութիւնն է անգործութեան դէմ պայքարը, հակառակ էր այս կարգադրութեան, սակայն համակերպեցաւ՝ նկատի առնելով անոր անհրաժեշտութիւնը: Կ'ըսուի թէ այս սակը շատ քիչ ժամանակի համար պիտի գործադրուի եւ թէ յոյս կայ որ տարի շնորհիւ ո՛չ միայն անգլիական ոսկիին գինը պիտի բարձրանայ՝ տոլարի հետ համեմատած, այլ եւ Ամերիկա արտածուած ոսկիները կրկին Անգլիոյ Պանքային անուուկը պիտի ժանեն:

Լոնտոնի եւ Նիւ Եորքի սակարաններուն մէջ սակի այս բարձրացումը որոշ ազդեցութիւն ունեցաւ, առանց սակայն որեւէ ցնցում առաջ բերելու, քանի որ նախատեսուած էր:

Այս կարգադրութենէն պիտի տուժեն ճարտարագործներն ու առեւտրականները: 1921էն ի վեր Անգլիոյ Պանքան այսքան չէր բարձրացուցած զեղչի սակը:

:. Ուրիշ երկիրներ ալ նոյն օրինակին հետեւեցան: Շուէյտի Րիքսպանքը 100ին 4ուկէսէն 5ուկէսի, Նորվեկիոյ պետական դրամատունը 5էն 6ի, Տանիմարքայի ազգային դրամատունը՝ 5էն 5ուկէսի, Իրլանտայի Պանքան 6էն 7ի բարձրացուցին իրենց զեղչի սակերը: Աւստրիոյ ազգային դրամատունն ալ 100ին 7ուկէսէն 8ուկէսի պիտի բարձրացնէ:

Ելմտական շրջանակներու մէջ վախ կը յայտնուի որ գործերը մեծապէս պիտի տուժեն:

Գերմանի դրամատուներու ձուլումը

Գերմանական երկու մեծ դրամատուներ՝ «Տէօյչէ Պանք» եւ «Տիսքոնթօ կէզէլշաֆթ» առջի օր պաշտօնապէս յայտարարեցին իրենց միացումը: Այս նոր դրամատան ընդհանուր դրամագլուխը պիտի ըլլայ 285 միլիոն մարք: Տէօյչէ Պանքն ունի 422,694 ընթացիկ-հաշիւ, Տիսքոնթօն՝ 166,765: Ասոնց միացեալ գումարը կը ներկայացնէ վեց միլիառ մարք, այսինքն 36 միլիառ ֆրանք:

Այս երկու մեծ դրամատուններու միացումով, նոր հիմնարկութեան մէջ ձուլուած կ'ըլլան նաեւ ուրիշ 17 գերմանական դրամատուններ՝ գաւառի եւ արտասահմանի մէջ:

Անցեալ տարի Տէօյչէ Պանքը 225 միլիառ մարքի գործ բրած է, Տիսքոնթօն՝ 120,600 միլիոնի: Այս երկու դրամատունները որոնք 20,000է աւելի պաշտօնեայ եւ քանի մը հարիւր մասնաճիւղեր ունին, այսուհետեւ մեծապէս պիտի զեղչեն իրենց վարչական ծախքերը: Վարիչ խորհուրդը պիտի բաղկանայ 109 հոգիէ: Պաշտօնէութեան կէսը պիտի արձակուի, գաւառական մասնաճիւղերու կէսը պիտի ջնջուի:

Տիսքոնթօն միայն Պերլինի մէջ ունի 77 առաջնակարգ կալուածներ:

Անգլիա եւ Եգիպտոս

Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն «Թայմզ»ի.

Իթթիհատ կուսակցութեան պետ Եահեա փաշա Իպրահիմի Եւրոպայէն եւ Հըզբ-էլ Վաֆտան կուսակցութեան պետ Չաֆիզ պէյ Րամատանի Գահիրէէն ժամանումով, ներկայիս քաղաքական չորս կուսակցութիւնները խորհրդակցութիւն կը կատարեն Աղեքսանդրիոյ արուարձան Սան Ստէֆանոյի «Կազինօ Օթէլ»ին մէջ: Միայն Վաֆտն է որ միւսներէն հեռու կը մնայ:

Միւս կողմէ Վասֆ փաշա Ղալի, սպանեալ զպտի վարչապետ Պուտրոս փաշա Ղալիի տղան եւ Զաղլուլի դահլիճին ալոտաքին նախարարը, որ Եւրոպայի մէջ եղած ատեն արդէն հաւանութիւնը տուած էր անգլեւեգիպտական դաշնագրի ծրագրին, կը շարունակէ գլուխ հանելու աշխատիլ թագաւորին իբրեն տուած պարտականութիւնը, այն է համոզել Վաֆտը, որ համաձայնութեան մը գայ եթէ ոչ միացեալ դահլիճի մը, գոնէ դաշնագրին շուրջ:

Դիտելի է որ Վաֆտի չափաւոր եւ դաշնագրին համակիր նկատուած անդամներէն ոչ մէկը եկած է Գահիրէէն Մուսթաֆա փաշա Նահասի հետ: Ասիկա ցոյց կուտայ թէ Մաքրամ-Նէքրաշի ծայրայեղ հատուածը դեռ տիրապետող է Վաֆտի ժողովներուն մէջ եւ շատ գէշ նշան մը՝ Վասֆ փաշա Ղալիի ջանքերու յաջողութեան համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒ ՕԳՏԻՆ

Թաւրիզի վ.ասպուրականի Հայրենակցական միութեան վարչութեան միջոցով՝ հանգանակուած շիրազի մէջ, հետեւեալ նուիրատուներէն՝

Մանուէլ Քրաճեան	Ֆր.	107
Constantinides	«	107
Գումար		214

ԽՄԲ.— Ձէքը նոյնութեամբ փոխադրուած է համապատասխան հասցէին, ինչպէս նախորդ գումարները

ՏՈՄՍԵՐ

Ա Զ Դ

Երեք հայ միմոսներ կը նըստին սրճարանի մը մէջ եւ յօդուած մը կը խմբագրեն, նկարագրելով Ջ. ե. Ո. միութեան դաշտահանդէսը, գոռս դու պատուիրեցեր: Մէկը հայրիկ կ'ըլլայ յօդուածին եւ կ'երթայ ցոյց տալ իր մայրիկին, պարծենալով որ յօդուած է գրեր: Այդ քա՞ն: Ո՛չ, նոյնիսկ փարիզի *Ապագայ* անուն ռամկավար մեծ մայրիկն ալ հաւներ ու տպեր է: Այդ թուականէն ասդին լուրը «միջազգայնացաւ», մինչեւ *Երեւան* հասաւ: Հիմա, բարեկամներ, *Ապագայ* եւ *Երեւան*, որոնք յօդուած չունին,— գոնէ երազ պատմեցէք, ա՛յ մարդիկ,— իբրեւ գլխաւոր նիւթ՝ ամէն օր իրենց թերթին երկրորդ էջին վրայ կը նկարագրեն այդ երեւակայական «ճակատամարտ»ը: իբրեւ թէ «ռուսահայ»ը «պարսկահայ»ին դէմ է «ելեր», «պարսկահայ»ն ալ «թրքահայ»ին դէմ: Մէկը ապտակ է գարկեր, միւսն ալ մարեր է, տիկին մըն ալ կոշիկը *Ապագայի* թղթակիցին է նետեր: Ուրեմն, կը մտածեմ, *Ապագայ*ին թղթակիցները այդքան քա՞ջ են, որ կ'երկննան մինչեւ ռազմաճակատ, մինչդեռ *Երեւան*ի թղթակիցները, կուրծին ներկայ գտնուելէ վախնալով, օգտագործեր են *Ապագայ*ի նկարագրականը: Ի՛նչ եղբայրութիւն, «յեղափոխական» *Երեւան*ի եւ մեծ մայրիկ *Ապագայ*ի խմբագիրներուն մէջեւ: Մի հարցնէք թէ մեր «միջազգայնական» խմբագիրնե՞րն ալ չհապկցան երեք խենդի կատաղած խաղը: Աշխատաւորները դաստիարակելու ի՛նչ նիւթեր, ի՛նչ դասեր:

Այս առթիւ ազդ կուտամ գաւառի որբերուն, երբեմն թղթակցութիւն ղրկել այդ երկու թերթերուն, նկարագրելով — ի շահ եւ յօգուտ *Երեւան*ի եւ *Ապագայ*ի ընթերցողներուն, — թէ մուկն ի՞նչպէս փախաւ, թէ կատուն ձուկին պոչէն խածաւ՝ գլխուն հարուած մը կերաւ, թէ շունը հա՛յ ե՛ց, հա՛յ ե՛ց...

Կը վստահեցնեմ ձեզ, որ այդ նիւթերը իբրեւ խմբագրական ալ կարելի է տպել *Ապագայ*ի եւ *Երեւան*ի մէջ:

ՎԱՓ-ՎԱՓ

ԼՈՅՍ ՏԵՈՒԱՐ

"ԴՐՕՇԱԿ,, Ի

Հոկտեմբերի Թիւը (Թիւ 10) հետեւեալ բովանդակութեամբ.

«Դաշնակցութեան օր»ը՝ *խմբագրական*, Քրիստափոր Միքայէլեան՝ Ս. վ., Քրիստափորի մտքերից, Քրիստափոր Միքայէլեանի մասին՝ *Յ. Տէր-Դաւթեան*, Թուրքիկ յուշեր Քրիստափորի կեանքից՝ *Ռ. Սեւեան*, Ուսուցին հանդիպումս Քրիստափորի հետ՝ *Յար-Հատ*, «Յաւերեան արիւն»ը՝ *Աշոտ Արծրունի*, Մի էջ Քրիստափորի կեանքից՝ *Ս. Վրացեան*, Մտածումներ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մասին՝ *Ն. Հանդոյց*, Թղթակցութիւններ:

Ջեռքէ հատը 2.50 Ֆր.:

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՆՀԱՏՆՈՒ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Նախորդ յօդուածներով ջանացինք պարզել թէ կապոյտ ջարդը համահայկական աղէտ մըն է գաղութներուն եւ երկրին մէջ, թէ՝ հայ հաւաքականու-թեան համար անիկա աւելի քալքայիչ է քան բուն իսկ կոտորածը, եւ թէ՝ հայրենիքի ու գաղութներու միջեւ հաղորդակցութեան բացակայութիւնը կը զրկէ գաղութները անհրաժեշտ ուժգնութեամբ մաքառելու այդ մեծագոյն աղէտին դէմ։

Կապոյտ ջարդին ամէնէն յատկանշական գիծը, որ գալն կը դարձնէ այլապէս անաւոր, կը կայանայ անհատի ու հաւաքականութեան յարաբերութեան մէջ։ Ու ձուլման խնդրին մէջ մեր մեծագոյն դժբախտութիւնը հոն է, որ հայ անհատն ու հայ հաւաքականութիւնը հակադիր շահեր ունին։

Լուսաբանութեան անհրաժեշտ կէտ մըն է ասիկա, որ ցարդ խուսափած է ձուլման խնդիրը ուսումնասիրողներու ուշադրութենէն։ Հետեւաբար, կ'արժէ լրջօրէն ծանրանալ այս էական կէտին վրայ, կարենալ ըմբռնելու համար ձուլման երեւոյթին իրապէս աղիտալի հանգամանքը մեր հաւաքական գոյութեան համար։

Արդ, կ'ըսէինք թէ ձուլման կամ ուծացման երեւոյթին մէջ, հայ անհատն ու հայ հաւաքականութիւնը բոլորովին հակադիր շահեր ունին։ Ամենօրեայ կեանքի երեւոյթ դարձած է, ժանաւանդ մշակոյթով բարձր երկիրներու մէջ, որ հայ անհատը՝ կեանքի իր պայքարին մէջ ձեռնարկէ այնպիսի միջոցներու, որոնք իրեն ապահովեն առաւելագոյն բարեկեցութիւնն ու վայելքը։ Արդէն իսկ սովորական տիպար մը դարձած է այն հայ անհատը, որ իր անձնական յաջողութեան համար կը չանայ բան մը աւելի մոռնալ իր ազգային սովորութիւններէն, բարքերէն, լեզուէն եւ յարաբերութիւններէն, եւ ընդհակառակն բան մը աւելի պատուաստել իր վրայ ինչ որ յատուկ է գինքը շրջապատող օտարին։

Հայ անհատին ձգտումը, գաղութներուն եւ երկրին մէջ եւս, կեդրոնախոյս է։ Արդիւնք՝ նոր ու դժուարին պայմաններու։ Անոր մտքի, հոգիի նայուածքները ուղղուած են իր ազգային շրջապատէն դուրս, բայց աւելի մօտիկ ու աւելի տիրական օտար դաշտի վրայ, ուր դիւրութեամբ կը գտնէ կեանքի կոխին համար անհրաժեշտ ու պատրաստ ճարակը։ Գիտենք որ դժուար են կեանքի պայմանները։ Դժուար են առաւելապէս մեր հայ տարագրին համար, որ առանց պատշաճ պատրաստութեան, մէկ օրէն միւսը եկած ինկած է բոլորովին նոր միջավայրի մը մէջ։ Ու այդ դժուարին պայմաններու հոսանքին մէջ կարենալ թիավարելու համար, հայ անհատը խիտր չի դներ միջոցներու միջեւ, կը դիմէ այնպիսի հնարքներու, որոնք ապօրէն չեն թէեւ, բայց բնաւ չեն դարբիր ապազգային ըլլալէ։ Իր անձնական շրջապատին յարմարելու, հաճելի թուելու եւ հետեւաբար յաջողութեան նոր կարելիութիւններ ունենալու նպատակով տեղ մը կը ձեւափոխէ իր անունը, ուրիշ տեղ մը կ'ուրանայ իր ծնունդը, կը ծալլէ մէկ կողմ կը դնէ իր սովորութիւնները, կը խուսափի հայերէն թերթ կամ գիրք կարդալէ, կը թեթեւցնէ իր յարաբերութիւնները իր ազգակիցներուն հետ, կը յաճախէ օտար զբօսավայրեր (թատրոն, սինէմա, պրասրահ)։ Ու այս բոլորը եթէ այսօր ընէ ակամայ ու երբեմն կեղծիքով, վաղը եղէք որ քանի մը անգամէն անոնք արդէն պիտի դառնան սովորական ու անկեղծ։ Այլեւս ան ոչ հոգեկան սնունդ պիտի ստանայ և վայելք ո՛չ հայ գիրէն ու գրականութենէն, ո՛չ հայ թատրոնէն ու հանդիսէն եւ ոչ ալ հայկական ուեւէ մթնոլորտէ։ Ու այսպէս ինքնաբերաբար պիտի կտրուի, խզուի իր հարազատ մայր արմատէն։

Ահա այսպէս, հայ անհատը, կամաց կամաց ու անզգալաբար, պիտի ստանայ ծալքը, դրոշմը օտարին, եւ բարի առաւօտ մըն ալ պիտի դառնայ այլեւս անճանաչելի տիպար մը, որուն հոգիին պիտի մնայ օտար ու անարձագանգ հայ կեանքին։ Ճիշդ է որ, այս տիպարը ո՛չ ֆրանսացի է Ժրանսայի մէջ, եւ ոչ ալ ամերիկացի Ամերիկայի մէջ, չունի մէկուն կամ միւսին հարազատ դիծը, տեսակ մը խառնածին, որուն վրայ պատուաստը անհաւեմատ աւելի շատ է քան բուն բնածին էութիւնը։ Ո՛չ ֆրանսացի, ո՛չ ամերիկացի, բայց բնաւ երբեք հայ.— ահա այդ տիպարը, որ կոչուած պիտի ըլլայ գնչուներու փոքրաթիւ բայց նոր սերունդ մը առաջ բերելու ազգերու կեանքին մէջ։

Բայց ինչ որ մեզի համար հետաքրքրական է այս փոփոխութեան մէջ, մեր կորուստն է, հայ հաւաքականութե՛ան կորուստը։ Ու իրապէս, ձուլման, օտարացման երեւոյթին ամէնէն բնորոշ ու ինքնեկ դիծը այս է.—հայ անհատը՝ իբրեւ անհատ, չի կորսուիր ձուլուելով, ընդհակառակն նիւթական աւելի լաւ կացութիւն կը ստեղծէ շատ հաւանօրէն։ Մինչդեռ անոր ձուլուած հայ հաւաքականութիւնն է որ բան մը կը կորսնցնէ իր մարմնէն։ Հո՛ւ է ահա ամէնէն չարաբաստիկ, ամէնէն ցաւատանջ կէտը։ Մինչ միւս բոլոր տեսակի ջարդերուն, բնական կամ ժարդկային աղէտներուն մէջ, անհատի ու հաւաքականութեան շահերը կ'ընթանան զուգընթաց, այնպէս որ երբ անհատը տուժէ (ջարդուի, անհետանայ), հայ հաւաքականութիւնն ալ կը տուժէ, սակայն հոս՝ ձուլման մէջ հայ անհատը չի տուժեր, ընդհակառակն կը շահի օտարանալով, իսկ հայ հաւաքականութիւնը կը կորսընցընէ։ Այսպէս անոնց շահերը կը ստանան հակընդդէմուղղութիւններ։

Ձուլման մէջ հայ անհատի ու հաւաքականութեան շահերու այս անհաշտութիւնն է որ, ահա, այդ երեւոյթը կը դարձնէ աւելի քան աղիտաւոր։

Ձուլումը, միւս կողմէ, զօրաւոր դաշնակից ունի ժամանակը։ Անոր զարգացումը գլխու պըտոյտ տուող արագութեամբ առաջ կ'ընթանայ ժամանակի ընթացքին։ Ինչ որ այսօր անդգալի երեւոյթ է, թերեւս նոյնիսկ հաճելի, վաղը սովորական է այլեւս։ Օտար երկինքներու տակ ապրող ու տառապող հայ անհատին այսօրն ու վաղը իրարու չեն նմանիր քնաւ։ Վաղը ան աւելի նուազ Հայ է քան այսօր։ Ամէն օր բան մը կ'աւրէ անոր մէջ, գիծ մը կը ջնջէ անոր հոգիէն, և շարժուձեւ մը անոր վրայէն, ու զանոնք կը փոխարինէ ուրիշներով, նորերով, օտարով։ Օրերը օրերուն շուտով կը յաջորդեն, բայց այս փոփոխութիւնները շատ աւելի արագ կը կրկնուին, կը բարդուին ու կը կուտակուին անհատին վրայ։ Շրջապատող պայմանները կը պարտադրեն այս փոփոխութիւնները, և այնքան աւելի ուժգնութեամբ, որքան տկար է ընդդիմութիւնը ենթակային կողմէ։ Ու գիտենք որ ենթական ոչ միայն ընդդիմութիւն չի փորձեր, այլ կը հրաւիրէ այդ փոփոխութիւնները և սիրով ընդառաջ կ'երթայ անոնց։

Ու արդիւնքը բացորոշ է, որքան աւելո՛ւ ընդդիմութիւն կայ հայ անհատին կողմէ եւ ոչ ալ ընդդիմութեան համար անհրաժեշտ ճիգն ու կազմակերպութիւնը հաւաքականութեան կողմէ։

Ի՞նչ պէտք է ընել, ուրեմն, եւ ի՞նչ ձեւով։ Ահա բուն իսկ խնդիրը, ամէնէն այժմէականը, ամէնէն կենսատը եւ անյետաձգելին։

ԼԵՒՈՆ ՄՕՋԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՕՏԱՐ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախորդ երկու յօդուածներով, բացատրեցինք «Ընկերային ապահովագրութեանց օրէնքին նպատակը եւ առաւելութիւնները որ կ'երաշխաւորէ աշխատաւոր զանգուածներուն։

Հոս կ'ուզենք նաեւ թէ օրէնքը նոյն պարտաւորութիւններուն ենթարկելով մէկտեղ Ժրանսա հաստատուած օտարականները, անոնց կը զլանայ ֆրանսացի աշխատաւորին տրուած իրաւունքներէն մաս մը։

Նախ սա կէտը։ Պարտադիր կերպովապահովագրելիկընկատուին այն օտարականները, որոնք Ժրանսայի մէջ հաստատած են «իրական եւ տեւական բնակութիւն»։ Այս պայմանը լրացած կը նկատուի երկու տարուան անընդհատ բնակութեամբ՝ Ժրանսայի մէջ եւ կը հաշուուի ինքնութեան տեղրակի տրուած թուականէն։

Այս հիմնական պայմանին լրացումէն յետոյ, օտար վարձկանը՝ Ժրանսացիի նման կը դառնայ պարտաղրաբար ապահովագրելի, երբ իր վարձքին տարեկան գումարը չանցնի 18 հազարը՝ ամուսնացած եւ զաւկի տէրերուն համար,— 15 հազարը ամուրի կամ ամուսնացած՝ բայց անզաւակներուն համար։

Իսկ իր վարձքին ամսական գումարէն, ի հաշիւ ապահովագրութեան մնտուկին վար կը դրուի հարիւրին 5, որուն վրայ նոյնքան կ'աւելցնէ նաեւ իր գործատէրը։

Այս պարտաւորութենէն յետոյ սակայն, օրէնքը օտար աշխատաւորը կը զրկէ Օգնութեան եւ Յաւելման Հիմնադրամի նպաստներէն։

Տեսնենք թէ ի՞նչ կը նշանակէ։

Ըսինք թէ Ընկ. Ապահովութեանց օրէնքը՝ ապահովագրեալին կ'երաշխաւորէ հիւանդութեան, մայրութեան, անկարութեան, ծերութեան մահուան, ընտանեկան ծանրաբեռնուսի եւ ակամայ անգործութեան պարագաներու մէջ՝ նպաստներ։

Այդ նպաստներուն յատկացուցած գումարը կը հայթայթուի Օգնութեան եւ Յաւելման Հիմնադրամէն, որուն հասոյթի մեծագոյն մասը կը կազմէ պետական պիւտճէով յատկացուած գումարը, կը նպաստաւորուին միայն Ժրանսացիները։ Կը նշանակէ ուրեմն թէ օտար ապահովագրեալները, զուրկ են այն առաւելութիւններէն, որոնք Ժրանսացիին համար երաշխաւորուած են այս հիմնադրամով։

Աւելի լաւ հասկնալու համար տանք օրինակ մը։

Նկատենք հայ բանուոր մը, որ իր աշխատած գործին մէջ կը շահի օրական 40 ֆր.։ Կը հիւանդանայ։ Իբր ապահովագրեալ որուն համար, կանոնաւոր կերպով, ամսէ ամիս վճարուած է իր օրավարձքերու ամսական դուժարին վրայ 100ին 10, (100ին 5 իր կողմէ, 100ին 5 գործատիրոջ կողմէ) իր հիւանդութեան ընթացքին, մինչեւ վեց ամիս կը ստանայ իր օրավարձքին կէսը՝ 20 ֆրանք։

Ենթադրենք նաեւ թէ Օգնութեան եւ Յաւելման հիմնադրամը իր տրամադրութեան տակ ունի գումար մը, որմէ իբր յաւելուածական նպաստ՝ իրաքանչիւր հիւանդ ապահովագրեալի կը տրուի օրական 5 ֆր.։ իր կէս-օրավարձքէն զատ։

Բայց, մինչդեռ ֆրանսացի հիւանդը կ'օգտուի այդ յաւելուածէն, հայ հիւանդը զրկուած է անկից։

Նոյնպէս բժշկական եւ դեղագործական ծախքերուն համար։ Ապահովագրութեան անտուկը հիւանդին բժշկական ծախքերը կը հոգայ 80-85 առ 100 եւ դեղարանի ծախքերը 85-100 առ 100 համեմատութեամբ։

Եւ մինչդեռ Օգնութեան եւ յաւել. հիմնադրամը ֆրանսացի հիւանդին այդ ծախքերուն բացը կը դոցէ որոշ մասնակցութեամբ, օտարը զրկուած կը մնայ։

Այդպէս նաեւ, միւս պարագաներուն մէջ։

Մէկ քանի հեղինակներ, անարդար կը գտնեն օրէնքի այս խտրականութիւնը եւ հիմնուելով անհատական տրամաբանութեան մը եզրակացութիւններուն վրայ, կ'ուզեն հաւատալ թէ օրէնքը՝ օտարները կը զրկէ մտնուան եւ ընտանեկան ծանրաբեռնուսի յատուկ յաւելուածական նպաստներէն։ Սակայն, պարզ է թէ կը սխալին։ Իրենց ամբողջ բարեժտութիւնը չի կրնար արդարել օրէնքին սխալը՝ որ բացայայտ է։

Ի՞նչ գումարներ կը մտնեն վարձքի հաշիւին մէջ.— Ըսինք թէ պարտադրաբար ապահովագրելի են այր թէ կին այն վարձկան աշխատաւորները, որոնց տարեկան աշխատավարձքը չանցնի 18000ը (եթէ ամուսնացած եւ զաւկի տէր են) եւ 15000ը ամուրիներուն կամ անզաւակ ամուսնացեալներուն համար։

Տեսնենք թէ ի՞նչ գումարներ կը մտնեն տարեկան աշխատավարձքի հաշուին մէջ։

«Տարեկան ամբողջ վաստակը», կը պատասխանէ օրէնքը։ Պէտք է ուրեմն տարեկան վաստակին մէջ մտցնել։ Ա.— Իրօք եւ դրամով (en espèces) գործատուրին վճարուած գումարները, ինչ հաշիւով ալ շահուած ըլլան անոնք (ժամու, կտորի թէ գործի չրայ։ Բ.— Ընդհ. գործատուութեանց վրայ (chiffre d'affaires) հարիւրերորդ։ Գ.— Ամէն տեսակ յաւելուածական վճարումներ եւ հատուցումներ։ Դ.— Եթէ աշխատաւորը կը բնակի ու կը սնանի ի հաշիւ գործատիրոջ, նիւթական այս առաւելութիւններու դրամական փոխարժէքը։ Ե.— Շահերու մասնակցութիւն։ Զ.— կարգ մը արհեստներու մէջ ընդունուած սովորութեան համաձայն, վճարման մասնաւոր եղանակներ, ինչպէս pourboire։

Ի հարկէ, վարձատրութեան այս եղանակներուն մէջ կան որ վերջնապէս կարելի է հաշուել տարեկան մօտաւոր բայց կան ալ որ հաշուին մէջ կը մտնեն վերիվերոյ գնահատումով մը։

Տարեկան վաստակի գնահատումէն դուրս կը մնան ընտանեկան ծանրաբեռնուսիներու առթիւ վճարուած նպաստները, որովհետեւ անոնք նկատուածներ չէ թէ աշխատանքի փոխարէն վճարուած վարձքեր, այլ ընդհակառակն, իսկապէս նպաստ մը, տրուած ո՛չ թէ աշխատաւորին, այլ անոր գաւկին։

Տան մէջ աշխատողները.— Փայրիզի եւ գաւառի կարգ մը կեդրոններուն մէջ ունինք հայ բազմաթիւ աշխատաւորներ, մասնաւորաբար կօշկակարներ եւ դերձակներ, եւ մանաւանդ կարուհիներ, որոնք իրենց արհեստը կը կիրարկեն ո՛չ թէ գործատան մը կամ արհեստանոցի մը մէջ, այլ իրենց իսկ տան մէջ, բայց միշտ ի հաշիւ գործատիրոջ մը։ Օրէնքը զանոնք ալ կը նկատէ պարտադրաբար ապահովագրելի, ինչ որ ալ ըլլայ վարձատրութեան եղանակը, որովհետեւ, անոնք, իրականութեան մէջ, հանդէպ գործատիրոջ մը կամ գլխաւոր ձեռնարկուի մը (entrepreneur) վարձկան աշխատաւոր են։ Այս պարագան սակայն, կարգ մը դժուարութիւններու ծնունդ պիտի տայ օրէնքի գործադրութեան ընթացքին։ Որովհետեւ, ըստ աշխատանքի իրաւաբանութեան, կտորի վրայ աշխատող մը որպէսզի իսկապէս վարձկան համարուի, պէտք է որ անոր աշխատանքը կատարուի գործատիրոջ հսկողութեան տակ։ Հակառակ պարագային, երբ գործատուրը իր տան մէջ կ'աշխատի, թէկ ի հաշիւ գործատիրոջ, բայց ոչ անոր իրական հսկողութեան տակ, կը նկատուի ձեռնարկու մը եւ ոչ թէ վարձկան աշխատաւոր մը։

Օրէնքի այս հակասութիւնը որմէ պիտի ձլատուին տան աշխատաւորները, անշուշտ պիտի լուսաբանուի Ապահ. ընդհ. օրէնքի գործադրութեան ընթացքին։

ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՆ

ԵԼԼԱԴԱՑԻ ԱՓԵՐԷՆ

Հ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԹԷՆՔ, 15 սեպտ.— Հայ յաջինջ սարսափներէն յետոյ, ահա մէնէն դժբախտ ճակատագիրը վիճակեցաւ պատանեկութեան, մանաւանդ օտար ափերու վրայ։

Պատանի սերունդը նմանեցաւ փոթորիկի մը յորձանքէն քշուած թռչնիկներու երամի մը։ Ու տակաւին ո՛վ գիտէ վաղուան անակնկալները...

Ի՞նչ պիտի ըլլայ ապագան աշխարհիչորս հովերէն տարուբեր այս սերունդին, որ ենթարկուած է քառասուն կլիմայի ազդեցութիւններուն։

Սակայն, ինքը պատանի սերունդը բան մը ունի ըսելիք ու նաեւ մեծ բան մը ընելիք։ Որ ափերն ալ գրուած ըլլան անոնք, ինչքան ալ գժուարին պայմաններու մէջ ալ գտնուին, ամէնէն առաջ իրենք է որ պէտք է հետաքրքրուին իրենց բախտով, բազմաթիւ պահանջքներ ունին ասոնք, ու ծանր է մեծերուն պարտականութիւնը սերունդին հանդէպ։ Բայց նախ իրենք է որ պիտի ձեւաւորեն այդ պահանջները։ Պիտի գիտնան թէ ո՞ւր կ'երթան իրենց նպատակին հասնելու համար։

Պատանի սերունդին առաջին գործն է կազմակերպուիլ դրօշի մը տակ, որուն վրայ խոշոր գրերով գրուած ըլլայ,—չմոռնալ Հայերու կրած ջարդերը եւ անոնց պատճառները։ Չմոռնալ անոնց կատարած մեծ ուխտը եւ ունենալ զոհաբերութեան ոգին, գլուխ հանելու համար անկատար այլ նուիրական պարտականութիւն մը։

Հ. Յ. Դ. Ցունաստանի պատանեկան Միութիւնը կազմուեցաւ այս դրօշին տակ։ Անոր հիմը դրուեցաւ 1926 օգոստոս 1ին, Աթէնքի Ֆիքս գաղթականին մէջ ու հիմա 4րդ տարին է որ կը բոլորէ։ Միութիւնը կրցաւ ծանր խոչընդոտներուն կուրծք տալ ու չըսրտիլ հաւաքել ու կը հաւաքէ խանդավառ սերունդ մը հայրենասէր պատաններու, որոնք ճանչցան հայրենիքի գաղափարը, նեցան ազգային գիտակցութեան։ Անոնց հոգիներուն մէջ կը վրէժը սրբազան եւ տենչը խութեան։ Հ. Յ. Դ. գաղթիւնը միակ երիտասարդ կազմակերպութիւնն է արուարձաններու մէջ եւ ունի մօտ 150 եռանդուն տաններ։

Միութիւնը ունի չորս նաճիւղ,—Ֆիքս, Լիփզմքինիա եւ Սինկրու։ Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ ունի իր սենեակը, գրադարանը, օգտակար գործարանը եւ արտասահմանեան գրքերով, որոնցմէ կը պատանի սերունդը։

Կը սարքէ ամիսը մէկ անգամ հրապարակային հանդէս, բանախօսութիւններ, գաղթակայանը մէջ մեծ խանդավառութիւն ստեղծելով. եւ միշտ հետաքրքրութիւն արթնցնելով։

Շաբաթը մէկ անգամ նեներ անգամական ժողով, ամիսը երեք անգամ վիճաբանական եւ գաստիարակական ժողովներ, որոնց ներկայ կ'ըլլան հասուն երիտասարդներ եւ։ Այս ալ մեծ ժողովրդականութիւն տանեց Աթէնքի մէջ, այցելել տեսնել տաները,— փետրուար 18ը, Ապրիլ 11-24, խանդավառ շաբաթը։ Մօտերս ալ մեծ պատրաստութեամբ պիտի տօնէ մասնաճիւղերու մասնակցութեամբ 4րդ տարեդարձը։

* * *

Վերջերս Ֆիքսի մասնաճիւղը ընդ առաջ երթալով պատանեկան Միութեան նուիրով փութպոլի խումբ «Յալտրիկ»։ Եւ արդէն խումբը իր բացման մրցումը տուաւ եւ կիրակի, յունական զօրքերի մը հետ Լաւ խաղարկութեամբ մը, «Յալտրիկ» յաղթական մը տարաւ չորս նշանակէտի։ Մօտերս կը պատրաստուի ընդ բաժակի մրցումի մասնակցիլ։ Խումբի խմբապետն է Ըրուխ Հարոնեան, իսկ խաղացողները՝ Նալպանտեան, Գ. Չաճի պօղոսեան, Գրիգոր Պիտոյեան, Մ. Ղ. Հինեան, Պօղոս Օշլուգեան, Պ. Ղարեան, Զ. Պէրպէրեան, Թ. Մրտեան, Ա. Կիրակոսեան, Ե. Պանեան, Մ. Չաճի Մինասեան եւ Չիկ Ռէձեան (բերդացի) կամք ու կորով «Յալտրիկի»։

Աբամ Յ. Գաբրիէլեան

ՆՈՐ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

1930-31ի գպրոցական տարուան համար, ամերիկեան տեւեալ համալսարանները գօլէձները պատրաստակամութիւն կը յայտնեն ընդունելու հետեւեալ ուսանողները.—

1.— Այժմայի երկրագործական պետական գոլէձը պիտի ընդունի մէկ կամ երկու հայ ուսանող, տարեկան 100ական տոլար «սքալարշիփով», (թոշակի գպրոցին կողմէ)։ Մնացեալ ծախքերը ուսանողը ինքը պիտի հոգայ իր աշխատանքով։

2.— Քոլորատոյի հանքագործական վարժարանը պիտի ընդունի հայ ուսանող մը տարեկան 250 տոլար թոշակով եւ հետեւեալ 4 տարուան համար 1000 տոլար վճարելու յանձնառութեամբ։ Մնացեալ ծախքերը հայ ուսանողը պիտի հոգայ իր աշխատանքով։ Այս վարժարանը հետեւելի ուսանողը պիտի ըլլայ հանքաբանութեան ճարտարագէտ։

3.— Ճօրճայի համալսարանը պիտի ընդունի մէկ կամ երկու հայ ուսանող հաւանաբար թոշակի վճարումով։

4.— Քոլորատոյի համալսարանը

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆԻ ՎՏԱՆԳԱԿԱՆ ՕՐԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ)

Ընկերս ինձ մեկ շաբաթով հրավիրել էր իր հայրենի գյուղը՝ Ծաղկավանը, որ գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հարավային մասում, Արաքսի ձախ ափին։ Ես ուրախությամբ ընդունեցի հրավերը, որովհետև ինձ համար հետաքրքրական էր տեսնել, թե ինչպես է ապրում գյուղացին Հայրենական պատերազմի տարիներին։

Ընկերս ինձ ծանոթացրեց իր ծնողների հետ, որոնք ինձ ընդունեցին ջերմորեն, ինչպես իրենց սեփական զավակին։ Ես ինձ շատ հարմարավետ զգացի նրանց տանը։ Ընկերս ինձ ներկայացրեց նաև իր քրոջը՝ Աստղիկին, որ ամուսնացած էր և ուներ երեք երեխա։ Նրա ամուսինը՝ Գրիգորը, ռազմաճակատում էր։

Ծաղկավանը մեծ գյուղ է։ Նրա տներն ու փողոցները մաքուր են և կանոնավոր։ Գյուղի կենտրոնում կանգնած է մեծ, գեղեցիկ դպրոցական շենքը։ Գյուղում կա նաև ակումբ, գրադարան, հիվանդանոց, դեղատուն, հացի գործարան, կոոպերատիվ խանութներ և այլ հասարակական շենքեր։

Գյուղի բնակիչների մեծ մասը զբաղվում է գյուղատնտեսությամբ։ Ընկերս ինձ ծանոթացրեց գյուղի կոլտնտեսության նախագահ Մարիամ Ավետիսյանի հետ։ Նա ինձ պատմեց, որ կոլտնտեսությունն ունի 1200 հեկտար վարելահող, 300 հեկտար այգի և մեծ անասնապահական ֆերմա։ Կոլտնտեսությունն ունի նաև մեքենատրակտորային կայան, որտեղ աշխատում են տասնյակ տրակտորիստներ, կոմբայնավորներ և մեքենավարներ։

Մարիամ Ավետիսյանը ինձ ասաց, որ կոլտնտեսությունը պատերազմի տարիներին մեծ օգնություն է ցույց տվել ռազմաճակատին։ Կոլտնտեսականները հավաքել են հազարավոր ռուբլիներ պաշտպանության հիմնադրամի համար, հագցրել են զինվորներին, ուղարկել են մեծ քանակությամբ պարենամթերք։ Կոլտնտեսության անդամների զավակներից շատերը կռվում են ռազմաճակատում։ Նրանցից 87-ը զոհվել է, իսկ 156-ը վերադարձել է հաղթական ճակատներից։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված կոլտնտեսության աշխատանքը։ Մարիամ Ավետիսյանը պատասխանեց, որ կոլտնտեսության աշխատանքները ղեկավարում է կոլտնտեսության վարչությունը, որի կազմում մտնում են նախագահը, նրա տեղակալները, բրիգադավարները և հաշվապահը։ Վարչությունը հավաքվում է շաբաթական մեկ անգամ և քննարկում է ընթացիկ հարցերը։ Կոլտնտեսության ընդհանուր ժողովը հավաքվում է տարեկան երկու անգամ՝ գարնանը և աշնանը։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կատարվում աշխատանքի հաշվառումը։ Մարիամ Ավետիսյանը ինձ բացատրեց, որ կոլտնտեսությունում գործում է աշխատանքային միավորների համակարգ։ Յուրաքանչյուր աշխատանքի համար սահմանված է որոշակի միավորների քանակ։ Օրինակ՝ վարի համար տրվում է 5 միավոր, հնձի համար՝ 3 միավոր, կալսման համար՝ 4 միավոր և այլն։ Աշխատանքի ավարտից հետո բրիգադավարը գրանցում է յուրաքանչյուր անդամի կատարած աշխատանքը։ Տարեվերջին հաշվում են, թե ով քանի միավոր է վաստակել, և ըստ այդ բաժանում են եկամուտը։

Մարիամ Ավետիսյանը ինձ ասաց, որ կոլտնտեսության եկամուտը տարեցտարի աճում է։ Նա ինձ ցույց տվեց կոլտնտեսության տարեկան հաշվեկշռի ծրագիրը, որտեղ նշված էր, որ հաջորդ տարի կոլտնտեսությունը նախատեսում է ստանալ 2 միլիոն ռուբլի եկամուտ։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կատարվում կոլտնտեսականների նյութական ապահովումը։ Մարիամ Ավետիսյանը պատասխանեց, որ կոլտնտեսությունը հոգ է տանում իր անդամների մասին։ Ամեն տարի նրանք ստանում են հացահատիկ, բանջարեղեն, միրգ, կարտոֆիլ, անասնամթերք և այլ պարենամթերք։ Բացի այդ, կոլտնտեսությունը օգնում է նրանց՝ տրամադրելով ձիեր, կովեր, ոչխարներ և հավեր։

Ընկերս ինձ տարավ իր տուն։ Նրա տունը մեծ է և լավ կահավորված։ Ընկերս ինձ ցույց տվեց իր սենյակը, որտեղ ես հանգստացա ճանապարհորդությունից հետո։ Սենյակում կար գրադարան, որի գրքերի մեծ մասը ես արդեն կարդացել էի։

Երեկոյան ընկերս ինձ տարավ ակումբ, որտեղ հավաքվել էին գյուղի երիտասարդները։ Ակումբում կար գրադարան, ընթերցասրահ, ինչպես նաև կինոդահլիճ։ Ակումբում ես հանդիպեցի ընկերոջս քրոջը՝ Աստղիկին։ Նա ինձ ներկայացրեց իր ընկերուհիներին։ Մենք միասին նստեցինք և զրուցեցինք։ Աստղիկը ինձ պատմեց, որ ինքը աշխատում է կոլտնտեսության մանկապարտեզում դաստիարակչուհի։ Նա ասաց, որ շատ է սիրում իր աշխատանքը, քանի որ սիրում է երեխաներին։

Ակումբում ես հանդիպեցի նաև գյուղի դպրոցի ուսուցիչներին։ Նրանք ինձ հրավիրեցին դասերի։ Ես հաճույքով համաձայնեցի։ Դասերը շատ հետաքրքրական էին։ Ես տեսա, որ դպրոցում լավ դասավանդում են, և աշակերտները մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերում դասերի նկատմամբ։

Ընկերս ինձ տարավ նաև հիվանդանոց, որտեղ ես հանդիպեցի բժիշկ Արամ Գրիգորյանի հետ։ Նա ինձ պատմեց, որ հիվանդանոցում կան 25 մահճակալներ, և որ այնտեղ աշխատում են երեք բժիշկներ և հինգ բուժքույրեր։ Հիվանդանոցը սպասարկում է ոչ միայն Ծաղկավանի, այլև հարևան գյուղերի բնակիչներին։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված բժշկական օգնությունը գյուղում։ Արամ Գրիգորյանը պատասխանեց, որ գյուղում կան երկու բուժակետեր, որտեղ աշխատում են բուժքույրեր։ Նրանք կատարում են առաջին օգնության միջոցառումներ և ուղարկում են հիվանդներին հիվանդանոց, եթե անհրաժեշտ է։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված կենցաղային սպասարկումը գյուղում։ Արամ Գրիգորյանը պատասխանեց, որ գյուղում կան հագուստ կարող արհեստանոցներ, կոշկակարներ, վարսավիրանոցներ և այլ կենցաղային կետեր։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ այդ կետերը լավ աշխատեն։

Ընկերս ինձ տարավ նաև գյուղի գերեզմանատուն։ Այնտեղ ես տեսա շատ հուշարձաններ, որոնք կանգնեցված էին զոհված զինվորների հիշատակին։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կան 87 զոհված զինվորներ, և որ նրանց անունները հավերժացված են հուշարձանների վրա։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա գյուղխորհուրդ, որի նախագահը Հայկ Մելքոնյանն է։ Գյուղխորհուրդը զբաղվում է գյուղի տնտեսական և մշակութային կյանքի կազմակերպմամբ։ Նրա կազմում մտնում են գյուղի տարբեր հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի մշակութային կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ ակումբում կազմակերպվում են տարբեր միջոցառումներ՝ դասախոսություններ, համերգներ, պարահանդեսներ։ Ակումբի գրադարանը հարուստ է գրքերով, և գյուղացիները սիրով կարդում են։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի սպորտային կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա ֆուտբոլի դաշտ, որտեղ տեղի են ունենում տարբեր մրցումներ։ Ամռանը գյուղի երիտասարդները հաճախ են խաղում ֆուտբոլ։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կրթական կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում են 320 աշակերտներ։ Դպրոցում աշխատում են 18 ուսուցիչներ։ Դպրոցի տնօրենը Նվարդ Հակոբյանն է։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի առևտրային կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կան մի քանի խանութներ, որտեղ վաճառվում են սննդամթերք, հագուստ, կոշիկ և կենցաղային իրեր։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ խանութները լավ մատակարարվեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը արտաքին աշխարհի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա փոստային բաժանմունք, և որ գյուղացիները կարող են ստանալ թերթեր և ամսագրեր։ Գյուղում կա նաև հեռախոսային կապ։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի էլեկտրամատակարարումը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղը էլեկտրաֆիկացված է, և որ էլեկտրաէներգիան ստացվում է մոտակա էլեկտրակայանից։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ էլեկտրական լարերը լավ վիճակում լինեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի ջրամատակարարումը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կան ջրհորներ և ջրատար խողովակներ, որոնց միջոցով ջուրը մատակարարվում է տներին։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ ջրհորները մաքուր լինեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը քաղաքի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կան մի քանի մեքենաներ, որոնք պարբերաբար գնում են քաղաք։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ ճանապարհները լավ վիճակում լինեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի անվտանգությունը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա միլիցիայի բաժանմունք, և որ գյուղացիները կարող են դիմել միլիցիային, եթե անհրաժեշտ է։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ միլիցիան ունենա անհրաժեշտ պայմանները։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի հրդեհային անվտանգությունը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա հրշեջ խումբ, և որ կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ հրշեջ խումբը լավ վիճակում լինի։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի ֆինանսական կյանքը։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա գյուղխորհրդի ֆինանսական բաժին, որը հաշվառում է գյուղի եկամուտները և ծախսերը։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ ֆինանսական բաժինը լավ աշխատի։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը կուսակցության հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա կուսակցական կազմակերպություն, որի քարտուղարը Արամ Գրիգորյանն է։ Կուսակցական կազմակերպությունը ղեկավարում է գյուղի ամբողջ կյանքը։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը կոմերիտական կազմակերպության հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա կոմերիտական կազմակերպություն, որի քարտուղարը Աստղիկ Մելքոնյանն է։ Կոմերիտական կազմակերպությունը օգնում է կուսակցական կազմակերպությանը։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը արհմիության հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա արհմիության կազմակերպություն, որի քարտուղարը Մարիամ Ավետիսյանն է։ Արհմիության կազմակերպությունը հոգ է տանում, որ կոլտնտեսականների իրավունքները պահպանվեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը կոոպերատիվի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա սպառողական կոոպերատիվ, որի նախագահը Հայկ Մելքոնյանն է։ Կոոպերատիվը հոգ է տանում, որ խանութները լավ մատակարարվեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը կանանց խորհրդի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա կանանց խորհուրդ, որի նախագահը Աստղիկ Մելքոնյանն է։ Կանանց խորհուրդը զբաղվում է կանանց և երեխաների հարցերով։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը երիտասարդության հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա երիտասարդական կազմակերպություն, որի քարտուղարը Աստղիկ Մելքոնյանն է։ Երիտասարդական կազմակերպությունը հոգ է տանում, որ երիտասարդները լավ ժամանակ անցկացնեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը մանկապարտեզի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա մանկապարտեզ, որտեղ սովորում են 60 երեխաներ։ Մանկապարտեզը հոգ է տանում, որ երեխաները լավ վիճակում լինեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը դպրոցի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա միջնակարգ դպրոց, որտեղ սովորում են 320 աշակերտներ։ Դպրոցում աշխատում են 18 ուսուցիչներ։ Դպրոցի տնօրենը Նվարդ Հակոբյանն է։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը ակումբի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա ակումբ, որտեղ կազմակերպվում են տարբեր միջոցառումներ։ Ակումբի գրադարանը հարուստ է գրքերով, և գյուղացիները սիրով կարդում են։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը գրադարանի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա գրադարան, որտեղ կան 12000 գրքեր։ Գրադարանը հոգ է տանում, որ գրքերը լավ վիճակում լինեն։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը կինոդահլիճի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա կինոդահլիճ, որտեղ ցուցադրվում են նոր ֆիլմեր։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ կինոդահլիճը լավ վիճակում լինի։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը հիվանդանոցի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա հիվանդանոց, որտեղ կան 25 մահճակալներ, և որ այնտեղ աշխատում են երեք բժիշկներ և հինգ բուժքույրեր։ Հիվանդանոցը սպասարկում է ոչ միայն Ծաղկավանի, այլև հարևան գյուղերի բնակիչներին։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը դեղատան հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա դեղատուն, որտեղ վաճառվում են դեղորայք և բժշկական պարագաներ։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ դեղատունը լավ վիճակում լինի։

Ես հետաքրքրվեցի իմանալ, թե ինչպես է կազմակերպված գյուղի կապը հացի գործարանի հետ։ Ընկերս ինձ պատմեց, որ գյուղում կա հացի գործարան, որտեղ թխվում է հաց։ Կոլտնտեսությունը հոգ է տանում, որ հացի գործարանը լավ վիճակում լինի

Ափղանիստանի կռիւները

Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ Ափղանիստանի կացութիւնը դարձեալ ծանրացած է եւ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ սահմանագլուխի անգլիացի պաշտօնատարներուն, որոնք կ'աշխատին արգիլել որ անգլիական հովանաւորութեան ենթակայ հողերու ցեղախումբերը մասնակցին քաղաքական կռիւին, հակառակ պարագային կռիւները պիտի ծաւալին անգլիական հողամասի վրայ, բռնաբարելով Հնդկաստանի եւ դրացի երկիրներու չէզոքութիւնը:

Փէշավարէն հասած լուրերու նայելով, Ամանուլլահ թագաւորի խորթ եղբայրը էմիր Ճան միացած է Նատիր խանի:

Էմիր Հապիպուլլահ ապաւինուած ?

Կալկաթայէն հասած հեռագրի մը համաձայն, գօր. Նատիր խանի կուսակիցները սպաննած են էմիր Հապիպուլլահը (Պէչէի Սաքա):

Քապուլէն գերման թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կը հաստատէ այս լուրը, առանց ժանրամասնութիւններ տալու սպանութեան պարագաներուն մասին:

Զարթնակութիւններ Ֆիլիպէի մէջ

Պուլկար ոստիկանութիւնը Ֆիլիպէի մէջ գրաւեց բազմաթիւ թռուցիկներ, որոնցմով բանւորները կը հրաւիրուին հրապարակային միտինգներ կազմակերպել համախոհ ապստամբութեան վեցերորդ տարեդարձին առթիւ:

Այս առթիւ կատարուած քննութեան շնորհիւ կարելի եղաւ ճանչնալ շատերը շարժումի պարագլուխներէն, որոնք ձերբակալուեցան:

Չինաստանի խաղաղասիրական կռիւները

Չինաստանի մէջ դարձեալ ծայր տուին քաղաքացիական կռիւները: Ապստամբ զօրավար Շանկ Սաթ-Քուէյի բանակը կարևոր յառաջխաղացում ունեցաւ դէպի Հունանի ներսերը:

Միւս կողմէ կեդրոնական կառավարութեան զօրքերը գրաւեցին Իշանկը, առանց կռիւի: Հունանի կառավարիչը կը հաղորդէ որ ապստամբ զինուորներէն մաս մը կարելի եղած է զինաթափ ընել՝ բուռն կռիւներէ վերջ:

Կարգ մը վաճառականներ մերժած էին ընդունիլ պաշարման վիճակ յայտարարուեցաւ եւ թղթադրամները պարտադիր դարձան: Աննաստողները մահուամբ պիտի պատժուին:

Ազգայնական եւ համաշխարհային դէմ դէմի

Պերլինի մէջ անցած իրիկուն ազգայնական մեծ ցոյց մը կատարուեցաւ ի նպաստ հանրաքուէի: Հուկէնպէրկ խստիւ քննադատեց երնկի ծրագիրը եւ այսպէս Շթրէզէմանի արտաքին քաղաքականութիւնը:

Հաւաքոլէն վերջ, ընդհարումներ պատահեցան համայնավարներու եւ ազգայնականներու միջեւ: Ատրճանակներ պարպուեցան և քանի մը ցուցարար վիրաւորուեցաւ: Ոստիկանութիւնը 25 հոգի ձերբակալեց:

Բոլշեւիկեան տարի 73 շաբաթ եւ շաբաթը 5 օր

Մոսկուայի կառավարութիւնը հրամանագրով մը հոկտեմբեր 1էն սկսեալ գործադրութեան կը դնէ խորհրդային նոր օրացոյցը, որուն համաձայնատարին պիտի բաժնուի 73 շաբաթի:

Ռուսիոյ բոլոր գործարաններուն, հիմնարկութիւններուն եւ դպրոցներուն մէջ աշխատանքի շաբաթը պիտի բաժնուի չորս օր աշխատանք եւ մէկ օր հանգիստ: Շաբաթական հանգիստի համար որեւէ հաստատ օր չէ որոշուած, որովհետեւ բանւորներու զանազան խումբեր կարգով հանգիստի օր պիտի ունենան:

Կիրակին չնչուած է: Չնչուած են նաեւ բոլոր տօնական օրերը, բացի Մայիս 1էն՝ նուիրուած Աշխատանքի տօնին, Նոյեմբեր 7էն՝ Յեղափոխութեան տարեդարձ եւ յունուար 22էն՝ Լէնինի մահուան տարելիցը:

Թրքական ապրանքներու դէմ

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ Ռուսիա արտածումի կատարող թուրք վաճառականներու հասած տեղեկութեանց համաձայն, կարգ մը նոր դժուարութիւններ կը հանուին իրենց դէմ: Ռուսերը կ'ուզեն Ռուսիա ղրկուելիք ապրանքները Պոլսէն ուղղակի իրենք առնել եւ ռուսական շոգենաւերով փոխադրել ի վնաս թրքական շոգենաւերու:

Ի խնդիր նոր մրցանիշերու

Երէկ առաւօտ ժամը 7.15ին Պուտոժէի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելաւ օդանաւորդ Վանքօտէնպէրկ՝ կոտրելու համար թեթեւ օդանաւերու հեռաւորութեան մրցանիշը՝ ուղիղ գիծով: Օդանաւորդը առջի օր անյաջող փորձ մը կատարեց: Իր պզտիկ օդանաւին մէջ առած է 400 լիտր պէնզին եւ եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ, կը յուսայ մէկ թռիչքով հասնիլ Վիլլա Սիսներոս կամ թերեւս Տաքար (Ափրիկէ):

Նոյնպէս երէկ առաւօտ ժամը 8.20ին «կարմիր թռչուն» օդանաւով ճամբայ ելան Քոսթ եւ Պէլոնթ՝ մէկ թռիչքով երթալու համար Իրքուցք:

Յաջողութեան պարագային երկրորդ փորձ մը պիտի ընեն, մէկ թռիչքով փարիզէն Թոքիօ՝ Ճափոնի մայրաքաղաքն երթալու համար:

«կարմիր թռչուն»ը առած է 5200 լիտր պէնզին եւ 190 լիտր իւղ: Ամրողջ ծանրութիւնն է 6000 քիլօ:

Վիլնայի կռուախնդիրը

Վիլնայի կորուստին տարեդարձը (հոկտ. 9) մօտեցած ըլլալով, Լիթուանիոյ ներքին նախարարը անթելով հետեւեալ պատգամը ուղղեց ժողովուրդին.

«Լիթուանիա ներկայիս կ'անցընէ նախապատրաստական շրջան մը՝ Վիլնայի ազատագրութեան համար կռուելու թշնամիին դէմ: Կրնայ ըլլալ որ չպարտաւորուինք զէնքի դիմել, բայց միշտ պատրաստ գտնուինք: Եթէ պարագաները ստիպեն, թշնամիին հետ պիտի կռուինք: Չմոռնանք որ պատմութեան մէջ կան մէկէ աւելի դէպքեր՝ երբ պզտիկ պետութիւնները գլուխ բարձրացուցած են մեծ պետութեանց դէմ: Որքան ատեն որ թշնամին Վիլնայի մէջ մնայ, եւրոպայէն չպիտի հեռանայ պատերազմի վտանգը:»

«ԳԱԶՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ„Ը ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

փարիզ.— 5 հոկտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Փըթի ժուռնալի սրահը 21 Rue Cadet, Մէթրօ Cadet

կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Ա. ԳԻՒԼԱՆՏԱՆԵԱՆ

կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ և ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ձոխ բաժին: Հայկ. եւ եւրոպական պարեր

Մուտք՝ 5 ֆրանք Տոմսերը կը ծախուին ցառաջի խմբագրատունը

Մարսէյլ.— հոկտ. 5 Ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ։
կառտան, հոկտ. 6 »
Լիոն, հոկտ. 5 (ժանրամասնութիւնները յաջորդով)։
ցեսին, հոկտ. 6 » »
վալանս, հոկտ. 12 » »
վիէն, հոկտ. 13 » »
փոն տ'Օպընա.— հոկտ 20 » »
պուտօ, հոկտ. 28 » »
կրընոպլը, հոկտ. 6 Ընկ. ԲԱԲԿԷՆ ՂԱԶԱՐԵԿԵԱՆ։
Ռոան, հոկտ. 13 »
Սէն Շամոն, հոկտ. 5 Ընկ. ԹՒՐԼՊԷՆՏԱԼԵԱՆ։
Սէն Թ'Էթիէն, հոկտ. 6 »

ՕՐ. ՄԱՐԹԱ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ ՏԻԳՐԱՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

21 Սեպտեմբեր 1929

Սէն-Ժէրմէն Փարիզ

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

փարիզի շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Իսի լէ Մուլինոյի Վռամեան, Մշոյի եւ Մուրատի խումբերու բոլոր ընկերները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, 164 Ave. Verdun Issy-les-Moulineaux:

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Հաճի Մկրի սրճարանը 72 Rue Etienne Dolet: Ներկայ կ'ըլլայ շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Գ Ա Ի Ա Ռ

Լիոնի Համազասպ խումբի ժողովը՝ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Քէնտիբեանի ճաշարանը:

Մարսէյլի Իշխան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Ազիւր Սերոբ, Եփրեմ խան, Համազասպ եւ վարդգէս խումբերու ընկերները, վաղը կիրակի ժամը 2.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է: Ներկայանալ անդամատետրով:

փոն տ'Օպնայի շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները եւ ընկերուհիները, վաղը կիրակի ժամը 2ին կոմիտէի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկայութիւնը կարեւոր է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Լիոնի կուկունեան խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 Rue Duguesclin: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Սէն Շամոնի Վարուժան խումբի ընկեր. եւ հաժակրական ժողովը՝ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին իր ակումբին մէջ: կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու հաժակիրները:

Ցէսինի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, Ցէսինի բոլոր ընկերները վաղը կիրակի ժամը 5ին սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ Զ. Ե Ր. միութեան փարիզի, Անիէրի, պիյեանքուրի, Ալֆորվիլի մասնաճիւղերու միասնաբար, այսօր Շաբաթ իրիկուան ժամը 9ին Ֆլորիա ճաշարանին մէջ, կեդր. վարչութեան հրաւէրով: Ստիպողական օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայր. Միութիւններու ներկայացուցչական ժողովը՝ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Bar de la Poste (Պառ տը լա Փօսթ, Բուռ Պէլզաժոսի եւ Րիւ տ'Էքսի անկիւն) մէջ: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն: կը հրաւիրուին Մարսէյլի բոլոր Հայր. Միութիւնները, անխտիր, իրենց վարչական կազմով: Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ գիշեր. դպրոցին շուրջ իրենց շահագրգռութիւնը ցոյց տուող բոլոր հայրենակիցները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Եողկատի Հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը՝ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Պար տը լա Փոսթի սրահը 2 Րիւ Բօլպէր: կը խնդրուի անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցներէ ներկայ գտնուիլ սոյն ժողովին: Օրակարգ՝ եռամսեայ հաշուետուութիւն և զեկոյց վարչութեան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լա Սէյն Սիւր Մէր, կար.— 35:
Ալժէր, ց. Գ.— 70:
Իսի լէ Մուլինօ, Մ. Խ.— 70:
Մարսէյլ, Խ. Շ.— 50:
Ռոլոնպ, Մ. Կ.— 72:
Սալին տը ժիւօ, Ս. Գ.— 70:

«ԵՐԿՈՒՆՔ»

Սեպտեմբերի Թիւը, պատկերազարդ և ճոխ բովանդակութեամբ, լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ շաբաթ, Փարիզի վերջին զրաշարական տագնապին պատճառաւ՝ շաբաթ մը յապաղումով: Այս թիւով կը յրանայ վեցամսեայ բաժանորդագրութեան պայմանաժամը: Նոր բաժանորդագիրները չստացուած, Թերթ չպիտի ղրկուի անոնց: Մեր ժամանակիները, գործակալները և բաժանորդները պէտք է այս ամիս փակեն իրենց հաշիւը: Բաժանորդագրութեան պայմանները են տարեկան 22 ֆր. (Ֆրանսա), արտասահման՝ 1ուկէս տոլար: Հասցէ՝ Kurkdjian 247 Bld. Voltaire, Paris.

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւ ու ժամանք	2-14 ֆրանք

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը քննամատին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը Ք'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6, Քթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3, ԱՅՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱԶՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ (ՊՈՒԼԻՍ)
Ֆրանսայի մէջ կը զբաղի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւալլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուրս, գատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Գումիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն չինողներու փոխատուութիւն եւալլն:
Ամսանութիւն եւ ամսանալուծում:
Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:
Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:
Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.
Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԲՈՒՐ ԱԺԱՆ
Մասնաւոր ապահովութիւն բնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապահովագրութիւններ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
106 Ave. Kléber. PARIS (16e)
(Նախկին Սթէֆէնսըն) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 438
Տնօրէն՝ Պ. ԱՆՏՐԻ
Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, տուեալներ առուծախ:
Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:
Ֆրանսա մտնելու համար անհրաժեշտ իշխանութիւններէ արտօնագրատոմարի խնդրագիրներ (ԱՆԹԻՏԱՒԻԹ):
Ամուսնութեան, ամուսնալուծման անհրաժեշտութիւններ. Նիկոյացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:
Աւէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ
Ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

ՁԱՇԵՑՔ ԵՒ ԸՆԹՐԵՑՔ
BOULANT
ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ
Հետեւեալ չափաւոր գիներով
12 ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel
16 ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre
18 ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխատուութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, Մէթր. Շաթլէ. Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

L'ATELIER ԹԱՏՐՈՆԸ
Կը վերաբացուի Հոկտ. 1ին
Կը ներկայացնէ՝
VOLPONE

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10
Le Gérant: H. STÉPHAN

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris
Գործն. վարժ. Ֆրանսերէն. Հոկտեմբեր ամսուան մէջ դասընթացք՝ շաբաթը 15 դասընթ. ֆրանս. լեզուի, խօսք., 10 պատկեր-դասախօսութ. եւ շրջակայքը: Մէկ ամսուան 170 ֆր.: Գիշերային դասընթ. իրիկուն, բացի շաբաթ եւ կիր. Շաբաթշաբթի դասընթացքը է վաճառակ. ֆրանսերէնի մասին համ. 100 ֆր., 5 ամսուան համ. 350 ֆր.: Մանրամ. տեղ. դիմել՝ ROBERT Dupouey, 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

LE FOYER FRANÇAIS
Ամէնուն ծանօթ է «Le Foyer Français» հաստատութիւնը, որուն նպատակն է օտարներուն եւ օժանդակել անոնց ասսimilation-ի գործողութեան:
Գիշերային դասընթացքները վերաբացուին Հոկտեմբերի կիզբը:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Վէներական ախտերը
Թոքախտը 3, Նորածինների առողջապահութիւնը 3, միգուենէ զերծ մնալը 5, ինչ է սիֆիլիսը 5, նպաստական առողջապահութիւն 10, սեռային հիւանդութիւններ 10, բժիշկին գիրքէն փրկուած 10, սերնդագործում եւ առողջաբանութիւն 10, զրոյցներ 30, մատեան 40, սեռային առողջապահութիւն (կազմուած) 50 ֆրանք: Դիմել՝ Madame A.V. Sée 31 Rue Kléber, Issy-les-Moulineaux (Seine).

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇՔԵՂ ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՒԹիի

Կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արտասահմանի եւ Ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Հ. Մ.ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներու եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կըրկ սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

ֆիսուն ֆոգինոց Ֆրանսական Ֆանֆարի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գինն՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.: Տոմսերը միժմէն կարելի է հայթայթել, Լիլա, Ժլորիա, Պաթիսթ, Արամեան, Բոզմոփոլ ճաշարաններէն, Պէլվիլի Արթինեան նպարավաճառատունէն, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր մասնաճիւղերէն:

Հաղորդակցութեան միջոցն՝ր՝ *Օթոպիւս՝* AY կար տիւ Նորէն, AU *մէն լազարէն, Թրամուէյ Բէվիւպլիքէն եւ իջնել* Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil.

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տ.	10 տ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction & Administration 235 Faub. St. Martin
Խմբագ. եւ վարչութիւն PARIS (10e)

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1929

29 Septembre 1929

Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1072

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ ՈԳԻՆ

Այսօր տեղի կ'ունենան Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի Շրջ. վարչութեան կազմակերպած մրցումները, մեծ պատրաստութեամբ, ինչպէս կ'իմանանք յայտարարութենէն (տես Դ. էջ)։

Մարզական առաջին մրցահանդէսը չէ այս, բայց ունի յատուկ արժէք, որովհետեւ տեղի կ'ունենայ ներքին վէճերու եւ կազմալուծման շրջանէ մը յետոյ։

Հաւատա՞նք թէ, իր կազմակերպութեամբ եւ ուժերու համախմբումովն իսկ, այս Նաւասարդեան տօնը պիտի դառնայ պատեհութիւն մը, մեկնակէտ մը՝ իսկապէս բարեկարգելու, վերակազմելու եւ արդիւնաւոր ճամբու մը վրայ դնելու Հ.Մ.Ը.Մ.ը։

Մրցահանդէսներն ու խաղերը ցուցադրութիւնն են կատարած աշխատանքին եւ ձեռք բերուած արդիւնքին։ Եւ, ինչքան ալ յայտ ընթանան եւ ծափեր խլեն, տպաւորութիւնը երկար չի տեւեր։ Մրցանիշէ մրցանիշ կատարուած ոստումներն ալ յարաբերական արժէք ունին։

Ամբողջ մարզական շարժման մէջ, մեզ հետաքրքրողը, ամէնէն առաջ, թափուած աշխատանքին ոգին է։ Մանաւանդ այս օտար ափերուն վրայ, ուր հազարաւոր հայ երիտասարդներ կը տրորուին հարթիչ գլանին տակ։

Անդուլ թանկագին շահ մըն է հայ պատանիներուն եւ երիտասարդներուն ֆիզիքական զարգացումը։ Պայծառ եւ խրոխտ նայուածք, ամուր ջիղեր եւ պիրկ մկաններ,— այս բոլորը յաւելեալ արժէքներ են նստակեաց եւ գլխուն զարնուած, կամ սրճարաններու եւ փողոցներու լպրծուն արահետներուն մէջ ժոլորած երիտասարդութեան մը համար։ Հետեւաբար եւ մեր ժողովուրդին համար։

Բայց, այդ բոլորը շուտով կը դառնան խաբուսիկ, եթէ ֆիզիքական մարզանքին հետ զուգընթաց, հոգ չտարուի սրտի եւ մտքի մարզանքին։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադիրներուն նպատակը եղած չէ «փէհլիվան»ներ կամ ախոյեաններ հասցնել, այլ չարքաշութեան, կարգապահութեան, քաջութեան եւ եղբայրութեան ճաշակն ու վարժութիւնը ներարկել ամբողջ սերունդի մը, որուն ճամբան կը թաւալէր դպրոցէն տուն եւ տունէն շուկայ։ Քանի տարի քրտինք թափեցին ինքնաբոյս ուժեր, եւ միայն տասը տարի առաջ էր որ հիմը դրուեցաւ Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան։ Ո՛րքան կը յիշենք, Միութեան ծրագիրն ու կանոնադիրը կը համապատասխանեն մեր այսօրուան պահանջներուն ալ, եթէ վարիչները գործեն գիտակցօրէն եւ արթնութեամբ, եթէ պահեն ու արծարծեն ոգին, փոխանակ տառին կառչելու։

Արդ, այդ ոգին կը թելադրէ որ, Հ. Մ. Ը. Մ.ը դառնայ իրական, անփոխարինելի ազդակ մը՝ շարժման մէջ դնելու համար մեր երիտասարդութիւնը՝ թէ՛ ֆիզիքական եւ թէ՛ հոգեկան տեսակէտով։ Մէկը առանց միւսին՝ անիմաստ է եւ աւելորդ պերճանք։

Հայ ժողովուրդը բան մը չի կորնչցներ, եթէ մրցանիշ մը կամ ըմբիշ մը պակաս ունենանք այս կամ այն ճակատին վրայ։ Բայց անկասկած կը կորնչցնէ, եթէ մէջտեղ հանենք միայն ըմբիշներու, ախոյեաններու, բարձր ցատկողներու եւ արագ վազողներու գունդ մը, առանց պուտ մը ազգային գիտակցութեան։

Մարզուած սերունդ մը տարբե՛ր շունչ պիտի ունենայ։ Պիտի ունենայ առաքինութիւններ որոնք մարզադաշտին վրայ կ'իրացուին, ինքնաբերաբար, վարժութեամբ եւ ճարտար ղեկավարութեամբ։ Անկասկած կը դառնայ կոպիտ ուժ, եւ յաճախ փորձանք։

Կ'ուզէինք որ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնարկութեան տասնամեակին առթիւ, եւ յաջող մրցահանդէսէ մը յետոյ, անոր հին եւ նոր վարիչները լրջօրէն ուշադրութեան առնէին այս կէտը։ Այդ բանը կը սպասենք մանաւանդ Փարիզէն, որ յաւակնութիւն ունի կեդրոն դառնալու, եւ իր հովանաւորութիւնը տարածելու մինչեւ Հարաւ. Ամերիկա,— ամէն ուր որ Հ. Մ.Ը.Մ.ի կորիզ մը կը գտնուի։

Նոյն իսկ անհրաժեշտ է վերաքննութիւն մը գործունէութեան ձեւերու։ Այդպիսի ձեռնարկ մը չի խախտեր հիմնական ծրագիրը։ Ընդհակառակն, կը մղէ իրագործելու անոր շատ մը գեղեցիկ առաջադրութիւնները։

Ուրիշ աւեն ալ դիտել տուած ենք,— Հ. Մ. Ը. Մ.ի եռանդին եւ եկամուտին հարիւրին 75ը պէտք է յատկացնել արիներու կազմակերպութեան։ Որքան տարածուի եւ ուռի մարզանքի այս ճիւղը, այնքան պիտի շահինք բոլորս ալ։ Պարապ տեղ չէ որ անսովոր խանդավառութիւն յարուցին միջազգային ճամբարին մասնակցող քառասուն հայ արիները, ինչպէս եւ փարիզի մէջ կազմուած միւս խումբերը,— որոնք ծուռ կը նային իրարու ոչ թէ բաժնուած ըլլալով «մրրկաւ», այլ պարզ անհասկացողութեամբ։

Բան գործ պէտք է ընել կարելի եղածին չափ շատ «գալուկներ եւ արիներ (սկաուտ) համախմբել միեւնոյն դրօշին տակ, վարժեցնել զանոնք արի, չարքաշ եւ կարգապահ կեանքի մը բարիքներուն, դաստիարակել՝ հայրենիքի գաղափարով եւ հայրենի աւանդութիւններով։ Եւ անշուշտ, միեւնոյն ատեն, անոնց ներարկել եւրոպականութեան ոգին, ոչ թէ ժամանակավրէպ առածներ։

Եթէ Հ. Մ. Ը. Մ.ը ընդունակ է այս ճիգին, կը ծաւալի ու կը տիրապետէ։ Այլապէս, անջատումներ կամ խաչաձեւումներ միշտ ալ անպակաս պիտի ըլլան։

Միայն «Նաւասարդեան» բացատրութիւնը, ինքնին, կրնայ հանգանակ մը կազմել։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քաղաքական ճառ մը Միտիլլիի մէջ

Թանի Թղթակիցը կը հեռագրէ Աթէնքէն.

Ցառաբիկայ շաբթուան ընթացքին, արտաքին նախարար Միխալաքոփուլոս պիտի երթայ Միտիլլի, ուր մեծ ճառ մը պիտի խօսի ցունաստանի արտաքին քաղաքականութեան մասին։

Նախարարը մտադիր է շեշտելու որ հելլէնեւթուրք բանակցութեանց առաջ դարձուածքին համար ամենադոյզն մտահոգութիւն մը զգալէ հետու, Արքիպեղագոսի բնակչութիւնը բացարձակ վստահութիւն պէտք է ունենայ կառավարութեան վճռականօրէն խաղաղասէր քաղաքականութեան վրայ։ Արեւելքի կացութիւնը, արեւելեան ժողովուրդներուն եւ վարիչներուն խաղաղասէր վիճամուռ ձգտումները, վերջապէս ցունաստանի միջազգային բարոյական զօրաւոր դիրքը բացարձակապէս չեն արդարացներ այն մտահոգութիւնները, որոնք վերջերս զգացուեցան Միտիլլիի եւ Քիոսի մէջ՝ երբ Թուրքիա մերժեց ընդունիլ իրաւարարութեան ենթարկել ցունաստանի հետ ունեցած ելմտական առկախ խնդիրները եւ Թրքական *Շավուշ* զրահաւորին նորոգութիւնը վերջացաւ։ Կասկած չկայ որ արտաքին նախարարին ճառը թէ՛ ցունաստանի եւ թէ արտասահմանի մէջ բարերար ազդեցութիւն պիտի ունենայ։

Հինգշաբթի օր Լոնտոն հասաւ կիպրոսէն ճամբայ ելած պատուիրակութիւնը, որ անգլիական կառավարութեան եւ հանրային կարծիքին պիտի ներկայացնէ կիպրոսը ցունաստանի կցելու բաղձանքը։ Այս առթիւ *Էսթիա* կը գրէ թէ կիպրոսի խնդիրը լուծման շրջանի մը մէջ մտած է, քանի որ հաւանականութեան գործ մը դարձած ըլլալով, ամէն օր հոգ պիտի շահի։

Ցեղային ատելութիւնը Պաղեստինի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ հրեաներուն դէմ արաբական բոյկոտը ծանր համեմատութիւններ կ'առնէ մասնաւորաբար Եաֆայի եւ Երուսաղէմի մէջ։

Կառավարութիւնը հրաւիրեց հրեայ եւ արաբ վաճառականները՝ հանդիպում մը ունենալ քաղաքապետին եւ օգնականներուն, դրամատուններու տնօրէններուն եւ Առեւտական Սենեակի նախագահին ներկայութեան, միջնեցումի փորձ մը կատարելու համար։ Հրեաները ընդունեցին կառավարիչին առաջարկները, սակայն Արաբներու հետ բանակցութիւնները դեռ չեն վերջացած։

«Թայմզ»ի Պէյրութի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Սուրիոյ Արաբներն ալ սաստկացուցած են Հրեաներու դէմ բոյկոտը, որովհետեւ իմացած են թէ Սիոնականները որոշած են փոխ վրէժի դիմել՝ իրենց կարգին բոյկոտի ենթարկելով Արաբները։

∴ Վերջին օրերս նոր դէպքեր պատահեցան։ Զորեքշաբթի իրիկուն Երուսաղէմի մէջ Հրեայ մը սպաննուեցաւ։ Արաբ մը Երուսաղէմի մօտերը Հրեաներու կողմէ կառախումբէն դուրս նետուելով վիրաւորուեցաւ։

Մեծ քանակութեամբ աւար գտնուեցաւ Երուսաղէմի մօտակայ քարայրներու եւ բլուրներու թաքստոցներուն մէջ։ Կացութիւնը շատ ծանր է ու եթէ անգլ. զինուորները քաշուին, Պաղեստինի մէջ դարձեալ արիւն պիտի հոսի։

15 ժամուան կռիւ մը Սուրիոյ մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ 15 ժամուան ճակատամարտ մը մղուած է Ֆայսալ էտ Տովիլի եւ Հիճազի թագաւոր Իպնը Սուուտի զինուորներուն միջեւ, Նէճտի եւ Քովէյթի սահմանագլուխին վրայ։ Ապստամբները ռազմադաշտին վրայ ձգեցին մեծ թիւով սպաննեալներ եւ վիրաւորներ, որոնց կարգին Ֆայսալի զաւակը։

Կ'ըսուի թէ այս առաջին ճակատամարտը մաս կը կազմէ ընդարձակ շարժուձի մը, որուն նպատակն է գահընկէց ընել սուլթան Իպնը Սուուտը։

∴ Գահիրէի արաբական գործակալութիւնը կը հաստատէ թէ կարգ մը ցեղախումբեր Իպնը Սուուտի դէմ ապստամբած են Նէճտի գանազան մասերուն մէջ, սակայն շարժումը զսպուած է անմիջապէս։

Իպնը Սուուտ մեծ ուժեր ղրկած է ապստամբներուն դէմ՝ իր թագաւորութեան ամենահեռաւոր մասերէն։ Գլխատել տուած է 200 գերիներ, որոնց ներում շնորհած էր ասկէ առաջ երկու անգամ։

Ջեղչի սակը աւելի պիտի բարձրանայ

Անգլիոյ դրամատան կողմէ զեղչի սակին 100ին 6ուկէսի բարձրացուիլը գանազան մեկնութեանց տեղի կուտայ անգլիական մամուլին մէջ։

Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ այնքան ատեն որ անգլիական դրամը կայուն կը մնայ, տնտեսութիւնն ու աշխատանքը թոյլ պիտի տան երկրին անցընել դժուարին վայրկեանները։

Թայմզ կը նախատեսէ որ եթէ նոր սակը բաւական չըլլայ կասեցնելու ոսկիին արտագաղթը եւ յաջողցնել ոսկիին Անգլիա վերադարձը, աւելի բարձր սակ մը պիտի հաստատուի։

Տէյլի Նիուզ կը հրաւիրէ ժողովուրդը հանդարտութեամբ ընդունիլ զեղչի սակին բարձրացումը, որ անհրաժեշտ էր վարկը վերահաստատելու համար։

*Տէյլի Քրոնիքլ*ի համաձայն, այս կարգադրութիւնը թէեւ առոյգին առթիւ աննպաստ պիտի ըլլայ ճարտարարուեստին համար, սակայն յառաջիկային պիտի բարձրացնէ ոսկիին արժէքը ամբողջ աշխարհի մէջ։

Տէյլի Էքսփրէս ոդքալի կ'որակէ Դրամատան վարիչներուն ո-

ղոքը մեղքը բոշուամբ եւ դիտել կուտայ թէ երկրին, մանաւանդ առեւտրական եւ ճարտարագործական շրջանակներու կարծիքը պէտք էր առնել այսպիսի պարագայի մը։ Եւ կոչ կ'ուղղէ ճանրային կարծիքի դատաստանին։

Տէյլի Հէրըլտ կը պահանջէ նմանապէս որ քննութիւն մը բացուի։

Հաւասարակարներ Պուլկարիոյ մէջ

Պուլկար ոստիկանութիւնը կը շարունակէ իր քննութիւնները համաձայնաւոր երիտասարդական գաղտնի կազմակերպութեան մասին։ Ատաղձագործ բանուորի մը տունէն գտնուեցան կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի վաւերաթուղթերը, մանաւանդ Գ. Միջազգայինի եւ հողագործ-հաւասարաւոր կուսակցութեան Եուկոսլաւիա գաղթած անդամներուն միջեւ փոխանակուած նամակները, ծածկագրութեան բանալի մը, բազմաթիւ հաւասարաւոր գրքոյկներ, ինչպէս նաեւ քանի մը ռումբեր։ Ստեփանոֆ անուն մէկը եւ Գարատիմոֆ անուն բանուոր մը, որոնք ձերբակալուեցան, արտասահման գաղթած էին եւ սուրհանդակի պաշտօն կը կատարէին կուսակցութեան Եուկոսլաւիա ապաստանած անդամներուն եւ Մոսկուայի կեդր. կոմիտէին միջեւ։

Այս մարդիկը ժամ օրէն պիտի դատուին Սոֆիայի դատարանին առջեւ։

Պոլսոյ դիւանագիտական պատուիրակը

Երբ Թուրքիոյ մայրաքաղաքը Էնկիւրի փոխադրուեցաւ, Պոլսոյ մէջ ստեղծուեցաւ դիւանագիտական պատուիրակի պաշտօն մը, կապ պահելու համար Պոլսոյ օտար դեսպաններուն եւ դիւանագիտական ներկայացուցիչներուն հետ, քանի որ դեսպանատունները շարունակեցին Պոլիս մնալ։

Վերջերս դեսպանները սկսած ըլլալով յաճախակի եւ երկարատեւ այցելութիւններ ընել Էնկիւրի, Թուրք դիւանագիտական պատուիրակի պաշտօնը ջնջուեցաւ հրամանագրով մը։ Այսուհետեւ բոլոր գործերը ուղղակի Էնկիւրիի հետ պիտի կարգադրուին։

Կացութիւնը Աֆղանիստանի մէջ

Էմիր Հապիպուլլահի եղբայր Համիտուլլահ Ճէլալապատ մտաւ՝ իր Քոհիսթանի զինուորներուն հետ, Քուպալայի մէջ մղուած կռիւ մը յետոյ։ Իր զինուորները յետոյ քաշուեցան դէպի Քակա, Ճէլալապատը ձգելով Մալիք Մոհամէտ Ալամ խանի եւ ուրիշ ցեղապետներու։

Անգլուռուս բանակցութիւնները

Անգլիոյ արտաքին նախարար Արթըր Հէնտըրսըն կրկին ընդունեց Փարիզի խորհրդային դեսպան Դովգալեւսկին։

Հէնտըրսըն եւ Դովգալեւսկի պատրաստեցին ցուցակը այն խնդիրներուն, որոնք բանակցութիւններով պիտի կարգադրուին, անմիջապէս որ դիւանագիտական բնականոն յարաբերութիւններ վերահաստատուին եւ դեսպաններ փոխանակուին Անգլիոյ եւ Խորհրդային Միութեան միջեւ։

Մոսկուա եւ Անգլիոյ հաւասարակարները

«Թայմզ»ի Րիգայի թղթակցին համաձայն, Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէն նոր հրահանգներ ուղղած է Անգլիոյ հաւասարաւոր կուսակցութեան, պահանջելով ուժերու կեդրոնացում մը՝ դիմակազերծ ընելու համար Մաքտոնըլտի կեղծ-աշխատաւորական կառավարութիւնը։

Անգլիոյ հաւասարաւոր կուսակցութիւնը օրաթերթ մը պիտի հրատարակէ տարին չվերջացած, աւելի բուռն կերպով շեշտելու համար Մաքտոնըլտի դաւաճանութիւնը, մանաւանդ անգլեւռուս յարաբերութեանց, Հնդկաստանի, Եգիպտոսի հանդէպ եւ Լահէյի մէջ հետապնդուած քաղաքականութեանց առթիւ։

Սաւուէլ-Մուրատեան վարժարանը

Սեվրի Սամուէլ-Մուրատեան վարժարանի տեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ դպրոցին բացումը յետաձգուած է, շինութիւնները աւարտած չըլլալով։

Բացումը անպայման տեղի պիտի ունենայ Հոկտեմբեր 10ին։

Վարժարանին մեծաւոր ընտրուած է Հ. Յովհ. Թորոսեան։ Հ. Գաբրիէլ Նահապետեան նշանակուած է փոխ-մեծաւոր եւ վարիչ ճեմարանական ու հայագիտական դասախօսութեանց, Հ. Գ. Խանպէկեան՝ մատակարար։ Հ. Սահակ Տէր Մովսէսեան կը մնայ տեսուչ, իսկ Հ. Սրապիոն Ուլու Հոճեան՝ ուսումնապետ։

16 տարու մահապարտ մը

Փա տը-Քալէի եղեռնադատ ատեանը մահուան դատապարտեց 16 տարու բանուոր մը՝ ժան Ֆուրիէ, որ անցեալ յունիսին Պուլոնեի մէջ վայրագօրէն սպաննած էր իր տիրուհին՝ այրի տիկին Սէնթ-Մարվիլը։ Դիաքննութիւնը հաստատեց որ զոհը ստացած էր դանակի, բռունցքի եւ կրունկի 36 հարուածներ։ Ոճիրին շարժառիթն էր գողութիւնը։

Երկրաշարժ եւ հրաբուխ

Ադջի առաւօտ երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ տեղի ունեցան Հավայի կղզիներու արեւմտեան մասին մէջ։ Փլան կարգ մը տուներ՝ խուճապ առաջ բերելով ժողովուրդին մէջ։

Երկար տարիներէ ի վեր այսքան սաստիկ երկրաշարժ չէր պատահած, ու կը վախցուի որ կոգիի քանի մը հրաբուխները կրկին բորբոքին։ Կառավարական փութագէտ տոքթ. եակկար կը նախատեսէ նոյնիսկ որ երեք հրաբուխներ շուտով եւ միաժամանակ պիտի պոռթկան։

∴ Պուէնոս Այրէսէն ալ կը հեռագրեն թէ Սան-Լուանի նահանգին մէջ կարճ եւ սաստիկ երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ։ Վնաս չկայ։

ՆԱՄԱԿԱՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

ՀԱՄԵՒՐՈՊԱ - ԵՒՐՈՊԱՑԻ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Համեւրոպայի կամ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու գաղափարը առաջ կը քալէ, թէեւ ո՛չ միշտ ուղիղ գիծով մը եւ ո՛չ անսայթաք։

Եւ հասկնալի է։ Ցաւիներ եւ երբեմն տասնամեակներ կ՛անցնին, մինչեւ որ նման մեծ ծրագիրներ կը հասունանան եւ պտուղ կուտան։

Դեռ քանի մը տարի առաջ էր որ, չեխ գուտենհոֆէ քալէրկի հրապարակ եկաւ իր ''Համեւրոպա,,ի ծրագրով։ Ան հիմը դրաւ Համանուն Միջազգային ընկերութեան, հրատարակել սկսաւ ''Համեւրոպա,, անուն ամսագիրը, լոյս ընծայեց քանի մը հատորներ, հրատարակեց բազմաթիւ կոչեր եւ թռուցիկներ, հրապարակային բանախօսութիւններ կազմակերպեց Եւրոպայի գանազան կեդրոնները, որոնք ամէնն ալ նոյն նպատակը կը հետապնդեն— ժողովրդականացնել գաղափարը, ճամբայ հարթել անոր իրականացման համար։

Շատ չանցած՝ շարժումը ընդհանուր համակրանք յառաջ բերաւ։ Այսօր «Համեւրոպա» ընկերութիւնը շատ մը ճիւղեր ունի գանազան տեղեր։ Անոր կ'անդամակցին քաղաքական անուանի գէմքեր— Պրիան, Շթրէզէման, Լէօպէ եւ ուրիշներ։

Դեռ աւելին։ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու գաղափարը գագրած է այլեւս սոսկ գաղափար մը, տեսական խնդիր մը ըլլալէ։ Ան տակաւ գառնալ սկսած է նաեւ գործնական քաղաքականութեան խնդիր, քաղաքական-պետական կարգ մը վարիչ դէմքեր արդէն իսկ միջոցներ կը խորհին եթէ ինչպէս եւ ինչ սահմաններու մէջ կրնան մօտենալ այդ հարցին իրականացմանը։ Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին մէջ եւս այս երկրորդ անգամն է որ հանդիսաւոր խօսքեր կ'ըլլան այդ մասին։ Պրիանյանձն առած է յաջորդ նիսան որոշ եւ թանձրագեալ ծրագիր մը ներկայացնել։

Քաղաքական աշխարհի ընդհերեւոյթներն ալ նորանոր խթաններ կուտան այս ուղղութեան։ Ամերիկայի եւ Անգլիոյ մերձեցումը, ճափոնի հաւանական յարումը անգլօ սաքսոն գեղին ներսը ձեւակերպուող միութեանը ֆրանսայի ազդեցութեան աստիճանական նուազումը, գերմանիոյ արդի վիճակը եւայլն մէկ-մէկ քաղաքական ազդակներ են այդ ճամբուն վրայ։ Այն աստիճան որ, Հարաւային Ամերիկայի պետութիւնները ալ այժմ խորհիլ ստիպուած են թէ արդեօք ժամանակը եկած հասած չէ՞, կազմելու համար նա՛եւ «Հարաւային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները», քանի որ Ազգերու Դաշնակցութեան ներսը միայն Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու կազմութեան մասին կը խորհին։

Քուտենհոֆէ-քալէրկիի ծրագրով Համեւրոպայի մէջ չպիտի մտնեն Անգլիան եւ Խորհուրդները (Ռուսիա), քանի որ ատոնք իրենք իսկ իրենց մէջ՝ մէկ-մէկ համանման պետական միաւորներ կը կազմեն։ Ատկէ ալ՝ թէ՛ անգլիական եւ թէ՛ խորհրդային քաղաքագէտներու կասկածամիտ վերաբերմունքը հանդէպ ծրագրուած Համեւրոպական միութեան։ Այս վերջինին գլխաւոր անդամները Ֆրանսան եւ Գերմանիան ըլլալու են։ Շատ մը տեսակէտներէ՝ այդ գաղափարին իրականացումը մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ մասնաւորապէս այդ երկու երկիրներուն համար։

Եւ սակայն ոչ մէկ մեծ գաղափար մէկ անգամէն կ'իրագործուի։ Որպէսզի «Եւրոպայի Միացեալ Նահանգները» իրենք քաղաքական— պետական միաւոր աշխարհ գան, նախապէս անհրաժեշտ է որ «տնտեսական» միութիւնը կեանք առնէ։ Ցնտեսական Համեւրոպան պիտի կանխէ՛ քաղաքական Համեւրոպան։ պետական սահմանները քակուելէ առաջ՝ մաքսային սահմանները պիտի քակուին։ Այդպէս է արդէն ժամանակակից պետութեանց զարգացման ուղին։

Վերցնել եւրոպական երկիրներու միջեւ մաքսային պատնէշները— ահա՛ օրուան կարգախօսը։ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ եւս աւելի ու աւելի բարձր կը հնչէ այս խօսքը։ Եւ իրրեւ առաջին փորձ, եւրոպական պետութեանց մաքսային միութեան, կ'առաջարկուի երկու տարի դադրեցնել ամէն մաքսային կռիւ, չաւելցնել գոյութիւն ունեցող մաքսերը, նորանոր չխոչընդոտներ չհանել միջազգային առեւտուրին մէջ։ Կարճ՝ ուղի հարթել տնտեսական Համեւրոպայի։

Այդ տեսակէտէն նշանակալից է միջխորհրդարանային առեւտրական այն համագումարը, որ ներկայիս հաւաքուած է Պերլինի մէջ. կը մասնակցին 250 պատգամաւորներ, իրրեւ երեսփոխաններ քառասուն զանազան երկիրներու խորհրդարաններու։

Խորհրդաժողովին մէջ առաջին բանախօսութիւնը ըրաւ Հիլֆերտինկ, գերմանիոյ ելմտական նախարարը, ծանօթ ելմտագէտ եւ պարագլուխ սոցիալ դեմոկրատ կուսակցութեան։ Իր բանախօսութեան գլխաւոր միտքերն են,— Լահէյի համաձայնութիւնը մէջտեղէն վերցուց մերձեցման քաղաքական խոչընդոտները (Հռենոսի պարպում եւայլն) եւ զուտ տնտեսական գետնի մը վրայ մարմին առաւ։ Ընմիջապէս ծագեցաւ մաքսային հովանաւորութիւնը վերցնելու պահանջը։ Փոխանակ տնտեսական պայքարի տնտեսական գործակցութիւն։ Այս վերջինը կոչուած է մեծապէս բարձրացնելու եւրոպական երկիրներու արտադրական կարողութիւնը։ Այս պիտի նշանակէ նաեւ բարձրացումը անոնց գնողական կարողութեան։ Այդ ալ իր կարգին պիտի նպաստէ ոչ-եւրոպական պետութեանց առեւտուրին կազդուրուած Եւրոպայի հետ, ընդարձակելով այսօրուան շուկան։

Ասոր համար անհրաժեշտ է, որ ոչ միայն բարձրանայ եւրոպական երկիրներու արտադրականութիւնը — տնտեսութեան բանաւորագման (ռացիոնալիզացիա) եւ այլ ճանապարհներով — այլեւ անհրաժեշտ է նոյն չափով, որ այդ արտադրութեան բարիքներէն իրենց գոհացուցիչ բաժինն ստանան գործաւորները։ Այդ ձեւով միայն կարելի է բարձրացնել ժողովուրդի մը գնողական կարողութիւնը, քանի որ աշխատաւորութիւնը ամէն տեղ ալ հոծ մեծամասնութիւն մը կը կազմէ։

Կը տեսնենք ուրեմն որ Համեւրոպայի գաղափարը գործի մարդիկն ալ — աւելի շուտ՝ նախ գանոնք — ուժգնօրէն կը զբաղեցնէ։ Եւ այդ կը բխի նոյն այդ գործին պահանջէն։ Ծրագրուած միջազգային դրամատունը, օրինակ, տնտեսական Համեւրոպայի կարեւոր ազդակներէն ըլլալու կոչուած է։ Իսկ անգամ մը որ գործի մարդիկ ընդունին գաղափարը, դժուար չէ անոր իրականացումը քաղաքագէտներու ձեռքով։

Ցնտեսական Համեւրոպան նախաքայլն է դէպի քաղաքական Համեւրոպան։

Ա.

Մեր Խաչելութիւնը

Դարերու ընթացքին, հանճարեղ արուեստագէտներ, իրենց հոգիին, ժառանգութեան ու երեւակայութեան ուժով, անմահ գործեր տուեր են, քրիստոնէութեան հիմնադրին, մարդկօրէն աստուածային,կեանքին դրուագները կտաւին յանձներ են, հոն անմահացուցեր տառապանքը խորհրդանշող մարդկային ժարտինը, եւ տուեր են նաեւ իրենց ժամանակի երազը եւ ոգենուէրը խտացնող քանի մը գիծեր։

Հայ արուեստագէտին վրձինը սակայն, չէ կրցեր գտնել բիւրեղացած այն գիծերը, որոցմով երեւան պիտի գար Հայուն Յիսուսը, Հայուն Խաչելութիւնը, մեր Գողգոթան, մեր Տառապանքը, մեր ահաւոր Մարտիրոսագրութիւնը աստուածացնող արուեստի գործը։

Դարեր դարերու յաջորդեր են, մեր արիւնն ու քրտինքը կայլակ առ կայլակ հոսեր է, սերունդներ յուսացեր ու մեկներ են անդարձ, սպասելով որ Խաչեալը յարութիւն առնէ, մեր ցեղը խաչանիշ փայտին վրայէն վար առնուի, դադրին սարսափները, չորցուին ճակտի քրտինքները եւ երջանկութեան արեւը ողջունուի մեր հայրենի երկնակամարին վրայ... Ցաւալին է եղեր սպասումը։

Հիմա ընդհակառակն, կ'ապրինք ապերախտ ու անբովանդակ ժամանակաշրջան մը, երբ ամէն բան մոռնալը առաքինութիւն դարձեր է։

Նոր սերունդները անզգալաբար, երբեմն դիտակցօրէն, օտար հորիզոններու տակ, նոր կեանքի մը պարտադրութիւններուն առջեւ, նորահաճոքներուլանձնատուր, երբ շատոց ազգային պատմութեան թերթերը կը լեցնեն, ո՛չ միայն իրենց ինքնութիւնը, ցեղային առաքինութիւնները կորսնցնելու կը մղուին, այլ մանաւանդ կը սկսին մոռնալ երէկի պատմութիւնը, մեր ծնողներու պատմութիւնը, մեր ամենուս արիւնահոսութեան պատմութիւնը, որ մեր ճակատներուն դամուած սպիի մը պէս պէ՛տք էր որ այրէր ու մրկէր մեզ բոլորս...։

Այս տեսակէտներով է, որ երբ արուեստի որեւէ գործ մեր արիւնը վազցնել կուտայ մեր երակներուն մէջ, երբ կը մտրակէ մեզ ու կը յիշեցնէ աիաւոր ու անմոռանալի երէկը,— սիրով ու գուրգուրանքով կը համակէ զիս, կը տարուիմ երեւան հանել քանի մը արժէքներ, առանց փնտռելու ուրիշ շարժառիթներ, եւ առանց իմնալու արուեստի վարդապետական տեսութիւններու մէջ։

***

Այս խորհրդածութիւնները կ'ունենայի, երբ քանի մը օր առաջ, նկարիչ Մարգիս Խաչատուրեանի աշխատանոցը կ'երթայի, (33, Rue Bayen), ոչ թէ այցելութիւն մը տալու իր նկարներուն, այլ ժօտէն տեսնելու հատոր իր վերջին մէկ նկարը։

Առաջին ակնարկով, դիտողը հոն կը գտնէ մեծադիր նկար մը, որ խաչելութեան պատկեր մը կը ներկայացնէ։ Ո՛չ անոնցմէ, որոնք մեր եկեղեցիներուն խորանները կը զարդարեն դարեդարով, օծուն խունկի ու կնդրուկի օրհնուած ծուխովը։ Ժամանակի ալիքները եկան ու անցան անոնց վրայէն, անտեղիտալի կերպով, եւ ամէն անգամ ալ նկարները բան մը տարին իրենց հետ, հետք մը ձգելով նաեւ անոնց վրայ...։

Ուշադրութիւնը կեդրոնացնողի մը, հոգիի աչքերով, մանաւանդ Հայու աչքերով դիտողին համար, բազմաթիւ մեծ ու փոքր նկարներու մէջ իր հատակովը գերազանցող, ու պատին առջեւ կենդանութիւն առնող այս նկարը, տարբեր է Խաչելութեան սովորական նկարէ մը։

Մարգիս Խաչատուրեանին նոր նկարը, որուն ես Մեր Խաչելութիւնը տիտղոսը կուտամ, այս հանգամանքով կը դիտեմ ու կը քննեմ։ Մի՛ սպասէք որ ձեզի խօսիմ ես անոր լոյսէն ու ստուերէն, եւ ոչ ալ նկարչական արուեստի պահանջներէն, թէեւ այս բոլորը խղճմտօրէն յարգուած են հոն։ Նպատակէս դուրս է նաեւ մատնանշել արուեստի բարեշրջութիւնը, որուն ենթարկուեցաւ արուեստագէտը ան վերջին քանի մը տարուան ընթացքին, ինչպէս այդ բանը ցոյց տուին իրարու ետեւէ իր կազմակերպած մէկէ աւելի ցուցահանդէսները։

Ինչ որ կը ներկայացնէ Մեր Խաչելութիւնը, համազգութիւնն է անոր այն նկարներուն որոնց մէջ այս նկարիչը իր կտաւին վրայ առաւելապէս մեր ազգային հայրենիքը կը ներկայացնէ, մարդիկը եւ բնութիւնը։

Իր Արարատեան դաշտի նկարը, վեհափառ ու հսկայ Մասիսներով, Էջմիածնի եւ Սեւանայ վանքերը, հայ գիւղը իր բնակիչներով, գաղթականները, կարաւանները եւ փախստականներու խումբերը, իրենց սափին ու տառապանքին մէջ այս բոլորը նկատեր էր անիկա հոգի ու շունչ տուեր էր կտաւին։

Բայց արուեստագէտը ստեղծագործող էակ մըն է ամէնէ առաջ։ Պէտք էր որ տառապանքով թրծուած ու եփուած իր ճակատը հակէ անշունչ նիւթին վրայ, հոն դրոշմելու համար արարչագործ հոգի մը ընդհիւ արգասաւորող քրտինքի ու զգայարանքներու յոգնութեան ու գործակցութեան ստուերներուն մէջէն պէտք դուրս բերէ իր մտքին ու զգացումներուն ծաղիկը, պէտք երեւակայութիւնը միջամտէ հոն ուր արուեստի գործը յարութիւն պիտի առնէ։

Այսպէս է որ արուեստագէտին վրձինը մեզի կուտայ Խաչելութիւնը, համազգութիւնը իր շարք մը նկարներուն, հոն են, նկարին խորքին վրայ, զոր ու անբաժան Մասիսները, բարատեան դաշտագետինը, միածնի կաթողիկէն, մշուշի ստուերի մէջ կորսուած գիւղեր։ Ու այս բոլորին քով, նկարի առաջամասին վրայ, խաչելութիւն մը, մեր խաչելութիւնը աւելի ճիշդ՝ խաչեալ հայութիւնը... կուրծքը վիրաւոր արիւնահոս... անկենդան ու անշունչ...։ Խաչելութեան ստորերեք կիներ, տանջահար դէմքերով, որոնց աչքերուն մէջ քարացեր է բարերար արցունքը։ Անոնց քովն է պարտուած մարդը, գլխահակ, որուն աչքին փոխանակ խաչին վրայ արածուն եղբօր մը մարմինի քարանալու, կը դիտեն սպանուփրկուած մանուկ մը, լոյսբաբախուն կենդանի ու վառ աչքերով...։

Կրօնական երկիւղածութիւն կը զգամ այս գործին առջեւ։

ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՋԵՐ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ)

Համակրութեանը

ՏՕՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՈՐԵԱՆԻ

եւ ահա դրունք երկնից բացեալ էին (ՅԱՅՏ. ՅՈՎՀ. Գլ. Դ. 1)։

եւ տեսի այլ իրեշտակ զօրաւոր զի իջանէր յերկնից, եւ զգեցեալ էր ամպ, եւ ծիածան ի գլուխ նորա (ԱՆԴ Գլ. ժ. 1)։

Տարօրինա՛կ էր երկինքը։

Ամպերը կը բաբախէին եւ մեծ թիթեռնիկներու նման կը թեւածէին երկինքին վրայ։ Արեւը, գե՛տ զարմանահրաշ, կը թրջէր Հայաստանի լեռները հալած մանանայով։

Առաւօտ էր, արքունական դարպասի մը պէս գեղազուարճ եւ հաճելի։

Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, այդ առտու, ամպերը կը բաբախէին տարօրինա՛կ թրթռացումով եւ երկինքի կտաւը կը դողար տերեւի պէս։ Բրքուած ամպիկ մը, թարթիչի նման կորնթարթ, վար կ'իջնէր յաւրաթեւ։

***

Եւ ամպիկը, ի վերջոյ, հանգչեցաւ Սուպհան լերան վրայ։ Այն առեն երկինքէն կախուեցան ապրշում շողեր եւ նարօտ կապեցին Սուպհանի գագաթին։ Պահ մը ամպերը քաշուեցան, եւ բիւրաշող լերան վրայ երեւցաւ գեղադէմ երիտասարդ մը։

Աստուած իջեր էր Հայաստան։

Անիկա պարթեւ էր հասակով և հագուած էր իշխանի մը նման։

**

Ետեւը վանայ ծովը, փղոսկրի պէս։ Առջեւը Պաղնոսի տափաստանը, մանիշակագոյն միսով։ Դէպի աջ, հեռուն, Ալաշկերտի դաշտը, ուր քրիստոնեայ ճգնաւոր մը, Հայոց Թագաւորին օժանդակութեամբ, յաջողեր էր գրաւել ու քանդել հեթանոսական մեհեանները։ Սակայն ձախին՝ Քարքէ լերան վրայ դեռ կը դիմադրէր վահէվահեան մեհեանը։ Աստուած նայեցաւ յաղթ մեհեանին, որ, արեւէն բոցավառ, հրեղէն նիզակներ կը նետէր ու կը ճեղքէր կանանչութիւնը։

Պահ մը յետոյ Աստուած իջաւ լեռն ի վար, եւ քալեց դէպի Արեւելք, դէպի հայկական լեռնապարը։ Սպիտակ վտակներ խաղ կանչելով երասխ կ'երթային։ Նախշուն բաղեր կը լողնային արծաթէ ջուրերու մէջէ։

«Ի՛նչ գեղեցիկ երկիր», կը մտածէր Աստուած։

Երբ Երասխի հովիտին մէջէ, կամուրջէ մը կ'անցնէր, դէմն ելաւ ձիաւոր աղջիկ մը, մանկամարդ եւ շողաթուրմ։

— Ո՞վ էք դուք, հարցուց աղջիկը զարմանալի հաւարձակութեամբ։

— Թողէք որ նախ ե՛ս հարցնեմ ձեզի, աղուոր աղջիկ, որովհետեւ աւելի է ճամբորդին անցնիլ երկրէ մը՝ առանց սորվելու անունը այդ երկրին ամենագեղեցիկ աղջկան։

— Իմ անունս Աշխէն է, աղջիկն եմ Հաշտենից նախարարին, որ Հայոց Թագաւորին սիրականն է։ Այս առաւօտ որսի ելայ հօրս եւ իր հարիւր մարդոց հետ, որսալու հաւար այծեամ մը, որուն եղջիւրները կրակի գոյն եւ ութնանասան աշտանակի ձեւ ունին,— այսպէս կը պնդէր իշխան մը սեղանին վրայ, տեսած ըլլալով կեդեղքի մօտ։ Ես որսկանները կորսնցուցի Բուղայ քաղաքին մօտ, որ 3200 տուն ունի, 1040 ձիաւոր, 840 նետաձիգ, 680 նիզակաւոր եւ 200 պարսաւոր։ Հիմա ըսէք դուք եւս, իշխա՛ն, ո՞ր երկրէն էք եւ ո՞վ էք։

— Իշխանուհի՛, այնքա՛ն գեղեցիկ է ձեր երկիրը, որ ես արդէն մոռցայ իմս։ Իսկ դուք մի՞թէ չպիտի մոռնաք իմ անունս, երբ այնքա՛ն արքայազն անուններ իրենց փառքը կը շշնչան ձեր ականջին տակ։

— Տէ՛ր, ես չտեսայ դեռ ձեր նմանը։ Ձեր ձայնը անուշ է եւ ձեր աչքերը՝ իմաստուն։ Ու երբ կը նայիմ ձեր դէմքին, տաք բոյր մը հոտոտելու պատրանքը կ'ունենամ։ Բռնեցէք ձիուս սանձէն, կ'ուզեմ խօսիլ ձեզի հետ, մինչեւ որ եղբայրներս գան զիս գտնելու։ Այն առեն ձեզ պիտի տանիմ մեր պալատը, իբրեւ հիւր եւ յետոյ պիտի պատցնեմ մեր երկրին մէջ, որ ուրիշ գաւառէ աւելի ձիաւոր կուտայ Հայոց Թագաւորին։

— Երջանիկ եմ, որ, ճամբորդութեանս ընթացքին, հանդիպեցայ հայ իշխանուհիի մը։ Դիտեմ թէ ան ինծի պիտի նկարագրէ իր երկրին հարստութիւնները ու գեղեցկութիւնները։ Աստրուհիները տգէտ են, եւ տեղեկութիւն իսկ չունին իրենց երկրին բանեբուն մասին։

— Օտարակա՛ն, դուք հեթէն էք, որովհետեւ խորամանկ կը թուիք եւ կը հեգնէք հայ իշխանուհիներուն պարծասիրութիւնը։

— Երբե՛ք, իշխանուհի։ Ընդհակառակն հաճոյք կը զգամ նեղով որ դուք պէրճանքի անօթի մը չէք։ Դուք լեցուն էք նիմաստութեան ծաղիկներով...

— Տէ՛ր, տէ՛ր, նայեցէք հաղարջենիին։ Զարմա՛նք, ի՛նչ կը հասունանան հատիկները, կատուի աչքի պէս կը մեծնան՝ քիչ կը մնայ իր թուփին շուքը։ Ու ծաղի՛կ կ'արձակէ որպիսի երբ կը մօտենաք իրեն։ Վայրի խնձորը, որ ահա ձեր այտին դպի, կը մեծնա՛յ, կը կարմրի ու կը քաղցրանա՛յ։ Լսէ՛ք, ըսի՛ք ո՞վ էք դուք։ Կախա՞րդ էք։ Դո՛ւք ալ կը հետեւիք այն ճգնորին, որ հիմա կ'ապրի Հայոց արքունիքը։ Անիկա քանդեց բոլոր մեհեանները, եւ կը խօսի քաղցր անունով մարդու մը մասին, հրաշքներ է կատարեր հեռաւոր երկրի մը մէջ։ Լսէ՛ք, ըսի՛ք հրաշք կը գործէք։ Լսէ՛ք, ինչո՞ւ կը հասուննայ խնձորը, երբ կը մօտենաք ծառին։ Լսէ՛ք, ինչո՞ւ ես կանգ առի ակամայ, դուք կամուրջին կ'երթայիք։ Կ'աղաչեմ, վար իջեցուցէք զիս։ Էն։ Տէ՛ր, դուք անօրինակ զօրութեամբ էք լեցուած։ Ես հաւատուրեմ ձեզ...

— Իշխանուհի՛, չափեցուցիք զիս։ Զեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ սիրեմ մտիկ ընել ձեզի, հակառակ որ քիչ կը հասկնամ ձեր դուն։ Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ հրաշք կը պատահի խնձորին եւ սիրտին մէջ։ Ինչո՞ւ կը հասուննայ խնձորը եւ ինչո՞ւ կը ձեր սիրտը, երբ կը մօտենամ։ Եւ դարձեալ չեմ գիտեր թէ ինչ այսքան հաճելի գտայ ձեր երկիրը, եւ չեմ ուզեր բաժնուիլ ձեզմէ...

— Տե՛ս, հրաշալի օտարական, թռչունները տօն կը կատարեն ձեր գլխուն վերեւ, — կարծես անծանօթ ձեռք մը կը վարէ նոնք եւ միջոցին մէջ ժանեակներ ու ծաղկաթուփեր կը կազմեն անոնցմով։ Հունա՛, դիւացը, անտառին կանանչ պատին եռանկիւնաձեւ քիւի պէս վեր կը բարձրանան։ Ու երգի գեղեցիկ շրջին միջոցին մէջ։ Թիթեռնիկնե՛րը. ծաղիկներէն փրթած բակներու նման, կ'անձրեւեն առանց հանդչելու։ Ու բոյրե՛ր, կարծես Անահիտի մեհեանին անուշահոտութեանց սառները պարպուած ըլլային։ Տէ՛ր, դուք աստուած մըն էք հովաբար, աւելի գեղեցիկ՝ քան Բաղաւան աստուածաքարացած աժենահզօր արձանը։

— Ո՛չ, ո՛չ տաժանելի է աստուած ըլլալ։ Կը նախընտրեմ երիտասարդ մահկանացու մը, սիրելու հաւար ձե՛զ, իմ նուէի՛ սքանչափայլ։

* * *

Նաստուհի Ալեքսանդրի Ղազարյանի հետ ես ծանոթացա Ալեքսանդրապոլի ռուսական գիմնազիայում, ուր նա սովորում էր ութերորդ դասարանում, իսկ ես՝ յոթերորդում։ Ինձ հետ նա ընկերացավ, որովհետև ես էլ էի ուսուցչի որդի, ինչպես նա։ Ես հիշում եմ նրան ամառային արձակուրդների ժամանակ, երբ նա գալիս էր Ղազարապատ գյուղում իր հորը՝ Ալեքսանդր Ղազարյանին, տեսնելու։ Ալեքսանդր Ղազարյանը ինձ համար ոչ միայն ուսուցչի հայր էր, այլև ինձ հոգեհայր էր կնքել։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։

* * *

Նաստուհի Ալեքսանդրի Ղազարյանի հետ ես ծանոթացա Ալեքսանդրապոլի ռուսական գիմնազիայում, ուր նա սովորում էր ութերորդ դասարանում, իսկ ես՝ յոթերորդում։ Ինձ հետ նա ընկերացավ, որովհետև ես էլ էի ուսուցչի որդի, ինչպես նա։ Ես հիշում եմ նրան ամառային արձակուրդների ժամանակ, երբ նա գալիս էր Ղազարապատ գյուղում իր հորը՝ Ալեքսանդր Ղազարյանին, տեսնելու։ Ալեքսանդր Ղազարյանը ինձ համար ոչ միայն ուսուցչի հայր էր, այլև ինձ հոգեհայր էր կնքել։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։

* * *

— Ֆիրմա՛կն, ի՞նչ ասրուկ է։

Եր նոր ներկայացավ ուսուցչին։

— Ոչնչա՛ կլնա, ֆիրմա՛կն, ինչ ձիտնա՝ կլնա։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։

Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։

— Ֆիրմա՛կն, ինչ ասրուկ է։

Եր նոր ներկայացավ ուսուցչին։

— Ոչնչա՛ կլնա, ֆիրմա՛կն, ինչ ձիտնա՝ կլնա։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ինձ ասում եմ, որ ես ինչ-որ բան եմ ասում, բայց ես ոչինչ չեմ ասում։

* * *

Նաստուհի Ալեքսանդրի Ղազարյանի հետ ես ծանոթացա Ալեքսանդրապոլի ռուսական գիմնազիայում, ուր նա սովորում էր ութերորդ դասարանում, իսկ ես՝ յոթերորդում։ Ինձ հետ նա ընկերացավ, որովհետև ես էլ էի ուսուցչի որդի, ինչպես նա։ Ես հիշում եմ նրան ամառային արձակուրդների ժամանակ, երբ նա գալիս էր Ղազարապատ գյուղում իր հորը՝ Ալեքսանդր Ղազարյանին, տեսնելու։ Ալեքսանդր Ղազարյանը ինձ համար ոչ միայն ուսուցչի հայր էր, այլև ինձ հոգեհայր էր կնքել։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։ Ես հիշում եմ նրան, երբ նա ինձ տարավ Ղազարապատ գյուղի եկեղեցին, ուր ինձ մկրտեցին։

* * *

— Ֆիրմա՛կն, ին

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՇԲԵՂ. ԵՒ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Մ. Ը. Մ.Ի փարիզի շրջանային վարչութեան կողմէ, եւ մասնակցութեամբ փարիզի, շրջանի, արուարձան եւ ֆրանսայի գաւառներու Հ. Մ. Հ. Մ.Ի մասնաճիւղերու, հայ մարզական միութիւններու, ինչպէս նաեւ դպրոցասէրի սանուհիներ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի կրբ. սկաուտներուն եւ սկաուտներուն:

Նախագահութեամբ եւրոպայի կաթող. պատուիրակ ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆԻ

Օրուան թագուհի՝ ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ STADE PETIT-JEAN (PORTE DE PICPUS)

ցիսուն հոգիանոց ֆրանսական ֆանֆառի խումբ մը կը նուագէ հայկ. եւ եւրոպական եղանակներ

Գինն՝ Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 10, մուտք 5 ֆր.:

Հաղորդակցութեան միջոցն'եր՝ *Օթոպիւս՝* AY *կար տիւ Նորէն,* AU *Մէն Լազարէն, Թրամուէյ Էվփիւպլիքէն եւ իջնել* Porte Picpus. *Մէթրօ՝* Daumesnil.

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐ,,Ը ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

փարիզ.— 5 Հոկտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ

Փըթի Ժուռնալի սրահը 21 Rue Cadet, *Մէթրօ* Cadet

կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. Ա. ԳԻՒԼԱՆՏԱՆԵԱՆ

կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ և ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Հայկ. եւ եւրոպական պարեր

Մուտք՝ 5 ֆրանք Տոմսերը կը ծախուին ցառաջի խմբագրատունը

Մարսէյլ.— *Հոկտ. 5 Ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ։*

կառւտան, *Հոկտ. 6* »

Լիոն, *Հոկտ. 5 (ժանրաժասնութիւնները յաջորդով)։*

Ցեսին, *Հոկտ. 6* » »

վալանս, *Հոկտ. 12* » »

վիէն, *Հոկտ. 13* » »

փոն տ'Օպընա.— *Հոկտ 20* » »

Պոռւտօ, *Հոկտ. 28* » »

կրընոպլը, *Հոկտ. 6 Ընկ. ԲԱԲԿԷՆ ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ։*

Լիոն, *Հոկտ. 13* »

Սէն Շաժոն, *Հոկտ. 5 Ընկ. ԹԻԻԼՊԻՆՏՃԵԱՆ։*

Սէն Թ'Լթիէն, *Հոկտ. 6* »

«ԵՐԿՈՒՆՔ» *Սեպտեմբերի թիւը, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ, լոյս պիտի տեսնէ յառաջիկայ շաբաթ, Փարիզի վերջին զբաղարական տագնապին պատճառաւ՝ շաբաթ մը յապաղումով: Այս թիւով կը լրանայ վեցամեայ բաժանորդագրութեան պայմանաժամը: Նոր բաժանորդագիրները չսպացուած, թերթ չպիտի ղրկուի անոնց: Մեր մասնաճիւղերը, գործակալները և բաժանորդները պէտք է այս ամիս փակեն իրենց հաշիւը: Բաժանորդագրութեան պայմաններն են տարեկան 22 ֆր. (Ֆրանսայ), արտասահման՝ 1ուկէս տոլար: Հասցէ՝* Kurkdjiian 247 Bld. Voltaire, Paris.

Ծախու է 6 HP. Renault fourgonette օթօ մը ամենալաւ վիճակի մէջ: Գին՝ 6000 ֆր.: Դիմել՝ անձամբ կամ գրաւոր G. Takimdjianի 11bis Rue Julien Tertaine, Viroflay, (S. et. O.)

Կ'ուզուի ժէռւսէ կարող վարժ կարուհիներ: Տեւական գործ, գոհացուցիչ վճարում: Դիմել՝ Havassianի, 3 Rue de Theuin, Paris (5e):

ՆՈՐ ՀԱՍՑԷ

Հիւանդապահ Բ. Աբգարեան փոխադրուած է 8 Rue Bisson, փարիզ (20e):

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Արտասահմանէն իրենց պարագաները բերել տալ ուզողներու օրինական հետապնդումներ եւ խորհուրդներ, ամուսնական ձեւակերպութեանց արագ գործողութիւն եւ վարչական զանազան գործերու կարգադրութիւն:

Դիմել՝ Kh. Kébabdjianի, 20 Rue de Bezons à Courbevoie (Seine): Tél. Défense 00-39:

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ VETZEL
1 Rue Auber
(Place de l'Opéra)
ՆԱԽԱՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԳԱՐԵՋՈՒՐԸ

WAGRAM AUTO
Կ'ապահովէ արտօնագրի ստացումը երկու հարիւր ֆրանքով, 73bis Av. de Wagram, *մէթրօ* Ternes, *հեռ.* Wagram 02-30. 63 Av. Gde. Armée, *մէթ.* Maillot, *հեռ.* Passy 79 43, 149bis Bd. Villette, *մէթ.* Aubervilliers, *հեռ.* Nord27-80.

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (6e)
Գործն. վարժ. Ֆրանսերէնի լեզուի: Հոկտեմբեր ամսուան մէջ - ցերեկեայ դասընթացք՝ շաբաթը 15 ժ. գործն. դասընթ. ֆրանս. լեզուի, 40 դասախոսթ., 10 պտոյտ-դասախոսթ. Փարիզ եւ շրջակայքը՝ Մէկ ամսուան հմր. 170 ֆր.: Գիշերային դասընթ.՝ ամէն իրիկուն, բացի շաբաթ եւ կիրակիէ: Շաբաթվան դասընթացքը նուիրուած է վաճառակ. ֆրանսերէնի: Մէկ ամսուան հմր. 100 ֆր., 5 ամս. համար 350 ֆր.: Մանրամ. հմր. դիմել անոր՝ն ROBERT Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e):

ՁԱՇԵՑՔ'Ո ԵՒ ԸՆԹՐԵՑՔ'Ո

BOULANT

ՁԱՇԱՐԱՆ ՊՈՒԼԱՆ

Հետեւեալ չափաւոր գիներով

12 Ֆրանք՝ 34 Bld. St. Michel

16 Ֆրանք՝ 1 Bld. Montmartre

18 Ֆրանք՝ 35 Bld. des Capucines

ԵԹԷ կ'ուզէք փոխառութիւն կնքել ձեր շինել տալիք տուներուն համար, ձեր շահը կը պահանջէ դիմել՝ Պ. Նշանեանի եւ իմանալ անոր ձեռնտու պայմանները: 51 Bld. Blanqui. Paris (13e).

EMPIRE միզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

Cirque de Paris	Էքոլ Միլիթէր	ամենալաւն ու ամենէն ժամանք	2-14 ֆրանք

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, վերմաիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռատորիա: Ակնճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

Տք. գաղտ. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի երէ.էն 62 Ruede la Rochefoucauld *բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ.* Nord-Sud: Pigalle.

MPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10

Le Gérant: H. STÉPHAN

ԹԱՏԵՐԱՍԷՐՆԵՐ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

Մօտ օրէն Ամերիկայէն քաղաքս կը ժամնի ծանօթ դերասան *Մ. ՍՈՒՐԱՐԵԱՆի* ղեկավարութեամբ հայ տրամա - օփէրաթային խումբը: Պիտի տրուի միայն երկու ներկայացում:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Մ. ԱՐԵՒԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ (ՊՈՒԼԻՍ)

Ֆրանսայի մէջ կը գրաւի կեանքի, հրդեհի, արկածներու, օթոմոպիլներու եւայլն ապահովագրութեամբ: Իրաւագիտական գրասենեակ, կալուածական առուծուր, դատական հետապնդումներ, թարգմանութիւն, Դատիսիոն, Ֆրանսա մուտքի հետապնդումներ, տուն շինողներու փոխատուութիւն եւայլն:

Ամուսնութիւն եւ ամուսնալուծում:

Նպարեղէններու առեւտուր եւ նպարավաճառատուն:

Արեւելեան եւ եւրոպական փլաքներ:

Դիմել՝ 1 Villa Besset, Décines, Isère.

Կը փնտռուին թղթակիցներ Ֆրանսայի բոլոր քաղաքներու մէջ:

ՁԱՇԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

24 Rue des Carmes, Paris Ve. *Մէթրօ՝* Սէն-Միշէլ կամ Օտէոն

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՅՈՎՀ. ՊԱԼԵԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ ճաշարանը կոչուած է դառնալ ժամադրավայրը բոլոր հայրենակիցներու, որոնք համով եւ խնամուած կերակուրներու հետ միասին պիտի գտնեն հայկական տաք մթնոլորտ մը: *Ճաշ կը տրուի առտուան ժամը 11էն մինչեւ կէս գիշեր:*

կերակուրները կը պատրաստուին կայսերական պալատի նախկին խոհարարին կողմէ:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

106 Ave. Kléber. PARIS (16e)

(Նախկին ՍԹԷՖԷՐԻ) Հեռ. Passy 72.56 R. C. Seine No. 438390

ՏՆՕՐԷՆ՝ Պ. ԱՆՏՐԷ

Ամէն տեսակ ընկերութեանց պայմանագրութիւններ, ապահովագրական պայմանագրութիւններ, խնդրագիրներ, պատերազմական հատուցումներ, առեւտրական տուներու առուծախ:

Օրինական ամէն կարգի հետապնդումներ վարչական եւ հիւպատոսական իշխանութեանց մօտ:

Ֆրանսա մտնելու համար ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացման խնդրագիրներ (ԱՖԻՏԱՎԻՏ):

Ամուսնութեան, ամուսնալուծման ձեւակերպութիւններ. ներկայացուցչութիւն Ֆրանսայի, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ բոլոր դատարաններուն առջեւ:

Ամէն օր ժամը 4—7, բացի կիրակիէ եւ շաբաթէ ցառաջի ընթերցողներուն համար խորհրդակցութիւնը ձրի

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՁԱԻԱԿՆԵՐՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷ՛Ք ՁԵՐ ԿԵԱՆՔԸ

UNION ընկերութիւնը, ենթակայ պետական հակակշռի, որ հանրածանօթ է իբրեւ ամէնէն վստահելին, կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով: Դիմել՝ Դշ. եւ եշ. օրերը՝ կէսօրէ վերջ 9 Place Vendôme, Unionի կեդրոնը՝ քննիչ

Պ. Վ. Ք. ԷԼՄԱԵԱՆԻ, որ կը ստանձնէ նաեւ հրդեհի եւ արկածի դէմ ամէն կարգի ապահովագրութիւններ: Նամակով կամ հեռաձայնով կարելի է միշտ հաղորդակցիլ հետեւեալ հասցէով.— 18 Rue du l'Alma, Asnières, Tel. Grésillons 14-50:

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ՊԵՏ ՕՄԷԿԱ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ԺԸՆԵԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ

29 Rue Mathis, փարիզ, մէթրօ՝ Crimée,

R. C. Seine 248, 459 հեռ. Nord 59-21

Նորոգութիւն՝ ժամացոյցներու եւ ոսկեղէն առարկաներու: *Հոս մթերք՝ Զենիթ, Լոնժին, Էլէգանսոն, Օմէկա, Լիփ, Ռոտէքս ժամացոյցներու, Բարիւեօն Ուէսթմինսթրներու,* ակնեղէններու, ոսկեղէն եւ արծաթեղէն ամէն տեսակ առարկաներու,

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

8 Rue Jouy-Rouve մէթրօ Belleville թրամուէյ 26 և 5

ՀԱՅԵՐԷՆ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ VAHRAM

Ուր պիտի գանէք ձեր փնտռած ամէն տեսակ *շարքիները, կապէլները* եւ *օփէրէթները՝* երգուած հանրածանօթ արուեստագէտներու կողմէ, ամէն օր մինչ եւ գիշերուան 10.30: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն:

8 Rue Jouy-Rouve օթոպիւս BN N BF

Տ՛ՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Ապիքի հիւանդութիւններու ցատուկ յարկաբաժին *Վհներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի,* ջրային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ: կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէս

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

MAISON JOLIVET

17 Rue St. Lazare (Rue St. Georges-ի անկիւնը)

Nord Sud: N. D. de Lorette, Թել. Trudaine 2

ՍԻՄԻԹՆԵՐ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ ՏԱՓ

Երէ *կ'ուզէք առանց վտանգի նիհարնալ, գործածեցէք տեղ մեր մասնաւոր եղանակով պատրաստած* GRE SIN JOLIVET *հաբերը:*

Ուսինել *խաչիաշով, շուշվայով, ճապուռով եւ քիմիա պատրաստուած հաբեր:*

Փարիզի մէջ ապսպրանքները կը յանձնուին բնակարան

Ներկայ կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 15 զեղչ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ **Տ՛ՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-8

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ընդ ամէն առանձ ներքին եւ վհներական հիւանդութիւններու. Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6. Քի կորճի եւ ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3. ԱՏՍՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ ԵՒ ՓԵՐԵԶԱԿ

ԵՐԶԱՆԻԿ ԱՊՐԱԶԵԱՆ

3 Rue Palikao, մէթրօ Couronne, Paris (20e)

Ունինք արանց եւ կանանց գուլպաներ, Թրիքոներ, ժիլէ շապիկներ, դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբեր ամէն տեսակ իրեղէններ եւայլն: Չափաւոր գին:

ԿԸ ՅԱՒԵՆՔ «ՅԱՌԱՋ», ինչպէս նաեւ հայերէն եւ ֆրանսերէն Թերթեր:

SEULE AGENCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ,

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

COLUMBIA MARK

18 ՖՐ.

REGISTERED TRADE

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lesage, Paris XX. Tél. Ménil. 6

Այս երեք աշխարհածանօթ ընկերութիւններու այս տարու նոր եղանակները, նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ գրուած եւ նուագուած, գեղարուեստ. ամէնավերջին փիլիպինչպէս նաեւ Հայերէն նոր եղանակներ եւ Արշին մալ արտ բոլոր կտորները եւ Մարտիրոսեանի փլաքները:

Արեւելեան նպարեղէններու լաւագոյնը, գեղչուած գիներ

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET V. YARJANIAN

Հասցէ՝ 5 rue du Cardinal Mercier, PARIS (9e)

Tél. CENTRAL, 97-39 եւ 96-70

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատ. *պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու Հեռ. Հաշիւ եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում: Ա դատերու մասնաւոր ձիւղ, առանց կանխավճարի: ՖՐԱՆՍԱ համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում: (Ա վիթ). Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն: ամէն երկրի համար:*

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եկած գիմումներուն կը պ խանուի անմիջապէս: Խորհրդակցութիւնները ձրի են:

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի կիրակիէ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ր Ո Ի Ր Ա Մ

Մասնաւոր ապահարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն